This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Educ T 1246.650.857

HARVARD COLLEGE
LIBRARY

THE ESSEX INSTITUTE
TEXT-BOOK COLLECTION

GIFT OF

GEORGE ARTHUR PLIMPTON

OF NEW YORK

JANUARY 25, 1924

3 2044 102 855 103

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ.

THE

ODYSSEY OF HOMER,

ACCORDING TO THE TEXT OF WOLF;

WITH

NOTES:

FOR THE USE OF SCHOOLS AND COLLEGES.

"——— quid virtus, et quid sapientia possit,
Utile proposuit nobis exemplar Ulysses."

BY

JOHN J. OWEN, D. D.,

Formerly Principal of the Cornelius Institute, and now Professor of the Latin and Greek Languages and Literature in the Free Academy in New-York City.

THIRTEENTH EDITION.

NEW YORK:
LEAVITT AND ALLEN,
379 BROADWAY.
1857.

LIBRARY
GEORGE ... LIMPTON
JANUARY 25, 1924

Entered, according to Act of Congress, in the year 1844, by
JOHN J. OWEN,
in the Clerk's Office of the District Court of the Southern District of
New-York

TO

PROFESSOR CORNELIUS C. FELTON

THIS WORK

IS

RESPECTFULLY INSCRIBED

AS A

TESTIMONIAL

OF

HIGH REGARD FOR HIS SCHOLARSHIP

AND HIS DEVOTION TO THE INTERESTS OF

Greek Literature.

PREFACE.

THIS edition of the Odyssey is intended to be an exact reprint of Wolf's, published in a small octavo form, Leipzig, 1827, and which is believed to be as correct as any extant. Wherever there are different readings, which are supported by eminent authorities, or serve to throw light upon obscure and doubtful passages, they are usually alluded to in the Notes. Besides this edition of Wolf—for the use of which, as well as for many other marks of interest in the success of this undertaking, the editor avails himself of this occasion to express his grateful acknowledgments to Prof. Woolsey of Yale College—the following excellent editions have been freely consulted: 1. Clarke's, London, 1838. 2. Ernesti's Clarke, Leipzig, 1824, containing in addition to Clarke some valuable notes by the editor himself. 3. Baumgarten-Crusius', Leipzig, 1822–24, which contains an extract of the Greek commentaries on the poet. 4. Bothe's, Leipzig, 1834, the notes of which are quite serviceable, although too much freedom is taken in altering the established text. 5. Loewe's, Leipzig, 1828, the notes of which display much learning and judgment. 6. G. Ch. Crusius', Hanover, 1842, an excellent edition containing many valuable annotations. 7. Oxford edition, 1827, with Buttmann's Scholia. 8. Nitzsch's commentary on the first twelve books, Hanover, 1826–1840, a work of profound learning and excellent judgment, but the style of which is difficult and obscure. Besides, these, I have derived much assistance from Crusius' Homeric Lexicon, an excellent translation of which by Prof. Smith of Marietta College, has recently been published.

The Notes have been prepared with an eye mainly directed to the solution of exegetical difficulties, yet it is hoped that they will be found to embrace all the information respecting the archæology, geography, history and mythology of the poem, which may be necessary for its elucidation. Those who have

been pleased to receive with so much favor the editor's previous work, the Anabasis of Xenophon, will find the same general features in these Notes as in those which accompanied that volume, excepting an adaptation to students in a more advanced stage of their education. It has been an object of unceasing attention with the editor, not to diminish the student's self-dependence, or train him up to habits of indolence by solving every difficulty for him, but to furnish just so much assistance as will enable him with a due exertion of his own powers to read the poem with pleasure, and appreciate in some degree its beauties of thought and style. How far he has succeeded in preserving the golden mean between exuberance of explanations and translations on the one hand, and a dry and meager commentary upon the other, he cheerfully submits to an intelligent public.

As it respects the accentuation of the text and notes, I have followed the system of giving to every oxytone standing before a punctuation-mark, whether in a Greek or English sentence, the acute accent. This promotes uniformity, and is in accordance with the usage of the best editors of works more recently published. It is a partial departure, however, from the accentuation of Wolf's edition, in which the grave accent is employed before a punctuation-mark, which represents no actual division of thought.

The basis of grammatical reference is Sophocles' Grammar, together with the School Grammar of Kühner recently published at Andover. Copious references are also made to the Grammars of Buttmann, Matthiæ, Thiersch, Rost, and to Kühner's larger Grammar, the Syntax of which has been translated and enlarged by W. E. Jelf, Oxford, 1842.

The Latin arguments to each book have been retained, in addition to which I have appended an English summary of the contents of the poem. The Grammatical Index, and the Index of Persons have been prepared with much pains and care, and it is to be hoped will be found useful in the way of reference. Metrical difficulties usually will be found explained in the Notes, yet a Metrical Index will appear in a second edition, if that should be called for.

The Map of Ithaca appended to this volume is substantially a copy of the one in Leake's Northern Greece, which has also been copied by Mure in his Journal of a Tour in Greece—Edinburgh and London, 1842. It is probably as correct a map as any which has yet been given to the public. To the pages of Leake and Mure the editor is indebted for many valuable illustrations of the customs and manners alluded to in the Odyssey,

as well as for the clearing up of many geographical difficulties, especially such as pertain to the topography of Ithaca.

The editor feels it to be due to himself to state that it was not until this edition was nearly half prepared, that he learned that one was in a state of preparation by Prof. Crosby of Dartmouth College. Sensible that there was ground enough in this immortal poem for both to occupy, he thought it not advisable to suspend the work, especially as the same periodical which announced Prof. Crosby's edition, contained a notice that one was in a state of preparation by himself. With a cordial reciprocity of the feelings so kindly expressed by that gentleman in his preface to his Grammar, on our previous coincidence of labor in editing the Anabasis of Xenophon, I shall hail with pleasure his forthcoming edition of the Odyssey, and rejoice in the extensive circulation which it will deserve and obtain.

I take this occasion to express my thanks to Messrs. Felton and Sophocles of Harvard University, and Lewis and Johnson of the New-York University, for the kind interest which they have manifested in this volume. Thanks are also due to Messrs. Edwards and Taylor of Andover, for kindly forwarding me the sheets of their excellent translation of Kühner's Grammar in season for ample reference to be made to that Grammar in the present work. For the typographical accuracy, which it is to be hoped will be found in the pages of this edition, the editor is indebted in no small degree to Mr. Alfred H. Guernsey, of the Union Theological Seminary, New-York, whose classical attainments and experience as a proof-reader, eminently qualify him for the task of correcting works of this sort.

With these remarks and explanations of the plan and execution of this edition, it is submitted by the editor to his friends and the public, with the hope that it will in some small degree at least contribute to the advancement of classical learning in our country, and assist the student in reading this most delightful poem of the "father and prince of Epic song."

Cornelius Institute, Dec. 1844.

SUMMARY.

I.—At the time of the opening of the poem, Ulysses is on the island of Ogygia, where, after various wanderings and the loss of all his companions, he had been detained by Calypso seven years. In the absence of Neptune, who was inimical to Ulysses, a council of the gods is held, at which it is determined that he shall return to his native country, and for this purpose Mercury is despatched to Calypso, and Minerva descends to the island of Ithaca, having assumed the form of Mentes, king of the Taphians. She holds a conference with Telemachus, and advises him to go to Pylos and Sparta, and obtain information respecting his father of Nestor and Menelaus who reigned in those places. As she departs she gives signs of her divinity. Telemachus mingles with the suitors who are rioting in the palace. Phemius sings to them the return of the Grecians, at which Penelope joins the revellers and puts a stop to the mournful song. For this she is rebuked by Telemachus and requested to retire to her own apartment. He then reproves the suitors for their extravagance and insolence, and threatens them with the punishment of their misdeeds. With insulting replies to his demand that they shall leave the palace, the suitors turn to the song and dance, until night disperses them.

II.—Having convened an assembly of the chiefs of Ithaca, Telemachus complains of the injustice done him by the suitors, and implores the aid of the princes and people. Upon this there arises an altercation between him and the suitors, who attempt to justify their stay. An omen appears, which Halitherses expounds as adverse to the suitors, for which he is severely chided by Eurymachus, one of the most violent of the suitors. Telemachus then demands a vessel to convey him to Pylos and Sparta, to make inquiry respecting his father. Mentor, an old friend of Ulysses, expresses his indignation that the Ithacans do not compel the suitors to refrain from their unjust deeds. After an insulting reply from Liocritus, Telemachus dissolves the council. Being refused a ship by the suitors, Minerva in the shape of Mentor supplies him with one, on board of which, having supplied himself with necessaries for the voyage, he embarks and sets sail the same night, having the goddess in the form of Mentor as his companion. This concludes the second day of the poem.

III.—Telemachus reaches Pylos the next morning, and finds Nestor and his sons sacrificing bulls on the sea-shore to Neptune. At the conclusion of the sacrifice, Telemachus makes known the object of his visit, upon which Nestor relates many circumstances connected with the return of the Greeks from Troy, but is unable to give any account of Ulysses, and refers Telemachus to Menelaus. The day drawing to a close, Minerva, with signs of her divinity, vanishes from their view, whereupon Nestor sacrifices to her. The next morning, after a sacrifice to Minerva, Telemachus sets

out for Sparta in one of Nestor's chariots, with Pisistratus, the youngest son of the aged hero. The first night of their journey they are entertained by Diocles at Pheræ, and on the evening of the second day arrive at Sparta This book occupies three days.

IV.—Telemachus is hospitably received by Menelaus, at whose splendor and wealth he is possessed with great astonishment. Helen discovers who Telemachus is, after which, at the mention of Ulysses all are dissolved in tears, until Helen by a wonderful Egyptian drug, puts an end to their sorrow. Telemachus and his young friend sleep in the vestibule of the palace. On the next morning, he discloses to Menelaus the object of his visit to Sparta, and receives in reply many particulars from Menelaus respecting the return of the Greeks, his own voyage to Egypt, and the information he there obtained from Proteus respecting the detention of Ulysses on the far distant island of Calypso. Meanwhile in Ithaca, the suitors having learned with surprise of the departure of Telemachus, despatch a vessel under the command of Antinous, to lay wait for the young prince, in order to kill him on his return. Penelope is inconsolable, when she learns that her son is gone, and that the suitors are lying in wait for him, but is comforted by a dream sent by Minerva. The action of this book takes up two nights and one day. The time from the commencement of the poem to the introduction of Ulysses is therefore six days.

V.—At the suit of Minerva, Jupiter sends Mercury to the island of Calypso, to command her to send Ulysses away. Description of her abode With much reluctance she consents to dismiss Ulysses, and furnishes him tools and materials to construct a raft. On this he embarks and steers south-easterly for Ithaca. On the eighteenth day of his voyage, when in sight of the land of the Phæacians, Neptune sees him, and sends a dreadful tempest, which destroys his raft. After being tossed about on the waves for two days and nights in imminent peril of his life, by the assistance of Leucothea, a sea-nymph, he gets safe on the Phæacian shore. This book comprises the space of twenty-five days; viz., one taken up in the message of Mercury, and conversation between Circe and Ulysses, four in the construction of the raft, eighteen before the storm, and two after it; making in all thirty-one days from the opening of the poem.

VI.—Nausicaa, daughter of Alcinous king of the Phæacians, being admonished in a dream by Minerva, descends with her handmaidens to the river to wash her garments in reference to her approaching nuptials. After their labors are over, they amuse themselves with sports, during which by an accident they awake Ulysses, who is sleeping in a wood close by, after his toils and perils on the deep. He comes forth and humbly craves to be supplied with food and clothing, which request being granted, he is directed by the princess when to approach the city, and in what manner to make application to her father and mother for relief. The time is the thirty-second day from the opening of the poem.

VII.—The princess Nausicaa returns to the city, and Ulysses soon follows her. Minerva in the form of a young virgin meets him, and directs him how to address the queen Arete. He enters the palace invisibly by the aid of Minerva. The palace and gardens of Alcinous are described The mist which conceals Ulysses dispersing, he throws himself at the feet of the queen, and begs her to send him to his own country. He is kindly received, and in reply to Arete who recognizes the garment which Nausicaa gave, he relates his voyage from Calypso's island, his subsequent shipwreck, and his meeting with Nausicaa. The time is the same day with

that of the preceding book; viz., the thirty-second day, and ends with the night

VIII.—Alcinous calls an assembly, in which it is resolved to conduct Ulysses to his own country. An entertainment, followed by games, is then given to the Phæacian nobles. Ulysses being challenged to partake in the games, seizes a large discus and throws it a vast distance, to the astonishment of all the spectators. At their return to the banquet, Demodocus first sings the loves of Mars and Venus, after which, at the request of Ulysses, he sings the introduction of the wooden horse into Troy Alcinous, seeing him greatly affected by this song, directs the bard to cease, and inquires of the stranger who he is, and what is the cause of his sorrow.

IX.—Ulysses discloses his name to the Phæacians, and begins the relation of his adventures. Having sailed from Troy after its destruction, he comes to the Ciconians and destroys Ismarus, but is afterwards repulsed with the loss of seventy-two men, after which, encountering a storm, he is driven to the coast of the Lotophagi. He afterwards comes to the land of the Cyclopes, where he is shut up in a cave by Polyphemus, who devours six of his companions, but having caused him to become intoxicated with wine, he blinds him while asleep, and escapes with his companions by clinging to the sheep, as the monster lets them out to pasture.

X.—Ulysses narrates how he came to the island of Æolus, who gives him a prosperous wind, and binds up the adverse ones in a skin, which, while he was asleep, his companions having opened, he is driven back to Æolus, who spurns him as a wicked man to whom the gods are inimical. He then sails to the Læstrygonians, who destroy all his ships except the one in which he himself sails; after which he proceeds to the island of Circe. There, by the assistance of Mercury, he compels the goddess to restore to their proper shape his companions, whom Circe had transformed into swine. He stays with her a whole year, and then by her advice prepares for a voyage to the infernal regions.

XI.—The narrator informs the Phæacians how he arrived at the Cimmerian region, and what ceremonies he performed to invoke the dead. The shade of Tiresias informs him of his coming fortunes, after which he meets his mother and learns from her respecting his family He gives an account of the heroes and heroines whom he saw there, also of the punishment of Tityus, Tantalus and Sysiphus, but at last being frightened by the appearance of horrid spectres, he hastily embarks on his return voyage to the island of Circe.

XII.—In pursuance of his narrative, Ulysses relates how he returned to Circe, and what advice respecting his voyage home he received from the goddess. He tells how he escaped the Sirens and passed through between Scylla and Charybdis, and how his companions killed and ate the oxen of the Sun, for which deed of impiety they all perished in a tempest, which Jupiter sent against them at the request of the Sun. Ulysses alone escaped by swimming on the mast of the ship, and arrived at the island of Calypso. This concludes his narrative.

XIII.—The Phæacians give additional presents to Ulysses, after which he takes his leave of Alcinous and Arete, and embarks on board the ship which is to convey him to Ithaca. He falls asleep and in this condition is landed on that island. On their return the ship is changed into a rock by Neptune. Ulysses awakes, but not knowing his own country, in consequence of a mist which Minerva has thrown around him, he thinks he has been deceived by the Phæacians, and breaks out into loud lamentations

Minerva meets him on the shore, enables him to recollect the country, and converses with him about the destruction of the suitors. In order to conceal his return, she transforms him into an old man, with the garments of a beggar.

XIV.—Ulysses arrives at the house of Eumæus his swine-herd, where he is hospitably entertained. He spends the night there, and gives a feigned story of himself. This, with other conversations, takes up the whole book, and which completes thirty-five days from the beginning of the Odyssey.

XV.—Telemachus, being admonished by Minerva in a dream, takes leave of Menelaus, and sets out on his return to Ithaca. Arriving at Pylos, he is accosted by Theoclymenus, an Argive prophet, and at his earnest entreaty takes him on board, being a fugitive from his country in consequence of the commission of a murder. In the mean while, Eumæus relates his history to Ulysses, and the means by which he came to Ithaca. Telemachus, having reached Ithaca, directs his companions to take the ship to the city, and he himself repairs to the lodge of Eumæus. This book brings down the narration to the thirty-eighth morning from the beginning of the Odyssey.

XVI.—Eumæus is sent by Telemachus to the city, to inform Penelope of his safe return from Pylos. At the suggestion of Minerva, who restores Ulysses to his original form, that hero makes himself known to his son. The suitors, who had laid in wait to intercept Telemachus on his return, arrive again at Ithaca and consult how they may kill the young prince. This book takes up the thirty-eighth day.

XVII.—At the request of Penelope, her son relates to her the principal events of his voyage. Ulysses, conducted by Eumæus, reaches the palace, after having been insulted on the way by Melanthius the goat-herd, and is recognized by his old dog Argus, who dies with joy. The insolent behavior of the suitors is described, one of whom, Antinous, throws a footstool at Ulysses. The queen's curiosity being excited by the account which Eumæus gives her of Ulysses, she summons him into her presence; but he declines the interview until evening, when the suitors have retired to their respective homes. Eumæus returns to the country. This book extends to the evening of the thirty-ninth day.

XVIII.—The beggar Irus arrives at the palace and insults Ulysses, whereupon a fight ensues between them, in which Irus is vanquished at a single blow. Penelope appears to the suitors, and reminding them of the presents she had a right to expect from each, receives valuable gifts from them. Eurymachus throws a stool at Ulysses, which hits the cup-bearer A general tumult ensues, which continues until, at the advice of Telemachus, the suitors return to their respective homes. The time is the evening and a part of the night of the thirty-ninth day.

XIX.—Ulysses and Telemachus remove the weapons from the hall to an upper chamber. The former then gives a feigned account of himself to Penelope, informing her that he had entertained Ulysses, and given hospitable presents in Crete to him, while on his way to the Trojan war, describing his appearance and dress, and affirming that he would return within one month. He then bathes, attended by Euryclea, who discovers him by a scar on his limb, which he received while hunting a boar on Parnassus. He forbids Euryclea to divulge his return to Penelope.

XX.—While lying in the vestibule, Ulysses is witness to the lewdness of the women servants, but resolves to spare them for the present. Minerva comforts him, and casts him into a sleep. Awaking, he asks an omen from Jupiter, which is granted. The suitors return in the morning

to the palace, and celebrate the feast of Apollo. While planning the death of Telemachus, an omen appears, which Amphinomus declares to be adverse to such an undertaking. Ctesippus insults Ulysses, for which he is rebuked severely by Telemachus. The suitors, while at table, are struck with a sudden phrenzy; strange appearances are seen also at the same time, by Theoclymenus the Argive prophet, which he explains as foreshadowing their destruction. The suitors deride him; whereupon he leaves the palace and repairs to the house of Piræus. The suitors continue their insolent conduct.

XXI.—At the suggestion of Minerva, Penelope proposes to the suitors to contend for her with the bow of Ulysses. They are unable to bend the bow. Ulysses, having previously taken Eumæus and Philætius aside and discovered himself to them, desires leave to try the bow, which, although opposed by the suitors, Penelope and Telemachus cause to be given him. He bends it with ease, and discharges an arrow through the twelve rings erected for the trial. Jupiter thunders from heaven, at which omen Ulysses rejoices and makes a sign to Telemachus, who immediately stands armed at his side.

XXII.—Ulysses, with the assistance of Telemachus, Eumæus and Philætius, and aided also by Minerva, slays all the suitors, beginning with Antinous. During the contest, Melanthius is perceived conveying arms to the suitors through a postern which has been left unguarded, whereupon Eumæus and the herdsman are despatched to seize and bind him for future punishment. The disorderly female servants and Melanthius are put to death. Medon and Phemius are spared, who, with the rest of the household, hail the return of Ulysses with joy.

XXIII.—Penelope, awakened by Euryclea with the news of her husband's return and the death of the suitors, descends from her chamber, and is with much difficulty convinced that the stranger is Ulysses. Overcome, however, by the evidence, she receives her husband with transports of joy. Ulysses entertains her with an account of his adventures. The next morning, after giving directions to Penelope, he departs, with Telemachus, the herdsman and the swine-herd, to the abode of his father in the country. The book ends with the morning of the forty-first day.

XXIV.—Mercury conducts the souls of the suitors down to the infernal regions. Ulysses discovers himself to his father. The friends of the suitors, led on by Eupithes the father of Antinous, march against Ulysses, by whom they are met and routed, Laertes slaying Eupithes in the first encounter. Minerva effects a lasting peace between Ulysses and his subjects.

ABBREVIATIONS AND EXPLANATIONS.

S.	stands for	Sophocles' Greek Grammar.	Vig.	stands for	Viger's Greek Idioms.
K.	"	Kühner's " "	N.	"	Note.
Mt.	"	Matthiæ's " "	cf.	"	compare, consult.
Butt.	"	Buttmann's " "	κ. τ. λ.	"	καὶ τὰ λοιπά = &c.
Butt. Lexil.		" Lexilogus.	ss.	"	scilicet.

The references to Kühner are made to his School Grammar, translated by Messrs. Edwards and Taylor, Andover. Whenever Jelf's edition of Kühner is referred to, the name is fully given. The references to Buttmann are made to his Larger Grammar, translated by Dr. Robinson.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Α.

Invocata Musa, ut Ulyssem canat ab eversa Troja errantem, et, amissis omnibus sociis [illegible] redeuntem (1–10), narratio ducitur ab eo tempore, quo Calypseus insulam illo [illegible] [illegible]ictum [illegible] est. Absente enim Neptuno, cujus ira virum jam dudum reditu arcebat, decre[illegible] fit in concilio deorum, ut Calypseo eum ab Ogygia insula discedere dommumque reverti [illegible]sinat (11–95): Minerva autem, quae id maxime agit, in Ithacam ad filium ipsius pubescentem festinat, ubi magna turba procorum, nuptiis Penelopes imminentium, Ulyssis copias quotidianis convivis absumit (96–112). Apud eos ager animi Telemachus assidens reverenter exc[illegible]it deam, Mentae, Taphiorum regis, specie indutam, quae ipsum variis sermonibus ad spem patris propediem reducis videndi excitat, hortaturque ad concionem Ithacensium agendam, in qua procorum injurias palam accuset, et ut ipse statim, de patre sciscitatum, ad Nestorem ac Menelaum proficiscatur, recens ab erroribus regressos (113–318). Mox, ubi ex oculis evanuit dea, non sine indicio numinis, Phemius, procorum opulis adhibitus, canere orditur de infelici navigatione Achivorum; quo argumento offensa Penelope cantorem ad alia revocare conatur: sed a filio libere reprehenditur, qui nunc primum etiam cum procis contumacius generosa simplicitate expostulat, et in crastinum indicit concionem, haud dissimulato consilio suo (319–419). Interim flexo in vesperam die proci a canta et saltatione [illegible]bitum discedunt domos, ipseque Telemachus dormitum it (420–444).

Θεῶν ἀγορά. Ἀθηνᾶς παραίνεσις πρὸς Γηλέμαχον.

Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ
πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσεν·
πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω·
πολλὰ δ' ὅγ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμόν,
ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἑταίρων.
ἀλλ' οὐδ' ὡς ἑτάρους ἐρρύσατο, ἱέμενός περ·
αὐτῶν γὰρ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο·
νήπιοι, οἳ κατὰ βοῦς Ὑπερίονος Ἠελίοιο
ἤσθιον· αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ.
τῶν ἁμόθεν γε, θεά, θύγατερ Διός, εἰπὲ καὶ ἡμῖν.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες, ὅσοι φύγον αἰπὺν ὄλεθρον,
οἴκοι ἔσαν, πόλεμόν τε πεφευγότες ἠδὲ θάλασσαν·
τὸν δ' οἶον, νόστου κεχρημένον ἠδὲ γυναικός,
Νύμφη πότνι' ἔρυκε Καλυψώ, δῖα θεάων,
ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι, λιλαιομένη πόσιν εἶναι

ἀλλ' ὅτε δὴ ἕτος ἦλθε, περιπλομένων ἐνιαυτῶν,
τῷ οἱ ἐπεκλώσαντο θεοὶ οἰκόνδε νέεσθαι
εἰς Ἰθάκην· οὐδ' ἔνθα πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων,
καὶ μετα οἷσι φίλοισι. θεοὶ δ' ἐλέαιρον ἅπαντες,
20 νόσφι Ποσειδάωνος· ὁ δ' ἀσπερχὲς μενέαινεν
ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ, πάρος ἣν γαῖαν ἱκέσθαι.
Ἀλλ' ὁ μὲν Αἰθίοπας μετεκίαθε τηλόθ' ἐόντας·
Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται, ἔσχατοι ἀνδρῶν,
οἱ μὲν δυσομένου Ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος –
25 ἀντιόων ταύρων τε καὶ ἀρνειῶν ἑκατόμβης.
ἔνθ' ὅγε τέρπετο δαιτὶ παρήμενος· οἱ δὲ δὴ ἄλλοι
Ζηνὸς ἐνὶ μεγάροισιν Ὀλυμπίου ἀθρόοι ἦσαν.
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
μνήσατο γὰρ κατὰ θυμὸν ἀμύμονος Αἰγίσθοιο,
30 τόν ῥ' Ἀγαμεμνονίδης τηλεκλυτὸς ἔκταν' Ὀρέστης·
τοῦ ὅγ' ἐπιμνησθείς, ἔπε' ἀθανάτοισι μετηύδα·
Ὦ πόποι, οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται!
ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπέρμορον ἄλγε' ἔχουσιν.
35 ὡς καὶ νῦν Αἴγισθος ὑπέρμορον Ἀτρεΐδαο
γῆμ' ἄλοχον μνηστήν, τὸν δ' ἔκτανε νοστήσαντα,
εἰδὼς αἰπὺν ὄλεθρον· ἐπεὶ πρό οἱ εἴπομεν ἡμεῖς,
Ἑρμείαν πέμψαντες, ἐῢσκοπον Ἀργειφόντην,
μήτ' αὐτὸν κτείνειν, μήτε μνάασθαι ἄκοιτιν·
40 ἐκ γὰρ Ὀρέσταο τίσις ἔσσεται Ἀτρεΐδαο,
ὁππότ' ἂν ἡβήσῃ τε καὶ ἧς ἱμείρεται αἴης.
ὣς ἔφαθ' Ἑρμείας· ἀλλ' οὐ φρένας Αἰγίσθοιο
πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέων· νῦν δ' ἀθρόα πάντ' ἀπέτισεν.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
45 ὦ πάτερ ἡμέτερε, Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,
καὶ λίην κεῖνός γε ἐοικότι κεῖται ὀλέθρῳ·
ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι.
ἀλλά μοι ἀμφ' Ὀδυσῆϊ δαΐφρονι δαίεται ἦτορ,
δυςμόρῳ, ὃς δὴ δηθὰ φίλων ἄπο πήματα πάσχει,
50 νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ, ὅθι τ' ὀμφαλός ἐστι θαλάσσης·
νῆσος δενδρήεσσα, θεὰ δ' ἐν δώματα ναίει,
Ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος, ὅςτε θαλάσσης
πάσης βένθεα οἶδεν, ἔχει δέ τε κίονας αὐτὸς
μακράς, αἳ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσιν.
55 τοῦ θυγάτηρ δύστηνον ὀδυρόμενον κατερύκει,
αἰεὶ δὲ μαλακοῖσι καὶ αἱμυλίοισι λόγοισιν
θέλγει, ὅπως Ἰθάκης ἐπιλήσεται· αὐτὰρ Ὀδυσσεύς,

ἱέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρώσκοντα νοῆσαι
ἧς γαίης, θανέειν ἱμείρεται. οὐδέ νυ σοί περ
60 ἐντρέπεται φίλον ἦτορ, Ὀλύμπιε! οὔ νύ τ' Ὀδυσσεὺς
Ἀργείων παρὰ νηυσὶ χαρίζετο ἱερὰ ῥέζων,
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ; τί νύ οἱ τόσον ὠδύσαο, Ζεῦ;
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
τέκνον ἐμόν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων!
65 πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην,
ὃς περὶ μὲν νόον ἐστὶ βροτῶν, πέρι δ' ἱρὰ θεοῖσιν
ἀθανάτοισιν ἔδωκε, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν;
ἀλλὰ Ποσειδάων γαιήοχος ἀσκελὲς αἰεὶ
Κύκλωπος κεχόλωται, ὃν ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν,
70 ἀντίθεον Πολύφημον, ὅου κράτος ἐστὶ μέγιστον
πᾶσιν Κυκλώπεσσι· Θόωσα δέ μιν τέκε Νύμφη,
Φόρκυνος θυγάτηρ, ἁλὸς ἀτρυγέτοιο μέδοντος,
ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι Ποσειδάωνι μιγεῖσα.
ἐκ τοῦ δὴ Ὀδυσῆα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
75 οὔτι κατακτείνει, πλάζει δ' ἀπὸ πατρίδος αἴης.
ἀλλ' ἄγεθ', ἡμεῖς οἵδε περιφραζώμεθα πάντες
νόστον, ὅπως ἔλθῃσι· Ποσειδάων δὲ μεθήσει
ὃν χόλον· οὐ μὲν γάρ τι δυνήσεται ἀντία πάντων
ἀθανάτων ἀέκητι θεῶν ἐριδαινέμεν οἶος.
80 Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
ὦ πάτερ ἡμέτερε, Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,
εἰ μὲν δὴ νῦν τοῦτο φίλον μακάρεσσι θεοῖσιν,
νοστῆσαι Ὀδυσῆα δαΐφρονα ὅνδε δόμονδε·
Ἑρμείαν μὲν ἔπειτα, διάκτορον Ἀργειφόντην,
85 νῆσον ἐς Ὠγυγίην ὀτρύνομεν, ὄφρα τάχιστα
Νύμφῃ ἐϋπλοκάμῳ εἴπῃ νημερτέα βουλήν,
νόστον Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος, ὥς κε νέηται.
αὐτὰρ ἐγὼν Ἰθάκην ἐσελεύσομαι, ὄφρα οἱ υἱὸν
μᾶλλον ἐποτρύνω, καί οἱ μένος ἐν φρεσὶ θείω,
90 εἰς ἀγορὴν καλέσαντα καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς
πᾶσι μνηστήρεσσιν ἀπειπέμεν, οἵτε οἱ αἰεὶ
μηλ' ἀδινὰ σφάζουσι καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς.
πέμψω δ' ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἠμαθόεντα
νόστον πευσόμενον πατρὸς φίλου, ἤν που ἀκούσῃ,
95 ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσιν.
Ὣς εἰποῦσ', ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
ἀμβρόσια, χρύσεια, τά μιν φέρον ἠμὲν ἐφ' ὑγρὴν,
ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν, ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο.
εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὀξεῖ χαλκῷ,

100 βριθύ, μέγα, στιβαρόν, τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
ἡρώων, τοῖσίντε κοτέσσεται ὀβριμοπάτρη.
βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα·
στῆ δ' Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ ἐπὶ προθύροις Ὀδυσῆος,
οὐδοῦ ἐπ' αὐλείου· παλάμῃ δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος,
105 εἰδομένη ξείνῳ, Ταφίων ἡγήτορι, Μέντῃ
εὗρε δ' ἄρα μνηστῆρας ἀγήνορας· οἱ μὲν ἔπειτα
πεσσοῖσι προπάροιθε θυράων θυμὸν ἔτερπον,
ἥμενοι ἐν ῥινοῖσι βοῶν, οὓς ἕκατον αὐτοί.
κήρυκες δ' αὐτοῖσι καὶ ὀτρηροὶ θεράποντες
110 οἱ μὲν ἄρ' οἶνον ἔμισγον ἐνὶ κρητῆρσι καὶ ὕδωρ,
οἱ δ' αὖτε σπόγγοισι πολυτρήτοισι τραπέζας
νίζον καὶ προτίθεντο, ἰδὲ κρέα πολλὰ δατεῦντο.
Τὴν δὲ πολὺ πρῶτος ἴδε Τηλέμαχος θεοειδής
ἧστο γὰρ ἐν μνηστῆρσι, φίλον τετιημένος ἦτορ,
115 ὀσσόμενος πατέρ' ἐσθλὸν ἐνὶ φρεσίν, εἴποθεν ἐλθὼν
μνηστήρων τῶν μὲν σκέδασιν κατὰ δώματα θείη,
τιμὴν δ' αὐτὸς ἔχοι, καὶ κτήμασιν οἷσιν ἀνάσσοι.
τὰ φρονέων, μνηστῆρσι μεθήμενος, εἶιδ' Ἀθήνην.
βῆ δ' ἰθὺς προθύροιο, νεμεσσήθη δ' ἐνὶ θυμῷ,
120 ξεῖνον δηθὰ θύρῃσιν ἐφεστάμεν· ἐγγύθι δὲ στάς,
χεῖρ' ἕλε δεξιτερήν, καὶ ἐδέξατο χάλκεον ἔγχος,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρε, ξεῖνε, παρ' ἄμμι φιλήσεαι· αὐτὰρ ἔπειτα
δείπνου πασσάμενος μυθήσεαι, ὅττεό σε χρή.
125 Ὣς εἰπὼν ἡγεῖθ', ἡ δ' ἕσπετο Παλλὰς Ἀθήνη.
οἱ δ' ὅτε δή ῥ' ἔντοσθεν ἔσαν δόμου ὑψηλοῖο,
ἔγχος μέν ῥ' ἔστησε φέρων πρὸς κίονα μακρήν,
δουροδόκης ἔντοσθεν ἐϋξόου, ἔνθα περ ἄλλα
ἔγχε' Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἵστατο πολλά·
130 αὐτὴν δ' ἐς θρόνον εἷσεν ἄγων, ὑπὸ λῖτα πετάσσας,
καλόν, δαιδάλεον· ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν.
πὰρ δ' αὐτὸς κλισμὸν θέτο ποικίλον, ἔκτοθεν ἄλλων
μνηστήρων· μὴ ξεῖνος ἀνιηθεὶς ὀρυμαγδῷ,
δείπνῳ ἀδδήσειεν, ὑπερφιάλοισι μετελθών,
135 ἠδ' ἵνα μιν περὶ πατρὸς ἀποιχομένοιο ἔροιτο.
χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
140 εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων·
[δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν ἀείρας

παντοίων, παρὰ δέ σφι τίθει χρύσεια κύπελλα·]
κήρυξ δ' αὐτοῖσιν θάμ' ἐπώχετο οἰνοχοεύων.
Ἐς δ' ἦλθον μνηστῆρες ἀγήνορες· οἱ μὲν ἔπειτα
.45 ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε.
τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν·
σῖτον δὲ δμωαὶ παρενήνεον ἐν κανέοισιν·
κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο.
οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἵαλλον.
150 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἕρον ἕντο
μνηστῆρες, τοῖσιν μὲν ἐνὶ φρεσὶν ἄλλα μεμήλει,
μολπή τ' ὀρχηστύς τε· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός.
κήρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλέα θῆκεν
Φημίῳ, ὅς ῥ' ἤειδε παρὰ μνηστῆρσιν ἀνάγκῃ.
155 ἤτοι ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν.
αὐτὰρ Τηλέμαχος προσέφη γλαυκῶπιν Ἀθήνην,
ἄγχι σχὼν κεφαλήν, ἵνα μὴ πευθοίαθ' οἱ ἄλλοι·
Ξεῖνε φίλ', ἦ καί μοι νεμεσήσεαι, ὅ,ττι κεν εἴπω;
τούτοισιν μὲν ταῦτα μέλει, κίθαρις καὶ ἀοιδή,
160 ῥεῖ', ἐπεὶ ἀλλότριον βίοτον νήποινον ἔδουσιν,
ἀνέρος, οὗ δή που λεύκ' ὀστέα πύθεται ὄμβρῳ,
κείμεν' ἐπ' ἠπείρου, ἢ εἰν ἁλὶ κῦμα κυλίνδει.
εἰ κεῖνόν γ' Ἰθάκηνδε ἰδοίατο νοστήσαντα,
πάντες κ' ἀρησαίατ' ἐλαφρότεροι πόδας εἶναι,
165 ἢ ἀφνειότεροι χρυσοῖό τε ἐσθῆτός τε.
νῦν δ' ὁ μὲν ὣς ἀπόλωλε κακὸν μόρον, οὐδέ τις ἡμιν
θαλπωρή, εἴπερ τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
φησὶν ἐλεύσεσθαι· τοῦ δ' ὤλετο νόστιμον ἦμαρ.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον·
170 τίς, πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;
ὁπποίης δ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο; πῶς δέ σε ναῦται
ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωνται;
οὐ μὲν γάρ τί σε πεζὸν ὀΐομαι ἐνθάδ' ἱκέσθαι.
καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ·
175 ἠὲ νέον μεθέπεις, ἦ καὶ πατρῴιός ἐσσι
ξεῖνος; ἐπεὶ πολλοὶ ἵσαν ἀνέρες ἡμέτερον δῶ
ἄλλοι, ἐπεὶ καὶ κεῖνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
τοιγὰρ ἐγώ τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
180 Μέντης Ἀγχιάλοιο δαΐφρονος εὔχομαι εἶναι
υἱός, ἀτὰρ Τηλεβοῖσι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.
νῦν δ' ὧδε ξὺν νηῒ κατήλυθον ἠδ' ἑτάροισιν,
πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον ἐπ' ἀλλοθρόους ἀνθρώπους,

ἐς Τεμέσην μετὰ χαλκόν, ἄγω δ' αἴθωνα σιδηρον
185 νηῦς δέ μοι ἧδ' ἕστηκεν ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόληος,
ἐν λιμένι Ῥείθρῳ, ὑπὸ Νηΐῳ ὑλήεντι.
ξεῖνοι δ' ἀλλήλων πατρώϊοι εὐχόμεθ' εἶναι
ἐξ ἀρχῆς, εἴπερ τε γέροντ' εἴρηαι ἐπελθὼν
Λαέρτην ἥρωα· τὸν οὐκέτι φασὶ πόλινδε
190 ἔρχεσθ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐπ' ἀγροῦ πήματα πάσχειν,
γρηῒ σὺν ἀμφιπόλῳ, ἥ οἱ βρῶσίν τε πόσιν τε
παρτιθεῖ, εὖτ' ἄν μιν κάματος κατὰ γυῖα λάβῃσιν,
ἑρπύζοντ' ἀνὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο.
νῦν δ' ἦλθον· δὴ γάρ μιν ἔφαντ' ἐπιδήμιον εἶναι,
195 σὸν πατέρ'· ἀλλά νυ τόνγε θεοὶ βλάπτουσι κελεύθου.
οὐ γάρ πω τέθνηκεν ἐπὶ χθονὶ δῖος Ὀδυσσεύς,
ἀλλ' ἔτι που ζωὸς κατερύκεται εὐρεῖ πόντῳ,
νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ· χαλεποὶ δέ μιν ἄνδρες ἔχουσιν,
ἄγριοι, οἵ που κεῖνον ἐρυκανόωσ' ἀέκοντα.
200 αὐτὰρ νῦν τοι ἐγὼ μαντεύσομαι, ὡς ἐνὶ θυμῷ
ἀθάνατοι βάλλουσι, καὶ ὡς τελέεσθαι ὀΐω,
οὔτε τι μάντις ἐών, οὔτ' οἰωνῶν σάφα εἰδώς·
οὔτοι ἔτι δηρόν γε φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης
ἔσσεται, οὐδ' εἴπερ τε σιδήρεα δέσματ' ἔχῃσιν·
205 φράσσεται ὥς κε νέηται, ἐπεὶ πολυμήχανός ἐστιν.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
εἰ δὴ ἐξ αὐτοῖο τόσος παῖς εἶς Ὀδυσῆος.
αἰνῶς γὰρ κεφαλήν τε καὶ ὄμματα καλὰ ἔοικας
κείνῳ· ἐπεὶ θαμὰ τοῖον ἐμισγόμεθ' ἀλλήλοισιν,
210 πρίν γε τὸν ἐς Τροίην ἀναβήμεναι, ἔνθα περ ἄλλοι
Ἀργείων οἱ ἄριστοι ἔβαν κοίλῃς ἐπὶ νηυσίν·
ἐκ τοῦδ' οὔτ' Ὀδυσῆα ἐγὼν ἴδον, οὔτ' ἐμὲ κεῖνος.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
215 μήτηρ μέν τ' ἐμέ φησι τοῦ ἔμμεναι· αὐτὰρ ἔγωγε
οὐκ οἶδ'· οὐ γάρ πώ τις ἑὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.
ὡς δὴ ἔγωγ' ὄφελον μάκαρός νύ τευ ἔμμεναι υἱὸς
ἀνέρος, ὃν κτεάτεσσιν ἑοῖς ἐπὶ γῆρας ἕτετμεν·
νῦν δ', ὃς ἀποτμότατος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων,
220 τοῦ μ' ἔκ φασι γενέσθαι· ἐπεὶ σύ με τοῦτ' ἐρεείνεις
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
οὐ μέν τοι γενεήν γε θεοὶ νώνυμνον ὀπίσσω
θῆκαν, ἐπεὶ σέγε τοῖον ἐγείνατο Πηνελόπεια.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον·
225 τίς δαίς, τίς δὲ ὅμιλος ὅδ' ἔπλετο; τίπτε δέ σε χρεώ;

εἰλαπίνη ἠὲ γάμος; ἐπεὶ οὐκ ἔρανος τάδε γ' ἐστίν·
ὥςτε μοι ὑβρίζοντες ὑπερφιάλως δοκέουσιν
δαίνυσθαι κατὰ δῶμα· νεμεσσήσαιτό κεν ἀνήρ,
αἴσχεα πόλλ' ὁρόων, ὅςτις πινυτός γε μετέλθοι.
230 Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ξεῖν'· ἐπεὶ ἂρ δὴ ταῦτά μ' ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς·
μέλλει μέν ποτε οἶκος ὅδ' ἀφνειὸς καὶ ἀμύμων
ἔμμεναι, ὄφρ' ἔτι κεῖνος ἀνὴρ ἐπιδήμιος ἦεν·
νῦν δ' ἑτέρως ἐβάλοντο θεοὶ κακὰ μητιόωντες,
235 οἳ κεῖνον μὲν ἄϊστον ἐποίησαν περὶ πάντων
ἀνθρώπων. ἐπεὶ οὔ κε θανόντι περ ὧδ' ἀκαχοίμην,
εἰ μετὰ οἷς ἑτάροισι δάμη Τρώων ἐνὶ δήμῳ,
ἠὲ φίλων ἐν χερσίν, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσεν·
τῷ κέν οἱ τύμβον μὲν ἐποίησαν Παναχαιοί,
240 ἠδέ κε καὶ ᾧ παιδὶ μέγα κλέος ἤρατ' ὀπίσσω.
νῦν δέ μιν ἀκλειῶς Ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο·
ᾤχετ' ἄϊστος, ἄπυστος, ἐμοὶ δ' ὀδύνας τε γόους τε
κάλλιπεν· οὐδ' ἔτι κεῖνον ὀδυρόμενος στεναχίζω
οἶον, ἐπεί νύ μοι ἄλλα θεοὶ κακὰ κήδε' ἔτευξαν.
245 ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,
Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,
ἠδ' ὅσσοι κραταὴν Ἰθάκην κάτα κοιρανέουσιν,
τόσσοι μητέρ' ἐμὴν μνῶνται, τρύχουσι δὲ οἶκον.
ἡ δ' οὔτ' ἀρνεῖται στυγερὸν γάμον, οὔτε τελευτὴν
250 ποιῆσαι δύναται· τοὶ δὲ φθινύθουσιν ἔδοντες
οἶκον ἐμόν· τάχα δή με διαῤῥαίσουσι καὶ αὐτόν.
Τὸν δ' ἐπαλαστήσασα προςηύδα Παλλὰς Ἀθήνη·
ὦ πόποι, ἦ δὴ πολλὸν ἀποιχομένου Ὀδυσῆος
δεύῃ, ὅ κε μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφείη.
255 εἰ γὰρ νῦν ἐλθών, δόμον ἐν πρώτῃσι θύρῃσιν
σταίη, ἔχων πήληκα καὶ ἀσπίδα καὶ δύο δοῦρε,
τοῖος ἐών, οἷόν μιν ἐγὼ τὰ πρῶτ' ἐνόησα,
οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ πίνοντά τε τερπόμενόν τε,
ἐξ Ἐφύρης ἀνιόντα παρ' Ἴλου Μερμερίδαο·
260 ᾤχετο γὰρ καὶ κεῖσε θοῇς ἐπὶ νηὸς Ὀδυσσεύς,
φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενος, ὄφρα οἱ εἴη
ἰοὺς χρίεσθαι χαλκήρεας· ἀλλ' ὁ μὲν οὔ οἱ
δῶκεν, ἐπεί ῥα θεοὺς νεμεσίζετο αἰὲν ἐόντας·
ἀλλὰ πατήρ οἱ δῶκεν ἐμός· φιλέεσκε γὰρ αἰνῶς·
265 τοῖος ἐὼν μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς,
πάντες κ' ὠκύμοροί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε.
ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται,

ἤ κεν νοστήσας ἀποτίσεται, ἠὲ καὶ οὐκί,
οἴσιν ἐνὶ μεγάροισι· σὲ δὲ φράζεσθαι ἄνωγα,
270 ὅππως κε μνηστῆρας ἀπώσεαι ἐκ μεγάροιο.
εἰ δ', ἄγε νῦν ξυνίει, καὶ ἐμῶν ἐμπάζεο μύθων·
αὔριον εἰς ἀγορὴν καλέσας ἥρωας Ἀχαιούς,
μῦθον πέφραδε πᾶσι, θεοὶ δ' ἐπιμάρτυροι ἔστων·
μνηστῆρας μὲν ἐπὶ σφέτερα σκίδνασθαι ἄνωχθι.
275 μητέρι δ', εἴ οἱ θυμὸς ἐφορμᾶται γαμέεσθαι,
ἂψ ἴτω ἐς μέγαρον πατρὸς μέγα δυναμένοιο·
οἱ δὲ γάμον τεύξουσι, καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα
πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἕπεσθαι.
σοὶ δ' αὐτῷ πυκινῶς ὑποθήσομαι, αἴ κε πίθηαι·
280 νῆ' ἄρσας ἐρέτῃσιν ἐείκοσιν, ἥτις ἀρίστη,
ἔρχεο πευσόμενος πατρὸς δὴν οἰχομένοιο·
ἤν τίς τοι εἴπῃσι βροτῶν, ἢ ὄσσαν ἀκούσῃς
ἐκ Διός, ἥτε μάλιστα φέρει κλέος ἀνθρώποισιν.
πρῶτα μὲν ἐς Πύλον ἔλθέ, καὶ εἴρεο Νέστορα δῖον·
285 κεῖθεν δὲ Σπάρτηνδε παρὰ ξανθὸν Μενέλαον·
ὃς γὰρ δεύτατος ἦλθεν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
εἰ μέν κεν πατρὸς βίοτον καὶ νόστον ἀκούσῃς,
ἦ τ' ἂν τρυχόμενός περ, ἔτι τλαίης ἐνιαυτόν·
εἰ δέ κε τεθνηῶτος ἀκούσῃς, μηδ' ἔτ' ἐόντος,
290 νοστήσας δὴ ἔπειτα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
σῆμά τέ οἱ χεῦαι, καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεΐξαι
πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε, καὶ ἀνέρι μητέρα δοῦναι.
αὐτὰρ ἐπὴν δὴ ταῦτα τελευτήσῃς τε καὶ ἔρξῃς,
φράζεσθαι δὴ ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
295 ὅππως κε μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροισι τεοῖσιν
κτείνῃς, ἠὲ δόλῳ ἢ ἀμφαδόν· οὐδὲ τί σε χρὴ
νηπιάας ὀχέειν, ἐπεὶ οὐκέτι τηλίκος ἐσσί.
ἢ οὐκ ἀΐεις, οἷον κλέος ἔλλαβε δῖος Ὀρέστης
πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἔκτανε παροφονῆα,
300 Αἴγισθον δολόμητιν, ὅς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα;
καὶ σύ, φίλος – μάλα γάρ σ' ὁρόω καλόν τε μέγαν τε –
ἄλκιμος ἔσσ', ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ.
αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆα θοὴν κατελεύσομαι ἤδη
ἠδ' ἑτάρους, οἵ πού με μάλ' ἀσχαλόωσι μένοντες·
305 σοὶ δ' αὐτῷ μελέτω, καὶ ἐμῶν ἐμπάζεο μύθων.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ξεῖν', ἤτοι μὲν ταῦτα φίλα φρονέων ἀγορεύεις,
ὥστε πατὴρ ᾧ παιδί, καὶ οὔποτε λήσομαι αὐτῶν.
ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, ἐπειγόμενός περ ὁδοῖο,

310 ὄφρα λοεσσάμενός τε, τεταρπόμενός τε φίλον κῆρ,
δῶρον ἔχων ἐπὶ νῆα κίῃς, χαίρων ἐνὶ θυμῷ,
τιμῆεν, μάλα καλόν, ὅ τοι κειμήλιον ἔσται
ἐξ ἐμεῦ· οἷα φίλοι ξείνοι ξείνοισι διδοῦσιν.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
315 μή μ' ἔτι νῦν κατέρυκε, λιλαιόμενόν περ ὁδοῖο.
δῶρον δ', ὅ,ττι κέ μοι δοῦναι φίλον ἦτορ ἀνώγει,
αὖτις ἀνερχομένῳ δόμεναι οἴκόνδε φέρεσθαι,
καὶ μάλα καλὸν ἑλών· σοὶ δ' ἄξιον ἔσται ἀμοιβῆς.
Ἦ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
320 ὄρνις δ' ὣς ἀνοπαῖα διέπτατο· τῷ δ' ἐνὶ θυμῷ
θῆκε μένος καὶ θάρσος, ὑπέμνησέν τέ ἑ πατρὸς
μᾶλλον ἔτ' ἢ τὸ πάροιθεν, ὁ δὲ φρεσὶν ᾗσι νοήσας,
θάμβησεν κατὰ θυμόν· ὀΐσατο γὰρ θεὸν εἶναι.
αὐτίκα δὲ μνηστῆρας ἐπῴχετο ἰσόθεος φώς.
325 Τοῖσι δ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός, οἱ δὲ σιωπῇ
εἵατ' ἀκούοντες· ὁ δ' Ἀχαιῶν νόστον ἄειδεν
λυγρόν, ὃν ἐκ Τροίης ἐπετείλατο Παλλὰς Ἀθήνη.
Τοῦ δ' ὑπερῳόθεν φρεσὶ σύνθετο θέσπιν ἀοιδὴν
κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια·
330 κλίμακα δ' ὑψηλὴν κατεβήσατο οἷο δόμοιο,
οὐκ οἴη, ἅμα τῇγε καὶ ἀμφίπολοι δύ' ἕποντο.
ἡ δ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο δῖα γυναικῶν,
στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο,
ἄντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα·
335 ἀμφίπολος δ' ἄρα οἱ κεδνὴ ἑκάτερθε παρέστη.
δακρύσασα δ' ἔπειτα προσηύδα θεῖον ἀοιδόν·
Φήμιε, πολλὰ γὰρ ἄλλα βροτῶν θελκτήρια οἶδας,
ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε, τάτε κλείουσιν ἀοιδοί·
τῶν ἕν γέ σφιν ἄειδε παρήμενος, οἱ δὲ σιωπῇ
340 οἶνον πινόντων· ταύτης δ' ἀποπαύε' ἀοιδῆς
λυγρῆς, ἥτε μοι αἰεὶ ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ
τείρει· ἐπεί με μάλιστα καθίκετο πένθος ἄλαστον.
τοίην γὰρ κεφαλὴν ποθέω, μεμνημένη αἰεὶ
ἀνδρός, τοῦ κλέος εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος
345 Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
μῆτερ ἐμή, τί τ' ἄρα φθονέεις ἐρίηρον ἀοιδὸν
τέρπειν, ὅππῃ οἱ νόος ὄρνυται; οὔ νύ τ' ἀοιδοὶ
αἴτιοι, ἀλλά ποθι Ζεὺς αἴτιος, ὅστε δίδωσιν
ἀνδράσιν ἀλφηστῆσιν, ὅπως ἐθέλῃσιν, ἑκάστῳ.
350 τούτῳ δ' οὐ νέμεσις, Δαναῶν κακὸν οἶτον ἀείδειν·
τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι,

ἥτις ἀκουόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται.
σοὶ δ' ἐπιτολμάτω κραδίη καὶ θυμὸς ἀκούειν·
οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς οἶος ἀπώλεσε νόστιμον ἦμαρ
355 ἐν Τροίῃ, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι φῶτες ὄλοντο.
ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε,
ἱστόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
ἔργον ἐποίχεσθαι· μῦθος δ' ἄνδρεσσι μελήσει
πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ οἴκῳ.
360 Ἦ μὲν θαμβήσασα πάλιν οἰκόνδε βεβήκει·
παιδὸς γὰρ μῦθον πεπνυμένον ἔνθετο θυμῷ.
ἐς δ' ὑπερῷ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν,
κλαῖεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα, φίλον πόσιν, ὄφρα οἱ ὕπνον
ἡδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.
365 Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα σκιόεντα·
πάντες δ' ἠρήσαντο παραὶ λεχέεσσι κλιθῆναι.
τοῖσι δὲ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἤρχετο μύθων·
Μητρὸς ἐμῆς μνηστῆρες, ὑπέρβιον ὕβριν ἔχοντες,
νῦν μὲν δαινύμενοι τερπώμεθα, μηδὲ βοητὺς
370 ἔστω· ἐπεὶ τόγε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ
τοιοῦδ', οἷος ὅδ' ἐστί, θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδήν.
ἠῶθεν δ' ἀγορήνδε καθεζώμεσθα κιόντες
πάντες, ἵν' ὑμῖν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποείπω,
ἐξιέναι μεγάρων· ἄλλας δ' ἀλεγύνετε δαῖτας,
375 ὑμὰ κτήματ' ἔδοντες, ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.
εἰ δ' ὑμῖν δοκέει τόδε λωΐτερον καὶ ἄμεινον
ἔμμεναι, ἀνδρὸς ἐνὸς βίοτον νηποινον ὀλέσθαι,
κείρετ'· ἐγὼ δὲ θεοὺς ἐπιβώσομαι αἰὲν ἐόντας,
αἴ κέ ποθι Ζεὺς δῷσι παλίντιτα ἔργα γενέσθαι·
380 νήποινοί κεν ἔπειτα δόμων ἔντοσθεν ὅλοισθε.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ὀδὰξ ἐν χείλεσι φύντες,
Τηλέμαχον θαύμαζον, ὃ θαρσαλέως ἀγόρευεν.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος προσέφη, Εὐπείθεος υἱός·
Τηλέμαχ', ἦ μάλα δή σε διδάσκουσιν θεοὶ αὐτοὶ
385 ὑψαγόρην τ' ἔμεναι, καὶ θαρσαλέως ἀγορεύειν·
μή σέγ' ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλῆα Κρονίων
ποιήσειεν· ὅ τοι γενεῇ πατρώϊόν ἐστιν.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀντίνοε, ἦ καί μοι νεμεσήσεαι, ὅττι κεν εἴπω;
390 καί κεν τοῦτ' ἐθέλοιμι, Διός γε διδόντος, ἀρέσθαι.
ἦ φῆς τοῦτο κάκιστον ἐν ἀνθρώποισι τετύχθαι;
οὐ μὲν γάρ τι κακὸν βασιλευέμεν· αἶψά τε οἱ δῶ
ἀφνειὸν πέλεται, καὶ τιμηέστερος αὐτός.

ἀλλ' ἤτοι βασιλῆες Ἀχαιῶν εἰσὶ καὶ ἄλλοι
395 πολλοὶ ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ, νέοι ἠδὲ παλαιοί·
τῶν κέν τις τόδ' ἔχῃσιν, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεύς·
αὐτὰρ ἐγὼν οἴκοιο ἄναξ ἔσομ' ἠμετέροιο
καὶ δμώων, οὓς μοι λῆσσατο δῖος Ὀδυσσεύς.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύμαχος, Πολύβου παῖς, ἀντίον ηὔδα
400 Τηλέμαχ', ἤτοι ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται,
ὅστις ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλεύσει Ἀχαιῶν·
κτήματα δ' αὐτὸς ἔχοις, καὶ δώμασιν οἷσιν ἀνάσσοις.
μὴ γὰρ ὅγ' ἔλθοι ἀνήρ, ὅστις σ' ἀέκοντα βίηφιν
κτήματ' ἀποῤῥαίσει, Ἰθάκης ἔτι ναιεταώσης.
405 ἀλλ' ἐθέλω σε, φέριστε, περὶ ξείνοιο ἔρεσθαι·
ὀππόθεν οὗτος ἀνήρ, ποίης δ' ἐξ εὔχεται εἶναι
γαίης· ποῦ δέ νύ οἱ γενεὴ καὶ πατρὶς ἄρουρα·
ἠέ τιν' ἀγγελίην πατρὸς φέρει ἐρχομένοιο,
ἢ ἑὸν αὐτοῦ χρεῖος ἐελδόμενος τόδ' ἱκάνει;
410 οἷον ἀναΐξας ἄφαρ οἴχεται, οὐδ' ὑπέμεινεν
γνώμεναι! οὐ μὲν γάρ τι κακῷ εἰς ὦπα ἐῴκει.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Εὐρύμαχ', ἤτοι νόστος ἀπώλετο πατρὸς ἐμοῖο·
οὔτ' οὖν ἀγγελίῃς ἔτι πείθομαι, εἴποθεν ἔλθοι,
115 οὔτε θεοπροπίῃς ἐμπάζομαι, ἥντινα μήτηρ,
ἐς μέγαρον καλέσασα θεοπρόπον, ἐξερέηται.
ξεῖνος δ' οὗτος ἐμὸς πατρώϊος ἐκ Τάφου ἐστίν·
Μέντης δ' Ἀγχιάλοιο δαΐφρονος εὔχεται εἶναι
υἱός, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσει.
420 Ὣς φάτο Τηλέμαχος· φρεσὶ δ' ἀθανάτην θεὸν ἔγνω
οἱ δ' εἰς ὀρχηστύν τε καὶ ἱμερόεσσαν ἀοιδὴν
τρεψάμενοι τέρποντο· μένοῦ δ' ἐπὶ ἕσπερον ἐλθεῖν.
τοῖσι δὲ τερπομένοισι μέλας ἐπὶ ἕσπερος ἦλθεν·
δὴ τότε κακκείοντες ἔβαν οἰκόνδε ἕκαστος.
425 Τηλέμαχος δ', ὅθι οἱ θάλαμος περικαλλέος αὐλῆς
ὑψηλὸς δέδμητο, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ,
ἔνθ' ἔβη εἰς εὐνήν, πολλὰ φρεσὶ μερμηρίζων.
τῷ δ' ἄρ' ἅμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε κέδν' εἰδυῖα
Εὐρύκλει', Ὤπος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο·
430 τήν ποτε Λαέρτης πρίατο κτεάτεσσιν ἑοῖσιν,
πρωθήβην ἔτ' ἐοῦσαν, ἐείκοσάβοια δ' ἔδωκεν·
ἶσα δέ μιν κεδνῇ ἀλόχῳ τίεν ἐν μεγάροισιν,
εὐνῇ δ' οὔποτ' ἔμικτο· χόλον δ' ἀλέεινε γυναικός·
ἥ οἱ ἅμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε, καί ἑ μάλιστα
435 δμωάων φιλέεσκε, καὶ ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα.

ὤϊξεν δὲ θύρας θαλάμου πύκα ποιητοῖο·
ἕζετο δ' ἐν λέκτρῳ, μαλακὸν δ' ἔκδυνε χιτῶνα·
καὶ τὸν μὲν γραίης πυκιμηδέος ἔμβαλε χερσίν.
ἡ μὲν τὸν πτύξασα καὶ ἀσκήσασα χιτῶνα,
440 πασσάλῳ ἀγκρεμάσασα παρὰ τρητοῖς λεχέεσσιν,
βῆ ῥ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο· θύρην δ' ἐπέρυσσε κορώνῃ
ἀργυρέῃ· ἐπὶ δὲ κληῖδ' ἐτάνυσσεν ἱμάντι.
ἔνθ' ὄγε παννύχιος, κεκαλυμμένος οἰὸς ἀώτῳ,
βούλευε φρεσὶν ᾗσιν ὁδόν, τὴν πέφραδ' Ἀθήνη.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Β.

Ithacensibus pastore mane ad concilium vocatis, Telemachus queritur contumeliam domus et profligationem bonorum, atque populi misericordiam et auxilium implorat (1–79). Antinous, ex principibus procorum, culpa in Penelopen translata, finem malorum fore negat, nisi ipsa nupserit alicui, aut ad Icarium patrem redeat (80–128). Respondenti Telemacho, et turbam domo excedere aperte jubenti, aquilæ prætervolantes auspicium faciunt, quod infausum procis interpretatus vates Halitherses ridetur ab Eurymacho (129–207). Ita quum nihil effectum videt, altercatione protracta, juvenis navem postulat, qua Pylum et Spartam vehatur percunctatum de patre; sed irrisum hac quoque spe frustratur dissoluta concio (208–259). Inde in litore solus veneratur Minervam, quæ Mentoris cujusdam specie adstans ei instructam navem et se ipsam navigationis comitem pollicetur (260–295). Statim domum reversus Eurycleam promam cibaria itineri parare jubet, inscia matre (296–381); Minerva autem ex populo socios colligit, navique ab Noëmone accepta et deducta ambo vesperi solvunt ex portu (382–434).

Ἰθακησίων ἀγορά. Τηλεμάχου ἀποδημία.

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
ὤρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆφιν Ὀδυσσῆος φίλος υἱός,
ἕματα ἑσσάμενος· περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὤμῳ·
ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
5 βῆ δ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο, θεῷ ἐναλίγκιος ἄντην.
αἶψα δὲ κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κέλευσεν,
κηρύσσειν ἀγορήνδε καρηκομόωντας Ἀχαιούς·
οἱ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο,
10 βῆ ῥ' ἴμεν εἰς ἀγορήν, παλάμῃ δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος,
οὐκ οἶος, ἅμα τῷγε κύνες πόδας ἀργοὶ ἕποντο·
θεσπεσίην δ' ἄρα τῷγε χάριν κατέχευεν Ἀθήνη

τὸν δ' ἄρα πάντες λαοὶ ἐπερχόμενον θηεῦντο·
ἕζετο δ' ἐν πατρὸς θώκῳ, εἶξαν δὲ γέροντες.
15 τοῖσι δ' ἔπειθ' ἥρως Αἰγύπτιος ἦρχ' ἀγορεύειν,
ὃς δὴ γήραϊ κυφὸς ἔην, καὶ μυρία ἤδη.
καὶ γὰρ τοῦ φίλος υἱὸς ἅμ' ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ
Ἴλιον εἰς εὔπωλον ἔβη κοίλῃς ἐνὶ νηυσίν,
Ἄντιφος αἰχμητής· τὸν δ' ἄγριος ἔκτανε Κύκλωψ
20 ἐν σπῇ γλαφυρῷ, πύματον δ' ὠπλίσσατο δόρπον.
τρεῖς δέ οἱ ἄλλοι ἔσαν· καὶ ὁ μὲν μνηστῆρσιν ὁμίλει,
Εὐρύνομος, δύο δ' αἰὲν ἔχον πατρώϊα ἔργα·
ἀλλ' οὐδ' ὣς τοῦ λήθετ', ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων.
τοῖς ὅγε δακρυχέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
25 Κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι, ὅ,τι κεν εἴπω·
οὔτε ποθ' ἡμετέρη ἀγορὴ γένετ', οὔτε θώκος,
ἐξ οὗ Ὀδυσεὺς δῖος ἔβη κοίλῃς ἐνὶ νηυσίν.
νῦν δὲ τίς ὧδ' ἤγειρε; τίνα χρειὼ τόσον ἵκει,
ἠὲ νέων ἀνδρῶν, ἢ οἳ προγενέστεροί εἰσιν;
30 ἠέ τιν' ἀγγελίην στρατοῦ ἔκλυεν ἐρχομένοιο,
ἣν χ' ἡμῖν σάφα εἴποι, ὅτε πρότερός γε πύθοιτο;
ἠέ τι δήμιον ἄλλο πιφαύσκεται ἠδ' ἀγορεύει;
ἐσθλός μοι δοκεῖ εἶναι, ὀνήμενος! εἴθε οἱ αὐτῷ
Ζεὺς ἀγαθὸν τελέσειεν, ὅ,τι φρεσὶν ᾖσι μενοινᾷ.
35 Ὣς φάτο· χαῖρε δὲ φήμῃ Ὀδυσσῆος φίλος υἱός,
οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν ἧστο, μενοίνησεν δ' ἀγορεύειν·
στῆ δὲ μέσῃ ἀγορῇ· σκῆπτρον δέ οἱ ἔμβαλε χειρὶ
κήρυξ Πεισήνωρ, πεπνυμένα μήδεα εἰδώς.
πρῶτον ἔπειτα γέροντα καθαπτόμενος προςέειπεν·
40 Ὦ γέρον, οὐχ ἑκὰς οὗτος ἀνήρ – τάχα δ' εἴσεαι αὐτός –
ὃς λαὸν ἤγειρα· μάλιστα δέ μ' ἄλγος ἱκάνει.
οὔτε τιν' ἀγγελίην στρατοῦ ἔκλυον ἐρχομένοιο,
ἣν χ' ὑμῖν σάφα εἴπω, ὅτε πρότερός γε πυθοίμην,
οὔτε τι δήμιον ἄλλο πιφαύσκομαι, οὐδ' ἀγορεύω·
45 ἀλλ' ἐμὸν αὐτοῦ χρεῖος, ὅ μοι κακὸν ἔμπεσεν οἴκῳ
δοιά· τὸ μέν, πατέρ' ἐσθλὸν ἀπώλεσα, ὅς ποτ' ἐν ὑμῖν
τοῖςδεσσιν βασίλευε, πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν·
νῦν δ' αὖ καὶ πολὺ μεῖζον, ὃ δὴ τάχα οἶκον ἅπαντα
πάγχυ διαῤῥαίσει, βίοτον δ' ἀπὸ πᾶμπαν ὀλέσσει.
50 μητέρι μοι μνηστῆρες ἐπήχραον οὐκ ἐθελούσῃ,
τῶν ἀνδρῶν φίλοι υἷες, οἳ ἐνθάδε γ' εἰσὶν ἄριστοι·
οἳ πατρὸς μὲν ἐς οἶκον ἀπεῤῥίγασι νέεσθαι,
Ἰκαρίου, ὥς κ' αὐτὸς ἐεδνώσαιτο θύγατρα,

δοίη δ', ᾧ κ' ἐθέλοι, καί οἱ κεχαρισμένος ἔλθοι.
55 οἱ δ' εἰς ἡμέτερον πωλεύμενοι ἤματα πάντα,
βοῦς ἱερεύοντες καὶ ὄις καὶ πίονας αἶγας,
εἰλαπινάζουσιν, πίνουσί τε αἴθοπα οἶνον,
μαψιδίως· τὰ δὲ πολλὰ κατάνευται. οὐ γὰρ ἔπ' ὀνήρ,
οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκεν, ἀρὴν ἀπὸ οἴκου ἀμῦναι.
60 ἡμεῖς δ' οὔ νύ τι τοῖοι ἀμυνέμεν – ἦ καὶ ἔπειτα
λευγαλέοι τ' ἐσόμεσθα, καὶ οὐ δεδαηκότες ἀλκήν –
ἤ τ' ἂν ἀμυναίμην, εἴ μοι δύναμίς γε παρείη.
οὐ γὰρ ἔτ' ἀνοχετὰ ἔργα τετεύχαται, οὐδ' ἔτι καλῶς
οἶκος ἐμὸς διόλωλε· νεμεσσήθητε καὶ αὐτοί,
65 ἄλλους τ' αἰδέσθητε περικτίονας ἀνθρώπους,
οἳ περιναιετάουσι· θεῶν δ' ὑποδείσατε μῆνιν,
μήτι μεταστρέψωσιν, ἀγασσάμενοι κακὰ ἔργα.
λίσσομαι ἡμὲν Ζηνὸς Ὀλυμπίου ἠδὲ Θέμιστος,
ἥτ' ἀνδρῶν ἀγορὰς ἡμὲν λύει ἠδὲ καθίζει·
70 σχέσθε, φίλοι, καί μ' οἷον ἐάσατε πένθεϊ λυγρῷ
τείρεσθ'· εἰ μή πού τι πατὴρ ἐμός, ἐσθλὸς Ὀδυσσεύς,
δυςμενέων κάκ' ἔρεξεν ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
τῶν μ' ἀποτινύμενοι κακὰ ῥέζετε δυςμενέοντες,
τούτους ὀτρύνοντες. ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἴη,
75 ὑμέας ἐσθέμεναι κειμήλιά τε πρόβασίν τε·
εἰ χ' ὑμεῖς γε φάγοιτε, τάχ' ἄν ποτε καὶ τίσις εἴη.
τόφρα γὰρ ἂν κατὰ ἄστυ ποτιπτυσσοίμεθα μύθῳ,
χρήματ' ἀπαιτίζοντες, ἕως κ' ἀπὸ πάντα δοθείη·
νῦν δέ μοι ἀπρήκτους ὀδύνας ἐμβάλλετε θυμῷ.
80 Ὣς φάτο χωόμενος, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ,
δάκρυ' ἀναπρήσας· οἶκτος δ' ἕλε λαὸν ἅπαντα.
ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀκὴν ἔσαν, οὔτε τις ἔτλη
Τηλέμαχον μύθοισιν ἀμείψασθαι χαλεποῖσιν·
Ἀντίνοος δέ μιν οἶος ἀμειβόμενος προσέειπεν·
85 Τηλέμαχ' ὑψαγόρη, μένος ἄσχετε, ποῖον ἔειπες,
ἡμέας αἰσχύνων! ἐθέλοις δέ κε μωμον ἀνάψαι.
σοὶ δ' οὔτι μνηστῆρες Ἀχαιῶν αἴτιοι εἰσιν,
ἀλλὰ φίλη μήτηρ, ἥ τοι πέρι κέρδεα οἶδεν.
ἤδη γὰρ τρίτον ἐστὶν ἔτος, τάχα δ' εἶσι τέταρτον,
90 ἐξ οὗ ἀτέμβει θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν Ἀχαιῶν.
πάντας μέν ῥ' ἔλπει, καὶ ὑπίσχεται ἀνδρὶ ἑκάστῳ,
ἀγγελίας προϊεῖσα· νόος δέ οἱ ἄλλα μενοινᾷ.
ἡ δὲ δόλον τόνδ' ἄλλον ἐνὶ φρεσὶ μερμήριξεν·
στησαμένη μέγαν ἱστὸν ἐνὶ μεγάροισιν ὑφαινεν,

95 λεπτὸν καὶ περίμετρον· ἄφαρ δ' ἡμῖν μετέειπεν·
κοῦροι, ἐμοὶ μνηστῆρες, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεύς,
μίμνετ' ἐπειγόμενοι τὸν ἐμὸν γάμον, εἰς ὄκε φᾶρος
ἐκτελέσω – μή μοι μεταμώνια νήματ' ὄληται –
Λαέρτῃ ἥρωϊ ταφήϊον, εἰς ὅτε κέν μιν
100 Μοῖρ' ὀλοὴ καθέλῃσι τανηλεγέος θανάτοιο·
μήτις μοι κατὰ δῆμον Ἀχαιϊάδων νεμεσήσῃ,
αἴ κεν ἄτερ σπείρου κῆται, πολλὰ κτεατίσσας.
ὣς ἔφαθ' · ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
ἔνθα καὶ ἠματίη μὲν ὑφαίνεσκεν μέγαν ἱστόν,
105 νύκτας δ' ἀλλύεσκεν, ἐπὴν δαΐδας παραθεῖτο,
ὣς τρίετες μὲν ἔληθε δόλῳ, καὶ ἔπειθεν Ἀχαιούς·
ἀλλ' ὅτε τέτρατον ἦλθεν ἔτος, καὶ ἐπήλυθον ὧραι,
καὶ τότε δή τις ἔειπε γυναικῶν, ἣ σάφα ἤδη,
καὶ τήν γ' ἀλλύουσαν ἐφεύρομεν ἀγλαὸν ἱστόν.
110 ὣς τὸ μὲν ἐξετέλεσσε, καὶ οὐκ ἐθέλουσ', ὑπ' ἀνάγκης.
σοὶ δ' ὧδε μνηστῆρες ὑποκρίνονται, ἵν' εἰδῇς
αὐτὸς σῷ θυμῷ, εἰδῶσι δὲ πάντες Ἀχαιοί.
μητέρα σὴν ἀπόπεμψον, ἄνωχθι δέ μιν γαμέεσθαι
τῷ, ὅτεῳ τε πατὴρ κέλεται, καὶ ἀνδάνει αὐτῇ.
115 εἰ δ' ἔτ' ἀνιήσει γε πολὺν χρόνον υἷας Ἀχαιῶν,
τὰ φρονέουσ' ἀνὰ θυμόν, ἃ οἱ πέρι δῶκεν Ἀθήνη,
ἔργα τ' ἐπίστασθαι περικαλλέα, καὶ φρένας ἐσθλάς,
κέρδεά θ', οἷ' οὔπω τιν' ἀκούομεν οὐδὲ παλαιῶν,
τάων, αἳ πάρος ἦσαν ἐϋπλοκαμῖδες Ἀχαιαί,
120 Τυρώ τ' Ἀλκμήνη τε, ἐϋστέφανός τε Μυκήνη·
τάων οὔτις ὁμοῖα νοήματα Πηνελοπείη
ἤδη· ἀτὰρ μὲν τοῦτό γ' ἐναίσιμον οὐκ ἐνόησεν –
τόφρα γὰρ οὖν βίοτόν τε τεὸν καὶ κτήματ' ἔδονται,
ὄφρα κε κείνη τοῦτον ἔχῃ νόον, ὅντινά οἱ νῦν
125 ἐν στήθεσσι τιθεῖσι θεοί· μέγα μὲν κλέος αὐτῇ
ποιεῖτ', αὐτὰρ σοίγε ποθὴν πολέος βιότοιο·
ἡμεῖς δ' οὔτ' ἐπὶ ἔργα πάρος γ' ἴμεν, οὔτε πῃ ἄλλῃ,
πρίν γ' αὐτὴν γήμασθαι Ἀχαιῶν, ᾧ κ' ἐθέλῃσιν.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
130 Ἀντίνοε, οὔπως ἔστι δόμων ἀέκουσαν ἀπῶσαι,
ἥ μ' ἔτεχ', ἥ μ' ἔθρεψε· πατὴρ δ' ἐμὸς ἄλλοθι γαίης,
ζώει ὅγ' ἢ τέθνηκε· κακὸν δέ με πόλλ' ἀποτίειν
Ἰκαρίῳ, αἴ κ' αὐτὸς ἑκὼν ἀπὸ μητέρα πέμψω.
ἐκ γὰρ τοῦ πατρὸς κακὰ πείσομαι, ἄλλα δὲ δαίμων
135 δώσει· ἐπεὶ μήτηρ στυγερὰς ἀρήσετ' Ἐρινῦς,

οἴκου ἀπερχομένη· νέμεσις δέ μοι ἐξ ἀνθρώπων
ἔσσεται· ὡς οὐ τοῦτον ἐγώ ποτε μῦθον ἐνίψω.
ὑμέτερος δ' εἰ μὲν θυμὸς νεμεσίζεται αὐτῶν,
ἕξιτέ μοι μεγάρων, ἄλλας δ' ἀλεγύνετε δαῖτας,
140 ὑμὰ κτήματ' ἔδοντες, ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.
εἰ δ' ὑμῖν δοκέει τόδε λωΐτερον καὶ ἄμεινον
ἔμμεναι, ἀνδρὸς ἑνὸς βίοτον νήποινον ὀλέσθαι,
κείρετ'· ἐγὼ δὲ θεοὺς ἐπιβώσομαι αἰὲν ἐόντας,
αἴ κέ ποθι Ζεὺς δῷσι παλίντιτα ἔργα γενέσθαι·
145 νήποινοί κεν ἔπειτα δόμων ἔντοσθεν ὄλοισθε.
Ὣς φάτο Τηλέμαχος· τῷ δ' αἰετὼ εὐρύοπα Ζεὺς
ὑψόθεν ἐκ κορυφῆς ὄρεος προέηκε πέτεσθαι.
τὼ δ' ἕως μέν ῥ' ἐπέτοντο μετὰ πνοιῇς ἀνέμοιο,
πλησίον ἀλλήλοισι τιταινομένω πτερύγεσσιν·
150 ἀλλ' ὅτε δὴ μέσσην ἀγορὴν πολύφημον ἱκέσθην,
ἔνθ' ἐπιδινηθέντε τιναξάσθην πτερὰ πολλά,
ἐς δ' ἰδέτην πάντων κεφαλάς, ὄσσοντο δ' ὄλεθρον·
δρυψαμένω δ' ὀνύχεσσι παρειάς, ἀμφί τε δειράς,
δεξιὼ ἤϊξαν διά τ' οἰκία καὶ πόλιν αὐτῶν.
155 θάμβησαν δ' ὄρνιθας, ἐπεὶ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν·
ὥρμηναν δ' ἀνὰ θυμόν, ἅπερ τελέεσθαι ἔμελλον.
τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε γέρων ἥρως Ἀλιθέρσης
Μαστορίδης· ὁ γὰρ οἶος ὁμηλικίην ἐνέκαστο,
ὄρνιθας γνῶναι, καὶ ἐναίσιμα μυθήσασθαι·
160 ὅ σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι, ὅττι κεν εἴπω·
μνηστῆρσιν δὲ μάλιστα πιφαυσκόμενος τάδε εἴρω.
τοῖσιν γὰρ μέγα πῆμα κυλίνδεται· οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς
δὴν ἀπάνευθε φίλων ὧν ἔσσεται, ἀλλά που ἤδη
165 ἐγγὺς ἐών, τοῖςδεσσι φόνον καὶ Κῆρα φυτεύει
πάντεσσιν· πολέσιν δὲ καὶ ἄλλοισιν κακὸν ἔσται,
οἳ νεμόμεσθ' Ἰθάκην εὐδείελον. ἀλλὰ πολὺ πρὶν
φραζώμεσθ', ὥς κεν καταπαύσομεν· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
παύεσθων· καὶ γάρ σφιν ἄφαρ τόδε λῴϊόν ἐστιν.
170 οὐ γὰρ ἀπείρητος μαντεύομαι, ἀλλ' εὖ εἰδώς·
καὶ γὰρ ἐκείνῳ φημὶ τελευτηθῆναι ἅπαντα,
ὥς οἱ ἐμυθεόμην, ὅτε Ἴλιον εἰςανέβαινον
Ἀργεῖοι, μετὰ δέ σφιν ἔβη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
φῆν, κακὰ πολλὰ παθόντ', ὀλέσαντ' ἄπο πάντας ἑταίρους,
175 ἄγνωστον πάντεσσιν ἐεικοστῷ ἐνιαυτῷ
οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι· τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύμαχος, Πολύβου παῖς, ἀντίον ηὔδα·

ὦ γέρον, εἰ δ', ἄγε νῦν μαντεύεο σοῖσι τέκεσσιν,
οἴκιδ' ἰὼν, μή πού τι κακὸν πάσχωσιν ὀπίσσω·
180 ταῦτα δ' ἐγὼ σέο πολλὸν ἀμείνων μαντεύεσθαι.
ὄρνιθες δέ τε πολλοὶ ὑπ' αὐγὰς Ἠελίοιο
φοιτῶσ', οὐδέ τε πάντες ἐναίσιμοι· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ὤλετο τῆλ'· ὡς καὶ σὺ καταφθίσθαι σὺν ἐκείνῳ
ὤφελες! οὐκ ἂν τόσσα θεοπροπέων ἀγόρευες,
185 οὐδέ κε Τηλέμαχον κεχολωμένον ὧδ' ἀνιείης,
σῷ οἴκῳ δῶρον ποτιδέγμενος, αἴ κε πόρῃσιν.
ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
αἴ κε νεώτερον ἄνδρα, παλαιά τε πολλά τε εἰδώς,
παρφάμενος ἐπέεσσιν ἐποτρύνῃς χαλεπαίνειν,
190 αὐτῷ μέν οἱ πρῶτον ἀνιηρέστερον ἔσται·
[πρῆξαι δ' ἔμπης οὔτι δυνήσεται εἵνεκα τῶνδε·]
σοὶ δέ, γέρον, θωὴν ἐπιθήσομεν, ἥν κ' ἐνὶ θυμῷ
τίνων ἀσχάλλῃς· χαλεπὸν δέ τοι ἔσσεται ἄλγος.
Τηλεμάχῳ δ' ἐν πᾶσιν ἐγὼν ὑποθήσομαι αὐτός·
195 μητέρ' ἐὴν ἐς πατρὸς ἀνωγέτω ἀπονέεσθαι·
οἱ δὲ γάμον τεύξουσι, καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα
πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἕπεσθαι.
οὐ γὰρ πρὶν παύσεσθαι ὀΐομαι υἷας Ἀχαιῶν
μνηστύος ἀργαλέης· ἐπεὶ οὔτινα δείδιμεν ἔμπης,
200 οὔτ' οὖν Τηλέμαχον, μάλα περ πολύμυθον ἐόντα·
οὔτε θεοπροπίης ἐμπαζόμεθ', ἣν σύ, γεραιέ,
μυθέαι ἀκράαντον, ἀπεχθάνεαι δ' ἔτι μᾶλλον.
χρήματα δ' αὖτε κακῶς βεβρώσεται, οὐδέ ποτ' ἶσα
ἔσσεται, ὄφρα κεν ἥγε διατρίβῃσιν Ἀχαιοὺς
205 ὃν γάμον· ἡμεῖς δ' αὖ ποτιδέγμενοι ἤματα πάντα,
εἵνεκα τῆς ἀρετῆς ἐριδαίνομεν, οὐδὲ μετ' ἄλλας
ἐρχόμεθ', ἃς ἐπιεικὲς ὀπυίέμεν ἐστὶν ἑκάστῳ.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Εὐρύμαχ' ἠδὲ καὶ ἄλλοι, ὅσοι μνηστῆρες ἀγαυοί,
210 ταῦτα μὲν οὐχ ὑμέας ἔτι λίσσομαι, οὐδ' ἀγορεύω·
ἤδη γὰρ τὰ ἴσασι θεοὶ καὶ πάντες Ἀχαιοί.
ἀλλ' ἄγε μοι δότε νῆα θοὴν καὶ εἴκοσ' ἑταίρους,
οἵ κέ μοι ἔνθα καὶ ἔνθα διαπρήσσωσι κέλευθον.
εἶμι γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἠμαθόεντα,
215 νόστον πευσόμενος πατρὸς δὴν οἰχομένοιο·
ἤν τίς μοι εἴπῃσι βροτῶν, ἢ ὅσσαν ἀκούσω
ἐκ Διός, ἥτε μάλιστα φέρει κλέος ἀνθρώποισιν.
εἰ μέν κεν πατρὸς βίοτον καὶ νόστον ἀκούσω,
ἤ τ' ἄν, τρυχόμενός περ, ἔτι τλαίην ἐνιαυτόν·

220 εἰ δέ κε τεθνηῶτος ἀκούσω, μηδ' ἔτ' ἐόντος,
νοστήσας δὴ ἔπειτα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
σῆμά τέ οἱ χεύω, καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεΐξω
πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε, καὶ ἀνέρι μητέρα δώσω.
Ἤτοι ὅγ' ὣς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἕζετο. τοῖσι δ' ἀνέστη
225 Μέντωρ, ὅς ῥ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος ἦεν ἑταῖρος,
καί οἱ ἰὼν ἐν νηυσὶν ἐπέτρεπεν οἶκον ἅπαντα,
πείθεσθαί τε γέροντι, καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσειν·
ὅ σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Κέκλυτε δὴ νῦν μεν, Ἰθακήσιοι, ὅ,τι κεν εἴπω·
230 μήτις ἔτι πρόφρων ἀγανὸς καὶ ἤπιος ἔστω·
σκηπτοῦχος βασιλεύς, μηδὲ φρεσὶν αἴσιμα εἰδώς,
ἀλλ' αἰεὶ χαλεπός τ' εἴη, καὶ αἴσυλα ῥέζοι.
ὣς οὔτις μέμνηται Ὀδυσσῆος θείοιο
λαῶν, οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν.
235 ἀλλ' ἤτοι μνηστῆρας ἀγήνορας οὔτι μεγαίρω
ἔρδειν ἔργα βίαια κακοῤῥαφίῃσι νόοιο·
σφὰς γὰρ παρθέμενοι κεφαλάς, κατέδουσι βιαίως
οἶκον Ὀδυσσῆος, τὸν δ' οὐκέτι φασὶ νέεσθαι.
νῦν δ' ἄλλῳ δήμῳ νεμεσίζομαι, οἷον ἅπαντες
240 ἧσθ' ἄνεῳ, ἀτὰρ οὔτι καθαπτόμενοι ἐπέεσσιν
παύρους μνηστῆρας κατερύκετε, πολλοὶ ἐόντες.
Τὸν δ' Εὐηνορίδης Λειώκριτος ἀντίον ηὔδα·
Μέντορ ἀταρτηρέ, φρένας ἠλεέ, ποῖον ἔειπες,
ἡμέας ὀτρύνων καταπαυέμεν! ἀργαλέον δὲ
245 ἀνδράσι καὶ πλέονεσσι μαχήσασθαι περὶ δαιτί.
εἴπερ γάρ κ' Ὀδυσεὺς Ἰθακήσιος αὐτὸς ἐπελθών,
δαινυμένους κατὰ δῶμα δὸν μνηστῆρας ἀγαυοὺς
ἐξελάσαι μεγάροιο μενοινήσει ἐνὶ θυμῷ·
οὔ κέν οἱ κεχάροιτο γυνή, μάλα περ κατέουσα,
250 ἐλθόντ'· ἀλλά κεν αὐτοῦ ἀεικέα πότμον ἐπίσποι,
εἰ πλέονεσσι μάχοιτο· σὺ δ' οὐ κατὰ μοῖραν ἔειπες.
ἀλλ' ἄγε, λαοὶ μὲν σκίδνασθ' ἐπὶ ἔργα ἕκαστος·
τούτῳ δ' ὀτρυνέει Μέντωρ ὁδὸν ἠδ' Ἀλιθέρσης,
οἵτε οἱ ἐξ ἀρχῆς πατρώϊοί εἰσιν ἑταῖροι.
255 ἀλλ', ὀΐω, καὶ δηθὰ καθήμενος, ἀγγελιάων
πεύσεται εἰν Ἰθάκῃ, τελέει δ' ὁδὸν οὔποτε ταύτην.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν· λῦσεν δ' ἀγορὴν αἰψηρήν.
οἱ μὲν ἄρ' ἐσκίδναντο ἑὰ πρὸς δώματ' ἕκαστος·
μνηστῆρες δ' ἐς δώματ' ἴσαν θείου Ὀδυσῆος.
260 Τηλέμαχος δ' ἀπάνευθε κιὼν ἐπὶ θῖνα θαλάσσης
χεῖρας νιψάμενος πολιῆς ἁλός, εὔχετ' Ἀθήνῃ·

Κλῦθί μοι, ὦ χθιζὸς θεὸς ἦλυθες ἡμέτερον δῶ,
καί μ' ἐν νηῒ κέλευσας ἐπ' ἠεροειδέα πόντον,
νόστον πευσόμενον πατρὸς δὴν οἰχομένοιο,
265 ἔρχεσθαι· τὰ δὲ πάντα διατρίβουσιν Ἀχαιοί,
μνηστῆρες δὲ μάλιστα, κακῶς ὑπερηνορέοντες.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη,
Μέντορι εἰδομένη ἠμὲν δέμας ἠδὲ καὶ αὐδήν·
καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
270 Τηλέμαχ', οὐδ' ὄπιθεν κακὸς ἔσσεαι, οὐδ' ἀνοήμων.
εἰ δή τοι σοῦ πατρὸς ἐνέστακται μένος ἠΰ,
οἷος ἐκεῖνος ἔην τελέσαι ἔργον τε ἔπος τε,
οὔ τοι ἔπειθ' ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται, οὐδ' ἀτέλεστος·
εἰ δ' οὐ κείνου γ' ἐσσὶ γόνος καὶ Πηνελοπείης,
275 οὐ σέγ' ἔπειτα ἔολπα τελευτήσειν, ἃ μενοινᾷς.
παῦροι γάρ τοι παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται·
οἱ πλέονες κακίους, παῦροι δέ τε πατρὸς ἀρείους.
ἀλλ' ἐπεὶ οὐδ' ὄπιθεν κακὸς ἔσσεαι, οὐδ' ἀνοήμων,
οὐδέ σε πάγχυ γε μῆτις Ὀδυσσῆος προλέλοιπεν,
280 ἐλπωρή τοι ἔπειτα τελευτῆσαι τάδε ἔργα.
τῷ νῦν μνηστήρων μὲν ἔα βουλήν τε νόον τε
ἀφραδέων, ἐπεὶ οὔτι νοήμονες, οὐδὲ δίκαιοι·
οὐδέ τι ἴσασιν θάνατον καὶ Κῆρα μέλαιναν,
ὃς δή σφι σχεδόν ἐστιν, ἐπ' ἤματι πάντας ὀλέσθαι.
285 σοὶ δ' ὁδὸς οὐκέτι δηρὸν ἀπέσσεται, ἣν σὺ μενοινᾷς.
τοῖος γάρ τοι ἑταῖρος ἐγὼ πατρωΐος εἰμι,
ὅς τοι νῆα θοὴν στελέω, καὶ ἅμ' ἕψομαι αὐτός.
ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς δώματ' ἰὼν μνηστῆρσιν ὁμίλει,
ὁπλισσόν τ' ἤϊα, καὶ ἄγγεσιν ἄρσον ἅπαντα,
290 οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι, καὶ ἄλφιτα, μυελὸν ἀνδρῶν,
δέρμασιν ἐν πυκινοῖσιν· ἐγὼ δ' ἀνὰ δῆμον ἑταίρους
αἴψ' ἐθελοντῆρας συλλέξομαι· εἰσὶ δὲ νῆες
πολλαὶ ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ, νέαι ἠδὲ παλαιαί·
τάων μέν τοι ἐγὼν ἐπιόψομαι, ἥτις ἀρίστη,
295 ὦκα δ' ἐφοπλίσσαντες ἐνήσομεν εὐρεῖ πόντῳ.
Ὣς φάτ' Ἀθηναίη, κούρη Διός· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
Τηλέμαχος παρέμμενεν, ἐπεὶ θεοῦ ἔκλυεν αὐδήν.
βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δῶμα, φίλον τετιημένος ἦτορ·
εὗρε δ' ἄρα μνηστῆρας ἀγήνορας ἐν μεγάροισιν,
300 αἶγας ἀνιεμένους, σιάλους θ' εὕοντας ἐν αὐλῇ.
Ἀντίνοος δ' ἰθὺς γελάσας κίε Τηλεμάχοιο·
ἕν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρί, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Τηλέμαχ' ὑψαγόρη, μένος ἄσχετε, μήτι τοι ἄλλο

ἐν στήθεσσι κἀκὸν μελέτω ἔργον τε ἔπος τε,
305 ἀλλά μοι ἐσθιέμεν καὶ πινέμεν, ὡς τὸ πάρος περ.
ταῦτα δέ τοι μάλα πάντα τελευτήσουσιν Ἀχαιοί,
νῆα καὶ ἐξαίτους ἐρέτας, ἵνα θᾶσσον ἵκηαι
ἐς Πύλον ἠγαθέην μετ' ἀγαυοῦ πατρὸς ἀκουήν.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
310 Ἀντίνοε, οὔπως ἔστιν ὑπερφιάλοισι μεθ' ὑμῖν
δαίνυσθαί τ' ἀκέοντα, καὶ εὐφραίνεσθαι ἔκηλον.
ἦ οὐχ ἅλις, ὡς τὸ πάροιθεν ἐκείρετε πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
κτήματ' ἐμά, μνηστῆρες, ἐγὼ δ' ἔτι νήπιος ἦα;
νῦν δ' ὅτε δὴ μέγας εἰμί, καὶ ἄλλων μῦθον ἀκούων
315 πυνθάνομαι, καὶ δή μοι ἀέξεται ἔνδοθι θυμός,
πειρήσω, ὥς κ' ὔμμι κακὰς ἐπὶ Κῆρας ἰήλω,
ἠὲ Πύλονδ' ἐλθών, ἢ αὐτοῦ τῷδ' ἐνὶ δήμῳ.
εἶμι μὲν – οὐδ' ἀλίη ὁδὸς ἔσσεται, ἣν ἀγορεύω –
ἔμπορος· οὐ γὰρ νηὸς ἐπήβολος οὐδ' ἐρετάων
320 γίγνομαι· ὥς νύ που ὔμμιν ἐείσατο κέρδιον εἶναι.
Ἦ ῥα, καὶ ἐκ χειρὸς χεῖρα σπάσατ' Ἀντινόοιο
ῥεῖα· μνηστῆρες δὲ δόμον κάτα δαῖτα πένοντο.
οἱ δ' ἐπελώβευον καὶ ἐκερτόμεον ἐπέεσσιν·
ὧδε δέ τις εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
325 Ἦ μάλα Τηλέμαχος φόνον ἡμῖν μερμηρίζει·
ἤ τινας ἐκ Πύλου ἄξει ἀμύντορας ἠμαθόεντος,
ἠὲ ὅγε καὶ Σπάρτηθεν· ἐπεί νύ περ ἵεται αἰνῶς·
ἠὲ καὶ εἰς Ἐφύρην ἐθέλει, πίειραν ἄρουραν,
ἐλθεῖν, ὄφρ' ἔνθεν θυμοφθόρα φάρμακ' ἐνείκῃ,
330 ἐν δὲ βάλῃ κρητῆρι, καὶ ἡμέας πάντας ὀλέσσῃ.
Ἄλλος δ' αὖτ' εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
τίς δ' οἶδ' εἴ κε καὶ αὐτὸς ἰὼν κοίλης ἐπὶ νηὸς
τῆλε φίλων ἀπόληται, ἀλώμενος, ὥςπερ Ὀδυσσεύς;
οὕτω κεν καὶ μᾶλλον ὀφέλλειεν πόνον ἄμμιν·
335 κτήματα γάρ κεν πάντα δασαίμεθα, οἰκία δ' αὖτε
τούτου μητέρι δοῖμεν ἔχειν, ἠδ' ὅςτις ὀπυίοι.
Ὣς φάν· ὁ δ' ὑψόροφον θάλαμον κατεβήσατο πατρός,
εὐρύν, ὅθι νητὸς χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἔκειτο,
ἐσθής τ' ἐν χηλοῖσιν, ἅλις τ' εὐώδες ἔλαιον·
340 ἐν δὲ πίθοι οἴνοιο παλαιοῦ ἡδυπότοιο
ἕστασαν, ἄκρητον θεῖον ποτὸν ἐντὸς ἔχοντες,
ἑξείης ποτὶ τοῖχον ἀρηρότες· εἴποτ' Ὀδυσσεὺς
οἴκαδε νοστήσειε, καὶ ἄλγεα πολλὰ μογήσας.
κληῖσαὶ δ' ἔπεσαν σανίδες πυκινῶς ἀραρυῖαι,
345 δικλίδες· ἐν δε γυνὴ ταμίη νύκτας τε καὶ ἦμαρ

ἔσχ', ἦ πάντ' ἐφύλασσε νόου πολυϊδρείῃσιν,
Εὐρύκλει', Ὠπος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο.
τὴν τότε Τηλέμαχος προςέφη, θάλαμόνδε καλέσας·
Μαῖ', ἄγε δή μοι οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσον
350 ἡδύν, ὅτις μετὰ τὸν λαρώτατος, ὃν σὺ φυλάσσεις,
κεῖτον ὀϊομένη τὸν κάμμορον· εἴποθεν ἔλθοι
Διογενὴς Ὀδυσεύς, θάνατον καὶ Κῆρας ἀλύξας.
δώδεκα δ' ἔμπλησον, καὶ πώμασιν ἄρσον ἅπαντας.
ἐν δέ μοι ἄλφιτα χεῦον ἐϋῤῥαφέεσσι δοροῖσιν·
355 εἴκοσι δ' ἔστω μέτρα μυληφάτου ἀλφίτου ἀκτῆς.
αὐτὴ δ' οἴη ἴσθι· τὰ δ' ἀθρόα πάντα τετύχθω·
ἑσπέριος γὰρ ἐγὼν αἱρήσομαι, ὁππότε κεν δὴ
μήτηρ εἰς ὑπερῷ' ἀναβῇ, κοίτον τε μέδηται.
εἶμι γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἠμαθόεντα,
360 νόστον πευσόμενος πατρὸς φίλου, ἤν που ἀκούσω.
Ὣς φάτο· κώκυσεν δὲ φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια,
καί ῥ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Τίπτε δέ τοι, φίλε τέκνον, ἐν φρεσὶ τοῦτο νόημα
ἔπλετο; πῇ δ' ἐθέλεις ἰέναι πολλὴν ἐπὶ γαῖαν,
365 μοῦνος ἐὼν ἀγαπητός; ὁ δ' ὤλετο τηλόθι πάτρης
Διογενὴς Ὀδυσεὺς ἀλλογνώτῳ ἐνὶ δήμῳ.
οἱ δέ τοι αὐτίκ' ἰόντι κακὰ φράσσονται ὀπίσσω,
ὥς κε δόλῳ φθίῃς· τάδε δ' αὐτοὶ πάντα δάσονται.
ἀλλὰ μέν' αὖθ' ἐπὶ σοῖσι καθήμενος· οὐδέ τί σε χρὴ
370 πόντον ἐπ' ἀτρύγετον κακὰ πάσχειν, οὐδ' ἀλάλησθαι.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
θάρσει, μαῖ'· ἐπεὶ οὔτοι ἄνευ θεοῦ ἤδε γε βουλή.
ἀλλ' ὄμοσον, μὴ μητρὶ φίλῃ τάδε μυθήσασθαι,
πρίν γ' ὅτ' ἂν ἑνδεκάτη τε δυωδεκάτη τε γένηται,
375 ἢ αὐτὴν ποθέσαι, καὶ ἀφορμηθέντος ἀκοῦσαι·
ὡς ἂν μὴ κλαίουσα κατὰ χρόα καλὸν ἰάπτῃ.
Ὣς ἄρ' ἔφη· γρηῦς δὲ θεῶν μέγαν ὅρκον ἀπώμνυ.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὄμοσέν τε, τελεύτησέν τε τὸν ὅρκον,
αὐτίκ' ἔπειτά οἱ οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσεν,
380 ἐν δέ οἱ ἄλφιτα χεῦεν ἐϋῤῥαφέεσσι δοροῖσιν·
Τηλέμαχος δ' ἐς δώματ' ἰών, μνηστῆρσιν ὁμίλει.
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τηλεμάχῳ δ' εἰκυῖα κατὰ πτόλιν ᾤχετο πάντῃ,
καί ῥα ἑκάστῳ φωτὶ παριστάμενη φάτο μῦθον·
385 ἑσπερίους δ' ἐπι νῆα θοὴν ἀγέρεσθαι ἀνώγει.
ἡ δ' αὖτε Φρονίοιο Νοήμονα φαίδιμον υἱὸν
ᾔτεε νῆα θοήν· ὁ δέ οἱ πρόφρων ὑπέδεκτο.

Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.
καὶ τότε νῆα θοὴν ἅλαδ' εἴρυσε, πάντα τ' ἐν αὐτῇ
390 ὅπλ' ἐτίθει, τάτε νῆες ἐϋσσέλμοι φορέουσιν.
στῆσε δ' ἐπ' ἐσχατιῇ λιμένος, περὶ δ' ἐσθλοὶ ἑταῖροι
ἀθρόοι ἠγερέθοντο· θεὰ δ' ὤτρυνεν ἕκαστον.
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο·
395 ἔνθα μνηστήρεσσιν ἐπὶ γλυκὺν ὕπνον ἔχευεν,
πλάζε δὲ πίνοντας· χειρῶν δ' ἔκβαλλε κύπελλα.
οἱ δ' εὖδειν ὤρνυντο κατὰ πτόλιν· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
εἵατ', ἐπεί σφισιν ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτεν.
αὐτὰρ Τηλέμαχον προςέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
400 ἐκπροκαλεσσαμένη μεγάρων εὐναιετάοντων,
Μέντορι εἰδομένη ἠμὲν δέμας ἠδὲ καὶ αὐδήν·
Τηλέμαχ', ἤδη μέν τοι ἐϋκνήμιδες ἑταῖροι
εἵατ' ἐπήρετμοι, τὴν σὴν ποτιδέγμενοι ὁρμήν·
ἀλλ' ἴομεν, μὴ δηθὰ διατρίβωμεν ὁδοῖο.
405 Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἡγήσατο Παλλὰς Ἀθήνη
καρπαλίμως· ὁ δ' ἕπειτα μετ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
εὗρον ἔπειτ' ἐπὶ θινὶ καρηκομόωντας ἑταίρους.
τοῖσι δὲ καὶ μετέειφ' ἱερὴ ἷς Τηλεμάχοιο·
410 Δεῦτε, φίλοι, ἥια φερώμεθα· πάντα γὰρ ἤδη
ἀθρό' ἐνὶ μεγάρῳ· μήτηρ δ' ἐμοὶ οὔτι πέπυσται,
οὐδ' ἄλλαι δμωαί, μία δ' οἴη μῦθον ἄκουσεν.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο.
οἱ δ' ἄρα πάντα φέροντες, ἐϋσσέλμῳ ἐπὶ νηῒ
415 κάτθεσαν, ὡς ἐκέλευσεν Ὀδυσσῆος φίλος υἱός.
ἂν δ' ἄρα Τηλέμαχος νηὸς βαῖν', ἦρχε δ' Ἀθήνη,
νηῒ δ' ἐνὶ πρύμνῃ κατ' ἄρ' ἕζετο· ἄγχι δ' ἄρ' αὐτῆς
ἕζετο Τηλέμαχος· τοὶ δὲ πρυμνήσι' ἔλυσαν·
ἂν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες, ἐπὶ κληῖσι κάθιζον.
420 τοῖσιν δ' ἴκμενον οὖρον ἵει γλαυκῶπις Ἀθήνη,
ἀκραῆ Ζέφυρον, κελάδοντ' ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
Τηλέμαχος δ' ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσεν
ὅπλων ἅπτεσθαι· τοὶ δ' ὀτρύνοντος ἄκουσαν.
ἱστὸν δ' εἰλάτινον κοίλης ἔντοσθε μεσόδμης
425 στῆσαν ἀείραντες, κατὰ δὲ προτόνοισιν ἔδησαν·
ἕλκον δ' ἱστία λευκὰ ἐϋστρέπτοισι βοεῦσιν.
ἔπρησεν δ' ἄνεμος μέσον ἱστίον, ἀμφὶ δὲ κῦμα
στείρῃ πορφύρεον μεγάλ' ἴαχε, νηὸς ἰούσης·
ἡ δ' ἔθεεν κατὰ κῦμα, διαπρήσσουσα κέλευθον.

430 δησάμενοι δ' ἄρα ὅπλα θοὴν ἀνὰ νῆα μέλαιναν,
στήσαντο κρητῆρας ἐπιστεφέας οἴνοιο·
λεῖβον δ' ἀθανάτοισι θεοῖς αἰειγενέτῃσιν,
ἐκ πάντων δὲ μάλιστα Διὸς γλαυκώπιδι κούρῃ.
παννυχίη μὲν ῥ' ἦγε καὶ ἠῶ πεῖρε κέλευθον.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Γ.

Telemachum cum Minerva adventientem comiter excipit Nestor, quum maxime in ultore publicis epulis et sacris Neptuno faciendis occupatus (1–74). Is vero adolescenti, de patre sciscitanti, nihil novi refert, quippe omnium illius rerum ignarus; sed, quid sibi et aliis ducibus Achivorum in reditu ab excidio Ilii acciderit, et qui ex illis domum reverterint, diligenter enarrat (75–200); tum monitis bonisque ominibus ad ulciscendas procorum injurias excitatum, memorata etiam Agamemnonis cæde et laudato Oreste, sceleris ultore, hortatur, ut quam primum pergat ad Menelaum, nuper ex longinquo errore reversum (201–328). Ad vesperam, antequam in urbem redeunt Pylii, abit Minerva, quam, in discessu agnitam, veneratur Nestor, et vitulam deæ immolaturum se vovet (329–394). Ita Telemachus in ædes Nestoris ducitur, et ibi pernoctat (395–403) Mane postridie in domo regis privatum sacrum fit Minervæ, quo peracto Telemachus cum Pisistrato, Nestoris filio curru contendit Spartam (404–485). Nocte proxima apud Dioclem, principem Pherarum devertuntur, altera Spartam pervehuntur (486–497).

Τὰ ἐν Πύλῳ.

Ἠέλιος δ' ἀνόρουσε, λιπὼν περικαλλέα λίμνην,
οὐρανὸν ἐς πολύχαλκον, ἵν' ἀθανάτοισι φανείη,
καὶ θνητοῖσι βροτοῖσιν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν·
οἱ δὲ Πύλον, Νηλῆος ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
5 ἷξον· τοὶ δ' ἐπὶ θινὶ θαλάσσης ἱερὰ ῥέζον,
ταύρους παμμέλανας, Ἐνοσίχθονι κυανοχαίτῃ.
ἐννέα δ' ἕδραι ἔσαν, πεντηκόσιοι δ' ἐν ἑκάστῃ
εἵατο, καὶ προὔχοντο ἑκάστοθι ἐννέα ταύρους.
εὖθ' οἱ σπλάγχν' ἐπάσαντο, θεῷ δ' ἐπὶ μηρί' ἔκηαν,
10 οἱ δ' ἰθὺς κατάγοντο, ἰδ' ἱστία νηὸς ἔϊσης
στεῖλαν ἀείραντες, τὴν δ' ὥρμισαν, ἐκ δ' ἔβαν αὐτοί·
ἐκ δ' ἄρα Τηλέμαχος νηὸς βαῖν'· ἦρχε δ' Ἀθήνη.
τὸν προτέρη προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τηλέμαχ', οὐ μέν σε χρὴ ἔτ' αἰδοῦς, οὐδ' ἠβαιόν
15 τοὔνεκα γὰρ καὶ πόντον ἐπέπλως, ὄφρα πύθηαι
πατρός, ὅπου κύθε γαῖα, καὶ ὅντινα πότμον ἐπέσπεν.
ἀλλ' ἄγε νῦν ἰθὺς κίε Νέστορος ἱπποδάμοιο·

Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.
καὶ τότε νῆα θοὴν ἅλαδ' εἴρυσε, πάντα δ' ἐν αὐτῇ
ὅπλ' ἐτίθει, τάτε νῆες ἐϋσσέλμοι φορέουσιν.
στῆσε δ' ἐπ' ἐσχατιῇ λιμένος, περὶ δ' ἐσθλοὶ ἑταῖροι
ἀθρόοι ἠγερέθοντο· θεὰ δ' ὤτρυνεν ἕκαστον.
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο·
ἔνθα μνηστήρεσσιν ἐπὶ γλυκὺν ὕπνον ἔχευεν,
πλάζε δὲ πίνοντας· χειρῶν δ' ἔκβαλλε κύπελλα.
οἱ δ' εὕδειν ὤρνυντο κατὰ πτόλιν· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
εἴατ', ἐπεί σφισιν ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτεν.
αὐτὰρ Τηλέμαχον προςέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
ἐκπροκαλεσσαμένη μεγάρων εὐναιετάοντων,
Μέντορι εἰδομένη ἠμὲν δέμας ἠδὲ καὶ αὐδήν·
Τηλέμαχ', ἤδη μέν τοι ἐϋκνήμιδες ἑταῖροι
εἴατ' ἐπήρετμοι, τὴν σὴν ποτιδέγμενοι ὁρμήν·
ἀλλ' ἴομεν, μὴ δηθὰ διατρίβωμεν ὁδοῖο.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἡγήσατο Παλλὰς Ἀθήνη
καρπαλίμως· ὁ δ' ἔπειτα μετ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
εὗρον ἔπειτ' ἐπὶ θινὶ καρηκομόωντας ἑταίρους.
τοῖσι δὲ καὶ μετέειφ' ἱερὴ ἷς Τηλεμάχοιο·
Δεῦτε, φίλοι, ἤϊα φερώμεθα· πάντα γὰρ ἤδη
ἀθρό' ἐπὶ μεγάρῳ· μήτηρ δ' ἐμοὶ οὔτι πέπυσται,
οὐδ' ἄλλαι δμωαί, μία δ' οἴη μῦθον ἄκουσεν.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο.
οἱ δ' ἄρα πάντα φέροντες, ἐϋσσέλμῳ ἐπὶ νηῒ
κάτθεσαν, ὡς ἐκέλευσεν Ὀδυσσῆος φίλος υἱός.
ἂν δ' ἄρα Τηλέμαχος νηὸς βαῖν', ἦρχε δ' Ἀθήνη,
νηῒ δ' ἐνὶ πρύμνῃ κατ' ἄρ' ἕζετο· ἄγχι δ' ἄρ' αὐτῆς
ἕζετο Τηλέμαχος· τοὶ δὲ πρυμνήσι' ἔλυσαν·
ἂν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες, ἐπὶ κληῖσι κάθιζον.
τοῖσιν δ' ἴκμενον οὖρον ἵει γλαυκῶπις Ἀθήνη,
ἀκραῆ Ζέφυρον, κελάδοντ' ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
Τηλέμαχος δ' ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσεν
ὅπλων ἅπτεσθαι· τοὶ δ' ὀτρύνοντος ἄκουσαν.
ἱστὸν δ' εἰλάτινον κοίλης ἔντοσθε μεσόδμης
στῆσαν ἀείραντες, κατὰ δὲ προτόνοισιν ἔδησαν·
ἕλκον δ' ἱστία λευκὰ ἐϋστρέπτοισι βοεῦσιν.
ἔπρησεν δ' ἄνεμος μέσον ἱστίον, ἀμφὶ δὲ κῦμα
στείρῃ πορφύρεον μεγάλ' ἴαχε, νηὸς ἰούσης·
ἡ δ' ἔθεεν κατὰ κῦμα, διαπρήσσουσα κέλευθον.

60 δὸς δ' ἔτι Τηλέμαχον καὶ ἐμὲ πρήξαντα νέεσθαι,
οὕνεκα δεῦρ' ἱκόμεσθα θοῇ σὺν νηῒ μελαίνῃ.
Ὣς ἄρ' ἔπειτ' ἠρᾶτο, καὶ αὐτὴ πάντα τελεύτα·
δῶκε δὲ Τηλεμάχῳ καλὸν δέπας ἀμφικύπελλον.
ὣς δ' αὔτως ἠρᾶτο Ὀδυσσῆος φίλος υἱός.
65 οἱ δ' ἐπεὶ ὤπτησαν κρέ' ὑπέρτερα καὶ ἐρύσαντο,
μοίρας δασσάμενοι, δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Νῦν δὴ κάλλιόν ἐστι μεταλλῆσαι καὶ ἔρεσθαι
70 ξεινους, οἵτινές εἰσιν, ἐπεὶ τάρπησαν ἐδωδῆς.
ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;
ἤ τι κατὰ πρῆξιν, ἢ μαψιδίως ἀλάλησθε,
οἷά τε ληϊστῆρες, ὑπεὶρ ἅλα, τοί τ' ἀλόωνται
ψυχὰς παρθέμενοι, κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες;
75 Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα,
θαρσήσας· αὐτὴ γὰρ ἐνὶ φρεσὶ θάρσος Ἀθήνη
θῆκ', ἵνα μιν περὶ πατρὸς ἀποιχομένοιο ἔροιτο·
[ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσιν·]
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
80 εἴρεαι, ὀππόθεν εἰμέν· ἐγὼ δέ κέ τοι καταλέξω.
ἡμεῖς ἐξ Ἰθάκης Ὑπονηΐου εἰλήλουθμεν·
πρῆξις δ' ἥδ' ἰδίη, οὐ δήμιος, ἣν ἀγορεύω.
πατρὸς ἐμοῦ κλέος εὐρὺ μετέρχομαι, ἤν που ἀκούσω,
δίου Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος, ὅν ποτέ φασιν
85 σὺν σοὶ μαρνάμενον Τρώων πόλιν ἐξαλαπάξαι.
ἄλλους μὲν γὰρ πάντας, ὅσοι Τρωσὶν πολέμιζον,
πευθόμεθ', ᾗ τι ἕκαστος ἀπώλετο λυγρῷ ὀλέθρῳ·
κείνου δ' αὖ καὶ ὅλεθρον ἀπευθέα θῆκε Κρονίων.
οὐ γάρ τις δύναται σάφα εἰπέμεν, ὀππόθ' ὄλωλεν·
90 εἴθ' ὅγ' ἐπ' ἠπείρου δάμη ἀνδράσι δυσμενέεσσιν,
εἴτε καὶ ἐν πελάγει μετὰ κύμασιν Ἀμφιτρίτης.
τοὔνεκα νῦν τά σὰ γούναθ' ἱκάνομαι, αἴ κ' ἐθέλῃσθα
κείνου λυγρὸν ὄλεθρον ἐνισπεῖν, εἴ που ὄπωπας
ὀφθαλμοῖσι τεοῖσιν, ἢ ἄλλου μῦθον ἄκουσας
95 πλαζομένου· περὶ γάρ μιν ὀϊζυρὸν τέκε μήτηρ.
μηδέ τί μ' αἰδόμενος μειλίσσεο, μηδ' ἐλεαίρων,
ἀλλ' εὖ μοι κατάλεξον, ὅπως ἤντησας ὀπωπῆς.
λίσσομαι, εἴποτέ τοί τι πατὴρ ἐμός, ἐσθλὸς Ὀδυσσεύς,
ἢ ἔπος ἠέ τι ἔργον ὑποστὰς ἐξετέλεσσεν
100 δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε πήματ' Ἀχαιοί·
τῶν νῦν μοι μνῆσαι, καί μοι νημερτὲς ἐνισπε.

εἴδομεν, ἥντινα μῆτιν ἐνὶ στήθεσσι κέκευθεν.
λίσσεσθαι δέ μιν αὐτόν, ὅπως νημερτέα εἴπῃ·
ψεῦδος δ' οὐκ ἐρέει· μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστίν.
Τῆν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Μέντορ, πῶς τ' ἄρ' ἴω, πῶς τ' ἂρ προςπτύξομαι αὐτόν;
οἰδέ τί πω μύθοισι πεπείρημαι πυκινοῖσιν·
αἰδὼς δ' αὖ, νέον ἄνδρα γεραίτερον ἐξερέεσθαι.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τηλέμαχ', ἄλλα μὲν αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νοήσεις,
ἄλλα δὲ καὶ δαίμων ὑποθήσεται· οὐ γὰρ ὀίω
οὔ σε θεῶν ἀέκητι γενέσθαι τε τραφέμεν τε.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἡγήσατο Παλλὰς Ἀθήνη
καρπαλίμως· ὁ δ' ἕπειτα μετ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο.
ἷξον δ' ἐς Πυλίων ἀνδρῶν ἄγυρίν τε καὶ ἕδρας.
ἔνθ' ἄρα Νέστωρ ἦστο σὺν υἱάσιν· ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
δαῖτ' ἐντυνόμενοι, κρέα ὤπτων, ἄλλα τ' ἔπειρον.
οἱ δ' ὡς οὖν ξείνους ἴδον, ἀθρόοι ἦλθον ἅπαντες,
χερσίν τ' ἠσπάζοντο, καὶ ἑδριάασθαι ἄνωγον.
πρῶτος Νεστορίδης Πεισίστρατος ἐγγύθεν ἐλθών,
ἀμφοτέρων ἕλε χεῖρα, καὶ ἵδρυσεν παρὰ δαιτί,
κώεσιν ἐν μαλακοῖσιν, ἐπὶ ψαμάθοις ἁλίησιν,
πάρ τε κασιγνήτῳ Θρασυμήδεϊ καὶ πατέρι ᾧ·
δῶκε δ' ἄρα σπλάγχνων μοίρας, ἐν δ' οἶνον ἔχευεν
χρυσείῳ δέπαϊ· δειδισκόμενος δὲ προςηύδα
Παλλάδ' Ἀθηναίην, κούρην Διὸς αἰγιόχοιο
Εὔχεο νῦν, ὦ ξεῖνε, Ποσειδάωνι ἄνακτι·
τοῦ γὰρ καὶ δαίτης ἠντήσατε, δεῦρο μολόντες.
αὐτὰρ ἐπὴν σπείσῃς τε καὶ εὔξεαι, ᾗ θέμις ἐστίν,
δὸς καὶ τούτῳ ἔπειτα δέπας μελιηδέος οἴνου
σπεῖσαι· ἐπεὶ καὶ τοῦτον ὀίομαι ἀθανάτοισιν
εὔχεσθαι· πάντες δὲ θεῶν χατέουσ' ἄνθρωποι.
ἀλλὰ νεώτερός ἐστιν, ὁμηλικίη δ' ἐμοὶ αὐτῷ·
τοὔνεκα σοὶ προτέρῳ δώσω χρύσειον ἄλεισον.
Ὣς εἰπών, ἐν χερσὶ τίθει δέπας ἡδέος οἴνου·
χαῖρε δ' Ἀθηναίη πεπνυμένῳ ἀνδρὶ δικαίῳ,
οὕνεκά οἱ προτέρῃ δῶκε χρύσειον ἄλεισον.
αὐτίκα δ' εὔχετο πολλὰ Ποσειδάωνι ἄνακτι·
Κλῦθι, Ποσείδαον γαιήοχε, μηδὲ μεγήρῃς
ἡμῖν εὐχομένοισι τελευτῆσαι τάδε ἔργα.
Νέστορι μὲν πρώτιστα καὶ υἱάσι κῦδος ὄπαζε·
αὐτὰρ ἔπειτ' ἄλλοισι δίδου χαρίεσσαν ἀμοιβὴν
σύμπασιν Πυλίοισιν ἀγακλειτῆς ἑκατόμβης.

60 δὸς δ' ἔτι Τηλέμαχον καὶ ἐμὲ πρήξαντα νέεσθαι,
οὕνεκα δεῦρ' ἱκόμεσθα θοῇ σὺν νηῒ μελαίνῃ.
Ὣς ἄρ' ἔπειτ' ἠρᾶτο, καὶ αὐτὴ πάντα τελεύτα·
δῶκε δὲ Τηλεμάχῳ καλὸν δέπας ἀμφικύπελλον.
ὣς δ' αὔτως ἠρᾶτο Ὀδυσσῆος φίλος υἱός.
65 οἱ δ' ἐπεὶ ὤπτησαν κρέ' ὑπέρτερα καὶ ἐρύσαντο,
μοίρας δασσάμενοι, δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Νῦν δὴ κάλλιόν ἐστι μεταλλῆσαι καὶ ἔρεσθαι
70 ξεινους, οἵτινές εἰσιν, ἐπεὶ τάρπησαν ἐδωδῆς.
ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;
ἤ τι κατὰ πρῆξιν, ἢ μαψιδίως ἀλάλησθε,
οἷά τε ληϊστῆρες, ὑπεὶρ ἅλα, τοίτ' ἀλόωνται·
ψυχὰς παρθέμενοι, κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες;
75 Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα,
θαρσήσας· αὐτὴ γὰρ ἐνὶ φρεσὶ θάρσος Ἀθήνη
θῆχ', ἵνα μιν περὶ πατρὸς ἀποιχομένοιο ἔροιτο·
[ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσιν·]
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
80 εἴρεαι, ὁππόθεν εἰμέν· ἐγὼ δέ κέ τοι καταλέξω.
ἡμεῖς ἐξ Ἰθάκης Ὑπονηΐου εἰλήλουθμεν·
πρῆξις δ' ἤδ' ἰδίη, οὐ δήμιος, ἣν ἀγορεύω.
πατρὸς ἐμοῦ κλέος εὐρὺ μετέρχομαι, ἤν που ἀκούσω,
δίου Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος, ὅν ποτέ φασιν
85 σὺν σοὶ μαρνάμενον Τρώων πόλιν ἐξαλαπάξαι.
ἄλλους μὲν γὰρ πάντας, ὅσοι Τρωσὶν πολέμιζον,
πευθόμεθ', ᾗχι ἕκαστος ἀπώλετο λυγρῷ ὀλέθρῳ·
κείνου δ' αὖ καὶ ὄλεθρον ἀπευθέα θῆκε Κρονίων.
οὐ γάρ τις δύναται σάφα εἰπέμεν, ὁππόθ' ὄλωλεν·
90 εἴθ' ὅγ' ἐπ' ἠπείρου δάμη ἀνδράσι δυςμενέεσσιν,
εἴτε καὶ ἐν πελάγει μετὰ κύμασιν Ἀμφιτρίτης.
τοὔνεκα νῦν τὰ σὰ γούναθ' ἱκάνομαι, αἴ κ' ἐθέλῃσθα
κείνου λυγρὸν ὄλεθρον ἐνισπεῖν, εἴ που ὄπωπας
ὀφθαλμοῖσι τεοῖσιν, ἢ ἄλλου μῦθον ἄκουσας
95 πλαζομένου· περὶ γάρ μιν ὀϊζυρὸν τέκε μήτηρ.
μηδέ τί μ' αἰδόμενος μειλίσσεο, μηδ' ἐλεαίρων,
ἀλλ' εὖ μοι κατάλεξον, ὅπως ἤντησας ὀπωπῆς.
λίσσομαι, εἴποτέ τοί τι πατὴρ ἐμός, ἐσθλὸς Ὀδυσσεύς,
ἢ ἔπος ἠέ τι ἔργον ὑποστὰς ἐξετέλεσσεν
100 δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε πήματ' Ἀχαιοί·
τῶν νῦν μοι μνῆσαι, καί μοι νημερτὲς ἔνισπε.

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
ὦ φίλ'· ἐπεί μ' ἔμνησας ὀϊζύος, ἣν ἐν ἐκείνῳ
δήμῳ ἀνέτλημεν μένος Ἀσχετοι υἷες Ἀχαιῶν,
ἡμὲν ὅσα ξὺν νηυσὶν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον
πλαζόμενοι κάτὰ ληΐδ', ὅπῃ ἄρξειεν Ἀχιλλεύς,
ἠδ' ὅσα καὶ περὶ ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἄνακτος
μαρνάμεθ'· ἔνθα δ' ἔπειτα κατέκταθεν, ὅσσοι ἄριστοι
ἔνθα μὲν Αἴας κεῖται Ἀρήϊος, ἔνθα δ' Ἀχιλλεύς,
ἔνθα δὲ Πάτροκλος, θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος·
ἔνθα δ' ἐμὸς φίλος υἱός, ἅμα κρατερὸς καὶ ἀμύμων,
Ἀντίλοχος, περὶ μὲν θείειν ταχύς, ἠδὲ μαχητής –
ἄλλα τε πόλλ' ἐπὶ τοῖς πάθομεν κακά· τίς κεν ἐκεῖνα
πάντα γε μυθήσαιτο καταθνητῶν ἀνθρώπων;
οὐδ' εἰ πεντάετές γε καὶ ἑξάετες παραμίμνων
ἐξερέοις, ὅσα κεῖθι πάθον κακὰ δῖοι Ἀχαιοί·
πρίν κεν ἀνιηθεὶς σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκοιο.
εἰνάετες γάρ σφιν κακὰ ῥάπτομεν ἀμφιέποντες
παντοίοισι δόλοισι· μόγις δ' ἐτέλεσσε Κρονίων.
ἔνθ' οὔτις ποτὲ μῆτιν ὁμοιωθήμεναι ἄντην
ἤθελ', ἐπεὶ μάλα πολλὸν ἐνίκα δῖος Ὀδυσσεὺς
παντοίοισι δόλοισι, πατὴρ τεός· εἰ ἐτεόν γε
κείνου ἔκγονός ἐσσι· σέβας μ' ἔχει εἰςορόωντα.
ἤτοι γὰρ μῦθοί γε ἐοικότες, οὐδέ κε φαίης
ἄνδρα νεώτερον ὧδε ἐοικότα μυθήσασθαι.
ἔνθ' ἤτοι εἶως μὲν ἐγὼ καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς
οὔτε ποτ' εἰν ἀγορῇ δίχ' ἐβάζομεν, οὔτ' ἐνὶ βουλῇ,
ἀλλ' ἕνα θυμὸν ἔχοντε, νόῳ καὶ ἐπίφρονι βουλῇ
φραζόμεθ', Ἀργείοισιν ὅπως ὄχ' ἄριστα γένοιτο.
αὐτὰρ ἐπεὶ Πριάμοιο πόλιν διεπέρσαμεν αἰπήν,
βῆμεν δ' ἐν νήεσσι, θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιούς·
καὶ τότε δὴ Ζεὺς λυγρὸν ἐνὶ φρεσὶ μήδετο νόστον
Ἀργείοις ἐπεὶ οὔτι νοήμονες, οὐδὲ δίκαιοι
πάντες ἔσαν· τῷ σφεων πολέες κακὸν οἶτον ἐπέσπον,
μήνιος ἐξ ὀλοῆς Γλαυκώπιδος ὀβριμοπάτρης,
ἥτ' ἔριν Ἀτρείδῃσι μετ' ἀμφοτέροισιν ἔθηκεν.
τὼ δὲ καλεσσαμένω ἀγορὴν ἐς πάντας Ἀχαιούς,
μάψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον, ἐς ἠέλιον καταδύντα –
οἱ δ' ἦλθον οἴνῳ βεβαρηότες υἷες Ἀχαιῶν –
μῦθον μυθείσθην, τοῦ εἵνεκα λαὸν ἄγειραν.
ἔνθ' ἤτοι Μενέλαος ἀνώγει πάντας Ἀχαιοὺς
νόστον μιμνήσκεσθαι ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης·
οὐδ' Ἀγαμέμνονι πάμπαν ἐήνδανε· βούλετο γάρ ῥα

λαὸν ἐρυκακέειν, ῥέξαι θ' ἱερὰς ἑκατόμβας,
ὡς τὸν Ἀθηναίης δεινὸν χόλον ἐξακέσαιτο·
νήπιος, οὐδὲ τὸ ἴδη, ὃ οὐ πείσεσθαι ἔμελλεν.
οὐ γάρ τ' αἶψα θεῶν τρέπεται νόος αἰὲν ἐόντων.
ὣς τὼ μὲν χαλεποῖσιν ἀμειβομένω ἐπέεσσιν
ἕστασαν· οἱ δ' ἀνόρουσαν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
ἠχῇ θεσπεσίῃ· δίχα δέ σφισιν ἥνδανε βουλή.
νύκτα μὲν ἀέσαμεν, χαλεπὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντες
ἀλλήλοις· ἐπὶ γὰρ Ζεὺς ἤρτυε πῆμα κακοῖο.
ἠῶθεν δ' οἱ μὲν νέας ἕλκομεν εἰς ἅλα δῖαν.
κτήματά τ' ἐντιθέμεσθα, βαθυζώνους τε γυναῖκας.
ἡμίσεες δ' ἄρα λαοὶ ἐρητύοντο μένοντες
αὖθι παρ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν·
ἡμίσεες δ' ἀναβάντες ἐλαύνομεν· αἱ δὲ μάλ' ὦκα
ἔπλεον· ἐστόρεσεν δὲ θεὸς μεγακήτεα πόντον.
ἐς Τένεδον δ' ἐλθόντες, ἐρεξαμεν ἱρὰ θεοῖσιν,
οἴκαδε ἱέμενοι· Ζεὺς δ' οὔπω μήδετο νόστον·
σχέτλιος, ὅς ῥ' ἔριν ὦρσε κακὴν ἐπι δεύτερον αὖτις.
οἱ μὲν ἀποστρέψαντες ἔβαν νέας ἀμφιελίσσας
ἀμφ' Ὀδυσῆα ἄνακτα δαΐφρονα, ποικιλομήτην,
αὖτις ἐπ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἦρα φέροντες.
αὐτὰρ ἐγὼ σὺν νηυσὶν ἀολλέσιν, αἳ μοι ἕποντο,
φεῦγον, ἐπεὶ γίγνωσκον, ὃ δὴ κακὰ μήδετο δαίμων.
φεῦγε δὲ Τυδέος υἱὸς Ἀρήϊος, ὦρσε δ' ἑταίρους·
ὀψὲ δὲ δὴ μετὰ νῶϊ κίε ξανθὸς Μενέλαος,
ἐν Λέσβῳ δ' ἔκιχεν δυλιχὸν πλόον ὁρμαίνοντας·
ἢ καθύπερθε Χίοιο νεοίμεθα παιπαλόεσσης,
νῆσον ἐπι Ψυρίης, αὐτὴν ἐπ' ἀριστερ' ἔχοντες,
ἢ ὑπένερθε Χίοιο, παρ' ἠνεμόεντα Μίμαντα.
ἠτέομεν δὲ θεὸν φῆναι τέρας· αὐτὰρ ὅγ' ἡμῖν
δεῖξε, καὶ ἠνώγει πέλαγος μέσον εἰς Εὔβοιαν
τέμνειν, ὄφρα τάχιστα ὑπὲκ κακότητα φύγοιμεν.
ὦρτο δ' ἐπὶ λιγὺς οὖρος ἀήμεναι· αἱ δὲ μάλ' ὦκα
ἰχθυόεντα κέλευθα διέδραμον· ἐς δὲ Γεραιστὸν
ἐννύχιαι κατάγοντο· Ποσειδάωνι δὲ ταύρων
πόλλ' ἐπὶ μῆρ' ἔθεμεν, πέλαγος μέγα μετρήσαντες.
τέτρατον ἦμαρ ἔην, ὅτ' ἐν Ἄργεϊ νῆας ἔϊσας
Τυδείδεω ἕταροι Διομήδεος ἱπποδάμοιο
ἕστασαν· αὐτὰρ ἔγωγε Πύλονδ' ἔχον· οὐδέ ποτ' ἴσθη
οὖρος, ἐπειδὴ πρῶτα θεὸς προέηκεν ἀῆναι.
ὣς ἦλθον, φίλε τέκνον, ἀπευθής· οὐδέ τι οἶδα,
κείνων οἵ τ' ἐσάωθεν Ἀχαιῶν, οἵ τ' ἀπόλοντο.

ὅσσα δ' ἐνὶ μεγάροισι καθήμενος ἡμετέροισιν
πεύθομαι, ἡ θέμις ἐστί, δαήσεαι, οὐδέ σε κεύσω.
εὖ μὲν Μυρμιδόνας φάσ' ἐλθέμεν ἐγχεσιμώρους,
οὓς ἄγ' Ἀχιλλῆος μεγαθύμου φαίδιμος υἱός·
190 εὖ δὲ Φιλοκτήτην, Ποιάντιον ἀγλαὸν υἱόν·
πάντας δ' Ἰδομενεὺς Κρήτην εἰςήγαγ' ἑταίρους,
οἳ φύγον ἐκ πολέμου, πόντος δέ οἱ οὔτιν' ἀπηύρα.
Ἀτρείδην δὲ καὶ αὐτὸν ἀκούετε, νόσφιν ἐόντες,
ὥς τ' ἦλθ', ὥς τ' Αἴγισθος ἐμήσατο λυγρὸν ὄλεθρον.
195 ἀλλ' ἤτοι κεῖνος μὲν ἐπισμυγερῶς ἀπέτισεν.
ὡς ἀγαθόν, καὶ παῖδα καταφθιμένοιο λιπέσθαι
ἀνδρός! ἐπεὶ καὶ κεῖνος ἐτίσατο πατροφονῆα,
Αἴγισθον δολόμητιν, ὅς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα.
καὶ σύ, φίλος - μάλα γάρ σ' ὁρόω καλόν τε μέγαν τε -
200 ἄλκιμος ἔσσ', ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
καὶ λίην κεῖνος μὲν ἐτίσατο, καί οἱ Ἀχαιοὶ
οἴσουσι κλέος εὐρύ, καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι.
205 αἴ γὰρ ἐμοὶ τοσσήνδε θεοὶ δύναμιν παραθεῖεν,
τίσασθαι μνηστῆρας ὑπερβασίης ἀλεγεινῆς,
οἵτε μοι ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανόωνται!
ἀλλ' οὔ μοι τοιοῦτον ἐπέκλωσαν θεοὶ ὄλβον,
πατρί τ' ἐμῷ καὶ ἐμοί· νῦν δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης.
210 Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
ὦ φίλ'· ἐπειδὴ ταῦτά μ' ἀνέμνησας καὶ ἔειπες·
φασὶ μνηστῆρας σῆς μητέρος εἵνεκα πολλοὺς
ἐν μεγάροις, ἀέκητι σέθεν, κακὰ μηχανάασθαι.
εἰπέ μοι, ἠὲ ἑκὼν ὑποδάμνασαι, ἦ σέγε λαοὶ
215 ἐχθαίρουσ' ἀνὰ δῆμον, ἐπισπόμενοι θεοῦ ὀμφῇ.
τίς δ' οἶδ', εἴ κέ ποτέ σφι βίας ἀποτίσεται ἐλθών,
ἢ ὅγε μοῦνος ἐών, ἢ καὶ σύμπαντες Ἀχαιοί;
εἰ γάρ σ' ὣς ἐθέλοι φιλέειν γλαυκῶπις Ἀθήνη,
ὡς τότ' Ὀδυσσῆος περικήδετο κυδαλίμοιο
220 δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχομεν ἄλγε' Ἀχαιοί -
οὐ γάρ πω ἴδον ὧδε θεοὺς ἀναφανδὰ φιλεῦντας,
ὡς κείνῳ ἀναφανδὰ παρίστατο Παλλὰς Ἀθήνη -
εἴ σ' οὕτως ἐθέλοι φιλέειν, κήδοιτό τε θυμῷ,
τῷ κέν τις κείνων γε καὶ ἐκλελάθοιτο γάμοιο.
225 Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ὦ γέρον, οὔπω τοῦτο ἔπος τελέεσθαι ὀίω·
λίην γὰρ μέγα εἶπες· ἄγη μ' ἔχει· οὐκ ἂν ἔμοιγε

ὑπομένῳ τὰ γένοιτ', οὐδ' εἰ θεοὶ ὧς ἐθέλοιεν.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
Τηλέμαχε, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων!
ῥεῖα θεὸς ν' ἐθέλων καὶ τηλόθεν ἄνδρα σαώσαι.
βουλοίμην δ' ἂν ἔγωγε, καὶ ἄλγεα πολλὰ μογήσας,
οἴκαδέ τ' ἐλθέμεναι, καὶ νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι,
ἢ ἐλθὼν ἀπολέσθαι ἐφέστιος, ὡς Ἀγαμέμνων
ὤλεθ' ὑπ' Αἰγίσθοιο δόλῳ καὶ ἧς ἀλόχοιο.
ἀλλ' ἤτοι θάνατον μὲν ὁμοίϊον οὐδὲ θεοί περ
καὶ φίλῳ ἀνδρὶ δύνανται ἀλαλκέμεν, ὁππότε κεν δὴ
Μοῖρ' ὀλοὴ καθέλῃσι τανηλεγέος θανάτοιο.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Μέντορ, μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα, κηδόμενοί περ·
κείνῳ δ' οὐκέτι νόστος ἐτήτυμος, ἀλλά οἱ ἤδη
φράσσαντ' ἀθάνατοι θάνατον καὶ Κῆρα μέλαιναν.
νῦν δ' ἐθέλω ἔπος ἄλλο μεταλλῆσαι καὶ ἔρεσθαι
Νέστορ· ἐπεὶ περίοιδε δίκας ἠδὲ φρόνιν ἄλλων.
τρὶς γὰρ δή μίν φασιν ἀνάξασθαι γένε' ἀνδρῶν·
ὥςτε μοι ἀθάνατος ἰνδάλλεται εἰςοράασθαι.
ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, σὺ δ' ἀληθὲς ἔνισπε·
πῶς ἔθαν' Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων;
ποῦ Μενέλαος ἦν; τίνα δ' αὐτῷ μήσατ' ὄλεθρον
Αἴγισθος δολόμητις; ἐπεὶ κτάνε πολλὸν ἀρείω.
ἢ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ, ἀλλά πῃ ἄλλῃ
πλάζετ' ἐπ' ἀνθρώπους, ὁ δὲ θαρσήσας κατέπεφνεν;
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
τοίγαρ ἐγώ τοι, τέκνον, ἀληθέα πάντ' ἀγορεύσω.
ἤτοι μεν τάδε κ' αὐτὸς ὀΐεαι, ὥςπερ ἐτύχθη.
εἰ ζώοντ' Αἴγισθον ἐνὶ μεγάροισιν ἔτετμεν
Ἀτρείδης, Τροίηθεν ἰών, ξανθὸς Μενέλαος·
τῷ κέ οἱ οὐδὲ θανόντι χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν,
ἀλλ' ἄρα τόγε κύνες τε καὶ οἰωνοὶ κατέδαψαν,
κείμενον ἐν πεδίῳ ἐκὰς Ἄργεος· οὐδέ κέ τίς μιν
κλαῦσεν Ἀχαιϊάδων· μάλα γὰρ μέγα μήσατο ἔργον.
ἡμεῖς μὲν γὰρ κεῖθι πολέας τελέοντες ἀέθλους
ἤμεθ'· ὁ δ' εὔκηλος μυχῷ Ἄργεος ἱπποβότοιο
πόλλ' Ἀγαμεμνονέην ἄλοχον θέλγεσκ' ἐπέεσσιν.
ἡ δ' ἤτοι τὸ πρὶν μὲν ἀναίνετο ἔργον ἀεικές,
δῖα Κλυταιμνήστρη· φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῇσιν·
πὰρ δ' ἄρ' ἔην καὶ ἀοιδὸς ἀνήρ, ᾧ πόλλ' ἐπέτελλεν
Ἀτρείδης, Τροίηνδε κιών, εἴρυσθαι ἄκοιτιν.
ἀλλ' ὅτε δή μιν Μοῖρα θεῶν ἐπέδησε δαμῆναι,

270 δὴ τότε τὸν μὲν ἀοιδὸν ἄγων ἐς νῆσον ἐρήμην,
κάλλιπεν οἰωνοῖσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γενέσθαι·
τὴν δ' ἐθέλων ἐθέλουσαν ἀνήγαγεν ὄνδε δόμονδε
πολλὰ δὲ μηρί' ἔκηε θεῶν ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς,
πολλὰ δ' ἀγάλματ' ἀνῆψεν, ὑφάσματά τε χρυσόν τε,
275 ἐκτελέσας μέγα ἔργον, ὃ οὔποτε ἔλπετο θυμῷ.
ἡμεῖς μὲν γὰρ ἅμα πλέομεν, Τροίηθεν ἰόντες,
Ἀτρείδης καὶ ἐγώ, φίλα εἰδότες ἀλλήλοισιν.
ἀλλ' ὅτε Σούνιον ἱρὸν ἀφικόμεθ', ἄκρον Ἀθηνέων,
ἔνθα κυβερνήτην Μενελάου Φοῖβος Ἀπόλλων
280 οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνεν,
πηδάλιον μετὰ χερσὶ θεούσης νηὸς ἔχοντα,
Φρόντιν Ὀνητορίδην, ὃς ἐκαίνυτο φῦλ' ἀνθρώπων
νῆα κυβερνῆσαι, ὁπότε σπερχοίατ' ἄελλαι.
ὣς ὁ μὲν ἔνθα κατέσχετ', ἐπειγόμενός περ ὁδοῖο,
285 ὄφρ' ἕταρον θάπτοι, καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερίσειεν,
ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ κεῖνος, ἰὼν ἐπὶ οἴνοπα πόντον
ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι, Μαλειάων ὄρος αἰπὺ
ἶξε θέων· τότε δὴ στυγερὴν ὁδὸν εὐρύοπα Ζεὺς
ἐφράσατο, λιγέων δ' ἀνέμων ἐπ' ἄϋτμένα χεῦεν,
290 κύματά τε τροφόεντα, πελώρια, ἶσα ὄρεσσιν.
ἔνθα διατμήξας, τὰς μὲν Κρήτῃ ἐπέλασσεν,
ᾗχι Κύδωνες ἔναιον, Ἰαρδάνου ἀμφὶ ῥέεθρα.
ἔστι δέ τις λισσὴ αἰπεῖά τε εἰς ἅλα πέτρη,
ἐσχατιῇ Γόρτυνος, ἐν ἠεροειδεῖ πόντῳ·
295 ἔνθα Νότος μέγα κῦμα ποτὶ σκαιὸν ῥίον ὠθεῖ,
ἐς Φαιστόν, μικρὸς δὲ λίθος μέγα κῦμ' ἀποέργει.
αἱ μὲν ἄρ' ἔνθ' ἦλθον, σπουδῇ δ' ἤλυξαν ὄλεθρον
ἄνδρες, ἀτὰρ νῆάς γε ποτὶ σπιλάδεσσιν ἔαξαν
κύματ'· ἀτὰρ τὰς πέντε νέας κυανοπρωρείους
300 Αἰγύπτῳ ἐπέλασσε φέρων ἄνεμός τε καὶ ὕδωρ.
ὣς ὁ μὲν ἔνθα πολὺν βίοτον καὶ χρυσὸν ἀγείρων,
ἠλᾶτο ξὺν νηυσὶ κατ' ἀλλοθρόους ἀνθρώπους.
τόφρα δὲ ταῦτ' Αἴγισθος ἐμήσατο οἴκοθι λυγρά,
κτείνας Ἀτρείδην· δέδμητο δὲ λαὸς ὑπ' αὐτῷ.
305 ἑπτάετες δ' ἤνασσε πολυχρύσοιο Μυκήνης·
τῷ δέ οἱ ὀγδοάτῳ κακὸν ἦλθε δῖος Ὀρέστης
ἄψ ἀπ' Ἀθηνάων, κατὰ δ' ἔκτανε πατροφονῆα,
Αἴγισθον δολόμητιν, ὅς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα.
ἤτοι ὁ τὸν κτείνας δαίνυ τάφον Ἀργείοισιν
310 μητρός τε στυγερῆς καὶ ἀνάλκιδος Αἰγίσθοιο·
αὐτῆμαρ δέ οἱ ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,

πολλὰ κτήματ' ἄγων, ὅσα οἱ νέες ἄχθος ἄειραν.
καὶ σύ, φίλος, μὴ δηθὰ δόμων ἄπο τῆλ' ἀλάλησο,
κτήματά τε προλιπὼν ἄνδρας τ' ἐν σοῖσι δόμοισιν,
315 οὕτω ὑπερφιάλους· μή τοι κατὰ πάντα φάγωσιν
κτήματα δασσάμενοι, σὺ δὲ τηϋσίην ὁδὸν ἔλθῃς.
ἀλλ' ἐς μὲν Μενέλαον ἐγὼ κέλομαι καὶ ἄνωγα
ἔλθεῖν· κεῖνος γὰρ νέον ἄλλοθεν εἰλήλουθεν
ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ὅθεν οὐκ ἔλποιτό γε θυμῷ
320 ἐλθέμεν, ὅντινα πρῶτον ἀποσφήλωσιν ἄελλαι
ἐς πέλαγος μέγα τοῖον· ὅθεν τέ περ οὐδ' οἰωνοὶ
αὐτόετες οἰχνεῦσιν, ἐπεὶ μέγα τε δεινόν τε.
ἀλλ' ἴθι νῦν σὺν νηί τε σῇ καὶ σοῖς ἑτάροισιν·
εἰ δ' ἐθέλεις πεζός, πάρα τοι δίφρος τε καὶ ἵπποι,
325 πὰρ δέ τοι υἷες ἐμοί, οἵ τοι πομπῆες ἔσονται
ἐς Λακεδαίμονα δῖαν, ὅθι ξανθὸς Μενέλαος.
λίσσεσθαι δέ μιν αὐτόν, ἵνα νημερτὲς ἐνίσπῃ·
ψεῦδος δ' οὐκ ἐρέει· μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστίν.
Ὣς ἔφατ'· ἠέλιος δ' ἄρ' ἔδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν.
330 τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ὦ γέρον, ἤτοι ταῦτα κατὰ μοῖραν κατέλεξας·
ἀλλ' ἄγε, τάμνετε μὲν γλώσσας, κεράασθε δὲ οἶνον,
ὄφρα Ποσειδάωνι καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισιν
σπείσαντες, κοίτοιο μεδώμεθα· τοῖο γὰρ ὥρη.
335 ἤδη γὰρ φάος οἴχεθ' ὑπὸ ζόφον· οὐδὲ ἔοικεν
δηθὰ θεῶν ἐν δαιτὶ θαασσέμεν, ἀλλὰ νέεσθαι.
Ἦ ῥα Διὸς θυγάτηρ· τοὶ δ' ἔκλυον αὐδησάσης.
τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν,
κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο·
340 νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν·
γλώσσας δ' ἐν πυρὶ βάλλον, ἀνιστάμενοι δ' ἐπέλειβον.
αὐτὰρ ἐπεὶ σπείσάν τ' ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμός,
δὴ τότ' Ἀθηναίη καὶ Τηλέμαχος θεοειδὴς
ἅμαξω ἱέσθην κοίλην ἐπὶ νῆα νέεσθαι.
345 Νέστωρ δ' αὖ κατέρυκε καθαπτόμενος ἐπέεσσιν·
Ζεὺς τόγ' ἀλεξήσειε καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
ὡς ὑμεῖς παρ' ἐμεῖο θοὴν ἐπὶ νῆα κίοιτε,
ὥστε τεν ἢ παρὰ πάμπαν ἀνείμονος ἠὲ πενιχροῦ,
ᾧ οὔτε χλαῖναι καὶ ῥήγεα πόλλ' ἐνὶ οἴκῳ,
350 οὔτ' αὐτῷ μαλακῶς, οὔτε ξείνοισιν, ἐνεύδειν.
αὐτὰρ ἐμοὶ πάρα μὲν χλαῖναι καὶ ῥήγεα καλά.
οὔ θην δὴ τοῦδ' ἀνδρὸς Ὀδυσσῆος φίλος υἱὸς
νηὸς ἐπ' ἠκριόφιν καταλέξεται, ὄφρ' ἂν ἔγωγε
ζώω. ἔπειτα δὲ παῖδες ἐνὶ μεγάροισι λίπωνται,

355 ξείνους ξεινίζειν, ὅστις κ' ἐμὰ δώματ' ἵκηται.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
εὖ δὴ ταῦτά γ' ἔφης θα, γέρον φίλε· σοὶ δὲ ἔοικεν
Τηλέμαχον πείθεσθαι, ἐπεὶ πολὺ κάλλιον οὕτω.
ἀλλ' οὗτος μὲν νῦν σοι ἅμ' ἕψεται, ὅφρα κεν εὕδῃ
360 σοῖσιν ἐνὶ μεγάροισιν· ἐγὼ δ' ἐπὶ νῆα μέλαιναν
εἶμ', ἵνα θαρσύνω θ' ἑτάρους, εἴπω τε ἕκαστα.
οἶος γὰρ μετὰ τοῖσι γεραίτερος εὔχομαι εἶναι·
οἱ δ' ἄλλοι φιλότητι νεώτεροι ἄνδρες ἕπονται,
πάντες ὁμηλικίη μεγαθύμου Τηλεμάχοιο.
365 ἔνθα κε λεξαίμην κοίλῃ παρὰ νηῒ μελαίνῃ
νῦν· ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας μεγαθύμους
εἶμ', ἔνθα χρεῖός μοι ὀφέλλεται, οὔτι νέον γε,
οὐδ' ὀλίγον· σὺ δὲ τοῦτον, ἐπεὶ τεὸν ἵκετο δῶμα,
πέμψον σὺν δίφρῳ τε καὶ υἱεῖ· δὸς δέ οἱ ἵππους,
370 οἵ τοι ἐλαφρότατοι θείειν καὶ κάρτος ἄριστοι.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
φήνῃ εἰδομένη· θάμβος δ' ἕλε πάντας ἰδόντας.
θαύμαζεν δ' ὁ γεραιός, ὅπως ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν·
Τηλεμάχου δ' ἕλε χεῖρα, ἔπος τ' ἔφατ', ἐκ τ' ὀνόμαζεν·
375 Ὦ φίλος, οὔ σε ἔολπα κακὸν καὶ ἄναλκιν ἔσεσθαι,
εἰ δή τοι νέῳ ὧδε θεοὶ πομπῆες ἕπονται.
οὐ μὲν γάρ τις ὅδ' ἄλλος Ὀλύμπια δώματ' ἐχόντων,
ἀλλὰ Διὸς θυγάτηρ, κυδίστη Τριτογένεια,
ἥ τοι καὶ πατέρ' ἐσθλὸν ἐν Ἀργείοισιν ἐτίμα.
380 ἀλλά, ἄνασσ', ἴληθι, δίδωθι δέ μοι κλέος ἐσθλόν,
αὐτῷ καὶ παίδεσσι καὶ αἰδοίῃ παρακοίτι·
σοὶ δ' αὖ ἐγὼ ῥέξω βοῦν ἥνιν, εὐρυμέτωπον,
ἀδμήτην, ἣν οὔπω ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνήρ·
τήν τοι ἐγὼ ῥέξω, χρυσὸν κέρασιν περιχεύας
385 Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη.
τοῖσιν δ' ἡγεμόνευε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
υἱάσι καὶ γαμβροῖσιν, ἐὰ πρὸς δώματα καλά.
ἀλλ' ὅτε δώμαθ' ἵκοντο ἀγακλυτὰ τοῖο ἄνακτος,
ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε.
390 τοῖς δ' ὁ γέρων ἐλθοῦσιν ἀνὰ κρητῆρα κέρασσεν
οἴνου ἡδυπότοιο, τὸν ἑνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ
ὤϊξεν ταμίη, καὶ ἀπὸ κρήδεμνον ἔλυσεν·
τοῦ ὁ γέρων κρητῆρα κεράσσατο· πολλὰ δ' Ἀθήνῃ
εὔχετ' ἀποσπένδων, κούρῃ Διὸς αἰγιόχοιο.
395 Αὐτὰρ ἐπεὶ σπείσάν τ' ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμός,
οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἰκόνδε ἕκαστος·

τὸν δ' αὐτοῦ κοίμησε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
Τηλέμαχον, φίλον υἱὸν Ὀδυσσῆος θείοιο,
τρητοῖς ἐν λεχέεσσιν, ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ·
400 πὰρ δ' ἄρ', ἐυμμελίην Πεισίστρατον, ὄρχαμον ἀνδρῶν,
ὅς οἱ ἔτ' ἠΐθεος παίδων ἦν ἐν μεγάροισιν.
αὐτὸς δ' αὖτε καθεῦδε μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο·
τῷ δ' ἄλοχος δέσποινα λέχος πόρσυνε καὶ εὐνήν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
405 ὤρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆφι Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.
ἐκ δ' ἐλθών, κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοισιν,
οἳ οἱ ἔσαν προπάροιθε θυράων ὑψηλάων,
λευκοί, ἀποστίλβοντες ἀλείφατος· οἷς ἔπι μὲν πρὶν
Νηλεὺς ἵζεσκεν, θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος·
410 ἀλλ' ὁ μὲν ἤδη Κηρὶ δαμεὶς Ἀϊδόςδε βεβήκει·
Νέστωρ αὖ τότ' ἐφῖζε Γερήνιος, οὖρος Ἀχαιῶν,
σκῆπτρον ἔχων· περὶ δ' υἷες ἀολλέες ἠγερέθοντο,
ἐκ θαλάμων ἐλθόντες, Ἐχέφρων τε Στρατίος τε,
Περσεύς τ' Ἄρητός τε καὶ ἀντίθεος Θρασυμήδης·
415 τοῖσι δ' ἔπειθ' ἕκτος Πεισίστρατος ἦλυθεν ἥρως·
πὰρ δ' ἄρα Τηλέμαχον θεοείκελον εἷσαν ἄγοντες.
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Καρπαλίμως μοι, τέκνα φίλα, κρηήνατ' ἐέλδωρ,
ὅφρ' ἤτοι πρώτιστα θεῶν ἱλάσσομ' Ἀθήνην,
420 ἥ μοι ἐναργὴς ἦλθε θεοῦ ἐς δαῖτα θάλειαν.
ἀλλ' ἄγ', ὁ μὲν πεδίονδ' ἐπὶ βοῦν ἴτω, ὄφρα τάχιστα
ἔλθῃσιν, ἐλάσῃ δὲ βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνήρ·
εἷς δ' ἐπὶ Τηλεμάχου μεγαθύμου νῆα μέλαιναν
πάντας ἰὼν ἑτάρους ἀγέτω, λιπέτω δὲ δύ' οἴους·
425 εἷς δ' αὖ χρυσοχόον Λαέρκεα δεῦρο κελέσθω
ἐλθεῖν, ὄφρα βοὸς χρυσὸν κέρασιν περιχεύῃ.
οἱ δ' ἄλλοι μένετ' αὐτοῦ ἀολλέες· εἴπατε δ' εἴσω
δμωῇσιν κατὰ δώματ' ἀγακλυτὰ δαῖτα πένεσθαι,
ἕδρας τε ξύλα τ' ἀμφὶ καὶ ἀγλαὸν οἰσέμεν ὕδωρ.
430 Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐποίπνυον· ἦλθε μὲν ἂρ βοῦς
ἐκ πεδίου, ἦλθον δὲ θοῆς παρὰ νηὸς ἕϊσης
Τηλεμάχου ἕταροι μεγαλήτορος· ἦλθε δὲ χαλκεύς,
ὄπλ' ἐν χερσὶν ἔχων χαλκήϊα, πείρατα τέχνης,
ἄκμονά τε, σφύραν τ', εὐποίητόν τε πυράγρην,
435 οἷσίν τε χρυσὸν εἰργάζετο· ἦλθε δ' Ἀθήνη,
ἱρῶν ἀντιόωσα· γέρων δ' ἱππηλάτα Νέστωρ
χρυσὸν ἔδωχ'· ὁ δ' ἔπειτα βοὸς κέρασιν περιχεῦεν
ἀσκήσας, ἵν' ἄγαλμα θεὰ κεχάροιτο ἰδοῦσα.

βοῦν δ' ἀγέτην κεράων Στρατίος καὶ δῖος Ἐχεφρων
440 χέρνιβα δέ σφ' Ἄρητος ἐν ἀνθεμόεντι λέβητι
ἦλυθεν ἐκ θαλάμοιο φέρων, ἑτέρῃ δ' ἔχεν οὐλὰς
ἐν κανέῳ· πέλεκυν δὲ μενεπτόλεμος Θρασυμήδης
ὀξὺν ἔχων ἐν χερσὶ παρίστατο, βοῦν ἐπικόψων.
Περσεὺς δ' ἀμνίον εἶχε· γέρων δ' ἱππηλάτα Νέστωρ
445 χέρνιβά τ' οὐλοχύτας τε κατήρχετο· πολλὰ δ' Ἀθήνῃ
εὔχετ' ἀπαρχόμενος, κεφαλῆς τρίχας ἐν πυρὶ βάλλων.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' εὔξαντο, καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο,
αὐτίκα Νέστορος υἱός, ὑπέρθυμος Θρασυμήδης,
ἤλασεν ἄγχι στάς· πέλεκυς δ' ἀπέκοψε τένοντας
450 αὐχενίους, λῦσεν δὲ βοὸς μένος· αἱ δ' ὀλόλυξαν
θυγατέρες τε, νυοί τε καὶ αἰδοίη παράκοιτις
Νέστορος, Εὐρυδίκη, πρέσβα Κλυμένοιο θυγατρῶν.
οἱ μὲν ἔπειτ' ἀνελόντες ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης,
ἔσχον· ἀτὰρ σφάξεν Πεισίστρατος, ὄρχαμος ἀνδρῶν.
455 τῆς δ' ἐπεὶ ἐκ μέλαν αἷμα ῥύη, λίπε δ' ὀστέα θυμός,
αἶψ' ἄρα μιν διέχευαν· ἄφαρ δ' ἐκ μηρία τάμνον
πάντα κατὰ μοίραν, κατά τε κνίσσῃ ἐκάλυψαν,
δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν.
καῖε δ' ἐπὶ σχίζης ὁ γέρων, ἐπὶ δ' αἴθοπα οἶνον
460 λεῖβε· νέοι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον πεμπώβολα χερσίν.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη, καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
μίστυλλόν τ' ἄρα τἄλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν,
ὤπτων δ', ἀκροπόρους ὀβελοὺς ἐν χερσὶν ἔχοντες.
Τόφρα δὲ Τηλέμαχον λοῦσεν καλὴ Πολυκάστη,
465 Νέστορος ὁπλοτάτη θυγάτηρ Νηληϊάδαο.
αὐτὰρ ἐπεὶ λοῦσέν τε, καὶ ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ,
ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλεν ἠδὲ χιτῶνα,
ἐκ ῥ' ἀσαμίνθου βῆ, δέμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος·
πὰρ δ' ὅγε Νέστορ' ἰὼν κατ' ἄρ' ἕζετο, ποιμένι λαῶν.
470 Οἱ δ' ἐπεὶ ὤπτησαν κρέ' ὑπέρτερα, καὶ ἐρύσαντο,
δαίνυνθ' ἑζόμενοι· ἐπὶ δ' ἀνέρες ἐσθλοὶ ὄροντο,
οἶνον ἐνοινοχοεῦντες ἐνὶ χρυσέοις δεπάεσσιν.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἕρον ἕντο,
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
475 Παῖδες ἐμοί, ἄγε, Τηλεμάχῳ καλλίτριχας ἵππους
ζεύξαθ' ὑφ' ἅρματ' ἄγοντες, ἵνα πρήσσῃσιν ὁδοῖο.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον ἠδ' ἐπίθοντο·
καρπαλίμως δ' ἔζευξαν ὑφ' ἅρμασιν ὠκέας ἵππους.
ἐν δὲ γυνὴ ταμίη σῖτον καὶ οἶνον ἔθηκεν,
480 ὄψα τε, οἷα ἔδουσι Διοτρεφέες βασιλῆες.

ἂν δ' ἄρα Τηλέμαχος περικαλλέα βήσατο δίφρον·
πὰρ δ' ἄρα Νεστορίδης Πεισίστρατος, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
ἐς δίφρον τ' ἀνέβαινε, καὶ ἡνία λάζετο χερσίν·
μάστιξεν δ' ἐλάᾳν· τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην
485 ἐς πεδίον, λιπέτην δὲ Πύλου αἰπὺ πτολίεθρον·
οἱ δὲ πανημέριοι σεῖον ζυγὸν ἀμφὶς ἔχοντες.
Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί·
ἐς Φηρὰς δ' ἵκοντο, Διοκλῆος ποτὶ δῶμα,
υἱέος Ὀρσιλόχοιο, τὸν Ἀλφειὸς τέκε παῖδα.
490 ἔνθα δὲ νύκτ' ἄεσαν· ὁ δὲ τοῖς πὰρ ξείνια θῆκεν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
ἵππους τε ζεύγνυντ', ἀνά θ' ἅρματα ποικίλ' ἔβαινον·
[ἐκ δ' ἔλασαν προθύροιο καὶ αἰθούσης ἐριδούπου·]
μάστιξεν δ' ἐλάᾳν, τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην.
495 ἷξον δ' ἐς πεδίον πυρηφόρον· ἔνθα δ' ἔπειτα
ἦνον ὁδόν· τοῖον γὰρ ὑπέκφερον ὠκέες ἵπποι.
δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Δ.

Menelaus nuptias filiorum celebrat, quum ad aulam ejus accedunt Telemachus et Pisistratus quibus, liberaliter hospitio invitatis, epulas apponuntur (1–67). Cum iis super coenam sermonem confert Menelaus, non sine blanda mentione Ulyssis, quo statim detegit filium, quem et Helena intrans agnoscit (68–154). Mox viri desiderio affectis omnibus lacrimae oboriuntur; sed earum remedium affert Helena, quae cum Menelao ad somnum usque temporis apud Ilium acti et virtutum Ulyssis memoriam repetit (155–305). Postero die calamitatem domus suae querenti Telemacho, et patris fortunam percunctanti, narrat Menelaus de erroribus suis, et quid ipsi responderit Ægyptius Proteus de casibus redeuntium Achivorum, nominatim Ajacis Locrensis et Agamemnonis, atque de Ulyssis in insula Calypsus commoratione; denique adolescenti, ut longius Spartae maneat, rogato munera hospitalia promittit (306–619). Interea proci, ut Telemachi abitum compereunt, de insidiis revertenti locandis consilia agitant, quae Medon excepta aperit Penelopae, adhuc ignaro per'oeticnis (620–714). Afflicta hoc nuntio regina lamentatur; dein precata Minervam, divino somnio confirmatur per quietem noctis ejus, qua delecti procorum in Asteridem insulam navigant, ut cadis consilium exsequantur (715–847).

Τὰ ἐν Λακεδαίμονι.

Οἱ δ' ἷξον κοίλην Λακεδαίμονα κητώεσσαν·
πρὸς δ' ἄρα δῶμαθ' ἕλων Μενελάου κυδαλίμοιο.
τὸν δ' εὗρον δαινύντα γάμον πολλοῖσιν ἕτησιν
υἱέος ἠδὲ θυγατρὸς ἀμύνονος ᾧ ἐνὶ οἴκῳ.
5 τὴν μὲν Ἀχιλλῆος ῥηξήνορος υἱεῖ πέμπεν·

ἐν Τροίῃ γὰρ πρῶτον ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν
δωσέμεναι· τοῖσιν δὲ θεοὶ γάμον ἐξετέλειον.
τὴν ἄρ' ὅγ' ἔνθ' ἵπποισι καὶ ἅρμασι πέμπε νέεσθαι
Μυρμιδόνων προτὶ ἄστυ περικλυτόν, οἷσιν ἄνασσεν
10 υἱεῖ δὲ Σπάρτηθεν Ἀλέκτορος ἤγετο κούρην,
ὅς οἱ τηλύγετος γένετο κρατερὸς Μεγαπένθης
ἐκ δούλης· Ἑλένῃ δὲ θεοὶ γόνον οὐκέτ' ἔφαινον,
ἐπειδὴ τό πρῶτον ἐγείνατο παῖδ' ἐρατεινήν,
Ἑρμιόνην, ἣ εἶδος ἔχε χρυσέης Ἀφροδίτης.
15 [Ὣς οἱ μὲν δαίνυντο καθ' ὑψερεφὲς μέγα δῶμα
γείτονες ἠδὲ ἕται Μενελάου κυδαλίμοιο,
τερπόμενοι· μετὰ δέ σφιν ἐμέλπετο θεῖος ἀοιδός,
φορμίζων· δοιὼ δὲ κυβιστητῆρε κατ' αὐτούς,
μολπῆς ἐξάρχοντος, ἐδίνευον κατὰ μέσσον.]
20 Τὼ δ' αὖτ' ἐν προθύροισι δόμων αὐτώ τε καὶ ἵππω,
Τηλέμαχός θ' ἥρως καὶ Νέστορος ἀγλαὸς υἱός,
στῆσαν· ὁ δὲ προμολὼν ἵδετο κρείων Ἐτεωνεύς,
ὀτρηρὸς θεράπων Μενελάου κυδαλίμοιο.
βῆ δ' ἴμεν ἀγγελέων διὰ δώματα ποιμένι λαῶν,
25 ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ξείνω δή τινε τώδε, Διοτρεφὲς ὦ Μενέλαε,
ἄνδρε δύω, γενεῇ δὲ Διὸς μεγάλοιο ἔοικτον.
ἀλλ' εἴπ', εἴ σφωϊν καταλύσομεν ὠκέας ἵππους,
ἢ ἄλλον πέμπωμεν ἱκανέμεν, ὅς κε φιλήσῃ.
30 Τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
οὐ μὲν νήπιος ἦσθα, Βοηθοίδη Ἐτεωνεῦ,
τὸ πρίν· ἀτὰρ μὲν νῦν γε, παῖς ὥς, νήπια βάζεις.
ἦ μὲν δὴ νῶϊ ξεινήϊα πολλὰ φαγόντε
ἄλλων ἀνθρώπων, δεῦρ' ἱκόμεθ' – αἴ κέ ποθι Ζεὺς
35 ἐξοπίσω περ παύσῃ ὀϊζύος! ἀλλὰ λύ' ἵππους
ξείνων, ἐς δ' αὐτοὺς προτέρω ἄγε θοινηθῆναι.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ἐκ μεγάροιο διέσσυτο, κέκλετο δ' ἄλλους
ὀτρηροὺς θεράποντας ἅμ' ἑσπέσθαι ἑοῖ αὐτῷ.
οἱ δ' ἵππους μὲν λῦσαν ὑπὸ ζυγοῦ ἱδρώοντας·
40 καὶ τοὺς μὲν κατέδησαν ἐφ' ἱππείῃσι κάπῃσιν,
πὰρ δ' ἔβαλον ζειάς, ἀνὰ δὲ κρῖ λευκὸν ἔμιξαν·
ἅρματα δ' ἔκλιναν πρὸς ἐνώπια παμφανόωντα·
αὐτοὺς δ' εἰσῆγον θεῖον δόμον· οἱ δὲ ἰδόντες
θαύμαζον κατὰ δῶμα Διοτρεφέος βασιλῆος.
45 ὥςτε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν ἠὲ σελήνης,
δῶμα καθ' ὑψερεφὲς Μενελάου κυδαλίμοιο.
αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ὁρώμενοι ὀφθαλμοῖσιν,

ἷς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες εὔξεστας λούσαντο.
τοὺς δ' ἐπεὶ οὖν δμωαὶ λοῦσαν, καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ,
50 ἀμφὶ δ' ἄρα χλαίνας οὖλας βάλον ἠδὲ χιτῶνας,
ἕς ῥα θρόνους ἕζοντο παρ' Ἀτρείδην Μενέλαον.
χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
55 σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων.
[δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν ἀείρας
παντοίων· παρὰ δέ σφι τίθει χρύσεια κύπελλα.]
τὼ καὶ δεικνύμενος προςέφη ξανθὸς Μενέλαος·
60 Σίτου θ' ἅπτεσθον, καὶ χαίρετον! αὐτὰρ ἔπειτα
δείπνου πασσαμένω εἰρησόμεθ', οἵτινές ἐστον
ἀνδρῶν· οὐ γὰρ σφῷν γε γένος ἀπόλωλε τοκήων,
ἀλλ' ἀνδρῶν γένος ἐστὲ Διοτρεφέων βασιλήων
σκηπτούχων· ἐπεὶ οὔ κε κακοὶ τοιούσδε τέκοιεν.
65 Ὡς φάτο· καί σφιν νῶτα βοὸς παρὰ πίονα θῆκεν
ὄπτ' ἐν χερσὶν ἐλών, τά ῥά οἱ γέρα πάρθεσαν αὐτῷ.
οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
δὴ τότε Τηλέμαχος προςεφώνεε Νέστορος υἱόν,
70 ἄγχι σχὼν κεφαλήν, ἵνα μὴ πευθοίαθ' οἱ ἄλλοι·
Φράζεο, Νεστορίδη, τῷ ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ,
χαλκοῦ τε στεροπὴν καὶ δώματα ἠχήεντα,
χρυσοῦ τ' ἠλέκτρου τε καὶ ἀργύρου ἠδ' ἐλέφαντος.
Ζηνός που τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἔνδοθεν αὐλή.
75 ὅσσα τάδ' ἄσπετα πολλά! σέβας μ' ἔχει εἰςορόωντα.
Τοῦ δ' ἀγορεύοντος ξύνετο ξανθὸς Μενέλαος,
καί σφας φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Τέκνα φίλ', ἤτοι Ζηνὶ βροτῶν οὐκ ἄν τις ἐρίζοι·
ἀθάνατοι γὰρ τοῦγε δόμοι καὶ κτήματ' ἔασιν·
80 ἀνδρῶν δ' ἤ κέν τίς μοι ἐρίσσεται, ἠὲ καὶ οὐκί,
κτήμασιν. ἦ γὰρ πολλὰ παθὼν καὶ πόλλ' ἐπαληθεὶς
ἤγαγόμην ἐν νηυσί, καὶ ὀγδοάτῳ ἔτει ἦλθον·
Κύπρον, Φοινίκην τε καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθείς,
Αἰθίοπάς θ' ἱκόμην, καὶ Σιδονίους καὶ Ἐρεμβούς,
85 καὶ Λιβύην, ἵνα τ' ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσιν.
τρὶς γὰρ τίκτει μῆλα τελεςφόρον εἰς ἐνιαυτόν.
ἔνθα μὲν οὔτε ἄναξ ἐπιδευής, οὔτε τι ποιμὴν,
τυροῦ καὶ κρειῶν, οὐδὲ γλυκεροῖο γάλακτος
ἀλλ' αἰεὶ παρέχουσιν ἐπητανὸν γάλα θῆσθαι.

90 ἕως ἐγὼ περὶ κεῖνα πολὺν βίοτον συναγειρων
ἠλώμην, τείως μοι ἀδελφεὸν ἄλλος ἔπεφνεν,
λάθρῃ, ἀνωΐστί, δόλῳ οὐλομένης ἀλόχοιο·
ὡς οὔτι χαίρων τοῖςδε κτεάτεσσιν ἀνάσσω.
καὶ πατέρων τάδε μέλλετ' ἀκουέμεν, οἵτινες ὑμῖν
95 εἰσίν· ἐπεὶ μάλα πόλλ' ἔπαθον, καὶ ἀπώλεσα οἶκον,
εὖ μάλα ναιετάοντα, κεχαιδότα πολλὰ καὶ ἐσθλά.
ὧν ὄφελον τριτάτην περ ἔχων ἐν δώμασι μοῖραν
ναίειν, οἱ δ' ἄνδρες σόοι ἔμμεναι, οἳ τότ' ὄλοντο
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, ἑκὰς Ἄργεος ἱπποβότοιο!
100 ἀλλ' ἔμπης πάντας μὲν ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων –
πολλάκις ἐν μεγάροισι καθήμενος ἡμετέροισιν,
ἄλλοτε μέν τε γόῳ φρένα τέρπομαι, ἄλλοτε δ' αὖτε
παύομαι· αἰψηρὸς δὲ κόρος κρυεροῖο γόοιο –
τῶν πάντων οὐ τόσσον ὀδύρομαι, ἀχνύμενός περ,
105 ὡς ἑνός, ὅστε μοι ὕπνον ἀπεχθαίρει καὶ ἐδωδὴν
μνωομένῳ· ἐπεὶ οὔτις Ἀχαιῶν τόσσ' ἐμόγησεν,
ὅσσ' Ὀδυσεὺς ἐμόγησε καὶ ἤρατο· τῷ δ' ἄρ' ἔμελλεν
αὐτῷ κήδε' ἔσεσθαι, ἐμοὶ δ' ἄχος αἰὲν ἄλαστον
κείνου, ὅπως δὴ δηρὸν ἀποίχεται· οὐδέ τι ἴδμεν,
110 ζώει ὅγ' ἢ τέθνηκεν. ὀδύρονταί νύ που αὐτὸν
Λαέρτης θ' ὁ γέρων ἐχέφρων Πηνελόπεια,
Τηλέμαχος θ', ὃν ἔλειπε νέον γεγαῶτ' ἐνὶ οἴκῳ.
Ὣς φάτο· τῷ δ' ἄρα πατρὸς ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο
δάκρυ δ' ἀπὸ βλεφάρων χαμάδις βάλε, πατρὸς ἀκούσας,
115 χλαῖναν πορφυρέην ἄντ' ὀφθαλμοῖιν ἀνασχὼν
ἀμφοτέρῃσιν χερσί· νόησε δέ μιν Μενέλαος·
μερμήριξε δ' ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
ἠέ μιν αὐτὸν πατρὸς ἐάσειε μνησθῆναι,
ἢ πρῶτ' ἐξερέοιτο, ἕκαστά τε πειρήσαιτο.
120 Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
ἐκ δ' Ἑλένη θαλάμοιο θυώδεος ὑψορόφοιο
ἦλυθεν, Ἀρτέμιδι χρυσηλακάτῳ εἰκυῖα.
τῇ δ' ἄρ' ἅμ' Ἀδρήστη κλισίην εὔτυκτον ἔθηκεν·
Ἀλκίππη δὲ τάπητα φέρεν μαλακοῦ ἐρίοιο·
125 Φυλὼ δ' ἀργύρεον τάλαρον φέρε, τόν οἱ ἔδωκεν
Ἀλκάνδρη, Πολύβοιο δάμαρ, ὃς ἔναι' ἐνὶ Θήβῃς
Αἰγυπτίῃς, ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται·
ὃς Μενελάῳ δῶκε δύ' ἀργυρέας ἀσαμίνθους,
δοιοὺς δὲ τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα.
130 χωρὶς δ' αὖθ' Ἑλένη ἄλοχος πόρε κάλλιμα δῶρα·
χρυσέην τ' ἠλακάτην, τάλαρόν θ' ὑπόκυκλον ὄπασσεν,

ἀργύρεον, χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα κεκράαντο.
τόν ῥά οἱ ἀμφίπολος Φυλὼ παρέθηκε φέρουσα,
νήματος ἀσκητοῖο βεβυσμένον· αὐτὰρ ἐπ' αὐτῷ
135 ἠλακάτη τετάνυστο, ἰοδνεφὲς εἶρος ἔχουσα.
ἕζετο δ' ἐν κλισμῷ, ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν.
αὐτίκα δ' ἥγ' ἐπέεσσι πόσιν ἐρέεινεν ἕκαστα·
Ἴδμεν δή, Μενέλαε Διοτρεφές, οἵτινες οἵδε
ἀνδρῶν εὐχετόωνται ἱκανέμεν ἡμέτερον δῶ;
140 ψεύσομαι, ἢ ἔτυμον ἐρέω; κέλεται δέ με θυμός.
οὐ γάρ πώ τινά φημι ἐοικότα ὧδε ἰδέσθαι,
οὔτ' ἄνδρ', οὔτε γυναῖκα - σέβας μ' ἔχει εἰςορόωσαν -
ὡς ὅδ' Ὀδυσσῆος μεγαλήτορος υἷϊ ἔοικεν,
Τηλέμαχῳ, τὸν ἔλειπε νέον γεγαῶτ' ἐνὶ οἴκῳ
145 κεῖνος ἀνήρ, ὅτ' ἐμεῖο κυνώπιδος εἵνεκ' Ἀχαιοὶ
ἤλθεθ' ὑπὸ Τροίην, πόλεμον θρασὺν ὁρμαίνοντες.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη ξανθὸς Μενέλαος·
οὕτω νῦν καὶ ἐγὼ νοέω, γύναι, ὡς σὺ ἔοικεις·
κείνου γὰρ τοιοίδε πόδες, τοιαίδε τε χεῖρες,
150 ὀφθαλμῶν τε βολαί, κεφαλή τ', ἐφύπερθέ τε χαῖται.
καὶ νῦν ἤτοι ἐγὼ μεμνημένος ἀμφ' Ὀδυσῆϊ,
μυθεόμην, ὅσα κεῖνος ὀϊζύσας ἐμόγησεν
ἀμφ' ἐμοί, αὐτὰρ ὁ πικρὸν ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβεν,
χλαῖναν πορφυρέην ἄντ' ὀφθαλμοῖϊν ἀνασχών.
155 Τὸν δ' αὖ Νεστορίδης Πεισίστρατος ἀντίον ηὔδα
Ἀτρεΐδη Μενέλαε Διοτρεφὲς, ὄρχαμε λαῶν,
κείνου μέντοι ὅδ' υἱὸς ἐτήτυμον, ὡς ἀγορεύεις·
ἀλλὰ σαόφρων ἐστί, νεμεσσᾶται δ' ἐνὶ θυμῷ,
ὧδ' ἐλθὼν τὸ πρῶτον, ἐπεςβολίας ἀναφαίνειν
160 ἄντα σέθεν, τοῦ νῶϊ, θεοῦ ὥς, τερπόμεθ' αὐδῇ.
αὐτὰρ ἐμὲ προέηκε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
τῷ ἅμα πομπὸν ἕπεσθαι· ἐέλδετο γάρ σε ἰδέσθαι,
ὄφρα οἱ ἤ τι ἔπος ὑποθήσεαι, ἠέ τι ἔργον.
πολλὰ γὰρ ἄλγε' ἔχει πατρὸς παῖς οἰχομένοιο
165 ἐν μεγάροις, ᾧ μὴ ἄλλοι ἀοσσητῆρες ἔωσιν,
ὡς νῦν Τηλέμαχῳ· ὁ μὲν οἴχεται, οὐδέ οἱ ἄλλοι
εἴσ', οἵ κεν κατὰ δῆμον ἀλάλκοιεν κακότητα.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη ξανθὸς Μενέλαος·
ὦ πόποι! ἦ μάλα δὴ φίλου ἀνέρος υἱὸς ἐμὸν δῶ
ἵκεθ', ὃς εἵνεκ' ἐμεῖο πολέας ἐμόγησεν ἀέθλους·
καί μιν ἔφην ἐλθόντα φιλησέμεν ἔξοχον ἄλλων
Ἀργείων, εἰ νῶϊν ὑπεὶρ ἅλα νόστον ἔδωκεν
νηυσὶ θοῇσι γενέσθαι Ὀλύμπιος εὐρύοπα Ζεύς.

καί κέ οἱ Ἄργεϊ νάσσα πόλιν, καὶ δώματ' ἔτευξα,
175 ἐξ Ἰθάκης ἀγαγὼν σὺν κτήμασι καὶ τέκεϊ φῷ,
καὶ πᾶσιν λαοῖσι, μίαν πόλιν ἐξαλαπάξας,
αἳ περιναιετάουσιν, ἀνάσσονται δ' ἐμοὶ αὐτῷ.
καί κε θάμ' ἐνθάδ' ἐόντες ἐμισγόμεθ'· οὐδέ κεν ἡμέας
ἄλλο διέκρινεν φιλέοντέ τε τερπομένω τε,
180 πρίν γ' ὅτε δὴ θανάτοιο μέλαν νέφος ἀμφεκάλυψεν.
ἀλλὰ τὰ μέν που μέλλεν ἀγάσσεσθαι θεὸς αὐτός,
ὃς κεῖνον δύστηνον ἀνόστιμον οἶον ἔθηκεν.
Ὣς φάτο· τοῖσι δὲ πᾶσιν ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο.
κλαῖε μὲν Ἀργείη Ἑλένη, Διὸς ἐκγεγαυῖα,
185 κλαῖε δὲ Τηλέμαχός τε καὶ Ἀτρείδης Μενέλαος·
οὐδ' ἄρα Νέστορος υἱὸς ἀδακρύτω ἔχεν ὄσσε.
μνήσατο γὰρ κατὰ θυμὸν ἀμύμονος Ἀντιλόχοιο,
τόν ῥ' Ἠοῦς ἔκτεινε φαεινῆς ἄγλαὸς υἱός·
τοῦ ὅγ' ἐπιμνησθεὶς ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευεν·
190 Ἀτρείδη, περὶ μέν σε βροτῶν πεπνυμένον εἶναι
Νέστωρ, φάσχ' ὁ γέρων, ὅτ' ἐπιμνησαίμεθα σεῖο.
[οἶσιν ἐνὶ μεγάροισι, κάὶ ἀλλήλους ἐρέοιμεν.]
καὶ νῦν, εἴ τί που ἔστι, πίθοιό μοι· οὐ γὰρ ἔγωγε
τέρπομ' ὀδυρόμενος μεταδόρπιος· ἀλλὰ καὶ Ἠὼς
195 ἔσσεται ἠριγένεια· νεμεσσῶμαί γε μὲν οὐδὲν
κλαίειν, ὅς κε θάνῃσι βροτῶν καὶ πότμον ἐπίσπῃ.
τοῦτό νυ καὶ γέρας οἶον ὀϊζυροῖσι βροτοῖσιν,
κείρασθαί τε κόμην, βαλέειν τ' ἀπὸ δάκρυ παρειῶν
καὶ γὰρ ἐμὸς τέθνηκεν ἀδελφεός, οὔτι κάκιστος
200 Ἀργείων· μέλλεις δὲ σὺ ἴδμεναι· οὐ γὰρ ἔγωγε
ἤντησ', οὐδὲ ἴδον· περὶ δ' ἄλλων φασὶ γενέσθαι
Ἀντίλοχον, πέρι μὲν θείειν ταχύν, ἠδὲ μαχητήν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος
ὦ φίλ'· ἐπεὶ τόσα εἶπες, ὅσ' ἂν πεπνυμένος ἀνὴρ
205 εἴποι καὶ ῥέξειε, καὶ ὃς προγενέστερος εἴη –
τοίου γὰρ καὶ πατρός, ὃ καὶ πεπνυμένα βάζεις·
ῥεῖα δ' ἀρίγνωτος γόνος ἀνέρος, ᾧτε Κρονίων
ὄλβον ἐπικλώσει γαμέοντί τε γεινομένῳ τε,
ὡς νῦν Νέστορι δῶκε διαμπερὲς ἤματα πάντα,
210 αὐτὸν μὲν λιπαρῶς γηρασκέμεν ἐν μεγάροισιν,
υἱέας αὖ πινυτούς τε καὶ ἔγχεσιν εἶναι ἀρίστους –
ἡμεῖς δὲ κλαυθμὸν μὲν ἐάσομεν, ὃς πρὶν ἐτύχθη·
δόρπου δ' ἐξαῦτις μνησώμεθα, χερσὶ δ' ἐφ' ὕδωρ
χεύαντων· μῦθοὶ δὲ καὶ ἠῶθέν περ ἔσονται
215 Τηλεμάχῳ καὶ ἐμοί, διαειπέμεν ἀλλήλοισιν.

Ὣς ἔφατ' · Ἀσφαλίων δ' ἄρ' ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευεν,
ὀτρηρὸς θεράπων Μενελάου κυδαλίμοιο.
οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησ' Ἑλένη, Διὸς ἐκγεγαυῖα·
ἀντίκ' ἄρ' εἰς οἶνον βάλε φάρμακον, ἔνθεν ἔπινον,
νηπενθές τ' ἄχολόν τε, κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων.
ὃς τὸ καταβρόξειεν, ἐπὴν κρητῆρι μιγείη,
οὔ κεν ἐφημέριός γε βάλοι κατὰ δάκρυ παρειῶν,
οὐδ' εἴ οἱ κατατεθναίη μήτηρ τε πατήρ τε,
οὐδ' εἴ οἱ προπάροιθεν ἀδελφεὸν ἢ φίλον υἱὸν
χαλκῷ δηϊόφεν, ὁ δ' ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾷτο.
τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα μητιόεντα,
ἐσθλά, τά οἱ Πολύδαμνα πόρεν, Θῶνος παράκοιτις,
Αἰγυπτίη· τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα
φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά·
ἰητρὸς δὲ ἕκαστος ἐπιστάμενος περὶ πάντων
ἀνθρώπων· ἦ γὰρ Παιήονός εἰσι γενέθλης.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐνέηκε, κέλευσέ τε οἰνοχοῆσαι,
ἐξαῦτις μύθοισιν ἀμειβομένη προσέειπεν·
Ἀτρείδη Μενέλαε Διοτρεφές, ἠδὲ καὶ οἵδε
ἀνδρῶν ἐσθλῶν παῖδες – ἀτὰρ θεὸς ἄλλοτε ἄλλῳ
Ζεὺς ἀγαθόν τε κακόν τε διδοῖ· δύναται γὰρ ἅπαντα –
ἤτοι νῦν δαίνυσθε, καθήμενοι ἐν μεγάροισιν,
καὶ μύθοις τέρπεσθε· ἐοικότα γὰρ καταλέξω.
πάντα μὲν οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ὀνομήνω,
ὅσσοι Ὀδυσσῆος ταλασίφρονός εἰσιν ἄεθλοι·
ἀλλ' οἷον τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνὴρ
δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε πῆματ' Ἀχαιοί.
αὐτόν μιν πληγῇσιν ἀεικελίῃσι δαμάσσας,
σπεῖρα κάκ' ἀμφ' ὤμοισι βαλών, οἰκῆϊ ἐοικώς,
ἀνδρῶν δυσμενέων κατέδυ πόλιν εὐρυάγυιαν·
ἄλλῳ δ' αὐτὸν φωτὶ κατακρύπτων ἤϊσκεν,
δέκτῃ, ὃς οὐδὲν τοῖος ἔην ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν·
τῷ ἴκελος κατέδυ Τρώων πόλιν. οἱ δ' ἀβάκησαν
πάντες· ἐγὼ δέ μιν οἴη ἀνέγνων τοῖον ἐόντα,
καί μιν ἀνηρώτων· ὁ δὲ κερδοσύνῃ ἀλέεινεν.
ἀλλ' ὅτε δή μιν ἐγὼ λόεον καὶ χρῖον ἐλαίῳ,
ἀμφὶ δὲ εἵματα ἕσσα, καὶ ὤμοσα καρτερὸν ὅρκον,
μὴ μὲν πρὶν Ὀδυσῆα μετὰ Τρώεσσ' ἀναφῆναι,
πρίν γε τὸν ἐς νῆάς τε θοὰς κλισίας τ' ἀφικέσθαι·
καὶ τότε δή μοι πάντα νόον κατέλεξεν Ἀχαιῶν.
πολλοὺς δὲ Τρώων κτείνας τανάηκεϊ χαλκῷ,

ἦλθε μετ' Ἀργείους· κατὰ δὲ φρόνιν ἤγαγε πολλὴν.
ἔνθ' ἄλλαι Τρωαὶ λίγ' ἐκώκυον· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
260 χαῖρ', ἐπεὶ ἤδη μοι κραδίη τέτραπτο νέεσθαι
ἂψ οἰκόνδ'· ἄτην δὲ μετέστενον, ἣν Ἀφροδίτη
δῶχ', ὅτε μ' ἤγαγε κεῖσε φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης,
παῖδά τ' ἐμὴν νοσφισσαμένην, θάλαμόν τε πόσιν τε,
οὔ τευ δευόμενον, οὔτ' ἂρ φρένας, οὔτε τι εἶδος.
265 Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη ξανθὸς Μενέλαος·
ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γύναι, κατὰ μοῖραν ἔειπες,
ἤδη μὲν πολέων ἐδάην βουλήν τε νόον τε
ἀνδρῶν ἡρώων, πολλὴν δ' ἐπελήλυθα γαῖαν·
ἀλλ' οὔπω τοιοῦτον ἐγὼν ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
270 οἷον Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἔσκε φίλον κῆρ.
οἷον καὶ τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνὴρ
ἵππῳ ἔνι ξεστῷ, ἵν' ἐνήμεθα πάντες ἄριστοι
Ἀργείων, Τρώεσσι φόνον καὶ Κῆρα φέροντες.
ἦλθες ἔπειτα σὺ κεῖσε· κελευσέμεναι δέ σ' ἔμελλεν
275 δαίμων, ὃς Τρώεσσιν ἐβούλετο κῦδος ὀρέξαι·
καί τοι Δηΐφοβος θεοείκελος ἕσπετ' ἰούσῃ,
τρὶς δὲ περίστειξας κοῖλον λόχον ἀμφαφόωσα,
ἐκ δ' ὀνομακλήδην Δαναῶν ὀνόμαζες ἀρίστους,
πάντων Ἀργείων φωνὴν ἴσκουσ' ἀλόχοισιν.
280 αὐτὰρ ἐγὼ καὶ Τυδείδης καὶ δῖος Ὀδυσσεύς,
ἥμενοι ἐν μέσσοισιν, ἀκούσαμεν ὡς ἐβόησας.
νῶϊ μὲν ἀμφοτέρω μενεήναμεν ὁρμηθέντε
ἢ ἐξελθέμεναι, ἢ ἔνδοθεν αἶψ' ὑπακοῦσαι·
ἀλλ' Ὀδυσεὺς κατέρυκε καὶ ἔσχεθεν ἱεμένω περ.
285 [ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀκὴν ἔσαν υἷες Ἀχαιῶν·
Ἄντικλος δὲ σέ' οἶος ἀμείψασθαι ἐπέεσσιν
ἤθελεν· ἀλλ' Ὀδυσεὺς ἐπὶ μάστακα χερσὶ πίεζεν
νωλεμέως κρατερῇσι, σάωσε δὲ πάντας Ἀχαιούς·
τόφρα δ' ἔχ', ὄφρα σε νόσφιν ἀπήγαγε Παλλὰς Ἀθήνη.]
290 Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀτρεΐδη Μενέλαε Διοτρεφές, ὄρχαμε λαῶν,
ἄλγιον· οὐ γάρ οἵ τι τάγ' ἤρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον,
οὐδ' εἴ οἱ κραδίη γε σιδηρέη ἔνδοθεν ἦεν.
ἀλλ' ἄγετ', εἰς εὐνὴν τράπεθ' ἡμέας, ὄφρα καὶ ἤδη
295 ὕπνῳ ὑπο γλυκερῷ ταρπώμεθα κοιμηθέντες.
Ὣς ἔφατ'· Ἀργείη δ' Ἑλένη δμωῇσι κέλευσεν
δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι, καὶ ῥήγεα καλὰ
πορφύρε' ἐμβαλέειν, στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας,
χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὖλας καθύπερθεν ἔσασθαι.

αἱ δ' ἴσαν ἐκ μεγάροιο, δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι,
δέμνια δὲ στόρεσαν· ἐκ δὲ ξείνους ἄγε κήρυξ.
οἱ μὲν ἄρ' ἐν προδόμῳ δόμου αὐτόθι κοιμήσαντο,
Τηλέμαχός θ' ἥρως καὶ Νέστορος ἀγλαὸς υἱός·
Ἀτρεΐδης δὲ καθεῦδε μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο,
305 παρ δ' Ἑλένη τανύπεπλος ἐλέξατο δῖα γυναικῶν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
ὤρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆφι βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
εἵματα ἑσσάμενος· περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὤμῳ,
ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
310 βῆ δ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο, θεῷ ἐναλίγκιος ἄντην,
Τηλεμάχῳ δὲ παρῖζεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Τίπτε δέ σε χρειὼ δεῦρ' ἤγαγε, Τηλέμαχ' ἥρως,
ἐς Λακεδαίμονα δῖαν, ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης;
δήμιον, ἢ ἴδιον; τόδε μοι νημερτὲς ἔνισπε.
315 Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀτρεΐδη Μενέλαε Διοτρεφές, ὄρχαμε λαῶν,
ἤλυθον, εἴ τινά μοι κληηδόνα πατρὸς ἐνίσποις.
ἐσθίεταί μοι οἶκος, ὄλωλε δὲ πίονα ἔργα·
δυσμενέων δ' ἀνδρῶν πλεῖος δόμος, οἵτε μοι αἰεὶ
320 μηλ' ἀδινὰ σφάζουσι καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς,
μητρὸς ἐμῆς μνηστῆρες, ὑπέρβιον ὕβριν ἔχοντες.
τοὔνεκα νῦν τὰ σὰ γούναθ' ἱκάνομαι, αἴ κ' ἐθέλῃσθα
κείνου λυγρὸν ὄλεθρον ἐνισπεῖν, εἴ που ὄπωπας
ὀφθαλμοῖσι τεοῖσιν, ἢ ἄλλου μῦθον ἄκουσας
325 πλαζομένου· περὶ γάρ μιν ὀϊζυρὸν τέκε μήτηρ.
μηδέ τί μ' αἰδόμενος μειλίσσεο, μηδ' ἐλεαίρων,
ἀλλ' εὖ μοι κατάλεξον, ὅπως ἤντησας ὀπωπῆς.
λίσσομαι, εἴποτέ τοί τι πατὴρ ἐμός, ἐσθλὸς Ὀδυσσεύς,
ἢ ἔπος ἠέ τι ἔργον ὑποστὰς ἐξετέλεσσεν
330 δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε πήματ' Ἀχαιοί·
τῶν νῦν μοι μνῆσαι, καί μοι νημερτὲς ἔνισπε.
Τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη ξανθὸς Μενέλαος
ὦ πόποι! ἦ μάλα δὴ κρατερόφρονος ἀνδρὸς ἐν εὐνῇ
ἤθελον εὐνηθῆναι, ἀνάλκιδες αὐτοὶ ἐόντες.
335 ὡς δ' ὁπότ' ἐν ξυλόχῳ ἔλαφος κρατεροῖο λέοντος
νεβροὺς κοιμήσασα νεηγενέας γαλαθηνούς,
κνημοὺς ἐξερέῃσι καὶ ἄγκεα ποιήεντα
βοσκομένη, ὁ δ' ἔπειτα ἓὴν εἰς ἦλυθεν εὐνήν,
ἀμφοτέροισι δὲ τοῖσιν ἀεικέα πότμον ἐφῆκεν·
340 ὣς Ὀδυσεὺς κείνοισιν ἀεικέα πότμον ἐφήσει.
αἴ γάρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἄπολλον!

τοῖος ἐών, οἷός ποτ' ἐϋκτιμένῃ ἐνὶ Λέσβῳ
ἐξ ἔριδος Φιλομηλείδῃ ἐπάλαισεν ἀναστάς,
κὰδ δ' ἔβαλε κρατερῶς, κεχάροντο δὲ πάντες Ἀχαιοί,
345 τοῖος ἐὼν μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς·
πάντες κ' ὠκύμοροί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε.
ταῦτα δ', ἅ μ' εἰρωτᾷς καὶ λίσσεαι, οὐκ ἂν ἔγωγε
ἄλλα παρὲξ ἔποιμι παρακλιδόν, οὐδ' ἀπατήσω·
ἀλλὰ τὰ μέν μοι ἔειπε γέρων ἅλιος νημερτής,
350 τῶν οὐδέν τοι ἐγὼ κρύψω ἔπος, οὐδ' ἐπικεύσω.
Αἰγύπτῳ μ' ἔτι δεῦρο θεοὶ μεμαῶτα νέεσθαι
ἔσχον, ἐπεὶ οὔ σφιν ἔρεξα τελήεσσας ἑκατόμβας.
[οἱ δ' αἰεὶ βούλοντο θεοὶ μεμνῆσθαι ἐφετμέων.]
νῆσος ἔπειτά τις ἔστι πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ,
355 Αἰγύπτου προπάροιθε – Φάρον δέ ἑ κικλήσκουσιν –
τόσσον ἄνευθ', ὅσσον τε πανημερίη γλαφυρὴ νῆυς
ἤνυσεν, ἢ λιγὺς οὖρος ἐπιπνείῃσιν ὄπισθεν·
ἐν δὲ λιμὴν εὔορμος, ὅθεν τ' ἀπὸ νῆας ἔῖσας
ἐς πόντον βάλλουσιν, ἀφυσσάμενοι μέλαν ὕδωρ.
360 ἔνθα μ' ἐείκοσιν ἦματ' ἔχον θεοί, οὐδέ ποτ' οὖροι
πνείοντες φαίνονθ' ἁλιαέες, οἵ ῥά τε νηῶν
πομπῆες γίγνονται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
καί νύ κεν ἤϊα πάντα κατέφθιτο καὶ μένε' ἀνδρῶν,
εἰ μήτις με θεῶν ὀλοφύρατο, καί μ' ἐσάωσεν,
365 Πρωτέος ἰφθίμου θυγάτηρ, ἁλίοιο γέροντος,
Εἰδοθέη· τῇ γάρ ῥα μάλιστά γε θυμὸν ὄρινα
ἥ μ' οἴῳ ἐρέοντι συνήντετο νόσφιν ἑταίρων.
αἰεὶ γὰρ περὶ νῆσον ἁλώμενοι ἰχθυάασκον
γναμπτοῖς ἀγκίστροισιν· ἔτειρε δὲ γαστέρα λιμός.
370 ἡ δ' ἐμεῦ ἄγχι στᾶσα, ἔπος φάτο, φώνησέν τε·
Νήπιός εἰς, ᾧ ξεῖνε, λίην τόσον, ἠὲ χαλίφρων;
ἠὲ ἑκὼν μεθίεις, καὶ τέρπεαι ἄλγεα πάσχων,
ὡς δὴ δήθ' ἐνὶ νήσῳ ἐρύκεαι, οὐδέ τι τέκμωρ
εὑρέμεναι δύνασαι, μινύθει δέ τοι ἦτορ ἑταίρων;
375 Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
ἐκ μέν τοι ἐρέω, ἥτις σύ πέρ ἐσσι θεάων,
ὡς ἐγὼ οὔτι ἑκὼν κατερύκομαι, ἀλλά νυ μέλλω
ἀθανάτους ἀλιτέσθαι, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.
ἀλλὰ σύ πέρ μοι εἰπέ – θεοὶ δέ τε πάντα ἴσασιν –
380 ὅστις μ' ἀθανάτων πεδάᾳ καὶ ἔδησε κελεύθου,
νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσομαι ἰχθυόεντα.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.

πωλεῦταί τις δεῦρο γέρων ἅλιος νημερτής,
385 ἀθάνατος Πρωτεὺς Αἰγύπτιος, ὅστε θαλάσσης
πάσης βένθεα οἶδε, Ποσειδάωνος ὑποδμώς·
τόνδε τ' ἐμόν φασιν πατέρ' ἔμμεναι, ἠδὲ τεκέσθαι.
τόνγ' εἴ πως σὺ δύναιο λοχησάμενος λελαβέσθαι,
ὅς κέν τοι εἴπῃσιν ὁδὸν καὶ μέτρα κελεύθου,
390 νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα·
καὶ δέ κέ τοι εἴπῃσι, Διοτρεφές, αἴ κ' ἐθέλῃσθα,
ὅ,ττι τοι ἐν μεγάροισι κακόν τ' ἀγαθόν τε τέτυκται,
οἰχομένοιο σέθεν δολιχὴν ὁδὸν ἀργαλέην τε.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγὼ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
395 αὐτὴ νῦν φράζευ σὺ λόχον θείοιο γέροντος,
μή πώς με προϊδὼν ἠὲ προδαεὶς ἀλέηται·
ἀργαλέος γάρ τ' ἐστὶ θεὸς βροτῷ ἀνδρὶ δαμῆναι.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
400 ἧμος δ' ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει,
τῆμος ἄρ' ἐξ ἁλὸς εἶσι γέρων ἅλιος νημερτής,
πνοιῇ ὕπο Ζεφύροιο, μελαίνῃ φρικὶ κυλινδθείς·
ἐκ δ' ἐλθὼν κοιμᾶται ὑπὸ σπέσσι γλαφυροῖσιν·
ἀμφὶ δέ μιν φῶκαι νέποδες καλῆς Ἁλοσύδνης
405 ἀθρόαι εὕδουσιν, πολιῆς ἁλὸς ἐξαναδῦσαι,
πικρὸν ἀποπνείουσαι ἁλὸς πολυβενθέος ὀδμήν.
ἔνθα σ' ἐγὼν ἀγαγοῦσα, ἅμ' ἠοῖ φαινομένῃφιν,
εὐνάσω ἐξείης· σὺ δ' εὖ κρίνασθαι ἑταίρους
τρεῖς, οἵ τοι παρὰ νηυσὶν ἐυσσέλμοισιν ἄριστοι.
410 πάντα δέ τοι ἐρέω ὀλοφώϊα τοῖο γέροντος.
φώκας μέν τοι πρῶτον ἀριθμήσει καὶ ἔπεισιν·
αὐτὰρ ἐπὴν πάσας πεμπάσσεται ἠδὲ ἴδηται,
λέξεται ἐν μέσσῃσι, νομεὺς ὥς πώεσι μήλων.
τὸν μὲν ἐπὴν δὴ πρῶτα κατευνηθέντα ἴδησθε,
415 καὶ τότ' ἔπειθ' ὑμῖν μελέτω κάρτος τε βίη τε·
αὖθι δ' ἔχειν μεμαῶτα καὶ ἐσσυμένόν περ ἀλύξαι.
πάντα δὲ γιγνόμενος πειρήσεται, ὅσσ' ἐπὶ γαῖαν
ἑρπετὰ γίγνονται, καὶ ὕδωρ καὶ θεσπιδαὲς πῦρ·
ὑμεῖς δ' ἀστεμφέως ἐχέμεν, μᾶλλόν τε πιέζειν
420 ἀλλ' ὅτε κεν δή σ' αὐτὸς ἀνείρηται ἐπέεσσιν,
τοῖος ἐών, οἷον κε κατευνηθέντα ἴδησθε,·
καὶ τότε δὴ σχέσθαι τε βίης, λῦσαί τε γέροντα,
ἥρως· εἴρεσθαι δέ, θεῶν ὅστις σε χαλέπτει,
νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα.
425 Ὣς εἰποῦσ', ὑπὸ πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα.

αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆας, ὅθ' ἕστασαν ἐν ψαμάθοισιν,
ἤϊα· πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε κιόντι.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
δόρπον θ' ὁπλισάμεσθ', ἐπί τ' ἤλυθεν ἀμβροσίη νυξ·
430 δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
καὶ τότε δὴ παρὰ θῖνα θαλάσσης εὐρυπόροιο
ἤϊα, πολλὰ θεοὺς γουνούμενος· αὐτὰρ ἑταίρους
τρεῖς ἄγον, οἷσι μάλιστα πεποίθεα πᾶσαν ἐπ' ἰθύν.
435 Τόφρα δ' ἄρ' ἦγ' ὑποδῦσα θαλάσσης εὐρέα κόλπον,
τέσσαρα φωκάων ἐκ πόντου δέρματ' ἔνεικεν·
πάντα δ' ἔσαν νεόδαρτα· δόλον δ' ἐπεμήδετο πατρι.
εὐνὰς δ' ἐν ψαμάθοισι διαγλάψασ' ἁλίησιν,
ἧστο μένουσ'· ἡμεῖς δὲ μάλα σχεδὸν ἤλθομεν αὐτῆς·
440 ἑξείης δ' εὔνησε, βάλεν δ' ἐπὶ δέρμα ἑκάστῳ.
κεῖθι δὴ αἰνότατος λόχος ἔπλετο· τεῖρε γὰρ αἰνῶς
φωκάων ἁλιοτρεφέων ὀλοώτατος ὀδμή.
τίς γάρ κ' εἰναλίῳ παρὰ κήτεϊ κοιμηθείη;
ἀλλ' αὐτὴ ἐσάωσε, καὶ ἐφράσατο μέγ' ὄνειαρ·
445 ἀμβροσίην ὑπὸ ῥῖνα ἑκάστῳ θῆκε φέρουσα,
ἡδὺ μάλα πνείουσαν, ὄλεσσε δὲ κήτεος ὀδμήν.
πᾶσαν δ' ἠοίην μένομεν τετληότι θυμῷ·
φῶκαι δ' ἐξ ἁλὸς ἦλθον ἀολλέες· αἱ μὲν ἔπειτα
ἑξῆς εὐνάζοντο παρὰ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
450 ἔνδιος δ' ὁ γέρων ἦλθ' ἐξ ἁλός, εὗρε δὲ φώκας
ζατρεφέας· πάσας δ' ἄρ' ἐπῴχετο, λέκτο δ' ἀριθμόν.
ἐν δ' ἡμέας πρώτους λέγε κήτεσιν, οὐδέ τι θυμῷ
ὤϊσθη δόλον εἶναι· ἔπειτα δὲ λέκτο καὶ αὐτός.
ἡμεῖς δὲ ἰάχοντες ἐπεσσύμεθ'· ἀμφὶ δὲ χεῖρας
455 βάλλομεν· οὐδ' ὁ γέρων δολίης ἐπελήθετο τέχνης·
ἀλλ' ἤτοι πρώτιστα λέων γένετ' ἠϊγένειος,
αὐτὰρ ἔπειτα δράκων καὶ πόρδαλις ἠδὲ μέγας σῦς·
γίνετο δ' ὑγρὸν ὕδωρ καὶ δένδρεον ὑψιπέτηλον.
ἡμεῖς δ' ἀστεμφέως ἔχομεν τετληότι θυμῷ.
460 ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἀνίαζ' ὁ γέρων, ὀλοφώϊα εἰδώς,
καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσιν ἀνειρόμενος προσέειπεν·
Τίς νύ τοι, Ἀτρέος υἱέ, θεῶν συμφράσσατο βουλάς,
ὄφρα μ' ἕλοις ἄέκοντα λοχησάμενος; τέο σε χρή;
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
465 οἶσθα, γέρον – τί με ταῦτα παρατροπέων ἀγορεύεις;
ὡς δὴ δήθ' ἐνὶ νήσῳ ἐρύκομαι, οὐδέ τι τέκμωρ
εὑρέμεναι δύναμαι, μενύθει δέ μοι ἔνδοθεν ἦτορ.

ἀλλὰ σύ πέρ μοι εἰπέ - θεοὶ δέ τε πάντα ἴσασιν -
ὅστις μ' ἀθανάτων πεδάᾳ καὶ ἔδησε κελεύθου,
470 νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσομαι ἰχθυόεντα.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
ἀλλὰ μάλ' ὤφελλες Διΐ τ' ἄλλοισίν τε θεοῖσιν
ῥέξας ἱερὰ κάλ' ἀναβαινέμεν, ὄφρα τάχιστα
σὴν ἐς πατρίδ' ἵκοιο, πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
475 οὐ γάρ τοι πρὶν μοῖρα φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
οἶκον ἐϋκτίμενον καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν,
πρίν γ' ὅτ' ἂν Αἰγύπτοιο, Διϊπετέος ποταμοῖο,
αὖτις ὕδωρ ἔλθῃς, ῥέξῃς θ' ἱερὰς ἑκατόμβας
ἀθάνατοισι θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν·
480 καὶ τότε τοι δώσουσιν ὁδὸν θεοί, ἣν σὺ μενοινᾷς.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔμοιγε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ,
οὕνεκά μ' αὖτις ἄνωγεν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον
Αἰγυπτόνδ' ἰέναι, δολιχὴν ὁδὸν ἀργαλέην τε.
ἀλλὰ καὶ ὣς μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
485 Ταῦτα μὲν οὕτω δὴ τελέω, γέρον, ὡς σὺ κελεύεις.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
εἰ πάντες σὺν νηυσὶν ἀπήμονες ἦλθον Ἀχαιοί,
οὓς Νέστωρ καὶ ἐγὼ λίπομεν, Τροίηθεν ἰόντες,
ἠέ τις ὤλετ' ὀλέθρῳ ἀδευκεῖ ἧς ἐπὶ νηός,
490 ἠὲ φίλων ἐν χερσίν, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσεν.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Ἀτρείδη, τί με ταῦτα διείρεαι; οὐδέ τί σε χρὴ
ἴδμεναι, οὐδὲ δαῆναι ἐμὸν νόον· οὐδέ σέ φημι
δὴν ἄκλαυτον ἔσεσθαι, ἐπὴν εὖ πάντα πύθηαι.
495 πολλοὶ μὲν γὰρ τῶνγε δάμεν, πολλοὶ δὲ λίποντο·
ἀρχοὶ δ' αὖ δύο μοῦνοι Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
ἐν νόστῳ ἀπόλοντο· μάχῃ δέ τε καὶ σὺ παρῆσθα.
εἷς δ' ἔτι που ζωὸς κατερύκεται εὐρεῖ πόντῳ.
Αἴας μὲν μετὰ νηυσὶ δάμη δολιχηρέτμοισιν.
500 Γυρῆσίν μιν πρῶτα Ποσειδάων ἐπέλασσεν,
πέτρῃσιν μεγάλῃσι, καὶ ἐξεσάωσε θαλάσσης·
καί νύ κεν ἔκφυγε Κῆρα, καὶ ἐχθόμενός περ Ἀθήνῃ,
εἰ μὴ ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλε, καὶ μέγ' ἀάσθη·
φῆ ῥ' ἀέκητι θεῶν φυγέειν μέγα λαῖτμα θαλάσσης.
505 τοῦ δὲ Ποσειδάων μεγάλ' ἔκλυεν αὐδήσαντος·
αὐτίκ' ἔπειτα τρίαιναν ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσιν,
ἤλασε Γυραίην πέτρην, ἀπὸ δ' ἔσχισεν αὐτήν·
καὶ τὸ μὲν αὐτόθι μεῖνε, τὸ δὲ τρύφος ἔμπεσε ποντῳ,
τῷ ῥ' Αἴας τὸ πρῶτον ἐφεζόμενος μέγ' ἀάσθη·

510 τὸν δ' ἐφόρει κατὰ πόντον ἀπείρονα κυμαίνοντα.
[ὣς ὁ μὲν ἔνθ' ἀπόλωλεν, ἐπεὶ πίεν ἁλμυρὸν ὕδωρ.]
σὸς δέ που ἔκφυγε Κῆρας ἀδελφεός, ἠδ' ὑπάλυξεν,
ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι· σάωσε δὲ πότνια Ἥρη.
ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλε Μαλειάων ὄρος αἰπὺ
515 ἵξεσθαι, τότε δή μιν ἀναρπάξασα θύελλα
πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα φέρεν, μεγάλα στενάχοντα,
ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιήν· ὅθι δώματα ναῖε Θυέστης
τὸ πρίν, ἀτὰρ τότ' ἔναιε Θυεστιάδης Αἴγισθος.
ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ κεῖθεν ἐφαίνετο νόστος ἀπήμων,
520 ἂψ δὲ θεοὶ οὖρον στρέψαν, καὶ οἴκαδ' ἵκοντο·
ἤτοι ὁ μὲν χαίρων ἐπεβήσετο πατρίδος αἴης,
καὶ κύνει ἁπτόμενος ἣν πατρίδα· πολλὰ δ' ἀπ' αὐτοῦ
δάκρυα θερμὰ χέοντ', ἐπεὶ ἀσπασίως ἴδε γαῖαν.
τὸν δ' ἄρ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδε σκοπός, ὃν ῥα καθεῖσεν
525 Αἴγισθος δολόμητις ἄγων· ὑπὸ δ' ἔσχετο μισθόν,
χρυσοῦ δοιὰ τάλαντα· φύλασσε δ' ὅγ' εἰς ἐνιαυτόν,
μή ἑ λάθοι παριών, μνήσαιτο δὲ θούριδος ἀλκῆς.
βῆ δ' ἴμεν ἀγγελέων πρὸς δώματα ποιμένι λαῶν.
αὐτίκα δ' Αἴγισθος δολίην ἐφράσσατο τέχνην·
530 κρινάμενος κατὰ δῆμον ἐείκοσι φῶτας ἀρίστους,
εἷσε λόχον, ἑτέρωθι δ' ἀνώγει δαῖτα πένεσθαι.
αὐτὰρ ὁ βῆ καλέων Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν,
ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν, ἀεικέα μερμηρίζων.
τὸν δ' οὐκ εἰδότ' ὄλεθρον ἀνήγαγε, καὶ κατέπεφνεν
535 δειπνίσσας, ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.
οὐδέ τις Ἀτρείδεω ἑτάρων λίπεθ', οἳ οἱ ἕποντο,
οὐδέ τις Αἰγίσθου· ἀλλ' ἔκταθεν ἐν μεγάροισιν.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐμοιγε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ·
κλαῖον δ' ἐν ψαμάθοισι καθήμενος· οὐδέ νύ μοι κῆρ
540 ἤθελ' ἔτι ζώειν, καὶ ὁρᾶν φάος ἠελίοιο.
αὐτὰρ ἐπεὶ κλαίων τε κυλινδόμενός τ' ἐκορέσθην,
δὴ τότε με προσέειπε γέρων ἅλιος νημερτής·
Μηκέτι, Ἀτρέος υἱέ, πολὺν χρόνον ἀσκελὲς οὕτω
κλαῖ', ἐπεὶ οὐκ ἄνυσίν τινα δήομεν· ἀλλὰ τάχιστα
545 πεῖρα, ὅπως κεν δὴ σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκηαι.
ἢ γάρ μιν ζωόν γε κιχήσεαι, ἤ κεν Ὀρέστης
κτείνεν ὑποφθάμενος· σὺ δέ κεν τάφου ἀντιβολήσαις.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐμοὶ κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
αὖτις ἐνὶ στήθεσσι, καὶ ἀχνυμένῳ περ, ἰάνθη·
550 καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
Τούτους μὲν δὴ οἶδα· σὺ δὲ τρίτον ἄνδρ' ὀνόμαζε,

ὅστις ἔτι ζωὸς κατερύκεται εὐρέϊ πόντῳ
[ἠὲ θανών· ἐθέλω δέ, καὶ ἀχνύμενός περ, ἀκοῦσαι.]
Ὣς ἐφαμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν
555 υἱὸς Λαέρτεω, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκία ναίων·
τὸν δ' ἶδον ἐν νήσῳ θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντα,
Νύμφης ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς, ἥ μιν ἀναγκῇ
ἴσχει· ὁ δ' οὐ δύναται ἣν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι.
οὐ γάρ οἱ πάρα νῆες ἐπήρετμοι καὶ ἑταῖροι,
560 οἵ κέν μιν πέμποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
σοὶ δ' οὐ θέσφατόν ἐστι, Διοτρεφὲς ὦ Μενέλαε,
Ἄργει ἐν ἱπποβότῳ θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν·
ἀλλά σ' ἐς Ἠλύσιον πεδίον καὶ πείρατα γαίης
ἀθάνατοι πέμψουσιν, ὅθι ξανθὸς Ῥαδάμανθυς·
565 τῇπερ ῥηΐστη βιοτὴ πέλει ἀνθρώποισιν·
οὐ νιφετός, οὔτ' ἄρ χειμὼν πολύς, οὔτε ποτ' ὄμβρος,
ἀλλ' αἰὲὶ Ζεφύροιο λιγυπνείοντας ἀήτας
Ὠκεανὸς ἀνίησιν, ἀναψύχειν ἀνθρώπους,
οὕνεκ' ἔχεις Ἑλένην, καί σφιν γαμβρὸς Διός ἐσσι.
570 Ὣς εἰπών, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα.
αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆας ἅμ' ἀντιθέοις ἑτάροισιν
ἤϊα· πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε κιόντι.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλθομεν ἠδὲ θάλασσαν,
δόρπον θ' ὁπλισάμεσθ', ἐπί τ' ἦλυθεν ἀμβροσίη νύξ·
575 δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
νῆας μὲν πάμπρωτον ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα δῖαν,
ἐν δ' ἱστοὺς τιθέμεσθα καὶ ἱστία νηυσὶν ἔΐσης·
ἂν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες, ἐπὶ κληῖσι κάθιζον·
580 ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς,
ἂψ δ' εἰς Αἰγύπτοιο, Διϊπετέος ποταμοῖο,
στῆσα νέας, καὶ ἔρεξα τελήεσσας ἑκατόμβας.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατέπαυσα θεῶν χόλον αἰὲν ἐόντων,
χεῦ' Ἀγαμέμνονι τύμβον, ἵν' ἄσβεστον κλέος εἴη.
585 ταῦτα τελευτήσας νεόμην· δίδοσαν δέ μοι οὖρον
ἀθάνατοι, τοί μ' ὦκα φίλην ἐς πατρίδ' ἔπεμψαν.
ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον ἐνὶ μεγάροισιν ἐμοῖσιν,
ὄφρα κεν ἑνδεκάτη τε δυωδεκάτη τε γένηται
καὶ τότε σ' εὖ πέμψω, δώσω δέ τοι ἀγλαὰ δῶρα,
590 τρεῖς ἵππους καὶ δίφρον ἐΰξοον· αὐτὰρ ἔπειτα
δώσω καλὸν ἄλεισον, ἵνα σπένδῃσθα θεοῖσιν
ἀθανάτοις, ἐμέθεν μεμνημένος ἤματα πάντα.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·

Ἀτρείδη, μὴ δή με πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἔρυκε.
595 καὶ γάρ κ' εἰς ἐνιαυτὸν ἐγὼ παρὰ σοίγ' ἀνεχοίμην
ἥμενος, οὐδέ κέ μ' οἶκον ἕλοι πόθος, οὐδὲ τοκῆων -
αἰνῶς γὰρ μύθοισιν ἔπεσσί τε σοῖσιν ἀκούων
τέρπομαι - ἀλλ' ἤδη μοι ἀνιάζουσιν ἑταῖροι
ἐν Πύλῳ ἠγαθέῃ· σὺ δέ με χρόνον ἐνθάδ' ἐρύκεις.
600 δῶρον δ', ὅ,ττι κέ μοι δοίης, κειμήλιον ἔστω·
ἵππους δ' εἰς Ἰθάκην οὐκ ἄξομαι, ἀλλά σοι αὐτῷ
ἐνθάδε λείψω ἄγαλμα· σὺ γὰρ πεδίοιο ἀνάσσεις
εὐρέος, ᾧ ἔνι μὲν λωτὸς πολύς, ἐν δὲ κύπειρον,
πυροί τε ζειαί τ' ἠδ' εὐρυφυὲς κρῖ λευκόν.
605 ἐν δ' Ἰθάκῃ οὔτ' ἄρ δρόμοι εὐρέες, οὔτε τι λειμών
αἰγίβοτος, καὶ μᾶλλον ἐπήρατος ἱπποβότοιο.
οὐ γάρ τις νήσων ἱππήλατος, οὐδ' εὐλείμων,
αἵδ' ἀλὶ κεκλίαται· Ἰθάκῃ δέ τε καὶ περὶ πασέων.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
610 χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Αἵματός εἰς ἀγαθοῖο, φίλον τέκος, οἷ' ἀγορεύεις·
τοιγὰρ ἐγώ τοι ταῦτα μεταστήσω· δύναμαι γάρ.
δώρων δ', ὅσσ' ἐν ἐμῷ οἴκῳ κειμήλια κεῖται,
δώσω, ὃ κάλλιστον καὶ τιμηέστατόν ἐστιν.
615 δώσω τοι κρητῆρα τετυγμένον· ἀργύρεος δὲ
ἔστιν ἅπας, χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα κεκράανται·
ἔργον δ' Ἡφαίστοιο· πόρεν δέ ἑ Φαίδιμος ἥρως,
Σιδονίων βασιλεύς, ὅθ' ἑὸς δόμος ἀμφεκάλυψεν
κεῖσέ με νοστήσαντα· τεῖν δ' ἐθέλω τόδ' ὀπάσσαι.
620 Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
δαιτυμόνες δ' ἐς δώματ' ἴσαν θείου βασιλῆος.
οἱ δ' ἦγον μὲν μῆλα, φέρον δ' εὐήνορα οἶνον·
σῖτον δέ σφ' ἄλοχοι καλλικρήδεμνοι ἔπεμπον.
ὣς οἱ μὲν περὶ δεῖπνον ἐνὶ μεγάροισι πίνοντο.
625 Μνηστῆρες δὲ πάροιθεν Ὀδυσσῆος μεγάροιο
δίσκοισιν τέρποντο καὶ αἰγανέῃσιν ἱέντες,
ἐν τυκτῷ δαπέδῳ, ὅθι περ πάρος ὕβριν ἔχεσκον.
Ἀντίνοος δὲ καθῆστο καὶ Εὐρύμαχος θεοειδής,
ἀρχοὶ μνηστήρων, ἀρετῇ δ' ἔσαν ἔξοχ' ἄριστοι.
630 τοῖς δ' υἱὸς Φρονίοιο Νοήμων ἐγγύθεν ἐλθών,
Ἀντίνοον μύθοισιν ἀνειρόμενος προσέειπεν·
Ἀντίνοε, ἦ ῥά τι ἴδμεν ἐνὶ φρεσίν, ἠὲ καὶ οὐκί,
ὁππότε Τηλέμαχος νεῖτ' ἐκ Πύλου ἠμαθόεντος;
νῆά μοι οἴχετ' ἄγων· ἐμὲ δὲ χρεὼ γίγνεται αὐτῆς,
635 Ἦλιδ' ἐς εὐρύχορον διαβήμεναι, ἔνθα μοι ἵπποι,

δώδεκα θήλειαι, ὑπὸ δ' ἡμίονοι ταλαεργοὶ
ἀδμῆτες· τῶν κέν τιν' ἐλασσάμενος δαμασαίμην.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἀνὰ θυμὸν ἐθάμβεον· οὐ γὰρ ἔφαντο
ἐς Πύλον οἴχεσθαι Νηλήϊον, ἀλλά που αὐτοῦ
640 ἀγρῶν ἢ μήλοισι παρέμμεναι, ἠὲ συβώτῃ.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος προσέφη, Εὐπείθεος υἱός·
νημερτές μοι ἔνισπε, πότ' ὤχετο, καὶ τίνες αὐτῷ
κοῦροι ἕποντ'; Ἰθάκης ἐξαίρετοι, ἢ ἑοὶ αὐτοῦ
θῆτές τε δμῶές τε; δύναιτό κε καὶ τὸ τελέσσαι!
645 καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ·
ἦ σε βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρα νῆα μέλαιναν,
ἠὲ ἑκών οἱ δῶκας, ἐπεὶ προσπτύξατο μύθῳ;
Τὸν δ' υἱὸς Φρονίοιο Νοήμων ἀντίον ηὔδα·
αὐτὸς ἑκών οἱ δῶκα· τί κεν ῥέξειε καὶ ἄλλος,
650 ὁππότ' ἀνὴρ τοιοῦτος, ἔχων μελεδήματα θυμῷ,
αἰτίζῃ; χαλεπόν κεν ἀνήνασθαι δόσιν εἴη.
κοῦροι δ', οἳ κατὰ δῆμον ἀριστεύουσι μεθ' ἡμέας,
οἵ οἱ ἕποντ'· ἐν δ' ἀρχὸν ἐγὼ βαίνοντ' ἐνόησα
Μέντορα, ἠὲ θεόν, τῷ δ' αὐτῷ πάντα ἐῴκει.
655 ἀλλὰ τὸ θαυμάζω· ἴδον ἐνθάδε Μέντορα δῖον
χθιζὸν ὑπηοῖον· τότε δ' ἔμβη νηῒ Πύλονδε.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη πρὸς δώματα πατρός.
τοῖσιν δ' ἀμφοτέροισιν ἀγάσσατο θυμὸς ἀγήνωρ.
μνηστῆρες δ' ἄμυδις κάθισαν, καὶ παῦσαν ἀέθλων.
660 τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη, Εὐπείθεος υἱός,
ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι
πίμπλαντ', ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐἴκτην·
Ὦ πόποι! ἦ μέγα ἔργον ὑπερφιάλως ἐτελέσθη
Τηλεμάχῳ, ὁδὸς ἥδε· φάμεν δέ οἱ οὐ τελέεσθαι.
665 ἐκ τόσσων δ' ἀέκητι νέος παῖς οἴχεται αὔτως,
νῆα ἐρυσσάμενος, κρίνας τ' ἀνὰ δῆμον ἀρίστους.
ἄρξει καὶ προτέρω κακὸν ἔμμεναι· ἀλλὰ οἱ αὐτῷ
Ζεὺς ὀλέσειε βίην, πρὶν ἡμῖν πῆμα φυτεῦσαι.
ἀλλ' ἄγε μοι δότε νῆα θοὴν καὶ εἴκοσ' ἑταίρους,
670 ὄφρα μιν αὐτὸν ἰόντα λοχήσομαι ἠδὲ φυλάξω
ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπαλοέσσης·
ὡς ἂν ἐπισμυγερῶς ναυτίλλεται εἵνεκα πατρός.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπήνεον, ἠδ' ἐκέλευον·
αὐτίκ' ἔπειτ' ἀνστάντες ἔβαν δόμον εἰς Ὀδυσῆος.
675 Οὐδ' ἄρα Πηνελόπεια πολὺν χρόνον ἦεν ἄπυστος
μύθων, οὓς μνηστῆρες ἐνὶ φρεσὶ βυσσοδόμευον·
κήρυξ γάρ οἱ ἔειπε Μέδων, ὃς ἐπεύθετο βουλάς,

αὐλῆς ἐκτὸς ἐών· οἱ δ' ἔνδοθι μῆτιν ὕφαινον.
βῆ δ' ἴμεν ἀγγελέων διὰ δώματα Πηνελοπείῃ·
690 τὸν δὲ κατ' οὐδοῦ βάντα προσηύδα Πηνελόπεια·
Κήρυξ, τίπτε δέ σε πρόεσαν μνηστῆρες ἀγαυοί;
ἦ εἰπέμεναι δμωῇσιν Ὀδυσσῆος θείοιο,
ἔργων παύσασθαι, σφίσι δ' αὐτοῖς δαῖτα πένεσθαι;
μὴ μνηστεύσαντες, μηδ' ἄλλοθ' ὁμιλήσαντες,
685 ὕστατα καὶ πύματα νῦν ἐνθάδε δειπνήσειαν!
οἳ θαμὰ ἀγειρόμενοι, βίοτον κατακείρετε πολλόν,
κτῆσιν Τηλεμάχοιο δαΐφρονος· οὐδέ τι πατρῶν
ὑμετέρων τὸ πρόσθεν ἀκούετε, παῖδες ἐόντες,
οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκε μεθ' ὑμετέροισι τοκεῦσιν,
690 οὔτε τινὰ ῥέξας ἐξαίσιον, οὔτε τι εἰπὼν
ἐν δήμῳ; ἦτ' ἐστὶ δίκη θείων βασιλήων,
ἄλλον κ' ἐχθαίρῃσι βροτῶν, ἄλλον κε φιλοίη.
κεῖνος δ' οὔποτε πάμπαν ἀτάσθαλον ἄνδρα ἐώργει·
ἀλλ' ὁ μὲν ὑμέτερος θυμὸς καὶ ἀεικέα ἔργα
695 φαίνεται, οὐδέ τίς ἐστι χάρις μετόπισθ' εὐεργέων.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε Μέδων, πεπνυμένα εἰδώς·
αἴ γὰρ δή, βασίλεια, τόδε πλεῖστον κακὸν εἴη!
ἀλλὰ πολὺ μεῖζόν τε καὶ ἀργαλεώτερον ἄλλο
μνηστῆρες φράζονται, ὃ μὴ τελέσειε Κρονίων·
700 Τηλέμαχον μεμάασι κατακτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ,
οἴκαδε νισσόμενον· ὁ δ' ἔβη μετὰ πατρὸς ἀκουὴν
ἐς Πύλον ἠγαθέην ἠδ' ἐς Λακεδαίμονα δῖαν.
Ὣς φάτο· τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ
δὴν δέ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβε· τὼ δέ οἱ ὄσσε
705 δακρυόφι πλῆσθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή.
ὀψὲ δὲ δή μιν ἔπεσσιν ἀμειβομένη προσέειπεν·
Κήρυξ, τίπτε δέ μοι παῖς οἴχεται; οὐδέ τί μιν χρεὼ
νηῶν ὠκυπόρων ἐπιβαινέμεν, αἴθ' ἅλὸς ἵπποι
ἀνδράσι γίγνονται, περόωσι δὲ πουλὺν ἐφ' ὑγρήν.
710 ἦ ἵνα μηδ' ὄνομ' αὐτοῦ ἐν ἀνθρώποισι λίπηται;
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Μέδων, πεπνυμένα εἰδώς·
οὐκ οἶδ', εἴ τίς μιν θεὸς ὤρορεν, ἠὲ καὶ αὐτοῦ
θυμὸς ἐφορμήθη ἴμεν ἐς Πύλον, ὄφρα πύθηται
πατρὸς ἑοῦ ἢ νόστον, ἢ ὅντινα πότμον ἐπέσπεν.
715 Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κατὰ δῶμ' Ὀδυσῆος.
τὴν δ' ἄχος ἀμφεχύθη θυμοφθόρον, οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἔτλη
δίφρῳ ἐφεζέσθαι, πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων·
ἀλλ' ἄρ' ἐπ' οὐδοῦ ἷζε πολυκμήτου θαλάμοιο,
οἴκτῳ ὀλοφυρομένη· περὶ δὲ δμωαὶ μινύριζον

720 πᾶσαι, ὅσαι κατὰ δώματ' ἔσαν νέαι ἠδὲ παλαιαι.
τῆς δ' ἀδινὸν γοόωσα μετηύδα Πηνελόπεια·
Κλῦτε, φίλαι· πέρι γάρ μοι Ὀλύμπιος ἄλγε' ἔδωκεν
ἐκ πασέων, ὅσσαι μοι ὁμοῦ τράφεν ἠδ' ἐγένοντο·
ἣ πρὶν μὲν πόσιν ἐσθλὸν ἀπώλεσα θυμολέοντα,
725 παντοίῃς ἀρετῇσι κεκασμένον ἐν Δαναοῖσιν·
[ἐσθλόν, τοῦ κλέος εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος·]
νῦν αὖ παῖδ' ἀγαπητὸν ἀνηρείψαντο θύελλαι
ἀκλέα ἐκ μεγάρων, οὐδ' ὁρμηθέντος ἄκουσα.
σχέτλιοι, οὐδ' ὑμεῖς περ ἐνὶ φρεσὶ θέσθε ἑκάστη
730 ἐκ λεχέων μ' ἀνεγεῖραι, ἐπιστάμεναι σάφα θυμῷ,
ὁππότ' ἐκεῖνος ἔβη κοίλην ἐπὶ νῆα μέλαιναν.
εἰ γὰρ ἐγὼ πυθόμην ταύτην ὁδὸν ὁρμαίνοντα,
τῷ κε μάλ' ἧ κεν ἔμεινε, καὶ ἐσσύμενός περ ὁδοῖο·
ἦ κέ με τεθνηκυῖαν ἐνὶ μεγάροισιν ἔλειπεν.
735 ἀλλά τις ὀτρηρῶς Δολίον καλέσειε γέροντα,
δμῶ' ἐμόν, ὅν μοι ἔδωκε πατὴρ ἔτι δεῦρο κιούσῃ,
καί μοι κῆπον ἔχει πολυδένδρεον· ὄφρα τάχιστα
Λαέρτῃ τάδε πάντα παρεζόμενος καταλέξῃ·
εἰ δή πού τινα κεῖνος ἐνὶ φρεσὶ μῆτιν ὑφήνας,
740 ἐξελθὼν λαοῖσιν ὀδύρεται, οἳ μεμάασιν
ὃν καὶ Ὀδυσσῆος φθῖσαι γόνον ἀντιθέοιο.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
νύμφα φίλη, σὺ μὲν ἄρ με κατάκτανε νηλέϊ χαλκῷ,
ἢ ἔα ἐν μεγάρῳ· μῦθον δέ τοι οὐκ ἐπικεύσω.
745 ᾔδη ἐγὼ τάδε πάντα· πόρον δέ οἱ, ὅσσ' ἐκέλευεν,
σῖτον καὶ μέθυ ἡδύ· ἐμεῦ δ' ἕλετο μέγαν ὅρκον,
μὴ πρίν σοι ἐρέειν, πρίν δωδεκάτην γε γενέσθαι,
ἢ σ' αὐτὴν ποθέσαι, καὶ ἀμφορμηθέντος ἀκοῦσαι·
ὡς ἂν μὴ κλαίουσα κατὰ χρόα καλὸν ἰάπτῃς.
750 ἀλλ' ὑδρηναμένη, καθαρὰ χροῖ εἵμαθ' ἑλοῦσα,
εἰς ὑπερῷ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν,
εὔχε' Ἀθηναίῃ, κούρῃ Διὸς αἰγιόχοιο·
ἡ γάρ κέν μιν ἔπειτα καὶ ἐκ θανάτοιο σαώσαι.
μηδὲ γέροντα κάκου κεκακωμένον· οὐ γὰρ ὀΐω
755 πάγχυ θεοῖς μακάρεσσι γονὴν Ἀρκεισιάδαο
ἔχθεσθ'· ἀλλ' ἔτι πού τις ἐπέσσεται, ὅς κεν ἔχῃσιν
δώματά θ' ὑψερεφέα καὶ ἀπόπροθι πίονας ἀγρούς.
Ὣς φάτο· τῆς δ' εὔνησε γόον, σχέθε δ' ὄσσε γόοιο
ἡ δ' ὑδρηναμένη, καθαρὰ χροῖ εἵμαθ' ἑλοῦσα,
760 εἰς ὑπερῷ' ἀνέβαινε σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν·
ἐν δ' ἔθετ' οὐλοχύτας κανέῳ, ἠρᾶτο δ' Ἀθήνῃ·

Κλῦθί μευ, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, Ἀτρυτώνη!
εἴποτέ τοι πολύμητις ἐνὶ μεγάροισιν Ὀδυσσεὺς
ἢ βοὸς ἢ ὄϊος κατὰ πίονα μηρί' ἔκηεν,
765 τῶν νῦν μοι μνῆσαι, καί μοι φίλον υἷα σάωσον·
μνηστῆρας δ' ἀπάλαλκε κακῶς ὑπερηνορέοντας.
Ὣς εἰποῦσ' ὀλόλυξε· θεὰ δέ οἱ ἔκλυεν ἀρῆς.
μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα σκιόεντα·
ὧδε δέ τις εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
770 Ἦ μάλα δὴ γάμον ἄμμι πολυμνήστη βασίλεια
ἀρτύει· οὐδέ τι οἶδεν, ὅ οἱ φόνος υἷϊ τέτυκται.
Ὣς ἄρα τις εἴπεσκε· τὰ δ' οὐκ ἴσαν, ὡς ἐτέτυκτο.
τοῖσιν δ' Ἀντίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Δαιμόνιοι, μύθους μὲν ὑπερφιάλους ἀλέασθε
775 πάντας ὁμῶς, μή πού τις ἐπαγγείλῃσι καὶ εἴσω.
ἀλλ' ἄγε, σιγῇ τοῖον ἀναστάντες τελέωμεν
μῦθον, ὃ δὴ καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶν ἤραρεν ἡμῖν.
Ὣς εἰπών, ἐκρίνατ' ἐείκοσι φῶτας ἀρίστους·
βὰν δ' ἰέναι ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ δῖνα θαλάσσης.
780 νῆα μὲν οὖν πάμπρωτον ἁλὸς βένθοςδε ἔρυσσαν·
ἐν δ' ἱστόν τ' ἐτίθεντο καὶ ἱστία νηῒ μελαίνῃ,
ἠρτύναντο δ' ἐρετμὰ τροποῖς ἐν δερματίνοισιν·
[πάντα κατὰ μοῖραν· ἀνά θ' ἱστία λευκὰ πέτασσαν·]
τεύχεα δέ σφ' ἤνεικαν ὑπέρθυμοι θεράποντες.
785 ὑψοῦ δ' ἐν νοτίῳ τήνγ' ὥρμισαν, ἐν δ' ἔβαν αὐτοί·
ἔνθα δὲ δόρπον ἕλοντο, μένον δ' ἐπὶ ἕσπερον ἐλθεῖν.
Ἡ δ' ὑπερωΐῳ αὖθι περίφρων Πηνελόπεια
κεῖτ' ἄρ' ἄσιτος, ἄπαστος ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
ὁρμαίνουσ', εἴ οἱ θάνατον φύγοι υἱὸς ἀμύμων,
790 ἢ ὅγ' ὑπὸ μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισι δαμείη.
ὁσσα δὲ μερμήριξε λέων ἀνδρῶν ἐν ὁμίλῳ,
δείσας, ὁππότε μιν δόλιον περὶ κύκλον ἄγωσιν·
τόσσα μιν ὁρμαίνουσαν ἐπήλυθε νήδυμος ὕπνος·
εὖδε δ' ἀνακλινθεῖσα· λύθεν δέ οἱ ἄψεα πάντα.
795 Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
εἴδωλον ποίησε, δέμας δ' ἤϊκτο γυναικί,
Ἰφθίμῃ, κούρῃ μεγαλήτορος Ἰκαρίοιο,
τὴν Εὔμηλος ὄπυιε, Φερῆς ἔνι οἰκία ναίων·
πέμπε δέ μιν πρὸς δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο,
800 εἴως Πηνελόπειαν ὀδυρομένην, γοόωσαν,
παύσειε κλαυθμοῖο, γόοιό τε δακρυόεντος.
ἐς θάλαμον δ' εἰςῆλθε παρὰ κληῖδος ἱμάντα,

στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἐῦδεις, Πηνελόπεια, φίλον τετιημένη ἦτορ;
 οὐ μέν σ' οὐδὲ ἐῶσι θεοὶ ῥεῖα ζώοντες
κλαίειν, οὐδ' ἀκάχησθαι· ἐπεί ῥ' ἔτι νόστιμός ἐστιν
σὸς παῖς· οὐ μὲν γάρ τι θεοῖς ἀλιτήμενός ἐστιν.
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα περίφρων Πηνελόπεια,
ἡδὺ μάλα κνώσσουσ' ἐν ὀνειρείῃσι πύλῃσιν·
Τίπτε, κασιγνήτη, δεῦρ' ἤλυθες; οὔτι πάρος γε
πωλέ', ἐπεὶ μάλα πολλὸν ἀπόπροθι δώματα ναίεις·
καί με κέλεαι παύσασθαι ὀϊζύος ἠδ' ὀδυνάων
πολλέων, αἵ μ' ἐρέθουσι κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
ἣ πρὶν μὲν πόσιν ἐσθλὸν ἀπώλεσα θυμολέοντα,
παντοίῃς ἀρετῇσι κεκασμένον ἐν Δαναοῖσιν.
[ἐσθλόν, τοῦ κλέος εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.]
νῦν αὖ παῖς ἀγαπητὸς ἔβη κοίλης ἐπὶ νηός,
νήπιος, οὔτε πόνων εὖ εἰδώς, οὔτ' ἀγοράων.
τοῦ δὴ ἐγὼ καὶ μᾶλλον ὀδύρομαι, ἤπερ ἐκείνου
τοῦ δ' ἀμφιτρομέω καὶ δείδια, μήτι πάθῃσιν,
ἢ ὅγε τῶν ἐνὶ δήμῳ, ἵν' οἴχεται, ἢ ἐνὶ πόντῳ.
δυσμενέες γὰρ πολλοὶ ἐπ' αὐτῷ μηχανόωνται,
ἱέμενοι κτεῖναι, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενον προσέφη εἴδωλον ἀμαυρον
θάρσει, μηδέ τι πάγχυ μετὰ φρεσὶ δείδιθι λίην.
τοίη γάρ οἱ πομπὸς ἅμ' ἕσπεται, ἥντε καὶ ἄλλοι
ἀνέρες ἠρήσαντο παρεστάμεναι – δύναται γάρ –
Παλλὰς Ἀθηναίη· σὲ δ' ὀδυρομένην ἐλεαίρει·
ἣ νῦν με προέηκε, τεὶν τάδε μυθήσασθαι.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια
εἰ μὲν δὴ θεός ἐσσι, θεοῖό τε ἔκλυες αὐδῆς,
εἰ δ', ἄγε μοι καὶ κεῖνον ὀϊζυρὸν κατάλεξον,
εἴπου ἔτι ζώει καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο,
ἢ ἤδη τέθνηκε, καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισιν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενον προσέφη εἴδωλον ἀμαυρον·
οὐ μέν τοι κεῖνόν γε διηνεκέως ἀγορεύσω,
ζώει ὅγ' ἢ τέθνηκε· κακὸν δ' ἀνεμώλια βάζειν.
Ὡς εἰπὸν, σταθμοῖο παρὰ κληῖδα λιάσθη
ἐς πνοιὰς ἀνέμων· ἡ δ' ἐξ ὕπνου ἀνόρουσεν
κούρη Ἰκαρίοιο· φίλον δέ οἱ ἦτορ ἰάνθη,
ὡς οἱ ἐναργὲς ὄνειρον ἐπέσσυτο νυκτὸς ἀμολγῷ.
Μνηστῆρες δ' ἀναβάντες ἐπέπλεον ὑγρὰ κέλευθα,
Τηλεμάχῳ φόνον αἰπὺν ἐνὶ φρεσὶν ὁρμαίνοντες.

ἔστι δέ τις νῆσος μέσσῃ ἁλὶ πετρήεσσα,
845 μεσσηγὺς Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπαλοέσσης,
Ἀστερίς, οὐ μεγάλη· λιμένες δ' ἔτι ναύλοχοι αὐτῇ
ἀμφίδυμοι· τῇ τόγε μένον λοχόωντες Ἀχαιοί.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ε.

Concilio deorum iterum facto, agente Minerva, Jupiter Mercurium mittit ad Calypso, ut Ulyssem ex insula sua abire patiatur (1–84). Imperium gravate accipit Nympha, necessitate tamen detractare ausa (85–147), heroëm, dudum patriæ desiderio tabescentem, edocet, non morari se, quo minus statim discedat (148–227); ipsaque propere eum adjuvat in fabricanda rate, qua benigne dimissus navigationem solus aggreditur (228–261). Duodevigesima die navigationis, quum jam Phæacum insulam, Scheriam, e longinquo videt, forte prætervehens Neptunus excitat tempestatem, quæ trabium compaginem dissolvit (262–332). Sed ipse alveo ratis insidens, ventorum fluctuumque ludibrium, misericordiam dei marini experitur, Leucothea, quæ ei redimiculum præbet pectori subligandum, cujus virtute facilius in terram enatet (333–364). Atque ita tandem, quamvis fremente Neptuno, præsentem mortem effugit, et ad proximum litus Phæacum nudus evadit, ubi semianimem cubile ulvis stratum placido somno recreat (365–493).

Ὀδυσσέως σχεδία.

Ἠὼς δ' ἐκ λεχέων παρ' ἀγαυοῦ Τιθωνοῖο
ὤρνυθ', ἵν' ἀθανάτοισι φόως φέροι ἠδὲ βροτοῖσιν·
οἱ δὲ θεοὶ θῶκόνδε καθίζανον, ἐν δ' ἄρα τοῖσιν
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, οὗτε κράτος ἐστὶ μέγιστον.
5 τοῖσι δ' Ἀθηναίη λέγε κήδεα πόλλ' Ὀδυσῆος,
μνησαμένη· μέλε γάρ οἱ ἐὼν ἐν δώμασι Νύμφης·
Ζεῦ πάτηρ, ἠδ' ἄλλοι μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
μήτις ἔτι πρόφρων ἀγανὸς καὶ ἤπιος ἔστω
σκηπτοῦχος βασιλεύς, μηδὲ φρεσὶν αἴσιμα εἰδώς·
10 ἀλλ' αἰεὶ χαλεπός τ' εἴη, καὶ αἴσυλα ῥέζοι.
ὣς οὔτις μέμνηται Ὀδυσσῆος θείοιο
λαῶν, οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν.
ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήσῳ κεῖται κρατέρ' ἄλγεα πάσχων,
Νύμφης ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς, ἥ μιν ἀνάγκη
15 ἴσχει· ὁ δ' οὐ δύναται ἣν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι.
οὐ γάρ οἱ πάρα νῆες ἐπήρετμοι, καὶ ἑταῖροι,
οἵ κέν μιν πέμποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
νῦν αὖ παῖδ' ἀγαπητὸν ἀποκτεῖναι μεμάασιν,

οἴκαδε νισσόμενον· ὁ δ' ἔβη μετὰ πατρὸς ἀκουὴν
20 ἐς Πύλον ἠγαθέην ἠδ' ἐς Λακεδαίμονα δῖαν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
τέκνον ἐμόν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων!
οὐ γὰρ δὴ τοῦτον μὲν ἐβούλευσας νόον αὐτή,
ὡς ἤτοι κείνους Ὀδυσεὺς ἀποτίσεται ἐλθών;
25 Τηλέμαχον δὲ σὺ πέμψον ἐπισταμένως - δύνασαι γάρ -
ὥς κε μάλ' ἀσκηθὴς ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται,
μνηστῆρες δ' ἐν νηῒ παλιμπετὲς ἀποτέωνται.
Ἦ ῥα, καὶ Ἑρμείαν, υἱὸν φίλον, ἀντίον ηὔδα·
Ἑρμεία· σὺ γὰρ αὖτε τά τ' ἄλλα περ ἄγγελός ἐσσι·
30 Νύμφῃ ἐὔπλοκάμῳ εἰπεῖν νημερτέα βουλήν,
νόστον Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος, ὥς κε νέηται.
οὔτε θεῶν πομπῇ, οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων·
ἀλλ' ὅγ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου πήματα πάσχων
ἤματί κ' εἰκοστῷ Σχερίην ἐρίβωλον ἵκοιτο,
35 Φαιήκων ἐς γαῖαν, οἳ ἀγχίθεοι γεγάασιν·
οἳ κέν μιν περὶ κῆρι, θεὸν ὥς, τιμήσουσιν,
πέμψουσιν δ' ἐν νηῒ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
χαλκόν τε χρυσόν τε ἅλις ἐσθῆτά τε δόντες,
πόλλ', ὅσ' ἂν οὐδέποτε Τροίης ἐξήρατ' Ὀδυσσεύς,
40 εἴπερ ἀπήμων ἦλθε, λαχὼν ἀπὸ λῃΐδος αἶσαν.
ὥς γάρ οἱ μοῖρ' ἐστὶ φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
οἶκον ἐς ὑψόροφον καὶ ἑὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε διάκτορος Ἀργειφόντης·
αὐτίκ' ἔπειθ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
45 ἀμβρόσια, χρύσεια, τά μιν φέρον ἠμὲν ἐφ' ὑγρήν,
ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν, ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο.
εἵλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει,
ὧν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει·
τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο κραταὺς Ἀργειφόντης.
50 Πιερίην δ' ἐπιβάς, ἐξ αἰθέρος ἔμπεσε πόντῳ·
σεύατ' ἔπειτ' ἐπὶ κῦμα, λάρῳ ὄρνιθι ἐοικώς,
ὅςτε κατὰ δεινοὺς κόλπους ἁλὸς ἀτρυγέτοιο
ἰχθὺς ἀγρώσσων, πυκινὰ πτερὰ δεύεται ἅλμῃ·
τῷ ἴκελος πολέεσσιν ὀχήσατο κύμασιν Ἑρμῆς.
55 ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἀφίκετο τηλόθ' ἐοῦσαν,
ἔνθ' ἐκ πόντου βὰς ἰοειδέος ἤπειρόνδε,
ἤϊεν, ὄφρα μέγα σπέος ἵκετο, τῷ ἔνι Νύμφη
ναῖεν ἐὔπλόκαμος· τὴν δ' ἔνδοθι τέτμεν ἐοῦσαν.
πῦρ μὲν ἐπ' ἐσχαρόφιν μέγα καίετο, τηλόθι δ' ὀδμὴ
60 κέδρου τ' εὐκεάτοιο θύου τ' ἀνὰ νῆσον ὀδώδει,

δαιομένων· ἡ δ' ἔνδον ἀοιδιάουσ' ὀπὶ καλῇ,
ἱστὸν ἐπιιχομένη, χρυσείῃ κερκίδ' ὕφαινεν.
ὕλη δὲ σπέος ἀμφὶ πεφύκει τηλεθόωσα,
κλήθρη τ' αἴγειρός τε καὶ εὐώδης κυπάρισσος,
65 ἔνθα δέ τ' ὄρνιθες τανυσίπτεροι εὐνάζοντο,
σκῶπές τ' ἴρηκές τε, τανύγλωσσοί τε κορῶναι
εἰνάλιαι, τῇσίν θαλάσσια ἔργα μέμηλεν.
ἠδ' αὐτοῦ τετάνυστο περὶ σπείους γλαφυροῖο
ἡμερὶς ἡβώωσα, τεθήλει δὲ σταφυλῇσιν·
70 κρῆναι δ' ἑξείης πίσυρες ῥέον ὕδατι λευκῷ,
πλησίαι ἀλλήλων τετραμμέναι ἄλλυδις ἄλλη.
ἀμφὶ δὲ λειμῶνες μαλακοὶ ἴον ἠδὲ σελίνου
θήλεον· ἔνθα κ' ἔπειτα καὶ ἀθάνατός περ ἐπελθὼν
θηήσαιτο ἰδών, καὶ τερφθείη φρεσὶν ᾗσιν.
75 ἔνθα στὰς θηεῖτο διάκτορος Ἀργειφόντης.
αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα ἐῷ θηήσατο θυμῷ,
αὐτίκ' ἄρ' εἰς εὐρὺ σπέος ἦλυθεν· οὐδέ μιν ἄντην
ἠγνοίησεν ἰδοῦσα Καλυψώ, δῖα θεάων –
οὐ γάρ τ' ἀγνῶτες θεοὶ ἀλλήλοισι πέλονται
80 ἀθάνατοι, οὐδ' εἴ τις ἀπόπροθι δώματα ναίει –
οὐδ' ἄρ' Ὀδυσσῆα μεγαλήτορα ἔνδον ἔτετμεν,
ἀλλ' ὅγ' ἐπ' ἀκτῆς κλαῖε καθήμενος· ἔνθα πάρος περ,
δάκρυσι καὶ στοναχῇσι καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἐρέχθων,
πόντον ἐπ' ἀτρύγετον δερκέσκετο, δάκρυα λείβων.
85 Ἑρμείαν δ' ἐρέεινε Καλυψώ, δῖα θεάων,
ἐν θρόνῳ ἱδρύσασα φαεινῷ, σιγαλόεντι·
Τίπτε μοι, Ἑρμεία χρυσόῤῥαπι, εἰλήλουθας,
αἰδοῖός τε φίλος τε; πάρος γε μὲν οὔτι θαμίζεις.
αὔδα ὅ,τι φρονέεις· τελέσαι δέ με θυμὸς ἄνωγεν,
90 εἰ δύναμαι τελέσαι γε, καὶ εἰ τετελεσμένον ἐστίν.
[ἀλλ' ἔπεο προτέρω, ἵνα τοι πὰρ ξείνια θείω.]
Ὡς ἄρα φωνήσασα θεὰ παρέθηκε τράπεζαν,
ἀμβροσίης πλήσασα, κέρασσε δὲ νέκταρ ἐρυθρόν.
αὐτὰρ ὁ πῖνε καὶ ἦσθε διάκτορος Ἀργειφόντης.
95 αὐτὰρ ἐπεὶ δείπνησε, καὶ ἥρατο θυμὸν ἐδωδῇ,
καὶ τότε δή μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Εἴρωτᾷς μ' ἐλθόντα, θεά, θεόν· αὐτὰρ ἐγώ τοι
νημερτέως τὸν μῦθον ἐνισπήσω· κέλεαι γάρ.
Ζεὺς ἐμέγ' ἠνώγει δεῦρ' ἐλθέμεν οὐκ ἐθέλοντα·
100 τίς δ' ἂν ἑκὼν τοσσόνδε διαδράμοι ἁλμυρὸν ὕδωρ
ἄσπετον; οὐδέ τις ἄγχι βροτῶν πόλις, οἵτε θεοῖσιν
ἱερά τε ῥέζουσι καὶ ἐξαίτους ἑκατόμβας.

ἀλλὰ μάλ' οὔπως ἔστι Διὸς νόον αἰγιόχοιο
οὔτε παρεξελθεῖν ἄλλον θεόν, οὔθ' ἁλιῶσαι.
105 φησί τοι ἄνδρα παρεῖναι ὀϊζυρώτατον ἄλλων
τῶν ἀνδρῶν, οἳ ἄστυ πέρι Πριάμοιο μάχοντο
εἰνάετες, δεκάτῳ δὲ πόλιν περσαντες ἔβησαν
οἴκαδ'· ἀτὰρ ἐν νόστῳ Ἀθηναίην ἀλίτοντο,
ἥ σφιν ἐπῶρσ' ἄνεμόν τε κακὸν καὶ κύματα μακρά.
110 [ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀπέφθιθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι·
τὸν δ' ἄρα δεῦρ' ἄνεμός τε φέρων καὶ κῦμα πέλασσεν.]
τὸν νῦν σ' ἠνώγει ἀποπεμπέμεν ὅττι τάχιστα·
οὐ γάρ οἱ τῇδ' αἶσα φίλων ἀπονόσφιν ὀλέσθαι,
ἀλλ' ἔτι οἱ μοῖρ' ἐστὶ φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
115 οἶκον ἐς ὑψόροφον καὶ ἐὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς φάτο· ῥίγησεν δὲ Καλυψώ, δῖα θεάων,
καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Σχέτλιοί ἐστε, θεοί, ζηλήμονες ἔξοχον ἄλλων!
οἵτε θεαῖς ἀγάασθε παρ' ἀνδράσιν εὐνάζεσθαι
120 ἀμφαδίην, ἤν τίς τε φίλον ποιήσετ' ἀκοίτην.
ὣς μέν, ὅτ' Ὠρίων' ἕλετο ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
τόφρα οἱ ἠγάασθε θεοὶ ῥεῖα ζώοντες,
ἔως μιν ἐν Ὀρτυγίῃ χρυσόθρονος Ἄρτεμις ἁγνὴ
οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχομένη κατέπεφνεν.
125 ὣς δ' ὁπότ' Ἰασίωνι ἐϋπλόκαμος Δημήτηρ,
ᾧ θυμῷ εἴξασα, μίγη φιλότητι καὶ εὐνῇ,
νειῷ ἔνι τριπόλῳ· οὐδὲ δὴν ἦεν ἄπυστος
Ζεύς, ὅς μιν κατέπεφνε βαλὼν ἀργῆτι κεραυνῷ
ὣς δ' αὖ νῦν μοι ἀγάασθε, θεοί, βροτὸν ἄνδρα παρεῖναι.
130 τὸν μὲν ἐγὼν ἐσάωσα περὶ τρόπις βεβαῶτα
οἶον, ἐπεί οἱ νῆα θοὴν ἀργῆτι κεραυνῷ
Ζεὺς ἔλασε ἐκέασσε μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.
[ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀπέφθιθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι·
τὸν δ' ἄρα δεῦρ' ἄνεμός τε φέρων καὶ κῦμα πέλασσεν.]
135 τὸν μὲν ἐγὼ φιλέων τε καὶ ἔτρεφον, ἠδὲ ἔφασκον
θήσειν ἀθάνατον καὶ ἀγήρων ἤματα πάντα.
ἀλλ' ἐπεὶ οὔπως ἔστι Διὸς νόον αἰγιόχοιο
οὔτε παρεξελθεῖν ἄλλον θεόν, οὔθ' ἁλιῶσαι·
ἐρρέτω, εἴ μιν κεῖνος ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει,
140 πόντον ἐπ' ἀτρύγετον· πέμψω δέ μιν οὔπη ἔγωγε.
οὐ γάρ μοι πάρα νῆες ἐπήρετμοι καὶ ἑταῖροι,
οἵ κέν μιν πέμποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
αὐτάρ οἱ πρόφρων ὑποθήσομαι, οὐδ' ἐπικεύσω,
ὥς κε μάλ' ἀσκαθὴς ἦν πατρίδα γαῖαν ἵκηται.

Τὴν δ' αὖτε προςέειπε διάκτορος Ἀργειφόντης·
οὔτω νῦν ἀπόπεμπε, Διὸς δ' ἐποπίζεο μῆνιν,
μήπως τοι μετόπισθε κοτεσσάμενος χαλεπήνῃ.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κρατὺς Ἀργειφόντης·
ἡ δ' ἐπ' Ὀδυσσῆα μεγαλήτορα πότνια Νύμφη
ἤϊ', ἐπειδὴ Ζηνὸς ἐπέκλυεν ἀγγελιάων.
τὸν δ' ἄρ' ἐπ' ἀκτῆς εὗρε καθήμενον· οὐδέ ποτ' ὄσσε
δακρυόφιν τέρσοντο· κατείβετο δὲ γλυκὺς αἰὼν
νόστον ὀδυρομένῳ, ἐπεὶ οὐκέτι ἥνδανε Νύμφη.
ἀλλ' ἤτοι νύκτας μὲν ἰαύεσκεν καὶ ἀνάγκῃ
ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι παρ' οὐκ ἐθέλων ἐθελούσῃ·
ἤματα δ' ἐν πέτρῃσι καὶ ἠϊόνεσσι καθίζων,
[δάκρυσι καὶ στοναχῇσι καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἐρέχθων,]
πόντον ἐπ' ἀτρύγετον δερκέσκετο, δάκρυα λείβων.
ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προςεφώνεε δῖα θεάων·
Κάμμορε, μή μοι ἔτ' ἐνθάδ' ὀδύρεο, μηδέ τοι αἰὼν
φθινέτω· ἤδη γάρ σε μάλα πρόφρασσ' ἀποπέμψω.
ἀλλ' ἄγε, δούρατα μακρὰ ταμών, ἁρμόζεο χαλκῷ
εὐρεῖαν σχεδίην· ἀτὰρ ἴκρια πῆξαι ἐπ' αὐτῆς
ὑψοῦ, ὥς σε φέρῃσιν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον.
αὐτὰρ ἐγὼ σῖτον καὶ ὕδωρ καὶ οἶνον ἐρυθρὸν
ἐνθήσω μενοεικέ', ἃ κέν τοι λιμὸν ἐρύκοι·
εἵματά τ' ἀμφιέσω· πέμψω δέ τοι οὖρον ὄπισθεν,
ὥς κε μάλ' ἀσκηθὴς σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκηαι,
αἴ κε θεοί γ' ἐθέλωσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
οἵ μευ φέρτεροί εἰσι νοῆσαί τε κρῆναί τε.
Ὣς φάτο· ῥίγησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Ἄλλο τι δὴ σύ, θεά, τόδε μήδεαι, οὐδέ τι πομπήν,
ἣ με κέλεαι σχεδίῃ περάαν μέγα λαῖτμα θαλάσσης,
δεινόν τ' ἀργαλέον τε· τὸ δ' οὐδ' ἐπὶ νῆες ἔϊσαι
ὠκύποροι περόωσιν, ἀγαλλόμεναι Διὸς οὔρῳ.
οὐδ' ἂν ἐγών, ἀέκητι σέθεν, σχεδίης ἐπιβαίην,
εἰ μή μοι τλαίης γε, θεά, μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι,
μήτι μοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ Καλυψώ, δῖα θεάων,
χειρί τε μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Ἦ δὴ ἀλιτρός γ' ἐσσὶ καὶ οὐκ ἀποφώλια εἰδώς!
οἷον δὴ τὸν μῦθον ἐπεφράσθης ἀγορεῦσαι!
ἴστω νῦν τόδε Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν,
καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ, ὅςτε μέγιστος
ὅρκος δεινότατός τε πέλει μακάρεσσι θεοῖσιν,

μήτι σοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο.
ἀλλὰ τὰ μὲν νοέω καὶ φράσσομαι, ἅσσ' ἂν ἐμοί περ
αὐτῇ μηδοίμην, ὅτε με χρειὼ τόσον ἵκοι.
190 καὶ γὰρ ἐμοὶ νόος ἐστὶν ἐναίσιμος, οὐδέ μοι αὐτῇ
θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι σιδήρεος, ἀλλ' ἐλεήμων.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἡγήσατο δῖα θεάων
καρπαλίμως· ὁ δ' ἔπειτα μετ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο.
Ἦλθον δὲ σπεῖος γλαφυρὸν θεὸς ἠδὲ καὶ ἀνήρ·
195 καί ῥ' ὁ μὲν ἔνθα καθέζετ' ἐπὶ θρόνου, ἔνθεν ἀνέστη
Ἑρμείας· Νύμφη δ' ἐτίθει πάρα πᾶσαν ἐδωδήν,
ἔσθειν καὶ πίνειν, οἷα βροτοὶ ἄνδρες ἔδουσιν.
αὐτὴ δ' ἀντίον ἷζεν Ὀδυσσῆος θείοιο·
τῇ δὲ παρ' ἀμβροσίην δμωαὶ καὶ νέκταρ ἔθηκαν.
200 οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε Καλυψώ, δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
οὕτω δὴ οἰκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
205 αὐτίκα νῦν ἐθέλεις ἰέναι; σὺ δὲ χαῖρε καὶ ἔμπης!
εἴγε μὲν εἰδείης σῇσι φρεσὶν, ὅσσα τοι αἶσα
κηδε' ἀναπλῆσαι, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι,
ἐνθάδε κ' αὖθι μένων παρ' ἐμοὶ τόδε δῶμα φυλάσσοις
ἀθάνατός τ' εἴης· ἱμειρόμενός περ ἰδέσθαι
210 σὴν ἄλοχον, τῆς αἰὲν ἐέλδεαι ἤματα πάντα.
οὐ μέν θην κείνης γε χερείων εὔχομαι εἶναι,
οὐ δέμας, οὐδὲ φυήν· ἐπεὶ οὔπως οὐδὲ ἔοικεν
θνητὰς ἀθανάτῃσι δέμας καὶ εἶδος ἐρίζειν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς
215 πότνια θεά, μή μοι τόδε χώεο· οἶδα καὶ αὐτὸς
πάντα μάλ', οὕνεκα σεῖο περίφρων Πηνελόπεια
εἶδος ἀκιδνοτέρη μέγεθός τ' εἰςαντα ἰδέσθαι·
ἡ μὲν γὰρ βροτός ἐστι, σὺ δ' ἀθάνατος καὶ ἀγήρως.
ἀλλὰ καὶ ὣς ἐθέλω καὶ ἐέλδομαι ἤματα πάντα
220 οἴκαδέ τ' ἐλθέμεναι, καὶ νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι.
εἰ δ' αὖ τις ῥαίῃσι θεῶν ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
τλήσομαι, ἐν στήθεσσιν ἔχων ταλαπενθέα θυμόν·
ἤδη γὰρ μάλα πολλ' ἔπαθον καὶ πολλ' ἐμόγησα
κύμασι καὶ πολέμῳ· μετὰ καὶ τόδε τοῖδι γενέσθω.
225 Ὣς ἔφατ'· ἠέλιος δ' ἄρ' ἔδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν·
ἐλθόντες δ' ἄρα τώγε μυχῷ σπείους γλαφυροῖο,
τερπέσθην φιλότητι, παρ' ἀλλήλοισι μένοντες.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,

αὐτίχ' ὁ μὲν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε ἕννυτ' Ὀδυσσεύς·
230 αὐτὴ δ' ἀργύφεον φᾶρος μέγα ἕννυτο Νύμφη,
λεπτὸν καὶ χαρίεν, περὶ δὲ ζώνην βάλετ' ἰξυῖ
καλήν, χρυσείην· κεφαλῇ δ' ἐπέθηκε καλύπτρην·
καὶ τότ' Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μήδετο πομπήν.
δῶκε μέν οἱ πέλεκυν μέγαν, ἅρμενον ἐν παλάμῃσιν,
235 χάλκεον, ἀμφοτέρωθεν ἀκαχμένον· αὐτὰρ ἐν αὐτῷ
στειλειὸν περικαλλὲς ἐλάϊνον, εὖ ἐναρηρός·
δῶκε δ' ἔπειτα σκέπαρνον ἐΰξοον· ἦρχε δ' ὁδοῖο
νήσου ἐπ' ἐσχατιῆς, ὅθι δένδρεα μακρὰ πεφύκει,
κλήθρη τ' αἴγειρός τ', ἐλάτη τ' ἣν οὐρανομήκης,
240 αὖα πάλαι, περίκηλα, τά οἱ πλώοιεν ἐλαφρῶς.
αὐτὰρ ἐπειδὴ δεῖξ', ὅθι δένδρεα μακρὰ πεφύκει,
ἡ μὲν ἔβη πρὸς δῶμα Καλυψώ, δῖα θεάων.
Αὐτὰρ ὁ τάμνετο δοῦρα· θοῶς δέ οἱ ἤντο ἔργον.
εἴκοσι δ' ἔκβαλε πάντα, πελέκκησεν δ' ἄρα χαλκῷ,
245 ξέσσε δ' ἐπισταμένως, καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνεν.
τόφρα δ' ἔνεικε τέρετρα Καλυψώ, δῖα θεάων·
τέτρηνεν δ' ἄρα πάντα, καὶ ἥρμοσεν ἀλλήλοισιν·
γόμφοισιν δ' ἄρα τήγγε καὶ ἁρμονίῃσιν ἄρηρεν.
ὅσσον τίς τ' ἔδαφος νηὸς τορνώσεται ἀνὴρ
250 φορτίδος εὐρείης, εὖ εἰδὼς τεκτοσυνάων,
τόσσον ἐπ' εὐρεῖαν σχεδίην ποιήσατ' Ὀδυσσεύς.
ἴκρια δὲ στήσας, ἀραρὼν θαμέσι σταμίνεσσιν,
ποίει· ἀτὰρ μακρῇσιν ἐπηγκενίδεσσι τελεύτα.
ἐν δ' ἱστὸν ποίει καὶ ἐπίκριον ἅρμενον αὐτῷ·
255 πρὸς δ' ἄρα, πηδάλιον ποιήσατο, ὄφρ' ἰθύνοι.
φράξε δέ μιν ῥίπεσσι διαμπερὲς οἰσυΐνῃσιν,
κύματος εἶλαρ ἔμεν· πολλὴν δ' ἐπεχεύατο ὕλην.
τόφρα δὲ φάρε' ἔνεικε Καλυψώ, δῖα θεάων,
ἱστία ποιήσασθαι· ὁ δ' εὖ τεχνήσατο καὶ τά.
260 ἐν δ' ὑπέρας τε κάλους τε πόδας τ' ἐνέδησεν ἐν αὐτῇ·
μοχλοῖσιν δ' ἄρα τήγγε κατείρυσεν εἰς ἅλα δῖαν.
Τέτρατον ἦμαρ ἔην, καὶ τῷ τετέλεστο ἅπαντα·
τῷ δ' ἄρα πέμπτῳ πέμπ' ἀπὸ νήσου δῖα Καλυψώ,
εἵματά τ' ἀμφιέσασα θυώδεα, καὶ λούσασα.
265 ἐν δέ οἱ ἀσκὸν ἔθηκε θεὰ μέλανος οἴνοιο
τὸν ἕτερον, ἕτερον δ' ὕδατος μέγαν· ἐν δὲ καὶ ἤια
κωρύκῳ· ἐν δέ οἱ ὄψα τίθει μενοεικέα πολλά·
οὖρον δὲ προέηκεν ἀπήμονά τε λιαρόν τε.
γηθόσυνος δ' οὖρῳ πέτασ' ἱστία δῖος Ὀδυσσεύς.
270 αὐτὰρ ὁ πηδαλίῳ ἰθύνετο τεχνήεντως,

ἥμενος· οὐδέ οἱ ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτεν,
Πληϊάδας τ' ἐςορῶντι καὶ ὀψὲ δύοντα Βοώτην,
Ἄρκτον θ', ἣν καὶ ἅμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν,
ἥτ' αὐτοῦ στρέφεται, καί τ' Ὠρίωνα δοκεύει,
275 οἴη δ' ἄμμορός ἐςτι λοετρῶν Ὠκεανοῖο.
τὴν γὰρ δή μιν ἄνωγε Καλυψώ, δῖα θεάων,
ποντοπορευέμεναι ἐπ' ἀριστερὰ χειρὸς ἔχοντα.
ἑπτὰ δὲ καὶ δέκα μὲν πλέεν ἤματα ποντοπορεύων,
ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἐφάνη ὄρεα σκιόεντα
280 γαίης Φαιήκων, ὅθι τ' ἄγχιστον πέλεν αὐτῷ·
εἴσατο δ', ὡς ὅτε ῥινὸν ἐν ἠερειδέϊ πόντῳ.
Τὸν δ' ἐξ Αἰθιόπων ἀνιὼν κρείων Ἐνοσίχθων
τηλόθεν ἐκ Σολύμων ὀρέων ἴδεν· εἴσατο γάρ οἱ
πόντον ἐπιπλώων· ὁ δ' ἐχώσατο κηρόθι μᾶλλον,
285 κινήσας δὲ κάρη, προτὶ ὃν μυθήσατο θυμόν·
Ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ μετεβούλευσαν θεοὶ ἄλλως
ἀμφ' Ὀδυσῆϊ, ἐμεῖο μετ' Αἰθιόπεσσιν ἐόντος·
καὶ δὴ Φαιήκων γαίης σχεδόν, ἔνθα οἱ αἶσα
ἐκφυγέειν μέγα πεῖραρ ὀϊζύος, ἥ μιν ἱκάνει·
290 ἀλλ' ἔτι μέν μίν φημι ἄδην ἐλάαν κακότητος.
Ὣς εἰπών, σύναγεν νεφέλας, ἐτάραξε δὲ πόντον,
χερσὶ τρίαινα ἑλών· πάσας δ' ὀρόθυνεν ἀέλλας
παντοίων ἀνέμων· σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψεν
γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ.
295 σὺν δ' Εὖρός τε Νότος τ' ἔπεσε, Ζέφυρός τε δυςαής,
καὶ Βορέης αἰθρηγενέτης, μέγα κῦμα κυλίνδων.
καὶ τότ' Ὀδυσσῆος λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ,
ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
Ὦ μοι ἐγὼ δειλός! τί νύ μοι μήκιστα γένηται!
300 δείδω, μὴ δὴ πάντα θεὰ νημερτέα εἶπεν,
ἥ μ' ἔφατ' ἐν πόντῳ, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι,
ἄλγε' ἀναπλήσειν· τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
οἷοισιν νεφέεσσι περιστέφει οὐρανὸν εὐρὺν
Ζεύς, ἐτάραξε δὲ πόντον, ἐπισπέρχουσι δ' ἄελλαι
305 παντοίων ἀνέμων! νῦν μοι σῶς αἰπὺς ὄλεθρος.
τριςμάκαρες Δαναοὶ καὶ τετράκις, οἳ τότ' ὄλοντο
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, χάριν Ἀτρείδῃσι φέροντες.
ὡς δὴ ἔγωγ' ὄφελον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν
ἤματι τῷ, ὅτε μοι πλεῖστοι χαλκήρεα δοῦρα
310 Τρῶες ἐπέρριψαν περὶ Πηλείωνι θανόντι.
τῷ κ' ἔλαχον κτερέων, καί μευ κλέος ἦγον Ἀχαιοί·
νῦν δέ με λευγαλέῳ θανάτῳ εἵμαρτο ἁλῶναι.

Ὣς ἄρα μιν εἰπόντ' ἔλασεν μέγα κῦμα κατ' ἄκρης,
δεινὸν ἐπεσσύμενον, περὶ δὲ σχεδίην ἐλέλιξεν.
τῆλε δ' ἀπὸ σχεδίης αὐτὸς πέσε· πηδάλιον δὲ
ἐκ χειρῶν προέηκε· μέσον δέ οἱ ἱστὸν ἔαξεν
δεινὴ μισγομένων ἀνέμων ἐλθοῦσα θύελλα.
τηλοῦ δὲ σπεῖρον καὶ ἐπίκριον ἔμπεσε πόντῳ.
τὸν δ' ἄρ' ὑπόβρυχα θῆκε πολὺν χρόνον, οὐδ' ἐδυνάσθη
αἶψα μάλ' ἀνσχεθέειν μεγάλου ὑπὸ κύματος ὁρμῆς.
εἵματα γάρ ῥ' ἐβάρυνε, τά οἱ πόρε δῖα Καλυψώ.
ὀψὲ δὲ δή ῥ' ἀνέδυ, στόματος δ' ἐξέπτυσεν ἅλμην
πικρήν, ἥ οἱ πολλὴ ἀπὸ κρατὸς κελάρυζεν.
ἀλλ' οὐδ' ὣς σχεδίης ἐπελήθετο, τειρόμενός περ,
ἀλλὰ μεθορμηθεὶς ἐνὶ κύμασιν, ἐλλάβετ' αὐτῆς·
ἐν μέσσῃ δὲ κάθιζε, τέλος θανάτου ἀλεείνων.
τὴν δ' ἐφόρει μέγα κῦμα κατὰ ῥόον ἔνθα καὶ ἔνθα.
ὡς δ' ὅτ' ὀπωρινὸς Βορέης φορέῃσιν ἀκάνθας
ἅμ πεδίον, πυκιναὶ δὲ πρὸς ἀλλήλῃσιν ἔχονται·
ὣς τὴν ἅμ πέλαγος ἄνεμοι φέρον ἔνθα καὶ ἔνθα·
ἄλλοτε μέν τε Νότος Βορέῃ προβάλεσκε φέρεσθαι,
ἄλλοτε δ' αὖτ' Εὖρος Ζεφύρῳ εἴξασκε διώκειν.
Τὸν δὲ ἴδεν Κάδμου θυγάτηρ, καλλίσφυρος Ἰνώ,
Λευκοθέη, ἣ πρὶν μὲν ἦην βροτὸς αὐδήεσσα,
νῦν δ' ἁλὸς ἐν πελάγεσσι θεῶν ἐξέμμορε τιμῆς.
ἣ ῥ' Ὀδυσῆ' ἐλέησεν ἀλώμενον, ἄλγε' ἔχοντα·
[αἰθυίῃ δ' εἰκυῖα, ποτῇ ἀνεδύσατο λίμνης,]
ἷζε δ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου, εἶπέ τε μῦθον·
Κάμμορε, τίπτε τοι ὧδε Ποσειδάων ἐνοσίχθων
ὠδύσατ' ἐκπάγλως, ὅτι τοι κακὰ πολλὰ φυτεύει;
οὐ μὲν δή σε καταφθίσει, μάλα περ μενεαίνων.
ἀλλὰ μάλ' ὧδ' ἔρξαι, δοκέεις δέ μοι οὐκ ἀπινύσσειν·
εἵματα ταῦτ' ἀποδύς, σχεδίην ἀνέμοισι φέρεσθαι
κάλλιπ'· ἀτὰρ χείρεσσι νέων, ἐπιμαίεο νόστου
γαίης Φαιήκων, ὅθι τοι μοῖρ' ἐστὶν ἀλύξαι.
τῇ δέ, τόδε κρήδεμνον ὑπὸ στέρνοιο τανύσσαι
ἄμβροτον· οὐδέ τί τοι παθέειν δέος, οὐδ' ἀπολέσθαι
αὐτὰρ ἐπὴν χείρεσσιν ἐφάψεαι ἠπείροιο,
ἂψ ἀποδυσάμενος βαλέειν εἰς οἰνοπα πόντον,
πολλὸν ἀπ' ἠπείρου, αὐτὸς δ' ἀπονόσφι τραπέσθαι.
Ὣς ἄρα φωνήσασα θεὰ κρήδεμνον ἔδωκεν·
αὐτὴ δ' ἂψ ἐς πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα,
αἰθυίη εἰκυῖα· μέλαν δέ ἑ κῦμα κάλυψεν.
αὐτὰρ ὁ μερμήριξε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,

355 ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεραλήτορα θυμόν·
Ὦ μοι ἐγώ, μήτις μοι ὑφαίνησιν δόλον αὖτε
ἀθανάτων, ὅτε με σχεδίῃ ἀποβῆναι ἀνώγει.
ἀλλὰ μάλ' οὔπω πείσομ· ἐπεὶ ἐκὰς ὀφθαλμοῖσιν
γαῖαν ἐγὼν ἰδόμην, ὅθι μοι φάτο φύξιμον εἶναι.
360 ἀλλὰ μάλ' ὧδ' ἔρξω, δοκέει δέ μοι εἶναι ἄριστον·
ὄφρ' ἂν μέν κεν δούρατ' ἐν ἁρμονίῃσιν ἀρήρῃ,
τόφρ' αὐτοῦ μενέω, καὶ τλήσομαι ἄλγεα πάσχων·
αὐτὰρ ἐπὴν δή μοι σχεδίην διὰ κῦμα τινάξῃ,
νήξομ· ἐπεὶ οὐ μέν τι πάρα προνοῆσαι ἄμεινον.
365 Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
ὦρσε δ' ἐπὶ μέγα κῦμα Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
δεινόν τ' ἀργαλέον τε, κατηρεφές· ἤλασε δ' αὐτόν.
ὡς δ' ἄνεμος ζαὴς ἠΐων θημῶνα τινάξει
καρφαλέων, τὰ μὲν ἄρ τε διεσκέδασ' ἄλλυδις ἄλλῃ.
370 ὣς τῆς δούρατα μακρὰ διεσκέδασ'. αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ἀμφ' ἐνὶ δούρατι βαῖνε, κέλητ' ὡς ἵππον ἐλαύνων·
εἵματα δ' ἐξαπέδυνε, τά οἱ πόρε δῖα Καλυψώ.
αὐτίκα δὲ κρήδεμνον ὑπὸ στέρνοιο τάνυσσεν·
αὐτὸς δὲ πρηνὴς ἁλὶ κάππεσε, χεῖρε πετάσσας,
375 νηχέμεναι μεμαώς. ἴδε δὲ κρείων Ἐνοσίχθων,
κινήσας δὲ κάρη, προτὶ ὃν μυθήσατο θυμόν·
Οὕτω νῦν κακὰ πολλὰ παθὼν ἀλόω κατὰ πόντον,
εἰςόκεν ἀνθρώποισι Διοτρεφέεσσι μιγείης·
ἀλλ' οὐδ' ὥς σε ἔολπα ὀνόσσεσθαι κακότητος.
380 Ὥς ἄρα φωνήσας ἵμασεν καλλίτριχας ἵππους·
ἵκετο δ' εἰς Αἰγάς, ὅθι οἱ κλυτὰ δώματ' ἔασιν.
Αὐτὰρ Ἀθηναίη, κούρη Διός, ἄλλ' ἐνόησεν·
ἤτοι τῶν ἄλλων ἀνέμων κατέδησε κελεύθους,
παύσασθαι δ' ἐκέλευσε καὶ εὐνηθῆναι ἅπαντας·
385 ὦρσε δ' ἐπὶ κραιπνὸν Βορέην, πρὸ δὲ κύματ' ἔαξεν,
ἕως ὅγε Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μιγείη
Διογενὴς Ὀδυσεύς, θάνατον καὶ Κῆρας ἀλύξας.
Ἔνθα δύω νύκτας, δύο τ' ἤματα, κύματι πηχῷ
πλάζετο· πολλὰ δέ οἱ κραδίη προτιόσσετ' ὄλεθρον.
390 ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ ἐϋπλόκαμος τέλεσ' Ἠώς,
καὶ τότ' ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο, ἠδὲ γαλήνη
ἔπλετο νηνεμίη· ὁ δ' ἄρα σχεδὸν εἴςιδε γαῖαν,
ὀξὺ μάλα προϊδών, μεγάλου ὑπὸ κύματος ἀρθείς.
ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀσπάσιος βίοτος παίδεσσι φανήῃ
395 πατρός, ὃς ἐν νούσῳ κεῖται κρατέρ' ἄλγεα πάσχων,
δηρὸν τηκόμενος στυγερὸς δέ οἱ ἔχραε δαίμων,

ἀσπάσιον δ' ἄρα τόγε θεοὶ κακότητος ἔλυσαν·
ὣς Ὀδυσῆ' ἀσπαστὸν ἐείσατο γαῖα καὶ ὕλη.
νῆχε δ', ἐπειγόμενος ποσὶν ἠπείρου ἐπιβῆναι·
400 ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆν, ὅσσον τε γέγων βοήσας,
καὶ δὴ δοῦπον ἄκουσε ποτὶ σπιλάδεσσι θαλάσσης.
ῥόχθει γὰρ μέγα κῦμα, ποτί ξερὸν ἠπείροιο
δεινὸν ἐρευγόμενον· εἵλυτο δὲ πάνθ' ἁλὸς ἄχνη.
οὐ γὰρ ἔσαν λιμένες, νηῶν ὅχοι, οὐδ' ἐπιωγαί,
405 ἀλλ' ἀκταὶ προβλῆτες ἔσαν, σπιλάδες τε πάγοι τε.
καὶ τότ' Ὀδυσσῆος λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ,
ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν
Ὦ μοι, ἐπειδὴ γαῖαν ἀελπτέα δῶκεν ἰδέσθαι
Ζεὺς, καὶ δὴ τόδε λαῖτμα διατμήξας ἐτέλεσσα,
410 ἔκβασις οὔπω φαίνεθ' ἁλὸς πολιοῖο θύραζε·
ἔκτοσθεν μὲν γὰρ πάγοι ὀξέες, ἀμφὶ δὲ κῦμα
βέβρυχεν ῥόθιον, λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη·
ἀγχιβαθὴς δὲ θάλασσα, καὶ οὔπως ἔστι πόδεσσιν
στήμεναι ἀμφοτέροισι, καὶ ἐκφυγέειν κακότητα·
415 μήπως μ' ἐκβαίνοντα βάλῃ λίθακι ποτὶ πέτρῃ
κῦμα μέγ' ἁρπάξαν, μελέῃ δέ μοι ἔσσεται ὁρμή.
εἰ δέ κ' ἔτι προτέρω παρανήξομαι, ἤν που ἐφεύρω
ἠιόνας τε παραπλῆγας, λιμένας τε θαλάσσης·
δείδω, μή μ' ἐξαῦτις ἀναρπάξασα θύελλα
420 πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα φέρῃ, βαρέα στενάχοντα·
ἢ ἔτι μοι καὶ κῆτος ἐπισσεύῃ μέγα δαίμων
ἐξ ἁλός, οἷά τε πολλὰ τρέφει κλυτὸς Ἀμφιτρίτη·
οἶδα γάρ, ὥς μοι ὀδώδυσται κλυτὸς Ἐννοσίγαιος.
Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
425 τόφρα δέ μιν μέγα κῦμα φέρε τρηχεῖαν ἐπ' ἀκτήν.
ἔνθα κ' ἀπὸ ῥινοὺς δρύφθη, σὺν δ' ὀστέ' ἀράχθη,
εἰ μὴ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
ἀμφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἐπεσσύμενος λάβε πέτρης,
τῆς ἔχετο στενάχων, εἴως μέγα κῦμα παρῆλθεν.
430 καὶ τὸ μὲν ὣς ὑπάλυξε· παλιρρόθιον δέ μιν αὖτις
πλῆξεν ἐπεσσύμενον, τηλοῦ δέ μιν ἔμβαλε πόντῳ
ὡς δ' ὅτε πουλύποδος, θαλάμης ἐξελκομένοιο,
πρὸς κοτυληδονόφιν πυκιναὶ λάϊγγες ἔχονται·
ὣς τοῦ πρὸς πέτρῃσι θρασειάων ἀπὸ χειρῶν
435 ῥινοὶ ἀπέδρυφθεν· τὸν δὲ μέγα κῦμα κάλυψεν.
ἔνθα κε δὴ δύστηνος ὑπέρμορον ὤλετ' Ὀδυσσεύς,
εἰ μὴ ἐπιφροσύνην δῶκε γλαυκῶπις Ἀθήνη.
κύματος ἐξαναδύς, τάτ' ἐρεύγεται ἤπειρόνδε,

νῆχε παρέξ, ἐς γαῖαν ὁρώμενος, εἴ που ἐφεύροι
440 ἠϊόνας τε παραπλῆγας, λιμένας τε θαλάσσης.
ἀλλ' ὅτε δὴ ποταμοῖο κατὰ στόμα καλλιρόοιο
ἶξε νέων, τῇ δή οἱ ἐείσατο χῶρος ἄριστος,
λεῖος πετράων, καὶ ἐπὶ σκέπας ἦν ἀνέμοιο·
ἔγνω δὲ προρέοντα, καὶ εὔξατο ὃν κατὰ θυμόν·
445 Κλῦθι, ἄναξ, ὅτις ἐσσί· πολύλλιστον δέ σ' ἱκάνω,
φεύγων ἐκ πόντοιο Ποσειδάωνος ἐνιπάς.
αἰδοῖος μέν τ' ἐστὶ καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσιν,
ἀνδρῶν ὅστις ἵκηται ἀλώμενος, ὡς καὶ ἐγὼ νῦν
σόν τε ῥόον, σά τε γούναθ' ἱκάνω, πολλὰ μογήσας.
450 ἀλλ' ἐλέαιρε, ἄναξ· ἱκέτης δέ τοι εὔχομαι εἶναι.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' αὐτίκα παῦσεν ἑὸν ῥόον, ἔσχε δε κῦμα·
πρόσθε δέ οἱ ποίησε γαλήνην, τὸν δ' ἐσάωσεν
ἐς ποταμοῦ προχοάς· ὁ δ' ἄρ' ἄμφω γούνατ' ἔκαμψεν,
χεῖράς τε στιβαράς· ἁλὶ γὰρ δέδμητο φίλον κῆρ.
455 ᾤδεε δὲ χρόα πάντα· θάλασσα δὲ κήκιε πολλὴ
ἄνωστόμα τε ῥῖνάς θ'· ὁ δ' ἄρ' ἄπνευστος καὶ ἄναυδος
κεῖτ' ὀλιγηπελέων, κάματος δέ μιν αἰνὸς ἵκανεν.
ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἄμπνυτο, καὶ ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη,
καὶ τότε δὴ κρήδεμνον ἀπὸ ἕο λῦσε θεοῖο·
460 καὶ τὸ μὲν ἐς ποταμὸν ἁλιμυρήεντα μεθῆκεν·
ἂψ δ' ἔφερεν μέγα κῦμα κατὰ ῥόον. αἶψα δ' ἄρ' Ἰνὼ
δέξατο χερσὶ φίλῃσιν· ὁ δ' ἐκ ποταμοῖο λιασθεὶς
σχοίνῳ ὑπεκλίνθη, κύσε δὲ ζείδωρον ἄρουραν·
ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
465 Ὤ μοι ἐγώ, τί πάθω! τί νύ μοι μήκιστα γένηται!
εἰ μέν κ' ἐν ποταμῷ δυςκηδέα νύκτα φυλάξω,
μή μ' ἄμυδις στίβη τε κακὴ καὶ θῆλυς ἐέρση
ἐξ ὀλιγηπελίης δαμάσῃ κεκαφηότα θυμόν·
αὔρη δ' ἐκ ποταμοῦ ψυχρὴ πνέει ἠῶθι πρό.
470 εἰ δέ κεν ἐς κλιτὺν ἀναβὰς καὶ δάσκιον ὕλην,
θάμνοις ἐν πυκινοῖσι καταδραθῶ, εἴ με μεθείῃ
ῥῖγος καὶ κάματος, γλυκερὸς δέ μοι ὕπνος ἐπέλθῃ,
δείδω, μὴ θήρεσσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γένωμαι.
Ὣς ἄρα οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι·
475 βῆ ῥ' ἴμεν εἰς ὕλην· τὴν δὲ σχεδὸν ὕδατος εὗρεν
ἐν περιφαινομένῳ· δοιοὺς δ' ἄρ' ὑπῆλυθε θάμνους,
ἐξ ὁμόθεν πεφυῶτας· ὁ μὲν φυλίης, ὁ δ' ἐλαίης.
τοὺς μὲν ἄρ' οὔτ' ἀνέμων διάει μένος ὑγρὸν ἀέντων,
οὐδέ ποτ' Ἠέλιος φαέθων ἀκτῖσιν ἔβαλλεν,
480 οὔτ' ὄμβρος περάασκε διαμπερές· ὡς ἄρα πυκνοὶ

ἀλλήλοισιν ἔφυν ἐπαμοιβαδίς· οὓς ὑπὲ Ὀδυσσεὺς
δύσετ· ἄφαρ δ' εὐνὴν ἐπαμήσατο χερσὶ φίλῃσιν
εὐρεῖαν· φύλλων γὰρ ἔην χύσις ἤλιθα πολλή,
ὅσσον τ' ἠὲ δύω ἠὲ τρεῖς ἄνδρας ἐρύσθαι
485 ὥρῃ χειμερίῃ, εἰ καὶ μάλα περ χαλεπαίνοι.
τὴν μὲν ἰδὼν γήθησε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
ἐν δ' ἄρα μέσσῃ λέκτο, χύσιν δ' ἐπεχεύατο φύλλων
ὡς δ' ὅτε τις δαλὸν σποδιῇ ἐνέκρυψε μελαίνῃ,
ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιῆς, ᾧ μὴ πάρα γείτονες ἄλλοι,
490 σπέρμα πυρὸς σώζων, ἵνα μή ποθεν ἄλλοθεν αὔοι·
ὣς Ὀδυσεὺς φύλλοισι καλύψατο· τῷ δ' ἄρ' Ἀθήνη
ὕπνον ἐπ' ὄμμασι χεῦ', ἵνα μιν παύσειε τάχιστα
δυςπονέος καμάτοιο, φίλα βλέφαρ' ἀμφικαλύψας

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ζ.

Phaeacum regis Alcinoi filiam, Nausicaam, per quietem jubet Minerva vestimenta lavatum ferre ad litus insulæ, in quo Ulysses procubuerat (1–47). Id facile permittente patre, ac vehiculum præbente, mane illuc pervehitur, tum opere facto ludum exercet cum ancillis (48–109). Eo strepitu excitatus Ulysses supplex implorat virginis misericordiam (110–185), ab eaque statim in tutelam receptus, lavacro, veste ac cibo recreatur (186–250): mox, diligenter admonitus, cum ancillis sequitur currum redeuntis, et occidente sole venit ad lucum Minervæ, qui ante urbem est, ubi familiare sibi numen solita veneratione precatur (251–331).

Ὀδυσσέως ἄφιξις εἰς Φαίακας.

Ὣς ὁ μὲν ἔνθα καθεῦδε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
ὕπνῳ καὶ καμάτῳ ἀρημένος· αὐτὰρ Ἀθήνη
βῆ ῥ' ἐς Φαιήκων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε·
οἳ πρὶν μέν ποτ' ἔναιον ἐν εὐρυχόρῳ Ὑπερείῃ,
5 ἀγχοῦ Κυκλώπων, ἀνδρῶν ὑπερηνορεόντων,
οἳ σφεας σινέσκοντο, βίηφι δὲ φέρτεροι ἦσαν.
ἔνθεν ἀναστήσας ἄγε Ναυσίθοος θεοειδής,
εἷσεν δ' ἐν Σχερίῃ, ἐκὰς ἀνδρῶν ἀλφηστάων·
ἀμφὶ δὲ τεῖχος ἔλασσε πόλει, καὶ ἐδείματο οἴκους,
10 καὶ νηοὺς ποίησε θεῶν, καὶ ἐδάσσατ' ἀρούρας.
ἀλλ' ὁ μὲν ἤδη Κηρὶ δαμεὶς Ἄϊδόςδε βεβήκει·
Ἀλκίνοος δὲ τότ' ἦρχε, θεῶν ἄπο μήδεα εἰδώς.

τοῦ μὲν ἔβη πρὸς δῶμα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
νόστον Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μητιόωσα.
βῆ δ' ἴμεν ἐς θάλαμον πολιδαίδαλον, ᾧ ἔνι κούρη
κοιμᾶτ', ἀθανάτῃσι φυὴν καὶ εἶδος ὁμοίη,
Ναυσικάα, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο·
πὰρ δὲ δύ' ἀμφίπολοι, Χαρίτων ἄπο κάλλος ἔχουσαι,
σταθμοῖϊν ἑκάτερθε· θύραι δ' ἐπέκειντο φαειναί.
ἡ δ' ἀνέμου ὡς πνοιὴ ἐπέσσυτο δέμνια κούρης·
στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν,
εἰδομένη κούρῃ ναυσικλειτοῖο Δύμαντος,
ἥ οἱ ὁμηλικίη μὲν ἔην, κεχάριστο δὲ θυμῷ·
τῇ μιν ἐεισαμένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ναυσικάα, τί νύ σ' ὧδε μεθήμονα γείνατο μήτηρ!
εἵματα μέν τοι κεῖται ἀκηδέα σιγαλόεντα:
σοὶ δὲ γάμος σχεδόν ἐστιν, ἵνα χρὴ καλὰ μὲν αὐτὴν
ἔντυσθαι, τὰ δὲ τοῖσι παρασχεῖν, οἵ κέ σ' ἄγωνται.
ἐκ γάρ τοι τούτων φάτις ἀνθρώπους ἀναβαίνει
ἐσθλή· χαίρουσιν δὲ πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ.
ἀλλ' ἴομεν πλυνέουσαι ἅμ' ἠοῖ φαινομένῃφιν·
καί τοι ἐγὼ συνέριθος ἅμ' ἕψομαι, ὄφρα τάχιστα
ἐντύνεαι· ἐπεὶ οὔτοι ἔτι δὴν παρθένος ἔσσεαι.
ἤδη γάρ σε μνῶνται ἀριστῆες κατὰ δῆμον
πάντων Φαιήκων, ὅθι τοι γένος ἐστὶ καὶ αὐτῇ.
ἀλλ' ἄγ', ἐπότρυνον πατέρα κλυτὸν ἠῶθι πρό,
ἡμιόνους καὶ ἅμαξαν ἐφοπλίσαι, ἥ κεν ἄγῃσιν
ζωστρά τε καὶ πέπλους καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα.
καὶ δέ σοι ὧδ' αὐτῇ πολὺ κάλλιον, ἢ πόδεσσιν
ἔρχεσθαι· πολλὸν γὰρ ἀπὸ πλυνοί εἰσι πόληος.
Ἦ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη
Οὔλυμπόνδ', ὅθι φασὶ θεῶν ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ
ἔμμεναι· οὔτ' ἀνέμοισι τινάσσεται, οὔτε ποτ' ὄμβρῳ
δεύεται, οὔτε χιὼν ἐπιπίλναται· ἀλλὰ μάλ' αἴθρη
πέπταται ἀνέφελος, λευκὴ δ' ἐπιδέδρομεν αἴγλη·
τῷ ἔνι τέρπονται μάκαρες θεοὶ ἤματα πάντα.
ἔνθ' ἀπέβη Γλαυκῶπις, ἐπεὶ διεπέφραδε κούρῃ.
Αὐτίκα δ' Ἠὼς ἦλθεν ἐὔθρονος, ἥ μιν ἔγειρεν
Ναυσικάαν εὔπεπλον· ἄφαρ δ' ἀπεθαύμασ' ὄνειρον.
βῆ δ' ἴμεναι κατὰ δῶμαθ', ἵν' ἀγγείλειε τοκεῦσιν,
πατρὶ φίλῳ καὶ μητρί· κιχήσατο δ' ἔνδον ἐόντας.
ἡ μὲν ἐπ' ἐσχάρῃ ἧστο, σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν,
ἠλάκατα στρωφῶσ' ἁλιπόρφυρα· τῷ δὲ θύραζε
ἐρχομένῳ ξύμβλητο μετὰ κλειτοὺς βασιλῆας

55 ἐς βουλήν, ἵνα μιν κάλεον Φαίηκες ἀγαυοί.
ἡ δὲ μάλ' ἄγχι στᾶσα φίλον πατέρα προςέειπεν·
Πάππα φίλ', οὐκ ἂν δή μοι ἐφοπλίσσειας ἀπήνην
ὑψηλήν, εὔκυκλον, ἵνα κλυτὰ εἵματ' ἄγωμαι
ἐς ποταμὸν πλυνέουσα, τά μοι ῥερυπωμένα κεῖται;
60 καὶ δέ σοι αὐτῷ ἔοικε, μετὰ πρώτοισιν ἐόντα
βουλὰς βουλεύειν καθαρὰ χροῖ εἵματ' ἔχοντα.
πέντε δέ τοι φίλοι υἷες ἐνὶ μεγάροις γεγάασιν,
οἱ δύ' ὀπυίοντες, τρεῖς δ' ἡΐθεοι θαλέθοντες·
οἱ δ' αἰεὶ ἐθέλουσι νεόπλυτα εἵματ' ἔχοντες
65 ἐς χορὸν ἔρχεσθαι· τὰ δ' ἐμῇ φρενὶ πάντα μέμηλεν.
Ὣς ἔφατ'· αἴδετο γὰρ θαλερὸν γάμον ἐξονομῆναι
πατρὶ φίλῳ· ὁ δὲ πάντα νόει, καὶ ἀμείβετο μύθῳ·
Οὔτε τοι ἡμιόνων φθονέω, τέκος, οὔτε τευ ἄλλου.
ἔρχευ· ἀτάρ τοι δμῶες ἐφοπλίσσουσιν ἀπήνην
70 ὑψηλήν, εὔκυκλον, ὑπερτερίῃ ἀραρυῖαν.
Ὣς εἰπών, δμώεσσιν ἐκέκλετο· τοὶ δ' ἐπίθοντο.
οἱ μὲν ἄρ' ἐκτὸς ἄμαξαν ἐΰτροχον ἡμιονείην
ὤπλεον, ἡμιόνους θ' ὕπαγον, ζεῦξάν θ' ὑπ' ἀπήνῃ.
κούρη δ' ἐκ θαλάμοιο φέρεν ἐσθῆτα φαεινήν,
75 καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐϋξέστῳ ἐπ' ἀπήνῃ.
μήτηρ δ' ἐν κίστῃ ἐτίθει μενοεικέ' ἐδωδὴν
παντοίην, ἐν δ' ὄψα τίθει, ἐν δ' οἶνον ἔχευεν
ἄσκῳ ἐν αἰγείῳ – κούρη δ' ἐπεβήσετ' ἀπήνης –
δῶκεν δὲ χρυσέῃ ἐν ληκύθῳ ὑγρὸν ἔλαιον,
80 εἴως χυτλώσαιτο σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν.
ἡ δ' ἔλαβεν μάστιγα καὶ ἡνία σιγαλόεντα,
μάστιξεν δ' ἐλάᾳν· καναχὴ δ' ἦν ἡμιονοιῖν·
αἱ δ' ἄμοτον τανύοντο, φέρον δ' ἐσθῆτα, καὶ αὐτήν,
οὐκ οἴην· ἅμα τῇγε καὶ ἀμφίπολοι κίον ἄλλαι.
85 Αἱ δ' ὅτε δὴ ποταμοῖο ῥόον περικαλλέ' ἵκοντο,
ἔνθ' ἤτοι πλυνοὶ ἦσαν ἐπηετανοί, πολὺ δ' ὕδωρ
καλὸν ὑπεκπροῤῥεῖ, μάλα περ ῥυπόωντα καθῆραι
ἔνθ' αἴγ' ἡμιόνους μὲν ὑπεκπροέλυσαν ἀπήνης.
καὶ τὰς μὲν σεῦαν ποταμὸν πάρα δινήεντα,
90 τρώγειν ἄγρωστιν μελιηδέα· ταὶ δ' ἀπ' ἀπήνης
εἵματα χερσὶν ἕλοντο, καὶ ἐςφόρεον μέλαν ὕδωρ·
στεῖβον δ' ἐν βόθροισι, θοῶς ἕριδα προφέρουσαι.
αὐτὰρ ἐπεὶ πλῦνάν τε κάθηράν τε ῥύπα πάντα,
ἑξείης πέτασαν παρὰ θῖν' ἁλός, ᾗχι μάλιστα
95 λάϊγγας ποτὶ χέρσον ἀποπλύνεσκε θάλασσα.
αἱ δὲ λοεσσάμεναι καὶ χρισάμεναι λίπ' ἐλαίῳ

δεῖπνον ἔπειθ' εἵλοντο παρ' ὄχθησιν ποταμοῖο·
εἵματα δ' ἠελίοιο μένον τερσήμεναι αὐγῇ.
αὐτὰρ ἐπεὶ σίτου τάρφθεν δμωαί τε καὶ αὐτή,
100 σφαίρῃ ταίτ' ἄρ' ἔπαιζον, ἀπὸ κρήδεμνα βαλοῦσαι·
τῇσι δὲ Ναυσικάα λευκώλενος ἤρχετο μολπῆς.
οἵη δ' Ἄρτεμις εἶσι κατ' οὔρεος ἰοχέαιρα,
ἢ κατὰ Τῆῦγετον περιμήκετον ἢ Ἐρύμανθον,
τερπομένη κάπροισι καὶ ὠκείῃς ἐλάφοισιν·
105 τῇ δέ θ' ἅμα Νύμφαι, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο,
ἀγροτόμοι παίζουσι· γέγηθε δέ τε φρένα Λητώ·
πασάων δ' ὑπὲρ ἦγε κάρη ἔχει ἠδὲ μέτωπα,
ῥεῖά τ' ἀριγνώτη πέλεται, καλαὶ δέ τε πᾶσαι·
ὡς ἥ γ' ἀμφιπόλοισι μετέπρεπε παρθένος ἁδμής.
110 Ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλε πάλιν οἰκόνδε νέεσθαι,
ζεύξασ' ἡμιόνους, πτύξασά τε εἵματα καλά·
ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
ὡς Ὀδυσεὺς ἔγροιτο, ἴδοι τ' εὐώπιδα κούρην,
ἥ οἱ Φαιήκων ἀνδρῶν πόλιν ἡγήσαιτο.
115 σφαῖραν ἔπειτ' ἔρριψε μετ' ἀμφίπολον βασίλεια·
ἀμφιπόλου μὲν ἄμαρτε, βαθείῃ δ' ἔμβαλε δίνῃ·
αἱ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄυσαν.—ὁ δ' ἔγρετο δῖος Ὀδυσσεύς·
ἑζόμενος δ' ὤρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
Ὤ μοι ἐγώ, τέων, αὖτε βροτῶν ἐς γαῖαν ἱκάνω;
120 ἦ ῥ' οἵγ' ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι,
ἠὲ φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεοῦδής;
ὥςτε με κουράων ἀμφήλυθε θῆλυς ἀυτή,
Νυμφάων, αἳ ἔχουσ' ὀρέων αἰπεινὰ κάρηνα,
καὶ πηγὰς ποταμῶν καὶ πίσεα ποιήεντα.
125 ἦ νύ που ἀνθρώπων εἰμὶ σχεδὸν αὐδηέντων;
ἀλλ' ἄγ', ἐγὼν αὐτὸς πειρήσομαι ἠδὲ ἴδωμαι.
Ὥς εἰπών, θάμνων ὑπεδύσετο δῖος Ὀδυσσεύς·
ἐκ πυκινῆς δ' ὕλης πτόρθον κλάσε χειρὶ παχείῃ
φύλλων, ὡς ῥύσαιτο περὶ χροῖ μήδεα φωτός.
130 βῆ δ' ἴμεν, ὥςτε λέων ὀρεσίτροφος, ἀλκὶ πεποιθώς,
ὅςτ' εἶσ' ὑόμενος καὶ ἀήμενος· ἐν δέ οἱ ὄσσε
δαίεται· αὐτὰρ ὁ βουσὶ μετέρχεται ἢ ὀίεσσιν,
ἠὲ μετ' ἀγροτέρας ἐλάφους· κέλεται δέ ἑ γαστήρ,
μήλων πειρήσοντα καὶ ἐς πυκινὸν δόμον ἐλθεῖν·
135 ὣς Ὀδυσεὺς κούρῃσιν ἐϋπλοκάμοισιν ἔμελλεν
μίξεσθαι, γυμνός περ ἐών· χρειὼ γὰρ ἱκανέν.
σμερδαλέος δ' αὐτῇσι φάνη, κεκακωμένος ἅλμῃ·
τρέσσαν δ' ἄλλυδις ἄλλη ἐπ' ἠιόνας προὔχούσας·

οἴη δ' Ἀλκινόου θυγάτηρ μένε· τῇ γὰρ Ἀθήνη
140 θάρσος ἐνὶ φρεσὶ θῆκε, καὶ ἐκ δέος εἵλετο γυίων.
στῆ δ' ἄντα σχομένη· ὁ δὲ μερμήριξεν Ὀδυσσεύς,
ἢ γούνων λίσσοιτο λαβὼν εὐώπιδα κούρην,
ἢ αὖτως ἐπέεσσιν ἀποσταδὰ μειλιχίοισιν
λίσσοιτ', εἰ δείξειε πόλιν, καὶ εἵματα δοίη.
145 ὣς ἄρα οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
λίσσεσθαι ἐπέεσσιν ἀποσταδὰ μειλιχίοισιν,
μή οἱ γοῦνα λαβόντι χολώσαιτο φρένα κούρη.
αὐτίκα μειλίχιον καὶ κερδαλέον φάτο μῦθον·
Γουνοῦμαί σε, ἄνασσα· θεός νύ τις ἢ βροτός ἐσσι
150 εἰ μέν τις θεός ἐσσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Ἀρτέμιδί σε ἔγωγε, Διὸς κούρῃ μεγάλοιο,
εἶδός τε μέγεθός τε φυήν τ' ἄγχιστα ἔοικω·
εἰ δέ τίς ἐσσι βροτῶν, τοὶ ἐπὶ χθονὶ ναιετάουσιν,
τρισμάκαρες μὲν σοίγε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ,
155 τρισμάκαρες δὲ κασίγνητοι· μάλα πού σφισι θυμὸς
αἰὲν εὐφροσύνῃσιν ἰαίνεται εἵνεκα σεῖο,
λευσσόντων τοιόνδε θάλος χορὸν εἰσοιχνεῦσαν.
κεῖνος δ' αὖ πέρι κῆρι μακάρτατος ἔξοχον ἄλλων,
ὅς κέ σ' ἐέδνοισι βρίσας οἶκόνδ' ἀγάγηται.
160 οὐ γάρ πω τοιοῦτον ἴδον βροτὸν ὀφθαλμοῖσιν,
οὔτ' ἄνδρ', οὔτε γυναῖκα· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.
Δήλῳ δή ποτε τοῖον Ἀπόλλωνος παρὰ βωμῷ
φοίνικος νέον ἔρνος ἀνερχόμενον ἐνόησα –
ἦλθον γὰρ καὶ κεῖσε, πολὺς δέ μοι ἕσπετο λαὸς
165 τὴν ὁδόν, ἣ δὴ ἔμελλεν ἐμοὶ κακὰ κήδε' ἔσεσθαι –
ὣς δ' αὖτως καὶ κεῖνο ἰδών, ἐτεθήπεα θυμῷ
δήν· ἐπεὶ οὔπω τοῖον ἀνήλυθεν ἐκ δόρυ γαίης·
ὣς σε, γύναι, ἄγαμαί τε τέθηπά τε, δείδιά τ' αἰνῶς
γούνων ἅψασθαι· χαλεπὸν δέ με πένθος ἱκάνει.
170 χθιζὸς ἐεικοστῷ φύγον ἤματι οἴνοπα πόντον·
τόφρα δέ μ' αἰεὶ κῦμα φόρει, κραιπναί τε θύελλαι,
νήσου ἀπ' Ὠγυγίης· νῦν δ' ἐνθάδε κάββαλε δαίμων,
ὄφρ' ἔτι που καὶ τῇδε πάθω κακόν. οὐ γὰρ ὀίω
παύσεσθ'· ἀλλ' ἔτι πολλὰ θεοὶ τελέουσι πάροιθεν.
175 ἀλλά, ἄνασσ', ἐλέαιρε· σὲ γὰρ κακὰ πολλὰ μογήσας
ἐς πρώτην ἱκόμην· τῶν δ' ἄλλων οὔτινα οἶδα
ἀνθρώπων, οἳ τήνδε πόλιν καὶ γαῖαν ἔχουσιν.
ἄστυ δέ μοι δεῖξον, δὸς δὲ ῥάκος ἀμφιβαλέσθαι,
εἴ τί που εἶλυμα σπείρων ἔχες ἐνθάδ' ἰοῦσα.
180 σοὶ δὲ θεοὶ τόσα δοῖεν, ὅσα φρεσὶ σῇσι μενοινᾷς·

ἄνδρα τε καὶ οἶκον καὶ ὁμοφροσύνην ὀπάσειαν
ἐσθλήν· οὐ μὲν γὰρ τοῦγε κρεῖσσον καὶ ἄρειον,
ἢ ὅθ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχητον
ἀνὴρ ἠδὲ γυνή· πόλλ' ἄλγεα δυςμενέεσσιν,
185 χάρματα δ' εὐμενέτῃσι· μάλιστα δέ τ' ἔκλυον αὐτοί.
Τὸν δ'. αὖ Ναυσικάα λευκώλενος ἀντίον ηὔδα·
ξεῖν· ἐπεὶ οὔτε κακῷ, οὔτ' ἄφρονι φωτὶ ἔοικας -
Ζεὺς δ' αὐτὸς νέμει ὄλβον Ὀλύμπιος ἀνθρώποισιν,
ἐσθλοῖς ἠδὲ κακοῖσιν, ὅπως ἐθέλῃσιν, ἑκάστῳ·
190 καί πού σοι τάγ' ἔδωκε, σὺ δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης -
νῦν δ', ἐπεὶ ἡμετέρην τε πόλιν καὶ γαῖαν ἱκάνεις,
οὔτ' οὖν ἐσθῆτος δευήσεαι, οὔτε τευ ἄλλου,
ὧν ἐπέοιχ' ἱκέτην ταλαπείριον ἀντιάσαντα.
ἄστυ δέ τοι δείξω, ἐρέω δέ τοι οὔνομα λαῶν.
195 Φαίηκες μὲν τήνδε πόλιν καὶ γαῖαν ἔχουσιν·
εἰμὶ δ' ἐγὼ θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο,
τοῦ δ' ἐκ Φαιήκων ἔχεται κάρτος τε βίη τε.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφιπόλοισιν ἐΰπλοκάμοισι κέλευσεν·
στῆτέ μοι, ἀμφίπολοι· πόσε φεύγετε, φῶτα ἰδοῦσαι;
200 ἦ μή πού τινα δυςμενέων φάσθ' ἔμμεναι ἀνδρῶν;
οὐκ ἔσθ' οὗτος ἀνὴρ διερὸς βροτός, οὐδὲ γένηται,
ὃς κεν Φαιήκων ἀνδρῶν ἐς γαῖαν ἵκηται,
δηϊοτῆτα φέρων· μάλα γὰρ φίλοι ἀθανάτοισιν.
οἰκέομεν δ' ἀπάνευθε, πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ,
205 ἔσχατοι, οὐδέ τις ἄμμι βροτῶν ἐπιμίσγεται ἄλλος.
ἀλλ' ὅδε τις δύστηνος ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκάνει,
τὸν νῦν χρὴ κομέειν· πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἅπαντες
ξεῖνοί τε πτωχοί τε· δόσις δ' ὀλίγη τε φίλη τε.
ἀλλὰ δότ', ἀμφίπολοι, ξείνῳ βρῶσίν τε πόσιν τε·
210 λούσατέ τ' ἐν ποταμῷ, ὅθ' ἐπὶ σκέπας ἔστ' ἀνέμοιο.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἔσταν τε καὶ ἀλλήλῃσι κέλευσαν·
κὰδ δ' ἄρ' Ὀδυσσῆ' εἷσαν ἐπὶ σκέπας, ὡς ἐκέλευσεν
Ναυσικάα, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο·
πὰρ δ' ἄρα οἱ φᾶρός τε χιτῶνά τε εἵματ' ἔθηκαν·
215 δῶκαν δὲ χρυσέῃ ἐν ληκύθῳ ὑγρὸν ἔλαιον,
ἤνωγον δ' ἄρα μιν λοῦσθαι ποταμοῖο ῥοῇσιν.
δὴ ῥα τότ' ἀμφιπόλοισι μετηύδα δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἀμφίπολοι, στῆθ' οὕτω ἀπόπροθεν, ὄφρ' ἐγὼ αὐτὸς
ἅλμην ὤμοιϊν ἀπολούσομαι, ἀμφὶ δ' ἔλαίῳ
220 χρίσομαι· ἦ γὰρ δηρὸν ἀπὸ χροός ἐστιν ἀλοιφή.
ἄντην δ' οὐκ ἂν ἔγωγε λοέσσομαι· αἰδέομαι γὰρ
γυμνοῦσθαι, κούρῃσιν ἐΰπλοκάμοισι μετελθών.

Ὣς ἔφαθ· αἱ δ' ἀπάνευθεν ἴσαν, εἶπον δ' ἄρα κούρῃ
αὐτὰρ ὁ ἐκ ποταμοῦ χρόα νίζετο δῖος Ὀδυσσεὺς
ἅλμην, ἥ οἱ νῶτα καὶ εὐρέας ἄμπεχεν ὤμους·
ἐκ κεφαλῆς δ' ἔσμηχεν ἁλὸς χνόον ἀτρυγέτοιο.
αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα λοέσσατο καὶ λίπ' ἄλειψεν,
ἀμφὶ δὲ εἵματα ἕσσαθ', ἃ οἱ πόρε παρθένος ἀδμής·
τὸν μὲν Ἀθηναίη θῆκεν, Διὸς ἐκγεγαυῖα,
μείζονά τ' εἰςιδέειν καὶ πάσσονα· κὰδ δὲ κάρητος
οὔλας ἧκε κόμας, ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.
ὡς δ' ὅτε τις χρυσὸν περιχεύεται ἀργύρῳ ἀνὴρ
ἴδρις, ὃν Ἥφαιστος δέδαεν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη
τέχνην παντοίην, χαρίεντα δὲ ἔργα τελείει·
ὣς ἄρα τῷ κατέχευε χάριν κεφαλῇ τε καὶ ὤμοις.
ἕζετ' ἔπειτ', ἀπάνευθε κιὼν ἐπὶ θῖνα θαλάσσης
κάλλει καὶ χάρισι στίλβων· θηεῖτο δὲ κούρη·
δή ῥα τότ' ἀμφιπόλοισιν ἐϋπλοκάμοισι μετηύδα
Κλῦτέ μευ, ἀμφίπολοι λευκώλενοι, ὄφρα τι εἴπω·
οὐ πάντων ἀέκητι θεῶν, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν
Φαιήκεσσ' ὅδ' ἀνὴρ ἐπιμίσγεται ἀντιθέοισιν.
πρόσθεν μὲν γὰρ δή μοι ἀεικέλιος δέατ' εἶναι,
νῦν δὲ θεοῖσιν ἔοικε, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.
αἴ γὰρ ἐμοὶ τοιόςδε πόσις κεκλημένος εἴη,
ἐνθάδε ναιετάων, καί οἱ ἄδοι αὐτόθι μίμνειν!
ἀλλὰ δότ', ἀμφίπολοι, ξείνῳ βρῶσίν τε πόσιν τε.
Ὣς ἔφαθ· αἱ δ' ἄρα τῆς μάλα μὲν κλύον, ἠδ' ἐπίθοντο·
πὰρ δ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ ἔθεσαν βρῶσίν τε πόσιν τε.
ἤτοι ὁ πῖνε καὶ ἦσθε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς
ἁρπαλέως· δηρὸν γὰρ ἐδητύος ἦεν ἄπαστος.
Αὐτὰρ Ναυσικάα λευκώλενος ἄλλ' ἐνόησεν·
εἵματ' ἄρα πτύξασα τίθει καλῆς ἐπ' ἀπήνης,
ζεῦξεν δ' ἡμιόνους κρατερώνυχας· ἂν δ' ἔβη αὐτή.
ὤτρυνεν δ' Ὀδυσῆα, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Ὄρσεο δὴ νῦν, ξεῖνε, πόλινδ' ἴμεν, ὄφρα σε πέμψω
πατρὸς ἐμοῦ πρὸς δῶμα δαΐφρονος, ἔνθα σέ φημι
πάντων Φαιήκων εἰδήσεμεν ὅσσοι ἄριστοι.
ἀλλὰ μάλ' ὧδ' ἔρδειν· δοκέεις δέ μοι οὐκ ἀπινύσσειν·
ὄφρ' ἂν μέν κ' ἀγροὺς ἴομεν καὶ ἔργ' ἀνθρώπων,
τόφρα σὺν ἀμφιπόλοισι μεθ' ἡμιόνους καὶ ἄμαξαν
καρπαλίμως ἔρχεσθαι· ἐγὼ δ' ὁδὸν ἡγεμονεύσω.
αὐτὰρ ἐπὴν πόλιος ἐπιβείομεν – ἦν πέρι πύργος
ὑψηλός, καλὸς δὲ λιμὴν ἑκάτερθε πόληος,
λεπτὴ δ' εἰςίθμη· νῆες δ' ὁδὸν ἀμφιέλισσαι

265 εἰρύαται· πᾶσιν γὰρ ἐπίστιόν ἐστιν ἑκάστῳ.
ἔνθα δέ τέ σφ' ἀγορή, καλὸν Ποσιδήϊον ἀμφίς,
ῥυτοῖσιν λάεσσι κατωρυχέεσσ' ἀραρυῖα.
ἔνθα δὲ νηῶν ὅπλα μελαινάων ἀλέγουσιν,
πείσματα καὶ σπεῖρα, καὶ ἀποξύνουσιν ἐρετμά.
270 οὐ γὰρ Φαιήκεσσι μέλει βιός, οὐδὲ φαρέτρη,
ἀλλ' ἱστοὶ καὶ ἐρετμὰ νεῶν καὶ νῆες ἐΐσαι,
ἧσιν ἀγαλλόμενοι πολιὴν περόωσι θάλασσαν—
τῶν ἀλεείνω φῆμιν ἀδευκέα, μήτις ὀπίσσω
μωμεύῃ—μάλα δ' εἰσὶν ὑπερφίαλοι κατὰ δῆμον
275 καί νύ τις ὧδ' εἴπῃσι κακώτερος ἀντιβολήσας·
τίς δ' ὅδε Ναυσικάᾳ ἕπεται καλός τε μέγας τε
ξεῖνος; ποῦ δέ μιν εὗρε; πόσις νύ οἱ ἔσσεται αὐτῇ.
ἤ τινά που πλαγχθέντα κομίσσατο ἧς ἀπὸ νηὸς
ἀνδρῶν τηλεδαπῶν· ἐπεὶ οὔτινες ἐγγύθεν εἰσίν·
280 ἤ τίς οἱ εὐξαμένη πολυάρητος θεὸς ἦλθεν,
οὐρανόθεν καταβάς, ἕξει δέ μιν ἤματα πάντα.
βέλτερον, εἴ κ' αὐτή περ ἐποιχομένη πόσιν εὕρεν
ἄλλοθεν· ἦ γὰρ τούγδε γ' ἀτιμάζει κατὰ δῆμον
Φαίηκας, τοί μιν μνῶνται πολέες τε καὶ ἐσθλοί.
285 ὣς ἐρέουσιν, ἐμοὶ δέ κ' ὀνείδεα ταῦτα γένοιτο.
καὶ δ' ἄλλῃ νεμεσῶ, ἥτις τοιαῦτά γε ῥέζοι,
ἥτ' ἀέκητι φίλων πατρὸς καὶ μητρὸς ἐόντων
ἀνδράσι μίσγηται, πρίν γ' ἀμφάδιον γάμον ἐλθεῖν.
ξεῖνε, σὺ δ' ὧδ' ἐμέθεν ξυνίει ἔπος, ὄφρα τάχιστα
290 πομπῆς καὶ νόστοιο τύχῃς παρὰ πατρὸς ἐμοῖο.
δήεις ἀγλαὸν ἄλσος Ἀθήνης, ἄγχι κελεύθου,
αἰγείρων· ἐν δὲ κρήνη νάει, ἀμφὶ δὲ λειμών·
ἔνθα δὲ πατρὸς ἐμοῦ τέμενος, τεθαλυῖά τ' ἀλωή,
τόσσον ἀπὸ πτόλιος, ὅσσον τε γέγωνε βοήσας·
295 ἔνθα καθεζόμενος μεῖναι χρόνον, εἰςόκεν ἡμεῖς
ἄστυδε ἔλθωμεν, καὶ ἱκώμεθα δώματα πατρός.
αὐτὰρ ἐπὴν ἡμέας ἔλπῃ ποτὶ δώματ' ἀφῖχθαι,
καὶ τότε Φαιήκων ἴμεν ἐς πόλιν, ἠδ' ἐρέεσθαι
δώματα πατρὸς ἐμοῦ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο.
300 ῥεῖα δ' ἀρίγνωτ' ἐστὶ καὶ ἂν παῖς ἡγήσαιτο
νήπιος· οὐ μὲν γάρ τι ἐοικότα τοῖσι τέτυκται
δώματα Φαιήκων, οἷος δόμος Ἀλκινόοιο
ἥρωος. ἀλλ' ὁπότ' ἂν σε δόμοι κεκύθωσι καὶ αὐλή,
οἶκα μάλα μεγάροιο διελθέμεν, ὄφρ' ἂν ἵκηαι
305 μητέρ' ἐμήν· ἡ δ' ἧσται ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν πυρὸς αὐγῇ,
ἠλάκατα στρωφῶσ' ἁλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδέσθαι,

κίονι κεκλιμένη· δμωαὶ δέ οἱ εἶατ' ὄπισθεν.
ἔνθα δὲ πατρὸς ἐμοῖο θρόνος ποτικέκλιται αὐγῇ·
τῷ ὅγε οἰνοποτάζει ἐφήμενος, ἀθάνατος ὥς.
310 τὸν παραμειψάμενος, μητρὸς ποτὶ γούνασι χεῖρας
βάλλειν ἡμετέρης, ἵνα νόστιμον ἦμαρ ἴδηαι
χαίρων καρπαλίμως, εἰ καὶ μάλα τηλόθεν ἐσσί.
[εἴ κέν τοι κείνη γε φίλα φρονέῃσ' ἐνὶ θυμῷ,
ἐλπωρή τοι ἔπειτα, φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
315 οἶκον ἐϋκτίμενον καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.]·
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἵμασεν μάστιγι φαεινῇ
ἡμιόνους· αἱ δ' ὦκα λίπον ποταμοῖο ῥέεθρα·
αἱ δ' εὖ μὲν τρώχων, εὖ δὲ πλίσσοντο πόδεσσιν.
ἡ δὲ μάλ' ἠνιόχευεν, ὅπως ἅμ' ἐποίατο πεζοί,
320 ἀμφίπολοί τ' Ὀδυσεύς τε· τόφ δ' ἐπέβαλλεν ἱμάσθλην
δύσετό τ' ἠέλιος, καὶ τοὶ κλυτὸν ἄλσος ἵκοντο
ἱρὸν Ἀθηναίης, ἵν' ἄρ' ἕζετο δῖος Ὀδυσσεύς.
αὐτίκ' ἔπειτ' ἠρᾶτο Διὸς κούρῃ μεγάλοιο·
Κλῦθί μευ, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, Ἀτρυτώνη!
325 νῦν δή πέρ μευ ἄκουσον, ἐπεὶ πάρος οὔποτ' ἄκουσας
ῥαιομένου, ὅτε μ' ἔῤῥαιε κλυτὸς Ἐννοσίγαιος.
δός μ' ἐς Φαίηκας φίλον ἐλθεῖν ἠδ' ἐλεεινόν.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη·
αὐτῷ δ' οὔπω φαίνετ' ἐναντίη· αἴδετο γάρ ῥα
330 πατροκασίγνητον· ὁ δ' ἐπιζαφελῶς μενέαινεν
ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ, πάρος ἢν γαῖαν ἱκέσθαι.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η.

Postquam Nausicaa domum redierat, Ulyssi occurrit Minerva, in speciem puellæ mutata, illumque nebula cinctum in urbem et ædes Alcinoi ducens diligenter admonet (1–77). Sic solus ingreditur regiam, splendidissime ornatam; ubi primores Phæacum congregatos videt circa Areten reginam, cui primum supplicat, atque Alcinoum, qui eum hospitio accipit, donaque promittet et navem, qua propediem in patriam deducatur (78–225). Percunctante post cœnam Arete, cujas esset, et unde vestem haberet, (agnoverat enim ea,) paucis refert, quæ sibi acciderant ab Ogygia insula usque ad Scheriam naviganti (226–297), bonumque animum habere jussus, suadente nocte, quieti concedit (298–347).

Ὀδυσσέως εἴσοδος πρὸς Ἀλκίνουν.

Ὣς ὁ μὲν ἔνθ' ἠρᾶτο πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
κούρην δὲ προτὶ ἄστυ φέρον μένος ἡμιονοιῖν.

ἡ δ' ὅτε δὴ οὗ πατρὸς ἀγακλυτὰ δώμαθ' ἵκανεν,
στῆσεν ἄρ' ἐν προθύροισι· κασίγνητοι δέ μιν ἀμφις
5 ἵστασ', ἀθανάτοις ἐναλίγκιοι· οἳ ῥ' ὑπ' ἀπήνης
ἡμιόνους ἕλυον, ἐσθῆτά τε ἔσφερον εἴσω.
αὐτὴ δ' ἐς θάλαμον ἔον ἤϊε· δαῖε δέ οἱ πῦρ
γρηῦς Ἀπειραίη, θαλαμηπόλος Εὐρυμέδουσα,
τήν ποτ' Ἀπείρηθεν νέες ἤγαγον ἀμφιέλισσαι·
10 Ἀλκινόῳ δ' αὐτὴν γέρας ἔξελον, οὕνεκα πᾶσιν
Φαιήκεσσιν ἄγασσε, θεοῦ δ' ὡς δῆμος ἄκουεν·
ἣ τρέφε Ναυσικάαν λευκώλενον ἐν μεγάροισιν.
ἣ οἱ πῦρ ἀνέκαιε, καὶ εἴσω δόρπον ἐκόσμει.
Καὶ τότ' Ὀδυσσεὺς ὦρτο πόλινδ' ἴμεν· αὐτὰρ Ἀθήνη
15 πολλὴν ἠέρα χεῦε, φίλα φρονέουσ' Ὀδυσῆϊ,
μήτις Φαιήκων μεγαθύμων ἀντιβολήσας
κερτομέοι τ' ἐπέεσσι, καὶ ἐξερέοιθ', ὅτις εἴη.
ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλε πόλιν δύσεσθαι ἐραννήν,
ἔνθα οἱ ἀντεβόλησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
20 παρθενικῇ εἰκυῖα νεήνιδι, κάλπιν ἐχούσῃ·
στῆ δὲ πρόσθ' αὐτοῦ· ὁ δ' ἀτείρετο δῖος Ὀδυσσεύς·
Ὦ τέκος, οὐκ ἄν μοι δόμον ἀνέρος ἡγήσαιο
Ἀλκινόου, ὅς τοῖσδε μετ' ἀνθρώποισιν ἀνάσσει;
καὶ γὰρ ἐγὼ ξεῖνος ταλαπείριος ἐνθάδ' ἱκάνω,
25 τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης· τῷ οὔτινα οἶδα
ἀνθρώπων, οἳ τήνδε πόλιν καὶ ἔργα νέμονται.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε πάτερ, δόμον, ὅν με κελεύεις,
δείξω· ἐπεί μοι πατρὸς ἀμύμονος ἐγγύθι ναίει.
30 ἀλλ' ἴθι σιγῇ τοῖον· ἐγὼ δ' ὁδὸν ἡγεμονεύσω·
μηδέ τιν' ἀνθρώπων προτιόσσεο, μηδ' ἐρέεινε.
οὐ γὰρ ξείνους οἵδε μάλ' ἀνθρώπους ἀνίχονται,
οὐδ' ἀγαπαζόμενοι φιλέουσ', ὅς κ' ἄλλοθεν ἔλθοι.
νηυσὶ θοῇσιν τοίγε πεποιθότες ὠκείῃσιν,
35 λαῖτμα μέγ' ἐκπερόωσιν, ἐπεί σφισι δῶκ' Ἐνοσίχθων·
τῶν νέες ὠκεῖαι, ὡςεὶ πτερὸν ἠὲ νόημα.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἡγήσατο Παλλὰς Ἀθήνη
καρπαλίμως· ὁ δ' ἔπειτα μετ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο.
τὸν δ' ἄρα Φαίηκες ναυσικλυτοὶ οὐκ ἐνόησαν,
40 ἐρχόμενον κατὰ ἄστυ διὰ σφέας. οὐ γὰρ Ἀθήνη
εἴα ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός· ἣ ῥά οἱ ἀχλὺν
θεσπεσίην κατέχευε, φίλα φρονέουσ' ἐνὶ θυμῷ.
θαύμαζεν δ' Ὀδυσεὺς λιμένας καὶ νῆας ἐΐσας,
αὐτῶν θ' ἡρώων ἀγορὰς καὶ τείχεα μακρά,

ὑψηλά, σκολόπεσσιν ἀρηρότα, θαῦμα ἰδέσθαι.
ἀλλ' ὅτε δὴ βασιλῆος ἀγακλυτὰ δώματ' ἵκοντο,
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Οὗτος δή τοι, ξεῖνε πάτερ, δόμος, ὅν με κελεύεις
περφραδέμεν· δήεις δὲ Διοτρεφέας βασιλῆας,
δαίτην δαινυμένους· σὺ δ' ἔσω κίε, μηδέ τι θυμῷ
τάρβει· θαρσαλέος γὰρ ἀνὴρ ἐν πᾶσιν ἀμείνων
ἔργοισιν τελέθει, εἰ καί ποθεν ἄλλοθεν ἔλθοι.
δέσποιναν μὲν πρῶτα κιχήσεαι ἐν μεγάροισιν·
Ἀρήτη δ' ὄνομ' ἐστὶν ἐπώνυμον, ἐκ δὲ τοκήων
τῶν αὐτῶν, οἵπερ τέκον Ἀλκίνοον βασιλῆα.
Ναυσίθοον μὲν πρῶτα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
γείνατο, καὶ Περίβοια, γυναικῶν εἶδος ἀρίστη,
ὁπλοτάτη θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἐυρυμέδοντος·
ὅς ποθ' ὑπερθύμοισι Γιγάντεσσιν βασίλευεν·
ἀλλ' ὁ μὲν ὤλεσε λαὸν ἀτάσθαλον, ὤλετο δ' αὐτός.
τῇ δὲ Ποσειδάων ἐμίγη, καὶ ἐγείνατο παῖδα
Ναυσίθοον μεγάθυμον, ὃς ἐν Φαίηξιν ἄνασσεν·
Ναυσίθοος δ' ἔτεκεν Ῥηξήνορά τ' Ἀλκίνοόν τε.
τὸν μέν, ἄκουρον ἐόντα, βάλ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
νυμφίον ἐν μεγάρῳ, μίαν οἴην παῖδα λιπόντα
Ἀρήτην· τὴν δ' Ἀλκίνοος ποιήσατ' ἄκοιτιν,
καί μιν ἔτισ', ὡς οὔτις ἐπὶ χθονὶ τίεται ἄλλη,
ὅσσαι νῦν γε γυναῖκες ὑπ' ἀνδράσιν οἶκον ἔχουσιν.
ὣς κείνη πέρι κῆρι τετίμηταί τε καὶ ἐστὶν
ἐκ τε φίλων παίδων, ἔκ τ' αὐτοῦ Ἀλκινόοιο,
καὶ λαῶν, οἳ μίν ῥα θεὸν ὡς εἰςορόωντες,
δειδέχαται μύθοισιν, ὅτε στείχῃσ' ἀνὰ ἄστυ.
οὐ μὲν γάρ τι νόου γε καὶ αὐτὴ δεύεται ἐσθλοῦ·
οἷσίν τ' εὖ φρονέῃσι, καὶ ἀνδράσι νείκεα λύει.
εἴ κέν τοι κείνη γε φίλα φρονέῃσ' ἐνὶ θυμῷ,
ἐλπωρή τοι ἔπειτα, φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
οἶκον ἐς ὑψόροφον καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη
πόντον ἐπ' ἀτρύγετον· λίπε δὲ Σχερίην ἐρατεινήν·
ἵκετο δ' ἐς Μαραθῶνα καὶ εὐρυάγυιαν Ἀθήνην,
δῦνε δ' Ἐρεχθῆος πυκινὸν δόμον. αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἀλκινόου πρὸς δώματ' ἴε κλυτά· πολλὰ δέ οἱ κῆρ
ὥρμαιν' ἱσταμένῳ, πρὶν χάλκεον οὐδὸν ἱκέσθαι.
ὥςτε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν ἠὲ σελήνης,
δῶμα κάθ' ὑψερεφὲς μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο.
χάλκεοι μὲν γὰρ τοῖχοι ἐρηρέδατ' ἔνθα καὶ ἔνθα,

ἐς μυχὸν ἐξ οὐδοῦ· περὶ δὲ θριγκὸς κυάνοιο·
χρύσειαι δὲ θύραι πυκινὸν δόμον ἐντὸς ἔεργον·
ἀργύρεοι δὲ σταθμοὶ ἐν χαλκέῳ ἕστασαν οὐδῷ,
90 ἀργύρεον δ' ἐφ' ὑπερθύριον, χρυσέη δέ κορώνη.
χρύσειοι δ' ἑκάτερθε καὶ ἀργύρεοι κύνες ἦσαν,
οὓς Ἥφαιστος ἔτευξεν ἰδυίῃσι πραπίδεσσιν,
δῶμα φυλασσέμεναι μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο,
ἀθανάτους ὄντας καὶ ἀγήρως ἤματα πάντα.
95 ἐν δὲ θρόνοι περὶ τοῖχον ἐρηρέδατ' ἔνθα καὶ ἔνθα,
ἐς μυχὸν ἐξ οὐδοῖο διαμπερές· ἐνθ' ἐνὶ πέπλοι
λεπτοὶ ἐϋννητοι βεβλήατο, ἔργα γυναικῶν.
ἔνθα δὲ Φαιήκων ἡγήτορες ἑδριόωντο,
πίνοντες καὶ ἔδοντες· ἐπηετανὸν γὰρ ἔχεσκον.
100 χρύσειοι δ' ἄρα κοῦροι ἐϋδμήτων ἐπὶ βωμῶν
ἕστασαν, αἰθομένας δαΐδας μετὰ χερσὶν ἔχοντες,
φαίνοντες νύκτας κατὰ δώματα δαιτυμόνεσσιν.
πεντήκοντα δέ οἱ δμωαὶ κατὰ δῶμα γυναῖκες,
αἱ μὲν ἀλετρεύουσι μύλης ἔπι μήλοπα καρπόν,
105 αἱ δ' ἱστοὺς ὑφόωσι καὶ ἠλάκατα στρωφῶσιν,
ἥμεναι, οἷά τε φύλλα μακεδνῆς αἰγείροιο·
καιροσέων δ' ὀθονέων ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον.
ὅσσον Φαίηκες περὶ πάντων ἴδριες ἀνδρῶν
νῆα θοὴν ἐνὶ πόντῳ ἐλαυνέμεν, ὡς δὲ γυναῖκες
110 ἱστὸν τεχνῆσαι· περὶ γὰρ σφισι δῶκεν Ἀθήνη
ἔργα τ' ἐπίστασθαι περικαλλέα καὶ φρένας ἐσθλάς.
ἔκτοσθεν δ' αὐλῆς μέγας ὄρχατος ἄγχι θυράων
τετράγυος· περὶ δ' ἕρκος ἐλήλαται ἀμφοτέρωθεν.
ἔνθα δὲ δένδρεα μακρὰ πεφύκει τηλεθόωντα,
115 ὄγχναι καὶ ῥοιαὶ καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι,
συκαῖ τε γλυκεραὶ καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι.
τάων οὔποτε καρπὸς ἀπόλλυται, οὐδ' ἀπολείπει
χείματος, οὐδὲ θέρευς, ἐπετήσιος· ἀλλὰ μάλ' αἰεὶ
Ζεφυρίη πνείουσα τὰ μὲν φύει, ἄλλα δὲ πέσσει.
120 ὄγχνη ἐπ' ὄγχνῃ γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μήλῳ,
αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυλή, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ.
ἔνθα δέ οἱ πολύκαρπος ἀλωὴ ἐρρίζωται·
τῆς ἕτερον μὲν θειλόπεδον λευρῷ ἐνὶ χώρῳ
τέρσεται ἠελίῳ, ἑτέρας δ' ἄρα τε τρυγόωσιν,
125 ἄλλας δὲ τραπέουσι· πάροιθε δέ τ' ὄμφακές εἰσιν,
ἄνθος ἀφιεῖσαι, ἕτεραι δ' ὑποπερκάζουσιν.
ἔνθα δὲ κοσμηταὶ πρασιαὶ παρὰ νείατον ὄρχον
παντοῖαι πεφύασιν, ἐπηετανὸν γανόωσαι·

ἐν δὲ δύω κρῆναι, ἡ μὲν τ' ἀνὰ κῆπον ἅπαντα
σκίδναται, ἡ δ' ἑτέρωθεν ὑπ' αὐλῆς οὐδὸν ἵησιν
πρὸς δόμον ὑψηλόν, ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται.
τοῖ ἄρ' ἐν Ἀλκινόοιο θεῶν ἔσαν ἄγλαὰ δῶρα.
Ἔνθα στὰς θηεῖτο πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς.
αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα ἑῷ θηήσατο θυμῷ,
καρπαλίμως ὑπὲρ οὐδὸν ἐβήσατο δώματος εἴσω.
εὗρε δὲ Φαιήκων ἡγήτορας ἠδὲ μέδοντας
σπένδοντας δεπάεσσιν ἐῢσκόπῳ Ἀργειφόντῃ,
ᾧ πυμάτῳ σπένδεσκον, ὅτε μνησαίατο κοίτου.
αὐτὰρ ὁ βῆ διὰ δῶμα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
πολλὴν ἠέρ' ἔχων, ἣν οἱ περίχευεν Ἀθήνη,
ὀφρ' ἵκετ' Ἀρήτην τε καὶ Ἀλκίνοον βασιλῆα.
ἀμφὶ δ' ἄρ' Ἀρήτης βάλε γούνασι χεῖρας Ὀδυσσεύς.
καὶ τότε δή ῥ' αὐτοῖο πάλιν χύτο θέσφατος ἀήρ.
οἱ δ' ἄνεῳ ἐγένοντο δόμον κάτα, φῶτα ἰδόντες·
θαύμαζον δ' ὁρόωντες· ὁ δ' ἐλλιτάνευεν Ὀδυσσεύς·
Ἀρήτη, θύγατερ Ῥηξήνορος ἀντιθέοιο,
σόν τε πόσιν, σά τε γούναθ' ἱκάνω, πολλὰ μογήσας,
τούσδε τε δαιτυμόνας· τοῖσιν θεοὶ ὄλβια δοῖεν
ζωέμεναι, καὶ παισὶν ἐπιτρέψειεν ἕκαστος
κτήματ' ἐνὶ μεγάροισι, γέρας θ', ὅ,τι δῆμος ἔδωκεν.
αὐτὰρ ἐμοὶ πομπὴν ὀτρύνετε πατρίδ' ἱκέσθαι
θᾶσσον· ἐπειδὴ δηθὰ φίλων ἄπο πήματα πάσχω.
Ὣς εἰπὼν, κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν κονίῃσιν,
πὰρ πυρί· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε γέρων ἥρως Ἐχένηος,
ὃς δὴ Φαιήκων ἀνδρῶν προγενέστερος ἦεν,
καὶ μύθοισι κέκαστο, παλαιά τε πολλά τε εἰδώς·
ὅ σφιν ἐὐφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ἀλκίνοε, οὐ μέν τοι τόδε κάλλιον, οὐδὲ ἔοικεν.
ξεῖνον μὲν χαμαὶ ἧσθαι ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν κονίῃσιν·
οἵδε δὲ σὸν μῦθον ποτιδέγμενοι ἰσχανόωνται.
ἀλλ' ἄγε δὴ ξεῖνον μὲν ἐπὶ θρόνου ἀργυροήλου
εἷσον ἀναστήσας· σὺ δὲ κηρύκεσσι κέλευσον
οἶνον ἐπικρῆσαι, ἵνα καὶ Διὶ τερπικεραύνῳ
σπείσομεν, ὅσθ' ἱκέτῃσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ·
δόρπον δὲ ξείνῳ ταμίη δότω ἔνδον ἐόντων.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο,
χειρὸς ἑλὼν Ὀδυσῆα δαΐφρονα ποικιλομήτην,
ὦρσεν ἀπ' ἐσχαρόφιν, καὶ ἐπὶ θρόνου εἷσε φαεινοῦ,
υἱὸν ἀναστήσας, ἀγαπήνορα Λαοδάμαντα.

ὅς οἱ πλησίον ἷζε, μάλιστα δέ μιν φιλέεσκεν.
χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
175 σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων.
αὐτὰρ ὁ πῖνε καὶ ἧσθε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
καὶ τότε κήρυκα προσέφη μένος Ἀλκινόοιο·
Ποντόνοε, κρητῆρα κερασσάμενος, μέθυ νεῖμον
180 πᾶσιν ἀνὰ μέγαρον, ἵνα καὶ Διὶ τερπικεραύνῳ
σπείσομεν, ὅσθ' ἱκέτῃσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.
Ὣς φάτο· Ποντόνοος δὲ μελίφρονα οἶνον ἐκίρνα·
νώμησεν δ' ἄρα πᾶσιν, ἐπαρξάμενος δεπάεσσιν.
αὐτὰρ ἐπεὶ σπείσάν τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμός,
185 τοῖσιν δ' Ἀλκίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,
ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
νῦν μὲν δαισάμενοι κατακείετε οἴκαδ' ἰόντες·
ἠῶθεν δὲ γέροντας ἐπὶ πλέονας καλέσαντες,
190 ξεῖνον ἐνὶ μεγάροις ξεινίσσομεν, ἠδὲ θεοῖσιν
ῥέξομεν ἱερὰ καλά· ἔπειτα δὲ καὶ περὶ πομπῆς
μνησόμεθ', ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἄνευθε πόνου καὶ ἀνίης
πομπῇ ὑφ' ἡμετέρῃ ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται
χαίρων καρπαλίμως, εἰ καὶ μάλα τηλόθεν ἐστίν·
195 μηδέ τι μεσσηγύς γε κακὸν καὶ πῆμα πάθῃσιν,
πρίν γε τὸν ἧς γαίης ἐπιβήμεναι· ἔνθα δ' ἔπειτα
πείσεται, ἅσσα οἱ Αἶσα Κατακλῶθές τε βαρεῖαι
γεινομένῳ νήσαντο λίνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ.
εἰ δέ τις ἀθανάτων γε κατ' οὐρανοῦ εἰλήλουθεν,
200 ἄλλο τι δὴ τόδ' ἔπειτα θεοὶ περιμηχανόωνται.
αἰεὶ γὰρ τὸ πάρος γε θεοὶ φαίνονται ἐναργεῖς
ἡμῖν, εὖτ' ἔρδωμεν ἀγακλειτὰς ἑκατόμβας·
δαίνυνταί τε παρ' ἄμμι καθήμενοι, ἔνθα περ ἡμεῖς.
εἰ δ' ἄρα τις καὶ μοῦνος ἰὼν ξύμβληται ὁδίτης,
205 οὔτι κατακρύπτουσιν· ἐπεί σφισιν ἐγγύθεν εἰμέν,
ὥσπερ Κύκλωπές τε καὶ ἄγρια φῦλα Γιγάντων.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀλκινόε, ἄλλο τί τοι μελέτω φρεσίν· οὐ γὰρ ἔγωγε
ἀθανάτοισιν ἔοικα, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
210 οὐ δέμας, οὐδὲ φυήν, ἀλλὰ θνητοῖσι βροτοῖσιν·
οὕστινας ὑμεῖς ἴστε μάλιστ' ὀχέοντας ὀϊζὺν
ἀνθρώπων, τοῖσίν κεν ἐν ἄλγεσιν ἰσωσαίμην.

καὶ δ' ἔτι κεν καὶ μᾶλλον ἐγὼ κακὰ μυθησαίμην,
ὅσσα γε δὴ ξύμπαντα θεῶν ἰότητι μόγησα.
215 ἀλλ' ἐμὲ μὲν δορπῆσαι ἐάσατε, κηδόμενόν περ
οὐ γάρ τι στυγερῇ ἐπὶ γαστέρι κύντερον ἄλλο
ἕπλετο, ἥτ' ἐκέλευσεν ἔο μνήσασθαι ἀνάγκῃ,
καὶ μάλα τειρόμενον, καὶ ἐνὶ φρεσὶ πένθος ἔχοντα.
ὣς καὶ ἐγὼ πένθος μὲν ἔχω φρεσίν· ἡ δὲ μάλ' αἰεὶ
220 ἐσθέμεναι κέλεται καὶ πινέμεν· ἐκ δέ με πάντων
ληθάνει, ὅσσ' ἔπαθον, καὶ ἐνιπλήσασθαι ἀνώγει.
ὑμεῖς δ' ὀτρύνεσθαι ἅμ' ἠοῖ φαινομένῃφιν,
ὡς κ' ἐμὲ τὸν δύστηνον ἐμῆς ἐπιβήσετε πάτρης,
καίπερ πολλὰ παθόντα· ἰδόντα με καὶ λίποι αἰὼν
225 κτῆσιν ἐμήν, δμῳάς τε καὶ ὑψερεφὲς μέγα δῶμα.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπήνεον, ἠδ' ἐκέλευον,
πεμπέμεναι τὸν ξεῖνον, ἐπεὶ κατὰ μοῖραν ἔειπεν.
αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμός,
οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἶκόνδε ἕκαστος.
230 αὐτὰρ ὁ ἐν μεγάρῳ ὑπελείπετο δῖος Ὀδυσσεύς,
παρὰ δέ οἱ Ἀρήτη τε καὶ Ἀλκίνοος θεοειδὴς
ἥσθην· ἀμφίπολοι δ' ἀπεκόσμεον ἔντεα δαιτός.
τοῖσιν δ' Ἀρήτη λευκώλενος ἤρχετο μύθων·
ἔγνω γὰρ φᾶρός τε χιτῶνά τε, εἵματ' ἰδοῦσα
235 καλά, τά ῥ' αὐτὴ τεῦξε σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν·
καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ξεῖνε, τὸ μέν σε πρῶτον ἐγὼν εἰρήσομαι αὐτή·
τίς; πόθεν εἶς ἀνδρῶν; τίς τοι τάδε εἵματ' ἔδωκεν;
οὐ δὴ φῆς ἐπὶ πόντον ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκέσθαι;
240 Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ἀργαλέον, βασίλεια, διηνεκέως ἀγορεῦσαι
κήδε', ἐπεί μοι πολλὰ δόσαν θεοὶ Οὐρανίωνες·
τοῦτο δέ τοι ἐρέω, ὅ μ' ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς.
Ὠγυγίη τις νῆσος ἀπόπροθεν εἰν ἁλὶ κεῖται,
245 ἔνθα μὲν Ἄτλαντος θυγάτηρ, δολόεσσα Καλυψώ,
ναίει ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός· οὐδέ τις αὐτῇ
μίσγεται, οὔτε θεῶν, οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων.
ἀλλ' ἐμὲ τὸν δύστηνον ἐφέστιον ἤγαγε δαίμων
οἶον, ἐπεί μοι νῆα θοὴν ἀργῆτι κεραυνῷ
250 Ζεὺς ἕλσας ἐκέασσε μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.
ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀπέφθιθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι·
αὐτὰρ ἐγώ, τρόπιν ἀγκὰς ἑλὼν νεὸς ἀμφιελίσσης,
ἐννῆμαρ φερόμην· δεκάτῃ δέ με νυκτὶ μελαίνῃ
νῆσον ἐς Ὠγυγίην πέλασαν θεοί, ἔνθα Καλυψὼ

255 ναίει ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός· ἥ με λαβοῦσα,
ἐνδυκέως ἐφίλει τε καὶ ἔτρεφεν, ἠδὲ ἔφασκεν
θήσειν ἀθάνατον καὶ ἀγήραον ἤματα πάντα·
ἀλλ' ἐμὸν οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθεν.
ἔνθα μὲν ἑπτάετες μένον ἔμπεδον, εἵματα δ' αἰεὶ
260 δάκρυσι δεύεσκον, τά οἱ ἄμβροτα δῶκε Καλυψώ.
ἀλλ' ὅτε δὴ ὄγδοόν οἱ ἐπιπλόμενον ἔτος ἦλθεν,
καὶ τότε δή μ' κέλευσεν ἐποτρύνουσα νέεσθαι,
Ζηνὸς ὑπ' ἀγγελίης, ἢ καὶ νόος ἐτράπετ' αὐτῆς.
πέμπε δ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου· πολλὰ δ' ἔδωκεν,
265 σῖτον καὶ μέθυ ἡδύ· καὶ ἄμβροτα εἵματα ἕσσεν·
οὖρον δὲ προέηκεν ἀπήμονά τε λιαρόν τε.
ἑπτὰ δὲ καὶ δέκα μὲν πλέον ἤματα ποντοπορεύων,
ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἐφάνη ὄρεα σκιόεντα
γαίης ὑμετέρης· γήθησε δέ οἱ φίλον ἦτορ,
270 δυσμόρῳ· ἦ γὰρ ἔμελλον ἔτι ξυνέσεσθαι ὀϊζυῖ
πολλῇ, τήν οἱ ἐπῶρσε Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
ὅς οἱ ἐφορμήσας ἀνέμους, κατέδησε κέλευθα,
ὤρινεν δὲ θάλασσαν ἀθέσφατον· οὐδέ τι κῦμα
εἴα ἐπὶ σχεδίης ἀδινὰ στενάχοντα φέρεσθαι.
275 τὴν μὲν ἔπειτα θύελλα διεσκέδασ'· αὐτὰρ ἔγωγε
νηχόμενος τόδε λαῖτμα διέτμαγον, ὄφρα με γαίῃ
ὑμετέρῃ ἐπέλασσε φέρων ἄνεμός τε καὶ ὕδωρ.
ἔνθα κέ μ' ἐκβαίνοντα βιήσατο κῦμ' ἐπὶ χέρσου,
πέτρῃς πρὸς μεγάλῃσι βαλὼν καὶ ἀτερπέϊ χώρῳ·
280 ἀλλ' ἀναχασσάμενος νῆχον πάλιν, ἕως ἐπῆλθον
ἐς ποταμόν, τῇ δή οἱ ἐείσατο χῶρος ἄριστος,
λεῖος πετράων· καὶ ἐπὶ σκέπας ἦν ἀνέμοιο.
ἐκ δ' ἔπεσον θυμηγερέων· ἐπὶ δ' ἀμβροσίη νὺξ
ἤλυθ'· ἐγὼ δ' ἀπάνευθε Διϊπετέος ποταμοῖο
285 ἐκβὰς ἐν θάμνοισι κατέδραθον· ἀμφὶ δὲ φύλλα
ἤφυσάμην· ὕπνον δὲ θεὸς κατ' ἀπείρονα χεῦεν.
ἔνθα μὲν ἐν φύλλοισι, φίλον τετιημένος ἦτορ,
εὗδον παννύχιος καὶ ἐπ' ἠῶ καὶ μέσον ἦμαρ·
δύσετο τ' ἠέλιος, καί μ' γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκεν.
290 ἀμφιπόλους δ' ἐπὶ θινὶ τεῆς ἐνόησα θυγατρὸς
παιζούσας, ἐν δ' αὐτὴ ἔην εἰκυῖα θεῇσιν.
τὴν ἱκέτευσ'· ἡ δ' οὔτι νοήματος ἤμβροτεν ἐσθλοῦ,
ὡς οὐκ ἂν ἔλποιο νεώτερον ἀντιάσαντα
ἐρξέμεν· αἰεὶ γάρ τε νεώτεροι ἀφραδέουσιν.
295 ἥ μοι σῖτον ἔδωκεν ἄλις ἠδ' αἴθοπα οἶνον,
καὶ λοῦσ' ἐν ποταμῷ, καί μοι τάδε εἵματ' ἔδωκεν.

ταῦτά τοι, ἀχνύμενός περ, ἀληθείην κατέλεξα.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
ξεῖν', ἤτοι μὲν τοῦτό γ' ἐναίσιμον οὐκ ἐνόησεν
300 παῖς ἐμή, οὕνεκά σ' οὔτι μετ' ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν
ἦγεν ἐς ἡμέτερον· σὺ δ' ἄρα πρώτην ἱκέτευσας.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ἥρως, μή μοι τοῦνεκ' ἀμύμονα νείκεε κούρην·
ἡ μὲν γάρ με κέλευε σὺν ἀμφιπόλοισιν ἕπεσθαι·
305 ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἔθελον, δείσας, αἰσχυνόμενός τε,
μήπως καὶ σοὶ θυμὸς ἐπισκύσσαιτο ἰδόντι·
δύσζηλοι γάρ τ' εἰμὲν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
ξεῖν', οὔ μοι τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ
310 μαψιδίως κεχολῶσθαι· ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα.
αἴ γάρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἄπολλον!
τοῖος ἐών, οἷός ἐσσι, τά τε φρονέων, ἅ,τ' ἐγώ περ,
παῖδά τ' ἐμὴν ἐχέμεν, καὶ ἐμὸς γαμβρὸς καλέεσθαι,
αὖθι μένων· οἶκον δέ τ' ἐγὼ καὶ κτήματα δοίην,
315 εἴ κ' ἐθέλων γε μένοις· ἀέκοντα δέ σ' οὔτις ἐρύξει
Φαιήκων· μὴ τοῦτο φίλον Διὶ πατρὶ γένοιτο!
πομπὴν δ' ἐς τόδ' ἐγὼ τεκμαίρομαι, ὄφρ' εὖ εἰδῇς.
αὔριον· ἐς τῆμος δὲ σὺ μὲν δεδμημένος ὕπνῳ
λέξεαι· οἱ δ' ἐλόωσι γαλήνην, ὄφρ' ἂν ἵκηαι
320 πατρίδα σὴν καὶ δῶμα, καὶ εἴ πού τοι φίλον ἐστίν·
εἴπερ καὶ μάλα πολλὸν ἑκαστέρω ἔστ' Εὐβοίης·
τήν περ τηλοτάτω φάσ' ἔμμεναι, οἵ μιν ἴδοντο
λαῶν ἡμετέρων, ὅτε τε ξανθὸν Ῥαδάμανθυν
ἦγον, ἐποψόμενον Τιτυόν, Γαιήϊον υἱόν·
325 καὶ μὲν οἱ ἔνθ' ἦλθον, καὶ ἄτερ καμάτοιο τέλεσσαν
ἤματι τῷ αὐτῷ, καὶ ἀπήνυσαν οἴκαδ' ὀπίσσω.
εἰδήσεις δὲ καὶ αὐτὸς ἐνὶ φρεσίν, ὅσσον ἄρισται
νῆες ἐμαί, καὶ κοῦροι ἀναρρίπτειν ἅλα πηδῷ.
Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
330 εὐχόμενος δ' ἄρα εἶπεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Ζεῦ πάτερ, αἴθ', ὅσα εἶπε, τελευτήσειεν ἅπαντα
Ἀλκίνοος! τοῦ μέν κεν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν
ἄσβεστον κλέος εἴη, ἐγὼ δέ κε πατρίδ' ἱκοίμην.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
335 κέκλετο δ' Ἀρήτη λευκώλενος ἀμφιπόλοισιν
δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι, καὶ ῥήγεα καλὰ
πορφύρε' ἐμβαλέειν, στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας,
χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὖλας καθύπερθεν ἕσασθαι.

αἱ δ' ἵσαν ἐκ μεγάροιο, δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι.
340 αὐτὰρ ἐπεὶ στόρεσαν πυκινὸν λέχος ἐγκονέουσαι,
ὤτρυνον Ὀδυσῆα παριστάμεναι ἐπέεσσιν·
Ὄρσο κέων, ὦ ξεῖνε· πεποίηται δέ τοι εὐνή.
ὣς φάν· τῷ δ' ἀσπαστὸν ἐείσατο κοιμηθῆναι.
ὣς ὁ μὲν ἔνθα καθεῦδε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς
345 τρητοῖς ἐν λεχέεσσιν, ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ.
Ἀλκίνοος δ' ἄρα λέκτο μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο·
πὰρ δὲ γυνὴ δέσποινα λέχος πόρσυνε καὶ εὐνήν.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Θ.

Postero die in publico concilio consultat Alcinous de hospite domum deducendo, principesque populi et florem juventutis ad epulas vocat illi prebendas (1–45). Statim juvenes adornata navi, in regiam Alcinoi conveniunt, quo et Demodocus accitur, canendi ad citharam peritus (46–103). Pransi omnes conferunt se in forum ad gymnicos ludos faciendos, quibus Ulysses lacessitus se immiscet et certamine disci vincit (104–255). Deinde saltatur a juvenibus carmen, quod Demodocus cantat de amoribus Martis et Veneris; etiam simplex genus saltationis additur (256–384). Jam parantur Ulyssi dona a principibus et Euryalo, qui eum antea dictis lacesserat; mox in Alcinoi ædibus calida lotus epulas adit (385–469). In his Demodocus, de equo ligneo et Iliî excidio canens, heroï memoriam superioris fortunæ et lacrimas movet; ex quo eum rogat Alcinous, ut, quis sit et quos casus perpessus sit, exponat (470–586).

Ὀδυσσέως σύστασις πρὸς Φαίακας.

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
ὥρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆς ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο·
ἂν δ' ἄρα Διογενὴς ὤρτο πτολίπορθος Ὀδυσσεύς.
τοῖσιν δ' ἡγεμόνευ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο
5 Φαιήκων ἀγορήνδ', ἦ σφιν παρὰ νηυσὶ τέτυκτο.
ἷζόντες δὲ κάθιζον ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοισιν
πλησίον· ἡ δ' ἀνὰ ἄστυ μετῴχετο Παλλὰς Ἀθήνη,
εἰδομένη κήρυκι δαΐφρονος Ἀλκινόοιο,
νόστον Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μητιόωσα·
10 καί ῥα ἑκάστῳ φωτὶ παρισταμένη φάτο μῦθον·
Δεῦτ' ἄγε, Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,
εἰς ἀγορὴν ἰέναι, ὄφρα ξείνοιο πύθησθε,
ὃς νέον Ἀλκινόοιο δαΐφρονος ἵκετο δῶμα,
πόντον ἐπιπλαγχθείς, δέμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος.

15 Ὣς εἰποῦσ', ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
καρπαλίμως δ' ἔμπλητο βροτῶν ἀγοραί τε καὶ ἕδραι
ἀγρομένων· πολλοὶ δ' ἄρα θηήσαντο ἰδόντες
υἱὸν Λαέρταο δαΐφρονα. τῷ δ' ἄρ' Ἀθήνη
θεσπεσίην κατέχευε χάριν κεφαλῇ τε καὶ ὤμοις·
20 καί μιν μακρότερον καὶ πάσσονα θῆκεν ἰδέσθαι,
ὥς κεν Φαιήκεσσι φίλος πάντεσσι γένοιτο,
δεινός τ' αἰδοῖός τε, καὶ ἐκτελέσειεν ἀέθλους
πολλούς, τοὺς Φαίηκες ἐπειρήσαντ' Ὀδυσῆος.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο,
25 τοῖσιν δ' Ἀλκίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,
ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
ξεῖνος ὅδ', οὐκ οἶδ' ὅστις, ἀλώμενος ἵκετ' ἐμὸν δῶ,
ἠὲ πρὸς ἠοίων ἢ ἑσπερίων ἀνθρώπων·
30 πομπὴν δ' ὀτρύνει, καὶ λίσσεται ἔμπεδον εἶναι.
ἡμεῖς δ', ὡς τὸ πάρος περ, ἐποτρυνώμεθα πομπήν.
οὐδὲ γὰρ οὐδέ τις ἄλλος, ὅτις κ' ἐμὰ δώματ' ἵκηται,
ἐνθάδ' ὀδυρόμενος δηρὸν μένει εἵνεκα πομπῆς.
ἀλλ' ἄγε, νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἅλα δῖαν
35 πρωτόπλοον· κούρω δὲ δύω καὶ πεντήκοντα
κρινάσθων κατὰ δῆμον, ὅσοι πάρος εἰσὶν ἄριστοι.
δησάμενοι δ' εὖ πάντες ἐπὶ κληῖσιν ἐρετμὰ
ἔκβητ'· αὐτὰρ ἔπειτα θοὴν ἀλεγύνετε δαῖτα,
ἡμέτερόνδ' ἐλθόντες· ἐγὼ δ' εὖ πᾶσι παρέξω.
40 κούροισιν μὲν ταῦτ' ἐπιτέλλομαι· αὐτὰρ οἱ ἄλλοι
σκηπτοῦχοι βασιλῆες ἐμὰ πρὸς δώματα καλὰ
ἔρχεσθ', ὄφρα ξεῖνον ἐνὶ μεγάροισι φιλέωμεν·
μηδέ τις ἀρνείσθω· καλέσασθε δὲ θεῖον ἀοιδόν,
Δημόδοκον· τῷ γάρ ῥα θεὸς περὶ δῶκεν ἀοιδήν,
45 τέρπειν, ὅππῃ θυμὸς ἐποτρύνῃσιν ἀείδειν.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο
σκηπτοῦχοι· κήρυξ δὲ μετᾴχετο θεῖον ἀοιδόν.
κούρω δὲ κρινθέντε δύω καὶ πεντήκοντα
βήτην, ὡς ἐκέλευσ', ἐπὶ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο.
50 αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
νῆα μὲν οἵγε μέλαιναν ἁλὸς βένθοςδε ἔρυσσαν·
ἐν δ' ἱστόν τ' ἐτίθεντο καὶ ἱστία νηῒ μελαίνῃ,
ἠρτύναντο δ' ἐρετμὰ τροποῖς ἐν δερματίνοισιν,
πάντα κατὰ μοῖραν· ἀνά θ' ἱστία λευκὰ πέτασσαν.
55 ὑψοῦ δ' ἐν νοτίῳ τήνγ' ὥρμισαν· αὐτὰρ ἔπειτα
βάν ῥ' ἴμεν Ἀλκινόοιο δαΐφρονος ἐς μέγα δῶμα.

πλῆντο δ' ἄρ' αἴθουσαί τε καὶ ἔρκεα καὶ δόμοι ἀνδρῶν.
[ἀγρομένων· πολλοὶ δ' ἄρ' ἔσαν νέοι ἠδὲ παλαιοί.]
τοῖσιν δ' Ἀλκίνοος δυοκαίδεκα μῆλ' ἱέρευσεν,
ὀκτὼ δ' ἀργιόδοντας ὕας, δύο δ' εἰλίποδας βοῦς·
τοὺς δέρον, ἀμφί δ' ἕπον, τετύκοντό τε δαῖτ' ἐρατεινήν.
Κήρυξ δ' ἐγγύθεν ἦλθεν, ἄγων ἐρίηρον ἀοιδόν,
τὸν περὶ Μοῦσ' ἐφίλησε, δίδου δ' ἀγαθόν τε κακόν τε·
ὀφθαλμῶν μὲν ἄμερσε, δίδου δ' ἡδεῖαν ἀοιδήν.
τῷ δ' ἄρα Ποντόνοος θῆκε θρόνον ἀργυρόηλον
μέσσῳ δαιτυμόνων, πρὸς κίονα μακρὸν ἐρείσας·
κὰδ δ' ἐκ πασσαλόφι κρέμασεν φόρμιγγα λίγειαν,
αὐτοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς, καὶ ἐπέφραδε χερσὶν ἑλέσθαι
κήρυξ· πὰρ δ' ἐτίθει κάνεον, καλήν τε τράπεζαν,
πὰρ δὲ δέπας οἴνοιο, πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι.
οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Μοῦσ' ἄρ' ἀοιδὸν ἀνῆκεν ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν,
οἴμης, τῆς τότ' ἄρα κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἵκανεν·
νεῖκος Ὀδυσσῆος καὶ Πηλείδεω Ἀχιλῆος,
ὥς ποτε δηρίσαντο, θεῶν ἐν δαιτὶ θαλείῃ,
ἐκπάγλοις ἐπέεσσιν· ἄναξ δ' ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
χαῖρε νόῳ, ὅτ' ἄριστοι Ἀχαιῶν δηριόωντο.
ὣς γὰρ οἱ χρείων μυθήσατο Φοῖβος Ἀπόλλων
Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ, ὅθ' ὑπέρβη λάϊνον οὐδὸν
χρησόμενος· τότε γάρ ῥα κυλίνδετο πήματος ἀρχὴ
Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι, Διὸς μεγάλου διὰ βουλάς.
Ταῦτ' ἄρ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
πορφύρεον μέγα φᾶρος ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσιν,
κὰκ κεφαλῆς εἴρυσσε, κάλυψε δὲ καλὰ πρόςωπα·
αἴδετο γὰρ Φαίηκας, ὑπ' ὀφρύσι δάκρυα λείβων.
ἤτοι ὅτε λήξειεν ἀείδων θεῖος ἀοιδός,
δάκρυ' ὀμορξάμενος, κεφαλῆς ἄπο φᾶρος ἔλεσκεν,
καὶ δέπας ἀμφικύπελλον ἑλών, σπείσασκε θεοῖσιν.
αὐτὰρ ὅτ' αὖψ ἄρχοιτο, καὶ ὀτρύνειαν ἀείδειν
Φαιήκων οἱ ἄριστοι· ἐπεὶ τέρποντ' ἐπέεσσιν·
αὖψ Ὀδυσεὺς κατὰ κρᾶτα καλυψάμενος γοάασκεν.
ἔνθ' ἄλλους μὲν πάντας ἐλάνθανε δάκρυα λείβων,
Ἀλκίνοος δέ μιν οἶος ἐπεφράσατ' ἠδ' ἐνόησεν,
ἥμενος ἄγχ' αὐτοῦ· βαρὺ δὲ στενάχοντος ἄκουσεν.
αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες·
ἤδη μὲν δαιτὸς κεκορήμεθα θυμὸν ἀοιδῆς,

φόρμιγγός θ', ἣ δαιτὶ συνήορός ἐστι θαλείῃ·
100 νῦν δ' ἐξέλθωμεν, καὶ ἀέθλων πειρηθῶμεν
πάντων· ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἐνίσπῃ οἷσι φίλοισιν,
οἴκαδε νοστήσας, ὅσσον περιγιγνόμεθ' ἄλλων
πύξ τε παλαισμοσύνῃ τε καὶ ἅλμασιν ἠδὲ πόδεσσιν.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο.
105 κὰδ δ' ἐκ πασσαλόφι κρέμασεν φόρμιγγα λίγειαν,
Δημοδόκου δ' ἕλε χεῖρα, καὶ ἔξαγεν ἐκ μεγάροιο
κήρυξ· ἦρχε δὲ τῷ αὐτὴν ὁδόν, ἥπερ οἱ ἄλλοι
Φαιήκων οἱ ἄριστοι, ἀέθλια θαυμανέοντες.
βὰν δ' ἴμεν εἰς ἀγορήν, ἅμα δ' ἕσπετο πουλὺς ὅμιλος,
110 μυρίοι· ἂν δ' ἵσταντο νέοι πολλοί τε καὶ ἐσθλοί.
ὦρτο μὲν Ἀκρόνεώς τε καὶ Ὠκύαλος καὶ Ἐλατρεύς,
Ναυτεύς τε Πρυμνεύς τε καὶ Ἀγχίαλος καὶ Ἐρετμεύς,
Ποντεύς τε Πρωρεύς τε, Θόων, Ἀναβησίνεώς τε,
Ἀμφιάλός θ', υἱὸς Πολυνήου Τεκτονίδαο·
115 ἂν δὲ καὶ Εὐρύαλος, βροτολοιγῷ ἶσος Ἄρηϊ,
Ναυβολίδης θ', ὃς ἄριστος ἦην εἶδός τε δέμας τε
πάντων Φαιήκων μετ' ἀμύμονα Λαοδάμαντα.
ἂν δ' ἔσταν τρεῖς παῖδες ἀμύμονος Ἀλκινόοιο,
Λαοδάμας θ' Ἅλιός τε καὶ ἀντίθεος Κλυτόνηος·
120 οἱ δή τοι πρῶτον μὲν ἐπειρήσαντο πόδεσσιν.
τοῖσι δ' ἀπὸ νύσσης τέτατο δρόμος· οἱ δ' ἅμα πάντες
καρπαλίμως ἐπέτοντο κονίοντες πεδίοιο.
τῶν δὲ θέειν ὄχ' ἄριστος ἦην Κλυτόνηος ἀμύμων·
ὅσσον τ' ἐν νειῷ οὖρον πέλει ἡμιονοῖιν,
125 τόσσον ὑπεκπροθέων λαοὺς ἵκεθ', οἱ δ' ἐλίποντο.
οἱ δὲ παλαισμοσύνης ἀλεγεινῆς πειρήσαντο·
τῇ δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπεκαίνυτο πάντας ἀρίστους.
ἅλματι δ' Ἀμφίαλος πάντων προφερέστατος ἦεν·
δίσκῳ δ' αὖ πάντων πολὺ φέρτατος ἦεν Ἐλατρεύς·
130 πὺξ δ' αὖ Λαοδάμας, ἀγαθὸς παῖς Ἀλκινόοιο.
αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντες ἐτέρφθησαν φρένα ἀέθλοις,
τοῖς ἄρα Λαοδάμας μετέφη παῖς Ἀλκινόοιο·
Δεῦτε, φίλοι, τὸν ξεῖνον ἐρώμεθα, εἴ τιν' ἄεθλον
οἶδέ τε καὶ δεδάηκε· φυήν γε μὲν οὐ κακός ἐστιν,
135 μηρούς τε κνήμας τε καὶ ἄμφω χεῖρας ὕπερθεν,
αὐχένα τε στιβαρόν, μέγα τε σθένος· οὐδέ τι ἥβης
δεύεται, ἀλλὰ κακοῖσι συνέῤῥηκται πολέεσσιν.
οὐ γὰρ ἔγωγέ τί φημι κακώτερον ἄλλο θαλάσσης,
ἄνδρα τε συγχεῦαι, εἰ καὶ μάλα καρτερὸς εἴη.
140 Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·

Δαοδάμα, μάλα τοῦτο ἔπος κατὰ μοῖραν ἔειπες.
αὐτὸς νῦν προκάλεσσαι ἰών, καὶ πέφραδε μῦθον!
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσ' ἀγαθὸς παῖς Ἀλκινόοιο,
στῆ ῥ' ἐς μέσσον ἰών, καὶ Ὀδυσσῆα προςέειπεν·
145 Δεῦρ' ἄγε καὶ σύ, ξεῖνε πάτερ, πείρησαι ἀέθλων,
εἴ τινά που δεδάηκας· ἔοικε δέ σ' ἴδμεν ἀέθλους.
οὐ μὲν γὰρ μεῖζον κλέος ἀνέρος, ὄφρα κεν ᾖσιν,
ἢ ὅ,τι ποσσίν τε ῥέξει καὶ χερσὶν ἐῇσιν.
ἀλλ' ἄγε, πείρησαι, σκέδασον δ' ἀπὸ κήδεα θυμοῦ·
150 σοὶ δ' ὁδὸς οὐκέτι δηρὸν ἀπέσσεται, ἀλλά τοι ἤδη
νῆυς τε κατείρυσται, καὶ ἐπαρτέες εἰσὶν ἑταῖροι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς
Δαοδάμα, τί με ταῦτα κελεύετε κερτομέοντες;
κήδεά μοι καὶ μᾶλλον ἐνὶ φρεσίν, ἤπερ ἄεθλοι,
155 ὃς πρὶν μὲν μάλα πόλλ' ἔπαθον, καὶ πόλλ' ἐμόγησα·
νῦν δὲ μεθ' ὑμετέρῃ ἀγορῇ νόστοιο χατίζων
ἧμαι, λισσόμενος βασιλῆά τε, πάντα τε δῆμον.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπαμείβετο, νείκεσέ τ' ἄντην·
οὐ γάρ σ' οὐδέ, ξεῖνε, δαήμονι φωτὶ ἔοικω
160 ἄθλων, οἷα τε πολλὰ μετ' ἀνθρώποισι πέλονται·
ἀλλὰ τῷ, ὅςθ' ἅμα νηῒ πολυκληῖδι θαμίζων,
ἀρχὸς ναυτάων, οἵτε πρηκτῆρες ἔασιν,
φόρτου τε μνήμων, καὶ ἐπίσκοπος ᾖσιν ὀδαίων,
κερδέων θ' ἁρπαλέων· οὐδ' ἀθλητῆρι ἔοικας.
165 Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ξεῖν', οὐ καλὸν ἔειπες· ἀτασθάλῳ ἀνδρὶ ἔοικας.
οὕτως οὐ πάντεσσι θεοὶ χαρίεντα διδοῦσιν
ἀνδράσιν, οὔτε φυήν, οὔτ' ἄρ φρένας, οὔτ' ἀγορητύν.
ἄλλος μὲν γάρ τ' εἶδος ἀκιδνότερος πέλει ἀνήρ,
170 ἀλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει· οἱ δέ τ' ἐς αὐτὸν
τερπόμενοι λεύσσουσιν· ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύει
αἰδοῖ μειλιχίῃ, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισιν·
ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ, θεὸν ὥς, εἰςορόωσιν.
ἄλλος δ' αὖτ' εἶδος μὲν ἀλίγκιος ἀθανάτοισιν·
175 ἀλλ' οὔ οἱ χάρις ἀμφιπεριστέφεται ἐπέεσσιν.
ὥς καὶ σοὶ εἶδος μὲν ἀριπρεπές, οὐδέ κεν ἄλλως
οὐδὲ θεὸς τεύξειε· νόον δ' ἀποφώλιός ἐσσι.
ὥρινάς μοι θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν,
εἰπὼν οὐ κατὰ κόσμον· ἐγὼ δ' οὐ νῆϊς ἀέθλων,
180 ὡς σύγε μυθεῖαι, ἀλλ' ἐν πρώτοισιν ὀίω
ἔμμεναι, ὄφρ' ἥβῃ τε πεποίθεα χερσί τ' ἐμῇσιν.
νῦν δ' ἔχομαι κακότητι καὶ ἄλγεσι· πολλὰ γὰρ ἔτλην,

ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλεγεινά τε κύματα πείρων.
ἀλλὰ καὶ ὥς, κακὰ πολλὰ παθών, πειρήσομ' ἀέθλων·
185 θυμοδακὴς γὰρ μῦθος· ἐπώτρυνας δέ με εἰπών.
Ἦ ῥα, καὶ αὐτῷ φάρει ἀναΐξας λάβε δίσκον
μείζονα καὶ πάχετον, στιβαρώτερον οὐκ ὀλίγον περ,
ἣ οἵῳ Φαίηκες ἐδίσκεον ἀλλήλοισιν.
τόν ῥα περιστρέψας ἧκε στιβαρῆς ἀπὸ χειρός·
190 βόμβησεν δὲ λίθος· κατὰ δ' ἔπτηξαν ποτὶ γαίῃ
Φαίηκες δολιχήρετμοι, ναυσίκλυτοι ἄνδρες,
λᾶος ὑπὸ ῥιπῆς. ὁ δ' ὑπέρπτατο σήματα πάντα,
ῥίμφα θέων ἀπὸ χειρός· ἔθηκε δὲ τέρματ' Ἀθήνη,
ἀνδρὶ δέμας εἰκυῖα· ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
195 Καί κ' ἀλαός τοι, ξεῖνε, διακρίνειε τὸ σῆμα
ἀμφαφόων· ἐπεὶ οὔτι μεμιγμένον ἐστὶν ὁμίλῳ,
ἀλλὰ πολὺ πρῶτον· σὺ δὲ θάρσει τόνδε γ' ἄεθλον·
οὔτις Φαιήκων τόνγ' ἵξεται, οὐδ' ὑπερήσει.
Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
200 χαίρων οὕνεχ' ἑταῖρον ἐνηέα λεῦσσ' ἐν ἀγῶνι.
καὶ τότε κουφότερον μετεφώνεε Φαιήκεσσιν·
Τοῦτον νῦν ἀφίκεσθε, νέοι! τάχα δ' ὕστερον ἄλλον
ἥσειν ἢ τοσσοῦτον ὀΐομαι, ἢ ἔτι μᾶσσον.
τῶν δ' ἄλλων ὅτινα κραδίη θυμός τε κελεύει,
205 δεῦρ' ἄγε, πειρηθήτω, ἐπεί μ' ἐχολώσατε λίην,
ἢ πυξ ἠὲ πάλῃ ἢ καὶ ποσίν, οὔτι μεγαίρω,
πάντων Φαιήκων, πλήν γ' αὐτοῦ Λαοδάμαντος.
ξεῖνος γάρ μοι ὅδ' ἐστί· τίς ἂν φιλέοντι μάχοιτο;
ἄφρων δὴ κεῖνός γε καὶ οὐτιδανὸς πέλει ἀνήρ,
210 ὅστις ξεινοδόκῳ ἔριδα προφέρηται ἀέθλων,
δήμῳ ἐν ἀλλοδαπῷ· ἕο δ' αὐτοῦ πάντα κολούει.
τῶν δ' ἄλλων οὔ πέρ τιν' ἀναίνομαι, οὐδ' ἀθερίζω,
ἀλλ' ἐθέλω ἴδμεν καὶ πειρηθήμεναι ἄντην.
πάντα γὰρ οὐ κακός εἰμι, μετ' ἀνδράσιν ὅσσοι ἄεθλοι.
215 εὖ μὲν τόξον οἶδα ἔϋξοον ἀμφαφάασθαι·
πρῶτός κ' ἄνδρα βάλοιμι, ὀϊστεύσας ἐν ὁμίλῳ
ἀνδρῶν δυσμενέων· εἰ καὶ μάλα πολλοὶ ἑταῖροι
ἄγχι παρασταῖεν, καὶ τοξαζοίατο φωτῶν.
οἷος δή με Φιλοκτήτης ἀπεκαίνυτο τόξῳ,
220 δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅτε τοξαζοίμεθ' Ἀχαιοί·
τῶν δ' ἄλλων ἐμέ φημι πολὺ προφερέστερον εἶναι,
ὅσσοι νῦν βροτοί εἰσιν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες.
ἀνδράσι δὲ προτέροισιν ἐριζέμεν οὐκ ἐθελήσω,
οὔθ' Ἡρακλῆϊ, οὔτ' Εὐρύτῳ Οἰχαλιῆϊ,

225 οἳ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἐρίζεσκον περὶ τέχνων·
τῷ ῥα καὶ αἶψ' ἔθανεν μεγας Εὔρυτος, οὐδ' ἐπὶ γῆρας
ἵκετ' ἐνὶ μεγάροισι· χολωσάμενος γὰρ Ἀπόλλων
ἔκτανεν, οὕνεκά μιν προκαλίζετο τοξάζεσθαι.
δουρὶ δ' ἀκοντίζω, ὅσον οὐκ ἄλλος τις ὀϊστῷ.
230 οἵοισιν δείδοικα ποσὶν μήτις με παρέλθῃ
Φαιήκων· λίην γὰρ ἀεικελίως ἐδαμάσθην
κύμασιν ἐν πολλοῖς· ἐπεὶ οὐ κομιδὴ κατὰ νῆα
ἦεν ἐπηετανός· τῷ μοι φίλα γυῖα λέλυνται.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
235 Ἀλκίνοος δέ μιν οἶος ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Ξεῖν', ἐπεὶ οὐκ ἀχάριστα μεθ' ἡμῖν ταῦτ' ἀγορεύεις,
ἀλλ' ἐθέλεις ἀρετὴν σὴν φαινέμεν, ἥ τοι ὀπηδεῖ,
χωόμενος ὅτι σ' οὗτος ἀνὴρ ἐν ἀγῶνι παραστὰς
νείκεσεν· ὡς ἂν σὴν ἀρετὴν βροτὸς οὔτις ὄνοιτο,
240 ὅστις ἐπίσταιτο ἧσι φρεσὶν ἄρτια βάζειν·
ἀλλ' ἄγε, νῦν ἐμέθεν ξυνίει ἔπος, ὄφρα καὶ ἄλλῳ
εἴπῃς ἡρώων, ὅτε κεν σοῖς ἐν μεγάροισιν
δαινύῃ παρὰ σῇ τ' ἀλόχῳ καὶ σοῖσι τέκεσσιν,
ἡμετέρης ἀρετῆς μεμνημένος, οἷα καὶ ἡμῖν
245 Ζεὺς ἐπὶ ἔργα τίθησι διαμπερὲς ἐξέτι πατρῶν.
οὐ γὰρ πυγμάχοι εἰμὲν ἀμύμονες, οὐδὲ παλαισταί,
ἀλλὰ ποσὶ κραιπνῶς θέομεν, καὶ νηυσὶν ἄριστοι·
αἰεὶ δ' ἡμῖν δαίς τε φίλη, κίθαρίς τε χοροί τε,
εἵματά τ' ἐξημοιβά, λοετρά τε θερμὰ καὶ εὐναί.
250 ἀλλ' ἄγε, Φαιήκων βητάρμονες, ὅσσοι ἄριστοι,
παίσατε· ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἐνίσπῃ οἷσι φίλοισιν,
οἴκαδε νοστήσας, ὅσσον περιγιγνόμεθ' ἄλλων
ναυτιλίῃ καὶ ποσσὶ καὶ ὀρχηστυῖ καὶ ἀοιδῇ.
Δημοδόκῳ δέ τις αἶψα κιὼν φόρμιγγα λίγειαν
255 οἰσέτω, ἥ που κεῖται ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν.
Ὣς ἔφατ' Ἀλκίνοος θεοείκελος· ὦρτο δὲ κήρυξ,
οἴσων φόρμιγγα γλαφυρὴν δόμον ἐκ βασιλῆος.
αἰσυμνῆται δὲ κριτοὶ ἐννέα πάντες ἀνέσταν
δήμιοι, οἳ κατ' ἀγῶνας ἐϋπρήσσεσκον ἕκαστα
260 λειηναν δὲ χορόν, καλὸν δ' εὔρυναν ἀγῶνα.
κήρυξ δ' ἐγγύθεν ἦλθε, φέρων φόρμιγγα λίγειαν
Δημοδόκῳ· ὁ δ' ἔπειτα κι' ἐς μέσον· ἀμφὶ δὲ κοῦροι
προσθῆβαι ἵσταντο, δαήμονες ὀρχηθμοῖο·
πέπληγον δὲ χορὸν θεῖον ποσίν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
265 μαρμαρυγὰς θηεῖτο ποδῶν, θαύμαζε δὲ θυμῷ.
Αὐτὰρ ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν,

ἀμφ᾽ Ἄρεος φιλότητος ἐϋστεφάνου τ᾽ Ἀφροδίτης·
ὡς τὰ πρῶτα μίγησαν ἐν Ἡφαίστοιο δόμοισιν
λάθρῃ· πολλὰ δ᾽ ἔδωκε, λέχος δ᾽ ἤσχυνε καὶ εὐνὴν
270 Ἡφαίστοιο ἄνακτος· ἄφαρ δέ οἱ ἄγγελος ἦλθεν
Ἥλιος, ὅ σφ᾽ ἐνόησε μιγαζομένους φιλότητι.
Ἥφαιστος δ᾽ ὡς οὖν θυμαλγέα μῦθον ἄκουσεν,
βῆ ῥ᾽ ἴμεν ἐς χαλκεῶνα, κακὰ φρεσὶ βυσσοδομεύων·
ἐν δ᾽ ἔθετ᾽ ἀκμοθέτῳ μέγαν ἄκμονα, κόπτε δὲ δεσμοὺς
275 ἀῤῥήκτους, ἀλύτους, ὄφρ᾽ ἔμπεδον αὖθι μένοιεν.
αὐτὰρ ἐπειδὴ τεῦξε δόλον, κεχολωμένος Ἄρει,
βῆ ῥ᾽ ἴμεν ἐς θάλαμον, ὅθι οἱ φίλα δέμνι᾽ ἔκειτο·
ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ ἑρμῖσιν χέε δέσματα κύκλῳ ἁπάντῃ·
πολλὰ δὲ καὶ καθύπερθε μελαθρόφιν ἐξεκέχυντο,
280 ἠΰτ᾽ ἀράχνια λεπτά, τά γ᾽ οὔ κέ τις οὐδὲ ἴδοιτο,
οὐδὲ θεῶν μακάρων· πέρι γὰρ δολόεντα τέτυκτο.
αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα δόλον περὶ δέμνια χεῦεν,
εἴσατ᾽ ἴμεν ἐς Λῆμνον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
ἥ οἱ γαιάων πολὺ φιλτάτη ἐστὶν ἁπασέων.
285 οὐδ᾽ ἀλαοσκοπιὴν εἶχε χρυσήνιος Ἄρης,
ὡς ἴδεν Ἥφαιστον κλυτοτέχνην νόσφι κιόντα·
βῆ δ᾽ ἴμεναι πρὸς δῶμα περικλυτοῦ Ἡφαίστοιο,
ἰσχανόων φιλότητος ἐϋστεφάνου Κυθερείης.
ἡ δὲ νέον παρὰ πατρὸς ἐρισθενέος Κρονίωνος
290 ἐρχομένη κατ᾽ ἄρ᾽ ἕζεθ᾽· ὁ δ᾽ εἴσω δώματος ἦει,
ἕν τ᾽ ἄρα οἱ φῦ χειρί, ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽, ἔκ τ᾽ ὀνόμαζεν·
Δεῦρο, φίλη, λέκτρονδε τραπείομεν εὐνηθέντε.
οὐ γὰρ ἔθ᾽ Ἥφαιστος μεταδήμιος, ἀλλά που ἤδη
οἴχεται ἐς Λῆμνον μετὰ Σίντιας ἀγριοφώνους.
295 Ὣς φάτο· τῇ δ᾽ ἀσπαστὸν ἐείσατο κοιμηθῆναι.
τὼ δ᾽ ἐς δέμνια βάντε κατέδραθον· ἀμφὶ δὲ δεσμοὶ
τεχνήεντες ἔχυντο πολύφρονος Ἡφαίστοιο·
οὐδέ τι κινῆσαι μελέων ἦν, οὐδ᾽ ἀναεῖραι.
καὶ τότε δὴ γίγνωσκον, ὅτ᾽ οὐκέτι φυκτὰ πέλοντο.
300 ἀγχίμολον δέ σφ᾽ ἦλθε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις,
αὖτις ὑποστρέψας, πρὶν Λῆμνον γαῖαν ἱκέσθαι·
Ἠέλιος γάρ οἱ σκοπιὴν ἔχεν, εἶπέ τε μῦθον.
[βῆ δ᾽ ἴμεναι πρὸς δῶμα, φίλον τετιημένος ἦτορ·]
ἔστη δ᾽ ἐν προθύροισι, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει·
305 σμερδαλέον δ᾽ ἐβόησε, γέγωνέ τε πᾶσι θεοῖσιν·
Ζεῦ πάτερ, ἠδ᾽ ἄλλοι μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
δεῦθ᾽, ἵνα ἔργα γελαστὰ καὶ οὐκ ἐπιεικτὰ ἴδησθε·
ὡς ἐμὲ χωλὸν ἐόντα Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη

αἶεν ἀτιμάζει, φιλέει δ' ἀΐδηλον Ἄρηα·
310 οὕνεχ' ὁ μὲν καλός τε καὶ ἀρτίπος, αὐτὰρ ἔγωγε
ἠπεδανὸς γενόμην· ἀτὰρ οὔτι μοι αἴτιος ἄλλος,
ἀλλὰ τοκῆε δύω· τὼ μὴ γείνασθαι ὄφελλον!
ἀλλ' ὄψεσθ', ἵνα τώγε καθεύδετον ἐν φιλότητι,
εἰς ἐμὰ δέμνια βάντες· ἐγὼ δ' ὀρόων ἀκάχημαι.
315 οὐ μέν σφεας ἔτ' ἔολπα, μίνυνθά γε, κειέμεν οὕτω,
καὶ μάλα περ φιλέοντε· τάχ' οὐκ ἐθελήσετον ἄμφω
εὕδειν· ἀλλά σφωε δόλος καὶ δεσμὸς ἐρύξει,
εἰςόκε μοι μάλα πάντα πατὴρ ἀποδώσει ἕεδνα,
ὅσσα οἱ ἐγγυάλιξα κυνώπιδος εἵνεκα κούρης·
320 οὕνεκά οἱ καλὴ θυγάτηρ, ἀτὰρ οὐκ ἐχέθυμος.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἀγέροντο θεοὶ ποτὶ χαλκοβατες δῶ
ἦλθε Ποσειδάων γαιήοχος· ἦλθ' ἐριούνης
Ἑρμείας· ἦλθεν δὲ ἄναξ ἑκάεργος Ἀπόλλων.
θηλύτεραι δὲ θεαὶ μένον αἰδοῖ οἴκοι ἑκάστη.
325 ἕσταν δ' ἐν προθύροισι θεοὶ, δωτῆρες ἐάων·
ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν,
τέχνας εἰςορόωσι πολύφρονος Ἡφαίστοιο.
ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα· κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν·
330 ὡς καὶ νῦν Ἥφαιστος ἐὼν βραδὺς εἷλεν Ἄρηα,
ὠκύτατόν περ ἐόντα θεῶν, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν,
χωλὸς ἐών, τέχνησι· τὸ καὶ μοιχάγρι' ὀφέλλει.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Ἑρμῆν δὲ προςέειπεν ἄναξ, Διὸς υἱός, Ἀπόλλων·
335 Ἑρμεία, Διὸς υἱέ, διάκτορε, δῶτορ ἐάων,
ἦ ῥά κεν ἐν δεσμοῖς ἐθέλοις κρατεροῖσι πιεσθεὶς
εὕδειν ἐν λέκτροισι παρὰ χρυσέῃ Ἀφροδίτῃ;
Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα διάκτορος Ἀργειφόντης·
αἴ γὰρ τοῦτο γένοιτο, ἄναξ ἑκατηβόλ' Ἄπολλον!
340 δεσμοὶ μὲν τρὶς τόσσοι ἀπείρονες ἀμφὶς ἔχοιεν,
ὑμεῖς δ' εἰςορόφτε θεαί, πᾶσαί τε θέαιναι·
αὐτὰρ ἐγὼν εὕδοιμι παρὰ χρυσέῃ Ἀφροδίτῃ!
Ὣς ἔφατ' ἐν δὲ γέλως ὤρτ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
οὐδὲ Ποσειδάωνα γέλως ἔχε, λίσσετο δ' αἶεὶ
345 Ἥφαιστον κλυτοεργόν, ὅπως λύσειεν Ἄρηα·
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Λῦσον· ἐγὼ δέ τοι αὐτὸν ὑπίσχομαι, ὡς σὺ καλεύεις,
τίσειν αἴσιμα πάντα μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις·
350 μή με, Ποσείδαον γαιήοχε, ταῦτα κέλευε·

δειλαί τοι δειλῶν γε καὶ ἐγγύαι ἐγγυάασθαι.
πῶς ἂν ἐγώ σε δέοιμι μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν,
εἴ κεν Ἄρης οἴχοιτο, χρέος καὶ δεσμὸν ἀλύξας;
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
355 Ἥφαιστ', εἴπερ γάρ κεν Ἄρης χρεῖος ὑπαλύξας
οἴχηται φεύγων, αὐτός τοι ἐγὼ τάδε τίσω.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις
οὐκ ἔστ', οὐδὲ ἔοικε, τεὸν ἔπος ἀρνήσασθαι.
Ὣς εἰπών, δεσμῶν ἀνίει μένος Ἡφαίστοιο.
360 τὼ δ' ἐπεὶ ἐκ δεσμοῖο λύθεν, κρατεροῦ περ ἐόντος
αὐτίκ' ἀναΐξαντε, ὁ μὲν Θρῄκηνδε βεβήκει,
ἡ δ' ἄρα Κύπρον ἵκανε φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη,
ἐς Πάφον· ἔνθα δέ οἱ τέμενος, βωμός τε θυήεις·
ἔνθα δέ μιν Χάριτες λοῦσαν, καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ
365 ἀμβρότῳ, οἷα θεοὺς ἐπενήνοθεν αἰὲν ἐόντας·
ἀμφὶ δὲ εἵματα ἕσσαν ἐπήρατα θαῦμα ἰδέσθαι.
Ταῦτ' ἄρ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
τέρπετ' ἐνὶ φρεσὶν ἧσιν ἀκούων, ἠδὲ καὶ ἄλλοι
Φαίηκες δολιχήρετμοι, ναυσίκλυτοι ἄνδρες.
370 Ἀλκίνοος δ' Ἄλιον καὶ Λαοδάμαντα κέλευσεν
μουνάξ ὀρχήσασθαι, ἐπεί σφισιν οὔτις ἔριζεν.
οἱ δ' ἐπεὶ οὖν σφαῖραν καλὴν μετὰ χερσὶν ἔλοντο,
πορφυρέην, τήν σφιν Πόλυβος ποίησε δαΐφρων·
τὴν ἕτερος ῥίπτασκε ποτὶ νέφεα σκιόεντα,
375 ἰδνωθεὶς ὀπίσω· ὁ δ' ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἀερθείς,
ῥηϊδίως μεθέλεσκε, πάρος ποσὶν οὔδας ἱκέσθαι.
αὐτὰρ ἐπειδὴ σφαίρῃ ἀν' ἰθὺν πειρήσαντο,
ὠρχείσθην δὴ ἔπειτα ποτὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
ταρφέ' ἀμειβομένω· κοῦροι δ' ἐπελήκεον ἄλλοι,
380 ἑσταότες κατ' ἀγῶνα, πολὺς δ' ὑπὸ κόμπος ὀρώρει.
δὴ τότ' ἄρ' Ἀλκίνοον προσεφώνεε δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
ἦ μὲν ἀπείλησας, βητάρμονας εἶναι ἀρίστους,
ἦ δ' ἄρ' ἑτοῖμα τέτυκτο· σέβας μ' ἔχει εἰςορόωντα
385 Ὣς φάτο· γήθησεν δ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο.
αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες·
ὁ ξεῖνος μάλα μοι δοκέει πεπνυμένος εἶναι.
ἀλλ' ἄγε οἱ δῶμεν ξεινήϊον, ὡς ἐπιεικές.
390 δώδεκα γὰρ κατὰ δῆμον ἀριπρεπέες βασιλῆες
ἀρχοὶ κραίνουσι, τρισκαιδέκατος δ' ἐγὼ αὐτός·
τῶν οἱ φᾶρος ἕκαστος ἐϋπλυνὲς ἠδὲ χιτῶνα

καὶ χρυσοῖο τάλαντον ἐνείκατε τιμήεντος·
αἶψα δὲ πάντα φέρωμεν ἀολλέες, ὄφρ' ἐνὶ χερσὶν
395 ξεῖνος ἔχων, ἐπὶ δόρπον ἴῃ χαίρων ἐνὶ θυμῷ.
Εὐρύαλος δέ ἑ αὐτὸν ἀρεσσάσθω ἐπέεσσιν
καὶ δώρῳ· ἐπεὶ οὔτι ἔπος κατὰ μοῖραν ἔειπεν.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπήνεον, ἠδ' ἐκέλευον·
δῶρα δ' ἄρ' οἰσέμεναι πρόεσαν κήρυκα ἕκαστος·
400 τὸν δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
τοιγὰρ ἐγὼ τὸν ξεῖνον ἀρέσσομαι, ὡς σὺ κελεύεις·
δώσω οἱ τόδ' ἄορ παγχάλκεον, ᾧ ἔπι κώπη
ἀργυρέη, κολεὸν δὲ νεοπρίστου ἐλέφαντος
405 ἀμφιδεδίνηται· πολέος δέ οἱ ἄξιον ἔσται.
Ὣς εἰπών, ἐν χερσὶ τίθει ξίφος ἀργυρόηλον,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρε, πάτερ ὦ ξεῖνε! ἔπος δ' εἴπερ τι βέβακται
δεινόν, ἄφαρ τὸ φέροιεν ἀναρπάξασαι ἄελλαι.
410 σοὶ δὲ θεοὶ ἄλοχόν τ' ἰδέειν καὶ πατρίδ' ἱκέσθαι
δοῖεν· ἐπειδὴ δηθὰ φίλων ἄπο πήματα πάσχεις.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς
καὶ σύ, φίλος, μάλα χαῖρε, θεοὶ δέ τοι ὄλβια δοῖεν!
μηδέ τί τοι ξίφεός γε ποθὴ μετόπισθε γένοιτο
415 τούτου, ὃ δή μοι δῶκας, ἀρεσσάμενος ἐπέεσσιν.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφ' ὤμοισι θέτο ξίφος ἀργυρόηλον.
δύσετό τ' ἠέλιος, καὶ τῷ κλυτὰ δῶρα παρῆεν·
καὶ τάγ' ἐς Ἀλκινόοιο φέρον κήρυκες ἀγαυοί·
δεξάμενοι δ' ἄρα παῖδες ἀμύμονος Ἀλκινόοιο,
420 μητρὶ παρ' αἰδοίῃ ἔθεσαν περικαλλέα δῶρα.
τοῖσιν δ' ἡγεμόνευ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο·
ἐλθόντες δὲ κάθιζον ἐν ὑψηλοῖσι θρόνοισιν.
δή ῥα τότ' Ἀρήτην προσέφη μένος Ἀλκινόοιο·
Δεῦρο, γύναι, φέρε χηλὸν ἀριπρεπέ', ἥτις ἀρίστη·
425 ἐν δ' αὐτῇ θὲς φᾶρος ἐϋπλυνές ἠδὲ χιτῶνα.
ἀμφὶ δέ οἱ πυρὶ χαλκὸν ἰήνατε, θέρμετε δ' ὕδωρ,
ὄφρα λοεσσάμενός τε, ἰδὼν τ' εὖ κείμενα πάντα
δῶρα, τά οἱ Φαίηκες ἀμύμονες ἐνθάδ' ἔνεικαν,
δαιτί τε τέρπηται, καὶ ἀοιδῆς ὕμνον ἀκούων.
430 καί οἱ ἐγὼ τόδ' ἄλεισον ἐμὸν περικαλλὲς ὀπάσσω,
χρύσεον, ὄφρ' ἐμέθεν μεμνημένος ἤματα πάντα
σπένδῃ ἐνὶ μεγάρῳ Διί τ', ἄλλοισίν τε θεοῖσιν.
Ὣς ἔφατ'· Ἀρήτη δὲ μετὰ δμωῇσιν ἔειπεν,
ἀμφὶ πυρὶ στῆσαι τρίποδα μέγαν ὄττι τάχιστα.

435 αἱ δὲ λοετροχόον τρίποδ' ἵστασαν ἐν πυρὶ κηλέῳ·
ἐν δ' ἄρ' ὕδωρ ἔχεαν, ὑπὸ δὲ ξύλα δαῖον ἐλοῦσαι.
γάστρην μὲν τρίποδος πὺρ ἄμφετε, θέρμετο δ' ὕδωρ.
τόφρα δ' ἄρ' Ἀρήτη ξείνῳ περικαλλέα χηλὸν
ἐξέφερεν θαλάμοιο, τίθει δ' ἐνὶ κάλλιμα δῶρα,
440 ἐσθῆτα, χρυσόν τε, τά οἱ Φαίηκες ἔδωκαν·
ἐν δ' αὐτῇ φᾶρος θῆκεν, καλόν τε χιτῶνα,
καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Αὐτὸς νῦν ἴδε πῶμα, θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἴηλον,
μήτις τοι καθ' ὁδὸν δηλήσεται, ὁππότ' ἂν αὖτε
445 εὕδῃσθα γλυκὺν ὕπνον, ἰὼν ἐν νηῒ μελαίνῃ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
αὐτίκ' ἐπήρτυε πῶμα, θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἴηλεν
ποικίλον, ὃν ποτέ μιν δέδαε φρεσὶ πότνια Κίρκη.
αὐτόδιον δ' ἄρα μιν ταμίη λούσασθαι ἄνωγεν,
450 ἐς ῥ' ἀσάμινθον βάνθ'· ὁ δ' ἄρ' ἀσπασίως ἴδε θυμῷ
θερμὰ λοέτρ'· ἐπεὶ οὔτι κομιζόμενός γε θάμιζεν,
ἐπειδὴ λίπε δῶμα Καλυψοῦς ἠϋκόμοιο·
τόφρα δέ οἱ κομιδή γε, θεῷ ὡς, ἔμπεδος ἦεν.
τὸν δ' ἐπεὶ οὖν δμωαὶ λοῦσαν, καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ,
455 ἀμφὶ δέ μιν χλαῖναν καλὴν βάλον ἠδὲ χιτῶνα,
ἐκ ῥ' ἀσαμίνθου βὰς ἄνδρας μέτα οἰνοποτῆρας
ἧϊε· Ναυσικάα δέ, θεῶν ἄπο κάλλος ἔχουσα,
στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο·
θαύμαζεν δ' Ὀδυσῆα ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶσα,
460 καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρε, ξεῖν'! ἵνα καί ποτ' ἐὼν ἐν πατρίδι γαίῃ
μνήσῃ ἐμεῖ', ὅτι μοι πρώτῃ ζωάγρι' ὀφέλλεις.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς.
Ναυσικάα, θύγατερ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο,
465 οὕτω νῦν Ζεὺς θείη, ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης,
οἴκαδέ τ' ἐλθέμεναι, καὶ νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι·
τῷ κέν τοι καὶ κεῖθι, θεῷ ὡς, εὐχετοῴμην
αἰεὶ ἤματα πάντα· σὺ γάρ μ' ἐβιώσαο, κούρη.
Ἦ ῥα, καὶ ἐς θρόνον ἷζε παρ' Ἀλκίνοον βασιλῆα.
470 οἱ δ' ἤδη μοίρας τ' ἔνεμον, κερόωντό τε οἶνον.
κήρυξ δ' ἐγγύθεν ἦλθεν, ἄγων ἐρίηρον ἀοιδόν,
Δημόδοκον, λαοῖσι τετιμένον· εἷσε δ' ἄρ' αὐτὸν
μέσσῳ δαιτυμόνων, πρὸς κίονα μακρὸν ἐρείσας.
δὴ τότε κήρυκα προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς,
475 νώτου ἀποπροταμών – ἐπὶ δὲ πλεῖον ἐλέλειπτο –
ἀρηπόδοντος ὑός, θαλερὴ δ' ἦν ἀμφὶς ἀλοιφή·

Κήρυξ, τῇ δή, τοῦτο πόρε κρέας, ὄφρα φάγῃσιν,
Δημοδόκῳ, καί μιν προςπτύξομαι, ἀχνύμενός περ.
πᾶσι γὰρ ἀνθρώποισιν ἐπιχθονίοισιν ἀοιδοὶ
480 τιμῆς ἔμμοροί εἰσι καὶ αἰδοῦς, οὕνεκ' ἄρα σφέας
οἶμας Μοῦσ' ἐδίδαξε· φίλησε δὲ φῦλον ἀοιδῶν.
Ὣς ἄρ' ἔφη· κήρυξ δὲ φέρων ἐν χερσὶν ἔθηκεν
ἥρῳ Δημοδόκῳ· ὁ δ' ἐδέξατο, χαῖρε δὲ θυμῷ.
οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
485 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
δὴ τότε Δημόδοκον προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Δημόδοκ', ἔξοχα δή σε βροτῶν αἰνίζομ' ἁπάντων·
ἢ σέγε Μοῦσ' ἐδίδαξε, Διὸς παῖς, ἢ σέγ' Ἀπόλλων.
λίην γὰρ κατὰ κόσμον Ἀχαιῶν οἶτον ἀείδεις,
490 ὅσσ' ἔρξαν τ' ἔπαθόν τε, καὶ ὅσσ' ἐμόγησαν Ἀχαιοί·
ὥςτε που ἢ αὐτὸς παρεών, ἢ ἄλλου ἀκούσας.
ἀλλ' ἄγε δὴ μετάβηθι, καὶ ἵππου κόσμον ἄεισον
δουρατέου, τὸν Ἐπειὸς ἐποίησεν σὺν Ἀθήνῃ,
ὃν ποτ' ἐς ἀκρόπολιν δόλον ἤγαγε δῖος Ὀδυσσεύς,
495 ἀνδρῶν ἐμπλήσας, οἳ Ἴλιον ἐξαλάπαξαν.
αἴ κεν δή μοι ταῦτα κατὰ μοῖραν καταλέξῃς,
αὐτίκ' ἐγὼ πᾶσιν μυθήσομαι ἀνθρώποισιν,
ὡς ἄρα τοι πρόφρων θεὸς ὤπασε θέσπιν ἀοιδήν·
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ὁρμηθεὶς θεοῦ ἤρχετο, φαῖνε δ' ἀοιδήν,
500 ἔνθεν ἑλών, ὡς οἱ μὲν ἐϋσσέλμων ἐπὶ νηῶν
βάντες ἀπέπλειον, πῦρ ἐν κλισίῃσι βαλόντες,
Ἀργεῖοι· τοὶ δ' ἤδη ἀγακλυτὸν ἀμφ' Ὀδυσῆα
εἵατ' ἐνὶ Τρώων ἀγορῇ, κακαλυμμένοι ἵππῳ·
αὐτοὶ γάρ μιν Τρῶες ἐς ἀκρόπολιν ἐρύσαντο.
505 ὣς ὁ μὲν ἑστήκει· τοὶ δ' ἄκριτα πόλλ' ἀγόρευον,
ἧμενοι ἀμφ' αὐτόν· τρίχα δέ σφισιν ἤνδανε βουλή,
ἠὲ διατμῆξαι κοῖλον δόρυ νηλεῖ χαλκῷ,
ἢ κατὰ πετράων βαλέειν ἐρύσαντας ἐπ' ἄκρης,
ἢ ἐᾶν μέγ' ἄγαλμα θεῶν θελκτήριον εἶναι·
510 τῇπερ δὴ καὶ ἔπειτα τελευτήσεσθαι ἔμελλεν.
αἶσα γὰρ ἦν ἀπολέσθαι, ἐπὴν πόλις ἀμφικαλύψῃ
δουράτεον μέγαν ἵππον, ὅθ' εἵατο πάντες ἄριστοι
Ἀργείων, Τρώεσσι φόνον καὶ Κῆρα φέροντες.
ἤειδεν δ', ὡς ἄστυ διέπραθον υἷες Ἀχαιῶν,
515 ἱππόθεν ἐκχύμενοι, κοῖλον λόχον ἐκπρολιπόντες.
ἄλλον δ' ἄλλῃ ἄειδε πόλιν κεραΐζεμεν αἰπήν·
αὐτὰρ Ὀδυσσῆα προτὶ δώματα Δηϊφόβοιο
βήμεναι, ἠΰτ' Ἄρηα, σὺν ἀντιθέῳ Μενελάῳ.

κεῖθι δὴ αἰνότατον πόλεμον φάτο τολμήσαντα,
520 νικῆσαι καὶ ἔπειτα, διὰ μεγάθυμον Ἀθήνην.
Ταῦτ' ἄρ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
τήκετο· δάκρυ δ' ἔδευεν ὑπὸ βλεφάροισι παρειάς.
ὡς δὲ γυνὴ κλαίῃσι φίλον πόσιν ἀμφιπεσοῦσα,
ὅστε ἑῆς πρόσθεν πόλιος λαῶν τε πέσῃσιν,
525 ἄστεϊ καὶ τεκέεσσιν ἀμύνων νηλεὲς ἦμαρ·
ἡ μὲν τὸν θνήσκοντα καὶ ἀσπαίροντ' ἐςιδοῦσα,
ἀμφ' αὐτῷ χυμένη λίγα κωκύει· οἱ δέ τ' ὄπισθεν
κόπτοντες δούρεσσι μετάφρενον ἠδὲ καὶ ὤμους,
εἴρερον εἰςανάγουσι, πόνον τ' ἐχέμεν καὶ ὀϊζύν·
530 τῆς δ' ἐλεεινοτάτῳ ἄχεϊ φθινύθουσι παρειαί·
ὣς Ὀδυσεὺς ἐλεεινὸν ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβεν.
ἔνθ' ἄλλους μὲν πάντας ἐλάνθανε δάκρυα λείβων,
Ἀλκίνοος δέ μιν οἶος ἐπεφράσατ' ἠδ' ἐνόησεν,
ἥμενος ἄγχ' αὐτοῦ, βαρὺ δὲ στενάχοντος ἄκουσεν·
535 αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες·
Δημόδοκος δ' ἤδη σχεθέτω φόρμιγγα λίγειαν·
οὐ γάρ πω πάντεσσι χαριζόμενος τάδ' ἀείδει
ἐξ οὗ δορπέομέν τε, καὶ ὤρορε θεῖος ἀοιδός,
540 ἐκ τοῦδ' οὔπω παύσατ' ὀϊζυροῖο γόοιο
ὁ ξεῖνος· μάλα πού μιν ἄχος φρένας ἀμφιβέβηκεν.
ἀλλ' ἄγ', ὁ μὲν σχεθέτω, ἵν' ὁμῶς τερπώμεθα πάντες,
ξεινοδόκοι καὶ ξεῖνος· ἐπεὶ πολὺ κάλλιον οὕτω.
εἵνεκα γὰρ ξείνοιο τάδ' αἰδοίοιο τέτυκται,
545 πομπὴ καὶ φίλα δῶρα, τά οἱ δίδομεν φιλέοντες.
ἀντὶ κασιγνήτου ξεῖνός θ' ἱκέτης τε τέτυκται
ἀνέρι, ὅστ' ὀλίγον περ ἐπιψαύῃ πραπίδεσσιν.
τῷ νῦν μηδὲ σὺ κεῦθε νοήμασι κερδαλέοισιν,
ὅ,ττι κέ σ' εἴρωμαι· φάσθαι δέ σε κάλλιόν ἐστιν.
550 εἴπ' ὄνομ', ὅ,ττι σε κεῖθι κάλεον μήτηρ τε πατήρ τε,
ἄλλοι θ', οἳ κατὰ ἄστυ, καὶ οἳ περιναιετάουσιν.
οὐ μὲν γάρ τις πάμπαν ἀνώνυμός ἐστ' ἀνθρώπων,
οὐ κακός, οὐδὲ μὲν ἐσθλός, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται·
ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι τίθενται, ἐπεί κε τέκωσι, τοκῆες.
555 εἰπὲ δέ μοι γαῖάν τε τεήν, δῆμόν τε πόλιν τε·
ὄφρα σε τῇ πέμπωσι τιτυσκόμεναι φρεσὶ νῆες.
οὐ γὰρ Φαιήκεσσι κυβερνητῆρες ἔασιν,
οὐδέ τι πηδάλιά ἐστι, τά τ' ἄλλαι νῆες ἔχουσιν·
ἀλλ' αὐταὶ ἴσασι νοήματα καὶ φρένας ἀνδρῶν,
560 καὶ πάντων ἴσασι πόλιας καὶ πίονας ἀγρούς

ἀνθρώπων· καὶ λαῖτμα τάχισθ' ἁλὸς ἐκπερόωσιν,
ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμέναι· οὐδέ ποτέ σφιν
οὔτε τι πημανθῆναι ἔπι δέος, οὐδ' ἀπολέσθαι.
ἀλλὰ τόδ' ὥς ποτε πατρὸς ἐγὼν εἰπόντος ἄκουσα
565 Ναυσιθόου, ὃς ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγάσασθαι
ἡμῖν, οὕνεκα πομποὶ ἀπήμονές εἰμεν ἁπάντων.
φῆ ποτὲ Φαιήκων ἀνδρῶν εὐεργέα νῆα
ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν ἐν ἠεροειδεῖ πόντῳ
ῥαισέμεναι, μέγα δ' ἥμιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψειν.
570 ὣς ἀγόρευ' ὁ γέρων· τὰ δέ κεν θεὸς ἢ τελέσειεν,
ἤ κ' ἀτέλεστ' εἴη, ὥς οἱ φίλον ἔπλετο θυμῷ.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπέ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
ὅππῃ ἀπεπλάγχθης τε, καὶ ἅστινας ἵκεο χώρας
ἀνθρώπων· αὐτούς τε πόλεις τ' εὖ ναιετάωσας·
575 ἠ μὲν ὅσοι χαλεποί τε καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι·
οἵ τε φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεοῦδής.
εἰπὲ δ', ὅ,τι κλαίεις καὶ ὀδύρεαι ἔνδοθι θυμῷ,
Ἀργείων, Δαναῶν, ἠδ' Ἰλίου οἶτον ἀκούων.
τὸν δὲ θεοὶ μὲν τεῦξαν, ἐπεκλώσαντο δ' ὄλεθρον
580 ἀνθρώποις, ἵνα ᾖσι καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδή.
ἤ τίς τοι καὶ πηὸς ἀπέφθιτο Ἰλιόθι πρό,
ἐσθλὸς ἐὼν γαμβρὸς ἢ πενθερός, οἵτε μάλιστα
κήδιστοι τελέθουσι, μετ' αἷμά τε καὶ γένος αὐτῶν;
ἤ τίς που καὶ ἑταῖρος ἀνὴρ κεχαρισμένα εἰδώς,
585 ἐσθλός; ἐπεὶ οὐ μέν τι κασιγνήτοιο χερείων
γίγνεται, ὅς κεν, ἑταῖρος ἐών, πεπνυμένα εἰδῇ.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ι.

Quatuor hanc libris Ulysses apud Phæacas seriem multiplicis erroris sui enarrat. Itaque refert, quis et unde domo sit (1–38); ut ab Ilio profectus, primum ad Cicones appulerit, atque expugnata eorum urbe Ismaro, LXXII. sociis amissis, fugatus abcesserit (39–61) atque inde circa Maleam promontorium Borea a cursu suo ad Lotophagos sit dejectus (62–104), tum in terram immanium Cyclopum (105–192); ubi cum duodecim viris ad Polyphemum, Neptuni filium, penetraverit (193–236): qui cruentis dapibus expletus, quas cade sex sociorum ejus instruxerat (237–344), vino etiam, quod Ulysses ingessserat, temulentus, quum in somnum procubuisset, excæcatus (345–412), et parte gregis spoliatus fugientem saxis incessit (413–566).

Ἀλκίνου ἀπόλογοι. Κυκλωπεία.

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
ἤτοι μὲν τόδε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ
τοιοῦδ', οἷος ὅδ' ἐστί, θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδήν.
5 οὐ γὰρ ἔγωγέ τί φημι τέλος χαριέστερον εἶναι,
ἢ ὅτ' ἂν εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ κάτα δῆμον ἅπαντα,
δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ,
ἥμενοι ἑξείης, παρὰ δὲ πλήθωσι τράπεζαι
σίτου καὶ κρειῶν, μέθυ δ' ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων
10 οἰνοχόος φορέῃσι καὶ ἐγχείῃ δεπάεσσιν·
τοῦτό τί μοι κάλλιστον ἐνὶ φρεσὶν εἴδεται εἶναι.
σοὶ δ ἐμὰ κήδεα θυμὸς ἐπετράπετο στονόεντα
εἴρεσθ', ὅφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στεναχίζω.
τί πρῶτόν τοι ἔπειτα, τί δ' ὑστάτιον καταλέξω;
15 κήδε' ἐπεί μοι πολλὰ δόσαν θεοὶ Οὐρανίωνες.
νῦν δ' ὄνομα πρῶτον μυθήσομαι, ὄφρα καὶ ὑμεῖς
εἴδετ· ἐγὼ δ' ἂν ἔπειτα, φυγὼν ὕπο νηλεὲς ἦμαρ,
ὑμῖν ξεῖνος ἔω, καὶ ἀπόπροθι δώματα ναίων.
εἰμ' Ὀδυσεὺς Λαερτιάδης, ὃς πᾶσι δόλοισιν
20 ἀνθρώποισι μέλω, καί μευ κλέος οὐρανὸν ἵκει.
ναιετάω δ' Ἰθάκην εὐδείελον· ἐν δ' ὄρος αὐτῇ,
Νήριτον εἰνοσίφυλλον, ἀριπρεπές· ἀμφὶ δὲ νῆσοι
πολλαὶ ναιετάουσι μάλα σχεδὸν ἀλλήλῃσιν,
Δουλίχιόν τε Σάμη τε καὶ ὑλήεσσα Ζάκυνθος·
25 αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ πανυπερτάτη εἰν ἁλὶ κεῖται
πρὸς ζόφον – αἱ δέ τ' ἄνευθε πρὸς Ἠῶ τ' Ἠέλιόν τε –
τρηχεῖ', ἀλλ' ἀγαθὴ κουροτρόφος· οὔτοι ἔγωγε
ἧς γαίης δύναμαι γλυκερώτερον ἄλλο ἰδέσθαι.

ἦ μέν μ' αὐτόθ' ἔρυκε Καλυψώ, δῖα θεάων·
30 [ἐν πέσσι γλαφυροῖσι, λιλαιομένη πόσιν εἶναι·]
ὡς δ' αὖτως Κίρκη κατερήτυεν ἐν μεγάροισιν
Αἰαίη, δολόεσσα, λιλαιομένη πόσιν εἶναι·
ἀλλ' ἐμὸν οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθον.
ὣς οὐδὲν γλύκιον ἧς πατρίδος οὐδὲ τοκήων
35 γίγνεται, εἴπερ καί τις ἀπόπροθι πίονα οἶκον
γαίῃ ἐν ἀλλοδαπῇ ναίει ἀπάνευθε τοκήων.
εἰ δ', ἄγε τοι καὶ νόστον ἐμὸν πολυκηδέ' ἐνίσπω,
ὃν μοι Ζεὺς ἐφέηκεν ἀπὸ Τροίηθεν ἰόντι.
Ἰλιόθεν με φέρων ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασσεν,
40 Ἰσμάρῳ· ἔνθα δ' ἐγὼ πόλιν ἔπραθον, ὤλεσα δ' αὐτούς·
ἐκ πόλιος δ' ἀλόχους καὶ κτήματα πολλὰ λαβόντες
δασσάμεθ', ὡς μήτις μοι ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης.
ἔνθ' ἤτοι μὲν ἐγὼ διερῷ ποδὶ φευγέμεν ἡμέας
ἠνώγεα· τοὶ δὲ μέγα νήπιοι οὐκ ἐπίθοντο.
45 ἔνθα δὲ πολλὸν μὲν μέθυ πίνετο, πολλὰ δὲ μῆλα
ἔσφαζον παρὰ θῖνα καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς.
τόφρα δ' ἄρ' οἰχόμενοι Κικόνες Κικόνεσσι γεγώνευν,
οἵ σφιν γείτονες ἦσαν ἅμα πλέονες καὶ ἀρείους,
ἤπειρον ναίοντες, ἐπιστάμενοι μὲν ἀφ' ἵππων
50 ἀνδράσι μάρνασθαι, καὶ ὅθι χρὴ πεζὸν ἐόντα.
ἦλθον ἔπειθ', ὅσα φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ,
ἠέριοι· τότε δή ῥα κακὴ Διὸς αἶσα παρέστη
ἡμῖν αἰνομόροισιν, ἵν' ἄλγεα πολλὰ πάθοιμεν.
στησάμενοι δ' ἐμάχοντο μάχην παρὰ νηυσὶ θοῇσιν·
55 βάλλον δ' ἀλλήλους χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν.
ὄφρα μὲν ἠὼς ἦν, καὶ ἀέξετο ἱερὸν ἦμαρ,
τόφρα δ' ἀλεξόμενοι μένομεν πλέονάς περ ἐόντας·
ἦμος δ' Ἠέλιος μετενίσσετο βουλυτόνδε,
καὶ τότε δὴ Κίκονες κλῖναν δαμάσαντες Ἀχαιούς.
60 ἓξ δ' ἀφ' ἑκάστης νηὸς ἐϋκνήμιδες ἑταῖροι
ὤλονθ'· οἱ δ' ἄλλοι φύγομεν θάνατόν τε μόρον τε.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ,
ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο, φίλους ὀλέσαντες ἑταίρους.
οὐδ' ἄρα μοι προτέρω νῆες κίον ἀμφιέλισσαι,
65 πρίν τινα τῶν δειλῶν ἑτάρων τρὶς ἕκαστον ἀῦσαι,
οἳ θάνον ἐν πεδίῳ, Κικόνων ὕπο δηωθέντες.
νηυσὶ δ' ἐπῶρσ' ἄνεμον Βορέην νεφεληγερέτα Ζεὺς
λαίλαπι θεσπεσίῃ, σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψεν
γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ.
70 αἱ μὲν ἔπειτ' ἐφέροντ' ἐπικάρσιαι, ἱστία δέ σφιν

τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διέσχισεν ἰς ἀνέμοιο.
καὶ τὰ μὲν ἐς νῆας κάθεμεν, δείσαντες ὄλεθρον,
αὐτὰς δ' ἐσσυμένως προερύσσαμεν ἠπειρόνδε.
ἔνθα δύω νύκτας, δύο τ' ἤματα συνεχὲς αἰεὶ
κείμεθ', ὁμοῦ καμάτῳ τε καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἔδοντες.
ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ ἐϋπλόκαμος τέλεσ' Ἠώς,
ἱστοὺς στησάμενοι, ἀνά θ' ἱστία λευκὰ ἐρύσαντες,
ἥμεθα· τὰς δ' ἄνεμός τε κυβερνῆταί τ' ἴθυνον.
καί νύ κεν ἀσκηθὴς ἱκόμην ἐς πατρίδα γαῖαν,
ἀλλά με κῦμα, ῥόος τε, περιγνάμπτοντα Μάλειαν,
καὶ Βορέης ἀπέωσε, παρέπλαγξεν δὲ Κυθήρων.
Ἔνθεν δ' ἐννῆμαρ φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισιν
πόντον ἐπ' ἰχθυόεντ'· αὐτὰρ δεκάτῃ ἐπέβημεν
γαίης Λωτοφάγων, οἵτ' ἄνθινον εἶδαρ ἔδουσιν.
ἔνθα δ' ἐπ' ἠπείρου βῆμεν, καὶ ἀφυσσάμεθ' ὕδωρ·
αἶψα δὲ δεῖπνον ἕλοντο θοῇς παρὰ νηυσὶν ἑταῖροι.
αὐτὰρ ἐπεὶ σίτοιό τε πασσάμεθ' ἠδὲ ποτῆτος,
δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάρους προΐειν πεύθεσθαι ἰόντας,
ἄνδρε δύω κρίνας, τρίτατον κήρυχ' ἅμ' ὀπάσσας,
οἵτινες ἀνέρες εἶεν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες.
οἱ δ' αἶψ' οἰχόμενοι μίγεν ἀνδράσι Λωτοφάγοισιν·
οὐδ' ἄρα Λωτοφάγοι μήδονθ' ἑτάροισιν ὄλεθρον
ἡμετέροις, ἀλλά σφι δόσαν λωτοῖο πάσασθαι.
τῶν δ' ὅστις λωτοῖο φάγοι μελιηδέα καρπόν,
οὐκέτ' ἀπαγγεῖλαι πάλιν ἤθελεν, οὐδὲ νέεσθαι·
ἀλλ' αὐτοῦ βούλοντο μετ' ἀνδράσι Λωτοφάγοισιν
λωτὸν ἐρεπτόμενοι μενέμεν, νόστου τε λαθέσθαι.
τοὺς μὲν ἐγὼν ἐπὶ νῆας ἄγον κλαίοντας ἀνάγκῃ,
νηυσὶ δ' ἐνὶ γλαφυρῇσιν ὑπὸ ζυγὰ δῆσα ἐρύσσας.
αὐτὰρ τοὺς ἄλλους κελόμην ἐρίηρας ἑταίρους
σπερχομένους νηῶν ἐπιβαινέμεν ὠκειάων,
μήπω τις λωτοῖο φαγὼν νόστοιο λάθηται.
οἱ δ' αἶψ' εἰςβαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον·
ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ.
Κυκλώπων δ' ἐς γαῖαν ὑπερφιάλων, ἀθεμίστων,
ἱκόμεθ', οἳ ῥα θεοῖσι πεποιθότες ἀθανάτοισιν,
οὔτε φυτεύουσιν χερσὶν φυτόν, οὔτ' ἀρόωσιν·
ἀλλὰ τάγ' ἄσπαρτα καὶ ἄνηροτα πάντα φύονται,
πυροὶ καὶ κριθαὶ ἠδ' ἄμπελοι, αἵτε φέρουσιν
οἶνον ἐριστάφυλον, καί σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει.
τοῖσιν δ' οὔτ' ἀγοραὶ βουληφόροι, οὔτε θέμιστες·

ἀλλ' οἴγ' ὑψηλῶν ὀρέων ναίουσι κάρηνα
ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι· θεμιστεύει δὲ ἕκαστος
115 παίδων ἠδ' ἀλόχων, οὐδ' ἀλλήλων ἀλέγουσιν.
Νῆσος ἔπειτα λάχεια παρὲκ λιμένος τετάνυσται
γαίης Κυκλώπων, οὔτε σχεδόν, οὔτ' ἀποτηλοῦ,
ὑλήεσσ· ἐν δ' αἶγες ἀπειρέσιαι γεγάασιν
ἄγριαι· οὐ μὲν γὰρ πάτος ἀνθρώπων ἀπερύκει·
120 οὐδέ μιν εἰςοιχνεῦσι κυνηγέται, οἵτε καθ' ὕλην
ἄλγεα πάσχουσιν, κορυφὰς ὀρέων ἐφέποντες.
οὔτ' ἄρα ποίμνησιν καταΐσχεται, οὔτ' ἀρότοισιν,
ἀλλ' ἦγ' ἄσπαρτος καὶ ἀνήροτος ἤματα πάντα
ἀνδρῶν χηρεύει, βόσκει δέ τε μηκάδας αἶγας.
125 οὐ γὰρ Κυκλώπεσσι νέες πάρα μιλτοπάρηοι,
οὐδ' ἄνδρες νηῶν ἔνι τέκτονες, οἵ κε κάμοιεν
νῆας ἐϋσσέλμους, αἵ κεν τελέοιεν ἕκαστα,
ἄστε' ἐπ' ἀνθρώπων ἱκνεύμεναι· οἷά τε πολλὰ
ἄνδρες ἐπ' ἀλλήλους νηυσὶν περόωσι θάλασσαν·
130 οἵ κέ σφιν καὶ νῆσον ἐϋκτιμένην ἐκάμοντο.
οὐ μὲν γάρ τι κακή γε, φέροι δέ κεν ὥρια πάντα·
ἐν μὲν γὰρ λειμῶνες ἁλὸς πολιοῖο παρ' ὄχθας
ὑδρηλοί, μαλακοί· μάλα κ' ἄφθιτοι ἄμπελοι εἶεν.
ἐν δ' ἄροσις λείη· μάλα κεν βαθὺ λήϊον αἰεὶ
135 εἰς ὥρας ἀμῶεν· ἐπεὶ μάλα πῖαρ ὑπ' οὖδας.
ἐν δὲ λιμὴν εὔορμος, ἵν' οὐ χρεὼ πείσματός ἐστιν,
οὔτ' εὐνὰς βαλέειν, οὔτε πρυμνήσι' ἀνάψαι,
ἀλλ' ἐπικέλσαντας μεῖναι χρόνον, εἰςόκε ναυτέων
θυμὸς ἐποτρύνῃ, καὶ ἐπιπνεύσωσιν ἀῆται.
140 αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος ῥέει ἀγλαὸν ὕδωρ,
κρήνη ὑπὸ σπείους· περὶ δ' αἴγειροι πεφύασιν.
ἔνθα κατεπλέομεν, καί τις θεὸς ἡγεμόνευεν
νύκτα δι' ὀρφναίην· οὐδὲ προὔφαινετ' ἰδέσθαι·
ἀὴρ γὰρ παρὰ νηυσὶ βαθεῖ' ἦν, οὐδὲ Σελήνη
145 οὐρανόθε προὔφαινε· κατείχετο δὲ νεφέεσσιν.
ἔνθ' οὔτις τὴν νῆσον ἐςέδρακεν ὀφθαλμοῖσιν·
οὔτ' οὖν κύματα μακρὰ κυλινδόμενα προτὶ χέρσον
εἰςίδομεν, πρὶν νῆας ἐϋσσέλμους ἐπικέλσαι.
κελσάσησι δὲ νηυσὶ καθείλομεν ἱστία πάντα·
150 ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βῆμεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης·
ἔνθα δ' ἀποβρίξαντες ἐμείναμεν Ἠῶ δῖαν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
νῆσον θαυμάζοντες ἐδινεύμεσθα κατ' αὐτήν.
ὦρσαν δὲ Νύμφαι, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο,

155 αἶγας ὀρεσκῴους, ἵνα δειπνήσειαν ἑταῖροι·
αὐτίκα καμπύλα τόξα καὶ αἰγανέας δολιχαύλους
εἱλόμεθ' ἐκ νηῶν, διὰ δὲ τρίχα κοσμηθέντες
βάλλομεν· αἶψα δ' ἔδωκε θεὸς μενοεικέα θήρην
νῆες μέν μοι ἕποντο δυώδεκα, ἐς δὲ ἑκάστην
160 ἐννέα λάγχανον αἶγες· ἐμοὶ δὲ δέκ' ἔξελον οἶφ.
ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
ἥμεθα δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ.
οὐ γάρ πω νηῶν ἐξέφθιτο οἶνος ἐρυθρός,
ἀλλ' ἐνέην· πολλὸν γὰρ ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἕκαστοι
165 ἠφύσαμεν, Κικόνων ἱερὸν πτολίεθρον ἑλόντες.
Κυκλώπων δ' ἐς γαῖαν ἐλεύσσομεν, ἐγγὺς ἐόντων,
καπνόν τ', αὐτῶν τε φθογγήν, ὀΐων τε καὶ αἰγῶν.
ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
170 ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
καὶ τότ' ἐγὼν ἀγορὴν θέμενος, μετὰ πᾶσιν ἔειπον·
"Ἄλλοι μὲν νῦν μίμνετ', ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι·
αὐτὰρ ἐγὼ σὺν νηῒ τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἑτάροισιν
ἔλθών, τῶνδ' ἀνδρῶν πειρήσομαι, οἵτινές εἰσιν·
175 ἦ ῥ' οἵγ' ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι,
ἠὲ φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεοῦδής.
Ὣς εἰπών, ἀνὰ νηὸς ἔβην· ἐκέλευσα δ' ἑταίρους
αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι.
οἱ δ' αἶψ' εἰςβαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον·
180 ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
ἀλλ' ὅτε δὴ τὸν χῶρον ἀφικόμεθ', ἐγγὺς ἐόντα,
ἔνθα δ' ἐπ' ἐσχατιῇ σπέος εἴδομεν, ἄγχι θαλάσσης,
ὑψηλόν, δάφνῃσι κατηρεφές· ἔνθα δὲ πολλὰ
μῆλ', ὄϊές τε καὶ αἶγες ἰαύεσκον· περὶ δ' αὐλὴ
185 ὑψηλὴ δέδμητο κατωρυχέεσσι λίθοισιν,
μακρῇσίν τε πίτυσσιν ἰδὲ δρυσὶν ὑψικόμοισιν.
ἔνθα δ' ἀνὴρ ἐνίαυε πελώριος, ὅς ῥά τε μῆλα
οἶος ποιμαίνεσκεν ἀπόπροθεν· οὐδὲ μετ' ἄλλους
πωλεῖτ'· ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐὼν ἀθεμίστια ᾔδη.
190 καὶ γὰρ θαῦμ' ἐτέτυκτο πελώριον· οὐδὲ ἐῴκει
ἀνδρί γε σιτοφάγῳ, ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι
ὑψηλῶν ὀρέων, ὅ,τε φαίνεται οἶον ἀπ' ἄλλων.
Δὴ τότε τοὺς ἄλλους κελόμην ἐρίηρας ἑταίρους
αὐτοῦ πὰρ νηῒ τε μένειν, καὶ νῆα ἔρυσθαι·
195 αὐτὰρ ἐγὼ κρίνας ἑτάρων δυοκαίδεκ' ἀρίστους
βῆν· ἀτὰρ αἴγεον ἀσκὸν ἔχον μέλανος οἴνοιο,

ἠδέος, ὅν μοι ἔδωκε Μάρων, Εὐάνθεος υἱός,
ἱρεὺς Ἀπόλλωνος, ὃς Ἴσμαρον ἀμφιβεβήκει,
οὕνεκά μιν σὺν παιδὶ περισχόμεθ' ἠδὲ γυναικὶ
200 ἁζόμενοι· ᾤκει γὰρ ἐν ἄλσεϊ δενδρήεντι
Φοίβου Ἀπόλλωνος. ὁ δέ μοι πόρεν ἀγλαὰ δῶρα.
χρυσοῦ μέν μοι δῶκ' εὐεργέος ἑπτὰ τάλαντα·
δῶκε δέ μοι κρητῆρα πανάργυρον· αὐτὰρ ἔπειτα
οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι δυώδεκα πᾶσιν ἀφύσσας
205 ἡδύν, ἀκηράσιον, θεῖον ποτόν· οὐδέ τις αὐτὸν
ἤειδη δμώων, οὐδ' ἀμφιπόλων ἐνὶ οἴκῳ,
ἀλλ' αὐτός, ἄλοχός τε φίλη, ταμίη τε μί' οἴη.
τὸν δ' ὅτε πίνοιεν μελιηδέα οἶνον ἐρυθρόν,
ἓν δέπας ἐμπλήσας, ὕδατος ἀνὰ εἴκοσι μέτρα
210 χεῦ· ὀδμὴ δ' ἡδεῖα ἀπὸ κρητῆρος ὀδώδει,
θεσπεσίη· τότ' ἂν οὔτοι ἀποσχέσθαι φίλον ἦεν.
τοῦ φέρον ἐμπλήσας ἀσκὸν μέγαν· ἐν δὲ καὶ ἤια
κωρύκῳ· αὐτίκα γάρ μοι ὀΐσατο θυμὸς ἀγήνωρ,
ἄνδρ' ἐπελεύσεσθαι, μεγάλην ἐπιειμένον ἀλκήν,
215 ἄγριον, οὔτε δίκας εὖ εἰδότα, οὔτε θέμιστας.
Καρπαλίμως δ' εἰς ἄντρον ἀφικόμεθ', οὐδέ μιν ἔνδον
εὕρομεν, ἀλλ' ἐνόμευε νομὸν κάτα πίονα μῆλα.
ἐλθόντες δ' εἰς ἄντρον ἐθηεύμεσθα ἕκαστα·
ταρσοὶ μὲν τυρῶν βρῖθον, στείνοντο δὲ σηκοὶ
220 ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων· διακεκριμέναι δὲ ἕκασται
ἔρχατο· χωρὶς μὲν πρόγονοι, χωρὶς δὲ μέτασσαι,
χωρὶς δ' αὖθ' ἕρσαι· ναῖον δ' ὀρῷ ἄγγεα πάντα,
γαυλοί τε σκαφίδες τε, τετυγμένα, τοῖς ἐνάμελγεν.
ἔνθ' ἐμὲ μὲν πρώτισθ' ἕταροι λίσσοντ' ἐπέεσσιν,
225 τυρῶν αἰνυμένους ἰέναι πάλιν· αὐτὰρ ἔπειτα
καρπαλίμως ἐπὶ νῆα θοὴν ἐρίφους τε καὶ ἄρνας
σηκῶν ἐξελάσαντας, ἐπιπλεῖν ἁλμυρὸν ὕδωρ·
ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην – ἤ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν –
ὄφρ' αὐτόν τε ἴδοιμι, καὶ εἴ μοι ξείνια δοίη·
230 οὐδ' ἄρ' ἔμελλ' ἑταροισι φανεὶς ἐρατεινὸς ἔσεσθαι.
Ἔνθα δὲ πῦρ κείαντες ἐθύσαμεν· ἠδὲ καὶ αὐτοὶ
τυρῶν αἰνύμενοι φάγομεν· μένομέν τέ μιν ἔνδον
ἥμενοι, ἕως ἐπῆλθε νέμων· φέρε δ' ὄβριμον ἄχθος
ὕλης ἀζαλέης, ἵνα οἱ ποτιδόρπιον εἴη.
235 ἔκτοσθεν δ' ἄντροιο βαλὼν ὀρυμαγδὸν ἔθηκεν·
ἡμεῖς δὲ δείσαντες ἀπεσσύμεθ' ἐς μυχὸν ἄντρου.
αὐτὰρ ὅγ' εἰς εὐρὺ σπέος ἤλασε πίονα μῆλα,
πάντα μάλ', ὅσσ' ἤμελγε, τὰ δ' ἄρσενα λεῖπε θύραζε,

ἀρνειούς τε τρίγους τε, βαθείης ἔκτοθεν αὐλῆς.
240 αὐτὰρ ἔπειτ' ἐπέθηκε θυρεὸν μέγαν ὑψόσ' ἀείρας,
ὄβριμον· οὐκ ἂν τόγε δύω καὶ εἴκοσ' ἅμαξαι
ἐσθλαί, τετράκυκλοι, ἀπ' οὔδεος ὀχλίσσειαν·
τόσσην ἠλίβατον πέτρην ἐπέθηκε θύρῃσιν.
ἑζόμενος δ' ἤμελγεν ὄϊς καὶ μηκάδας αἶγας,
245 πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ.
αὐτίκα δ' ἥμισυ μὲν θρέψας λευκοῖο γάλακτος,
πλεκτοῖς ἐν ταλάροισιν ἀμησάμενος κατέθηκεν·
ἥμισυ δ' αὖτ' ἔστησεν ἐν ἄγγεσιν, ὄφρα οἱ εἴη
πίνειν αἰνυμένῳ, καί οἱ ποτιδόρπιον εἴη.
250 αὐτὰρ ἐπειδὴ σπεῦσε πονησάμενος τὰ ἃ ἔργα,
καὶ τότε πῦρ ἀνέκαιε, καὶ εἰσιδεν, εἵρετο δ' ἡμέας·
Ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;
ἤ τι κατὰ πρῆξιν, ἢ μαψιδίως ἀλάλησθε,
οἷά τε λῃϊστῆρες, ὑπεὶρ ἅλα, τοίτ' ἀλόωνται
255 ψυχὰς παρθέμενοι, κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες;
Ὣς ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ,
δεισάντων φθόγγον τε βαρύν, αὐτόν τε πέλωρον.
ἀλλὰ καὶ ὧς μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ἡμεῖς τοι Τροίηθεν ἀποπλαγχθέντες Ἀχαιοὶ
260 παντοίοις ἀνέμοισιν ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης,
οἴκαδε ἱέμενοι, ἄλλην ὁδόν, ἄλλα κέλευθα
ἤλθομεν· οὕτω που Ζεὺς ἤθελε μητίσασθαι.
λαοὶ δ' Ἀτρείδεω Ἀγαμέμνονος εὐχόμεθ' εἶναι,
τοῦ δὴ νῦν γε μέγιστον ὑπουράνιον κλέος ἐστίν·
265 τόσσην γὰρ διέπερσε πόλιν, καὶ ἀπώλεσε λαοὺς
πολλούς· ἡμεῖς δ' αὖτε κιχανόμενοι τὰ σὰ γοῦνα
ἱκόμεθ', εἴ τι πόροις ξεινήϊον, ἠὲ καὶ ἄλλως
δοίης δωτίνην, ἥτε ξείνων θέμις ἐστίν.
ἀλλ' αἰδεῖο, φέριστε, θεούς· ἱκέται δέ τοί εἰμεν·
270 Ζεὺς δ' ἐπιτιμήτωρ ἱκετάων τε ξείνων τε,
ξείνιος, ὃς ξείνοισιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμείβετο νηλεῖ θυμῷ·
νήπιός εἰς, ὦ ξεῖν', ἢ τηλόθεν εἰλήλουθας,
ὅς με θεοὺς κέλεαι ἢ δειδίμεν ἢ ἀλέασθαι.
275 οὐ γὰρ Κύκλωπες Διὸς αἰγιόχου ἀλέγουσιν,
οὐδὲ θεῶν μακάρων· ἐπεὶ πολὺ φερτεροί εἰμεν.
οὐδ' ἂν ἐγὼ Διὸς ἔχθος ἀλευάμενος πεφιδοίμην
οὔτε σεῦ, οὔθ' ἑτάρων, εἰ μὴ θυμός με κελεύει.
ἀλλά μοι εἴφ', ὅπῃ ἔσχες ἰὼν εὐεργέα νῆα·
280 ἤ που ἐπ' ἐσχατιῆς, ἢ καὶ σχεδόν, ὄφρα δαείω.

Ὣς φάτο πειράζων· ἐμὲ δ' οὐ λάθεν εἰδότα πολλά·
ἀλλά μιν ἄψορρον προσέφην δολίοις ἐπέεσσιν·
Νέα μέν μοι κατέαξε Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
πρὸς πέτρῃσι βαλών, ὑμῆς ἐπὶ πείρασι γαίης,
ἄκρῃ προσπελάσας· ἄνεμος δ' ἐκ πόντου ἔνεικεν·
αὐτὰρ ἐγὼ σὺν τοῖσδε ὑπέκφυγον αἰπὺν ὄλεθρον.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' οὐδὲν ἀμείβετο νηλεῖ θυμῷ·
ἀλλ' ὅγ' ἀναΐξας ἑτάροις ἐπὶ χεῖρας ἴαλλεν·
σὺν δὲ δύω μάρψας, ὥστε σκύλακας, ποτὶ γαίῃ
κόπτ'· ἐκ δ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν.
τοὺς δὲ διαμελεΐστι ταμὼν ὠπλίσσατο δόρπον·
ἤσθιε δ', ὥστε λέων ὀρεσίτροφος, οὐδ' ἀπέλειπεν
ἔγκατά τε σάρκας τε καὶ ὀστέα μυελόεντα.
ἡμεῖς δὲ κλαίοντες ἀνεσχέθομεν Διὶ χεῖρας,
σχέτλια ἔργ' ὀρόωντες· ἀμηχανίη δ' ἔχε θυμόν.
αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωψ μεγάλην ἐμπλήσατο νηδύν,
ἀνδρόμεα κρέ' ἔδων, καὶ ἐπ' ἄκρητον γάλα πίων,
κεῖτ' ἔντοσθ' ἄντροιο τανυσάμενος διὰ μήλων.
τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα κατὰ μεγαλήτορα θυμόν,
ἄσσον ἰών, ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
οὐτάμεναι πρὸς στῆθος, ὅθι φρένες ἧπαρ ἔχουσιν,
χεῖρ' ἐπιμασσάμενος· ἕτερος δέ με θυμὸς ἔρυκεν.
αὐτοῦ γάρ κε καὶ ἄμμες ἀπώλομεθ' αἰπὺν ὄλεθρον·
οὐ γάρ κεν δυνάμεσθα θυράων ὑψηλάων
χερσὶν ἀπώσασθαι λίθον ὄβριμον, ὃν προσέθηκεν.
ὣς τότε μὲν στενάχοντες ἐμείναμεν Ἠῶ δῖαν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
καὶ τότε πῦρ ἀνέκαιε, καὶ ἥμελγε κλυτὰ μῆλα,
πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ.
αὐτὰρ ἐπειδὴ σπεῦσε πονησάμενος τὰ ἃ ἔργα,
σὺν δ' ὅγε δ' αὖτε δύω μάρψας ὠπλίσσατο δεῖπνον.
δειπνήσας δ' ἄντρου ἐξήλασε πίονα μῆλα,
ῥηϊδίως ἀφελὼν θυρεὸν μέγαν· αὐτὰρ ἔπειτα
ἄψ ἐπέθηκ', ὡσεί τε φαρέτρῃ πῶμ' ἐπιθείη.
πολλῇ δὲ ῥοίζῳ πρὸς ὄρος τρέπε πίονα μῆλα
Κύκλωψ· αὐτὰρ ἐγὼ λιπόμην κακὰ βυσσοδομεύων,
εἴ πως τισαίμην, δοίη δέ μοι εὖχος Ἀθήνη.
ἥδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀριστη φαίνετο βουλή.
Κύκλωπος γὰρ ἔκειτο μέγα ῥόπαλον παρὰ σηκῷ,
χλωρόν, ἐλαΐνεον· τὸ μὲν ἔκταμεν, ὄφρα φοροίη
αὐανθέν· τὸ μὲν ἄμμες ἐΐσκομεν εἰςορόωντες,
ὅσσον θ' ἱστὸν νηὸς ἐεικοσόροιο μελαίνης,

φορτίδος, εὐρείης, ἥτ' ἐκπεράᾳ μέγα λαῖτμα·
τόσσον ἔην μῆκος, τόσσον πάχος εἰςοράασθαι.
τοῦ μὲν ὅσον τ' ὄργυιαν ἐγὼν ἀπέκοψα παραστάς,
καὶ παρέθηχ' ἑτάροισιν, ἀποξῦναι δ' ἐκέλευσα.
οἱ δ' ὁμαλὸν ποίησαν· ἐγὼ δὲ θόωσα παραστὰς
ἄκρον, ἄφαρ δὲ λαβὼν ἐπυράκτεον ἐν πυρὶ κηλέῳ.
καὶ τὸ μὲν εὖ κατέθηκα κατακρύψας ὑπὸ κόπρῳ,
ἣ ῥα κατὰ σπείους κέχυτο μεγάλ' ἤλιθα πολλή.
αὐτὰρ τοὺς ἄλλους κλήρῳ πεπαλάχθαι ἄνωγον,
ὅςτις τολμήσειεν ἐμοὶ σὺν μοχλὸν ἀείρας,
τρίψαι ἐν ὀφθαλμῷ, ὅτε τὸν γλυκὺς ὕπνος ἱκάνοι.
οἱ δ' ἔλαχον, τοὺς ἄν κε καὶ ἤθελον αὐτὸς ἑλέσθαι,
τέσσαρες, αὐτὰρ ἐγὼ πέμπτος μετὰ τοῖσιν ἐλέγμην.
ἑσπέριος δ' ἦλθεν καλλίτριχα μῆλα νομεύων·
αὐτίκα δ' εἰς εὐρὺ σπέος ἤλασε πίονα μῆλα,
πάντα μάλ'· οὐδέ τι λεῖπε βαθείης ἔκτοθεν αὐλῆς,
ἤ τοι ὀϊσάμενος, ἢ καὶ θεὸς ὥς ἐκέλευσεν.
αὐτὰρ ἔπειτ' ἐπέθηκε θυρεὸν μέγαν ὑψόσ' ἀείρας,
ἑζόμενος δ' ἤμελγεν ὄϊς καὶ μηκάδας αἶγας,
πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ.
αὐτὰρ ἐπειδὴ σπεῦσε ποιησάμενος τὰ ἃ ἔργα,
σὺν δ' ὅγε δ' αὖτε δύω μάρψας ὠπλίσσατο δόρπον.
καὶ τότ' ἐγὼ Κύκλωπα προςηύδων ἄγχι παραστάς,
κισσύβιον μετὰ χερσὶν ἔχων μέλανος οἴνοιο·
Κύκλωψ, τῇ, πίε οἶνον, ἐπεὶ φάγες ἀνδρόμεα κρέα·
ὄφρ' εἰδῇς, οἷόν τι ποτὸν τόδε νηῦς ἐκεκεύθει
ἡμετέρῃ· σοὶ δ' αὖ λοιβὴν φέρον, εἴ μ' ἐλεήσας
οἴκαδε πέμψειας· σὺ δὲ μαίνεαι οὐκέτ' ἀτεκτῶς.
σχέτλιε, πῶς κέν τίς σε καὶ ὕστερον ἄλλος ἵκοιτο
ἀνθρώπων πολέων; ἐπεὶ οὐ κατὰ μοῖραν ἔρεξας.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δὲ δέκτο καὶ ἔκπιεν· ἥσατο δ' αἰνῶς
ἡδὺ ποτὸν πίνων· καί μ' ἤτεε δεύτερον αὖτις·
Δός μοι ἔτι πρόφρων, καί μοι τεὸν οὔνομα εἰπὲ
αὐτίκα νῦν, ἵνα τοι δῶ ξείνιον, ᾧ κε σὺ χαίρῃς.
καὶ γὰρ Κυκλώπεσσι φέρει ζείδωρος ἄρουρα
οἶνον ἐριστάφυλον, καί σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει·
ἀλλὰ τόδ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρός ἐστιν ἀποῤῥώξ.
Ὣς ἔφατ'· αὐτάρ οἱ αὖτις ἐγὼ πόρον αἴθοπα οἶνον·
τρὶς μὲν ἔδωκα φέρων, τρὶς δ' ἔκπιεν ἀφραδίησιν.
αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωπα περὶ φρένας ἤλυθεν οἶνος,
καὶ τότε δή μιν ἔπεεσι προςηύδων μειλιχίοισιν·
Κύκλωψ, εἰρωτᾷς μ' ὄνομα κλυτόν; αὐτὰρ ἐγώ τοι

365 ἐξερέω· σὺ δέ μοι δὸς ξείνιον, ὥςπερ ὑπέςτης.
Οὖτις ἔμοιγ' ὄνομα· Οὖτιν δέ με κικλήσκουσιν
μήτηρ ἠδὲ πατὴρ ἠδ' ἄλλοι πάντες ἑταῖροι.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμείβετο νηλεῖ θυμῷ·
Οὖτιν ἐγὼ πύματον ἔδομαι μετὰ οἷς ἑτάροισιν,
370 τοὺς δ' ἄλλους πρόσθεν· τὸ δέ τοι ξειηΐον ἔςται.
Ἦ, καὶ ἀνακλινθεὶς πέσεν ὕπτιος· αὐτὰρ ἔπειτα
κεῖτ' ἀποδοχμώσας παχὺν αὐχένα· κὰδ δέ μιν ὕπνος
ἕρει πανδαμάτωρ· φάρυγος δ' ἐξέσσυτο οἶνος,
ψωμοί τ' ἀνδρόμεοι· ὁ δ' ἐρεύγετο οἰνοβαρείων.
375 καὶ τότ' ἐγὼ τὸν μοχλὸν ὑπὸ σποδοῦ ἤλασα πολλῆς,
εἵως θερμαίνοιτο· ἔπεσσί τε πάντας ἑταίρους
θάρσυνον, μήτις μοι ὑποδδείσας ἀναδύῃ.
ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ὁ μοχλὸς ἐλάϊνος ἐν πυρὶ μέλλεν
ἄψεσθαι, χλωρός περ ἐών, διεφαίνετο δ' αἰνῶς,
380 καὶ τότ' ἐγὼν ἄσσον φέρον ἐκ πυρός, ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
ἵςταντ'· αὐτὰρ θάρσος ἐνέπνευσεν μέγα δαίμων.
οἱ μέν, μοχλὸν ἑλόντες ἐλάϊνον, ὀξὺν ἐπ' ἄκρῳ,
ὀφθαλμῷ ἐνέρεισαν· ἐγὼ δ' ἐφύπερθεν ἀερθεὶς
δίνεον. ὡς ὅτε τις τρυπῷ δόρυ νηΐον ἀνὴρ
385 τρυπάτῳ, οἱ δέ τ' ἔνερθεν ὑποσσείουσιν ἱμάντι
ἀψάμενοι ἑκάτερθε, τὸ δὲ τρέχει ἐμμενὲς αἰεί·
ὣς τοῦ ἐν ὀφθαλμῷ πυριήκεα μοχλὸν ἑλόντες
δινέομεν, τὸν δ' αἷμα περιῤῥόεε θερμὸν ἐόντα,
πάντα δέ οἱ βλέφαρ' ἀμφὶ καὶ ὀφρύας εὖσεν ἀϋτμή,
390 γλήνης καιομένης· σφαραγεῦντο δέ οἱ πυρὶ ῥίζαι.
ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ χαλκεὺς πέλεκυν μέγαν ἠὲ σκέπαρνον
εἰν ὕδατι ψυχρῷ βάπτῃ μεγάλα ἰάχοντα,
φαρμάσσων· τὸ γὰρ αὖτε σιδήρου γε κράτος ἐστίν·
ὣς τοῦ σίζ' ὀφθαλμὸς ἐλαϊνέῳ περὶ μοχλῷ.
395 σμερδαλέον δὲ μέγ' ᾤμωξεν· περὶ δ' ἴαχε πέτρη·
ἡμεῖς δὲ δείσαντες ἀπεσσύμεθ'. αὐτὰρ ὁ μοχλὸν
ἐξέρυσ' ὀφθαλμοῖο, πεφυρμένον αἵματι πολλῷ·
τὸν μὲν ἔπειτ' ἔῤῥιψεν ἀπὸ ἕο χερσὶν ἀλύων.
αὐτὰρ ὁ Κύκλωπας μεγάλ' ἤπυεν, οἳ ῥά μιν ἀμφὶς
400 ᾤκεον ἐν σπήεσσι δι' ἄκριας ἠνεμοέσσας·
οἱ δὲ βοῆς ἀΐοντες ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος
ἱςτάμενοι δ' εἴροντο περὶ σπέος, ὅ,τι ἑ κήδοι
Τίπτε τόσον, Πολύφημ', ἀρημένος ὧδ' ἐβόησας
νύκτα δι' ἀμβροσίην, καὶ ἀΰπνους ἄμμε τίθηςθα;
405 ἦ μήτις σευ μῆλα βροτῶν ἀέκοντος ἐλαύνει;
ἦ μήτις σ' αὐτὸν κτείνῃ δόλῳ, ἠὲ βίηφιν;

Τοὺς δ' αὖτ' ἐξ ἄντρου προσέφη κρατερὸς Πολύφημος·
ὦ φίλοι, Οὖτίς με κτείνει δόλῳ, οὐδὲ βίηφιν.
Οἱ δ' ἀπαμειβόμενοι ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευον·
εἰ μὲν δὴ μήτις σε βιάζεται, οἷον ἐόντα,
νοῦσόν γ' οὔπως ἔστι Διὸς μεγάλου ἀλέασθαι·
ἀλλὰ σύ γ' εὔχεο πατρὶ Ποσειδάωνι ἄνακτι.
Ὣς ἄρ' ἔφαν ἀπιόντες· ἐμὸν δ' ἐγέλασσε φίλον κῆρ,
ὡς ὄνομ' ἐξαπάτησεν ἐμὸν καὶ μῆτις ἀμύμων.
Κύκλωψ δὲ στενάχων τε καὶ ὠδίνων ὀδύνῃσιν,
χερσὶ ψηλαφόων, ἀπὸ μὲν λίθον εἷλε θυράων·
αὐτὸς δ' εἰνὶ θύρῃσι καθέζετο, χεῖρε πετάσσας,
εἴ τινά που μετ' ὄεσσι λάβοι στείχοντα θύραζε·
οὕτω γάρ πού μ' ἤλπετ' ἐνὶ φρεσὶ νήπιον εἶναι.
αὐτὰρ ἐγὼ βούλευον, ὅπως ὄχ' ἄριστα γένοιτο,
εἴ τιν' ἑταίροισιν θανάτου λύσιν ἠδ' ἐμοὶ αὐτῷ
εὑροίμην· πάντας δὲ δόλους καὶ μῆτιν ὑφαινον,
ὥςτε περὶ ψυχῆς· μέγα γὰρ κακὸν ἐγγύθεν ἦεν.
ἥδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή.
ἄρσενες ὄϊες ἦσαν ἐϋτρεφέες, δασύμαλλοι,
καλοί τε μεγάλοι τε, ἰοδνεφὲς εἶρος ἔχοντες·
τοὺς ἀκέων συνέεργον ἐϋστρεφέεσσι λύγοισιν,
τῇς ἔπι Κύκλωψ εὕδε πέλωρ, ἀθεμίστια εἰδώς,
σύντρεις αἰνύμενος· ὁ μὲν ἐν μέσῳ ἄνδρα φέρεσκεν,
τὼ δ' ἑτέρω ἑκάτερθεν ἴτην, σώοντες ἑταίρους.
τρεῖς δὲ ἕκαστον φῶτ' ὄϊες φέρον· αὐτὰρ ἔγωγε -
ἀρνειὸς γὰρ ἔην, μήλων ὄχ' ἄριστος ἁπάντων -
τοῦ κατὰ νῶτα λαβών, λασίην ὑπὸ γαστέρ' ἑλυσθεὶς
κείμην· αὐτὰρ χερσὶν ἀώτου θεσπεσίοιο
νωλεμέως στρεφθεὶς ἐχόμην τετληότι θυμῷ.
ὣς τότε μὲν στενάχοντες ἐμείναμεν Ἠῶ δῖαν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
καὶ τότ' ἔπειτα νομόνδ' ἐξέσσυτο ἄρσενα μῆλα,
θήλειαι δ' ἐμέμηκον ἀνήμελκτοι περὶ σηκούς·
οὐθατα γὰρ σφαραγεῦντο. ἄναξ δ' ὀδύνῃσι κακῇσιν
τειρόμενος, πάντων ὀΐων ἐπεμαίετο νῶτα
ὀρθῶν ἑσταότων· τὸ δὲ νήπιος οὐκ ἐνόησεν,
ὡς οἱ ὑπ' εἰροπόκων ὀΐων στέρνοισι δέδεντο.
ὕστατος ἀρνειὸς μήλων ἔστειχε θύραζε,
λάχνῳ στεινόμενος καὶ ἐμοί, πυκινὰ φρονέοντι.
τὸν δ' ἐπιμασσάμενος προσέφη κρατερὸς Πολύφημος·
Κριὲ πέπον, τί μοι ὧδε διὰ σπέος ἔσσυο μήλων
ὕστατος; οὔτι πάρος γε λελειμμένος ἔρχεαι οἰῶν,

ἀλλὰ πολὺ πρῶτος νέμεαι τέρεν' ἄνθεα ποίης,
450 μακρὰ βιβάς· πρῶτος δὲ ῥοὰς ποταμῶν ἀφικάνεις
πρῶτος δὲ σταθμόνδε λιλαίεαι ἀπονέεσθαι
ἑσπέριος· νῦν αὖτε πανύστατος – ἦ σύγ' ἄνακτος
ὀφθαλμὸν ποθέεις; τὸν ἀνὴρ κακὸς ἐξαλάωσεν,
σὺν λυγροῖς ἑτάροισι, δαμασσάμενος φρένας οἴνῳ,
455 Οὖτις, ὃν οὔπω φημὶ πεφυγμένον εἶναι ὄλεθρον.
εἰ δὴ ὁμοφρονέοις, ποτιφωνήεις τε γένοιο,
εἰπεῖν, ὅππῃ κεῖνος ἐμὸν μένος ἠλασκάζει·
τῷ κέ οἱ ἐγκέφαλός γε διὰ σπέος ἄλλυδις ἄλλῃ
θεινομένου ῥαίοιτο πρὸς οὔδεϊ· κὰδ δέ κ' ἐμὸν κῆρ
460 λωφήσειε κακῶν, τά μοι οὐτιδανὸς πόρεν Οὖτις.
Ὣς εἰπών, τὸν κριὸν ἀπὸ ἕο πέμπε θύραζε.
ἐλθόντες δ' ἠβαιὸν ἀπὸ σπείους τε καὶ αὐλῆς,
πρῶτος ὑπ' ἀρνειοῦ λυόμην, ὑπέλυσα δ' ἑταίρους.
καρπαλίμως δὲ τὰ μῆλα ταναύποδα, πίονα δημῷ,
465 πολλὰ περιτροπέοντες ἐλαύνομεν, ὄφρ' ἐπὶ νῆα
ἱκόμεθ'· ἀσπάσιοι δὲ φίλοις ἑτάροισι φάνημεν,
οἳ φύγομεν θάνατον· τοὺς δὲ στενάχοντο γοῶντες.
ἀλλ' ἐγὼ οὐκ εἴων, ἀνὰ δ' ὀφρύσι νεῦον ἑκάστῳ
κλαίειν· ἀλλ' ἐκέλευσα θοῶς καλλίτριχα μῆλα
470 πόλλ' ἐν νηῒ βαλόντας, ἐπιπλεῖν ἁλμυρὸν ὕδωρ.
οἱ δ' αἶψ' εἰςβαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον·
ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα νύπτον ἐρετμοῖς.
ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆν, ὅσσον τε γέγωνε βοήσας,
καὶ τότ' ἐγὼ Κύκλωπα προςηύδων κερτομίοισιν·
475 Κύκλωψ, οὐκ ἄρ' ἔμελλες ἀνάλκιδος ἀνδρὸς ἑταίρους
ἔδμεναι ἐν σπῇϊ γλαφυρῷ κρατερῇφι βίηφιν!
καὶ λίην σέγ' ἔμελλε κιχήσεσθαι κακὰ ἔργα,
σχέτλι! ἐπεὶ ξείνους οὐχ ἅζεο σῷ ἐνὶ οἴκῳ
ἐσθέμεναι· τῷ σε Ζεὺς τίσατο καὶ θεοὶ ἄλλοι.
480 Ὣς ἐφάμην· ὁ δ' ἔπειτα χολώσατο κηρόθι μᾶλλον·
ἦκε δ' ἀποῤῥήξας κορυφὴν ὄρεος μεγάλοιο·
κὰδ δ' ἔβαλε προπάροιθε νεὸς κυανοπρώροιο.
[τυτθὸν ἐδεύησεν δ' οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι.]
ἐκλύσθη δὲ θάλασσα κατερχομένης ὑπὸ πέτρης·
485 τὴν δ' αἶψ' ἤπειρόνδε παλιῤῥόθιον φέρε κῦμα,
πλημμυρὶς ἐκ πόντοιο, θέμωσε δὲ χέρσον ἱκέσθαι.
αὐτὰρ ἐγὼ χείρεσσι λαβὼν περιμήκεα κοντὸν
ὦσα παρεξ· ἑτάροισι δ' ἐποτρύνας ἐκέλευσα
ἐμβαλέειν κώπῃς, ἵν' ὑπὲκ κακότητα φύγοιμεν,
490 κρατὶ κατανεύων· οἱ δὲ προπεσόντες ἔρεσσον.

ἀλλ' ὅτε δὴ δὶς τόσσον ἅλα πρήσσοντες ἀτῆμεν,
καὶ τότ' ἐγὼ Κύκλωπα προσηύδων· ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
μειλιχίοις ἐπέεσσιν ἐρήτυον ἄλλοθεν ἄλλος·
Σχέτλιε, τίπτ' ἐθέλεις ἐρεθιζέμεν ἄγριον ἄνδρα;
495 ὃς καὶ νῦν πόντονδε βαλὼν βέλος, ἤγαγε νῆα
αὖτις ἐς ἤπειρον, καὶ δὴ φάμεν αὐτόθ' ὀλέσθαι.
εἰ δὲ φθεγξαμένου τευ ἢ αὐδήσαντος ἄκουσεν,
σύν κεν ἄραξ' ἡμέων κεφαλὰς καὶ νήϊα δοῦρα,
μαρμάρῳ ὀκριόεντι βαλών· τόσσον γὰρ ἵησιν.
500 Ὣς φάσαν· ἀλλ' οὐ πεῖθον ἐμὸν μεγαλήτορα θυμόν,
ἀλλά μιν ἄψορρον προςέφην κεκοτηότι θυμῷ·
Κύκλωψ, αἴ κέν τίς σε καταθνητῶν ἀνθρώπων
ὀφθαλμοῦ εἴρηται ἀεικελίην ἀλαωτύν,
φάσθαι, Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον ἐξαλαῶσαι,
505 υἱὸν Λαέρτεω, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκί' ἔχοντα.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' οἰμώξας ἠμείβετο μύθῳ·
ὦ πόποι! ἦ μάλα δή με παλαίφατα θέςφαθ' ἱκάνει.
ἔσκε τις ἐνθάδε μάντις ἀνήρ, ἠΰς τε μέγας τε,
Τήλεμος Εὐρυμίδης, ὃς μαντοσύνῃ ἐκέκαστο,
510 καὶ μαντευόμενος κατεγήρα Κυκλώπεσσιν·
ὅς μοι ἔφη τάδε πάντα τελευτήσεσθαι ὀπίσσω,
χειρῶν ἐξ Ὀδυσῆος ἁμαρτήσεσθαι ὀπωπῆς.
ἀλλ' αἰεί τινα φῶτα μέγαν καὶ καλὸν ἐδέγμην
ἐνθάδ' ἐλεύσεσθαι, μεγάλην ἐπιειμένον ἀλκήν·
515 νῦν δέ μ' ἐὼν ὀλίγος τε καὶ οὐτιδανὸς καὶ ἄκικυς
ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν, ἐπεί μ' ἐδαμάσσατο οἴνῳ.
ἀλλ' ἄγε δεῦρ', Ὀδυσεῦ, ἵνα τοι πὰρ ξείνια θείω,
πομπήν τ' ὀτρύνω δόμεναι κλυτὸν Ἐννοσίγαιον·
τοῦ γάρ ἐγὼ παῖς εἰμί, πατὴρ δ' ἐμὸς εὔχεται εἶναι·
520 αὐτὸς δ', αἴ κ' ἐθέλῃσ', ἰήσεται, οὐδέ τις ἄλλος,
οὔτε θεῶν μακάρων, οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προςέειπον·
αἴ γάρ δὴ ψυχῆς τε καὶ αἰῶνός σε δυναίμην
εὖνιν ποιήσας πέμψαι δόμον Ἄϊδος εἴσω·
525 ὡς οὐκ ὀφθαλμόν γ' ἰήσεται οὐδ' Ἐνοσίχθων.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δ' ἔπειτα Ποσειδάωνι ἄνακτι
εὔχετο, χεῖρ' ὀρέγων εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα·
Κλῦθι, Ποσείδαον γαιήοχε, κυανοχαῖτα·
εἰ ἐτεόν γε σός εἰμι, πατὴρ δ' ἐμὸς εὔχεαι εἶναι,
530 δὸς μὴ Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον οἴκαδ' ἱκέσθαι.
[υἱὸν Λαέρτεω, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκί' ἔχοντα.]
ἀλλ' εἴ οἱ μοῖρ' ἐστὶ φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι.

οἶκον ἐνκτίμενον καὶ ἐὴν ἐς πατρίδα γαῖαν·
ὀψὲ κακῶς ἔλθοι, ὀλέσας ἄπο πάντας ἑταίρους,
νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης, εὕροι δ' ἐν πήματα οἴκῳ.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Κρονοχαίτης.
αὐτὰρ ὅγ' ἐξαὖτις πολὺ μείζονα λᾶαν ἀείρας,
ἦκ' ἐπιδινήσας· ἐπέρεισε δὲ ἷν' ἀπέλεθρον.
κᾶδ δ' ἔβαλεν μετόπισθε νεὸς κυανοπρώροιο
τυτθόν, ἐδεύησεν δ' οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι.
ἐκλύσθη δὲ θάλασσα κατερχομένης ὑπὸ πέτρης·
τὴν δὲ πρόσω φέρε κῦμα, θέμωσε δὲ χέρσον ἱκέσθαι.
ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἀφικόμεθ', ἔνθα περ ἄλλαι
νῆες ἐύσσελμοι μένον ἀθρόαι, ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
εἵατ' ὀδυρόμενοι, ἡμέας ποτιδέγμενοι αἰεί·
νῆα μέν, ἔνθ' ἐλθόντες, ἐκέλσαμεν ἐν ψαμάθοισιν,
ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βῆμεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
μῆλα δὲ Κύκλωπος γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑλόντες,
δασσάμεθ', ὡς μήτις μοι ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης.
ἀρνειὸν δ' ἐμοὶ οἴῳ ἐϋκνήμιδες ἑταῖροι,
μήλων δαιομένων, δόσαν ἔξοχα· τὸν δ' ἐπὶ θινὶ
Ζηνὶ κελαινεφέϊ Κρονίδῃ, ὃς πᾶσιν ἀνάσσει,
ῥέξας, μηρί' ἔκαιον· ὁ δ' οὐκ ἐμπάζετο ἱρῶν,
ἀλλ' ἄρα μερμήριζεν, ὅπως ἀπολοίατο πᾶσαι
νῆες ἐύσσελμοι καὶ ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι.
ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
ἥμεθα δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ.
ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσα
αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι.
οἱ δ' αἶψ' εἰςβαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον·
ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ,
ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο, φίλους ὀλέσαντες ἑταίρους.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Κ.

Refert deinceps, ad insulam Æoli, tempestatum arbitri, pervectum se accepisse ab eo ventos præter Zephyrum, Ithacam petenti secundum, utre conclusos (1–27); socios autem, quum patria jam in conspectu esset, male cupidos solvisse utrem, unde emissam procellam eos ad Æoliam rejecisse, verum expulsos ab rege et in vastum mare occidentalis plagæ abreptos (28–79). Ita ad Læstrygonas anthropophagos deferuntur, ubi naves XI. et multi sociorum intercidunt (80–132); mox una navi ad Ærsam appellunt, insulam Circes, a qua XXII. viri cum Eurylocho præmissi in suum ora convertuntur (133–260). Ulysses tum ipse, herba magica a Mercurio accepta, ad deam ingressus, potentiam ejus effugit, atque adeo virtute efficit, ut socii pristinam speciem recipiant (261–399). Denique anno exacto apud Circen cum sociis, Ithacæ memor, jubetur ab illa consulendi Tiresiæ causa proficisci ad fauces inferorum propre Oceanum, quo loco defunctorum animæ excitantur (400–549). Illuc navigatare casus unum etiam socium eripit, Elpenorem (550–574).

Τὰ περὶ Αἰόλου καὶ Λαιστρυγόνων καὶ Κίρκης.

Αἰολίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ'· ἔνθα δ' ἔναιεν
Αἴολος Ἱπποτάδης, φίλος ἀθανάτοισι θεοῖσιν,
πλωτῇ ἐνὶ νήσῳ· πᾶσαν δέ τέ μιν περὶ τεῖχος
χάλκεον, ἄῤῥηκτον· λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη.
5 τοῦ καὶ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροις γεγάασιν·
ἕξ μὲν θυγατέρες, ἕξ δ' υἱέες ἡβώοντες.
ἔνθ' ὅγε θυγατέρας πόρεν υἱάσιν εἶναι ἀκοίτας.
οἱ δ' αἰεὶ παρὰ πατρὶ φίλῳ καὶ μητέρι κεδνῇ
δαίνυνται· παρὰ δέ σφιν ὀνείατα μυρία κεῖται·
10 κνισσῆεν δέ τε δῶμα περιστεναχίζεται αὐλῇ
ἤματα· νύκτας δ' αὖτε παρ' αἰδοίῃς ἀλόχοισιν
εὕδουσ', ἔν τε τάπησι καὶ ἐν τρητοῖς λεχέεσσιν·
καὶ μὲν τῶν ἱκόμεσθα πόλιν καὶ δώματα καλά.
μῆνα δὲ πάντα φίλει με, καὶ ἐξερέειν ἕκαστα,
15 Ἴλιον, Ἀργείων τε νέας, καὶ νόστον Ἀχαιῶν·
καὶ μὲν ἐγὼ τῷ πάντα κατὰ μοῖραν κατέλεξα.
ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ ἐγὼ ὁδὸν ἤτεον, ἠδ' ἐκέλευον
πεμπέμεν, οὐδέ τι κεῖνος ἀνήνατο, τεῦχε δὲ πομπήν
δῶκέ μοι ἐκδείρας ἀσκὸν βοὸς ἐννεώροιο,
20 ἔνθα δὲ βυκτάων ἀνέμων κατέδησε κέλευθα·
κεῖνον γὰρ ταμίην ἀνέμων ποίησε Κρονίων,
ἠμὲν παυέμεναι, ἠδ' ὀρνύμεν, ὅν κ' ἐθέλῃσιν.
νηῒ δ' ἐνὶ γλαφυρῇ κατέδει μέρμιθι φαεινῇ,
ἀργυρέῃ, ἵνα μήτι παραπνεύσῃ ὀλίγον περ·
25 αὐτὰρ ἐμοὶ πνοιὴν Ζεφύρου προέηκεν ἀῆναι,
ὄφρα φέροι νῆάς τε καὶ αὐτούς· οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν

ἐκτελέειν· αὐτῶν γὰρ ἀπωλόμεθ' ἀφραδίῃσιν.
Ἐννῆμαρ μὲν ὁμῶς πλέομεν νύκτας τε καὶ ἦμαρ·
τῇ δεκάτῃ δ' ἤδη ἀνεφαίνετο πατρὶς ἄρουρα·
30 καὶ δὴ πυροπλέοντας ἐλεύσσομεν, ἐγγὺς ἐόντας.
ἔνθ' ἐμὲ μὲν γλυκὺς ὕπνος ἐπήλυθε κεκμηῶτα·
αἰεὶ γὰρ πόδα νηὸς ἐνώμων, οὐδέ τῳ ἄλλῳ
δῶκ' ἑτάρων, ἵνα θᾶσσον ἰκοίμεθα πατρίδα γαῖαν.
οἱ δ' ἕταροι ἐπέεσσι πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
35 καί μ' ἔφασαν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον οἴκαδ' ἄγεσθαι,
δῶρα παρ' Αἰόλου μεγαλήτορος Ἱπποτάδαο·
ὧδε δέ τις εἶπεσκεν, ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Ὦ πόποι, ὡς ὅδε πᾶσι φίλος καὶ τίμιός ἐστιν
ἀνθρώποις, ὅτεόν τε πόλιν καὶ γαῖαν ἵκηται!
40 πολλὰ μὲν ἐκ Τροίης ἄγεται κειμήλια καλὰ
ληΐδος· ἡμεῖς δ' αὖτε ὁμὴν ὁδὸν ἐκτελέσαντες,
οἴκαδε νισσόμεθα κενεὰς σὺν χεῖρας ἔχοντες.
καὶ νῦν οἱ τάδ' ἔδωκε χαριζόμενος φιλότητι
Αἴολος· ἀλλ' ἄγε θᾶσσον ἰδώμεθα, ὅ,τι τάδ' ἐστίν,
45 ὅσσος τις χρυσός τε καὶ ἄργυρος ἀσκῷ ἔνεστιν.
Ὣς ἔφασαν· βουλὴ δὲ κακὴ νίκησεν ἑταίρων·
ἀσκὸν μὲν λῦσαν, ἄνεμοι δ' ἐκ πάντες ὄρουσαν.
τοὺς δ' αἶψ' ἁρπάξασα φέρεν πόντονδε θύελλα
κλαίοντας, γαίης ἄπο πατρίδος· αὐτὰρ ἔγωγε
50 ἐγρόμενος, κατὰ θυμὸν ἀμύμονα μερμήριξα,
ἠὲ πεσὼν ἐκ νηὸς ἀποφθίμην ἐνὶ πόντῳ,
ἢ ἀκέων τλαίην, καὶ ἔτι ζωοῖσι μετείην.
ἀλλ' ἔτλην καὶ ἔμεινα· καλυψάμενος δ' ἐνὶ νηῒ
κείμην· αἱ δ' ἐφέροντο κακῇ ἀνέμοιο θυέλλῃ
55 αὖτις ἐπ' Αἰολίην νῆσον· στενάχοντο δ' ἑταῖροι.
Ἔνθα δ' ἐπ' ἠπείρου βῆμεν, καὶ ἀφυσσάμεθ' ὕδωρ·
αἶψα δὲ δεῖπνον ἕλοντο θοῆς παρὰ νηυσὶν ἑταῖροι.
αὐτὰρ ἐπεὶ σίτοιό τε πασσάμεθ' ἠδὲ ποτῆτος,
δὴ τότ' ἐγὼ κήρυκά τ' ὀπασσάμενος καὶ ἑταῖρον,
60 βῆν εἰς Αἰόλου κλυτὰ δώματα· τὸν δ' ἐκίγανον
δαινύμενον, παρὰ ἕ τ' ἀλόχῳ καὶ οἴσι τέκεσσιν.
ἐλθόντες δ' ἐς δῶμα, παρὰ σταθμοῖσιν ἐπ' οὐδοῦ
ἑζόμεθ'· οἱ δ' ἀνὰ θυμὸν ἐθάμβεον, ἔκ τ' ἐρέοντο·
Πῶς ἦλθες, Ὀδυσεῦ; τίς τοι κακὸς ἔχραε δαίμων;
65 ἦ μέν σ' ἐνδυκέως ἀπεπέμπομεν, ὄφρ' ἀφίκοιο
πατρίδα σὴν καὶ δῶμα, καὶ εἴ πού τοι φίλον ἐστίν.
Ὣς φάσαν· αὐτὰρ ἐγὼ μετεφώνεον, ἀχνύμενος κῆρ·
ἔασάν μ' ἕταροί τε κακοί, πρὸς τοῖσί τε ὕπνος

σχέτλιος· ἀλλ' ἀκέσασθε, φίλοι· δύναμις γὰρ ἐν ὑμῖν.
70 Ὣς ἐφάμην, μαλακοῖσι καθαπτόμενος ἐπέεσσιν·
οἱ δ' ἄνεφ ἐγένοντο· πατὴρ δ' ἠμείβετο μύθῳ·
Ἔρρ' ἐκ νήσου θᾶσσον, ἐλέγχιστε ζωόντων!
οὐ γάρ μοι θέμις ἐστὶ κομιζέμεν οὐδ' ἀποπέμπειν
ἄνδρα τόν, ὅς κε θεοῖσιν ἀπέχθηται μακάρεσσιν.
75 ἔρρ', ἐπεὶ ἀθανάτοισιν ἀπεχθόμενος τόδ' ἱκάνεις.
Ὣς εἰπών, ἀπέπεμπε δόμων βαρέα στενάχοντα.
ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ.
τείρετο δ' ἀνδρῶν θυμὸς ὑπ' εἰρεσίης ἀλεγεινῆς,
ἡμετέρῃ ματίῃ· ἐπεὶ οὐκέτι φαίνετο πομπή.
80 Ἑξῆμαρ μὲν ὁμῶς πλέομεν νύκτας τε καὶ ἦμαρ·
ἑβδομάτῃ δ' ἱκόμεσθα Λάμου αἰπὺ πτολίεθρον,
τηλέπυλον Λαιστρυγονίην, ὅθι ποιμένα ποιμὴν
ἠπύει εἰςελάων, ὁ δέ τ' ἐξελάων ὑπακούει.
ἔνθα κ' ἄϋπνος ἀνὴρ δοιοὺς ἐξήρατο μισθούς,
85 τὸν μέν, βουκολέων, τὸν δ', ἄργυφα μῆλα νομεύων·
ἐγγὺς γὰρ νυκτός τε καὶ ἤματός εἰσι κέλευθοι.
ἔνθ' ἐπεὶ ἐς λιμένα κλυτὸν ἤλθομεν, ὃν πέρι πέτρη
ἠλίβατος τετύχηκε διαμπερὲς ἀμφοτέρωθεν,
ἀκταὶ δὲ προβλῆτες ἐναντίαι ἀλλήλῃσιν
90 ἐν στόματι προὔχουσιν· ἀραιὴ δ' εἴςοδός ἐστιν·
ἔνθ' οἴγ' εἴσω πάντες ἔχον νέας ἀμφιελίσσας.
αἱ μὲν ἄρ' ἔντοσθεν λιμένος κοίλοιο δέδεντο
πλησίαι· οὐ μὲν γάρ ποτ' ἀέξετο κῦμά γ' ἐν αὐτῷ,
οὔτε μέγ', οὔτ' ὀλίγον· λευκὴ δ' ἦν ἀμφὶ γαλήνη.
95 αὐτὰρ ἐγὼν οἶος σχέθον ἔξω νῆα μέλαιναν,
αὐτοῦ ἐπ' ἐσχατιῇ, πέτρης ἐκ πείσματα δήσας·
ἔστην δέ, σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθών.
ἔνθα μὲν οὔτε βοῶν, οὔτ' ἀνδρῶν φαίνετο ἔργα,
καπνὸν δ' οἶον ὁρῶμεν ἀπὸ χθονὸς αἴσσοντα.
100 δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάρους προΐειν πεύθεσθαι ἰόντας,
οἵτινες ἀνέρες εἶεν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες,
ἄνδρε δύω κρίνας, τρίτατον κήρυχ' ἅμ' ὀπάσσας.
οἱ δ' ἴσαν ἐκβάντες λείην ὁδόν, ἦπερ ἅμαξαι
ἄστυδ' ἀφ' ὑψηλῶν ὀρέων καταγίνεον ὕλην.
105 κούρῃ δὲ ξύμβλητο πρὸ ἄστεος ὑδρευούσῃ,
θυγατέρ' ἰφθίμῃ Λαιστρυγόνος Ἀντιφάταο.
ἡ μὲν ἄρ' ἐς κρήνην κατεβήσετο καλλιρέεθρον
Ἀρτακίην, ἔνθεν γὰρ ὕδωρ ποτὶ ἄστυ φέρεσκον·
οἱ δὲ παριστάμενοι προςεφώνεον, ἔκ τ' ἐρέοντο,
110 ὅςτις τῶνδ' εἴη βασιλεύς, καὶ τοῖσιν ἀνάσσοι.

ἡ δὲ μάλ' αὐτίκα πατρὸς ἐπέφραδεν ὑψερεφὲς δῶ.
οἱ δ' ἐπεὶ εἰςῆλθον κλυτὰ δώματα, τὴν δὲ γυναῖκα
εὗρον, ὅσην τ' ὄρεος κορυφήν, κατὰ δ' ἔστυγον αὐτήν.
ἡ δ' αἶψ' ἐξ ἀγορῆς ἐκάλει κλυτὸν Ἀντιφατῆα,
115 ὃν πόσιν, ὃς δὴ τοῖσιν ἐμήσατο λυγρὸν ὄλεθρον.
αὐτίχ' ἕνα μάρψας ἑτάρων, ὡπλίσσατο δεῖπνον·
τὼ δὲ δύ' ἀΐξαντε φυγῇ ἐπὶ νῆας ἱκέσθην.
αὐτὰρ ὁ τεῦχε βοὴν διὰ ἄστεος· οἱ δ' ἀΐοντες
φοίτων ἴφθιμοι Λαιστρυγόνες ἄλλοθεν ἄλλος,
120 μυρίοι, οὐκ ἀνδρεσσιν ἐοικότες, ἀλλὰ Γίγασιν.
οἵ ῥ' ἀπὸ πετράων ἀνδραχθέσι χερμαδίοισιν
βάλλον· ἄφαρ δὲ κακὸς κόναβος κατὰ νῆας ὀρώρει,
ἀνδρῶν τ' ὀλλυμένων, νηῶν θ' ἅμα ἀγνυμενάων·
ἰχθῦς δ' ὡς πείροντες, ἀτερπέα δαῖτα φέροντο.
125 ὄφρ' οἱ τοὺς ὄλεκον λιμένος πολυβενθέος ἐντός,
τόφρα δ' ἐγὼ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
τῷ ἀπὸ πείσματ' ἔκοψα νεὸς κυανοπρώροιο.
αἶψα δ' ἐμοῖς ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσα
ἐμβαλέειν κώπης, ἵν' ὑπὲκ κακότητα φύγοιμεν.
130 οἱ δ' ἅλα πάντες ἀνέρρηψαν, δείσαντες ὄλεθρον.
ἀσπασίως δ' ἐς πόντον ἐπηρεφέας φύγε πέτρας
νῆς ἐμή· αὐτὰρ αἱ ἄλλαι ἀολλέες αὐτόθ' ὄλοντο.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ,
ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο, φίλους ὀλέσαντες ἑταίρους.
135 Αἰαίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ'· ἔνθα δ' ἔναιεν
Κίρκη ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός, αὐδήεσσα,
αὐτοκασιγνήτη ὀλοόφρονος Αἰήταο·
ἄμφω δ' ἐκγεγάτην φαεσιμβρότου Ἠελίοιο,
μητρός τ' ἐκ Πέρσης, τὴν Ὠκεανὸς τέκε παῖδα.
140 ἔνθα δ' ἐπ' ἀκτῆς νηῒ κατηγαγόμεσθα σιωπῇ,
ναύλοχον ἐς λιμένα, καί τις θεὸς ἡγεμόνευεν.
ἔνθα τότ' ἐκβάντες, δύο τ' ἤματα καὶ δύο νύκτας
κείμεθ', ὁμοῦ καμάτῳ τε καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἔδοντες.
ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ ἐϋπλόκαμος τέλεσ' Ἠώς,
145 καὶ τότ' ἐγὼν ἐμὸν ἔγχος ἑλὼν καὶ φάσγανον ὀξύ,
καρπαλίμως παρὰ νηὸς ἀνήϊον ἐς περιωπήν,
εἴ πως ἔργα ἴδοιμι βροτῶν, ἐνοπήν τε πυθοίμην.
ἔστην δέ, σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθών,
καί μοι ἐείσατο καπνὸς ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
150 Κίρκης ἐν μεγάροισι, διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην.
μερμήριξα δ' ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν
ἔλθεῖν ἠδὲ πυθέσθαι, ἐπεὶ ἴδον αἴθοπα καπνόν.

ὧδε δέ μοι φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
πρῶτ' ἐλθόντ' ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης,
155 δεῖπνον ἑταίροισιν δόμεναι, προέμεν τε πυθέσθαι.
ἀλλ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦα κιὼν νεὸς ἀμφιελίσσης,
καὶ τότε τίς με θεῶν ὀλοφύρατο, μοῦνον ἐόντα,
ὅς ῥά μοι ὑψίκερων ἔλαφον μέγαν εἰς ὁδὸν αὐτὴν
ἧκεν· ὁ μὲν ποταμόνδε κατήϊεν ἐκ νομοῦ ὕλης,
160 πιόμενος· δὴ γάρ μιν ἔχεν μένος ἠελίοιο.
τὸν δ' ἐγὼ ἐκβαίνοντα κατ' ἄκνημιν μέσα νῶτα
πλῆξα· τὸ δ' ἀντικρὺ δόρυ χάλκεον ἐξεπέρησεν·
κὰδ δ' ἔπεσ' ἐν κονίῃσι μακών, ἀπὸ δ' ἔπτατο θυμός·
τῷ δ' ἐγὼ ἐμβαίνων, δόρυ χάλκεον ἐξ ὠτειλῆς
165 εἰρυσάμην· τὸ μὲν αὖθι κατακλίνας ἐπὶ γαίῃ
εἴασ· αὐτὰρ ἐγὼ σπασάμην ῥῶπάς τε λύγους τε·
πεῖσμα δ', ὅσον τ' ὄργυιαν, ἐϋστρεφὲς ἀμφοτέρωθι
πλεξάμενος, συνέδησα πόδας δεινοῖο πελώρου.
βῆν δὲ καταλοφάδια φέρων ἐπὶ νῆα μέλαιναν,
170 ἔγχει ἐρειδόμενος, ἐπεὶ οὔπως ἦεν ἐπ' ὤμου
χειρὶ φέρειν ἑτέρῃ· μάλα γὰρ μέγα θηρίον ἦεν.
κὰδ δ' ἔβαλον προπάροιθε νεός· ἀνέγειρα δ' ἑταίρους
μειλιχίοις ἐπέεσσι παρασταδὸν ἄνδρα ἕκαστον·
Ὦ φίλοι, οὐ γάρ πω καταδυσόμεθ', ἀχνύμενοί περ,
175 εἰς Ἀΐδαο δόμους, πρὶν μόρσιμον ἦμαρ ἐπέλθῃ.
ἀλλ' ἄγετ', ὄφρ' ἐν νηῒ θοῇ βρῶσίς τε πόσις τε,
μνησόμεθα βρώμης, μηδὲ τρυχώμεθα λιμῷ.
Ὣς ἐφάμην· οἱ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο·
ἐκ δὲ καλυψάμενοι παρὰ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο
180 θηήσαντ' ἔλαφον· μάλα γὰρ μέγα θηρίον ἦεν.
αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ὁρώμενοι ὀφθαλμοῖσιν,
χεῖρας νιψάμενοι τεύχοντ' ἐρικυδέα δαῖτα.
ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
ἥμεθα δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ.
185 ἠμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
ἠμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
καὶ τότ' ἐγὼν ἀγορὴν θέμενος, μετὰ πᾶσιν ἔειπον·
Κέκλυτέ μευ μύθων, κακά περ πάσχοντες ἑταῖροι·
190 ὦ φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν, ὅπῃ ζόφος, οὐδ' ὅπῃ Ἠώς,
οὐδ' ὅπῃ Ἠέλιος φαεσίμβροτος εἰς ὑπὸ γαῖαν,
οὐδ' ὅπῃ ἀνεῖται· ἀλλὰ φραζώμεθα θᾶσσον,
εἴ τις ἔτ' ἔσται μῆτις, ἐγὼ δ' οὐκ οἴομαι εἶναι.
εἶδον γάρ, σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθών,

195 νῆσον, τὴν πέρι πόντος ἀπείριτος ἐστεφάνωται·
αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ κεῖται· καπνὸν δ' ἐνὶ μέσσῃ
ἔδρακον ὀφθαλμοῖσι, διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην.
Ὡς ἐφάμην· τοῖσιν δὲ κατεκλάσθη φίλον ἦτορ,
μνησαμένοις ἔργων Λαιστρυγόνος Ἀντιφάταο,
200 Κύκλωπός τε βίης μεγαλήτορος, ἀνδροφάγοιο.
κλαῖον δὲ λιγέως, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες·
ἀλλ' οὐ γάρ τις πρῆξις ἐγίγνετο μυρομένοισιν.
Αὐτὰρ ἐγὼ δίχα πάντας ἐϋκνήμιδας ἑταίρους
ἠρίθμεον, ἀρχὸν δὲ μετ' ἀμφοτέροισιν ὄπασσα·
205 τῶν μὲν ἐγὼν ἦρχον, τῶν δ' Εὐρύλοχος θεοειδής.
κλήρους δ' ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλομεν ὦκα·
ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος μεγαλήτορος Εὐρυλόχοιο.
βῆ δ' ἰέναι, ἅμα τῷγε δύω εἴκοσ' ἑταῖροι
κλαίοντες· κατὰ δ' ἄμμε λίπον γοόωντας ὄπισθεν.
210 εὗρον δ' ἐν βήσσῃσι τετυγμένα δώματα Κίρκης
ξεστοῖσιν λάεσσι, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ.
ἀμφὶ δέ μιν λύκοι ἦσαν ὀρέστεροι ἠδὲ λέοντες,
τοὺς αὐτὴ κατέθελξεν, ἐπεὶ κακὰ φάρμακ' ἔδωκεν.
οὐδ' οἵγ' ὡρμήθησαν ἐπ' ἀνδράσιν, ἀλλ' ἄρα τοίγε
215 οὐρῇσιν μακρῇσι περισσαίνοντες ἀνέσταν.
ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀμφὶ ἄνακτα κύνες δαίτηθεν ἰόντα
σαίνωσ'· αἰεὶ γάρ τε φέρει μειλίγματα θυμοῦ·
ὣς τοὺς ἀμφὶ λύκοι κρατερώνυχες ἠδὲ λέοντες
σαῖνον· τοὶ δ' ἔδδεισαν, ἐπεὶ ἴδον αἰνὰ πέλωρα.
220 ἕσταν δ' ἐν προθύροισι θεᾶς καλλιπλοκάμοιο·
Κίρκης δ' ἔνδον ἄκουον ἀειδούσης ὀπὶ καλῇ,
ἱστὸν ἐποιχομένης μέγαν, ἄμβροτον· οἷα θεάων
λεπτά τε καὶ χαρίεντα καὶ ἀγλαὰ ἔργα πέλονται.
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Πολίτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
225 ὅς μοι κήδιστος ἑτάρων ἦν, κεδνότατός τε·
Ὦ φίλοι, ἔνδον γάρ τις ἐποιχομένη μέγαν ἱστόν,
καλὸν ἀοιδιάει – δάπεδον δ' ἅπαν ἀμφιμέμυκεν –
ἢ θεὸς ἠὲ γυνή· ἀλλὰ φθεγγώμεθα θᾶσσον.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν· τοὶ δ' ἐφθέγγοντο καλεῦντες.
230 ἡ δ' αἶψ' ἐξελθοῦσα θύρας ὤιξε φαεινάς,
καὶ κάλει· οἱ δ' ἅμα πάντες ἀϊδρείῃσιν ἕποντο·
Εὐρύλοχος δ' ὑπέμεινεν, ὀϊσάμενος δόλον εἶναι.
εἶσεν δ' εἰςαγαγοῦσα κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε·
ἐν δέ σφιν τυρόν τε καὶ ἄλφιτα καὶ μέλι χλωρὸν
235 οἴνῳ Πραμνείῳ ἐκύκα· ἀνέμισγε δὲ σίτῳ
φάρμακα λύγρ', ἵνα πάγχυ λαθοίατο πατρίδος αἴης.

αὐτὰρ ἐπεὶ δῶκέν τε καὶ ἔκπιον, αὐτίκ' ἔπειτα
ῥάβδῳ πεπληγυῖα, κατὰ συφεοῖσιν ἐέργνυ.
οἱ δὲ συῶν μὲν ἔχον κεφαλάς, φωνήν τε τρίχας τε,
καὶ δέμας, αὐτὰρ νοῦς ἦν ἔμπεδος, ὡς τὸ πάρος περ.
ὣς οἱ μὲν κλαίοντες ἐέργατο· τοῖσι δὲ Κίρκη
παρ' ἄκυλον βάλανόν τ' ἔβαλεν, καρπόν τε κρανείης,
ἔδμεναι, οἷα σύες χαμαιευνάδες αἰὲν ἔδουσιν.
Εὐρύλοχος δ' αἶψ' ἦλθε θοὴν ἐπὶ νῆα μέλαιναν,
ἀγγελίην ἑτάρων ἐρέων καὶ ἀδευκέα πότμον.
οὐδέ τι ἐκφάσθαι δύνατο ἔπος, ἱέμενός περ,
κῆρ ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος· ἐν δέ οἱ ὄσσε
δακρυόφιν πίμπλαντο, γόον δ' ὠΐετο θυμός.
ἀλλ' ὅτε δή μιν πάντες ἀγασσάμεθ' ἐξερέοντες·
καὶ τότε τῶν ἄλλων ἑτάρων κατέλεξεν ὄλεθρον·
Ἤιομεν, ὡς ἐκέλευες, ἀνὰ δρυμά, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ·
εὕρομεν ἐν βήσσῃσι τετυγμένα δώματα καλά.
[ξεστοῖσιν λάεσσι, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ.]
ἔνθα δέ τις μέγαν ἱστὸν ἐποιχομένη λίγ' ἄειδεν,
ἢ θεὸς ἠὲ γυνή· τοὶ δ' ἐφθέγγοντο καλεῦντες.
ἡ δ' αἶψ' ἐξελθοῦσα θύρας ὤϊξε φαεινάς,
καὶ κάλει· οἱ δ' ἅμα πάντες ἀϊδρείῃσιν ἕποντο·
αὐτὰρ ἐγὼν ὑπέμεινα, ὀϊσάμενος δόλον εἶναι.
οἱ δ' ἅμ' ἀϊστώθησαν ἀολλέες, οὐδέ τις αὖτῶν
ἐξεφάνη· δηρὸν δὲ καθήμενος ἐσκοπίαζον.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγὼ περὶ μὲν ξίφος ἀργυρόηλον
ὤμοιϊν βαλόμην, μέγα, χάλκεον· ἀμφὶ δὲ τόξα·
τὸν δ' αἶψ' ἡνώγεα αὐτὴν ὁδὸν ἡγήσασθαι.
αὐτὰρ ὅγ' ἀμφοτέρῃσι λαβὼν ἐλλίσσετο γούνων·
[καί μ' ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·]
Μή μ' ἄγε κεῖσ' ἀέκοντα, Διοτρεφές, ἀλλὰ λίπ' αὐτοῦ·
οἶδα γάρ, ὡς οὔτ' αὐτὸς ἐλεύσεαι, οὔτε τιν' ἄλλον
ἄξεις σῶν ἑτάρων· ἀλλὰ ξὺν τοῖςδεσι θᾶσσον
φεύγωμεν· ἔτι γάρ κεν ἀλύξαιμεν κακὸν ἦμαρ.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Εὐρύλοχ', ἤτοι μὲν σὺ μέν' αὐτοῦ τῷδ' ἐνὶ χώρῳ,
ἔσθων καὶ πίνων, κοίλῃ παρὰ νηῒ μελαίνῃ·
αὐτὰρ ἐγὼν εἶμι· κρατερὴ δέ μοι ἕπλετ' ἀνάγκη.
Ὣς εἰπών, παρὰ νηὸς ἀνήϊον ἠδὲ θαλάσσης.
ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλον, ἰὼν ἱερὰς ἀνὰ βήσσας,
Κίρκης ἵξεσθαι πολυφαρμάκου ἐς μέγα δῶμα,
ἔνθα μοι Ἑρμείας χρυσόῤῥαπις ἀντεβόλησεν,
ἐρχομένῳ πρὸς δῶμα, νεηνίῃ ἀνδρὶ ἐοικώς,

πρῶτον ὑπηνήτῃ, τοῦπερ χαριεστάτη ἥβη·
280 ἐν τ' ἄρα μοι φῦ χειρί, ἔπος τ' ἔφατ', ἐκ τ' ὀνόμαζεν·
Πῇ δ' αὖτ', ὦ δύστηνε, δι' ἄκριας ἔρχεαι οἶος,
χώρου ἄϊδρις ἐών; ἕταροι δέ τοι οἶδ' ἐνὶ Κίρκης
ἔρχαται, ὥστε σύες, πυκινοὺς κευθμῶνας ἔχοντες.
ἦ τοὺς λυσόμενος δεῦρ' ἔρχεαι; οὐδέ σέ φημι
285 αὐτὸν νοστήσειν, μενέεις δὲ σύγ', ἔνθα περ ἄλλοι.
ἀλλ' ἄγε δή σε κακῶν ἐκλύσομαι ἠδὲ σαώσω·
τῇ, τόδε φάρμακον ἐσθλὸν ἔχων, ἐς δώματα Κίρκης
ἔρχευ, ὅ κέν τοι κρατὸς ἀλάλκησιν κακὸν ἦμαρ.
πάντα δέ τοι ἐρέω ὀλοφώϊα δήνεα Κίρκης.
290 τεύξει τοι κυκεῶ, βαλέει δ' ἐν φάρμακα σίτῳ·
ἀλλ' οὐδ' ὥς θέλξαι σε δυνήσεται· οὐ γὰρ ἐάσει
φάρμακον ἐσθλόν, ὅ τοι δώσω· ἐρέω δὲ ἕκαστα.
ὁππότε κεν Κίρκη σ' ἐλάσῃ περιμήκεϊ ῥάβδῳ,
ἠ τότε σὺ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
295 Κίρκῃ ἐπαΐξαι, ὥστε κτάμεναι μενεαίνων.
ἡ δέ σ' ὑποδδείσασα κελήσεται εὐνηθῆναι·
ἔνθα σὺ μηκέτ' ἔπειτ' ἀπανήνασθαι θεοῦ εὐνήν,
ὄφρα κέ τοι λύσῃ θ' ἑτάρους, αὐτόν τε κομίσσῃ·
ἀλλὰ κέλεσθαί μιν μακάρων μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι,
300 μήτι σοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο·
μή σ' ἀπογυμνωθέντα κακὸν καὶ ἀνήνορα θείη.
Ὡς ἄρα φωνήσας πόρε φάρμακον Ἀργειφόντης,
ἐκ γαίης ἐρύσας, καί μοι φύσιν αὐτοῦ ἔδειξεν.
ῥίζῃ μὲν μέλαν ἔσκε, γάλακτι δὲ εἴκελον ἄνθος·
305 μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί· χαλεπὸν δέ τ' ὀρύσσειν
ἀνδράσι γε θνητοῖσι· θεοὶ δέ τε πάντα δύνανται.
Ἑρμείας μὲν ἔπειτ' ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὄλυμπον,
νῆσον ἀν' ὑλήεσσαν· ἐγὼ δ' ἐς δώματα Κίρκης
ἤϊα· πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε κιόντι.
310 ἔστην δ' εἰνὶ θύρῃσι θεᾶς καλλιπλοκάμοιο·
ἔνθα στὰς ἐβόησα, θεὰ δέ μεν ἔκλυεν αὐδῆς.
ἡ δ' αἶψ' ἐξελθοῦσα θύρας ὤϊξε φαεινάς,
καὶ κάλει· αὐτὰρ ἐγὼν ἑπόμην, ἀκαχήμενος ἦτορ.
εἷσε δέ μ' εἰςαγαγοῦσα ἐπὶ θρόνου ἀργυροήλου,
315 καλοῦ, δαιδαλέου· ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν·
τεῦξε δέ μοι κυκεῶ χρυσέῳ δέπαϊ, ὄφρα πίοιμι·
ἐν δέ τε φάρμακον ἧκε, κακὰ φρονέουσ' ἐνὶ θυμῷ.
αὐτὰρ ἔπεὶ δῶκέν τε καὶ ἔκπιον, οὐδέ μ' ἔθελξεν,
ῥάβδῳ πεπληγυῖα, ἔπος τ' ἔφατ', ἐκ τ' ὀνόμαζεν·
320 Ἔρχεο νῦν συφεόνδε, μετ' ἄλλων λέξο ἑταίρων!

ὥς φάτ· ἐγὼ δ' ἄορ ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Κίρκῃ ἐπήϊξα, ὥςτε κτάμεναι μενεαίνων.
ἡ δὲ μέγα ἰάχουσα ὑπέδραμε, καὶ λάβε γούνων,
καί μ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
325 Τίς, πόθεν εἶς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;
θαῦμά μ' ἔχει, ὡς οὔτι, πιὼν τάδε φάρμακ', ἐθέλχθης
οὐδὲ γὰρ οὐδέ τις ἄλλος ἀνὴρ τάδε φάρμακ' ἀνέτλη,
ὅς κε πίῃ, καὶ πρῶτον ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων.
[σοὶ δέ τις ἐν στήθεσσιν ἀκήλητος νόος ἐστίν.]
330 ἦ σύγ' Ὀδυσσεύς ἐσσι πολύτροπος, ὅντε μοι αἰεὶ
φάσκεν ἐλεύσεσθαι χρυσόῤῥαπις Ἀργειφόντης,
ἐκ Τροίης ἀνιόντα θοῇ σὺν νηῒ μελαίνῃ;
ἀλλ' ἄγε δὴ κολεῷ μὲν ἄορ θέο, νῶϊ δ' ἔπειτα
εὐνῆς ἡμετέρης ἐπιβείομεν, ὄφρα μιγέντε
335 εὐνῇ καὶ φιλότητι, πεποίθομεν ἀλλήλοισιν.
Ὣς ἐφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προςέειπον·
ὦ Κίρκη, πῶς γάρ με κέλῃ σοι ἤπιον εἶναι;
ἦ μοι σὺς μὲν ἔθηκας ἐνὶ μεγάρῳσιν ἑταίρους·
αὐτὸν δ' ἐνθάδ' ἔχουσα, δολοφρονέουσα κελεύεις
340 ἐς θάλαμόν τ' ἰέναι, καὶ σῆς ἐπιβήμεναι εὐνῆς,
ὄφρα με γυμνωθέντα κακὸν καὶ ἀνήνορα θείῃς;
οὐδ' ἂν ἔγωγ' ἐθέλοιμι τεῆς ἐπιβήμεναι εὐνῆς,
εἰ μή μοι τλαίης γε, θεά, μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι,
μήτι μοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο.
345 Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀπώμνυεν, ὡς ἐκέλευον
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὄμοσέν τε τελεύτησέν τε τὸν ὅρκον,
καὶ τότ' ἐγὼ Κίρκης ἐπέβην περικαλλέος εὐνῆς.
Ἀμφίπολοι δ' ἄρα τέως μὲν ἐνὶ μεγάροισι πένοντο
τέσσαρες, αἳ οἱ δῶμα κάτα δρήστειραι ἔασιν,
350 γίγνονται δ' ἄρα ταίγ' ἐκ τε κρηνέων, ἀπό τ' ἀλσέων,
ἔκ θ' ἱερῶν ποταμῶν, οἴτ' εἰς ἅλαδε προρέουσιν.
τάων ἡ μὲν ἔβαλλε θρόνοις ἔνι ῥήγεα καλά,
πορφύρεα καθύπερθ', ὑπένερθε δὲ λῖθ' ὑπέβαλλεν·
ἡ δ' ἑτέρη προπάροιθε θρόνων ἐτίταινε τραπέζας
355 ἀργυρέας, ἐπὶ δέ σφι τίθει χρύσεια κάνεια·
ἡ δὲ τρίτη κρητῆρι μελίφρονα οἶνον ἐκίρνα
ἡδὺν ἐν ἀργυρέῳ, νέμε δὲ χρύσεια κύπελλα·
ἡ δὲ τετάρτη ὕδωρ ἐφόρει, καὶ πῦρ ἀνέκαιεν
πολλὸν ὑπὸ τρίποδι μεγάλῳ· ἰαίνετο δ' ὕδωρ.
360 αὐτὰρ ἐπειδὴ ζέσσεν ὕδωρ ἐνὶ ἠνοπι χαλκῷ,
ἕς ῥ' ἀσάμινθον ἔσασα, λό' ἐκ τρίποδος μεγάλοιο,
θυμῆρες κεράσασα κατὰ κρατός τε καὶ ὤμων,

ὄφρα μοι ἐκ κάματον θυμοφθόρον εἵλετο γυῖων.
αὐτὰρ ἐπεὶ λοῦσέν τε, καὶ ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ,
365 ἀμφὶ δέ με χλαῖναν καλὴν βάλεν ἠδὲ χιτῶνα·
εἷσε δέ μ' εἰςαγαγοῦσα ἐπὶ θρόνου ἀργυροήλου,
καλοῦ, δαιδαλέου· ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν·
[χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
370 νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων·]
ἐσθέμεναι δ' ἐκέλευεν· ἐμῷ δ' οὐχ ἥδανε θυμῷ·
ἀλλ' ἥμην ἀλλοφρονέων, κακὰ δ' ὄσσετο θυμός.
375 Κίρκη δ' ὡς ἐνόησεν ἐμ' ἥμενον, οὐδ' ἐπὶ σίτῳ
χεῖρας ἰάλλοντα, κρατερὸν δέ με πένθος ἔχοντα,
ἄγχι παρισταμένη ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Τίφθ' οὕτως, Ὀδυσεῦ, κατ' ἄρ' ἕζεαι ἶσος ἀναύδῳ,
θυμὸν ἔδων, βρώμης δ' οὐχ ἅπτεαι οὐδὲ ποτῆτος;
380 ἦ τινά που δόλον ἄλλον ὀΐεαι· οὐδέ τί σε χρὴ
δειδίμεν· ἤδη γάρ τοι ἀπώμοσα καρτερὸν ὅρκον.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προςέειπον·
ὦ Κίρκη, τίς γάρ κεν ἀνήρ, ὃς ἐναίσιμος εἴη,
πρὶν πλαίη πάσσασθαι ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
385 πρὶν λύσασθ' ἑτάρους καὶ ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι;
ἀλλ' εἰ δὴ πρόφρασσα πιεῖν φαγέμεν τε κελεύεις,
λῦσον, ἵν' ὀφθαλμοῖσιν ἴδω ἐρίηρας ἑταίρους.
Ὣς ἐφάμην· Κίρκη δὲ δι' ἐκ μεγάροιο βεβήκει,
ῥάβδον ἔχουσ' ἐν χειρί, θύρας δ' ἀνέῳγε συφειοῦ,
390 ἐκ δ' ἔλασεν σιάλοισιν ἐοικότας ἐννεώροισιν.
οἱ μὲν ἔπειτ' ἔστησαν ἐναντίοι· ἡ δὲ δι' αὐτῶν
ἐρχομένη προςάλειφεν ἑκάστῳ φάρμακον ἄλλο.
τῶν δ' ἐκ μὲν μελέων τρίχες ἔρρεον, ἃς πρὶν ἔφυσεν
φάρμακον οὐλόμενον, τό σφιν πόρε πότνια Κίρκη·
395 ἄνδρες δ' αἶψ' ἐγένοντο νεώτεροι, ἢ πάρος ἦσαν,
καὶ πολὺ καλλίονες καὶ μείζονες εἰςοράασθαι.
ἔγνωσαν δέ με κεῖνοι, ἕφυν τ' ἐν χερσὶν ἕκαστος.
πᾶσιν δ' ἱμερόεις ὑπέδυ γόος, ἀμφὶ δὲ δῶμα
σμερδαλέον κανάχιζε· θεὰ δ' ἐλέαιρε καὶ αὐτή.
400 ἡ δέ μεν ἄγχι στᾶσα προςηύδα δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
ἔρχεο νῦν ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης·
νῆα μὲν ἂρ πάμπρωτον ἐρύσσατε ἠπειρόνδε,
κτήματα δ' ἐν σπήεσσι πελάσσατε, ὅπλα τε πάντα·

405 αὐτὸς δ' αἶψ' ἰέναι, καὶ ἄγειν ἐρίηρας ἑταίρους.
Ὣς ἔφατ· αὐτὰρ ἔμοιγ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
βῆν δ' ἰέναι ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης·
εὗρον ἔπειτ' ἐπὶ νηῒ θοῇ ἐρίηρας ἑταίρους,
οἰκτρ' ὀλοφυρομένους, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντας.
410 ὡς δ' ὅτ' ἂν ἄγραυλοι πόριες περὶ βοῦς ἀγελαίας,
ἐλθούσας ἐς κόπρον, ἐπὴν βοτάνης κορέσωνται,
πᾶσαι ἅμα σκαίρουσιν ἐναντίαι· οὐδ' ἔτι σηκοὶ
ἴσχουσ', ἀλλ' ἀδινὸν μυκώμεναι ἀμφιθέουσιν
μητέρας· ὣς ἐμὲ κεῖνοι, ἐπεὶ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
415 δακρυόεντες ἔχυντο· δόκησε δ' ἄρα σφίσι θυμὸς
ὥς ἔμεν, ὡς εἰ πατρίδ' ἱκοίατο καὶ πόλιν αὐτῶν
τρηχείης Ἰθάκης, ἵνα τ' ἐτράφεν ἠδ' ἐγένοντο·
καί μ' ὀλοφυρόμενοι ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
Σοὶ μὲν νοστήσαντι, Διοτρεφές, ὥς ἐχάρημεν,
420 ὡς εἴτ' εἰς Ἰθάκην ἀφικοίμεθα πατρίδα γαῖαν·
ἀλλ' ἄγε, τῶν ἄλλων ἑτάρων κατάλεξον ὄλεθρον.
Ὣς ἔφαν· αὐτὰρ ἐγὼ προσέφην μαλακοῖς ἐπέεσσιν·
νῆα μὲν ἂρ πάμπρωτον ἐρύσσομεν ἠπειρόνδε,
κτήματα δ' ἐν σπήεσσι πελάσσομεν, ὅπλα τε πάντα·
425 αὐτοὶ δ' ὀτρύνεσθ', ἵνα μοι ἅμα πάντες ἕπησθε,
ὄφρα ἴδηθ' ἑτάρους ἱεροῖς ἐν δώμασι Κίρκης,
πίνοντας καὶ ἔδοντας· ἐπηετανὸν γὰρ ἔχουσιν.
Ὣς ἐφάμην· οἱ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο·
Εὐρύλοχος δέ μοι οἶος ἐρύκανε πάντας ἑταίρους
430 [καί σφεας φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·]
Ἆ δειλοί, πόσ' ἴμεν; τί κακῶν ἱμείρετε τούτων,
Κίρκης ἐς μέγαρον καταβήμεναι· ἦ κεν ἅπαντας
ἢ σὺς ἠὲ λύκους ποιήσεται, ἠὲ λέοντας·
οἵ κέν οἱ μέγα δῶμα φυλάσσοιμεν καὶ ἀνάγκῃ.
435 ὥςπερ Κύκλωψ ἕρξ', ὅτε οἱ μέσσαυλον ἵκοντο
ἡμέτεροι ἕταροι, σὺν δ' ὁ θρασὺς εἵπετ' Ὀδυσσεύς·
τούτου γὰρ καὶ κεῖνοι ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.
Ὣς ἔφατ· αὐτὰρ ἔγωγε μετὰ φρεσὶ μερμήριξα,
σπασσάμενος τανύηκες ἄορ παχέος παρὰ μηροῦ,
440 τῷ οἱ ἀποτμήξας κεφαλὴν οὖδάςδε πελάσσαι,
καὶ περ ἐόντι μάλα σχεδόν· ἀλλά μ' ἑταῖροι
μειλιχίοις ἐπέεσσιν ἐρήτυον ἄλλοθεν ἄλλος·
Διογενές, τοῦτον μὲν ἐάσομεν, εἰ σὺ κελεύεις,
αὐτοῦ πὰρ νηῒ τε μένειν, καὶ νῆα ἔρυσθαι·
445 ἡμῖν δ' ἡγεμόνευ ἱερὰ πρὸς δώματα Κίρκης.
Ὣς κάμενοι, παρὰ νηὸς ἀνήϊον ἠδὲ θαλάσσης

οὐδὲ μὲν Εὐρύλοχος κοίλῃ παρὰ νηῒ λέλειπτο,
ἀλλ' ἕπετ· ἔδδεισεν γὰρ ἐμὴν ἔκπαγλον ἐνιπήν.
Τόφρα δὲ τοὺς ἄλλους ἑτάρους ἐν δώμασι Κίρκη
ἐνδυκέως λοῦσέν τε, καὶ ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ·
ἀμφὶ δ' ἄρα χλαίνας οὖλας βάλεν ἠδὲ χιτῶνας·
δαινυμένους δ' εὖ πάντας ἐφεύρομεν ἐν μεγάροισιν.
οἱ δ' ἐπεὶ ἀλλήλους εἶδον, φράσσαντό τε πάντα,
κλαῖον ὀδυρόμενοι, περὶ δὲ στεναχίζετο δῶμα.
ἡ δέ μευ ἄγχι στᾶσα προσηύδα δῖα θεάων·
[Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,]
μηκέτι νῦν θαλερὸν γόον ὄρνυτε· οἶδα καὶ αὐτή,
ἠμὲν ὅσ' ἐν πόντῳ πάθετ' ἄλγεα ἰχθυόεντι,
ἠδ' ὅσ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσον.
ἀλλ' ἄγετ', ἐσθίετε βρώμην, καὶ πίνετε οἶνον,
εἰς ὅκεν αὖτις θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι λάβητε,
οἷον ὅτε πρώτιστον ἐλείπετε πατρίδα γαῖαν
τρηχείης Ἰθάκης, νῦν δ' ἀσκελέες καὶ ἄθυμοι,
αἰεὶ ἄλης χαλεπῆς μεμνημένοι· οὐδέ ποθ' ὑμῖν
θυμὸς ἐν εὐφροσύνῃ, ἐπεὶ μάλα πολλὰ πέποσθε.
Ὣς ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ
ἔνθα μὲν ἤματα πάντα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν
ἤμεθα, δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ·
ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐνιαυτὸς ἔην, περὶ δ' ἔτραπον ὧραι,
[μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἤματα μακρὰ τελέσθη,]
καὶ τότε μ' ἐκκαλέσαντες ἔφαν ἐρίηρες ἑταῖροι·
Δαιμόνι', ἤδη νῦν μιμνήσκεο πατρίδος αἴης,
εἴ τοι θέσφατόν ἐστι σαωθῆναι, καὶ ἱκέσθαι
οἶκον ἐς ὑψόροφον καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
[Ὣς ἔφαν· αὐτὰρ ἔμοιγ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
ὡς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
ἤμεθα, δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ.
ἠμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
οἱ μὲν κοιμήσαντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα.]
Αὐτὰρ ἐγὼ Κίρκης ἐπιβὰς περικαλλέος εὐνῆς,
γούνων ἐλλιτάνευσα, θεὰ δέ μευ ἔκλυεν αὐδῆς·
καὶ μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
Ὦ Κίρκη, τέλεσόν μοι ὑπόσχεσιν, ἥνπερ ὑπέστης,
οἴκαδε πεμψόμεναι· θυμὸς δέ μοι ἔσσυται ἤδη,
ἠδ' ἄλλων ἑτάρων, οἳ μευ φθινύθουσι φίλον κῆρ,
ἀμφ' ἐμὲ ὀδυρόμενοι, ὅτε που σύγε νόσφι γένηαι.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,

μηκέτι νῦν ἀέκοντες ἐμῷ ἐνὶ μίμνετε οἴκῳ·
490 ἀλλ' ἄλλην χρὴ πρῶτον ὁδὸν τελέσαι, καὶ ἱκέσθαι
εἰς Ἀΐδαο δόμους καὶ ἐπαιτῆς Περσεφονείης,
ψυχῇ χρησομένους Θηβαίου Τειρεσίαο.
μάντιος ἀλαοῦ, τοῦτε φρένες ἔμπεδοί εἰσιν·
τῷ καὶ τεθνηῶτι νόον πόρε Περσεφόνεια,
495 οἴῳ πεπνύσθαι· τοὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσιν.
Ὣς ἔφατ' · αὐτὰρ ἔμοιγε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ·
κλαῖον δ' ἐν λεχέεσσι καθήμενος, οὐδέ τι θυμὸς
ἤθελ' ἔτι ζώειν καὶ ὁρᾶν φάος ἠελίοιο.
αὐτὰρ ἐπεὶ κλαίων τε κυλινδόμενός τ' ἐκορέσθην,
500 καὶ τότε δή μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ὦ Κίρκη, τίς γὰρ ταύτην ὁδὸν ἡγεμονεύσει;
εἰς Ἄϊδος δ' οὔπω τις ἀφίκετο νηῒ μελαίνῃ.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
505 μήτι τοι ἡγεμόνος γε ποθὴ παρὰ νηῒ μελέσθω·
ἱστὸν δὲ στήσας, ἀνά θ' ἱστία λευκὰ πετάσσας,
ἧσθαι· τὴν δέ κέ τοι πνοιὴ Βορέαο φέρησιν.
ἀλλ' ὁπότ' ἂν δὴ νηῒ δι' Ὠκεανοῖο περήσῃς,
ἔνθ' ἀκτή τε λάχεια καὶ ἄλσεα Περσεφονείης,
510 μακραί τ' αἴγειροι, καὶ ἰτέαι ὠλεσίκαρποι·
νῆα μὲν αὐτοῦ κέλσαι ἐπ' Ὠκεανῷ βαθυδίνῃ,
αὐτὸς δ' εἰς Ἀΐδεω ἰέναι δόμον εὐρώεντα.
ἔνθα μὲν εἰς Ἀχέροντα Πυριφλεγέθων τε ῥέουσιν
Κώκυτος θ', ὃς δὴ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπορρώξ·
515 πέτρη τε, ξύνεσίς τε δύω ποταμῶν ἐριδούπων.
ἔνθα δ' ἔπειθ', ἥρως, χριμφθεὶς πέλας, ὥς σε κελεύω,
βόθρον ὀρύξαι, ὅσον τε πυγούσιον ἔνθα καὶ ἔνθα·
ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χεῖσθαι πᾶσιν νεκύεσσιν,
πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδεῖ οἴνῳ,
520 τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι· ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ παλύνειν.
πολλὰ δὲ γουνοῦσθαι νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα,
ἐλθὼν εἰς Ἰθάκην, στεῖραν βοῦν, ἥτις ἀρίστη,
ῥέξειν ἐν μεγάροισι, πυρήν τ' ἐμπλησέμεν ἐσθλῶν·
Τειρεσίῃ δ' ἀπάνευθεν ὄϊν ἱερευσέμεν οἴῳ
525 παμμέλαν', ὃς μήλοισι μεταπρέπει ὑμετέροισιν.
αὐτὰρ ἐπὴν εὐχῇσι λίσῃ κλυτὰ ἔθνεα νεκρῶν,
ἔνθ' ὄϊν ἀρνειὸν ῥέζειν, θῆλύν τε μέλαιναν,
εἰς Ἔρεβος στρέψας, αὐτὸς δ' ἀπονόσφι τραπεσθαι,
ἱέμενος ποταμοῖο ῥοάων· ἔνθα δε πολλαὶ

530 ψυχαὶ ἐλεύσονται νεκύων κατατεθνηώτων.
δὴ τότ' ἔπειθ' ἑτάροισιν ἐποτρῦναι καὶ ἀνῶξαι
μῆλα, τὰ δὴ κατέκειτ' ἐσφαγμένα νηλέϊ χαλκῷ,
δείραντας κατακεῖαι, ἐπεύξασθαι δὲ θεοῖσιν,
ἰφθίμῳ τ' Ἀΐδῃ καὶ ἐπαινῇ Περσεφονείῃ·
535 αὐτὸς δὲ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
ἧσθαι, μηδὲ ἐᾶν νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα
αἵματος ἆσσον ἵμεν, πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι.
ἔνθα τοι αὐτίκα μάντις ἐλεύσεται, ὅρχαμε λαῶν,
ὅς κέν τοι εἴπῃσιν ὁδὸν καὶ μέτρα κελεύθου,
540 νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα.
Ὣς ἔφατ'· αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἦλυθεν Ἠώς.
ἀμφὶ δέ με χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα ἕσσεν·
αὐτὴ δ' ἀργύφεον φᾶρος μέγα ἔνννυτο Νύμφη,
λεπτὸν καὶ χαρίεν, περὶ δὲ ζώνην βάλετ' ἰξυῖ
545 καλήν, χρυσείην· κεφαλῇ δ' ἐπέθηκε καλύπτρην.
αὐτὰρ ἐγώ, διὰ δώματ' ἰών, ὤτρυνον ἑταίρους
μειλιχίοις ἐπέεσσι παρασταδὸν ἄνδρα ἕκαστον·
Μηκέτι νῦν εὕδοντες ἀωτεῖτε γλυκὺν ὕπνον·
ἀλλ' ἴομεν· δὴ γάρ μοι ἐπέφραδε πότνια Κίρκη.
550 Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
οὐδὲ μὲν οὐδ' ἔνθεν περ ἀπήμονας ἦγον ἑταίρους.
Ἐλπήνωρ δέ τις ἔσκε νεώτατος, οὐδέ τι λίην
ἄλκιμος ἐν πολέμῳ, οὔτε φρεσὶν ἧσιν ἀρηρώς,
ὅς μοι ἄνευθ' ἑτάρων ἱεροῖς ἐν δώμασι Κίρκης,
555 ψύχεος ἱμείρων, κατελέξατο οἰνοβαρείων·
κινυμένων δ' ἑτάρων ὅμαδον καὶ δοῦπον ἀκούσας,
ἐξαπίνης ἀνόρουσε, καὶ ἐκλάθετο φρεσὶν ἧσιν
ἄψορρον καταβῆναι, ἰὼν ἐς κλίμακα μακρήν·
ἀλλὰ καταντικρὺ τέγεος πέσεν· ἐκ δέ οἱ αὐχὴν
560 ἀστραγάλων ἐάγη, ψυχὴ δ' Ἀΐδόσδε κατῆλθεν.
ἐρχομένοισι δὲ τοῖσιν ἐγὼ μετὰ μῦθον ἔειπον·
Φάσθε νύ που οἴκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
ἔρχεσθ'· ἄλλην δ' ἡμιν ὁδὸν τεκμήρατο Κίρκη
εἰς Ἀΐδαο δόμους καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης,
565 ψυχῇ χρησομένους Θηβαίου Τειρεσίαο.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δὲ κατεκλάσθη φίλον ἦτορ·
ἕζόμενοι δὲ κατ' αὖθι γόων, τίλλοντό τε χαίτας.
ἀλλ' οὐ γάρ τις πρῆξις ἐγίγνετο μυρομένοισιν,
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης
570 ἤομεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες,

μηκέτι νῦν ἀέκοντες ἐμῷ ἐνὶ μίμνετε οἴκῳ·
490 ἀλλ' ἄλλην χρὴ πρῶτον ὁδὸν τελέσαι, καὶ ἱκέσθαι
εἰς Ἀΐδαο δόμους καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης,
ψυχῇ χρησομένους Θηβαίου Τειρεσίαο.
μάντιος ἀλαοῦ, τοῦτε φρένες ἔμπεδοί εἰσιν·
τῷ καὶ τεθνηῶτι νόον πόρε Περσεφόνεια,
495 οἷῳ πεπνύσθαι· τοὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσιν.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐμοιγε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ·
κλαῖον δ' ἐν λεχέεσσι καθήμενος, οὐδέ τι θυμὸς
ἤθελ' ἔτι ζώειν καὶ ὁρᾶν φάος ἠελίοιο.
αὐτὰρ ἐπεὶ κλαίων τε κυλινδόμενός τ' ἐκορέσθην,
500 καὶ τότε δή μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ὦ Κίρκη, τίς γὰρ ταύτην ὁδὸν ἡγεμονεύσει;
εἰς Ἀΐδος δ' οὔπω τις ἀφίκετο νηῒ μελαίνῃ.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
505 μήτι τοι ἡγεμόνος γε ποθὴ παρὰ νηῒ μελέσθω·
ἱστὸν δὲ στήσας, ἁνά θ' ἱστία λευκὰ πετάσσας,
ἧσθαι· τὴν δέ κέ τοι πνοιὴ Βορέαο φέρησιν.
ἀλλ' ὁπότ' ἂν δὴ νηῒ δι' Ὠκεανοῖο περήσῃς,
ἔνθ' ἀκτή τε λάχεια καὶ ἄλσεα Περσεφονείης,
510 μακραί τ' αἴγειροι, καὶ ἰτέαι ὠλεσίκαρποι·
νῆα μὲν αὐτοῦ κέλσαι ἐπ' Ὠκεανῷ βαθυδίνῃ,
αὐτὸς δ' εἰς Ἀΐδεω ἰέναι δόμον εὐρώεντα.
ἔνθα μὲν εἰς Ἀχέροντα Πυριφλεγέθων τε ῥέουσιν
Κώκυτος θ', ὃς δὴ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀποῤῥώξ·
515 πέτρη τε, ξύνεσίς τε δύω ποταμῶν ἐριδούπων.
ἔνθα δ' ἔπειθ', ἥρως, χριμφθεὶς πέλας, ὥς σε κελεύω,
βόθρον ὀρύξαι, ὅσον τε πυγούσιον ἔνθα καὶ ἔνθα·
ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χεῖσθαι πᾶσιν νεκύεσσιν,
πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδεῖ οἴνῳ,
520 τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι· ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ παλύνειν.
πολλὰ δὲ γουνοῦσθαι νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα,
ἐλθὼν εἰς Ἰθάκην, στεῖραν βοῦν, ἥτις ἀρίστη,
ῥέξειν ἐν μεγάροισι, πυρὴν τ' ἐμπλησέμεν ἐσθλῶν·
Τειρεσίῃ δ' ἀπάνευθεν ὃν ἱερευσέμεν οἶν,
525 παμμέλαν', ὃς μήλοισι μεταπρέπει ὑμετέροισιν.
αὐτὰρ ἐπὴν εὐχῇσι λίσῃ κλυτὰ ἔθνεα νεκρῶν,
ἔνθ' ὄϊν ἀρνειὸν ῥέζειν, θῆλύν τε μέλαιναν,
εἰς Ἔρεβος στρέψας, αὐτὸς δ' ἀπονόσφι τραπεσθαι,
ἱέμενος ποταμοῖο ῥοάων· ἔνθα δὲ πολλαὶ

530 ψυχαὶ ἐλεύσονται νεκύων κατατεθνηώτων.
δὴ τότ' ἔπειθ' ἑτάροισιν ἐποτρῦναι καὶ ἀνῶξαι
μῆλα, τὰ δὴ κατέκειτ' ἐσφαγμένα νηλεῖ χαλκῷ,
δείραντας κατακεῖαι, ἐπεύξασθαι δὲ θεοῖσιν,
ἰφθίμῳ τ' Ἀΐδῃ καὶ ἐπαινῇ Περσεφονείῃ·
535 αὐτὸς δὲ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
ἧσθαι, μηδὲ ἐᾶν νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα
αἵματος ἄσσον ἵμεν, πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι.
ἔνθα τοι αὐτίκα μάντις ἐλεύσεται, ὄρχαμε λαῶν,
ὅς κέν τοι εἴπῃσιν ὁδὸν καὶ μέτρα κελεύθου,
540 νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα.
Ὣς ἔφατ· αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἦλυθε Ἠώς.
ἀμφὶ δέ με χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα ἕσσεν·
αὐτὴ δ' ἀργύφεον φᾶρος μέγα ἔνννυτο Νύμφη,
λεπτὸν καὶ χαρίεν, περὶ δὲ ζώνην βάλετ' ἰξυῖ
545 καλήν, χρυσείην· κεφαλῇ δ' ἐπέθηκε καλύπτρην.
αὐτὰρ ἐγώ, διὰ δώματ' ἰών, ὤτρυνον ἑταίρους
μειλιχίοις ἐπέεσσι παρασταδὸν ἄνδρα ἕκαστον·
Μηκέτι νῦν εὕδοντες ἀωτεῖτε γλυκὺν ὕπνον·
ἀλλ' ἴομεν· δὴ γάρ μοι ἐπέφραδε πότνια Κίρκη.
550 Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
οὐδὲ μὲν οὐδ' ἔνθεν περ ἀπήμονας ἦγον ἑταίρους.
Ἐλπήνωρ δέ τις ἔσκε νεώτατος, οὐδέ τι λίην
ἄλκιμος ἐν πολέμῳ, οὔτε φρεσὶν ἧσιν ἀρηρώς,
ὅς μοι ἄνευθ' ἑτάρων ἱεροῖς ἐν δώμασι Κίρκης,
555 ψύχεος ἱμείρων, κατελέξατο οἰνοβαρείων·
κινυμένων δ' ἑτάρων ὅμαδον καὶ δοῦπον ἀκούσας,
ἐξαπίνης ἀνόρουσε, καὶ ἐκλάθετο φρεσὶν ἧσιν
ἄψοῤῥον καταβῆναι, ἰὼν ἐς κλίμακα μακρήν·
ἀλλὰ κατανκιρὺ τέγεος πέσεν· ἐκ δέ οἱ αὐχὴν
560 ἀστραγάλων ἐάγη, ψυχὴ δ' Ἀϊδόςδε κατῆλθεν.
ἐρχομένοισι δὲ τοῖσιν ἐγὼ μετὰ μῦθον ἔειπον·
Φάσθε νύ που οἰκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
ἔρχεσθ'· ἄλλην δ' ἡμιν ὁδὸν τεκμήρατο Κίρκη
εἰς Ἀΐδαο δόμους καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης,
565 ψυχῇ χρησομένους Θηβαίου Τειρεσίαο.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δὲ κατεκλάσθη φίλον ἦτορ·
ἑζόμενοι δὲ κατ' αὖθι γόων, τίλλοντό τε χαίτας.
ἀλλ' οὐ γάρ τις πρῆξις ἐγίγνετο μυρομένοισιν.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης
570 ἤομεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες,

τόφρα δ' ἄρ' οἰχομένη Κίρκη παρὰ νηῒ μελαίνῃ,
ἀρνειὸν κατέθησιν ὄϊν, θῆλύν τε μελαίναν,
ῥεῖα παρεξελθοῦσα· τίς ἂν θεὸν οὐκ ἐθέλοντα
ὀφθαλμοῖσιν ἴδοιτ', ἢ ἔνθ' ἢ ἔνθα κιόντα;

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Λ.

A Circe digressus venit in oram Cimmeriorum, eum ad locum, qui descensus ad manes perhibetur (1–22). Ibi sacris rite perfectis, scrobem complet sanguine victimarum; at circumvolantibus animabus, nullam sinit attingere haustum. nisi prius Tiresias vates inde libasset (23–50) Primum obvio Elpenori sepulturam promittit; tum matrem videt, Anticleam; mox Tiresiam, cujus causa venerat, ex quo reditum ac reliquos vitæ casus cognoscit (51–151); ex matre, quæ jam ad haustum cruoris admittitur, fortunam domus suæ (152–224): plures etiam priscarum videt heroïdum, Tyro, Antiopen, Alcmenen, Epicasten, Chloridem, Ledam, Iphimediam, Phædram, Procridem, Ariadnen, Mæram, Clymenen, Eriphylen (225–332). Excitatus deinde a Phæacibus ad persequendum sermonem (333–376), heroës quoque, quorum animæ occurrerint, recenset, Agamemnonem, de sua suorumque cæde exponentem (377–466), Achillem, Patroclum, Antilochum, Ajacem majorem (467–567); præter hos, Minoëm judicantem et feras sectantem Orionem; item Tityum, Tantalum, Sisyphum, variis suppliciis cruciatos; denique imaginem Herculis (568–626). Quibus visis, partim et colloquutus, ex Oceano revehitur in altum (627–640).

Νεκυία.

Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλθομεν ἠδὲ θάλασσαν,
νῆα μὲν ἄρ πάμπρωτον ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα δῖαν,
ἐν δ' ἱστὸν τιθέμεσθα καὶ ἱστία νηῒ μελαίνῃ·
ἐν δὲ τὰ μῆλα λαβόντες ἐβήσαμεν, ἂν δὲ καὶ αὐτοὶ
5 βαίνομεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες.
ἡμῖν δ' αὖ μετόπισθε νεὸς κυανοπρώροιο
ἵκμενον οὖρον ἵει πλησίστιον, ἐσθλὸν ἑταῖρον,
Κίρκη ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός, αὐδήεσσα.
ἡμεῖς δ' ὅπλα ἕκαστα ποησάμενοι κατὰ νῆα,
10 ἥμεθα· τὴν δ' ἄνεμός τε κυβερνήτης τ' ἴθυνεν.
τῆς δὲ πανημερίης τέταθ' ἱστία ποντοπορούσης·
δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.
Ἦ δ' ἐς πείραθ' ἵκανε βαθυῤῥόου Ὠκεανοῖο.
ἔνθα δὲ Κιμμερίων ἀνδρῶν δῆμός τε πόλις τε,
15 ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι· οὐδέ ποτ' αὐτοὺς
Ἠέλιος φαέθων καταδέρκεται ἀκτίνεσσιν,
οὔθ' ὁπότ' ἂν στείχῃσι πρὸς οὐρανὸν ἀστερόεντα,

οὔθ' ὅτ' ἂν ἂψ ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανόθεν προτράπηται·
ἀλλ' ἐπὶ νὺξ ὀλοὴ τέταται δειλοῖσι βροτοῖσιν.
νῆα μέν, ἔνθ' ἐλθόντες, ἐκείλσαμεν· ἐκ δὲ τὰ μῆλα
εἰλόμεθ'· αὐτοὶ δ' αὖτε παρὰ ῥόον Ὠκεανοῖο
ἤομεν, ὄφρ' ἐς χῶρον ἀφικόμεθ', ὃν φράσε Κίρκη.
Ἔνθ' ἱερήϊα μὲν Περιμήδης Εὐρύλοχός τε
ἔσχον· ἐγὼ δ' ἄορ ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
βόθρον ὄρυξ', ὅσσον τε πυγούσιον ἔνθα καὶ ἔνθα·
ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χεόμην πᾶσιν νεκύεσσιν,
πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδεῖ οἴνῳ,
τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι· ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ πάλυνον.
πολλὰ δὲ γουνούμην νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα,
ἐλθὼν εἰς Ἰθάκην, στεῖραν βοῦν, ἥτις ἀρίστη,
ῥέξειν ἐν μεγάροισι, πυρὴν τ' ἐμπλησέμεν ἐσθλῶν·
Τειρεσίῃ δ' ἀπάνευθεν ὃϊν ἱερευσέμεν οἶῳ
παμμέλαν', ὃς μήλοισι μεταπρέπει ἡμετέροισιν.
τοὺς δ' ἐπεὶ εὐχωλῇσι λιτῇσί τε, ἔθνεα νεκρῶν,
ἔλλισάμην, τὰ δὲ μῆλα λαβὼν ἀπεδειροτόμησα
ἐς βόθρον, ῥέε δ' αἷμα κελαινεφές· αἱ δ' ἀγέροντο
ψυχαὶ ὑπὲξ Ἐρέβευς νεκύων κατατεθνηώτων.
[νύμφαι τ' ἠϊθεοί τε, πολύτλητοί τε γέροντες,
παρθενικαί τ' ἀταλαί, νεοπενθέα θυμὸν ἔχουσαι·
πολλοὶ δ' οὐτάμενοι χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν,
ἄνδρες Ἀρηΐφατοι, βεβροτωμένα τεύχε' ἔχοντες·
οἱ πολλοὶ περὶ βόθρον ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος
θεσπεσίῃ ἰαχῇ· ἐμὲ δὲ χλωρὸν δέος ἤρει.]
δὴ τότ' ἔπειθ' ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσα,
μῆλα, τὰ δὴ κατέκειτ' ἐσφαγμένα νηλεῖ χαλκῷ,
δείραντας κατακεῖαι, ἐπεύξασθαι δὲ θεοῖσιν,
ἰφθίμῳ τ' Ἀΐδῃ καὶ ἐπαινῇ Περσεφονείῃ·
αὐτὸς δὲ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
ἥμην, οὐδ' εἴων νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα,
αἵματος ἄσσον ἵμεν, πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι.
Πρώτη δὲ ψυχὴ Ἐλπήνορος ἦλθεν ἑταίρου·
οὐ γάρ πω ἐτέθαπτο ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης·
σῶμα γὰρ ἐν Κίρκης μεγάρῳ κατελείπομεν ἡμεῖς
ἄκλαυτον καὶ ἄθαπτον· ἐπεὶ πόνος ἄλλος ἔπειγεν.
τὸν μὲν ἐγὼ δάκρυσα ἰδών, ἐλέησά τε θυμῷ,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων
Ἐλπῆνορ, πῶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα;
ἔφθης πεζὸς ἐών, ἢ ἐγὼ σὺν νηῒ μελαίνῃ;
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' οἰμώξας ἠμείβετο μύθῳ·

60 [Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,]
ἆσέ με δαίμονος αἶσα κακὴ καὶ ἀθέςφατος οἶνος·
Κίρκης δ' ἐν μεγάρῳ καταλέγμενος οὐκ ἐνόησα
ἄψορρον καταβῆναι, ἰὼν ἐς κλίμακα μακρήν,
ἀλλὰ καταντικρὺ τέγεος πέσον· ἐκ δέ μοι αὐχὴν
65 ἀστραγάλων ἐάγη, ψυχὴ δ' Ἀΐδόςδε κατῆλθεν.
νῦν δέ σε τῶν ὄπιθεν γουνάζομαι, οὐ παρεόντων,
πρός τ' ἀλόχου καὶ πατρός, ὅ σ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα,
Τηλεμάχου θ', ὃν μοῦνον ἐνὶ μεγάροισιν ἔλειπες·
οἶδα γάρ, ὡς ἐνθένδε κιὼν δόμον ἐς Ἀΐδαο
70 νῆσον ἐς Αἰαίην σχήσεις εὐεργέα νῆα·
ἔνθα σ' ἔπειτα, ἄναξ, κέλομαι μνήσασθαι ἐμεῖο·
μή μ' ἄκλαυτον, ἄθαπτον, ἰὼν ὄπιθεν καταλείπειν,
νοσφισθείς, μή τοί τι θεῶν μήνιμα γένωμαι·
ἀλλά με κακκεῖαι σὺν τεύχεσιν, ἄσσα μοί ἐςτιν,
75 σῆμά τέ μοι χεῦαι, πολιῆς ἐπὶ θινὶ θαλάσσης,
ἀνδρὸς δυςτήνοιο, καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι·
ταῦτά τέ μοι τελέσαι, πῆξαί τ' ἐπὶ τύμβῳ ἐρετμόν,
τῷ καὶ ζωὸς ἔρεσσον, ἐὼν μετ' ἐμοῖς ἑτάροισιν.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προςέειπον·
80 ταῦτά τοι, ὦ δύςτηνε, τελευτήσω τε καὶ ἔρξω.
Νῶϊ μὲν ὧς ἐπέεσσιν ἀμειβομένω ςτυγεροῖσιν,
ἥμεθ'· ἐγὼ μὲν ἄνευθεν ἐφ' αἵματι φάσγανον ἴσχων,
εἴδωλον δ' ἑτέρωθεν ἑταίρου πόλλ' ἀγόρευεν.
Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ μητρὸς κατατεθνηυίης,
85 Αὐτολύκου θυγάτηρ μεγαλήτορος. Ἀντίκλεια,
τὴν ζωὴν κατέλειπον, ἰὼν εἰς Ἴλιον ἱρήν.
τὴν μὲν ἐγὼ δάκρυσα ἰδών, ἐλέηςά τε θυμῷ·
ἀλλ' οὐδ' ὧς εἴων προτέρην, πυκινόν περ ἀχεύων,
αἵματος ἆσσον ἵμεν, πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι.
90 Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Θηβαίου Τειρεσίαο,
χρύσεον ςκῆπτρον ἔχων, ἐμὲ δ' ἔγνω καὶ προςέειπεν·
[Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,]
τίπτ' αὖτ', ὦ δύςτηνε, λιπὼν φάος ἠελίοιο,
ἦλυθες, ὄφρα ἴδῃ νέκυας καὶ ἀτερπέα χῶρον;
95 ἀλλ' ἀποχάζεο βόθρου, ἄπισχε δὲ φάσγανον ὀξύ,
αἵματος ὄφρα πίω, καί τοι νημερτέα εἴπω.
Ὣς φάτ'· ἐγὼ δ' ἀναχασσάμενος, ξίφος ἀργυρόηλον
κουλεῷ ἐγκατέπηξ'· ὁ δ' ἐπεὶ πίεν αἷμα κελαινόν,
καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσι προςηύδα μάντις ἀμύμων·
100 Νόςτον δίζηαι μελιηδέα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ·
τὸν δέ τοι ἀργαλέον θήσει θεός· οὐ γὰρ ὀΐω

λήσειν Ἐνοσίγαιον, ὅ τοι κότον ἔνθετο θυμῷ,
χωόμενος ὅτι οἱ υἱὸν φίλον ἐξαλάωσας.
ἀλλ' ἔτι μέν κε καὶ ὥς, κακά περ πάσχοντες, ἵκοισθε,
α' κ' ἐθέλῃς σὸν θυμὸν ἐρυκακέειν καὶ ἑταίρων,
ὁππότε κε πρῶτον πελάσῃς εὐεργέα νῆα
Θρινακίῃ νήσῳ, προφυγὼν ἰοειδέα πόντον·
βοσκομένας δ' εὕρητε βόας καὶ ἴφια μῆλα
Ἠελίου, ὃς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει.
τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐάᾳς, νόστου τε μέδηαι,
καί κεν ἔτ' εἰς Ἰθάκην, κακά περ πάσχοντες, ἵκοισθε·
εἰ δέ κε σίνηαι, τότε τοι τεκμαίρομ' ὄλεθρον
νηῒ τε καὶ ἑτάροις· αὐτὸς δ' εἴπερ κεν ἀλύξῃς,
ὀψὲ κακῶς νεῖαι, ὀλέσας ἄπο πάντας ἑταίρους,
νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης· δήεις δ' ἐν πήματα οἴκῳ,
ἄνδρας ὑπερφιάλους, οἵ τοι βίοτον κατέδουσιν,
μνώμενοι ἀντιθέην ἄλοχον, καὶ ἕδνα διδόντες·
ἀλλ' ἤτοι κείνων γε βίας ἀποτίσεαι ἐλθών.
αὐτὰρ ἐπὴν μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροισι τεοῖσιν
κτείνῃς, ἠὲ δόλῳ, ἢ ἀμφαδὸν ὀξέϊ χαλκῷ,
ἔρχεσθαι δὴ ἔπειτα, λαβὼν εὐήρες ἐρετμόν,
εἰς ὅκε τοὺς ἀφίκηαι, οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν
ἀνέρες, οὐδέ θ' ἅλεσσι μεμιγμένον εἶδαρ ἔδουσιν·
οὐδ' ἄρα τοίγ' ἴσασι νέας φοινικοπαρήους,
οὐδ' εὐήρε' ἐρετμά, τάτε πτερὰ νηυσὶ πέλονται.
σῆμα δέ τοι ἐρέω μάλ' ἀριφραδές, οὐδέ σε λήσει·
ὁππότε κεν δή τοι ξυμβλήμενος ἄλλος ὁδίτης
φήῃ, ἀθηρηλοιγὸν ἔχειν ἀνὰ φαιδίμῳ ὤμῳ,
καὶ τότε δὴ γαίῃ πήξας εὐήρες ἐρετμόν,
ῥέξας ἱερὰ καλὰ Ποσειδάωνι ἄνακτι,
ἀρνειόν, ταῦρόν τε, συῶν τ' ἐπιβήτορα κάπρον,
οἴκαδ' ἀποστείχειν, ἔρδειν θ' ἱερὰς ἑκατόμβας
ἀθανάτοισι θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
πᾶσι μάλ' ἑξείης· θάνατος δέ τοι ἐξ ἁλὸς αὐτῷ
ἀβληχρὸς μάλα τοῖος ἐλεύσεται, ὅς κέ σε πέφνῃ
γήρᾳ ὕπο λιπαρῷ ἀρημένον· ἀμφὶ δὲ λαοὶ
ὄλβιοι ἔσσονται· τάδε τοι νημερτέα εἴρω.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Τειρεσίη, τὰ μὲν ἄρ που ἐπέκλωσαν θεοὶ αὐτοί.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον·
μητρὸς τήνδ' ὁρόω ψυχὴν κατατεθνηυίης·
ἡ δ' ἀκέουσ' ἧσται σχεδὸν αἵματος, οὐδ' ἐὸν υἱὸν
ἔτλη ἔραντα ἰδεῖν, οὐδὲ προτιμυθήσασθαι.

εἰπέ, ἄναξ, πῶς κέν με ἀναγνοίη τὸν ἐόντα.
145 Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
ῥηΐδιόν τοι ἔπος ἐρέω καὶ ἐνὶ φρεσὶ θήσω·
ὄντινα μέν κεν ἐᾷς νεκύων κατατεθνηώτων
αἵματος ἆσσον ἵμεν, ὅδε τοι νημερτὲς ἐνίψει·
ᾧ δέ κ' ἐπιφθονέοις, ὅδε τοι πάλιν εἶσιν ὀπίσσω.
150 Ὣς φαμένη, ψυχὴ μὲν ἔβη δόμον Ἄϊδος εἴσω
Τειρεσίαο ἄνακτος, ἐπεὶ κατὰ θέσφατ' ἔλεξεν.
αὐτὰρ ἐγὼν αὐτοῦ μένον ἔμπεδον, ὄφρ' ἐπὶ μήτηρ
ἦλυθε, καὶ πίεν αἷμα κελαινεφές· αὐτίκα δ' ἔγνω,
καί μ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
155 Τέκνον ἐμόν, πῶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα,
ζωὸς ἐών; χαλεπὸν δὲ τάδε ζωοῖσιν ὁρᾶσθαι.
[μέσσῳ γὰρ μεγάλοι ποταμοὶ καὶ δεινὰ ῥέεθρα,
Ὠκεανὸς μὲν πρῶτα, τὸν οὔπως ἔστι περῆσαι,
πεζὸν ἐόντ', ἢν μήτις ἔχῃ εὐεργέα νῆα.]
160 ἦ νῦν δὴ Τροίηθεν ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκάνεις,
νηΐ τε καὶ ἑτάροισι, πολὺν χρόνον; οὐδέ πω ἦλθες
εἰς Ἰθάκην; οὐδ' εἶδες ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκα;
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
μῆτερ ἐμή, χρειώ με κατήγαγεν εἰς Ἀΐδαο,
165 ψυχῇ χρησόμενον Θηβαίου Τειρεσίαο.
οὐ γάρ πω σχεδὸν ἦλθον Ἀχαιΐδος, οὐδέ πω ἁμῆς
γῆς ἐπέβην, ἀλλ' αἰὲν ἔχων ἀλάλημαι ὀϊζύν,
ἐξ οὗ τὰ πρώτισθ' ἑπόμην Ἀγαμέμνονι δίῳ
Ἴλιον εἰς εὔπωλον, ἵνα Τρώεσσι μαχοίμην.
170 ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον·
τίς νύ σε Κὴρ ἐδάμασσε τανηλεγέος θανάτοιο;
ἦ δολιχὴ νοῦσος; ἢ Ἄρτεμις ἰοχέαιρα
οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχομένη κατέπεφνεν;
εἰπὲ δέ μοι πατρός τε καὶ υἱέος, ὃν κατέλειπον,
175 ἢ ἔτι παρ κείνοισιν ἐμὸν γέρας, ἠέ τις ἤδη
ἀνδρῶν ἄλλος ἔχει, ἐμὲ δ' οὐκέτι φασὶ νέεσθαι.
εἰπὲ δέ μοι μνηστῆς ἀλόχου βουλήν τε νόον τε,
ἠὲ μένει παρὰ παιδί, καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσει·
ἢ ἤδη μιν ἔγημεν Ἀχαιῶν ὅστις ἄριστος.
180 Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο πότνια μήτηρ·
καὶ λίην κείνη γε μένει τετληότι θυμῷ
σοῖσιν ἐνὶ μεγάροισιν· ὀϊζυραὶ δέ οἱ αἰεὶ
φθίνουσιν νύκτες τε καὶ ἤματα δακρυχεούσῃ.
σὸν δ' οὔπω τις ἔχει καλὸν γέρας· ἀλλὰ ἕκηλος
185 Τηλέμαχος τεμένη νέμεται, καὶ δαῖτας ἐΐσας

δαίνυται, ἃς ἐπέοικε δικαιόπολον ἄνδρ' ἀλεγύνειν·
πάντες γὰρ καλέουσι. πατὴρ δὲ σὸς αὐτόθι μίμνει
ἀγρῷ, οὐδὲ πόλινδε κατέρχεται· οὐδέ οἱ εὐναὶ
δέμνια καὶ χλαῖναι καὶ ῥήγεα σταλόεντα·
190 ἀλλ' ὅγε χεῖμα μὲν εὕδει, ὅθι δμῶες, ἐνὶ οἴκῳ,
ἐν κόνι ἄγχι πυρός, κακὰ δὲ χροῖ εἵματα εἶται·
αὐτὰρ ἐπὴν ἔλθῃσι θέρος, τεθαλυῖά τ' ὀπώρη,
πάντῃ οἱ κατὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο
φύλλων κεκλιμένων χθαμαλαὶ βεβλήαται εὐναί·
195 ἔνθ' ὅγε κεῖτ' ἀχέων, μέγα δὲ φρεσὶ πένθος ἀέξει,
σὸν πότμον γοόων· χαλεπὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἱκάνει.
οὕτω γὰρ καὶ ἐγὼν ὀλόμην, καὶ πότμον ἐπέσπον·
οὔτε μέ γ' ἐν μεγάροισιν ἐΰσκοπος Ἰοχέαιρα
οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχομένη κατέπεφνεν·
200 οὔτε τις οὖν μοι νοῦσος, ἐπήλυθεν, ἥτε μάλιστα
τηκεδόνι στυγερῇ μελέων ἐξείλετο θυμόν·
ἀλλά με σός τε πόθος, σά τε μήδεα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ,
σή τ' ἀγανοφροσύνη μελιηδέα θυμὸν ἀπηύρα.
Ὥς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔγωγ' ἔθελον φρεσὶ μερμηρίξας
205 μητρὸς ἐμῆς ψυχὴν ἑλέειν κατατεθνηυίης·
τρὶς μὲν ἐφορμήθην, ἑλέειν τέ με θυμὸς ἀνώγει,
τρὶς δέ μοι ἐκ χειρῶν, σκιῇ εἴκελον ἢ καὶ ὀνείρῳ,
ἔπτατ'· ἐμοὶ δ' ἄχος ὀξὺ γενέσκετο κηρόθι μᾶλλον·
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
210 Μῆτερ ἐμή, τί νύ μ' οὐ μίμνεις ἑλέειν μεμαῶτα,
ὄφρα καὶ εἰν Ἀΐδαο, φίλας περὶ χεῖρε βαλόντε,
ἀμφοτέρω κρυεροῖο τεταρπώμεσθα γόοιο;
ἢ τί μοι εἴδωλον τόδ' ἀγανὴ Περσεφόνεια
ὤτρυν', ὄφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στεναχίζω;
215 Ὥς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο πότνια μήτηρ·
ὦ μοι, τέκνον ἐμόν, περὶ πάντων κάμμορε φωτῶν,
οὔτι σε Περσεφόνεια, Διὸς θυγάτηρ, ἀπαφίσκει,
ἀλλ' αὕτη δίκη ἐστὶ βροτῶν, ὅτε κέν τε θάνωσιν·
οὐ γὰρ ἔτι σάρκας τε καὶ ὀστέα ἶνες ἔχουσιν,
220 ἀλλὰ τὰ μέν τε πυρὸς κρατερὸν μένος αἰθομένοιο
δαμνᾷ, ἐπεί κε πρῶτα λίπῃ λεύκ' ὀστέα θυμός·
ψυχὴ δ', ἠΰτ' ὄνειρος, ἀποπταμένη πεπότηται.
ἀλλὰ φόωνδε τάχιστα λιλαίεο· ταῦτα δὲ πάντα
ἴσθ', ἵνα καὶ μετόπισθε τεῇ εἴπῃσθα γυναικί.
225 Νῶϊ μὲν ὣς ἐπέεσσιν ἀμειβόμεθ'· αἱ δὲ γυναῖκες
ἦλυθον – ὤτρυνεν γὰρ ἀγανὴ Περσεφόνεια –
ὅσσαι ἀριστήων ἄλοχοι ἔσαν ἠδὲ θύγατρες·

αἱ δ' ἀμφ' αἷμα κελαινὸν ἀολλέες ἠερέθοντο.
αὐτὰρ ἐγὼ βούλευον, ὅπως ἐρέοιμι ἑκάστην·
ἥδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
σπασσάμενος τανύηκες ἄορ παχέος παρὰ μηροῦ,
οὐκ εἴων πιέειν ἅμα πάσας αἷμα κελαινόν. -
αἱ δὲ προμνηστῖναι ἐπήϊσαν, ἡδὲ ἑκάστη
ὃν γόνον ἐξαγόρευεν· ἐγὼ δ' ἐρέεινον ἁπάσας.
Ἔνθ' ἤτοι πρώτην Τυρὼ ἴδον εὐπατέρειαν,
ἣ φάτο Σαλμωνῆος ἀμύμονος ἔκγονος εἶναι,
φῆ δὲ Κρηθῆος γυνὴ ἔμμεναι Αἰολίδαο·
ἣ Ποταμοῦ ἠράσσατ', Ἐνιπῆος θείοιο,
ὃς πολὺ κάλλιστος ποταμῶν ἐπὶ γαῖαν ἵησιν·
καί ῥ' ἐπ' Ἐνιπῆος πωλέσκετο καλὰ ῥέεθρα.
τῷ δ' ἄρ' ἐεισάμενος γαιήοχος Ἐννοσίγαιος
ἐν προχοῇς ποταμοῦ παρελέξατο δινήεντος·
πορφύρεον δ' ἄρα κῦμα περιστάθη, οὔρεϊ ἶσον,
κυρτωθέν· κρύψεν δὲ θεόν, θνητήν τε γυναῖκα.
[λῦσε δὲ παρθενίην ζώνην, κατὰ δ' ὕπνον ἔχευεν.]
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐτέλεσσε θεὸς φιλοτήσια ἔργα,
ἓν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρί, ἔπος τ' ἔφατ', ἐκ τ' ὀνόμαζεν·
Χαῖρε, γύναι, φιλότητι! περιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ
τέξεις ἀγλαὰ τέκνα· ἐπεὶ οὐκ ἀποφώλιοι εὐναὶ
ἀθανάτων· σὺ δὲ τοὺς κομέειν, ἀτιταλλέμεναί τε.
νῦν δ' ἔρχευ πρὸς δῶμα, καὶ ἴσχεο, μηδ' ὀνομήνῃς·
αὐτὰρ ἐγώ τοι εἰμι Ποσειδάων ἐνοσίχθων.
Ὣς εἰπὼν, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα.
ἡ δ' ὑποκυσσαμένη, Πελίην τέκε καὶ Νηλῆα·
τὼ κρατερὼ θεράποντε Διὸς μεγάλοιο γενέσθην
ἀμφοτέρω· Πελίης μὲν ἐν εὐρυχόρῳ Ἰαωλκῷ
ναῖε πολύρρηνος· ὁ δ' ἄρ' ἐν Πύλῳ ἠμαθόεντι.
τοὺς δ' ἑτέρους Κρηθῆϊ τέκεν βασίλεια γυναικῶν,
Αἴσονά τ' ἠδὲ Φέρητ', Ἀμυθάονά θ' ἱππιοχάρμην.
Τὴν δὲ μέτ' Ἀντιόπην ἴδον, Ἀσωποῖο θύγατρα,
ἣ δὴ καὶ Διὸς εὖχετ' ἐν ἀγκοίνῃσιν ἰαῦσαι·
καί ῥ' ἔτεκεν δύο παῖδ', Ἀμφίονά τε Ζῆθόν τε,
οἳ πρῶτοι Θήβης ἕδος ἔκτισαν ἑπταπύλοιο,
πύργωσάν τ'· ἐπεὶ οὐ μὲν ἀπύργωτόν γ' ἐδύναντο
ναιέμεν εὐρύχορον Θήβην, κρατερώ περ ἐόντε.
Τὴν δὲ μέτ' Ἀλκμήνην ἴδον, Ἀμφιτρύωνος ἄκοιτιν,
ἣ ῥ' Ἡρακλῆα θρασυμέμνονα, θυμολέοντα,
γείνατ', ἐν ἀγκοίνῃσι Διὸς μεγάλοιο μιγεῖσα·
καὶ Μεγάρην, Κρείοντος ὑπερθύμοιο θύγατρα,

270 τὴν ἔχεν Ἀμφιτρύωνος υἱός, μένος αἰὲν ἀτειρής.
Μητέρα τ' Οἰδιπόδαο ἴδον, καλὴν Ἐπικάστην,
ἣ μέγα ἔργον ἔρεξεν ἀϊδρείῃσι νόοιο,
γημαμένη ᾧ υἱεῖ· ὁ δ' ὃν πατέρ' ἐξεναρίξας
γῆμεν· ἄφαρ δ' ἀνάπυστα θεοὶ θέσαν ἀνθρώποισιν.
275 ἀλλ' ὁ μὲν ἐν Θήβῃ πολυηράτῳ ἄλγεα πάσχων,
Καδμείων ἤνασσε, θεῶν ὀλοὰς διὰ βουλάς·
ἡ δ' ἔβη εἰς Ἀΐδαο πυλάρταο κρατεροῖο,
ἀψαμένη βρόχον αἰπὺν ἀφ' ὑψηλοῖο μελάθρου,
ᾧ ἄχεϊ σχομένη· τῷ δ' ἄλγεα κάλλιπ' ὄπισσω
280 πολλὰ μάλ', ὅσσα τε μητρὸς Ἐρινύες ἐκτελέουσιν.
Καὶ Χλῶριν εἶδον περικαλλέα· τήν ποτε Νηλεὺς
γῆμεν ἑὸν διὰ κάλλος, ἐπεὶ πόρε μυρία ἕδνα,
ὀπλοτάτην κούρην Ἀμφίονος Ἰασίδαο,
ὅς ποτ' ἐν Ὀρχομενῷ Μινυηΐῳ ἶφι ἄνασσεν·
285 ἡ δὲ Πύλου βασίλευε, τέκεν δέ οἱ ἀγλαὰ τέκνα,
Νέστορά τε Χρομίον τε Περικλύμενόν τ' ἀγέρωχον.
τοῖσι δ' ἐπ' ἰφθίμην Πηρὼ τέκε, θαῦμα βροτοῖσιν,
τὴν πάντες μνώοντο περικτίται· οὐδέ τι Νηλεὺς
τῳ ἐδίδου, ὅς μὴ ἕλικας βόας εὐρυμετώπους
290 ἐκ Φυλάκης ἐλάσειε βίης Ἰφικληείης
ἀργαλέας· τὰς δ' οἶος ὑπέσχετο μάντις ἀμύμων
ἐξελάων· χαλεπὴ δὲ θεοῦ κατὰ Μοῖρ' ἐπέδησεν,
δεσμοί τ' ἀργαλέοι καὶ βουκόλοι ἀγροιῶται.
ἀλλ' ὅτε δὴ μῆνές τε καὶ ἡμέραι ἐξετελεῦντο,
295 ἂψ περιτελλομένου ἔτεος, καὶ ἐπήλυθον ὧραι,
καὶ τότε δή μιν ἕλυσε βίη Ἰφικληείη,
θέσφατα πάντ' εἰπόντα· Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή.
Καὶ Λήδην εἶδον, τὴν Τυνδαρέου παράκοιτιν,
ἣ ρ' ὑπὸ Τυνδαρέῳ κρατερόφρονε γείνατο παῖδε,
300 Κάστορά θ' ἱππόδαμον καὶ πὺξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα·
τοὺς ἄμφω ζωοὺς κατέχει φυσίζοος αἶα·
οἳ καὶ νέρθεν γῆς τιμὴν πρὸς Ζηνὸς ἔχοντες,
ἄλλοτε μὲν ζώουσ' ἑτερήμεροι, ἄλλοτε δ' αὖτε
τεθνᾶσιν· τιμὴν δὲ λελόγχασ' ἶσα θεοῖσιν.
305 Τὴν δὲ μετ' Ἰφιμέδειαν, Ἀλωῆος παράκοιτιν,
εἶδον, ἣ δὴ φάσκε Ποσειδάωνι μιγῆναι·
καί ῥ' ἔτεκεν δύο παῖδε, μινυνθαδίω δὲ γενέσθην,
Ὦτόν τ' ἀντίθεον, τηλεκλειτόν τ' Ἐφιάλτην·
οὓς δὴ μηκίστους θρέψε ζείδωρος Ἄρουρα,
310 καὶ πολὺ καλλίστους, μετά γε κλυτὸν Ὠρίωνα.
ἐννέωροι γὰρ τοίγε καὶ ἐννεαπήχεες ἦσαν

εὖρος, ἀτὰρ μῆκός γε γενέσθην ἐννέόργυιοι.
οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἀπειλήτην, ἐν Ὀλύμπῳ
φυλόπιδα στήσειν πολυάϊκος πολέμοιο·
315 Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὄσσῃ
Πήλιον εἰνοσίφυλλον, ἵν' οὐρανὸς ἀμβατὸς εἴη.
καί νύ κεν ἐξετέλεσσαν, εἰ ἥβης μέτρον ἵκοντο·
ἀλλ' ὄλεσεν Διὸς υἱός, ὃν ἠΰκομος τέκε Λητώ,
ἀμφοτέρω, πρίν σφωϊν ὑπὸ κροτάφοισιν ἰούλους
320 ἀνθῆσαι, πυκάσαι τε γένυς εὐανθέϊ λάχνῃ.
Φαίδρην τε Πρόκριν τε ἴδον, καλήν τ' Ἀριάδνην,
κούρην Μίνωος ὀλοόφρονος, ἣν ποτε Θησεὺς
ἐκ Κρήτης ἐς γουνὸν Ἀθηνάων ἱεράων
ἦγε μέν, οὐδ' ἀπόνητο· πάρος δέ μιν Ἄρτεμις ἔκτα
325 Δίῃ ἐν ἀμφιρύτῃ, Διονύσου μαρτυρίῃσιν.
Μαῖράν τε Κλυμένην τε ἴδον, στυγερήν τ' Ἐριφύλην,
ἣ χρυσὸν φίλου ἀνδρὸς ἐδέξατο τιμήεντα.
πάσας δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω,
ὅσσας ἡρώων ἀλόχους ἴδον ἠδὲ θύγατρας·
330 πρὶν γάρ κεν καὶ νὺξ φθῖτ' ἄμβροτος· ἀλλὰ καὶ ὥρη
εὕδειν, ἢ ἐπὶ νῆα θοὴν ἐλθόντ' ἐς ἑταίρους,
ἢ αὐτοῦ· πομπὴ δὲ θεοῖς ὑμῖν τε μελήσει.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
κηληθμῷ δ' ἔσχοντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα.
335 τοῖσιν δ' Ἀρήτη λευκώλενος ἤρχετο μύθων·
Φαίηκες, πῶς ὅμμιν ἀνὴρ ὅδε φαίνεται εἶναι,
εἶδός τε μέγεθός τε ἰδὲ φρένας ἔνδον ἐΐσας;
ξεῖνος δ' αὖτ' ἐμός ἐστιν· ἕκαστος δ' ἔμμορε τιμῆς·
τῷ μὴ ἐπειγόμενοι ἀποπέμπετε, μηδὲ τὰ δῶρα
340 οὕτω χρηΐζοντι κολούετε· πολλὰ γὰρ ὅμμιν
κτήματ' ἐνὶ μεγάροισι, θεῶν ἰότητι, κέονται.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε γέρων ἥρως Ἐχένηος·
[ὃς δὴ Φαιήκων ἀνδρῶν προγενέστερος ἦεν·]
Ὦ φίλοι, οὐ μάν ἡμιν ἀπὸ σκοποῦ οὐδ' ἀπὸ δόξης
345 μυθεῖται βασίλεια περίφρων· ἀλλὰ πίθεσθε·
Ἀλκινόου δ' ἐκ τοῦδ' ἔχεται ἔργον τε ἔπος τε.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
τοῦτο μὲν οὕτω δὴ ἔσται ἔπος, αἴ κεν ἔγωγε
ζωὸς Φαιήκεσσι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.
350 ξεῖνος δὲ τλήτω, μάλα περ νόστοιο χατίζων,
ἔμπης οὖν ἐπιμεῖναι ἐς αὔριον, εἰςόκε πᾶσαν
δωτίνην τελέσω· πομπὴ δ' ἄνδρεσσι μελήσει
πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γάρ κράτος ἐστ' ἐνὶ δήμῳ.

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
355 Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
εἴ με καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἀνώγοιτ' αὐτόθι μίμνειν,
πομπήν τ' ὀτρύνοιτε, καὶ ἀγλαὰ δῶρα διδοῖτε,
καί κε τὸ βουλοίμην, καί κεν πολὺ κέρδιον εἴη,
πλειοτέρῃ σὺν χειρὶ φίλην ἐς πατρίδ' ἱκέσθαι·
360 καί κ' αἰδοιότερος καὶ φίλτερος ἀνδράσιν εἴην
πᾶσιν, ὅσοι μ' Ἰθάκηνδε ἰδοίατο νοστήσαντα.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
ὦ Ὀδυσεῦ, τὸ μὲν οὔτι σ' ἐίσκομεν εἰςορόωντες,
ἠπεροπῆά τ' ἔμεν καὶ ἐπίκλοπον, οἷά τε πολλοὺς
365 βόσκει γαῖα μέλαινα πολυσπερέας ἀνθρώπους,
ψεύδεά τ' ἀρτύνοντας, ὅθεν κέ τις οὐδὲ ἴδοιτο·
σοὶ δ' ἔπι μὲν μορφὴ ἐπέων, ἔνι δὲ φρένες ἐσθλαί·
μῦθον δ', ὡς ὅτ' ἀοιδός, ἐπισταμένως κατέλεξας,
πάντων τ' Ἀργείων, σέο τ' αὐτοῦ, κήδεα λυγρά.
370 ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπέ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
εἴ τινας ἀντιθέων ἑτάρων ἴδες, οἵ τοι ἅμ' αὐτῷ
Ἴλιον εἰς ἅμ' ἕποντο, καὶ αὐτοῦ πότμον ἐπέσπον.
νὺξ δ' ἥδε μάλα μακρή, ἀθέσφατος· οὐδέ πω ὥρη
εὕδειν ἐν μεγάρῳ· σὺ δέ μοι λέγε θέσκελα ἔργα.
375 καί κεν ἐς ἠῶ δῖαν ἀνασχοίμην, ὅτε μοι σὺ
τλαίης ἐν μεγάρῳ τὰ σὰ κήδεα μυθήσασθαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
ὥρη μὲν πολέων μύθων, ὥρη δὲ καὶ ὕπνου·
380 εἰ δ' ἔτ' ἀκουέμεναί γε λιλαίεαι, οὐκ ἂν ἔγωγε
τούτων σοι φθονέοιμι καὶ οἰκτρότερ' ἀλλ' ἀγορεῦσαι,
κήδε' ἐμῶν ἑτάρων, οἳ δὴ μετόπισθεν ὄλοντο·
οἱ Τρώων μὲν ὑπεξέφυγον στονόεσσαν ἀϋτήν,
ἐν νόστῳ δ' ἀπόλοντο, κακῆς ἰότητι γυναικός.
385 Αὐτὰρ ἐπεὶ ψυχὰς μὲν ἀπεσκέδασ' ἄλλυδις ἄλλῃ
ἀγνὴ Περσεφόνεια γυναικῶν θηλυτεράων,
ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο
ἀχνυμένη· περὶ δ' ἄλλαι ἀγηγέραθ', ὅσσαι ἅμ' αὐτῷ
οἴκῳ ἐν Αἰγίσθοιο θάνον καὶ πότμον ἐπέσπον.
390 ἔγνω δ' αἶψ' ἐμὲ κεῖνος, ἐπεὶ πίεν αἷμα κελαινόν·
κλαῖε δ' ὄγε λιγέως, θαλερὸν κατὰ δάκρυον εἴβων,
πιτνὰς εἰς ἐμὰ χεῖρας, ὀρέξασθαι μενεαίνων·
ἀλλ' οὐ γάρ οἱ ἔτ' ἦν ἧς ἔμπεδος, οὐδέ τι κίκυς,
οἵη περ πάρος ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν.
395 τὸν μὲν ἐγὼ δάκρυσα ἰδών, ἐλέησά τε θυμῷ,

καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
Ἀτρεΐδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,
τίς νύ σε Κὴρ ἐδάμασσε τανηλεγέος θανάτοιο;
ἠέ σέγ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν,
400 ὄρσας ἀργαλέων ἀνέμων ἀμέγαρτον ἀϋτμήν;
ἠέ σ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου,
βοῦς περιταμνόμενον ἠδ' οἰῶν πώεα καλά,
ἠὲ περὶ πτόλιος μαχεούμενον ἠδὲ γυναικῶν;
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
405 Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
οὔτε μέ γ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν,
ὄρσας ἀργαλέων ἀνέμων ἀμέγαρτον ἀϋτμήν,
οὔτε μ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου·
ἀλλά μοι Αἴγισθος τεύξας θάνατόν τε μόρον τε
410 ἔκτα σὺν οὐλομένῃ ἀλόχῳ, οἰκόνδε καλέσσας,
δειπνίσσας, ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.
ὣς θάνον οἰκτίστῳ θανάτῳ· περὶ δ' ἄλλοι ἑταῖροι
νωλεμέως κτείνοντο, σύες ὥς ἀργιόδοντες,
οἵ ῥά τ' ἐν ἀφνειοῦ ἀνδρὸς μέγα δυναμένοιο
415 ἢ γάμῳ ἢ ἐράνῳ ἢ εἰλαπίνῃ τεθαλυίῃ.
ἤδη μὲν πολέων φόνῳ ἀνδρῶν ἀντεβόλησας,
μουνὰξ κτεινομένων, καὶ ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ·
ἀλλά κε κεῖνα μάλιστα ἰδὼν ὀλοφύραο θυμῷ,
ὡς ἀμφὶ κρητῆρα, τραπέζας τε πληθούσας,
420 κείμεθ' ἐνὶ μεγάρῳ, δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι θῦεν.
οἰκτροτάτην δ' ἤκουσα ὄπα Πριάμοιο θυγατρός,
Κασσάνδρης, τὴν κτεῖνε Κλυταιμνήστρη δολόμητις
ἀμφ' ἐμοί· αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ γαίῃ χεῖρας ἀείρων
βάλλον ἀποθνήσκων περὶ φασγάνῳ· ἡ δὲ κυνῶπις
425 νοσφίσατ', οὐδέ μοι ἔτλη, ἰόντι περ εἰς Ἀΐδαο,
χερσὶ κατ' ὀφθαλμοὺς ἑλέειν, σύν τε στόμ' ἐρεῖσαι.
ὣς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικός,
ἥτις δὴ τοιαῦτα μετὰ φρεσὶν ἔργα βάλῃται·
οἷον δὴ καὶ κείνη ἐμήσατο ἔργον ἀεικές,
430 κουριδίῳ τεύξασα πόσει φόνον· ἤτοι ἔφην γε
ἀσπάσιος παίδεσσιν ἰδὲ δμώῃσιν ἐμοῖσιν
οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι· ἡ δ' ἔξοχα λύγρ' εἰδυῖα
οἷ τε κατ' αἶσχος ἔχευε καὶ ἐσσομένῃσιν ὀπίσσω
θηλυτέρῃσι γυναιξί, καὶ ἥ κ' εὐεργὸς ἔῃσιν.
435 Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ γόνον Ἀτρέος εὐρύοπα Ζεὺς
ἐκπάγλως ἤχθηρε, γυναικείας διὰ βουλάς,

ἐξ ἀρχῆς· Ἑλένης μὲν ἀπωλόμεθ' εἵνεκα πολλοί·
σοὶ δὲ Κλυταιμνήστρη δόλον ἤρτυε τηλόθ' ἐόντι.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
τῷ νῦν μήποτε καὶ σὺ γυναικί περ ἤπιος εἶναι,
μηδ' οἷ μῦθον ἅπαντα πιφαυσκέμεν, ὅν κ' εὖ εἰδῇς,
ἀλλὰ τὸ μὲν φάσθαι, τὸ δὲ καὶ κεκρυμμένον εἶναι.
ἀλλ' οὐ σοίγ', Ὀδυσεῦ, φόνος ἔσσεται ἔκ γε γυναικός·
λίην γὰρ πινυτή τε, καὶ εὖ φρεσὶ μήδεα οἶδεν,
κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια.
ἦ μέν μιν νύμφην γε νέην κατελείπομεν ἡμεῖς,
ἐρχόμενοι πόλεμόνδε· πάϊς δέ οἱ ἦν ἐπὶ μαζῷ
νήπιος, ὅς που νῦν γε μετ' ἀνδρῶν ἵζει ἀριθμῷ,
ὄλβιος· ἦ γὰρ τόγε πατὴρ φίλος ὄψεται ἐλθών,
καὶ κεῖνος πατέρα προσπτύξεται, ᾗ θέμις ἐστίν.
ἡ δ' ἐμὴ οὐδέ περ υἱὸς ἐνιπλησθῆναι ἄκοιτις
ὀφθαλμοῖσιν ἔασε· πάρος δέ με πέφνε καὶ αὐτόν.
ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
κρύβδην, μηδ' ἀναφανδά, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
νῆα κατισχέμεναι· ἐπεὶ οὐκέτι πιστὰ γυναιξίν.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπέ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξόν,
εἴ που ἔτι ζώοντος ἀκούετε παιδὸς ἐμοῖο,
ἤ που ἐν Ὀρχομενῷ, ἢ ἐν Πύλῳ ἠμαθόεντι,
ἤ που παρ Μενελάῳ ἐνὶ Σπάρτῃ εὐρείῃ·
οὐ γάρ πω τέθνηκεν ἐπὶ χθονὶ δῖος Ὀρέστης.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ἀτρείδη, τί με ταῦτα διείρεαι; οὐδέ τι οἶδα,
ζώει ὅγ' ἢ τέθνηκε· κακὸν δ' ἀνεμώλια βάζειν.
Νῶϊ μὲν ὥς ἐπέεσσιν ἀμειβομένω στυγεροῖσιν,
ἕσταμεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες,
Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος,
καὶ Πατροκλῆος καὶ ἀμύμονος Ἀντιλόχοιο,
Αἴαντός θ', ὃς ἄριστος ἔην εἶδός τε δέμας τε
τῶν ἄλλων Δαναῶν μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.
ἔγνω δὲ ψυχή με ποδώκεος Αἰακίδαο,
καί ῥ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
σχέτλιε, τίπτ' ἔτι μεῖζον ἐνὶ φρεσὶ μήσεαι ἔργον;
πῶς ἔτλης Ἀϊδόσδε κατελθέμεν, ἔνθα τε νεκροὶ
ἀφραδέες ναίουσι, βροτῶν εἴδωλα καμόντων;
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
ὦ Ἀχιλεῦ, Πηλέος υἱέ, μέγα φέρτατ' Ἀχαιῶν,
ἦλθον Τειρεσίαο κατὰ χρέος, εἴ τινα βουλὴν

480 εἶπον, ὅπως Ἰθάκην ἐς παιπαλόεσσαν ἱκοίμην·
οὐ γάρ πω σχεδὸν ἦλθον Ἀχαιΐδος, οὐδέ πω ἀμῆς
γῆς ἐπέβην, ἀλλ' αἰὲν ἔχω κακά· σεῖο δ', Ἀχιλλεῦ,
οὔτις ἀνὴρ προπάροιθε μακάρτατος, οὔτ' ἄρ' ὀπίσσω.
πρὶν μὲν γάρ σε ζωὸν ἐτίομεν, ἶσα θεοῖσιν,
485 Ἀργεῖοι, νῦν αὖτε μέγα κρατέεις νεκύεσσιν,
ἐνθάδ' ἐών· τῷ μήτι θανὼν ἀκαχίζεο, Ἀχιλλεῦ.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
μὴ δή μοι θάνατόν γε παραύδα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ·
βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἄλλῳ,
490 ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ, ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη,
ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν.
ἀλλ' ἄγε μοι τοῦ παιδὸς ἀγαυοῦ μῦθον ἔνισπε,
ἢ ἕπετ' ἐς πόλεμον πρόμος ἔμμεναι, ἠὲ καὶ οὐκί.
εἰπὲ δέ μοι, Πηλῆος ἀμύμονος εἴ τι πέπυσσαι,
495 ἢ ἔτ' ἔχει τιμὴν πολέσιν μετὰ Μυρμιδόνεσσιν,
ἤ μιν ἀτιμάζουσιν ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε,
οὕνεκα μιν κατὰ γῆρας ἔχει χείρας τε πόδας τε.
οὐ γὰρ ἐγὼν ἐπαρωγὸς ὑπ' αὐγὰς Ἠελίοιο,
τοῖος ἐών, οἷός ποτ' ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
500 πέφνον λιὸν ἄριστον, ἀμύνων Ἀργείοισιν.
εἰ τοιόσδ' ἔλθοιμι μίνυνθά περ ἐς πατέρος δῶ,
τῷ κέ τεῳ στύξαιμι μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους,
οἳ κεῖνον βιόωνται, ἐέργουσίν τ' ἀπὸ τιμῆς.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
505 ἤτοι μὲν Πηλῆος ἀμύμονος οὔτι πέπυσμαι·
αὐτάρ τοι παιδός γε Νεοπτολέμοιο φίλοιο
πᾶσαν ἀληθείην μυθήσομαι, ὡς με κελεύεις·
αὐτὸς γάρ μιν ἐγὼ κοίλης ἐπὶ νηὸς ἔεισης
ἤγαγον ἐκ Σκύρου μετ' εὐκνήμιδας Ἀχαιούς.
510 ἤτοι ὅτ' ἀμφὶ πόλιν Τροίην φραζοίμεθα βουλάς,
αἰεὶ πρῶτος ἔβαζε, καὶ οὐχ ἡμάρτανε μύθων·
Νέστωρ τ' ἀντίθεος καὶ ἐγὼ νικάσκομεν οἴω.
αὐτὰρ ὅτ' ἐν πεδίῳ Τρώων μαρνοίμεθα χαλκῷ,
οὔποτ' ἐνὶ πληθυῖ μένεν ἀνδρῶν, οὐδ' ἐν ὁμίλῳ,
515 ἀλλὰ πολὺ προθέεσκε, τὸ ὃν μένος οὐδενὶ εἴκων·
πολλοὺς δ' ἄνδρας ἔπεφνεν ἐκ αἰνῇ δηϊοτῆτι.
πάντας δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω,
ὅσσον λαὸν ἔπεφνεν, ἀμύνων Ἀργείοισιν·
ἀλλ' οἷον τὸν Τηλεφίδην κατενήρατο χαλκῷ,
520 ἥρω' Εὐρύπυλον· πολλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι
Κήτειοι κτείνοντο, γυναίων εἵνεκα δώρων.

κεῖνον δὴ κάλλιστον ἴδον μετὰ Μέμνονα δῖον.
αὐτὰρ ὅτ' εἰς ἵππον κατεβαίνομεν, ὃν κάμ' Ἐπειός,
Ἀργείων οἱ ἄριστοι, ἐμοὶ δ' ἐπὶ πάντ' ἐτέταλτο·
525 [ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν λόχον, ἠδ' ἐπιθεῖναι·]
ἔνθ' ἄλλοι Δαναῶν ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες
δάκρυά τ' ὠμόργνυντο, τρέμον θ' ὑπὸ γυῖα ἑκάστου·
κεῖνον δ' οὔποτε πάμπαν ἐγὼν ἴδον ὀφθαλμοῖσιν
οὔτ' ὠχρήσαντα χρόα κάλλιμον, οὔτε παρειῶν
530 δάκρυ' ὀμορξάμενον· ὁ δέ με μάλα πόλλ' ἱκέτευεν
ἱππόθεν ἐξίμεναι, ξίφεος δ' ἐπεμαίετο κώπην,
καὶ δόρυ χαλκοβαρές, κακὰ δὲ Τρώεσσι μενοίνα.
ἀλλ' ὅτε δὴ Πριάμοιο πόλιν διεπέρσαμεν αἰπήν,
μοῖραν καὶ γέρας ἐσθλὸν ἔχων ἐπὶ νηὸς ἔβαινεν
535 ἀσκηθής, οὔτ' ἄρ βεβλημένος ὀξέϊ χαλκῷ,
οὔτ' αὐτοσχεδίην οὐτασμένος· οἷά τε πολλὰ
γίγνεται ἐν πολέμῳ· ἐπιμὶξ δέ τε μαίνεται Ἄρης.
Ὣς ἐφάμην· ψυχὴ δὲ ποδώκεος Αἰακίδαο
φοίτα, μακρὰ βιβῶσα, κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα,
540 γηθοσύνη, ὅ οἱ υἱὸν ἔφην ἀριδείκετον εἶναι.
Αἱ δ' ἄλλαι ψυχαὶ νεκύων κατατεθνηώτων
ἕστασαν ἀχνύμεναι, εἴροντο δὲ κήδε' ἑκάστη.
οἴη δ' Αἴαντος ψυχὴ Τελαμωνιάδαο
νόσφιν ἀφεστήκει, κεχολωμένη εἵνεκα νίκης,
545 τήν μιν ἐγὼ νίκησα, δικαζόμενος παρὰ νηυσίν,
τεύχεσιν ἀμφ' Ἀχιλῆος· ἔθηκε δὲ πότνια μήτηρ.
[παῖδες δὲ Τρώων δίκασαν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη.]
ὡς δὴ μὴ ὄφελον νικᾶν τοιῷδ' ἐπ' ἀέθλῳ·
τοίην γὰρ κεφαλὴν ἕνεκ' αὐτῶν γαῖα κατέσχεν,
550 Αἴαντ', ὃς περὶ μὲν εἶδος, περὶ δ' ἔργα τέτυκτο
τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.
τὸν μὲν ἐγὼν ἐπέεσσι προσηύδων μειλιχίοισιν·
Αἶαν, παῖ Τελαμῶνος ἀμύμονος, οὐκ ἄρ' ἔμελλες
οὐδὲ θανὼν λήσεσθαι ἐμοὶ χόλου, εἵνεκα τευχέων
555 οὐλομένων; τὰ δὲ πῆμα θεοὶ θέσαν Ἀργείοισιν.
τοῖος γὰρ σφιν πύργος ἀπώλεο· σεῖο δ' Ἀχαιοὶ
ἶσον Ἀχιλλῆος κεφαλῇ Πηληϊάδαο,
ἀχνύμεθα φθιμένοιο διαμπερές· οὐδέ τις ἄλλος
αἴτιος, ἀλλὰ Ζεὺς Δαναῶν στρατὸν αἰχμητάων
560 ἐκπάγλως ἤχθηρε· τεῖν δ' ἐπὶ μοῖραν ἔθηκεν.
ἀλλ' ἄγε δεῦρο, ἄναξ, ἵν' ἔπος καὶ μῦθον ἀκούσῃς
ἡμέτερον· δάμασον δὲ μένος καὶ ἀγήνορα θυμόν.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' οὐδὲν ἀμείβετο, βῆ δὲ μετ' ἄλλας

εὖρος, ἀτὰρ μῆκός γε γενέσθην ἐντεόεργοι.
οἶ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἀπειλήτην, ἐν Ὀλύμπῳ
φυλόπιδα στήσειν πολυάϊκος πολέμοιο·
315 Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὄσσῃ
Πήλιον εἰνοσίφυλλον, ἵν' οὐρανὸς ἀμβατὸς εἴη.
καί νύ κεν ἐξετέλεσσαν, εἰ ἥβης μέτρον ἵκοντο·
ἀλλ' ὄλεσεν Διὸς υἱός, ὃν ἠΰκομος τέκε Λητώ,
ἀμφοτέρω, πρίν σφωϊν ὑπὸ κροτάφοισιν ἰούλους
320 ἀνθῆσαι, πυκάσαι τε γένυς εὐανθέϊ λάχνῃ.
Φαίδρην τε Πρόκριν τε ἴδον, καλήν τ' Ἀριάδνην,
κούρην Μίνωος ὀλοόφρονος, ἥν ποτε Θησεὺς
ἐκ Κρήτης ἐς γουνὸν Ἀθηνάων ἱεράων
ἦγε μέν, οὐδ' ἀπόνητο· πάρος δέ μιν Ἄρτεμις ἔκτα
325 Δίῃ ἐν ἀμφιρύτῃ, Διονύσου μαρτυρίῃσιν.
Μαῖράν τε Κλυμένην τε ἴδον, στυγερήν τ' Ἐριφύλην,
ἣ χρυσὸν φίλου ἀνδρὸς ἐδέξατο τιμήεντα.
πάσας δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω,
ὅσσας ἡρώων ἀλόχους ἴδον ἠδὲ θύγατρας·
330 πρὶν γάρ κεν καὶ νὺξ φθῖτ' ἄμβροτος· ἀλλὰ καὶ ὥρη
εὕδειν, ἢ ἐπὶ νῆα θοὴν ἐλθόντ' ἐς ἑταίρους,
ἢ αὐτοῦ· πομπὴ δὲ θεοῖς ὑμῖν τε μελήσει.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
κηληθμῷ δ' ἔσχοντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα.
335 τοῖσιν δ' Ἀρήτη λευκώλενος ἤρχετο μύθων·
Φαίηκες, πῶς ὔμμιν ἀνὴρ ὅδε φαίνεται εἶναι,
εἶδός τε μέγεθός τε ἰδὲ φρένας ἔνδον ἐΐσας;
ξεῖνος δ' αὖτ' ἐμός ἐστιν· ἕκαστος δ' ἔμμορε τιμῆς·
τῷ μὴ ἐπειγόμενοι ἀποπέμπετε, μηδὲ τὰ δῶρα
340 οὕτω χρηΐζοντι κολούετε· πολλὰ γὰρ ὕμμιν
κτήματ' ἐνὶ μεγάροισι, θεῶν ἰότητι, κέονται.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε γέρων ἥρως Ἐχένηος·
[ὃς δὴ Φαιήκων ἀνδρῶν προγενέστερος ἦεν·]
Ὦ φίλοι, οὐ μὰν ἡμιν ἀπὸ σκοποῦ οὐδ' ἀπὸ δόξης
345 μυθεῖται βασίλεια περίφρων· ἀλλὰ πίθεσθε·
Ἀλκινόου δ' ἐκ τοῦδ' ἔχεται ἔργον τε ἔπος τε.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
τοῦτο μὲν οὕτω δὴ ἔσται ἔπος, αἴ κεν ἔγωγε
ζωὸς Φαιήκεσσι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.
350 ξεῖνος δὲ τλήτω, μάλα περ νόστοιο χατίζων,
ἔμπης οὖν ἐπιμεῖναι ἐς αὔριον, εἰςόκε πᾶσαν
δωτίνην τελέσω· πομπὴ δ' ἄνδρεσσι μελήσει
πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γάρ κράτος ἐστ' ἐνὶ δήμῳ.

πάντοσ' ἀτυζομένων· ὁ δ', ἐρεμνῇ νυκτὶ ἐοικώς,
γυμνὸν τόξον ἔχων, καὶ ἐπὶ νευρῇφιν ὀϊστόν,
δεινὸν παπταίνων, αἰεὶ βαλέοντι ἐοικώς.
σμερδαλέος δέ οἱ ἀμφὶ περὶ στήθεσσιν ἀορτήρ,
χρύσεος ἦν τελαμών· ἵνα θέσκελα ἔργα τέτυκτο,
ἄρκτοι τ', ἀργότεροί τε σύες, χαροποί τε λέοντες,
ὑσμῖναί τε μάχαι τε, φόνοι τ' ἀνδροκτασίαι τε.
μὴ τεχνησάμενος μηδ' ἄλλο τε τεχνήσαιτο,
ὃς κεῖνον τελαμῶνα ἑῇ ἐγκάτθετο τέχνῃ.
ἔγνω δ' αὐτίκα κεῖνος, ἐπεὶ ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν,
καί μ' ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
ἆ δειλ', ἦ τιτὰ καὶ σὺ κακὸν μόρον ἠγηλάζεις,
ὅνπερ ἐγὼν ὀχέεσκον ὑπ' αὐγὰς Ἠελίοιο.
Ζηνὸς μὲν παῖς ἦα Κρονίονος, αὐτὰρ ὀϊζὺν
εἶχον ἀπειρεσίην· μάλα γὰρ πολὺ χείρονι φωτὶ
δεδμήμην, ὁ δέ μοι χαλεποὺς ἐπετέλλετ' ἀέθλους·
καί ποτέ μ' ἐνθάδ' ἔπεμψε κύν' ἄξοντ'· οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλον
φράζετο τοῦδέ τί μοι χαλεπώτερον εἶναι ἄεθλον
τὸν μὲν ἐγὼν ἀνένεικα καὶ ἤγαγον ἐξ Ἀΐδαο·
Ἑρμείας δέ μ' ἔπεμψεν ἰδὲ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Ὣς εἰπών, ὁ μὲν αὖτις ἔβη δόμον Ἄϊδος εἴσω.
αὐτὰρ ἐγὼν αὐτοῦ μένον ἔμπεδον, εἴ τις ἔτ' ἔλθοι
ἀνδρῶν ἡρώων, οἳ δὴ τὸ πρόσθεν ὄλοντο.
καί νύ κ' ἔτι προτέρους ἴδον ἀνέρας, οὓς ἔθελόν περ·
[Θησέα, Πειρίθοόν τε, θεῶν ἐρικυδέα τέκνα·]
ἀλλὰ πρὶν ἐπὶ ἔθνε' ἀγείρετο μυρία νεκρῶν,
ἠχῇ θεσπεσίῃ· ἐμὲ δὲ χλωρὸν δέος ἥρει,
μή μοι Γοργείην κεφαλὴν δεινοῖο πελώρου
ἐξ Ἄϊδος πέμψειεν ἀγαυὴ Περσεφόνεια.
αὐτίκ' ἔπειτ' ἐπὶ νῆα κιὼν ἐκέλευον ἑταίρους
αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι·
οἱ δ' αἶψ' εἰςβαινον, καὶ ἐπὶ κλῆσι κάθιζον.
τὴν δὲ κατ' Ὠκεανὸν ποταμὸν φέρε κῦμα ῥόοιο·
πρῶτα μὲν εἰρεσίη, μετέπειτα δὲ κάλλιμος οὖρος

καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
Ἀτρεΐδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,
τίς νύ σε Κὴρ ἐδάμασσε τανηλεγέος θανάτοιο;
ἠέ σέγ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν,
400 ὄρσας ἀργαλέων ἀνέμων ἀμέγαρτον ἀϋτμήν;
ἠέ σ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου,
βοῦς περιταμνόμενον ἠδ' οἰῶν πώεα καλά,
ἠὲ περὶ πτόλιος μαχεούμενον ἠδὲ γυναικῶν;
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
405 Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
οὔτε μέ γ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν,
ὄρσας ἀργαλέων ἀνέμων ἀμέγαρτον ἀϋτμήν,
οὔτε μ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου·
ἀλλά μοι Αἴγισθος τεύξας θάνατόν τε μόρον τε
410 ἔκτα σὺν οὐλομένῃ ἀλόχῳ, οἰκόνδε καλέσσας,
δειπνίσσας, ὥς τίς τε κατέκταν βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.
ὣς θάνον οἰκτίστῳ θανάτῳ· περὶ δ' ἄλλοι ἑταῖροι
νωλεμέως κτείνοντο, σύες ὥς ἀργιόδοντες,
οἵ ῥά τ' ἐν ἀφνειοῦ ἀνδρὸς μέγα δυναμένοιο
415 ἢ γάμῳ ἢ ἐράνῳ ἢ εἰλαπίνῃ τεθαλυίῃ.
ἤδη μὲν πολέων φόνῳ ἀνδρῶν ἀντεβόλησας,
μουνὰξ κτεινομένων, καὶ ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ·
ἀλλά κε κεῖνα μάλιστα ἰδὼν ὀλοφύραο θυμῷ,
ὡς ἀμφὶ κρητῆρα, τραπέζας τε πληθούσας,
420 κείμεθ' ἐνὶ μεγάρῳ, δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι θῦεν.
οἰκτροτάτην δ' ἤκουσα ὄπα Πριάμοιο θυγατρός,
Κασσάνδρης, τὴν κτεῖνε Κλυταιμνήστρη δολόμητις
ἀμφ' ἐμοί· αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ γαίῃ χεῖρας ἀείρων
βάλλον ἀποθνήσκων περὶ φασγάνῳ· ἡ δὲ κυνῶπις
425 νοσφίσατ', οὐδέ μοι ἔτλη, ἰόντι περ εἰς Ἀΐδαο,
χερσὶ κατ' ὀφθαλμοὺς ἑλέειν, σύν τε στόμ' ἐρεῖσαι.
ὣς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικός,
ἥτις δὴ τοιαῦτα μετὰ φρεσὶν ἔργα βάληται·
οἷον δὴ καὶ κείνη ἐμήσατο ἔργον ἀεικές,
430 κουριδίῳ τεύξασα πόσει φόνον· ἤτοι ἔφην γε
ἀσπάσιος παίδεσσιν ἰδὲ δμώῃσιν ἐμοῖσιν
οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι· ἡ δ' ἔξοχα λύγρ' εἰδυῖα
οἷ τε κατ' αἶσχος ἔχευε καὶ ἐσσομένῃσιν ὀπίσσω
θηλυτέρῃσι γυναιξί, καὶ ἥ κ' εὐεργὸς ἔῃσιν.
435 Ὣς ἔφατ· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ γόνον Ἀτρέος εὐρύοπα Ζεὺς
ἐκπάγλως ἤχθηρε, γυναικείας διὰ βουλάς,

Ὣς ἔφαθ' · ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
ὡς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
ἥμεθα διαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ
ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
οἱ μὲν κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια νηός·
ἡ δ' ἐμὲ χειρὸς ἑλοῦσα, φίλων ἀπονόσφιν ἑταίρων,
εἷσέ τε καὶ προςέλεκτο, καὶ ἐξερέεινεν ἕκαστα·
αὐτὰρ ἐγὼ τῇ πάντα κατὰ μοῖραν κατέλεξα.
καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσι προςηύδα πότνια Κίρκη·
Ταῦτα μὲν οὕτω πάντα πεπείρανται· σὺ δ' ἄκουσον,
ὥς τοι ἐγὼν ἐρέω, μνήσει δέ σε καὶ θεὸς αὐτός.
Σειρῆνας μὲν πρῶτον ἀφίξεαι, αἵ ῥά τε πάντας
ἀνθρώπους θέλγουσιν, ὅτις σφέας εἰςαφίκηται.
ὅςτις ἀϊδρείῃ πελάσῃ, καὶ φθόγγον ἀκούσῃ
Σειρήνων, τῷ δ' οὔτι γυνὴ καὶ νήπια τέκνα
οἶκαδε νοστήσαντι παρίσταται, οὐδὲ γάνυται·
ἀλλά τε Σειρῆνες λιγυρῇ θέλγουσιν ἀοιδῇ,
ἥμεναι ἐν λειμῶνι· πολὺς δ' ἀμφ' ὀστεόφιν θὶς
ἀνδρῶν πυθομένων, περὶ δὲ ῥινοὶ μινύθουσιν.
ἀλλὰ παρὲξ ἐλάαν· ἐπὶ δ' οὖατ' ἀλεῖψαι ἑταίρων,
κηρὸν δεψήσας μελιηδέα, μήτις ἀκούσῃ
τῶν ἄλλων· ἀτὰρ αὐτὸς ἀκουέμεν αἴ κ' ἐθέλῃςθα,
δησάντων σ' ἐν νηῒ θοῇ χεῖράς τε πόδας τε,
ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ· ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ' ἀνήφθω·
ὄφρα κε τερπόμενος ὄπ' ἀκούῃς Σειρήνοιϊν.
αἱ δέ κε λίσσηαι ἑτάρους, λῦσαί τε κελεύῃς,
οἱ δέ σ' ἔτι πλέονεσσι τότ' ἐν δεσμοῖσι δεόντων.
Αὐτὰρ ἐπὴν δὴ τάςγε παρὲξ ἐλάσωσιν ἑταῖροι,
ἔνθα τοι οὐκέτ' ἔπειτα διηνεκέως ἀγορεύσω,
ὁπποτέρη δή τοι ὁδὸς ἔσσεται, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
θυμῷ βουλεύειν· ἐρέω δέ τοι ἀμφοτέρωθεν.
ἔνθεν μὲν γὰρ πέτραι ἐπηρεφέες, προτὶ δ' αὐτὰς
κῦμα μέγα ῥοχθεῖ κυανώπιδος Ἀμφιτρίτης·
Πλαγκτὰς δή τοι τάςγε θεοὶ μάκαρες καλέουσιν.
τῇ μέν τ' οὐδὲ ποτητὰ παρέρχεται, οὐδὲ πέλειαι
τρηρῶνες, ταί τ' ἀμβροσίην Διὶ πατρὶ φέρουσιν,
ἀλλά τε καὶ τῶν αἰεὶ ἀφαιρεῖται λὶς πέτρη·
ἀλλ' ἄλλην ἐνίησι πατήρ, ἐναρίθμιον εἶναι.
τῇ δ' οὔπω τις νηῦς φύγεν ἀνδρῶν, ἥτις ἵκηται,
ἀλλὰ θ' ὁμοῦ πίνακάς τε νεῶν καὶ σώματα φωτῶν
κύμαθ' ἁλὸς φορέουσι, πυρός τ' ὀλοοῖο θύελλαι.
οἴη δὴ κείνη γε παρέπλω ποντοπόρος νηῦς,

70 Ἀργὼ πασιμέλουσα, παρ' Αἰήταο πλέουσα·
καί νύ κε τὴν ἔνθ' ὦκα βάλεν μεγάλας ποτὶ πέτρας,
ἀλλ' Ἥρη παρέπεμψεν, ἐπεὶ φίλος ἦεν Ἰήσων.
Οἱ δὲ δύω σκόπελοι· ὁ μὲν οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει
ὀξείῃ κορυφῇ, νεφέλη δέ μιν ἀμφιβέβηκεν
75 κυανέη· τὸ μὲν οὔποτ' ἐρωεῖ, οὐδέ ποτ' αἴθρη
κείνου ἔχει κορυφήν, οὔτ' ἐν θέρει, οὔτ' ἐν ὀπώρῃ·
οὐδέ κεν ἀμβαίη βροτὸς ἀνήρ, οὐ καταβαίη,
οὐδ' εἰ οἱ χεῖρές τε ἐείκοσι καὶ πόδες εἶεν·
πέτρη γὰρ λίς ἐστι, περιξεστῇ εἰκυῖα.
80 μέσσῳ δ' ἐν σκοπέλῳ ἐστὶ σπέος ἠεροειδές,
πρὸς ζόφον, εἰς Ἔρεβος τετραμμένον· ᾗπερ ἂν ὑμεῖς
νῆα παρὰ γλαφυρὴν ἰθύνετε, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ.
οὐδέ κεν ἐκ νηὸς γλαφυρῆς αἰζήϊος ἀνὴρ
τόξῳ ὀϊστεύσας κοῖλον σπέος εἰςαφίκοιτο.
85 ἔνθα δ' ἐνὶ Σκύλλη ναίει, δεινὸν λελακυῖα·
τῆς ἤτοι φωνὴ μέν, ὅση σκύλακος νεογιλῆς,
γίγνεται, αὐτὴ δ' αὖτε πέλωρ κακόν· οὐδέ κέ τίς μιν
γηθήσειεν ἰδών, οὐδ' εἰ θεὸς ἀντιάσειεν.
τῆς ἤτοι πόδες εἰσὶ δυώδεκα πάντες ἄωροι·
90 ἓξ δέ τέ οἱ δειραὶ περιμήκεες· ἐν δὲ ἑκάστῃ
σμερδαλέη κεφαλή, ἐν δὲ τρίστοιχοι ὀδόντες,
πυκνοὶ καὶ θαμέες, πλεῖοι μέλανος θανάτοιο.
μέσση μέν τε κατὰ σπείους κοίλοιο δέδυκεν·
ἔξω δ' ἐξίσχει κεφαλὰς δεινοῖο βερέθρου·
95 αὐτοῦ δ' ἰχθυάᾳ, σκόπελον περιμαιμώωσα,
δελφῖνάς τε κύνας τε, καὶ εἴ ποθι μεῖζον ἕλῃσιν
κῆτος, ἃ μυρία βόσκει ἀγάστονος Ἀμφιτρίτη.
τῇ δ' οὐ πώποτε ναῦται ἀκήριοι εὐχετόωνται
παρφυγέειν σὺν νηῒ· φέρει δέ τε κρατὶ ἑκάστῳ
100 φῶτ' ἐξαρπάξασα νεὸς κυανοπρώροιο.
Τὸν δ' ἕτερον σκόπελον χθαμαλώτερον ὄψει, Ὀδυσεῦ,
πλησίον ἀλλήλων· καί κεν διοϊστεύσειας.
τῷ δ' ἐν ἐρινεός ἐστι μέγας, φύλλοισι τεθηλώς·
τῷ δ' ὑπὸ δῖα Χάρυβδις ἀναῤροιβδεῖ μέλαν ὕδωρ.
105 τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι, τρὶς δ' ἀναροιβδεῖ
δεινόν· μὴ σύγε κεῖθι τύχοις, ὅτε ῥοιβδήσειεν!
οὐ γάρ κεν ῥύσαιτό σ' ὑπ' ἐκ κακοῦ οὐδ' Ἐνοσίχθων.
ἀλλὰ μάλα Σκύλλης σκοπέλῳ πεπλημένος, ὦκα
νῆα παρὲξ ἐλάᾳν· ἐπειὴ πολὺ φέρτερόν ἐστιν,
110 ἓξ ἑτάρους ἐν νηῒ ποθήμεναι, ἢ ἅμα πάντας.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγὼ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·

εἰ δ', ἄγε δή μοι τοῦτο, θεά, νημερτὲς ἔνισπε,
εἴ πως τὴν ὀλοὴν μὲν ὑπεκπροφύγοιμι Χάρυβδιν,
τὴν δέ κ' ἀμυναίμην, ὅτε μοι σίνοιτό γ' ἑταίρους.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
σχέτλιε, καὶ δ' αὖ τοι πολεμήϊα ἔργα μέμηλεν,
καὶ πόνος· οὐδὲ θεοῖσιν ὑπείξεαι ἀθανάτοισιν;
ἡ δέ τοι οὐ θνητή, ἀλλ' ἀθάνατον κακόν ἐστιν,
δεινόν τ' ἀργαλέον τε καὶ ἄγριον, οὐδὲ μαχητόν·
οὐδέ τίς ἐστ' ἀλκή· φυγέειν κάρτιστον ἀπ' αὐτῆς.
ἢν γὰρ δηθύνῃς θα κορυσσόμενος παρὰ πέτρῃ,
δείδω, μή σ' ἐξαῦτις ἐφορμηθεῖσα κίχησιν
τόσσῃσιν κεφαλῇσι, τόσους δ' ἐκ φῶτας ἕληται.
ἀλλὰ μάλα σφοδρῶς ἐλάᾳν, βωστρεῖν δὲ Κραταιΐν,
μητέρα τῆς Σκύλλης, ἥ μιν τέκε πῆμα βροτοῖσιν·
ἥ μιν ἔπειτ' ἀποπαύσει ἐς ὕστερον ὁρμιηθῆναι.
Θρινακίην δ' ἐς νῆσον ἀφίξεαι· ἔνθα δὲ πολλαὶ
βόσκονθ' Ἠελίοιο βόες καὶ ἴφια μῆλα,
ἑπτὰ βοῶν ἀγέλαι, τόσα δ' οἰῶν πώεα καλά,
πεντήκοντα δ' ἕκαστα· γόνος δ' οὐ γίγνεται αὐτῶν,
οὐδέ ποτε φθινύθουσι· θεαὶ δ' ἐπιποιμένες εἰσίν,
Νύμφαι ἐϋπλόκαμοι, Φαέθουσά τε Λαμπετίη τε,
ἃς τέκεν Ἠελίῳ Ὑπερίονι δῖα Νέαιρα.
τὰς μὲν ἄρα θρέψασα, τεκοῦσά τε, πότνια μήτηρ,
Θρινακίην ἐς νῆσον ἀπῴκισε τηλόθι ναίειν,
μῆλα φυλασσόμεναι πατρῴϊα καὶ ἕλικας βοῦς.
τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐάᾳς, νόστου τε μέδῃαι,
ἦ τ' ἂν ἔτ' εἰς Ἰθάκην καπά περ πάσχοντες ἵκοισθε·
εἰ δέ κε σίνῃαι, τότε τοι τεκμαίρομ' ὄλεθρον
νηί τε καὶ ἑτάροις· αὐτὸς δ' εἴ περ κεν ἀλύξῃς,
ὀψὲ κακῶς νεῖαι, ὀλέσας ἄπο πάντας ἑταίρους.
Ὣς ἔφατ'· αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἦλυθεν Ἠώς.
ἡ μὲν ἔπειτ' ἀνὰ νῆσον ἀπέστιχε δῖα θεάων·
αὐτὰρ ἐγὼν, ἐπὶ νῆα κιών, ὤτρυνον ἑταίρους,
αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι.
οἱ δ' αἶψ' εἰςβαινον, καὶ ἐπὶ κλῆσι κάθιζον.
[ἑξῆς δ' ἑζόμενοι, πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.]
ἡμῖν δ' αὖ κατόπισθε νεὸς κυανοπρώροιο
ἴκμενον οὖρον ἵει πλησίστιον, ἐσθλὸν ἑταῖρον,
Κίρκη ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός, αὐδήεσσα.
αὐτίκα δ' ὅπλα ἕκαστα ποιησάμενοι κατὰ νῆα,
ἥμεθα· τὴν δ' ἄνεμός τε κυβερνήτης τ' ἴθυνεν.
δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάροισι μετηύδων, ἀχνύμενος κῆρ·

Ὦ φίλοι, οὐ γὰρ χρὴ ἕνα ἴδμεναι, οὐδὲ δύ' οἴους.
155 θέσφατθ', ἅ μοι Κίρκη μυθήσατο, δῖα θεάων
ἀλλ' ἐρέω μὲν ἐγών, ἵνα εἰδότες ἤ κε θάνωμεν,
ἤ κεν ἀλευάμενοι θάνατον καὶ Κῆρα φύγοιμεν.
Σειρήνων μὲν πρῶτον ἀνώγει θεσπεσιάων
φθόγγον ἀλεύασθαι καὶ λειμῶν' ἀνθεμόεντα·
160 οἶον ἔμ' ἠνώγει ὅπ' ἀκουέμεν· ἀλλά με δεσμῷ
δήσατ' ἐν ἀργαλέῳ - ὅφρ' ἔμπεδον αὐτόθι μίμνω -
ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ, ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ' ἀνήφθω.
αἰ δέ κε λίσσωμαι ὑμέας, λῦσαί τε κελεύω,
ὑμεῖς δὲ πλεόνεσσι τότ' ἐν δεσμοῖσι πιέζειν.
165 Ἤτοι ἐγὼ τὰ ἕκαστα λέγων ἑτάροισι πίφαυσκον·
τόφρα δὲ καρπαλίμως ἐξίκετο νηῦς εὐεργὴς
νῆσον Σειρήνοιϊν· ἔπειγε γὰρ οὖρος ἀπήμων.
αὐτίκ' ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο, ἠδὲ γαλήνη
ἔπλετο νηνεμίη· κοίμησε δὲ κύματα δαίμων.
170 ἀνστάντες δ' ἕταροι νεὸς ἱστία μηρύσαντο,
καὶ τὰ μὲν ἐν νηῒ γλαφυρῇ θέσαν· οἱ δ' ἐπ' ἐρετμὰ
ἑζόμενοι, λεύκαινον ὕδωρ ξεστῇς ἐλάτῃσιν.
αὐτὰρ ἐγὼ κηροῖο μέγαν τροχὸν ὀξέϊ χαλκῷ
τυτθὰ διατμήξας, χερσὶ στιβαρῇσι πιέζευν·
175 αἶψα δ' ἰαίνετο κηρός, ἐπεὶ κέλετο μεγάλη ἵς,
Ἠελίου τ' αὐγὴ Ὑπεριονίδαο ἄνακτος·
ἑξείης δ' ἑτάροισιν ἐπὶ οὔατα πᾶσιν ἄλειψα.
οἱ δ' ἐν νηῒ μ' ἔδησαν ὁμοῦ χεῖράς τε πόδας τε
ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ, ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ' ἀνῆπτον·
180 αὐτοὶ δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆμεν, ὅσον τε γέγωνε βοήσας,
ῥίμφα διώκοντες, τὰς δ' οὐ λάθεν ὠκύαλος νηῦς
ἐγγύθεν ὀρνυμένη· λιγυρὴν δ' ἔντυνον ἀοιδήν·
Δεῦρ' ἄγ' ἰών, πολύαιν' Ὀδυσεῦ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν
185 νῆα κατάστησον, ἵνα νωϊτέρην ὄπ' ἀκούσῃς.
οὐ γάρ πώ τις τῇδε παρήλασε νηῒ μελαίνῃ,
πρίν γ' ἡμέων μελίγηρυν ἀπὸ στομάτων ὄπ' ἀκοῦσαι·
ἀλλ' ὅγε τερψάμενος νεῖται, καὶ πλείονα εἰδώς.
ἴδμεν γάρ τοι πάνθ', ὅσ' ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
190 Ἀργεῖοι Τρῶές τε θεῶν ἰότητι μόγησαν·
ἴδμεν δ', ὅσσα γένηται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ.
Ὣς φάσαν, ἱεῖσαι ὄπα κάλλιμον· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
ἤθελ' ἀκουέμεναι, λῦσαί τ' ἐκέλευον ἑταίρους,
ὀφρύσι νευστάζων· οἱ δὲ προπεσόντες ἔρεσσον.
195 αὐτίκα δ' ἀνστάντες Περιμήδης Εὐρύλοχός τε,

πλείοσί μ' ἐν δεσμοῖσι δέον, μᾶλλον τε πιέζευν.
αὐτὰρ ἐπειδὴ τάγε παρήλασαν, οὐδ' ἔτ' ἔπειτα
φθογγῆς Σειρήνων ἠκούομεν, οὐδέ τ' ἀοιδῆς,
αἶψ' ἀπὸ κηρὸν ἕλοντο ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι,
200 ὅν σφιν ἐπ' ὠσὶν ἄλειψ', ἐμέ τ' ἐκ δεσμῶν ἀνέλυσαν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἐλείπομεν, αὐτίκ' ἔπειτα
καπνὸν καὶ μέγα κῦμα ἴδον, καὶ δοῦπον ἄκουσα·
τῶν δ' ἄρα δεισάντων ἐκ χειρῶν ἔπτατ' ἐρετμά·
βόμβησαν δ' ἄρα πάντα κατὰ ῥόον· ἔσχετο δ' αὐτοῦ
205 νηῦς, ἐπεὶ οὐκέτ' ἐρετμὰ προήκεα χερσὶν ἔπειγον.
αὐτὰρ ἐγώ, διὰ νηὸς ἰών, ὤτρυνον ἑταίρους
μειλιχίοις ἐπέεσσι παρασταδὸν ἄνδρα ἕκαστον·
Ὦ φίλοι, οὐ γάρ πώ τι κακῶν ἀδαήμονές εἰμεν·
οὐ μὲν δὴ τόδε μεῖζον ἔπι κακόν, ἢ ὅτε Κύκλωψ
210 εἶλεν ἐνὶ σπῆϊ γλαφυρῷ κρατερῇφι βίηφιν·
ἀλλὰ καὶ ἔνθεν ἐμῇ ἀρετῇ, βουλῇ τε νόῳ τε,
ἐκφύγομεν· καί που τῶνδε μνήσεσθαι ὀΐω.
νῦν δ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες.
ὑμεῖς μὲν κώπῃσιν ἁλὸς ῥηγμῖνα βαθεῖαν
215 τύπτετε κληῖδεσσιν ἐφήμενοι, αἴ κέ ποθι Ζεὺς
δώῃ τόνδε γ' ὄλεθρον ὑπεκφυγέειν καὶ ἀλύξαι.
σοὶ δέ, κυβερνῆθ', ὧδ' ἐπιτέλλομαι· ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ
βάλλευ, ἐπεὶ νηὸς γλαφυρῆς οἰήϊα νωμᾷς·
τούτου μὲν καπνοῦ καὶ κύματος ἐκτὸς ἔεργε
220 νῆα· σὺ δὲ σκοπέλου ἐπιμαίεο, μή σε λάθησιν
κεῖσ' ἐξορμήσασα, καὶ ἐς κακὸν ἄμμε βάλῃσθα.
Ὣς ἐφάμην· οἱ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο.
Σκύλλην δ' οὐκέτ' ἐμυθεόμην, ἄπρηκτον ἀνίην,
μή πώς μοι δείσαντες ἀπολλήξειαν ἑταῖροι
225 εἰρεσίης, ἐντὸς δὲ πυκάζοιεν σφέας αὐτούς.
καὶ τότε δὴ Κίρκης μὲν ἐφημοσύνης ἀλεγεινῆς
λανθανόμην, ἐπεὶ οὔτι μ' ἀνώγει θωρήσσεσθαι·
αὐτὰρ ἐγὼ καταδὺς κλυτὰ τεύχεα, καὶ δύο δοῦρε
μάκρ' ἐν χερσὶν ἑλών, εἰς ἴκρια νηὸς ἔβαινον
230 πρώρης· ἔνθεν γάρ μιν ἐδέγμην πρῶτα φανεῖσθαι
Σκύλλην πετραίην, ἥ μοι φέρε πῆμ' ἑτάροισιν.
οὐδέ πῃ ἀθρῆσαι δυνάμην· ἔκαμον δέ μοι ὄσσε
πάντῃ παπταίνοντι πρὸς ἠεροειδέα πέτρην.
Ἡμεῖς δὲ στεινωπὸν ἀνεπλέομεν γοόωντες·
235 ἔνθεν μὲν γὰρ Σκύλλ', ἑτέρωθι δὲ δῖα Χάρυβδις
δεινὸν ἀνερρόιβδησε θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ.
ἤτοι ὅτ' ἐξεμέσειε, λέβης ὡς ἐν πυρὶ πολλῷ,

πᾶσ' ἀνεμορμύρεσκε κυκωμένη· ὑψόσε δ' ἄχνη
ἄκροισι σκοπέλοισιν ἐπ' ἀμφοτέροισιν ἔπιπτεν.
240 ἀλλ' ὅτ' ἀναβρόξειε θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ,
πᾶσ' ἔντοσθε φάνεσκε κυκωμένη· ἀμφὶ δὲ πέτρῃ
δεινὸν ἐβεβρύχει· ὑπένερθε δὲ γαῖα φάνεσκεν
ψάμμῳ κυανέῃ· τοὺς δὲ χλωρὸν δέος ἤρει.
ἡμεῖς μὲν πρὸς τήνδ' ἴδομεν, δείσαντες ὄλεθρον·
245 τόφρα δέ μοι Σκύλλη κοίλης ἐκ νηὸς ἑταίρους
ἕξ ἕλεθ', οἳ χερσίν τε βίῃφί τε φέρτατοι ἦσαν.
σκεψάμενος δ' ἐς νῆα θοὴν ἅμα καὶ μεθ' ἑταίρους,
ἤδη τῶν ἐνόησα πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν,
ὑψόσ' ἀειρομένων· ἐμὲ δὲ φθέγγοντο καλεῦντες
250 ἐξονομακλήδην, τότε γ' ὕστατον, ἀχνύμενοι κῆρ.
ὡς δ' ὅτ' ἐπὶ προβόλῳ ἁλιεὺς περιμήκεϊ ῥάβδῳ
ἰχθύσι τοῖς ὀλίγοισι δόλον κατὰ εἴδατα βάλλων,
ἐς πόντον προΐῃσι βοὸς κέρας ἀγραύλοιο,
ἀσπαίροντα δ' ἔπειτα λιαβὼν ἔρριψε θύραζε·
255 ὣς οἵγ' ἀσπαίροντες ἀείροντο προτὶ πέτρας·
αὐτοῦ δ' εἰνὶ θύρῃσι κατήσθιε κεκλήγοντας,
χεῖρας ἐμοὶ ὀρέγοντας ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.
οἰκτιστον δὴ κεῖνο ἐμοῖς ἴδον ὀφθαλμοῖσιν
πάντων, ὅσσ' ἐμόγησα, πόρους ἁλὸς ἐξερεείνων.
260 Αὐτὰρ ἐπεὶ πέτρας φύγομεν, δεινήν τε Χάρυβδιν,
Σκύλλην τ', αὐτίκ' ἔπειτα θεοῦ ἐς ἀμύμονα νῆσον
ἱκόμεθ'· ἔνθα δ' ἔσαν καλαὶ βόες εὐρυμέτωποι,
πολλὰ δὲ ἴφια μῆλ' Ὑπερίονος Ἠελίοιο.
δὴ τότ' ἐγὼν, ἔτι πόντῳ ἐὼν ἐν νηῒ μελαίνῃ,
265 μυκηθμοῦ τ' ἤκουσα βοῶν αὐλιζομενάων,
οἰῶν τ' βληχήν· καί μοι ἔπος ἔμπεσε θυμῷ
μάντιος ἀλαοῦ, Θηβαίου Τειρεσίαο,
Κίρκης τ' Αἰαίης, ἥ μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλεν,
νῆσον ἀλεύασθαι τερψιμβρότου Ἠελίοιο.
270 δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάροισι μετηύδων, ἀχνύμενος κῆρ· •
Κέκλυτέ μευ μύθων, κακά περ πάσχοντες ἑταῖροι,
ὅφρ' ὑμῖν εἴπω μαντήϊα Τειρεσίαο,
Κίρκης τ' Αἰαίης, ἥ μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλεν,
νῆσον ἀλεύασθαι τερψιμβρότου Ἠελίοιο·
275 ἔνθα γὰρ αἰνότατον κακὸν ἔμμεναι ἄμμιν ἔφασκεν.
ἀλλὰ παρὲξ τὴν νῆσον ἐλαύνετε νῆα μέλαιναν.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δὲ κατεκλάσθη φίλον ἦτορ.
αὐτίκα δ' Εὐρύλοχος στυγερῷ μ' ἠμείβετο μύθῳ·
Σχέτλιός εἰς, Ὀδυσεῦ· περί τοι μένος, οὐδέ τι γυῖα

280 κάμωμεν· ἦ ῥά νυ σοίγε σιδήρεα πάντα τέτυκται,
ὅς ῥ' ἑτάρους, καμάτῳ ἀδδηκότας ἠδὲ καὶ ὕπνῳ,
οὐκ ἐάας γαίης ἐπιβήμεναι· ἔνθα κεν αὖτε
νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ λαρὸν τετυκοίμεθα δόρπον·
ἀλλ' αὔτως διὰ νύκτα θοὴν ἀλάλησθαι ἄνωγας,
285 νήσου ἀποπλαγχθέντας, ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ.
ἐκ νυκτῶν δ' ἄνεμοι χαλεποί, δηλήματα νηῶν,
γίγνονται· πῇ κέν τις ὑπεκφύγοι αἰπὺν ὄλεθρον,
ἤν πως ἐξαπίνης ἔλθῃ ἀνέμοιο θύελλα,
ἢ Νότου ἢ Ζεφύροιο δυςαέος, οἵτε μάλιστα
290 νῆα διαῤῥαίουσι, θεῶν ἀέκητι ἀνάκτων;
ἀλλ' ἤτοι νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ,
δόρπον θ' ὁπλισόμεσθα, θοῇ παρὰ νηῒ μένοντες·
ἠῶθεν δ' ἀναβάντες ἐνήσομεν εὐρεῖ πόντῳ.
Ὣς ἔφατ' Εὐρύλοχος· ἐπὶ δ' ἤνεον ἄλλοι ἑταῖροι.
295 καὶ τότε δὴ γίγνωσκον, ὃ δὴ κακὰ μήδετο δαίμων·
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προςηύδων·
Εὐρύλοχ', ἦ μάλα δή με βιάζετε, μοῦνον ἐόντα·
ἀλλ' ἄγε νῦν μοι πάντες ὀμόσσατε καρτερὸν ὅρκον,
εἴ κέ τιν' ἠὲ βοῶν ἀγέλην ἢ πῶϋ μέγ' οἰῶν
300 εὕρωμεν, μή πού τις ἀτασθαλίῃσι κακῇσιν
ἢ βοῦν ἢ ἔτι μῆλον ἀποκτάνῃ· ἀλλὰ ἕκηλοι
ἐσθίετε βρώμην, τὴν ἀθανάτη πόρε Κίρκη.
Ὣς ἐφάμην· οἱ δ' αὐτίκ' ἀπώμνυον, ὡς ἐκέλευον.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὄμοσάν τε, τελεύτησάν τε τὸν ὅρκον,
305 στήσαμεν ἐν λιμένι γλαφυρῷ εὐεργέα νῆα,
ἄγχ' ὕδατος γλυκεροῖο· καὶ ἐξαπέβησαν ἑταῖροι
νηός, ἔπειτα δὲ δόρπον ἐπισταμένως τετύκοντο.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
μνησάμενοι δὴ ἔπειτα φίλους ἔκλαιον ἑταίρους,
310 οὓς ἔφαγε Σκύλλη, γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑλοῦσα·
κλαιόντεσσι δὲ τοῖσιν ἐπήλυθε νήδυμος ὕπνος.
ἦμος δὲ τρίχα νυκτὸς ἔην, μετὰ δ' ἄστρα βεβήκει,
ὤρσεν ἔπι ζαὴν ἄνεμον νεφεληγερέτα Ζεὺς
λαίλαπι θεσπεσίῃ, σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψεν
315 γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ·
ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
νῆα μὲν ὡρμίσαμεν, κοῖλον σπέος εἰςερύσαντες·
ἔνθα δ' ἔσαν Νυμφέων καλοὶ χοροὶ ἠδὲ θόωκοι·
καὶ τότ' ἐγὼν ἀγορὴν θέμενος, μετὰ πᾶσιν ἔειπον·
320 Ὦ φίλοι, ἐν γὰρ νηῒ θοῇ βρῶσίς τε πόσις τε,
ἐστίν, τῶν δὲ βοῶν ἀπεχώμεθα, μήτι πάθωμεν·

70 Ἀργὼ πασιμέλουσα, παρ' Αἰήταο πλέουσα·
καί νύ κε τὴν ἔνθ' ὦκα βάλεν μεγάλας ποτὶ πέτρας,
ἀλλ' Ἥρη παρέπεμψεν, ἐπεὶ φίλος ἦεν Ἰήσων.
Οἱ δὲ δύω σκόπελοι· ὁ μὲν οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει
ὀξείῃ κορυφῇ, νεφέλη δέ μιν ἀμφιβέβηκεν
75 κυανέη· τὸ μὲν οὔποτ' ἐρωεῖ, οὐδέ ποτ' αἴθρη
κείνου ἔχει κορυφήν, οὔτ' ἐν θέρει, οὔτ' ἐν ὀπώρῃ·
οὐδέ κεν ἀμβαίη βροτὸς ἀνήρ, οὐ καταβαίη,
οὐδ' εἰ οἱ χεῖρές τε ἑείκοσι καὶ πόδες εἶεν·
πέτρη γὰρ λίς ἐστι, περιξεστῇ εἰκυῖα.
80 μέσσῳ δ' ἐν σκοπέλῳ ἐστὶ σπέος ἠεροειδές,
πρὸς ζόφον, εἰς Ἔρεβος τετραμμένον· ἦπερ ἂν ὑμεῖς
νῆα παρὰ γλαφυρὴν ἰθύνετε, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ.
οὐδέ κεν ἐκ νηὸς γλαφυρῆς αἰζήϊος ἀνὴρ
τόξῳ ὀϊστεύσας κοῖλον σπέος εἰςαφίκοιτο.
85 ἔνθα δ' ἐνὶ Σκύλλη ναίει, δεινὸν λελακυῖα·
τῆς ἤτοι φωνὴ μέν, ὅση σκύλακος νεογιλῆς,
γίγνεται, αὐτὴ δ' αὖτε πέλωρ κακόν· οὐδέ κέ τίς μιν
γηθήσειεν ἰδών, οὐδ' εἰ θεὸς ἀντιάσειεν.
τῆς ἤτοι πόδες εἰσὶ δυώδεκα πάντες ἄωροι·
90 ἓξ δέ τέ οἱ δειραὶ περιμήκεες· ἐν δὲ ἑκάστῃ
σμερδαλέη κεφαλή, ἐν δὲ τρίστοιχοι ὀδόντες,
πυκνοὶ καὶ θαμέες, πλεῖοι μέλανος θανάτοιο.
μέσση μέν τε κατὰ σπείους κοίλοιο δέδυκεν·
ἔξω δ' ἐξίσχει κεφαλὰς δεινοῖο βερέθρου·
95 αὐτοῦ δ' ἰχθυάᾳ, σκόπελον περιμαιμώωσα,
δελφῖνάς τε κύνας τε, καὶ εἴ ποθι μεῖζον ἕλησιν
κῆτος, ἃ μυρία βόσκει ἀγάστονος Ἀμφιτρίτη.
τῇ δ' οὐ πώποτε ναῦται ἀκήριοι εὐχετόωνται
παρφυγέειν σὺν νηί· φέρει δέ τε κρατὶ ἑκάστῳ
100 φῶτ' ἐξαρπάξασα νεὸς κυανοπρώροιο.
Τὸν δ' ἕτερον σκόπελον χθαμαλώτερον ὄψει, Ὀδυσεῦ,
πλησίον ἀλλήλων· καί κεν διοϊστεύσειας.
τῷ δ' ἐν ἐρινεός ἐστι μέγας, φύλλοισι τεθηλώς·
τῷ δ' ὑπὸ δῖα Χάρυβδις ἀναῤροιβδεῖ μέλαν ὕδωρ.
105 τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι, τρὶς δ' ἀναροιβδεῖ
δεινόν· μὴ σύγε κεῖθι τύχοις, ὅτε ῥοιβδήσειεν!
οὐ γάρ κεν ῥύσαιτό σ' ὑπ' ἐκ κακοῦ οὐδ' Ἐνοσίχθων.
ἀλλὰ μάλα Σκύλλης σκοπέλῳ πεπλημένος, ὦκα
νῆα παρὲξ ἐλάᾳν· ἐπεὶ πολὺ φέρτερόν ἐστιν,
110 ἓξ ἑτάρους ἐν νηῒ ποθήμεναι, ἢ ἅμα πάντας.
Ὣς ἔφαν· αὐτὰρ ἐγὼ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·

αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη, καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
365 μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν.
Καὶ τότε μοι βλεφάρων ἐξέσσυτο νήδυμος ὕπνος·
βῆν δ' ἰέναι ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης.
ἀλλ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦα κιὼν νεὸς ἀμφιελίσσης,
καὶ τότε με κνίσσης ἀμφήλυθεν ἡδὺς ἀϋτμή·
370 οἰμώξας δὲ θεοῖσι μετ' ἀθανάτοισι γεγώνευν·
Ζεῦ πάτερ, ἠδ' ἄλλοι μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
ἦ με μάλ' εἰς ἄτην κοιμήσατε νηλεῖ ὕπνῳ,
οἱ δ' ἕταροι μέγα ἔργον ἐμητίσαντο μένοντες!
Ὠκέα δ' Ἠελίῳ Ὑπερίονι ἄγγελος ἦλθεν,
375 Λαμπετίη τανύπεπλος, ὅ οἱ βόας ἔκταμεν ἡμεῖς.
αὐτίκα δ' ἀθανάτοισι μετηύδα, χωόμενος κῆρ·
Ζεῦ πάτερ, ἠδ' ἄλλοι μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
τῖσαι δὴ ἑτάρους Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
οἵ μευ βοῦς ἔκτειναν ὑπέρβιον· ὗσιν ἔγωγε
380 χαίρεσκον μὲν ἰὼν εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα,
ἠδ' ὁπότ' ἂψ ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανόθεν προτραποίμην.
εἰ δέ μοι οὐ τίσουσι βοῶν ἐπιεικέ' ἀμοιβήν,
δύσομαι εἰς Ἀΐδαο, καὶ ἐν νεκύεσσι φαείνω.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
385 Ἠέλι, ἤτοι μὲν σὺ μετ' ἀθανάτοισι φάεινε,
καὶ θνητοῖσι βροτοῖσιν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν·
τῶν δέ κ' ἐγὼ τάχα νῆα θοὴν ἀργῆτι κεραυνῷ
τυτθὰ βαλὼν κεάσαιμι, μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.
Ταῦτα δ' ἐγὼν ἤκουσα Καλυψοῦς ἠϋκόμοιο·
390 ἡ δ' ἔφη Ἑρμείαο διακτόρου αὐτὴ ἀκοῦσαι.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
νείκεον ἄλλοθεν ἄλλον ἐπισταδόν, οὐδέ τι μῆχος
εὑρέμεναι δυνάμεσθα· βόες δ' ἀπετέθνασαν ἤδη.
τοῖσιν δ' αὐτίκ' ἔπειτα θεοὶ τέρα προὔφαινον·
395 εἶρπον μὲν ῥινοί, κρέα δ' ἀμφ' ὀβελοῖς ἐμεμύκει,
ὀπταλέα τε καὶ ὠμά· βοῶν δ' ὡς γίγνετο φωνή.
Ἑξῆμαρ μὲν ἔπειτα ἑμοὶ ἑρίηρες ἑταῖροι
δαίνυντ' Ἠελίοιο βοῶν ἑλάσαντες ἀρίστας·
ἀλλ' ὅτε δὴ ἕβδομον ἦμαρ ἐπὶ Ζεὺς θῆκε Κρονίων,
400 καὶ τότ' ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο λαίλαπι θύων·
ἡμεῖς δ' αἶψ' ἀναβάντες ἐνήκαμεν εὐρεῖ πόντῳ,
ἱστὸν στησάμενοι, ἀνά θ' ἱστία λευκὰ ἐρύσαντες.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἐλείπομεν, οὐδέ τις ἄλλη
φαίνετο γαιάων, ἀλλ' οὐρανὸς ἠδὲ θάλασσα,
405 δὴ τότε κυανέην νεφέλην ἔστησε Κρονίων

Ὦ φίλοι, οὐ γὰρ χρὴ ἕνα ἴδμεναι, οὐδὲ δύ' οἴους.
155 θέσφαθ', ἃ μοι Κίρκη μυθήσατο, δῖα θεάων
ἀλλ' ἐρέω μὲν ἐγών, ἵνα εἰδότες ἤ κε θάνωμεν,
ἤ κεν ἀλευάμενοι θάνατον καὶ Κῆρα φύγοιμεν.
Σειρήνων μὲν πρῶτον ἀνώγει θεσπεσιάων
φθόγγον ἀλεύασθαι καὶ λειμῶν' ἀνθεμόεντα·
160 οἶον ἐμ' ἠνώγει ὄπ' ἀκουέμεν· ἀλλά με δεσμῷ
δήσατ' ἐν ἀργαλέῳ – ὄφρ' ἔμπεδον αὐτόθι μίμνω –
ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ, ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ' ἀνήφθω.
αἰ δέ κε λίσσωμαι ὑμέας, λῦσαί τε κελεύω,
ὑμεῖς δὲ πλεόνεσσι τότ' ἐν δεσμοῖσι πιέζειν.
165 Ἤτοι ἐγὼ τὰ ἕκαστα λέγων ἑτάροισι πίφαυσκον·
τόφρα δὲ καρπαλίμως ἐξίκετο νηῦς εὐεργὴς
νῆσον Σειρήνοιῖν· ἔπειγε γὰρ οὖρος ἀπήμων.
αὐτίκ' ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο, ἠδὲ γαλήνη
ἔπλετο νηνεμίη· κοίμησε δὲ κύματα δαίμων.
170 ἀνστάντες δ' ἕταροι νεὸς ἱστία μηρύσαντο,
καὶ τὰ μὲν ἐν νηῒ γλαφυρῇ θέσαν· οἱ δ' ἐπ' ἐρετμὰ
ἑζόμενοι, λεύκαινον ὕδωρ ξεστῇς ἐλάτῃσιν.
αὐτὰρ ἐγὼ κηροῖο μέγαν τροχὸν ὀξεῖ χαλκῷ
τυτθὰ διατμήξας, χερσὶ στιβαρῇσι πιέζευν·
175 αἶψα δ' ἰαίνετο κηρός, ἐπεὶ κέλετο μεγάλη ἵς,
Ἠελίου τ' αὐγὴ Ὑπεριονίδαο ἄνακτος·
ἑξείης δ' ἑτάροισιν ἐπ' οὔατα πᾶσιν ἄλειψα.
οἱ δ' ἐν νηῒ μ' ἔδησαν ὁμοῦ χεῖράς τε πόδας τε
ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ, ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ' ἀνῆπτον·
180 αὐτοὶ δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆμεν, ὅσον τε γέγωνε βοήσας,
ῥίμφα διώκοντες, τὰς δ' οὐ λάθεν ὠκύαλος νηῦς
ἐγγύθεν ὀρνυμένη· λιγυρὴν δ' ἔντυνον ἀοιδήν·
Δεῦρ' ἄγ' ἰών, πολύαιν' Ὀδυσεῦ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν
185 νῆα κατάστησον, ἵνα νωϊτέρην ὄπ' ἀκούσῃς.
οὐ γάρ πώ τις τῇδε παρήλασε νηῒ μελαίνῃ,
πρίν γ' ἡμέων μελίγηρυν ἀπὸ στομάτων ὄπ' ἀκοῦσαι·
ἀλλ' ὅγε τερψάμενος νεῖται, καὶ πλείονα εἰδώς.
ἴδμεν γάρ τοι πάνθ', ὅσ' ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
190 Ἀργεῖοι Τρῶές τε θεῶν ἰότητι μόγησαν·
ἴδμεν δ', ὅσσα γένηται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ.
Ὣς φάσαν, ἱεῖσαι ὄπα κάλλιμον· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
ἤθελ' ἀκουέμεναι, λῦσαί τ' ἐκέλευον ἑταίρους,
ὀφρύσι νευστάζων· οἱ δὲ προπεσόντες ἔρεσσον.
195 αὐτίκα δ' ἀνστάντες Περιμήδης Εὐρύλοχός τε,

νῆσον ἐς Ὠγυγίην πέλασαν θεοί· ἔνθα Καλυψὼ
ναίει ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός, αὐδήεσσα,
ἣ μ' ἐφίλει τ', ἐκόμει τε. τί τοι τάδε μυθολογεύω;
ἤδη γάρ τοι χθιζὸς ἐμυθεόμην ἐνὶ οἴκῳ
σοί τε καὶ ἰφθίμῃ ἀλόχῳ· ἐχθρὸν δέ μοί ἐστιν,
αὖτις ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεύειν.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ν.

Enarrato errore suo, Ulysses a primoribus Phaeacum nova munera accipit, quae postero mane in navem instructam comportantur (1–93); perque reliquam diem sacrificio et epulis adhibitus, compellatis principibus, discedit, et quietissima navigatione in Ithacam devehitur (94–95). Ibi quum portum Phorcynis in vicinia antri Nympharum intraverunt remiges, dormientem exponunt in litore; navem autem remeantem in saxum mutat Neptunus, placatus eam ob rem a Phaeacibus (96–187). At experrectus Ulysses primum ignorat insulam suam, quippe nebula cinctus consilio Minervae, cum qua, speciem adolescentis induta, sermones confert ementito nomine, neque adeo, edoctus ubi sit, ac deam praesentem veneratus, caute agere desinit (188–351): mox postquam, dilabente nube, redditam patriam salutavit, Minerva ejus bona recondit in antro, ipsumque ante omnia ad eudem procerum hortatur, et, ne agnoscatur ab Eumaeo, magistro subulcorum, notisque ceteris, in senem mendicum transformat (352–440).

Ὀδυσσέως ἀπόπλους παρὰ Φαιάκων καὶ ἄφιξις εἰς Ἰθάκην.

Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
κηληθμῷ δ' ἔσχοντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα.
τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Ὦ Ὀδυσεῦ, ἐπεὶ ἷκες ἐμὸν ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ,
ὑψηρεφές, τῷ σ' οὔτι παλιμπλαγχθέντα γ' ὀΐω
ἆψ ἀπονοστήσειν, εἰ καὶ μάλα πολλὰ πέπονθας.
ὑμέων δ' ἀνδρὶ ἑκάστῳ ἐφιέμενος τάδε εἴρω,
ὅσσοι ἐνὶ μεγάροισι γερούσιον αἴθοπα οἶνον
αἰεὶ πίνετ' ἐμοῖσιν, ἀκουάζεσθε δ' ἀοιδοῦ·
εἵματα μὲν δὴ ξείνῳ ἐϋξέστη ἐνὶ κηλῷ
κεῖται, καὶ χρυσὸς πολυδαίδαλος, ἄλλα τε πάντα
δῶρ', ὅσα Φαιήκων βουληφόροι ἐνθάδ' ἔνεικαν·
ἀλλ' ἄγε οἱ δώμεν τρίποδα μέγαν ἠδὲ λέβητα
ἀνδρακάς· ἡμεῖς δ' αὖτε ἀγειρόμενοι κατὰ δῆμον
τισόμεθ'· ἀργαλέον γὰρ ἕνα προκὸς χαρίσασθαι.

πᾶσ' ἀνειρομύρεσκε κυκωμένη· ὑψόσε δ' ἄχνη
ἄκροισι σκοπέλοισιν ἐπ' ἀμφοτέροισιν ἔπιπτεν.
240 ἀλλ' ὅτ' ἀναβρόξειε θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ,
πᾶσ' ἔντοσθε φάνεσκε κυκωμένη· ἀμφὶ δὲ πέτρῃ
δεινὸν ἐβεβρύχει· ὑπένερθε δὲ γαῖα φάνεσκεν
ψάμμῳ κυανέῃ· τοὺς δὲ χλωρὸν δέος ᾕρει.
ἡμεῖς μὲν πρὸς τήνδ' ἴδομεν, δείσαντες ὄλεθρον·
245 τόφρα δέ μοι Σκύλλη κοίλης ἐκ νηὸς ἑταίρους
ἕξ ἕλεθ', οἳ χερσίν τε βίηφί τε φέρτατοι ἦσαν.
σκεψάμενος δ' ἐς νῆα θοὴν ἅμα καὶ μεθ' ἑταίρους,
ἤδη τῶν ἐνόησα πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν,
ὑψόσ' ἀειρομένων· ἐμὲ δὲ φθέγγοντο καλεῦντες
250 ἐξονομακλήδην, τότε γ' ὕστατον, ἀχνύμενοι κῆρ.
ὡς δ' ὅτ' ἐπὶ προβόλῳ ἁλιεὺς περιμήκεϊ ῥάβδῳ
ἰχθύσι τοῖς ὀλίγοισι δόλον κατὰ εἴδατα βάλλων,
ἐς πόντον προΐῃσι βοὸς κέρας ἀγραύλοιο,
ἀσπαίροντα δ' ἔπειτα λαβὼν ἔρριψε θύραζε·
255 ὣς οἵγ' ἀσπαίροντες ἀείροντο προτὶ πέτρας·
αὐτοῦ δ' εἰνὶ θύρῃσι κατήσθιε κεκλήγοντας,
χεῖρας ἐμοὶ ὀρέγοντας ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.
οἰκτιστον δὴ κεῖνο ἐμοῖς ἴδον ὀφθαλμοῖσιν
πάντων, ὅσσ' ἐμόγησα, πόρους ἁλὸς ἐξερεείνων.
260 Αὐτὰρ ἐπεὶ πέτρας φύγομεν, δεινήν τε Χάρυβδιν,
Σκύλλην τ', αὐτίκ' ἔπειτα θεοῦ ἐς ἀμύμονα νῆσον
ἱκόμεθ'· ἔνθα δ' ἔσαν καλαὶ βόες εὐρυμέτωποι,
πολλὰ δὲ ἴφια μῆλ' Ὑπερίονος Ἠελίοιο.
δὴ τότ' ἐγὼν, ἔτι πόντῳ ἐὼν ἐν νηῒ μελαίνῃ,
265 μυκηθμοῦ τ' ἤκουσα βοῶν αὐλιζομενάων,
οἰῶν τ' βληχήν· καί μοι ἔπος ἔμπεσε θυμῷ
μάντιος ἀλαοῦ, Θηβαίου Τειρεσίαο,
Κίρκης τ' Αἰαίης, ἥ μοι μάλα πολλ' ἐπέτελλεν,
νῆσον ἀλεύασθαι τερψιμβρότου Ἠελίοιο.
270 δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάροισι μετηύδων, ἀχνύμενος κῆρ· •
Κέκλυτέ μευ μύθων, κακά περ πάσχοντες ἑταῖροι,
ὅφρ' ὑμῖν εἴπω μαντήϊα Τειρεσίαο,
Κίρκης τ' Αἰαίης, ἥ μοι μάλα πολλ' ἐπέτελλεν,
νῆσον ἀλεύασθαι τερψιμβρότου Ἠελίοιο·
275 ἔνθα γὰρ αἰνότατον κακὸν ἔμμεναι ἄμμιν ἔφασκεν.
ἀλλὰ παρὲξ τὴν νῆσον ἐλαύνετε νῆα μέλαιναν.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δὲ κατεκλάσθη φίλον ἦτορ.
αὐτίκα δ' Εὐρύλοχος στυγερῷ μ' ἠμείβετο μύθῳ·
Σχέτλιός εἰς, Ὀδυσεῦ· περί τοι μένος, οὐδέ τι γυῖα

καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρε μοι, ὦ βασίλεια, διαμπερές, εἰς ὅκε γῆρας
60 ἔλθῃ καὶ θάνατος, τάτ' ἐπ' ἀνθρώποισι πέλονται.
αὐτὰρ ἐγὼ νέομαι· σὺ δὲ τέρπεο τῷδ' ἐνὶ οἴκῳ
παισί τε καὶ λαοῖσι καὶ Ἀλκινόῳ βασιλῆϊ.
Ὡς εἰπών, ὑπὲρ οὐδὸν ἐβήσετο δῖος Ὀδυσσεύς·
τῷ δ' ἅμα κήρυκα προΐει μένος Ἀλκινόοιο,
65 ἡγεῖσθαι ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ δῖνα θαλάσσης·
Ἀρήτη δ' ἄρα οἱ δμωὰς ἅμ' ἔπεμπε γυναῖκας·
τὴν μὲν φᾶρος ἔχουσαν ἐϋπλυνὲς ἠδὲ χιτῶνα,
τὴν δ' ἑτέρην χηλὸν πυκινὴν ἅμ' ἔπεμπε κομίζειν·
ἡ δ' ἄλλη σῖτόν τ' ἔφερεν καὶ οἶνον ἐρυθρόν.
70 Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
αἶψα τάγ' ἐν νηῒ γλαφυρῇ πομπῆες ἀγανοὶ
δεξάμενοι κατέθεντο, πόσιν καὶ βρῶσιν ἅπασαν·
κὰδ δ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ στόρεσαν ῥῆγός τε λίνον τε
νηὸς ἐπ' ἰκριόφιν γλαφυρῆς, ἵνα νήγρετον εὕδοι,
75 πρύμνης· ἂν δὲ καὶ αὐτὸς ἐβήσετο καὶ κατέλεκτο
σιγῇ· τοὶ δὲ κάθιζον ἐπὶ κλεῖσιν ἕκαστοι
κόσμῳ, πεῖσμα δ' ἔλυσαν ἀπὸ τρητοῖο λίθοιο.
ἔνθ' οἱ ἀνακλιθέντες ἀνερρίπτουν ἅλα πηδῷ·
καὶ τῷ νήδυμος ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἐπιπτεν,
80 νήγρετος, ἡδιστος, θανάτῳ ἄγχιστα ἐοικώς.
ἡ δ', ὥστ' ἐν πεδίῳ τετράοροι ἄρσενες ἵπποι,
πάντες ἅμ' ὁρμηθέντες ὑπὸ πληγῆσιν ἱμάσθης,
ὑψόσ' ἀειρόμενοι, ῥίμφα πρήσσουσι κέλευθον·
ὣς ἄρα τῆς πρύμνη μὲν ἀείρετο, κῦμα δ' ὄπισθεν
85 πορφύρεον μέγα θῦε πολυφλοίσβοιο θαλάσσης.
ἡ δὲ μάλ' ἀσφαλέως θέεν ἔμπεδον· οὐδέ κεν ἴρηξ
κίρκος ὁμαρτήσειεν, ἐλαφρότατος πετεηνῶν·
ὣς ἡ ῥίμφα θέουσα θαλάσσης κύματ' ἔταμνεν,
ἄνδρα φέρουσα, θεοῖς ἐναλίγκια μήδε' ἔχοντα·
90 ὃς πρὶν μὲν μάλα πολλὰ πάθ' ἄλγεα ὃν κατὰ θυμόν
ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλεγεινά τε κύματα πείρων,
δὴ τότε γ' ἀτρέμας εὗδε, λελασμένος ὅσσ' ἐπεπόνθει.
Εὖτ' ἀστὴρ ὑπερέσχε φαάντατος, ὅστε μάλιστα
ἔρχεται ἀγγέλλων φάος Ἠοῦς ἠριγενείης·
95 τῆμος δὴ νήσῳ προσεπείλατο ποντοπόρος νηῦς.
Φόρκυνος δέ τίς ἐστι λιμήν, ἁλίοιο γέροντος,
ἐν δήμῳ Ἰθάκης· δύο δὲ προβλῆτες ἐν αὐτῷ
ἀκταὶ ἀποῤῥῶγες, λιμένος ποτιπεπτηυῖαι·
αἳ τ' ἀνέμων σκεπόωσι δυσαήων μέγα κῦμα

ἔκτοθεν· ἔντοσθεν δέ τ' ἄντυ δεσμοῖο μένουσιν
νῆες ἐϋσσελμοι, ὅτ' ἂν ὅρμου μέτρον ἵκωνται.
αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος τανύφυλλος ἐλαίη·
ἀγχόθι δ' αὐτῆς ἄντρον ἐπήρατον, ἠερόειδές,
ἱρὸν Νυμφάων, αἳ νηΐαδες καλέονται.
ἐν δὲ κρητῆρές τε καὶ ἀμφιφορῆες ἔασιν
λάϊνοι· ἔνθα δ' ἔπειτα τιθαιβώσσουσι μέλισσαι.
ἐν δ' ἱστοὶ λίθεοι περιμήκεες, ἔνθα τε Νύμφαι
φάρε' ὑφαίνουσιν ἁλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδέσθαι·
ἐν δ' ὕδατ' ἀενάοντα. δύω δέ τέ οἱ θύραι εἰσίν·
αἱ μὲν πρὸς Βορέαο, καταιβαταὶ ἀνθρώποισιν,
αἱ δ' αὖ πρὸς Νότου εἰσί, θεώτεραι· οὐδέ τι κείνῃ
ἄνδρες ἐσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδός ἐστιν.
Ἔνθ' οἵγ' εἰσέλασαν, πρὶν εἰδότες· ἡ μὲν ἔπειτα
ἠπείρῳ ἐπέκελσεν, ὅσον τ' ἐπὶ ἥμισυ πάσης,
σπερχομένη· τοίων γὰρ ἐπείγετο χέρσ' ἐρετάων.
οἱ δ' ἐκ νηὸς βάντες ἐϋζύγου ἠπειρόνδε,
πρῶτον Ὀδυσσῆα γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἄειραν,
αὐτῷ σύν τε λίνῳ καὶ φήγεϊ σιγαλόεντι·
κὰδ δ' ἄρ' ἐπὶ ψαμάθῳ ἔθεσαν δεδμημένον ὕπνῳ,
ἐκ δὲ κτήματ' ἄειραν, ἃ οἱ Φαίηκες ἄγανοὶ
ὤπασαν οἴκαδ' ἰόντι, διὰ μεγάθυμον Ἀθήνην.
καὶ τὰ μὲν οὖν παρὰ πυθμέν' ἐλαίης ἄθρόα θῆκαν
ἐκτὸς ὁδοῦ, μή πού τις ὁδιτάων ἀνθρώπων,
πρίν γ' Ὀδυσῆ' ἔγρεσθαι, ἐπελθὼν δηλήσαιτο·
αὐτοὶ δ' αὖτ' οἰκόνδε πάλιν κίον – Οὐδ' Ἐνοσίχθων
λήθετ' ἀπειλάων, τὰς ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ
πρῶτον ἐπηπείλησε, Διὸς δ' ἐξείρετο βουλήν·
Ζεῦ πάτερ, οὐκέτ' ἔγωγε μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν
τιμήεις ἔσομαι, ὅτε με βροτοὶ οὔτι τίουσιν,
Φαίηκες, τοίπερ τοι ἐμῆς ἔξ εἰσι γενέθλης.
καὶ γὰρ νῦν Ὀδυσῆ' ἐφάμην κακὰ πολλὰ παθόντα
οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι· νόστον δέ οἱ οὔποτ' ἀπηύρων
πάγχυ, ἐπεὶ σὺ πρῶτον ὑπέσχεο καὶ κατένευσας.
οἱ δ' εὕδοντ' ἐν νηῒ θοῇ ἐπὶ πόντον ἄγοντες
κάτθεσαν εἰν Ἰθάκῃ, ἔδοσαν δέ οἱ ἄσπετα δῶρα,
χαλκόν τε χρυσόν τε ἅλις, ἐσθῆτά θ' ὑφαντήν,
πόλλ', ὅσ' ἂν οὐδέποτε Τροίης ἐξήρατ' Ὀδυσσεύς,
εἴπερ ἀπήμων ἦλθε, λαχὼν ἀπὸ λῆιδος αἶσαν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς
ὦ πόποι, Ἐνοσίγαι εὐρυσθενές, οἷον ἔειπες!
οὔτι σ' ἀτιμάζουσι θεοί· χαλεπὸν δέ κεν εὖ,

πρεσβύτατον καὶ ἄριστον ἀτιμίησιν ἰάλλειν.
ἀνδρῶν δ' εἴπερ τίς σε βίῃ καὶ κάρτεϊ εἴκων
οὔτι τίει, σοὶ δ' ἐστὶ καὶ ἐξοπίσω τίσις αἰεί.
ἔρξον, ὅπως ἐθέλεις, καί τοι φίλον ἔπλετο θυμῷ.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
αἶψά κ' ἐγὼν ἔρξαιμι, Κελαινεφές, ὡς ἀγορεύεις·
ἀλλὰ σὸν αἰεὶ θυμὸν ὀπίζομαι ἠδ' ἀλεείνω.
νῦν αὖ Φαιήκων ἐθέλω περικαλλέα νῆα,
ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν, ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ
ῥαῖσαι· ἵν' ἤδη σχῶνται, ἀπολλήξωσι δὲ πομπῆς
ἀνθρώπων· μέγα δέ σφιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
ὦ πέπον, ὡς μὲν ἐμῷ θυμῷ δοκεῖ εἶναι ἄριστα,
ὁππότε κεν δὴ πάντες ἐλαυνομένην προϊδωνται
λαοὶ ἀπὸ πτόλιος, θεῖναι λίθον ἐγγύθι γαίης,
νηῒ θοῇ ἴκελον· ἵνα θαυμάζωσιν ἅπαντες
ἄνθρωποι· μέγα δέ σφιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσε Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
βῆ ῥ' ἴμεν ἐς Σχερίην, ὅθι Φαίηκες γεγάασιν.
ἔνθ' ἔμεν· ἡ δὲ μάλα σχεδὸν ἦλυθε ποντοπόρος νηῦς,
ῥίμφα διωκομένη· τῆς δὲ σχεδὸν ἦλθ' Ἐνοσίχθων,
ὃς μιν λᾶαν ἔθηκε, καὶ ἐρρίζωσεν ἔνερθεν,
χειρὶ καταπρηνεῖ ἐλάσας· ὁ δὲ νόσφι βεβήκει.
Οἱ δὲ πρὸς ἀλλήλους ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευον
Φαίηκες δολιχήρετμοι, ναυσίκλυτοι ἄνδρες.
ὧδε δέ τις εἴπεσκεν, ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Ὦ μοι, τίς δὴ νῆα θοὴν ἐπέδησ' ἐνὶ πόντῳ,
οἴκαδ' ἐλαυνομένην; καὶ δὴ προὔφαίνετο πᾶσα.
Ὣς ἄρα τις εἴπεσκε· τὰ δ' οὐκ ἴσαν, ὡς ἐτέτυκτο.
τοῖσιν δ' Ἀλκίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ὦ πόποι! ἦ μάλα δή με παλαίφατα θέσφαθ' ἱκάνει
πατρὸς ἐμοῦ, ὃς ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγάσασθαι
ἡμῖν, οὕνεκα πομποὶ ἀπήμονές εἰμεν ἁπάντων.
φῇ ποτὲ Φαιήκων ἀνδρῶν περικαλλέα νῆα
ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν, ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ
ῥαισέμεναι, μέγα δ' ἧμιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψειν.
ὣς ἀγόρευ' ὁ γέρων· τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες·
πομπῆς μὲν παύσασθε βροτῶν, ὅτε κέν τις ἵκηται
ἡμέτερον προτὶ ἄστυ· Ποσειδάωνι δὲ ταύρους
δώδεκα κεκριμένους ἱερεύσομεν, αἴ κ' ἐλεήσῃ,
μηδ' ἡμῖν περίμηκες ὄρος πόλει ἀμφικαλύψῃ.

Ὣς ἔφαθ· οἱ δ' ἔδδεισαν, ἑτοιμάσσαντο δὲ ταύρους.
ὧς οἱ μὲν ῥ' εἴχοντο Ποσειδάωνι ἄνακτι
δῆμον Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,
ἑσταότες περὶ βωμόν.—Ὁ δ' ἔγρετο δῖος Ὀδυσσεύς,
εὕδων ἐν γαίῃ πατρωΐῃ, οὐδέ μιν ἔγνω,
ἤδη δὴν ἀπεών· περὶ γὰρ θεὸς ἦέρα χεῦεν
Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διός· ὄφρα μιν αὐτὸν
ἄγνωστον τεύξειεν, ἕκαστά τε μυθήσαιτο,
μή μιν πρὶν ἄλοχος γνοίη, ἀστοί τε φίλοι τε,
πρὶν πᾶσαν μνηστῆρας ὑπερβασίην ἀποτῖσαι.
τοὔνεκ' ἄρ' ἀλλοειδέα φαινέσκετο πάντα ἄνακτι,
ἀτραπιτοί τε διηνεκέες, λιμένες τε πάνορμοι,
πέτραι τ' ἠλίβατοι καὶ δένδρεα τηλεθόωντα.
στῆ δ' ἄρ' ἀναΐξας, καί ῥ' εἶσιδε πατρίδα γαῖαν·
ᾤμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα, καὶ ὦ πεπλήγετο μηρὼ
χερσὶ καταπρηνέσσ'· ὀλοφυρόμενος δ' ἔπος ηὔδα·
Ὦ μοι ἐγώ, τέων αὖτε βροτῶν ἐς γαῖαν ἱκάνω;
ἦ ῥ' οἵγ' ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι,
ἠὲ φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεοῦδής;
πῇ δὴ χρήματα πολλὰ φέρω τάδε; πῇ τε καὶ αὐτὸς
πλάζομαι; αἴθ' ὄφελον μεῖναι παρὰ Φαιήκεσσιν
αὐτοῦ· ἐγὼ δέ κεν ἄλλον ὑπερμενέων βασιλήων
ἐξικόμην, ὅς κέν μ' ἐφίλει, καὶ ἔπεμπε νέεσθαι.
νῦν δ' οὔτ' ἄρ πῃ θέσθαι ἐπίσταμαι, οὐδὲ μὲν αὐτοῦ
καλλείψω, μήπως μοι ἕλωρ ἄλλοισι γένηται.
ὦ πόποι, οὐκ ἄρα πάντα νοήμονες οὐδὲ δίκαιοι
ἦσαν Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,
οἵ μ' εἰς ἄλλην γαῖαν ἀπήγαγον! ἦ τέ μ' ἔφαντο
ἄξειν εἰς Ἰθάκην εὐδείελον οὐδ' ἐτέλεσσαν.
Ζεὺς σφείας τίσαιθ' ἱκετήσιος, ὅς τε καὶ ἄλλους
ἀνθρώπους ἐφορᾷ, καὶ τίνυται, ὅστις ἁμάρτῃ.
ἀλλ' ἄγε δὴ τὰ χρήματ' ἀριθμήσω, καὶ ἴδωμαι,
μήτι μοι οἴχωνται κοίλῃς ἐπὶ νηὸς ἄγοντες.
Ὣς εἰπών, τρίποδας περικαλλέας ἠδὲ λέβητας
ἠρίθμει καὶ χρυσόν, ὑφαντά τε εἵματα καλά.
τῶν μὲν ἄρ' οὔτι πόθει· ὁ δ' ὀδύρετο πατρίδα γαῖαν,
ἐρπύζων παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
πόλλ' ὀλοφυρόμενος. σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη,
ἀνδρὶ δέμας εἰκυῖα νέῳ, ἐπιβώτορι μήλων,
παναπάλῳ, οἷοί τε ἀνάκτων παῖδες ἔασιν,
δίπτυχον ἀμφ' ὤμοισιν ἔχουσ' εὐεργέα λώπην·
ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσι πέδιλ' ἔχε, χερσὶ δ' ἄκοντα.

τὴν δ' Ὀδυσεὺς γήθησεν ἰδών, καὶ ἐναντίος ἦλθεν,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ φίλ', ἐπεί σε πρῶτα κιχάνω τῷδ' ἐνὶ χώρῳ,
χαῖρέ τε, καὶ μή μοί τι κακῷ νόῳ ἀντιβολήσαις,
230 ἀλλὰ σάω μὲν ταῦτα, σάω δ' ἐμέ· σοι γὰρ ἔγωγε
εὔχομαι, ὥστε θεῷ, καί σευ φίλα γούναθ' ἱκάνω.
καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ·
τίς γῆ, τίς δῆμος, τίνες ἀνέρες ἐγγεγάασιν;
ἦ πού τις νήσων εὐδείελος, ἠέ τις ἀκτὴ
235 κεῖθ' ἁλὶ κεκλιμένη ἐριβώλακος ἠπείροιο;
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
νήπιός εἰς, ὦ ξεῖν', ἦ τηλόθεν εἰλήλουθας,
εἰ δὴ τήνδε τε γαῖαν ἀνείρεαι. οὐδέ τι λίην
οὕτω νώνυμός ἐστιν· ἴσασι δέ μιν μάλα πολλοί,
240 ἠμὲν ὅσοι ναίουσι πρὸς Ἠῶ τ' Ἠέλιόν τε,
ἠδ' ὅσσοι μετόπισθε ποτὶ ζόφον ἠερόεντα.
ἤτοι μὲν τρηχεῖα καὶ οὐχ ἱππήλατός ἐστιν,
οὐδὲ λίην λυπρή, ἀτὰρ οὐδ' εὐρεῖα τέτυκται.
ἐν μὲν γὰρ οἱ σῖτος ἀθέσφατος, ἐν δέ τε οἶνος
245 γίγνεται· αἰεὶ δ' ὄμβρος ἔχει, τεθαλυῖά τ' ἐέρση·
αἰγίβοτος δ' ἀγαθὴ καὶ βούβοτος· ἔστι μὲν ὕλη
παντοίη, ἐν δ' ἀρδμοὶ ἐπηετανοὶ παρέασιν.
τῷ τοι, ξεῖν', Ἰθάκης γε καὶ ἐς Τροίην ὄνομ' ἵκει,
τήνπερ τηλοῦ φασὶν Ἀχαιΐδος ἔμμεναι αἴης.
250 Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
χαίρων ἧ γαίῃ πατρωΐῃ, ὥς οἱ ἔειπεν
Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο·
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
οὐδ' ὅγ' ἀληθέα εἶπε, πάλιν δ' ὅγε λάζετο μῦθον,
255 αἰεὶ ἐνὶ στήθεσσι νόον πολυκερδέα νωμῶν·
Πυνθανόμην Ἰθάκης γε καὶ ἐν Κρήτῃ εὐρείῃ,
τηλοῦ ὑπὲρ πόντου· νῦν δ' εἰλήλουθα καὶ αὐτὸς
χρήμασι σὺν τοῖςδεσσι· λιπὼν δ' ἔτι παισὶ τοσαῦτα
φεύγω, ἐπεὶ φίλον υἷα κατέκτανον Ἰδομενῆος,
260 Ὀρσίλοχον πόδας ὠκύν, ὃς ἐν Κρήτῃ εὐρείῃ
ἀνέρας ἀλφηστὰς νίκα ταχέεσσι πόδεσσιν·
οὕνεκά με στερέσαι τῆς ληΐδος ἤθελε πάσης
Τρωϊάδος, τῆς εἵνεκ' ἐγὼ πάθον ἄλγεα θυμῷ,
ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλεγεινά τε κύματα πείρων·
265 οὕνεκ' ἄρ' οὐχ ᾧ πατρὶ χαριζόμενος θεράπευον
δήμῳ ἔνι Τρώων, ἀλλ' ἄλλων ἦρχον ἑταίρων.
τὸν μὲν ἐγὼ κατιόντα βάλον χαλκήρεϊ δουρὶ

νηὸς ὕπερ γλαφυρῆς· ἤχλυσε δὲ πόντος ὑπ' αὐτῆς.
ἡ δ' ἔθει οὐ μάλα πολλὸν ἐπὶ χρόνον· αἶψα γὰρ ἦλθεν
κεκληγὼς Ζέφυρος, μεγάλῃ σὺν λαίλαπι θύων·
ἱστοῦ δὲ προτόνους ἔρρηξ' ἀνέμοιο θύελλα
410 ἀμφοτέρους· ἱστὸς δ' ὀπίσω πέσεν, ὅπλα τε πάντα
εἰς ἄντλον κατέχυνθ'· ὁ δ' ἄρα πρύμνῃ ἐνὶ νηῒ
πλῆξε κυβερνήτεω κεφαλήν, σὺν δ' ὀστέ' ἄραξεν
πάντ' ἄμυδις κεφαλῆς· ὁ δ' ἄρ' ἀρνευτῆρι ἐοικὼς
κάππεσ' ἀπ' ἰκριόφιν, λίπε δ' ὀστέα θυμὸς ἀγήνωρ.
415 Ζεὺς δ' ἄμυδις βρόντησε, καὶ ἔμβαλε νηῒ κεραυνόν·
ἡ δ' ἐλελίχθη πᾶσα, Διὸς πληγεῖσα κεραυνῷ,
ἐν δὲ θείου πλῆτο· πέσον δ' ἐκ νηὸς ἑταῖροι.
οἱ δὲ κορώνησιν ἴκελοι περὶ νῆα μέλαιναν
κύμασιν ἐμφορέοντο· θεὸς δ' ἀποαίνυτο νόστον.
420 Αὐτὰρ ἐγὼ διὰ νηὸς ἐφοίτων, ὄφρ' ἀπὸ τοίχους
λῦσε κλύδων τρόπιος· τὴν δὲ ψιλὴν φέρε κῦμα.
ἐκ δέ οἱ ἱστὸν ἄραξε ποτὶ τρόπιν· αὐτὰρ ἐπ' αὐτῷ
ἐπίτονος βέβλητο, βοὸς ῥινοῖο τετευχώς.
τῷ ῥ' ἄμφω συνέεργον ὁμοῦ τρόπιν ἠδὲ καὶ ἱστόν·
425 ἑζόμενος δ' ἐπὶ τοῖς, φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισιν.
Ἔνθ' ἤτοι Ζέφυρος μὲν ἐπαύσατο λαίλαπι θύων·
ἦλθε δ' ἐπὶ Νότος ὦκα, φέρων ἐμῷ ἄλγεα θυμῷ,
ὄφρ' ἔτι τὴν ὀλοὴν ἀναμετρήσαιμι Χάρυβδιν.
παννύχιος φερόμην· ἅμα δ' ἠελίῳ ἀνιόντι
430 ἦλθον ἐπὶ Σκύλλης σκόπελον, δεινήν τε Χάρυβδιν.
ἡ μὲν ἀνερροίβδησε θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ·
αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ μακρὸν ἐρινεὸν ὑψόσ' ἀερθείς,
τῷ προσφὺς ἐχόμην, ὡς νυκτερίς· οὐδέ πῃ εἶχον
οὔτε στηρίξαι ποσὶν ἔμπεδον, οὔτ' ἐπιβῆναι.
435 ῥίζαι γὰρ ἑκὰς εἶχον, ἀπήωροι δ' ἔσαν ὄζοι,
μακροί τε μεγάλοι τε, κατεσκίαον δὲ Χάρυβδιν.
νωλεμέως δ' ἐχόμην, ὄφρ' ἐξεμέσειεν ὀπίσσω
ἱστὸν καὶ τρόπιν αὖτις· ἐελδομένῳ δέ μοι ἦλθον
ὄψ· ἧμος δ' ἐπὶ δόρπον ἀνὴρ ἀγορῆθεν ἀνέστη,
440 κρίνων νείκεα πολλὰ δικαζομένων αἰζηῶν,
ἧμος δὴ τάγε δοῦρα Χαρύβδιος ἐξεφαάνθη.
ἦκα δ' ἐγὼ καθύπερθε πόδας καὶ χεῖρε φέρεσθαι,
μέσσῳ δ' ἐνδούπησα παρὲξ περμήκεα δοῦρα,
ἑζόμενος δ' ἐπὶ τοῖσι, διήρεσα χερσὶν ἐμῇσιν.
445 [Σκύλλην δ' οὐκέτ' ἔασε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
εἰσιδέειν· οὐ γάρ κεν ὑπέκφυγον αἰπὺν ὄλεθρον.]
Ἔνθεν δ' ἐννῆμαρ φερόμην· δεκάτῃ δέ με νυκτὶ

310 πάσχειν ἄλγεα πολλά, βίας ὑποδέγμενος ἀνδρῶν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ἀργαλέον σε, θεά, γνῶναι βροτῷ ἀντιάσαντι,
καὶ μάλ' ἐπισταμένῳ· σὲ γὰρ αὐτὴν παντὶ ἐίσκεις.
τοῦτο δ' ἐγὼν εὖ οἶδ', ὅτι μοι πάρος ἠπίη ἦσθα,
315 εἴως ἐν Τροίῃ πολεμίζομεν υἷες Ἀχαιῶν.
αὐτὰρ ἐπεὶ Πριάμοιο πόλιν διεπέρσαμεν αἰπήν,
βῆμεν δ' ἐν νήεσσι, θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιούς,
οὐ σέ γ' ἔπειτα ἴδον, κούρη Διός, οὐδ' ἐνόησα
νηὸς ἐμῆς ἐπιβᾶσαν, ὅπως τί μοι ἄλγος ἀλάλκοις.
320 [ἀλλ' αἰεί, φρεσὶν ᾗσιν ἔχων δεδαϊγμένον ἦτορ,
ἠλώμην, εἴως με θεοὶ κακότητος ἔλυσαν·
πρίν γ' ὅτε Φαιήκων ἀνδρῶν ἐν πίονι δήμῳ
θάρσυνάς τ' ἐπέεσσι, καὶ ἐς πόλιν ἤγαγες αὐτή.]
νῦν δέ σε πρὸς πατρὸς γουνάζομαι - οὐ γὰρ ὀΐω
325 ἥκειν εἰς Ἰθάκην εὐδείελον, ἀλλά τιν' ἄλλην
γαῖαν ἀναστρέφομαι· σὲ δὲ κερτομέουσαν ὀΐω
ταῦτ' ἀγορευέμεναι, ἵν' ἐμὰς φρένας ἠπεροπεύσῃς·
εἰπέ μοι, εἰ ἐτεόν γε φίλην ἐς πατρίδ' ἱκάνω.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
330 αἰεί τοι τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι νόημα·
τῷ σε καὶ οὐ δύναμαι προλιπεῖν δύστηνον ἐόντα,
οὕνεκ' ἐπητής ἐσσι καὶ ἀγχίνοος καὶ ἐχέφρων.
ἀσπασίως γάρ κ' ἄλλος ἀνὴρ ἀλαλήμενος ἐλθὼν
ἵετ' ἐνὶ μεγάροις ἰδέειν παῖδάς τ' ἄλοχόν τε·
335 σοὶ δ' οὔπω φίλον ἐστὶ δαήμεναι οὐδὲ πυθέσθαι,
πρίν γ' ἔτι σῆς ἀλόχου πειρήσεαι, ἥτε τοι αὔτως
ἧσται ἐνὶ μεγάροισιν· ὀϊζυραὶ δέ οἱ αἰεὶ
φθίνουσιν νύκτες τε καὶ ἤματα δακρυχεούσῃ.
αὐτὰρ ἐγὼ τὸ μὲν οὔποτ' ἀπίστεον, ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ
340 ἤδε, ὃ νοστήσεις ὀλέσας ἄπο πάντας ἑταίρους.
ἀλλά τοι οὐκ ἐθέλησα Ποσειδάωνι μάχεσθαι,
πατροκασιγνήτῳ, ὅς τοι κότον ἔνθετο θυμῷ,
χωόμενος ὅτι οἱ υἱὸν φίλον ἐξαλάωσας.
ἀλλ' ἄγε τοι δείξω Ἰθάκης ἕδος, ὄφρα πεποίθῃς.
345 Φόρκυνος μὲν ὅδ' ἐστὶ λιμήν, ἁλίοιο γέροντος·
ἥδε δ' ἐπὶ κρατὸς λιμένος τανύφυλλος ἐλαίη.
[ἀγχόθι δ' αὐτῆς ἄντρον ἐπήρατον, ἠεροειδές,
ἱρὸν Νυμφάων, αἳ νηϊάδες καλέονται·]
τοῦτο δέ τοι σπέος ἐστὶ κατηρεφές, ἔνθα σὺ πολλὰς
350 ἔρδεσκες Νύμφῃσι τελήεσσας ἑκατόμβας·
τοῦτο δὲ Νήριτόν ἐστιν, ὄρος καταειμένον ὕλῃ.

Ὣς εἰποῦσα θεὰ σκέδασ' ἠέρα· εἵσατο δὲ χθών·
γήθησέν τ' ἄρ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
χαίρων ἦ γαίῃ· κύσε δὲ ζείδωρον ἄρουραν.
355 αὐτίκα δὲ Νύμφῃς ἠρήσατο, χεῖρας ἀνασχών·
Νύμφαι νηϊάδες, κοῦραι Διός, οὔποτ' ἔγωγε
ὄψεσθ' ὔμμ' ἐφάμην· νῦν δ' εὐχωλῆς ἀγανῇσιν
χαίρετ'· ἀτὰρ καὶ δῶρα διδώσομεν, ὡς τὸ πάρος περ,
αἴ κεν ἐᾷ πρόφρων με Διὸς θυγάτηρ ἀγελείη
360 αὐτόν τε ζώειν, καί μοι φίλον υἱὸν ἀέξῃ.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
θάρσει, μή τοι ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῇσι μελόντων.
ἀλλὰ χρήματα μὲν μυχῷ ἄντρου θεσπεσίοιο
θείομεν αὐτίκα νῦν, ἵνα περ τάδε τοι σόα μίμνῃ·
365 αὐτοὶ δὲ φραζώμεθ', ὅπως ὄχ' ἄριστα γένηται.
Ὣς εἰποῦσα θεὰ δῦνε σπέος ἠερόειδές,
μαιομένη κευθμῶνας ἀνὰ σπέος· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ἄσσον πάντ' ἐφόρει, χρυσὸν καὶ ἀτειρέα χαλκόν,
εἵματά τ' εὐποίητα, τά οἱ Φαίηκες ἔδωκαν.
370 καὶ τὰ μὲν εὖ κατέθηκε· λίθον δ' ἐπέθηκε θύρῃσιν
Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο.
Τὼ δὲ καθεζομένω ἱερῆς παρὰ πυθμένι ἐλαίης,
φραζέσθην μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισιν ὄλεθρον.
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
375 Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
φράζευ, ὅπως μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφήσεις,
οἳ δή τοι τρίετες μέγαρον κάτα κοιρανέουσιν,
μνώμενοι ἀντιθέην ἄλοχον, καὶ ἕδνα διδόντες·
ἡ δὲ σὸν αἰεὶ νόστον ὀδυρομένη κατὰ θυμόν,
380 πάντας μέν ῥ' ἔλπει, καὶ ὑπίσχεται ἀνδρὶ ἑκάστῳ,
ἀγγελίας προϊεῖσα· νόος δέ οἱ ἄλλα μενοινᾷ.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ὦ πόποι! ἦ μάλα δὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο
φθίσεσθαι κακὸν οἶτον ἐνὶ μεγάροισιν ἔμελλον,
385 εἰ μή μοι σὺ ἕκαστα, θεά, κατὰ μοῖραν ἔειπες.
ἀλλ' ἄγε, μῆτιν ὕφηνον, ὅπως ἀποτίσομαι αὐτούς·
πὰρ δέ μοι αὐτὴ στῆθι, μένος πολυθαρσὲς ἐνεῖσα,
οἷον ὅτε Τροίης λύομεν λιπαρὰ κρήδεμνα.
αἴ κέ μοι ὥς μεμανῖα παρασταίης, Γλαυκῶπι·
390 καί κε τριηκοσίοισιν ἐγὼν ἄνδρεσσι μαχοίμην,
σὺν σοί, πότνια θεά, ὅτε μοι πρόφρασσ' ἐπαρήγοις.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
καὶ λίην τοι ἔγωγε παρέσσομαι, οὐδέ με λήσεις,

ὁππότε κεν δὴ ταῦτα πενώμεθα· καί τιν' ὀΐω
395 αἵματί τ' ἐγκεφάλῳ τε παλαξέμεν ἄσπετον οὖδας
ἀνδρῶν μνηστήρων, οἵ τοι βίοτον κατέδουσιν.
ἀλλ' ἄγε σ' ἄγνωστον τεύξω πάντεσσι βροτοῖσιν·
κάρψω μὲν χρόα καλὸν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν,
ξανθὰς δ' ἐκ κεφαλῆς ὀλέσω τρίχας, ἀμφὶ δὲ λαῖφος
400 ἕσσω, ὅ κε στυγέῃσιν ἰδὼν ἄνθρωπος ἔχοντα·
κνυζώσω δέ τοι ὄσσε, πάρος περικαλλέ' ἐόντε·
ὡς ἂν ἀεικέλιος πᾶσι μνηστῆρσι φανείης,
σῇ τ' ἀλόχῳ καὶ παιδί, τὸν ἐν μεγάροισιν ἔλειπες.
αὐτὸς δὲ πρώτιστα συβώτην εἰςαφικέσθαι,
405 ὅς τοι ὑῶν ἐπίουρος, ὁμῶς δέ τοι ἤπια οἶδεν,
παῖδά τε σὸν φιλέει καὶ ἐχέφρονα Πηνελόπειαν.
δήεις τόγε σύεσσι παρήμενον· αἱ δὲ νέμονται
πὰρ Κόρακος πέτρῃ, ἐπί τε κρήνῃ, Ἀρεθούσῃ,
ἔσθουσαι βάλανον μενοεικέα, καὶ μέλαν ὕδωρ
410 πίνουσαι, τάθ' ὕεσσι τρέφει τεθαλυῖαν ἀλοιφήν.
ἔνθα μένειν, καὶ πάντα παρήμενος ἐξερέεσθαι,
ὄφρ' ἂν ἐγὼν ἔλθω Σπάρτην ἐς καλλιγύναικα,
Τηλέμαχον καλέουσα, τεὸν φίλον υἱόν, Ὀδυσσεῦ·
ὅς τοι ἐς εὐρύχορον Λακεδαίμονα πὰρ Μενέλαον
415 ᾤχετο πευσόμενος μετὰ σὸν κλέος, ἤν που ἔτ' εἴης.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς
τίπτε τ' ἄρ' οὔ οἱ ἔειπες, ἐνὶ φρεσὶ πάντ' εἰδυῖα;
ἦ ἵνα που καὶ κεῖνος ἀλώμενος ἄλγεα πάσχῃ
πόντον ἐπ' ἀτρύγετον· βίοτον δέ οἱ ἄλλοι ἔδουσιν;
420 Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
μὴ δή τοι κεῖνός γε λίην ἐνθύμιος ἔστω.
αὐτή μιν πόμπευον, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο,
κεῖς' ἐλθών· ἀτὰρ οὔτιν' ἔχει πόνον, ἀλλὰ ἕκηλος
ἧσται ἐν Ἀτρείδαο δόμοις, παρὰ δ' ἄσπετα κεῖται.
425 ἡ μέν μιν λοχόωσι νέοι σὺν νηῒ μελαίνῃ,
ἱέμενοι κτεῖναι, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι·
ἀλλὰ τάγ' οὐκ ὀΐω, πρὶν καί τινα γαῖα καθέξει.
[ἀνδρῶν μνηστήρων, οἵ τοι βίοτον κατέδουσιν.]
Ὣς ἄρα μιν φαμένη ῥάβδῳ ἐπεμάσσατ' Ἀθήνη·
430 κάρψε μέν οἱ χρόα καλὸν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν,
ξανθὰς δ' ἐκ κεφαλῆς ὄλεσε τρίχας, ἀμφὶ δὲ δέρμα
πάντεσσιν μελέεσσι παλαιοῦ θῆκε γέροντος·
κνύζωσεν δέ οἱ ὄσσε, πάρος περικαλλέ' ἐόντε·
ἀμφὶ δέ μιν ῥάκος ἄλλο κακὸν βάλεν ἠδὲ χιτῶνα,
435 ῥωγαλέα, ῥυπόωντα, κακῷ μεμορυγμένα καπνῷ·

ἀμφὶ δέ μιν μέγα δέρμα ταχείης ἔσσ' ἐλάφοιο,
ψιλόν· δῶκε δέ οἱ σκῆπτρον καὶ ἀεικέα πήρην,
πυκνὰ ῥωγαλέην· ἐν δὲ στρόφος ἦεν ἀορτήρ.
Τῶν ὃ ὡς βουλεύσαντε διέτμαγεν· ἡ μὲν ἔπειτα
440 ἐς Λακεδαίμονα δῖαν ἔβη μετὰ παῖδ' Ὀδυσῆος.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ξ.

Simulate hospiti, in casam inducto, Eumaeus, fidissimus servorum, semperque meum: domini, carnem porcellinam cum vino apponit (1–116). Oriuntur inter eos varii sermones de Ulysse, velut absente, quem in patriam reversurum esse ne jurate quidem credit Eumaeus, nec dubitat, quin etiam Telemachus in itinere procorum insidiis occisus sit (117–184). Deinceps, quis esset, interrogatus Ulysses longam seriem fabularum fingit, testatus simul, se apud Thesprotos de ipsius propinquo reditu audivisse (185–359): verum ille, nimis incredulus, oblatam de ea re sponsionem abnuit (360–408). Denique cenati ambo cum reliquis subulcis (409–456), cubitum discedunt frigida nocte, qua Ulysses, priscis ambagibus sermonis usus, corpori tegendo lenam quaerit, accipitque ab Eumaeo, qui mox ad suum custodiam egreditur (457–533).

Ὀδυσσέως πρὸς Εὔμαιον ὁμιλία.

Αὐτὰρ ὁ ἐκ λιμένος προςέβη τρηχεῖαν ἀταρπὸν
χῶρον ἀν' ὑλήεντα δι' ἄκριας, ᾗ οἱ Ἀθήνη
πέφραδε δῖον ὑφορβόν, ὅ οἱ βιότοιο μάλιστα
κήδετο οἰκήων, οὓς κτήσατο δῖος Ὀδυσσεύς.
5 Τὸν δ' ἄρ' ἐνὶ προδόμῳ εὗρ' ἥμενον, ἔνθα οἱ αὐλὴ
ὑψηλὴ δέδμητο, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ,
καλή τε μεγάλη τε, περίδρομος· ἦν ῥα συβώτης
αὐτὸς δείμαθ' ὕεσσιν, ἀποιχομένοιο ἄνακτος,
νόσφιν δεσποίνης καὶ Λαέρταο γέροντος,
10 ῥυτοῖσιν λάεσσι, καὶ ἐθρίγκωσεν ἀχέρδῳ.
σταυροὺς δ' ἐκτὸς ἔλασσε διαμπερὲς ἔνθα καὶ ἔνθα,
πυκνοὺς καὶ θαμέας, τὸ μέλαν δρυὸς ἀμφικεάσσας·
ἔντοσθεν δ' αὐλῆς συφεοὺς δυοκαίδεκα ποίει
πλησίον ἀλλήλων, εὐνὰς συσίν· ἐν δὲ ἑκάστῳ
15 πεντήκοντα σύες χαμαιευνάδες ἐρχατόωντο,
θήλειαι τοκάδες· τοὶ δ' ἄρσενες ἐκτὸς ἴαυον,

πολλὸν παυρότεροι· τοὺς γὰρ μινύθεσκον ἔδοντες
ἀντίθεοι μνηστῆρες· ἐπεὶ προΐαλλε συβώτης
αἰεὶ ζατρεφέων σιάλων τὸν ἄριστον ἁπάντων·
20 οἱ δὲ τριηκόσιοί τε καὶ ἑξήκοντα πέλοντο.
πὰρ δὲ κύνες, θήρεσσιν ἐοικότες, αἰὲν ἵαυον
τέσσαρες, οὓς ἔθρεψε συβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν.
αὐτὸς δ' ἀμφὶ πόδεσσιν ἑοῖς ἀράρισκε πέδιλα,
τάμνων δέρμα βόειον, ἐϋχροές· οἱ δὲ δὴ ἄλλοι
25 ᾤχοντ' ἄλλυδις ἄλλος, ἅμ' ἀγρομένοισι σύεσσιν,
οἱ τρεῖς· τὸν δὲ τέταρτον ἀποπροέηκε πόλινδε,
σὺν ἀγέμεν μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισιν ἀνάγκῃ,
ὅφρ' ἱερεύσαντες κρειῶν κορεσαίατο θυμόν.
Ἐξαπίνης δ' Ὀδυσῆα ἴδον κύνες ὑλακόμωροι·
30 οἱ μὲν κεκλήγοντες ἐπέδραμον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ἕζετο κερδοσύνῃ, σκῆπτρον δέ οἱ ἔκπεσε χειρός.
ἔνθα κεν ᾧ πὰρ σταθμῷ ἀεικέλιον πάθεν ἄλγος·
ἀλλὰ συβώτης ὠκα ποσὶ κραιπνοῖσι μετασπὼν
ἔσσυτ' ἀνὰ πρόθυρον, σκῦτος δέ οἱ ἔκπεσε χειρός.
35 τοὺς μὲν ὁμοκλήσας σεῦεν κύνας ἄλλυδις ἄλλῃ
πυκνῇσιν λιθάδεσσιν· ὁ δὲ προςέειπεν ἄνακτα·
Ὦ γέρον, ἦ ὀλίγου σε κύνες διεδηλήσαντο
ἐξαπίνης· καί κέν μοι ἐλεγχείην κατέχευας.
καὶ δέ μοι ἄλλα θεοὶ δόσαν ἄλγεά τε στοναχάς τε·
40 ἀντιθέου γὰρ ἄνακτος ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων
ἧμαι, ἄλλοισιν δὲ σύας σιάλους ἀτιτάλλω
ἔδμεναι· αὐτὰρ κεῖνος ἐελδόμενός που ἐδωδῆς
πλάζετ' ἐπ' ἀλλοθρόων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε,
εἴ που ἔτι ζώει καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο,
45 ἀλλ' ἕπεο, κλισίηνδ' ἴομεν, γέρον, ὄφρα καὶ αὐτός,
σίτου καὶ οἴνοιο κορεσσάμενος κατὰ θυμόν,
εἴπῃς, ὁππόθεν ἐσσί, καὶ ὁππόσα κήδε' ἀνέτλης.
Ὣς εἰπὼν κλισίηνδ' ἡγήσατο δῖος ὑφορβός·
εἷσεν δ' εἰςαγαγών, ῥῶπας δ' ὑπέχευε διωσείας·
50 ἐστόρεσεν δ' ἐπὶ δέρμα ἰονθάδος ἀγρίου αἰγός,
αὐτοῦ ἐνεύναιον, μέγα καὶ δασύ. χαῖρε δ' Ὀδυσσεύς,
ὅττι μιν ὣς ὑπέδεκτο· ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Ζεύς τοι δοίη, ξεῖνε, καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι
ὅ,ττι μάλιστ' ἐθέλεις, ὅτι με πρόφρων ὑπέδεξο.
55 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
ξεῖν', οὔ μοι θέμις ἔστ', οὐδ' εἰ κακίων σέθεν ἔλθοι,
ξεῖνον ἀτιμῆσαι· πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἅπαντες
ξεῖνοί τε πτωχοί τε· δόσις δ' ὀλίγη τε φίλη τε

γίγνεται ἡμετέρη· ἡ γὰρ δμώων δίκη ἐστίν,
60 αἰεὶ δειδιότων, ὅτ' ἐπικρατέωσιν ἄνακτες
οἱ νέοι· ἦ γὰρ τοῦγε θεοὶ κατὰ νόστον ἔδησαν,
ὅς κεν ἐμ' ἐνδυκέως ἐφίλει, καὶ κτῆσιν ὄπασσεν,
οἷά τε ῷ οἰκῆϊ ἄναξ εὔθυμος ἔδωκεν,
οἰκόν τε κλῆρόν τε, πολυμνήστην τε γυναῖκα,
65 ὅς οἱ πολλὰ κάμῃσι, θεὸς δ' ἐπὶ ἔργον ἀέξῃ,
ὡς καὶ ἐμοὶ τόδε ἔργον ἀέξεται, ᾧ ἐπιμίμνω·
τῷ κέ με πόλλ' ὤνησεν ἄναξ, εἰ αὐτόθ' ἐγήρα·
ἀλλ' ὄλεθ' – ὡς ὤφελλ' Ἑλένης ἀπὸ φῦλον ὀλέσθαι
πρόχυν, ἐπεὶ πολλῶν ἀνδρῶν ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν.
70 καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἔβη Ἀγαμέμνονος εἵνεκα τιμῆς
Ἴλιον εἰς εὔπωλον, ἵνα Τρώεσσι μάχοιτο.
Ὣς εἰπών, ζωστῆρι θοῶς συνέεργε χιτῶνα·
βῆ δ' ἴμεν ἐς συφεούς, ὅθι ἔθνεα ἔρχατο χοίρων·
ἔνθεν ἑλὼν δύ' ἔνεικε, καὶ ἀμφοτέρους ἱέρευσεν·
75 εὖσέ τε μίστυλλέν τε, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειρεν
ὀπτήσας δ' ἄρα πάντα φέρων παρέθηκ' Ὀδυσῆϊ
θέρμ' αὐτοῖς ὀβελοῖσιν· ὁ δ' ἅλφιτα λευκὰ πάλυνεν·
ἐν δ' ἄρα κισσυβίῳ κίρνη μελιηδέα οἶνον,
αὐτὸς δ' ἀντίον ἷζεν, ἐποτρύνων δὲ προσηύδα·
80 Ἔσθιε νῦν, ὦ ξεῖνε, τάτε δμώεσσι πάρεστιν,
χοίρε· ἀτὰρ σιάλους γε σύας μνηστῆρες ἔδουσιν,
οὐκ ὄπιδα φρονέοντες ἐνὶ φρεσὶν οὐδ' ἐλεητύν.
οὐ μὲν σχέτλια ἔργα θεοὶ μάκαρες φιλέουσιν,
ἀλλὰ δίκην τίουσι καὶ αἴσιμα ἔργ' ἀνθρώπων.
85 καὶ μὲν δυςμενέες καὶ ἀνάρσιοι, οἵτ' ἐπὶ γαίης
ἀλλοτρίης βῶσιν, καί σφι Ζεὺς ληΐδα δώῃ,
πλησάμενοι δέ τε νῆας ἔβαν οἰκόνδε νέεσθαι·
καὶ μὲν τοῖς ὄπιδος κρατερὸν δέος ἐν φρεσὶ πίπτει.
οἶδε δὲ καί τι ἴσασι, θεοῦ δέ τιν' ἔκλυον αὐδήν,
90 κείνου λυγρὸν ὄλεθρον, ὅτ' οὐκ ἐθέλουσι δικαίως
μνᾶσθαι, οὐδὲ νέεσθαι ἐπὶ σφέτερ'· ἀλλὰ ἕκηλοι
κτήματα δαρδάπτουσιν ὑπέρβιον, οὐδ' ἔπι φειδώ.
ὅσσαι γὰρ νύκτες τε καὶ ἡμέραι ἐκ Διός εἰσιν,
οὔποθ' ἓν ἱερεύουσ' ἱερήϊον, οὐδὲ δύ' οἴω·
95 οἶνον δὲ φθινύθουσιν ὑπέρβιον ἐξαφύοντες.
ἦ γάρ οἱ ζωή γ' ἦν ἄσπετος· οὔτινι τόσση
ἀνδρῶν ἡρώων, οὔτ' ἠπείροιο μελαίνης,
οὔτ' αὐτῆς Ἰθάκης, οὔτε ξυνεείκοσι φωτῶν
ἔστ' ἄφενος τοσσοῦτον· ἐγὼ δέ κέ τοι καταλέξω.
100 δώδεκ' ἐν ἠπείρῳ ἀγέλαι· τόσα πώεα οἰῶν,

τόσσα συῶν συβόσια, τόσ' αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν
βόσκουσι ξεῖνοί τε καὶ αὐτοῦ βώτορες ἄνδρες.
ἐνθα δέ τ' αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν ἕνδεκα πάντα
ἐσχατιῇ βόσκοντ'· ἐπὶ δ' ἀνέρες ἐσθλοὶ ὄρονται.
105 τῶν αἰεὶ σφιν ἕκαστος ἐπ' ἤματι μῆλον ἀγινεῖ,
ζατρεφέων αἰγῶν, ὅστις φαίνηται ἄριστος.
αὐτὰρ ἐγὼ σὺς τάσδε φυλάσσω τε ῥύομαί τε,
καί σφι συῶν τὸν ἄριστον ἐὺ κρίνας ἀποπέμπω.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ἐνδυκέως κρέα τ' ἤσθιε, πῖνέ τε οἶνον
110 ἁρπαλέως, ἀκέων· κακὰ δὲ μνηστῆρσι φύτευεν.
αὐτὰρ ἐπεὶ δείπνησε, καὶ ἤραρε θυμὸν ἐδωδῇ,
καί οἱ πλησάμενος δῶκε σκύφον, ᾧπερ ἔπινεν,
οἴνου ἐνίπλειον· ὁ δ' ἐδέξατο, χαῖρε δὲ θυμῷ,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
115 Ὦ φίλε, τίς γάρ σε πρίατο κτεάτεσσιν ἑοῖσιν,
ὧδε μάλ' ἀφνειὸς καὶ καρτερός, ὡς ἀγορεύεις,
φῆς δ' αὐτὸν φθίσθαι Ἀγαμέμνονος εἵνεκα τιμῆς;
εἰπέ μοι, αἴ κέ ποθι γνώω τοιοῦτον ἐόντα.
Ζεὺς γάρ που τόγε οἶδε καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
120 εἴ κέ μιν ἀγγείλαιμι ἰδών· ἐπὶ πολλὰ δ' ἀλήθην.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα συβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν·
ὦ γέρον, οὔτις κεῖνον ἀνὴρ ἀλαλήμενος ἐλθὼν
ἀγγέλλων πείσειε γυναῖκά τε καὶ φίλον υἱόν·
ἀλλ' ἄλλως κομιδῆς κεχρημένοι ἄνδρες ἀλῆται
125 ψεύδοντ', οὐδ' ἐθέλουσιν ἀληθέα μυθήσασθαι.
ὃς δέ κ' ἀλητεύων Ἰθάκης ἐς δῆμον ἵκηται,
ἔλθων ἐς δέσποιναν ἐμήν, ἀπατήλια βάζει·
ἡ δ' εὖ δεξαμένη φιλέει, καὶ ἕκαστα μεταλλᾷ·
καί οἱ ὀδυρομένῃ βλεφάρων ἄπο δάκρυα πίπτει,
130 ἣ θέμις ἐστὶ γυναικός, ἐπὴν πόσις ἄλλοθ' ὅληται.
αἰψά κε καὶ σύ, γεραιέ, ἔπος παρατεκτήναιο.
[εἴ τίς τοι χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα δοίη.]
τοῦ δ' ἤδη μέλλουσι κύνες ταχέες τ' οἰωνοὶ
ῥινὸν ἀπ' ὀστεόφιν ἐρύσαι· ψυχὴ δὲ λέλοιπεν·
135 ἢ τόγ' ἐν πόντῳ φάγον ἰχθύες, ὀστέα δ' αὐτοῦ
κεῖται ἐπ' ἠπείρου, ψαμάθῳ εἰλυμένα πολλῇ.
ὣς ὁ μὲν ἔνθ' ἀπόλωλε· φίλοισι δὲ κήδε' ὀπίσσω
πᾶσιν, ἐμοὶ δὲ μάλιστα, τετεύχαται· οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλοσ
ἤπιον ὧδε ἄνακτα κιχήσομαι, ὁππόσ' ἐπέλθω·
140 οὐδ' εἴ κεν πατρὸς καὶ μητέρος αὖτις ἵκωμαι
οἶκον, ὅθι πρῶτον γενόμην, καί μ' ἔτρεφον αὐτοί.
οὐδέ γν τῶν ἔτι τόσσον ὀδύρομαι, ἱέμενός περ

ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι, ἐὼν ἐν πατρίδι γαίῃ·
ἀλλά μ' Ὀδυσσῆος πόθος αἴνυται οἰχομένοιο.
τὸν μὲν ἐγών, ὦ ξεῖνε, καὶ οὐ παρεόντ', ὀνομάζειν
αἰδέομαι· πέρι γάρ μ' ἐφίλει καὶ κήδετο θυμῷ·
ἀλλά μιν ἠθεῖον καλέω, καὶ νόσφιν ἐόντα.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς
ὦ φίλ', ἐπειδὴ πάμπαν ἀναίνεαι, οὐδ' ἔτι φῆσθα
κεῖνον ἐλεύσεσθαι, θυμὸς δέ τοι αἰὲν ἄπιστος·
ἀλλ' ἐγὼ οὐκ αὔτως μυθήσομαι, ἀλλὰ σὺν ὅρκῳ,
ὡς νεῖται Ὀδυσεύς· εὐαγγέλιον δέ μοι ἔστω
αὐτίκ', ἐπεί κεν κεῖνος ἰὼν τὰ ἃ δώμαθ' ἵκηται·
[ἕσσαι με χλαῖνάν τε χιτῶνά τε, εἵματα καλά·
πρὶν δέ κε, καὶ μάλα περ κεχρημένος, οὔτι δεχοίμην.
ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσιν
γίγνεται, ὃς πενίῃ εἴκων ἀπατήλια βάζει.
ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα θεῶν, ξενίη τε τράπεζα,
ἱστίη τ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ἣν ἀφικάνω·
ἦ μέν τοι τάδε πάντα τελείεται, ὡς ἀγορεύω.
τοῦδ' αὐτοῦ λυκάβαντος ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς·
τοῦ μὲν φθίνοντος μηνός, τοῦ δ' ἱσταμένοιο,
οἶκαδε νοστήσει, καὶ τίσεται, ὅστις ἐκείνου
ἐνθάδ' ἀτιμάζει ἄλοχον καὶ φαίδιμον υἱόν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
ὦ γέρον, οὔτ' ἄρ' ἐγὼν εὐαγγέλιον τόδε τίσω,
οὔτ' Ὀδυσεὺς ἔτι οἶκον ἐλεύσεται· ἀλλὰ ἔκηλος
πῖνε, καὶ ἄλλα παρὲξ μεμνώμεθα, μηδέ με τούτων
μίμνησκ'· ἦ γὰρ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἐμοῖσιν
ἄχνυται, ὁππότε τις μνήσῃ κεδνοῖο ἄνακτος.
ἀλλ' ἤτοι ὅρκον μὲν ἐάσομεν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ἔλθοι, ὅπως μιν ἔγωγ' ἐθέλω καὶ Πηνελόπεια,
Λαέρτης θ' ὁ γέρων καὶ Τηλέμαχος θεοειδής.
νῦν αὖ παιδὸς ἄλαστον ὀδύρομαι, ὃν τέκ' Ὀδυσεύς,
Τηλεμάχου· τὸν ἐπεὶ θρέψαν θεοί, ἔρνεϊ ἶσον,
καί μιν ἔφην ἔσσεσθαι ἐν ἀνδράσιν οὔτι χέρηα
πατρὸς ἑοῖο φίλοιο, δέμας καὶ εἶδος ἀγητόν·
τοῦ δέ τις ἀθανάτων βλάψε φρένας ἔνδον ἐΐσας
ἠέ τις ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔβη μετὰ πατρὸς ἀκουὴν
ἐς Πύλον ἠγαθέην· τὸν δὲ μνηστῆρες ἀγαυοὶ
οἴκαδ' ἰόντα λοχῶσιν, ὅπως ἀπὸ φῦλον ὄληται
νώνυμον ἐξ Ἰθάκης Ἀρκεισίου ἀτιθέοιο.
ἀλλ' ἤτοι κεῖνον μὲν ἐάσομεν, ἤ κεν ἁλῴη,
ἤ κε φύγοι, καί κέν οἱ ὑπέρσχοι χεῖρα Κρονίων

185 ἀλλ' ἄγε μοι σύ, γεραιέ, τὰ σ' αὐτοῦ κήδε' ἔνισπε,
καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ·
τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;
ὁπποίης δ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο; πῶς δέ σε ναῦται
ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωνται;
190 οὐ μὲν γάρ τί σε πεζὸν ὀΐομαι ἐνθάδ' ἱκέσθαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
τοιγὰρ ἐγώ τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
εἴη μὲν νῦν νῶϊν ἐπὶ χρόνον ἡμὲν ἐδωδή,
ἠδὲ μέθυ γλυκερόν, κλισίης ἔντοσθεν ἐοῦσιν,
195 δαίνυσθαι ἀκέοντ', ἄλλοι δ' ἐπὶ ἔργον ἕποιεν,
ῥηϊδίως κεν ἔπειτα καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἅπαντα
οὔτι διαπρήξαιμι, λέγων ἐμὰ κήδεα θυμοῦ,
ὅσσα γε δὴ ξύμπαντα θεῶν ἰότητι μόγησα.
Ἐκ μὲν Κρητάων γένος εὔχομαι εὐρειάων,
200 ἀνέρος ἀφνειοῖο πάϊς· πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι
υἱέες ἐν μεγάρῳ ἡμὲν τράφεν ἠδ' ἐγένοντο,
γνήσιοι ἐξ ἀλόχου· ἐμὲ δ' ὠνητὴ τέκε μήτηρ
παλλακίς, ἀλλά με ἶσον ἰθαιγενέεσσιν ἐτίμα
Κάστωρ Ὑλακίδης, τοῦ ἐγὼ γένος εὔχομαι εἶναι·
205 ὃς τότ' ἐνὶ Κρήτεσσι, θεὸς ὡς, τίετο δήμῳ,
ὄλβῳ τε πλούτῳ τε, καὶ υἱάσι κυδαλίμοισιν.
ἀλλ' ἤτοι τὸν Κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσαι
εἰς Ἀΐδαο δόμους· τοὶ δὲ ζωὴν ἐδάσαντο
παῖδες ὑπέρθυμοι, καὶ ἐπὶ κλήρους ἐβάλοντο·
210 αὐτὰρ ἐμοὶ μάλα παῦρα δόσαν, καὶ οἰκί' ἔνειμαν.
ἤγαγόμην δὲ γυναῖκα πολυκλήρων ἀνθρώπων,
εἵνεκ' ἐμῆς ἀρετῆς· ἐπεὶ οὐκ ἀποφώλιος ἦα,
οὐδὲ φυγοπτόλεμος· νῦν δ' ἤδη πάντα λέλοιπεν·
ἀλλ' ἔμπης καλάμην γέ σ' ὀΐομαι εἰςορόωντα
215 γιγνώσκειν· ἦ γάρ με δύη ἔχει ἤλιθα πολλή.
ἦ μὲν δὴ θάρσος μοι Ἄρης τ' ἔδοσαν καὶ Ἀθήνη,
καὶ ῥηξηνορίην· ὁπότε κρίνοιμι λόχονδε
ἄνδρας ἀριστῆας, κακὰ δυσμενέεσσι φυτεύων,
οὔποτέ μοι θάνατον προτιόσσετο θυμὸς ἀγήνωρ,
220 ἀλλὰ πολὺ πρώτιστος ἐπάλμενος ἔγχει ἕλεσκον
ἀνδρῶν δυσμενέων ὅ,τε μοι εἴξειε πόδεσσιν.
τοῖος ἔ' ἐν πολέμῳ· ἔργον δέ μοι οὐ φίλον ἔσκεν,
οὐδ' οἰκωφελίη, ἥτε τρέφει ἀγλαὰ τέκνα·
ἀλλά μοι αἰεὶ νῆες ἐπήρετμοι φίλαι ἦσαν,
225 καὶ πόλεμοι καὶ ἄκοντες ἐύξεστοι καὶ ὀϊστοί,
λυγρά, τάτ' ἄλλοισίν γε καταριγηλὰ πέλονται.

αὐτὰρ ἐμοὶ τὰ φίλ' ἔσκε, τά που θεὸς ἐν φρεσὶ θῆκεν·
ἄλλος γάρ τ' ἄλλοισιν ἀνὴρ ἐπιτέρπεται ἔργοις.
πρὶν μὲν γὰρ Τροίης ἐπιβήμεναι υἷας Ἀχαιῶν,
230 εἰνάκις ἀνδράσιν ἦρξα καὶ ὠκυπόροισι πέεσσιν
ἄνδρας ἐς ἀλλοδαπούς· καί μοι μάλα τύγχανε πάντα.
τῶν ἐξαιρεύμην μενοεικέα, πολλὰ δ' ὀπίσσω
λάγχανον· αἶψα δὲ οἶκος ὀφέλλετο, καί ῥα ἔπειτα
δεινός τ' αἰδοῖός τε μετὰ Κρήτεσσι τετύγμην.
235 ἀλλ' ὅτε δὴ τήγε στυγερὴν ὁδὸν εὐρύοπα Ζεὺς
ἐφράσαθ', ἣ πολλῶν ἀνδρῶν ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν,
δὴ τότ' ἔμ' ἤνωγον καὶ ἀγακλυτὸν Ἰδομενῆα
νήεσσ' ἠγήσασθαι ἐς Ἴλιον· οὐδέ τι μῆχος
ἦεν ἀνήνασθαι, χαλεπὴ δ' ἔχε δήμου φῆμις.
240 ἔνθα μὲν εἰνάετες πολεμίζομεν υἷες Ἀχαιῶν,
τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν Πριάμου πέρσαντες ἔβημεν
οἴκαδε σὺν νήεσσι· θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιούς.
αὐτὰρ ἐμοὶ δειλῷ κακὰ μήδετο μητίετα Ζεύς·
μῆνα γὰρ οἶον ἔμεινα τεταρπόμενος τεκέεσσιν,
245 κουριδίῃ τ' ἀλόχῳ καὶ κτήμασιν· αὐτὰρ ἔπειτα
Αἰγυπτόνδε με θυμὸς ἀνώγει ναυτίλλεσθαι,
νῆας ἐῦ στείλαντα σὺν ἀντιθέοις ἑτάροισιν·
ἐννέα νῆας στεῖλα, θοῶς δ' ἐςαγείρατο λαός.
Ἑξῆμαρ μὲν ἔπειτα ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι
250 δαίνυντ'· αὐτὰρ ἐγὼν ἱερήϊα πολλὰ παρεῖχον,
θεοῖσιν τε ῥέζειν, αὐτοῖσί τε δαῖτα πένεσθαι.
ἑβδομάτῃ δ' ἀναβάντες ἀπὸ Κρήτης εὐρείης
ἐπλέομεν Βορέῃ ἀνέμῳ ἀκραέϊ, καλῷ,
ῥηϊδίως, ὡςεί τε κατὰ ῥόον· οὐδέ τις οὖν μοι
255 νηῶν πημάνθη, ἀλλ' ἀσκηθέες καὶ ἄνουσοι
ἥμεθα· τὰς δ' ἄνεμός τε κυβερνῆταί τ' ἴθυνον.
πεμπταῖοι δ' Αἴγυπτον ἐῦῤῥείτην ἱκόμεσθα·
στῆσα δ' ἐν Αἰγύπτῳ ποταμῷ νέας ἀμφιελίσσας.
ἔνθ' ἤτοι μὲν ἐγὼ κελόμην ἐρίηρας ἑταίρους
260 αὐτοῦ πὰρ νήεσσι μένειν, καὶ νῆας ἔρυσθαι·
ὀπτῆρας δὲ κατὰ σκοπιὰς ὤτρυνα νέεσθαι.
οἱ δ' ὕβρει εἴξαντες, ἐπισπόμενοι μένεϊ σῷ,
αἶψα μάλ' Αἰγυπτίων ἀνδρῶν περικαλλέας ἀγρυὺς
πόρθεον, ἐκ δὲ γυναῖκας ἄγον καὶ νήπια τέκνα,
265 αὐτούς τ' ἔκτεινον· τάχα δ' ἐς πόλιν ἵκετ' ἀϋτή.
οἱ δὲ βοῆς ἀΐοντες, ἅμ' ἠοῖ φαινομένῃφιν
ἦλθον· πλῆτο δὲ πᾶν πεδίον πεζῶν τε καὶ ἵππων,
χαλκοῦ τε στεροπῆς· ἐν δ' Ζεὺς τερπικέραυνος

φῦζαν ἐμοῖς ἑτάροισι κακὴν βάλεν, οὐδέ τις ἔτλη
270 μεῖναι ἐναντίβιον· περὶ γὰρ κακὰ πάντοθεν ἔστη.
ἔνθ' ἡμέων πολλοὺς μὲν ἀπέκτανον ὀξέϊ χαλκῷ,
τοὺς δ' ἄναγον ζωούς, σφίσιν ἐργάζεσθαι ἀνάγκῃ.
αὐτὰρ ἐμοὶ Ζεὺς αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο νόημα
ποίησ' – ὡς ὄφελον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν
275 αὐτοῦ ἐν Αἰγύπτῳ! ἔτι γάρ νύ με πῆμ' ὑπέδεκτο –
αὐτίκ' ἀπὸ κρατὸς κυνέην εὔτυκτον ἔθηκα,
καὶ σάκος ὤμοιϊν· δόρυ δ' ἔκβαλον ἔκτοσε χειρός·
αὐτὰρ ἐγὼ βασιλῆος ἐναντίον ἤλυθον ἵππων,
καὶ κύσα γούναθ' ἑλών· ὁ δ' ἐρύσατο, καί μ' ἐλέησεν·
280 ἐς δίφρον δέ μ' ἕσας ἄγεν οἴκαδε δακρυχέοντα.
ἦ μέν μοι μάλα πολλοὶ ἐπήϊσσον μελίῃσιν,
ἱέμενοι κτεῖναι – δὴ γὰρ κεχολώατο λίην –
ἀλλ' ἀπὸ κεῖνος ἔρυκε, Διὸς δ' ὠπίζετο μῆνιν
ξεινίου, ὅστε μάλιστα νεμεσσᾶται κακὰ ἔργα.
285 ἔνθα μὲν ἑπτάετες μένον αὐτόθι, πολλὰ δ' ἄγειρα
χρήματ' ἀν' Αἰγυπτίους ἄνδρας· δίδοσαν γὰρ ἅπαντες.
ἀλλ' ὅτε δὴ ὄγδοόν μοι ἐπιπλόμενον ἔτος ἦλθεν,
δὴ τότε Φοίνιξ ἦλθεν ἀνήρ, ἀπατήλια εἰδώς,
τρώκτης, ὃς δὴ πολλὰ κάκ' ἀνθρώποισιν ἐώργει·
290 ὅς μ' ἄγε παρπεπιθὼν ἧσι φρεσίν, ὄφρ' ἱκόμεσθα
Φοινίκην, ὅθι τοῦγε δόμοι καὶ κτήματ' ἔκειτο.
ἔνθα παρ' αὐτῷ μεῖνα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν.
ἀλλ' ὅτε δὴ μῆνές τε καὶ ἡμέραι ἐζετελεῦντο,
ἄψ περιτελλομένου ἔτεος, καὶ ἐπήλυθον ὧραι,
295 ἐς Λιβύην μ' ἐπὶ νηός ἐέσσατο ποντοπόροιο,
ψεύδεα βουλεύσας, ἵνα οἱ σὺν φόρτον ἄγοιμι·
κεῖθι δέ μ' ὡς περάσειε, καὶ ἄσπετον ὠνον ἕλοιτο.
τῷ ἑπόμην ἐπὶ νηός, ὀϊόμενός περ, ἀνάγκῃ.
ἡ δ' ἔθεεν Βορέῃ ἀνέμῳ ἀκραέϊ, καλῷ,
300 μέσσον ὑπὲρ Κρήτης· Ζεὺς δέ σφισι μήδετ' ὄλεθρον.
Ἀλλ' ὅτε δὴ Κρήτην μὲν ἐλείπομεν, οὐδέ τις ἄλλη
φαίνετο γαιάων, ἀλλ' οὐρανὸς ἠδὲ θάλασσα,
δὴ τότε κυανέην νεφέλην ἔστησε Κρονίων
νηὸς ὕπερ γλαφυρῆς· ἤχλυσε δὲ πόντος ὑπ' αὐτῆς.
305 Ζεὺς δ' ἄμυδις βρόντησε, καὶ ἔμβαλε νηῒ κεραυνόν·
ἡ δ' ἐλελίχθη πᾶσα, Διὸς πληγεῖσα κεραυνῷ,
ἐν δὲ θείου πλῆτο· πέσον δ' ἐκ νηὸς ἅπαντες.
οἱ δὲ κορώνῃσιν ἴκελοι περὶ νῆα μέλαιναν
κύμασιν ἐμφορέοντο· θεὸς δ' ἀποαίνυτο νόστον.
310 αὐτὰρ ἐμοὶ Ζεὺς αὐτός, ἔχοντί περ ἄλγεα θυμῷ,

ἰστὸν ἀμαιμάκετον νηὸς κυανοπρώροιο
ἐν χείρεσσιν ἔθηκεν, ὅπως ἔτι πῆμα φύγοιμι.
τῷ ῥα περιπλεχθείς, φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισιν·
ἐννῆμαρ φερόμην, δεκάτῃ δέ με νυκτὶ μελαίνῃ
γαίῃ Θεσπρωτῶν πέλασεν μέγα κῦμα κυλίνδον.
ἔνθα με Θεσπρωτῶν βασιλεὺς ἐκομίσσατο Φείδων
ἥρως ἀπριάτην· τοῦ γὰρ φίλος υἱὸς ἐπελθὼν
αἴθρῃ καὶ καμάτῳ δεδμημένον ἦγεν ἐς οἶκον,
χειρὸς ἀναστήσας, ὄφρ' ἵκετο δώματα πατρός·
ἀμφὶ δέ με χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα ἕσσεν.
Ἔνθ' Ὀδυσῆος ἐγὼ πυθόμην· κεῖνος γὰρ ἔφασκεν
ξεινίσαι ἠδὲ φιλῆσαι ἰόντ' ἐς πατρίδα γαῖαν·
καί μοι κτήματ' ἔδειξεν, ὅσα ξυναγείρατ' Ὀδυσσεύς,
χαλκόν τε χρυσόν τε, πολύκμητόν τε σίδηρον.
καί νύ κεν ἐς δεκάτην γενεὴν ἕτερόν γ' ἔτι βόσκοι·
τόσσα οἱ ἐν μεγάροις κειμήλια κεῖτο ἄνακτος.
τὸν δ' ἐς Δωδώνην φάτο βήμεναι, ὄφρα θεοῖο
ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς βουλὴν ἐπακούσαι,
ὅππως νοστήσει Ἰθάκης ἐς πίονα δῆμον,
ἤδη δὴν ἀπεών, ἢ ἀμφαδόν, ἠὲ κρυφηδόν.
ὤμοσε δὲ πρὸς ἔμ' αὐτόν, ἀποσπένδων ἐνὶ οἴκῳ,
νῆα κατειρύσθαι, καὶ ἐπαρτέας ἔμμεν ἑταίρους,
οἳ δή μιν πέμψουσι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
ἀλλ' ἐμὲ πρὶν ἀπέπεμψε· τύχησε γὰρ ἐρχομένη νηῦς
ἀνδρῶν Θεσπρωτῶν ἐς Δουλίχιον πολύπυρον.
ἔνθ' ὅγε μ' ἠνώγει πέμψαι βασιλῆϊ Ἀκάστῳ
ἐνδυκέως· τοῖσιν δὲ κακὴ φρεσὶν ἤνδανε βουλὴ
ἀμφ' ἐμοί, ὄφρ' ἔτι πάγχυ δύης ἐπὶ πῆμα γενοίμην.
ἀλλ' ὅτε γαίης πολλὸν ἀπέπλω ποντοπόρος νηῦς,
αὐτίκα δούλιον ἦμαρ ἐμοὶ περιμηχανόωντο·
ἐκ μέν με χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματ' ἔδυσαν,
ἀμφὶ δέ μοι ῥάκος ἄλλο κακὸν βάλον ἠδὲ χιτῶνα,
ῥωγαλέα, τὰ καὶ αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὄρηαι.
ἐσπέριοι δ' Ἰθάκης εὐδειέλου ἔργ' ἀφίκοντο·
ἔνθ' ἐμὲ μὲν κατέδησαν ἐϋσσέλμῳ ἐνὶ νηῒ
ὅπλῳ ἐϋστρεφεῖ στερεῶς· αὐτοὶ δ' ἀποβάντες
ἐσσυμένως παρὰ θῖνα θαλάσσης δόρπον ἕλοντο.
αὐτὰρ ἐμοὶ δεσμὸν μὲν ἀνέγναμψαν θεοὶ αὐτοὶ
ῥηϊδίως· κεφαλῇ δὲ κατὰ ῥάκος ἀμφικαλύψας,
ξεστὸν ἐφόλκαιον καταβάς, ἐπέλασσα θαλάσσῃ
στῆθος· ἔπειτα δὲ χερσὶ διήρεσσ' ἀμφοτέρῃσιν
νηχόμενος, μάλα δ' ὦκα θύρηθ' ἔα ἀμφὶς ἐκείνων.

ἔνθ' ἀναβάς, ὅθι τε δρίος ἦν πολυανθέος ὕλης,
κείμην πεπτηώς. οἱ δὲ μεγάλα στενάχοντες
355 φοίτων· ἀλλ' οὐ γάρ σφιν ἐφαίνετο κέρδιον εἶναι
μαίεσθαι προτέρω· τοὶ μὲν πάλιν αὖτις ἔβαινον
νηὸς ἔπι γλαφυρῆς· ἐμὲ δ' ἔκρυψαν θεοὶ αὐτοὶ
ῥηϊδίως, καί με σταθμῷ ἐπέλασσαν ἄγοντες
ἀνδρὸς ἐπισταμένου· ἔτι γάρ νύ μοι αἶσα βιῶναι.
360 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
ἆ δειλὲ ξείνων, ἦ μοι μάλα θυμὸν ὄρινας,
ταῦτα ἕκαστα λέγων, ὅσα δὴ πάθες, ἠδ' ὅσ' ἀλήθης.
ἀλλὰ τάγ' οὐ κατὰ κόσμον ὀΐομαι, οὐδέ με πείσεις,
εἰπὼν ἀμφ' Ὀδυσῆϊ· τί σε χρή, τοῖον ἐόντα,
365 μαψιδίως ψεύδεσθαι; ἐγὼ δ' εὖ οἶδα καὶ αὐτὸς
νόστον ἐμοῖο ἄνακτος, ὅτ' ἤχθετο πᾶσι θεοῖσιν
πάγχυ μάλ', ὅττι μιν οὔτι μετὰ Τρώεσσι δάμασσαν,
ἠὲ φίλων ἐν χερσίν, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσεν.
τῷ κέν οἱ τύμβον μὲν ἐποίησαν Παναχαιοί,
370 ἠδέ κε καὶ ᾧ παιδὶ μέγα κλέος ἤρατ' ὀπίσσω.
νῦν δέ μιν ἀκλειῶς Ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο.
αὐτὰρ ἐγὼ παρ' ὕεσσιν ἀπότροπος· οὐδὲ πόλινδε
ἔρχομαι, εἰ μή πού τι περίφρων Πηνελόπεια
ἔλθέμεν ὀτρύνησιν, ὅτ' ἀγγελίη ποθὲν ἔλθοι.
375 ἀλλ' οἱ μὲν τὰ ἕκαστα παρήμενοι ἐξερέουσιν,
ἠμὲν οἳ ἄχνυνται δὴν οἰχομένοιο ἄνακτος,
ἠδ' οἳ χαίρουσιν βίοτον νήποινον ἔδοντες.
ἀλλ' ἐμοὶ οὐ φίλον ἐστὶ μεταλλῆσαι καὶ ἔρεσθαι,
ἐξ οὗ δή μ' Αἰτωλὸς ἀνὴρ ἐξήπαφε μύθῳ,
380 ὅς ῥ' ἄνδρα κτείνας, πολλὴν ἐπὶ γαῖαν ἀλήθεις,
ἦλυθ' ἐμὰ πρὸς δώματ'· ἐγὼ δέ μιν ἀμφαγάπαζον.
φῆ δέ μιν ἐν Κρήτεσσι παρ' Ἰδομενῆϊ ἰδέσθαι
νῆας ἀκειόμενον, τάς οἱ ξυνέαξαν ἄελλαι·
καὶ φάτ' ἐλεύσεσθαι, ἢ ἐς θέρος, ἢ ἐς ὀπώρην,
385 πολλὰ χρήματ' ἄγοντα, σὺν ἀντιθέοις ἑτάροισιν.
καὶ σύ, γέρον πολυπενθές, ἐπεί σέ μοι ἤγαγε δαίμων,
μήτε τί μοι ψεύδεσσι χαρίζεο, μήτε τι θέλγε
οὐ γὰρ τοὕνεκ' ἐγώ σ' αἰδέσσομαι, οὐδὲ φιλήσω,
ἀλλὰ Δία ξένιον δείσας, αὐτόν τ' ἐλεαίρων.
390 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς
ἦ μάλα τίς τοι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἄπιστος,
οἷόν σ' οὐδ' ὀμόσας περ ἐπήγαγον, οὐδέ σε πείθω.
ἀλλ' ἄγε νῦν ῥήτρην ποιησόμεθ'· αὐτὰρ ὄπισθεν
μάρτυροι ἀμφοτέροισι θεοί, τοὶ Ὄλυμπον ἔχουσιν.

395 εἰ μέν κεν νοστήσῃ ἄναξ τεὸς ἐς τόδε δῶμα,
ἕσσας με χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα, πέμψας
Δουλίχιόνδ' ἰέναι, ὅθι μοι φίλον ἔπλετο θυμῷ·
εἰ δέ κε μὴ ἔλθῃσιν ἄναξ τεός, ὡς ἀγορεύω,
δμῶας ἐπισσεύας, βαλέειν μεγάλης κατὰ πέτρης,
400 ὄφρα καὶ ἄλλος πτωχὸς ἀλεύεται ἠπεροπεύειν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσεφώνεε δῖος ὑφορβός·
ξεῖν', οὕτω γάρ κέν μοι ἐϋκλείη τ' ἀρετή τε
εἴη ἐπ' ἀνθρώπους, ἅμα τ' αὐτίκα καὶ μετέπειτα,
ὅς σ' ἐπεὶ ἐς κλισίην ἄγαγον, καὶ ξείνια δῶκα,
405 αὖτις δὲ κτείναιμι, φίλον τ' ἀπὸ θυμὸν ἑλοίμην·
πρόφρων κεν δὴ ἔπειτα Δία Κρονίωνα λιτοίμην.
νῦν δ' ὥρη δόρποιο· τάχιστά μοι ἔνδον ἑταῖροι
εἶεν, ἵν' ἐν κλισίῃ λαρὸν τετυκοίμεθα δόρπον.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
410 ἀγχίμολον δὲ σύες τε καὶ ἀνέρες ἦλθον ὑφορβοί.
τὰς μὲν ἄρα ἕρξαν κατὰ ἤθεα κοιμηθῆναι·
κλαγγὴ δ' ἄσπετος ὦρτο συῶν αὐλιζομενάων.
αὐτὰρ ὁ οἷς ἑτάροισιν ἐκέκλετο δῖος ὑφορβός·
Ἄξεθ' ὑῶν τὸν ἄριστον, ἵνα ξείνῳ ἱερεύσω
415 τηλεδαπῷ· πρὸς δ' αὐτοὶ ὀνησόμεθ', οἷπερ ὀΐζὺν
δὴν ἔχομεν, πάσχοντες ὑῶν ἕνεκ' ἀργιοδόντων·
ἄλλοι δ' ἡμέτερον κάματον νήποινον ἔδουσιν.
Ὣς ἄρα φωνήσας κέασε ξύλα νηλεῖ χαλκῷ·
οἱ δ' ὗν εἰςῆγον μάλα πίονα πενταέτηρον·
420 τὸν μὲν ἔπειτ' ἔστησαν ἐπ' ἐσχάρῃ· οὐδὲ συβώτης
λήθετ' ἄρ' ἀθανάτων· φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῆσιν·
ἀλλ' ὅγ' ἀπαρχόμενος κεφαλῆς τρίχας ἐν πυρὶ βάλλεν
ἀργιόδοντος ὑός, καὶ ἐπεύχετο πᾶσι θεοῖσιν,
νοστῆσαι Ὀδυσῆα πολύφρονα ὅνδε δόμονδε.
425 κόψε δ' ἀνασχόμενος σχίζῃ δρυός, ἣν λίπε κείων·
τὸν δ' ἔλιπε ψυχή· τοὶ δ' ἔσφαξάν τε καὶ εὖσαν·
αἶψα δέ μιν διέχευαν· ὁ δ' ὠμοθετεῖτο συβώτης,
πάντοθεν ἀρχόμενος μελέων, ἐς πίονα δημόν.
καὶ τὰ μὲν ἐν πυρὶ βάλλε, παλύνας ἀλφίτου ἀκτῇ,
430 μίστυλλόν τ' ἄρα τἆλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν,
ὤπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα·
βάλλον δ' εἰν ἐλεοῖσιν ἀολλέα· ἂν δὲ συβώτης
ἵστατο δαιτρεύσων· περὶ γὰρ φρεσὶν αἴσιμα ἤδη.
καὶ τὰ μὲν ἕπταχα πάντα διεμοιρᾶτο δαΐζων·
435 τὴν μὲν ἵαν Νύμφῃσι καὶ Ἑρμῇ, Μαιάδος υἱεῖ,
θῆκεν ἐπευξάμενος, τὰς δ' ἄλλας νεῖμεν ἑκάστῳ·

νώτοισιν δ' Ὀδυσῆα διηνεκέεσσι γέραιρεν
ἀργιόδοντος ὑός· κύδαινε δὲ θυμὸν ἄνακτος·
καὶ μιν φωνήσας προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
440 Αἴθ' οὕτως, Εὔμαιε, φίλος Διΐ πατρὶ γένοιο,
ὡς ἐμοί, ὅττι με, τοῖον ἐόντ', ἀγαθοῖσι γεραίρεις.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
ἔσθιε, δαιμόνιε ξείνων, καὶ τέρπεο τοῖςδε,
οἷα πάρεστι· θεὸς δὲ τὸ μὲν δώσει, τὸ δ' ἐάσει,
445 ὅ,ττι κεν ᾧ θυμῷ ἐθέλῃ· δύναται γὰρ ἅπαντα.
Ἦ ῥα, καὶ ἄρχματα θῦσε θεοῖς αἰειγενέτῃσιν·
σπείσας δ' αἴθοπα οἶνον, Ὀδυσσῆϊ πτολιπόρθῳ
ἐν χείρεσσιν ἔθηκεν· ὁ δ' ἕζετο ᾗ παρὰ μοίρῃ.
σῖτον δέ σφιν ἔνειμε Μεσαύλιος, ὃν ῥα συβώτης
450 αὐτὸς κτήσατο οἶος, ἀποιχομένοιο ἄνακτος,
νόσφιν δεσποίνης καὶ Λαέρταο γέροντος·
πὰρ δ' ἄρα μιν Ταφίων πρίατο κτεάτεσσιν ἑοῖσιν.
οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἵαλλον.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
455 σῖτον μέν σφιν ἀφεῖλε Μεσαύλιος· οἱ δ' ἐπὶ κοῖτον,
σίτου καὶ κρειῶν κεκορημένοι, ἐσσεύοντο.
Νὺξ δ' ἄρ' ἐπῆλθε κακὴ σκοτομήνιος, ὗε δ' ἄρα Ζεὺς
πάντυχος· αὐτὰρ ἄη Ζέφυρος μέγας, αἰὲν ἐφυδρος.
τοῖς δ' Ὀδυσεὺς μετέειπε, συβώτεω πειρητίζων,
460 εἴ πώς οἱ ἐκδὺς χλαῖναν πόροι, ἤ τιν' ἑταίρων
ἄλλον ἐποτρύνειεν, ἐπεί ὀ κήδετο λίην·
Κέκλυθι νῦν, Εὔμαιε, καὶ ἄλλοι πάντες ἑταῖροι,
εὐξάμενός τι ἔπος ἐρέω· οἶνος γὰρ ἀνώγει
ἠλεός, ὅςτ' ἐφέηκε πολύφρονά περ μάλ' ἀεῖσαι,
465 καί θ' ἁπαλὸν γελάσαι, καί τ' ὀρχήσασθαι ἀνῆκεν,
καί τι ἔπος προέηκεν, ὅπερ τ' ἄρρητον ἄμεινον.
ἀλλ' ἐπεὶ οὖν τὸ πρῶτον ἀνέκραγον, οὐκ ἐπικεύσω.
εἴθ' ὥς ἡβώοιμι, βίη τέ μοι ἔμπεδος εἴη,
ὡς ὅθ' ὑπὸ Τροίην λόχον ἤγομεν ἀρτύναντες·
470 ἡγείσθην δ' Ὀδυσεύς τε καὶ Ἀτρεΐδης Μενέλαος,
τοῖσι δ' ἅμα τρίτος ἦρχον ἐγών· αὐτοὶ γὰρ ἄνωγον.
ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἱκόμεσθα ποτὶ πτόλιν, αἰπύ τε τεῖχος,
ἡμεῖς μὲν περὶ ἄστυ κατὰ ῥωπήϊα πυκνά,
ἂν δόνακας καὶ ἕλος, ὑπὸ τεύχεσι πεπτηῶτες,
475 κείμεθα. νὺξ δ' ἄρ' ἐπῆλθε κακή, Βορέαο πεσόντος,
πηγυλίς· αὐτὰρ ὕπερθε χιὼν γένετ', ἠΰτε πάχνη,
ψυχρή, καὶ σακέεσσι περιτρέφετο κρύσταλλος.
ἔνθ' ἄλλοι πάντες χλαίνας ἔχον ἠδὲ χιτῶνας,

εὖδον δ' εὔκηλοι, σάκεσιν εἰλυμένοι ὤμους
480 αὐτὰρ ἐγὼ χλαῖναν μὲν ἰὼν ἑτάροισιν ἔλειπον
ἀφραδέως, ἐπεὶ οὐκ ἐφάμην ῥιγωσέμεν ἔμπης·
ἀλλ' ἐπόμην, σάκος οἶον ἔχων καὶ ζῶμα φαεινόν.
ἀλλ' ὅτε δὴ τρίχα νυκτὸς ἔην, μετὰ δ' ἄστρα βεβήκει,
καὶ τότ' ἐγὼν Ὀδυσῆα προσηύδων ἐγγὺς ἐόντα,
485 ἀγκῶνι νύξας· ὁ δ' ἄρ' ἐμμαπέως ὑπάκουσεν·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν Ὀδυσσεῦ,
οὗτοι ἔτι ζωοῖσι μετέσσομαι, ἀλλά με χεῖμα
δάμναται· οὐ γὰρ ἔχω χλαῖναν· παρά μ' ἦπαφε δαίμων,
οἰοχίτων' ἴμεναι· νῦν δ' οὐκέτι φυκτὰ πέλονται.
490 Ὣς ἐφάμην· ὁ δ' ἔπειτα νόον σχέθε τόνδ' ἐνὶ θυμῷ,
οἷος ἐκεῖνος ἔην βουλευέμεν ἠδὲ μάχεσθαι·
φθεγξάμενος δ' ὀλίγῃ ὀπί με πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Σίγα νῦν, μήτις σευ Ἀχαιῶν ἄλλος ἀκούσῃ.
ἦ, καὶ ἐπ' ἀγκῶνος κεφαλὴν σχέθεν, εἶπέ τε μῦθον·
495 Κλῦτε, φίλοι· θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος.
λίην γὰρ νηῶν ἐκὰς ἤλθομεν· ἀλλά τις εἴη
εἰπεῖν Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν,
εἴ πλέονας παρὰ ναῦφιν ἐποτρύνειε νέεσθαι.
Ὣς ἔφατ'· ὦρτο δ' ἔπειτα Θόας, Ἀνδραίμονος υἱός,
500 καρπαλίμως, ἀπὸ δὲ χλαῖναν θέτο φοινικόεσσαν,
βῆ δὲ θέειν ἐπὶ νῆας· ἐγὼ δ' ἐνὶ εἵματι κείνου
κείμην ἀσπασίως· φάε δὲ χρυσόθρονος Ἠώς.
Ὣς νῦν ἡβώοιμι, βίη τέ μοι ἔμπεδος εἴη·
δοίη κέν τις χλαῖναν ἐνὶ σταθμοῖσι συφορβῶν,
505 ἀμφότερον, φιλότητι καὶ αἰδοῖ φωτὸς ἑῆος·
νῦν δέ μ' ἀτιμάζουσι κακὰ χροῖ εἵματ' ἔχοντα.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
ὦ γέρον, αἶνος μέν τοι ἀμύμων, ὃν κατέλεξας,
οὐδέ τί πω παρὰ μοῖραν ἔπος νηκερδὲς ἔειπες·
510 τῷ οὔτ' ἐσθῆτος δευήσειαι, οὔτε τευ ἄλλου,
ὧν ἐπέοικ' ἱκέτην ταλαπείριον ἀντιάσαντα,
νῦν· ἀτὰρ ἠῶθέν γε τὰ σὰ ῥάκεα δυοπαλίξεις.
οὐ γὰρ πολλαὶ χλαῖναι, ἐπημοιβοί τε χιτῶνες
ἐνθάδε ἕννυσθαι· μία δ' οἴη φωτὶ ἑκάστῳ.
515 [αὐτὰρ ἐπὴν ἔλθῃσιν Ὀδυσσῆος φίλος υἱός,
αὐτός τοι χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα δώσει,
πέμψει δ', ὅππῃ σε κραδίη θυμός τε κελεύει.]
Ὣς εἰπὼν ἀνόρουσε· τίθει δ' ἄρα οἱ πυρὸς ἐγγὺς
εὐνήν, ἐν δ' ὀΐων τε καὶ αἰγῶν δέρματ' ἔβαλλεν.
520 ἔνθ' Ὀδυσεὺς κατέλεκτ'· ἐπὶ δὲ χλαῖναν βάλεν αὐτῷ

πυκνὴν καὶ μεγάλην, ἣ οἱ παρεκέσκετ' ἀμοιβάς,
ἔννυσθαι, ὅτε τις χειμὼν ἔκπαγλος ὄροιτο.
Ὣς ὁ μὲν ἔνθ' Ὀδυσεὺς κοιμήσατο, τοὶ δὲ παρ' αὐτὸν
ἄνδρες κοιμήσαντο νεηνίαι· οὐδὲ συβώτῃ
ἤνδανεν αὐτόθι κοῖτος, ὑῶν ἄπο κοιμηθῆναι,
ἀλλ' ὅγ' ἄρ' ἔξω ἰὼν ὡπλίζετο· χαῖρε δ' Ὀδυσσεύς,
ὅττι ῥά οἱ βιότου περικήδετο, νόσφιν ἐόντος.
πρῶτον μὲν ξίφος ὀξὺ περὶ στιβαροῖς βάλετ' ὤμοις,
ἀμφὶ δὲ χλαῖναν ἐέσσατ' ἀλεξάνεμον, μάλα πυκνήν,
ἂν δὲ νάκην ἕλετ' αἰγὸς ἐϋτρεφέος, μεγάλοιο·
εἵλετο δ' ὀξὺν ἄκοντα, κυνῶν ἀλκτῆρα καὶ ἀνδρῶν.
βῆ δ' ἴμεναι κείων, ὅθι περ σύες ἀργιόδοντες
πέτρῃ ὕπο γλαφυρῇ εὕδον, Βορέω ὑπ' ἰωγῇ.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ο.

Telemachum, Lacedæmoni desidentem, in somnis monet Minerva, domum ut redeat, quæque via procorum insidias vitet (1–43). Ergo is primo mane a Menelao revertendi veniam petit, atque acceptis ab ipso et ab Helena muneribus, conspectaque avi secunda, cum Pisistrato pergit ad navem, in portu Pylio relictam (44–181). Pheris iterum deversati, altero die Pylum perveniunt; unde Telemachus, Pisistrato ad patrem remisso, et assumpto Theoclymeno, vate Argivo, cum ob eadem exule, propere solvit, ac tutus devia navigatione in patriam advehitur (182–300). Ulysses interea cum Eumæo super cœnam consilia confert de profectione in urbem; simul de parentibus suis sciscitatur et de priore fortuna ipsius (301–388): qui natales suos enarrat, atque ut infans olim a Phœnicibus ex insula Syria raptus et Laertæ venditus sit (389–495). Jam appulsam navem suam Telemachus ad urbem mittit, Theoclymenum eaidam sociorum commendat, ipse autem diverso itinere ad Eumæum proficiscitur (496–557).

Τηλεμάχου πρὸς Εὔμαιον ἄφιξις.

Ἦ δ' εἰς εὐρύχορον Λακεδαίμονα Παλλὰς Ἀθήνη
ᾤχετ', Ὀδυσσῆος μεγαθύμου φαίδιμον υἱὸν
νόστου ὑπομνήσουσα, καὶ ὀτρυνέουσα νέεσθαι.
εὗρε δὲ Τηλέμαχον καὶ Νέστορος ἀγλαὸν υἱόν,
εὗδον τ' ἐν προδόμῳ Μενελάου κυδαλίμοιο·
ἤτοι Νεστορίδην μαλακῷ δεδμημένον ὕπνῳ·
Τηλέμαχον δ' οὐκ ὕπνος ἔχε γλυκύς, ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ

νύκτα δ' ἀμβροσίην μελεδήματα πατρὸς ἔγειρεν.
ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τηλέμαχ', οὐκέτι καλὰ δόμων ἄπο τῆλ' ἀλάλησαι,
κτήματά τε προλιπὼν ἄνδρας τ' ἐν σοῖσι δόμοισιν,
οὕτω ὑπερφιάλους· μή τοι κατὰ πάντα φάγωσιν,
κτήματα δασσάμενοι, σὺ δὲ τηῦσίην ὁδὸν ἕλθῃς.
ἀλλ' ὄτρυνε τάχιστα βοὴν ἀγαθὸν Μενέλαον
πεμπέμεν, ὅφρ' ἔτι οἶκοι ἀμύμονα μητέρα τέτμῃς.
ἤδη γάρ ῥα πατήρ τε κασίγνητοί τε κέλονται
Εὐρυμάχῳ γήμασθαι· ὁ γὰρ περιβάλλει ἅπαντας
μνηστῆρας δώροισι, καὶ ἐξώφελλεν ἕεδνα·
μή τύ τι, σεῦ ἀέκητι, δόμων ἐκ κτῆμα φέρηται.
οἶσθα γάρ, οἷος θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι γυναικός·
κείνου βούλεται οἶκον ὀφέλλειν, ὅς κεν ὀπυίοι,
παίδων δὲ προτέρων καὶ κουριδίοιο φίλοιο
οὐκέτι μέμνηται τεθνηότος, οὐδὲ μεταλλᾷ.
ἀλλὰ σύγ' ἐλθὼν αὐτὸς ἐπιτρέψειας ἕκαστα
δμωάων, ἥτις τοι ἀρίστη φαίνεται εἶναι·
εἰςόκε τοι φήνωσι θεοὶ κυδρὴν παράκοιτιν.
ἄλλο δὲ τοίγε ἔπος ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο θυμῷ.
μνηστήρων σ' ἐπιτηδὲς ἀριστῆες λοχόωσιν
ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπαλοέσσης,
ἱέμενοι κτεῖναι, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι.
ἀλλὰ τάγ' οὐκ ὀΐω, πρὶν καί τινα γαῖα καθέξει
ἀνδρῶν μνηστήρων, οἵ τοι βίοτον κατέδουσιν,
ἀλλὰ ἑκὰς νήσων ἀπέχειν εὐεργέα νῆα,
νυκτὶ δ' ὁμῶς πλείειν· πέμψει δέ τοι οὖρον ὄπισθεν
ἀθανάτων, ὅςτις σε φυλάσσει τε ῥύεταί τε.
αὐτὰρ ἐπὴν πρώτην ἀκτὴν Ἰθάκης ἀφίκηαι,
νῆα μὲν ἐς πόλιν ὀτρῦναι καὶ πάντας ἑταίρους·
αὐτὸς δὲ πρώτιστα συβώτην εἰςαφικέσθαι,
ὅς τοι ὑῶν ἐπίουρος, ὁμῶς δέ τοι ἤπια οἶδεν.
ἔνθα δὲ νύκτ' ἀέσαι· τὸν δ' ὀτρῦναι πόλιν εἴσω
ἀγγελίην ἐρέοντα περίφρονι Πηνελοπείῃ,
οὕνεκά οἱ σῶς ἐσσί, καὶ ἐκ Πύλου εἰλήλουθας.
Ἦ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη μακρὸν Ὄλυμπον.
αὐτὰρ ὁ Νεστορίδην ἐξ ἡδέος ὕπνον ἔγειρεν·
[λὰξ ποδὶ κινήσας, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν.]
Ἔγρεο, Νεστορίδη Πεισίστρατε! μώνυχας ἵππους
ζεῦξον ὑφ' ἅρματ' ἄγων, ὅφρα πρήσσωμεν ὁδοῖο.
Τὸν δ' αὖ Νεστορίδης Πεισίστρατος ἀντίον ηὔδα
Τηλέμαχ', οὔπως ἔστιν, ἐπειγομένους περ ὁδοῖο.

50 νύκτα διὰ δνοφερὴν ἐλάᾳν· τάχα δ' ἔσσεται ἠώς.
ἀλλὰ μέν', εἰσόκε δῶρα φέρων ἐπιδίφρια θείῃ
ἥρως Ἀτρείδης, δουρικλειτὸς Μενέλαος,
καὶ μύθοις ἀγανοῖσι παραυδήσας ἀποπέμψῃ.
τοῦ γάρ τε ξεῖνος μιμνήσκεται ἤματα πάντα
55 ἀνδρὸς ξεινοδόκου, ὅς κεν φιλότητα παράσχῃ.
Ὣς ἔφατ'· αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἤλυθεν Ἠώς
ἐγγίμολον δέ σφ' ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
ἀστὰς ἐξ εὐνῆς, Ἑλένης πάρα καλλικόμοιο.
τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησεν Ὀδυσσῆος φίλος υἱός,
60 σπερχόμενός ῥα χιτῶνα περὶ χροῖ σιγαλόεντα
δύνεν, καὶ μέγα φᾶρος ἐπὶ στιβαροῖς βάλετ' ὤμοις
ἥρως· βῆ δὲ θύραζε, παριστάμενος δὲ προσηύδα·
[Τηλέμαχος, φίλος υἱὸς Ὀδυσσῆος θείοιο·]
Ἀτρείδη Μενέλαε Διοτρεφές, ὄρχαμε λαῶν,
65 ἤδη νῦν μ' ἀπόπεμπε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν·
ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐέλδεται οἴκαδ' ἱκέσθαι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
Τηλέμαχ', οὔτι σ' ἔγωγε πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἐρύξω,
ἱέμενον νόστοιο· νεμεσσῶμαι δὲ καὶ ἄλλῳ
70 ἀνδρὶ ξεινοδόκῳ, ὅς κ' ἔξοχα μὲν φιλέῃσιν,
ἔξοχα δ' ἐχθαίρῃσιν· ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα.
ἴσόν τοι κακόν ἐσθ', ὅστ' οὐκ ἐθέλοντα νέεσθαι
ξεῖνον ἐποτρύνει, καὶ ὃς ἐσσύμενον κατερύκει.
[χρὴ ξεῖνον παρεόντα φιλεῖν, ἐθέλοντα δὲ πέμπειν.]
75 ἀλλὰ μέν, εἰσόκε δῶρα φέρων ἐπιδίφρια θείω
καλά, σὺ δ' ὀφθαλμοῖσιν ἴδῃς· εἴπω δὲ γυναιξίν,
δεῖπνον ἐνὶ μεγάροις τετυκεῖν ἄλις ἔνδον ἐόντων.
ἀμφότερον, κῦδός τε καὶ ἀγλαΐη, καὶ ὄνειαρ,
δειπνήσαντας ἵμεν πολλὴν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν.
80 εἰ δ' ἐθέλεις τραφθῆναι ἀν' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος,
ὄφρα τοὶ αὐτὸς ἕπωμαι, ὑποζεύξω δέ τοι ἵππους,
ἄστεα δ' ἀνθρώπων ἡγήσομαι· οὐδέ τις ἡμέας
αὖτως ἀπέμψει, δώσει δέ τι ἔν γε φέρεσθαι,
ἠέ τινα τριπόδων εὐχάλκων ἠὲ λεβήτων,
85 ἠὲ δύ' ἡμιόνους ἠὲ χρύσειον ἄλεισον.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀτρείδη Μενέλαε Διοτρεφές, ὄρχαμε λαῶν,
βούλομαι ἤδη νεῖσθαι ἐφ' ἡμέτερ· οὐ γὰρ ὄπισθεν
οὖρον ἰὼν κατέλειπον ἐπὶ κτεάτεσσιν ἐμοῖσιν·
90 μὴ πατέρ' ἀντίθεον διζήμενος αὐτὸς ὄλωμαι,
ἤ τί μοι ἐκ μεγάρων κειμήλιον ἐσθλὸν ὄληται.

Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
αὐτίκ' ἄρ' ἥ ἀλόχῳ ἠδὲ δμωῇσι κέλευσεν,
δεῖπνον ἐνὶ μεγάροις τετυκεῖν ἅλις ἔνδον ἐόντων.
95 ἀγχίμολον δέ οἱ ἦλθε Βοηθοίδης Ἐτεωνεύς,
ἀνστὰς ἐξ εὐνῆς, ἐπεὶ οὐ πολὺ ναῖεν ἀπ' αὐτοῦ·
τὸν πῦρ κῆαι ἄνωγε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
ὀπτῆσαί τε κρεῶν· ὁ δ' ἄρ' οὐκ ἀπίθησεν ἀκούσας.
αὐτὸς δ' ἐς θάλαμον κατεβήσατο κηώεντα,
100 οὐκ οἶος, ἅμα τῷγ' Ἑλένη κίε καὶ Μεγαπένθης.
ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵκανον, ὅθ' οἱ κειμήλια κεῖτο,
Ἀτρείδης μὲν ἔπειτα δέπας λάβεν ἀμφικύπελλον,
υἱὸν κρητῆρα φέρειν Μεγαπένθε' ἄνωγεν
ἀργύρεον· Ἑλένη δὲ παρίστατο φωριαμοῖσιν,
105 ἔνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποίκιλοι, οὓς κάμεν αὐτή-
τῶν ἔν' ἀειραμένη Ἑλένη φέρε, δῖα γυναικῶν,
ὃς κάλλιστος ἔην ποικίλμασιν ἠδὲ μέγιστος,
ἀστὴρ δ' ὣς ἀπέλαμπεν· ἔκειτο δὲ νείατος ἁλλῶν.
βὰν δ' ἰέναι προτέρω διὰ δώματος, ἕως ἵκοντο
10 Τηλέμαχον· τὸν δὲ προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Τηλέμαχ', ἤτοι νόστον, ὅπως φρεσὶ σῇσι μενοινᾷς,
ὥς τοι Ζεὺς τελέσειεν, ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης.
δώρων δ', ὅσσ' ἐν ἐμῷ οἴκῳ κειμήλια κεῖται,
δώσω, ὃ κάλλιστον καὶ τιμηέστατόν ἐστιν.
1 δώσω τοι κρητῆρα τετυγμένον· ἀργύρεος δὲ
ἐστὶν ἅπας, χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα κεκράανται·
ἔργον δ' Ἡφαίστοιο· πόρεν δέ ἑ Φαίδιμος ἥρως,
Σιδονίων βασιλεύς, ὅθ' ἑὸς δόμος ἀμφεκάλυψεν
κεῖσέ με νοστήσαντα· τεῖν δ' ἐθέλω τόδ' ὀπάσσαι.
120 Ὣς εἰπών, ἐν χερσὶ τίθει δέπας ἀμφικύπελλον
ἥρως Ἀτρείδης· ὁ δ' ἄρα κρητῆρα φαεινὸν
θῆκ' αὐτοῦ προπάροιθε φέρων κρατερὸς Μεγαπένθης,
ἀργύρεον· Ἑλένη δὲ παρίστατο καλλιπάρῃος,
πέπλον ἔχουσ' ἐν χερσίν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
125 Δῶρόν τοι καὶ ἐγώ, τέκνον φίλε, τοῦτο δίδωμι,
μνῆμ' Ἑλένης χειρῶν, πολυηράτου ἐς γάμου ὥρην,
σῇ ἀλόχῳ φορέειν· τειως δὲ φίλῃ παρὰ μητρὶ
κείσθω ἐνὶ μεγάρῳ· σὺ δέ μοι χαίρων ἀφίκοιο
οἶκον ἐϋκτίμενον καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
130 Ὣς εἰποῦσ', ἐν χερσὶ τίθει· ὁ δ' ἐδέξατο χαίρων.
καὶ τὰ μὲν ἐς πείρινθα τίθει Πεισίστρατος ἥρως
δεξάμενος, καὶ πάντα ἐῷ θηήσατο θυμῷ.
τοὺς, ὃ γε πρὸς δῶμα κάρη ξανθὸς Μενέλαος.

ἑζόσθην δ' ἄρ' ἔπειτα κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε.
χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα·
[εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων·]
πὰρ δὲ Βοηθοίδης κρέα δαίετο, καὶ νέμε μοίρας·
φροχόει δ' υἱὸς Μενελάου κυδαλίμοιο.
οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
δὴ τότε Τηλέμαχος καὶ Νέστορος ἀγλαὸς υἱὸς
ἵππους τε ζεύγνυντ', ἀνά θ' ἅρματα ποικίλ' ἔβαινον·
ἐκ δ' ἔλασαν προθύροιο καὶ αἰθούσης ἠριδούπου.
τοὺς δὲ μετ' Ἀτρείδης ἕκιε ξανθὸς Μενέλαος,
οἶνον ἔχων ἐν χειρὶ μελίφρονα δεξιτερῇφιν,
χρυσέῳ ἐν δέπαϊ, ὄφρα λείψαντε κιοίτην·
στῆ δ' ἵππων προπάροιθε, δεδισκόμενος δὲ προσηύδα·
Χαίρετον, ὦ κούρω, καὶ Νέστορι ποιμένι λαῶν
εἰπεῖν· ἦ γὰρ ἔμοιγε, πατὴρ ὥς, ἤπιος ἦεν,
εἴως ἐν Τροίῃ πολεμίζομεν υἷες Ἀχαιῶν.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
καὶ λίην κείνῳ γε, Διοτρεφές, ὡς ἀγορεύεις
πάντα τάδ' ἐλθόντες καταλέξομεν· αἴ γὰρ ἐγὼν ὣς
νοστήσας Ἰθάκηνδε, κιὼν Ὀδυσῆ' ἐνὶ οἴκῳ
εἴποιμ', ὡς παρὰ σεῖο τυχὼν φιλότητος ἀπάσης
ἔρχομαι, αὐτὰρ ἄγω κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλά.
Ὣς ἄρα οἱ εἰπόντι ἐπέπταστο δεξιὸς ὄρνις,
αἰετὸς ἀργὴν χῆνα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον,
ἥμερον, ἐξ αὐλῆς· οἱ δ' ἰύζοντες ἕποντο
ἀνέρες ἠδὲ γυναῖκες· ὁ δέ σφισιν ἐγγύθεν ἐλθὼν
δεξιὸς ἤϊξε πρόσθ' ἵππων· οἱ δὲ ἰδόντες
γήθησαν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἰάνθη.
τοῖσι δὲ Νεστορίδης Πεισίστρατος ἤρχετο μύθων·
Φράζεο δή, Μενέλαε Διοτρεφές, ὄρχαμε λαῶν,
ἢ τῶν τόδ' ἔφηνε θεὸς τέρας, ἠὲ σοὶ αὐτῷ.
Ὣς φάτο· μερμήριξε δ' Ἀρηΐφιλος Μενέλαος,
ὄφρα οἱ κατὰ μοῖραν ὑποκρίναιτο νοήσας.
τὸν δ' Ἑλένη τανύπεπλος ὑποφθαμένη φάτο μῦθον·
Κλῦτέ μευ, αὐτὰρ ἐγὼ μαντεύσομαι, ὡς ἐνὶ θυμῷ
ἀθάνατοι βάλλουσι, καὶ ὡς τελέεσθαι ὀΐω.
ὡς ὅδε χὴν ἥρπαξ', ἀτιταλλομένην ἐνὶ οἴκῳ,
ἐλθὼν ἐξ ὄρεος, ὅθι οἱ γενεή τε τόκος τε·

ὣς Ὀδυσεὺς κακὰ πολλὰ παθών, καὶ πόλλ' ἐπαληθείς,
οἴκαδε νοστήσει, καὶ τίσεται· ἠὲ καὶ ἤδη
οἴκοι, ἀτὰρ μνηστῆρσι κακὸν πάντεσσι φυτεύει.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
180 οὕτω νῦν Ζεὺς θείη, ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης·
τῷ κέν τοι καὶ κεῖθι, θεῷ ὥς, εὐχετοῴμην.
Ἦ, καὶ ἐφ' ἵππουν μάστιν βάλεν· οἱ δὲ μάλ' ὦκα
ἤϊξαν πεδίονδε διὰ πτόλιος μεμαῶτες·
οἱ δὲ πανημέριοι σεῖον ζυγὸν ἀμφὶς ἔχοντες.
185 Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί·
ἐς Φηρὰς δ' ἵκοντο, Διοκλῆος ποτὶ δῶμα,
υἱέος Ὀρσιλόχοιο, τὸν Ἀλφειὸς τέκε παῖδα.
ἔνθα δὲ νύκτ' ἄεσαν· ὁ δὲ τοῖς πὰρ ξείνια θῆκεν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
190 ἵππους τε ζεύγνυντ', ἀνά θ' ἅρματα ποικίλ' ἔβαινον·
ἐκ δ' ἔλασαν προθύροιο καὶ αἰθούσης ἐριδούπου·
μάστιξεν δ' ἐλάαν, τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην.
αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκοντο Πύλου αἰπὺ πτολίεθρον·
καὶ τότε Τηλέμαχος προσεφώνεε Νέστορος υἱόν·
195 Νεστορίδη, πῶς κέν μοι ὑποσχόμενος τελέσειας
μῦθον ἐμόν; ξεῖνοι δὲ διαμπερὲς εὐχόμεθ' εἶναι
ἐκ πατέρων φιλότητος, ἀτὰρ καὶ ὁμήλικές εἴμεν·
ἤδε δ' ὁδὸς καὶ μᾶλλον ὁμοφροσύνησιν ἐνήσει.
μή με παρὲξ ἄγε νῆα, Διοτρεφές, ἀλλὰ λίπ' αὐτοῦ·
200 μή μ' ὁ γέρων ἀέκοντα κατάσχῃ ᾧ ἐνὶ οἴκῳ,
ἱέμενος φιλέειν· ἐμὲ δὲ χρεὼ θᾶσσον ἱκέσθαι.
Ὣς φάτο· Νεστορίδης δ' ἄρ' ἐῷ συμφράσσατο θυμῷ,
ὅππως οἱ κατὰ μοῖραν ὑποσχόμενος τελέσειεν.
ὧδε δέ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι·
205 στρέψ' ἵππους ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ δῖνα θαλάσσης·
νηῒ δ' ἐνὶ πρύμνῃ ἐξαίνυτο κάλλιμα δῶρα,
ἐσθῆτα χρυσόν τε, τά οἱ Μενέλαος ἔδωκεν·
καί μιν ἐποτρύνων ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Σπουδῇ νῦν ἀνάβαινε, κέλευέ τε πάντας ἑταίρους,
210 πρὶν ἐμὲ οἴκαδ' ἱκέσθαι, ἀπαγγεῖλαί τε γέροντι.
εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
οἷος ἐκείνου θυμὸς ὑπέρβιος, οὔ σε μεθήσει,
ἀλλ' αὐτὸς καλέων δεῦρ' εἴσεται· οὐδέ ἑ φημι
ἄψ ἰέναι κενεόν· μάλα γὰρ κεχολώσεται ἔμπης.
215 Ὣς ἄρα φωνήσας ἔλασεν καλλίτριχας ἵππους
ἄψ Πυλίων εἰς ἄστυ, θοῶς δ' ἄρα δώμαθ' ἵκανεν.
Τηλέμαχος δ' ἑτάροισιν ἐποτρύνων ἐκέλευεν·

Ἐγκοσμεῖτε τὰ τεύχε', ἑταῖροι, νηῒ μελαίνῃ·
αὐτοί τ' ἀμβαίνωμεν, ἵνα πρήσσωμεν ὁδοῖο.
Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον, ἠδ' ἐπίθοντο.
αἶψα δ' ἄρ' εἰς βαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον.
ἤτοι ὁ μὲν τὰ πονεῖτο, καὶ εὔχετο, θῦε δ' Ἀθήνῃ
νηῒ πάρα πρύμνῃ· σχεδόθεν δέ οἱ ἦλυθεν ἀνὴρ
τηλεδαπός, φεύγων ἐξ Ἄργεος, ἄνδρα κατακτάς,
μάντις· ἀτὰρ γενεήν γε Μελάμποδος ἔκγονος ἦεν,
ὃς πρὶν μέν ποτ' ἔναιε Πύλῳ ἔνι, μητέρι μήλων,
ἀφνειὸς Πυλίοισι μέγ' ἔξοχα δώματα ναίων·
δὴ τότε γ' ἄλλων δῆμον ἀφίκετο, πατρίδα φεύγων,
Νηλέα τε μεγάθυμον, ἀγαυότατον ζωόντων,
ὅς οἱ χρήματα πολλὰ τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν
εἶχε βίῃ· ὁ δὲ τέως μὲν ἐνὶ μεγάροις Ψυλάκοιο
δεσμῷ ἐν ἀργαλέῳ δέδετο, κρατερῇ ἄλγεα πάσχων,
εἵνεκα Νηλῆος κούρης, ἄτης τε βαρείης,
τήν οἱ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ δασπλῆτις Ἐρινύς.
ἀλλ' ὁ μὲν ἔκφυγε Κῆρα, καὶ ἤλασε βοῦς ἐριμύκους
ἐς Πύλον ἐκ Φυλάκης, καὶ ἐτίσατο ἔργον ἀεικὲς
ἀντίθεον Νηλῆα, κασιγνήτῳ δὲ γυναῖκα
ἠγάγετο πρὸς δώμαθ'· ὁ δ' ἄλλων ἵκετο δῆμον,
Ἄργος ἐς ἱππόβοτον· τόθι γάρ ῥ' οἱ αἴσιμον ἦεν
ναιέμεναι, πολλοῖσιν ἀνάσσοντ' Ἀργείοισιν·
ἔνθα δ' ἔγημε γυναῖκα, καὶ ὑψερεφὲς θέτο δῶμα,
γείνατο δ' Ἀντιφάτην καὶ Μάντιον, υἷε κραταιώ.
Ἀντιφάτης μὲν ἔτικτεν Οἰκλῆα μεγάθυμον·
αὐτὰρ Ἀμφιάραον, Οἰκλείης λαοσσόον,
ὃν πέρι κῆρι φίλει Ζεὺς τ' αἰγίοχος καὶ Ἀπόλλων
παντοίην φιλότητ'· οὐδ' ἵκετο γήραος οὐδόν,
ἀλλ' ὄλετ' ἐν Θήβῃσι, γυναίων εἵνεκα δώρων.
τοῦ δ' υἱεῖς ἐγένοντ' Ἀλκμαίων Ἀμφίλοχός τε.
Μάντιος αὖ τέκετο Πολυφείδεά τε Κλεῖτόν τε·
ἀλλ' ἤτοι Κλεῖτον χρυσόθρονος ἥρπασεν Ἠώς,
κάλλεος εἵνεκα οἷο, ἵν' ἀθανάτοισι μετείη.
αὐτὰρ ὑπέρθυμον Πολυφείδεα μάντιν Ἀπόλλων
θῆκε βροτῶν ὄχ' ἄριστον, ἐπεὶ θάνεν Ἀμφιάραος·
ὅς ῥ' Ὑπερησίηνδ' ἀπενάσσατο, πατρὶ χολωθείς,
ἔνθ' ὅγε ναιετάων μαντεύετο πᾶσι βροτοῖσιν.
Τοῦ μὲν ἄρ' υἱὸς ἐπῆλθε, Θεοκλύμενος δ' ὄνομ' ἦεν,
ὃς τότε Τηλεμάχου πέλας ἵστατο· τὸν δ' ἐκίχανεν
σπένδοντ', εὐχόμενόν τε, θοῇ παρὰ νηῒ μελαίνῃ·
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

260 Ὦ φίλ', ἐπεί σε θύοντα κιχάνω τῷδ' ἐνὶ χώρῳ,
λίσσομ' ὑπὲρ θυέων καὶ δαίμονος, αὐτὰρ ἔπειτα
σῆς τ' αὐτοῦ κεφαλῆς καὶ ἑταίρων, οἵ τοι ἕπονται,
εἰπέ μοι εἰρομένῳ νημερτέα, μηδ' ἐπικεύσῃς·
τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;
265 Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
ἐξ Ἰθάκης γένος εἰμί, πατὴρ δέ μοί ἐστιν Ὀδυσσεύς,
εἴ ποτ' ἔην· νῦν δ' ἤδη ἀπέφθιτο λυγρῷ ὀλέθρῳ.
τοὔνεκα νῦν ἑτάρους τε λαβὼν καὶ νῆα μέλαιναν,
270 ἦλθον πευσόμενος πατρὸς δὴν οἰχομένοιο.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Θεοκλύμενος θεοειδής·
οὕτω τοι καὶ ἐγὼν ἐκ πατρίδος, ἄνδρα κατακτὰς
ἔμφυλον· πολλοὶ δὲ κασίγνητοί τε ἔται τε
Ἄργος ἀν' ἱππόβοτον, μέγα δὲ κρατέουσιν Ἀχαιῶν.
275 τῶν ὑπαλευάμενος θάνατον καὶ Κῆρα μέλαιναν,
φεύγω· ἐπεί νύ μοι αἶσα κατ' ἀνθρώπους ἀλάλησθαι.
ἀλλά με νηὸς ἔφεσσαι, ἐπεί σε φυγὼν ἱκέτευσα,
μή με κατακτείνωσι· διωκέμεναι γὰρ ὀΐω.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
280 οὐ μὲν δή σ' ἐθέλοντά γ' ἀπώσω νηὸς ἐΐσης·
ἀλλ' ἕπευ· αὐτὰρ κεῖθι φιλήσεαι, οἷά κ' ἔχωμεν.
Ὡς ἄρα φωνήσας οἱ ἐδέξατο χάλκεον ἔγχος,
καὶ τόγ' ἐπ' ἰκριόφιν τάνυσεν νεὸς ἀμφιελίσσης·
ἂν δὲ καὶ αὐτὸς νηὸς ἐβήσατο ποντοπόροιο,
285 ἐν πρύμνῃ δ' ἄρ' ἔπειτα καθέζετο· πὰρ δὲ οἱ αὐτῷ
εἷσε Θεοκλύμενον· τοὶ δὲ πρυμνήσι' ἔλυσαν.
Τηλέμαχος δ' ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσεν
ὅπλων ἅπτεσθαι· τοὶ δ' ἐσσυμένως ἐπίθοντο.
ἱστὸν δ' εἰλάτινον κοίλης ἔντοσθε μεσόδμης
290 στῆσαν ἀείραντες, κατὰ δὲ πρυτόνοισιν ἔδησαν
ἕλκον δ' ἱστία λευκὰ ἐϋστρέπτοισι βοεῦσιν.
τοῖσιν δ' ἵκμενον οὖρον ἵει γλαυκῶπις Ἀθήνη,
λάβρον ἐπαιγίζοντα δι' αἰθέρος, ὄφρα τάχιστα
νηῦς ἀνύσειε θέουσα θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ.
295 [βὰν δὲ παρὰ Κρουνοὺς καὶ Χάλκιδα καλλιρέεθρον.]
Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί·
ἡ δὲ Φεὰς ἐπέβαλλεν, ἐπειγομένη Διὸς οὖρῳ,
ἠδὲ παρ' Ἦλιδα δῖαν, ὅθι κρατέουσιν Ἐπειοί.
ἔνθεν δ' αὖ νήσοισιν ἐπιπροέηκε θοῇσιν,
300 ὁρμαίνων, ἤ κεν θάνατον φύγοι, ἤ κεν ἁλφῇ.—
Τὼ δ' αὖτ' ἐν κλισίῃ Ὀδυσεὺς καὶ δῖος ὑφορβὸς

δορπείτην· παρὰ δέ σφιν ἐδόρπεον ἀνέρες ἄλλοι.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
τοῖς δ' Ὀδυσεὺς μετέειπε, συβώτεω πειρητίζων,
εἴ μιν ἔτ' ἐνδυκέως φιλέοι, μεῖναί τε κελεύοι
αὐτοῦ ἐνὶ σταθμῷ, ἢ ὀτρύνειε πόλινδε·
Κέκλυθι νῦν, Εὔμαιε, καὶ ἄλλοι πάντες ἑταῖροι·
ἠῶθεν προτὶ ἄστυ λιλαίομαι ἀπονέεσθαι
πτωχεύων, ἵνα μή σε κατατρύχω καὶ ἑταίρους.
ἀλλά μοι εὖ θ' ὑπόθευ, καὶ ἅμ' ἡγεμόν' ἐσθλὸν ὄπασσον,
ὅς κέ με κεῖσ' ἀγάγῃ· κατὰ δὲ πτόλιν αὐτὸς ἀνάγκῃ
πλάγξομαι, αἴ κέν τις κοτύλην καὶ πύρνον ὀρέξῃ.
καί κ' ἐλθὼν πρὸς δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο
ἀγγελίην εἴποιμι περίφρονι Πηνελοπείῃ·
καί κε μνηστήρεσσιν ὑπερφιάλοισι μιγείην,
εἴ μοι δεῖπνον δοῖεν, ὀνείατα μυρί' ἔχοντες,
αἶψά κεν εὖ δρώοιμι μετὰ σφίσιν, ὅ,τι' ἐθέλοιεν.
ἐκ γάρ τοι ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο, καί μευ ἄκουσον.
Ἑρμείαο ἕκητι διακτόρου, ὅς ῥά τε πάντων
ἀνθρώπων ἔργοισι χάριν καὶ κῦδος ὀπάζει,
δρηστοσύνῃ οὔκ ἄν μοι ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος,
πῦρ τ' εὖ νηῆσαι, διά τε ξύλα δαπὰ κεάσσαι,
δαιτρεῦσαί τε καὶ ὀπτῆσαι καὶ οἰνοχοῆσαι·
οἷά τε τοῖς ἀγαθοῖσι παραδρώωσι χέρηες.
Τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
ὦ μοι, ξεῖνε, τίη τοι ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο νόημα
ἔπλετο; ἦ σύγε πάγχυ λιλαίεαι αὐτόθ' ὀλέσθαι,
εἰ δὴ μνηστήρων ἐθέλεις καταδῦναι ὅμιλον,
τῶν ὕβρις τε βίη τε σιδήρεον οὐρανὸν ἵκει.
οὔτοι τοιοίδ' εἰσὶν ὑποδρηστῆρες ἐκείνων,
ἀλλὰ νέοι, χλαίνας εὖ εἱμένοι ἠδὲ χιτῶνας,
αἰεὶ δὲ λιπαροὶ κεφαλὰς καὶ καλὰ πρόσωπα·
οἵ σφιν ὑποδρώωσιν· ἐΰξεστοι δὲ τράπεζαι
σίτου καὶ κρειῶν ἠδ' οἴνου βεβρίθασιν.
ἀλλὰ μέν· οὐ γάρ τίς τοι ἀνιᾶται παρεόντι,
οὔτ' ἐγώ, οὔτε τις ἄλλος ἑταίρων, οἵ μοι ἔασιν.
αὐτὰρ ἐπὴν ἔλθῃσιν Ὀδυσσῆος φίλος υἱός,
κεῖνός σε χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματα ἕσσει,
πέμψει δ', ὅππῃ σε κραδίη θυμός τε κελεύει.
Τὸν δ' ἐμείβετ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
αἴθ' οὕτως, Εὔμαιε, φίλος Διὶ πατρὶ γένοιο,
ὡς ἐμοί, ὅττι μ' ἔπαυσας ἄλης καὶ ὀϊζύος αἰνῆς.
πλαγκτοσύνης δ' οὐκ ἔστι κακώτερον ἄλλο βροτοῖσιν·

ἀλλ' ἕνεκ' οὐλομένης γαστρὸς κακὰ κήδε' ἔχουσιν
345 ἀνέρες, ὅν κεν ἵκηται ἄλη καὶ πῆμα καὶ ἄλγος.
νῦν δ' ἐπεὶ ἰσχανάᾳς, μεῖναί τέ με κεῖνον ἄνωγας,
εἴπ' ἄγε μοι περὶ μητρὸς Ὀδυσσῆος θείοιο,
πατρός θ', ὃν κατέλειπεν ἰὼν ἐπὶ γήραος οὐδῷ
εἴ που ἔτι ζώουσιν ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο,
350 ἢ ἤδη τεθνᾶσι, καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισιν.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε συβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν·
τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
Λαέρτης μὲν ἔτι ζώει, Διὶ δ' εὔχεται αἰεί,
θυμὸν ἀπὸ μελέων φθίσθαι οἷς ἐν μεγάροισιν·
355 ἐκπάγλως γὰρ παιδὸς ὀδύρεται οἰχομένοιο,
κουριδίης τ' ἀλόχοιο δαΐφρονος, ἥ ἑ μάλιστα
ἤκαχ' ἀποφθιμένη, καὶ ἐν ὠμῷ γήραϊ θῆκεν.
ἡ δ' ἄχεϊ οὗ παιδὸς ἀπέφθιτο κυδαλίμοιο,
λευγαλέῳ θανάτῳ· ὥς μὴ θάνοι, ὅςτις ἔμοιγε
360 ἐνθάδε ναιετάων φίλος εἴη, καὶ φίλα ἔρδοι.
ὄφρα μὲν οὖν δὴ κείνη ἔην, ἀχέουσά περ ἔμπης,
τόφρα τί μοι φίλον ἔσκε μεταλλῆσαι καὶ ἔρεσθαι,
οὕνεκά μ' αὐτὴ θρέψεν ἅμα Κτιμένῃ τανυπέπλῳ,
θυγατέρ' ἰφθίμῃ, τὴν ὀπλοτάτην τέκε παίδων·
365 τῇ ὁμοῦ ἐτρεφόμην, ὀλίγον δέ τί μ' ἧσσον ἐτίμα.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἥβην πολυήρατον ἱκόμεθ' ἄμφω,
τὴν μὲν ἔπειτα Σάμηνδ' ἔδοσαν, καὶ μυρί' ἔλοντο.
αὐτὰρ ἐμὲ χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματ' ἐκείνη
καλὰ μάλ' ἀμφιέσασα, ποσὶν δ' ὑποδήματα δοῦσα,
370 ἀγρόνδε προΐαλλε· φίλει δέ με κηρόθι μᾶλλον.
νῦν δ' ἤδη τούτων ἐπιδεύομαι· ἀλλά μοι αὐτῷ
ἔργον ἀέξουσιν μάκαρες θεοί, ᾧ ἐπιμίμνω·
τῶν ἔφαγόν τ' ἔπιόν τε, καὶ αἰδοίοισιν ἔδωκα.
ἐκ δ' ἄρα δεσποίνης οὐ μείλιχον ἔστιν ἀκοῦσαι
375 οὔτ' ἔπος, οὔτε τι ἔργον· ἐπεὶ κακὸν ἔμπεσεν οἴκῳ,
ἄνδρες ὑπερφίαλοι· μέγα δὲ δμῶες χατέουσιν
ἀντία δεσποίνης φάσθαι, καὶ ἕκαστα πυθέσθαι,
καὶ φαγέμεν, πιέμεν τε, ἔπειτα δὲ καί τι φέρεσθαι
ἀγρόνδ', οἷά τε θυμὸν ἀεὶ δμώεσσιν ἰαίνει.
380 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς
ὦ πόποι! ὡς ἄρα τυτθὸς ἐών, Εὔμαιε συβῶτα,
πολλὸν ἀπεπλάγχθης σῆς πατρίδος ἠδὲ τοκήων.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον.
ἠὲ διεπράθετο πτόλις ἀνδρῶν εὐρυάγυια,
385 ἠ ἔνι ναιετάασκε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ·

ἢ σέγε, μυνωθέντα παρ' οἴεσιν ἢ παρὰ βουσίν,
ἄνδρες δυςμενέες νηυσὶν λάβον, ἠδ' ἐπέρασσαν
τῶνδ' ἀνδρὸς πρὸς δώματ', ὁ δ' ἄξιον ὤνον ἔδωκεν.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε συβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν·
390 ξεῖν', ἐπεὶ ἄρ δὴ ταῦτά μ' ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς,
σιγῇ νῦν ξυνίει καὶ τέρπεο, πῖνέ τε οἶνον,
ἥμενος· αἴδε δὲ νύκτες ἀθέςφατοι· ἔστι μὲν εὕδειν,
ἔστι δὲ τερπομένοισιν ἀκούειν· οὐδέ τί σε χρή,
πρὶν ὥρη, καταλέχθαι· ἀνίη καὶ πολὺς ὕπνος.
395 τῶν δ' ἄλλων ὅτινα κραδίη καὶ θυμὸς ἀνώγει,
εὐδέτω ἐξελθών· ἅμα δ' ἠοῖ φαινομένῃφιν
δειπνήσας, ἅμ' ὕεσσιν ἀνακτορίῃσιν ἑπέσθω.
νῶϊ δ' ἐνὶ κλισίῃ πίνοντέ τε δαινυμένω τε,
κήδεσιν ἀλλήλων τερπώμεθα λευγαλέοισιν,
400 μνωομένω· μετὰ γάρ τε καὶ ἄλγεσι τέρπεται ἀνήρ,
ὅςτις δὴ μάλα πολλὰ πάθῃ, καὶ πόλλ' ἐπαληθῇ.
τοῦτο δέ τοι ἐρέω, ὅ μ' ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς.
Νῆσός τις Συρίη κικλήσκεται, εἴ που ἀκούεις,
Ὀρτυγίης καθύπερθεν, ὅθι τροπαὶ ἠελίοιο,
405 οὔτι περιπληθὴς λίην τόσον, ἀλλ' ἀγαθὴ μέν,
εὔβοτος, εὔμηλος, οἰνοπληθής, πολύπυρος.
πείνη δ' οὔποτε δῆμον ἐςέρχεται, οὐδέ τις ἄλλη
νοῦσος ἐπὶ ςυγερὴ πέλεται δειλοῖςι βροτοῖςιν·
ἀλλ' ὅτε γηράσκωσι πόλιν κάτα φῦλ' ἀνθρώπων,
410 ἔλθων ἀργυρότοξος Ἀπόλλων Ἀρτέμιδι ξύν,
οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνεν.
ἔνθα δύω πόλιες, δίχα δέ ςφισι πάντα δέδασται·
τῇσιν δ' ἀμφοτέρῃσι πατὴρ ἐμὸς ἐμβασίλευεν,
Κτήσιος Ὀρμενίδης, ἐπιείκελος ἀθανάτοισιν.
415 Ἔνθα δὲ Φοίνικες ναυσίκλυτοι ἦλυθον ἄνδρες,
τρῶκται, μυρί' ἄγοντες ἀθύρματα νηῒ μελαίνῃ.
ἔςκε δὲ πατρὸς ἐμοῖο γυνὴ Φοίνισσ' ἐνὶ οἴκῳ,
καλή τε μεγάλη τε, καὶ ἀγλαὰ ἔργ' εἰδυῖα·
τὴν δ' ἄρα Φοίνικες πολυπαίπαλοι ἠπερόπευον·
420 πλυνούςῃ τις πρῶτα μίγη, κοίλῃ παρὰ νηῒ,
εὐνῇ καὶ φιλότητι· τάτε φρένας ἠεροπεύει
θηλυτέρῃςι γυναιξί, καὶ ἥ κ' εὐεργὸς ἔῃςιν.
ἠρώτα δὴ ἔπειτα, τίς εἴη, καὶ ὁπόθεν ἔλθοι·
ἡ δὲ μάλ' αὐτίκα πατρὸς ἐπέφραδεν ὑψερεφὲς δῶ·
425 Ἐκ μὲν Σιδῶνος πολυχάλκου εὔχομαι εἶναι·
κούρη δ' εἰμ' Ἀρόβαντος ἐγὼ ῥυδὸν ἀφνειοῦ·
ἀλλά μ' ἀνήρπαξαν Τάφιοι, λῃςτῆρες ἄνδρες,

ἀγρόθεν ἐρχομένην· πέρασαν δέ με δεῦρ' ἀγαγόντες
τοῦδ' ἀνδρὸς πρὸς δώμαθ'· ὁ δ' ἄξιον ὦνον ἔδωκεν.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπεν ἀνήρ, ὃς ἐμίσγετο λάθρῃ·
ἦ ῥά κε νῦν πάλιν αὖτις ἄμ' ἡμῖν οἴκαδ' ἔποιο,
ὄφρα ἴδῃ πατρὸς καὶ μητέρος ὑψερεφὲς δῶ,
αὐτούς τ'; ἦ γὰρ ἔτ' εἰσί, καὶ ἀφνειοὶ καλέονται.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε γυνή, καὶ ἀμείβετο μύθῳ·
εἴη κεν καὶ τοῦτ', εἴ μοι ἐθέλοιτέ γε, ναῦται,
ὅρκῳ πιστωθῆναι, ἀπήμονά μ' οἴκαδ' ἀπάξειν.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπώμνυον, ὡς ἐκέλευεν.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὄμοσάν τε, τελεύτησάν τε τὸν ὅρκον,
τοῖς δ' αὖτις μετέειπε γυνή, καὶ ἀμείβετο μύθῳ·
Σιγῇ νῦν, μή τίς με προσαυδάτω ἐπέεσσιν
ὑμετέρων ἑτάρων, ξυμβλήμενος ἢ ἐν ἀγυιῇ,
ἤ που ἐπὶ πρήνῃ· μήτις ποτὶ δῶμα γέροντι
ἐλθὼν ἐξείπῃ· ὁ δ' ὀϊσάμενος καταδήσῃ
δεσμῷ ἐν ἀργαλέῳ, ὑμῖν δ' ἐπιφράσσετ' ὄλεθρον.
ἀλλ' ἔχετ' ἐν φρεσὶ μῦθον, ἐπείγετε δ' ὦνον ὀδαίων.
ἀλλ' ὅτε κεν δὴ νῆυς πλείη βιότοιο γένηται,
ἀγγελίη μοι ἔπειτα θοῶς ἐς δώμαθ' ἱκέσθω·
οἴσω γὰρ καὶ χρυσόν, ὅτις χ' ὑποχείριος εἴη·
καὶ δέ κεν ἀλλ' ἐπίβαθρον ἑγὼν ἐθέλουσά γε δοίην.
παῖδα γὰρ ἀνδρὸς ἔησ ἐνὶ μεγάροις ἀτιτάλλω,
κερδαλέον δὴ τοῖον, ἀματροχόωντα θύραζε·
τόν κεν ἄγοιμ' ἐπὶ νηός· ὁ δ' ὑμῖν μυρίον ὦνον
ἅλφοι, ὅπῃ περάσητε κατ' ἀλλοθρόους ἀνθρώπους.
Ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη πρὸς δώματα καλά.
οἱ δ' ἐνιαυτὸν ἅπαντα παρ' ἡμῖν αὖθι μένοντες
ἐν νηῒ γλαφυρῇ βίοτον πολὺν ἐμπολόωντο·
ἀλλ' ὅτε δὴ κοίλη νηῦς ἤχθετο τοῖσι νέεσθαι,
καὶ τότ' ἄρ' ἄγγελον ἦκαν, ὃς ἀγγείλειε γυναικί.
ἦλυθ' ἀνὴρ πολύϊδρις ἐμοῦ πρὸς δώματα πατρός,
χρύσεον ὅρμον ἔχων, μετὰ δ' ἠλέκτροισιν ἔερτο·
τὸν μὲν ἄρ' ἐν μεγάρῳ δμωαὶ καὶ πότνια μήτηρ
χερσίν τ' ἀμφαφόωντο, καὶ ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶντο,
ὦνον ὑπισχόμεναι· ὁ δὲ τῇ κατένευσε σιωπῇ.
ἤτοι ὁ καννεύσας κοίλην ἐπὶ νῆα βεβήκει·
ἡ δ' ἐμὲ χειρὸς ἑλοῦσα δόμων ἐξῆγε θύραζε·
εὗρε δ' ἐνὶ προδόμῳ ἡμὲν δέπα ἠδὲ τραπέζας
ἀνδρῶν δαιτυμόνων, οἵ μευ πατέρ' ἀμφεπένοντο
οἱ μὲν ἄρ' ἐς θῶκον πρόμολον, δήμοιό τε φῆμιν-
ἡ δ' αἶψα τρί' ἄλεισα κατακρύψασ' ὑπὸ κόλπῳ

470 ἔκφερον· αὐτὰρ ἐγὼν ἐπόμην ἀεσιφροσύνησιν.
δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί·
ἡμεῖς δ' ἐς λιμένα κλυτὸν ἤλθομεν ὦκα κιόντες,
ἔνθ' ἄρα Φοινίκων ἀνδρῶν ἦν ὠκύαλος νηῦς.
οἱ μὲν ἔπειτ' ἀναβάντες ἐπέπλεον ὑγρὰ κέλευθα,
475 νὼ ἀναβησάμενοι· ἐπὶ δὲ Ζεὺς οὖρον ἴαλλεν.
ἑξῆμαρ μὲν ὁμῶς πλέομεν νύκτας τε καὶ ἦμαρ·
ἀλλ' ὅτε δὴ ἕβδομον ἦμαρ ἐπὶ Ζεὺς θῆκε Κρονίων,
τὴν μὲν ἔπειτα γυναῖκα βάλ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα·
ἄντλῳ δ' ἐνδούπησε πεσοῦσ', ὡς εἰναλίη κήξ·
480 καὶ τὴν μὲν φώκῃσι καὶ ἰχθύσι κύρμα γενέσθαι
ἔκβαλον· αὐτὰρ ἐγὼ λιπόμην, ἀκαχήμενος ἦτορ.
τοὺς δ' Ἰθάκῃ ἐπέλασσε φέρων ἄνεμός τε καὶ ὕδωρ
ἔνθα με Λαέρτης πρίατο κτεάτεσσιν ἑοῖσιν.
οὕτω τήνδε τε γαῖαν ἐγὼν ἴδον ὀφθαλμοῖσιν.
485 Τὸν δ' αὖ Διογενὴς Ὀδυσεὺς ἠμείβετο μύθῳ·
Εὔμαι', ἦ μάλα δή μοι ἐνὶ φρεσὶ θυμὸν ὄρινας,
ταῦτα ἕκαστα λέγων, ὅσα δὴ πάθες ἄλγεα θυμῷ.
ἀλλ' ἤτοι σοὶ μὲν παρὰ καὶ κακῷ ἐσθλὸν ἔθηκεν
Ζεύς, ἐπεὶ ἀνδρὸς δώματ' ἀφίκεο πολλὰ μογήσας
490 ἠπίου, ὅς δή τοι παρέχει βρῶσίν τε πόσιν τε
ἐνδυκέως, ζώεις δ' ἀγαθὸν βίον· αὐτὰρ ἔγωγε
πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστε' ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκάνω.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
καδδραθέτην δ' οὐ πολλὸν ἐπὶ χρόνον, ἀλλὰ μίνυνθα·
495 αἶψα γὰρ Ἠὼς ἦλθεν ἐΰθρονος. – Οἱ δ' ἐπὶ χέρσου
Τηλεμάχου ἕταροι λύον ἱστία· κάδ' ἕλον ἱστὸν
καρπαλίμως· τὴν δ' εἰς ὅρμον προέρυσσαν ἐρετμοῖς·
ἐκ δ' εὐνὰς ἔβαλον, κατὰ δὲ πρυμνήσι' ἔδησαν·
ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βαῖνον ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης,
500 δειπνόν τ' ἐντύνοντο, κεραῶντό τε αἴθοπα οἶνον.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
τοῖσι δὲ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἤρχετο μύθων·
Ὑμεῖς μὲν νῦν ἄστυδ' ἐλαύνετε νῆα μέλαιναν·
αὐτὰρ ἐγὼν ἀγροὺς ἐπειείσομαι ἠδὲ βοτῆρας·
505 ἑσπέριος δ' εἰς ἄστυ ἰδὼν ἐμὰ ἔργα κάτειμι.
ἠῶθεν δέ κεν ὕμμιν ὁδοιπόριον παραθείμην,
δαῖτ' ἀγαθὴν κρειῶν τε καὶ οἴνου ἡδυπότοιο.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε Θεοκλύμενος θεοειδής·
ποῖ γὰρ ἐγώ, φίλε τέκνον, ἴω; τεῦ δώμαθ' ἵκωμαι
510 ἀνδρῶν, οἳ κρατέουσιν Ἰθάκης κάτα κοιρανέουσιν;
ἢ ἰθὺς σῆς μητρὸς ἴω καὶ σοῖο δόμοιο;

Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ἄλλως μέν σ' ἂν ἔγωγε καὶ ἡμέτερόνδε κελοίμην
ἔρχεσθ'· οὐ γάρ τι ξενίων ποθή· ἀλλὰ σοὶ αὐτῷ
515 χείρων· ἐπεί τοι ἐγὼ μὲν ἀπέσσυμαι, οὐδέ σε μήτηρ
ὄψεται· οὐ μὲν γάρ τι θαμὰ μνηστῆρσ' ἐνὶ οἴκῳ
φαίνεται, ἀλλ' ἄπο τῶν ὑπερῴῳ ἰστὸν ὑφαίνει.
ἀλλά τοι ἄλλον φῶτα πιφαύσκομαι, ὅν κεν ἵκηαι,
Εὐρύμαχον, Πολύβοιο δαΐφρονος ἀγλαὸν υἱόν,
520 τὸν νῦν ἶσα θεῷ Ἰθακήσιοι εἰςορόωσιν·
καὶ γὰρ πολλὸν ἄριστος ἀνήρ, μέμονέν τε μάλιστα
μητέρ' ἐμὴν γαμέειν, καὶ Ὀδυσσῆος γήρας ἔχειν.
ἀλλὰ τάγε Ζεὺς οἶδεν Ὀλύμπιος, αἰθέρι ναίων,
εἴ κέ σφι πρὸ γάμοιο τελευτήσει κακὸν ἦμαρ.
525 Ὣς ἄρα οἱ εἰπόντι ἐπέπτατο δεξιὸς ὄρνις,
κίρκος, Ἀπόλλωνος ταχὺς ἄγγελος· ἐν δὲ πόδεσσιν
τίλλε πέλειαν ἔχων, κατὰ δὲ πτερὰ χεῦεν ἔραζε,
μεσσηγὺς νηός τε καὶ αὐτοῦ Τηλεμάχοιο.
τὸν δὲ Θεοκλύμενος ἑτάρων ἀπονόσφι καλέσσας,
530 ἕν τ' ἄρα οἱ χειρί, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Τηλέμαχ', οὔ τοι ἄνευ θεοῦ ἵπτατο δεξιὸς ὄρνις·
ἔγνων γάρ μιν ἐςάντα ἰδὼν οἰωνὸν ἐόντα.
ὑμετέρου δ' οὐκ ἔστι γένος βασιλεύτερον ἄλλο
ἐν δήμῳ Ἰθάκης, ἀλλ' ὑμεῖς καρτεροὶ αἰεί.
535 Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
αἴ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, ἔπος τετελεσμένον εἴη·
τῷ κε τάχα γνοίης φιλότητά τε πολλά τε δῶρα
ἐξ ἐμεῦ, ὡς ἄν τίς σε συναντόμενος μακαρίζοι.
Ἦ, καὶ Πείραιον προςεφώνεε, πιστὸν ἑταῖρον·
540 Πείραιε Κλυτίδη, σὺ δέ μοι τάπερ ἄλλα μάλιστα
πείθῃ ἐμῶν ἑτάρων, οἵ μοι Πύλον εἰς ἅμ' ἕποντο·
καὶ νῦν μοι τὸν ξεῖνον ἄγων ἐν δώμασι σοῖσιν
ἐνδυκέως φιλέειν καὶ τιέμεν, εἰςόκεν ἔλθω.
Τὸν δ' αὖ Πείραιος δουρικλυτὸς ἀντίον ηὔδα·
545 Τηλέμαχ', εἰ γάρ κεν σὺ πολὺν χρόνον ἐνθάδε μίμνοις,
τόνδε τ' ἐγὼ κομιῶ, ξενίων δέ οἱ οὐ ποθὴ ἔσται.
Ὣς εἰπὼν ἐπὶ νηὸς ἔβη, ἐκέλευσε δ' ἑταίρους,
αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι.
οἱ δ' αἶψ' εἰςβαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον.
550 Τηλέμαχος δ' ὑπὸ ποσσὶν ἑδήσατο καλὰ πέδιλα,
εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὀξεῖ χαλκῷ,
νηὸς ἀπ' ἰκριόφιν· τοὶ δὲ πρυμνήσι' ἔλυσαν.
οἱ μὲν ἀνωσαντες πλέον ἐς πόλιν, ὡς ἐκέλευσεν

Τηλέμαχος, φίλος υἱὸς Ὀδυσσῆος θείοιο.
τὸν δ' ὦκα προβιβῶντα πόδες φέρον, ὄφρ' ἵκετ' αὐλήν,
ἔνθα οἱ ἦσαν ὗες μάλα μυρίαι, ἦσι συβώτης
ἑσθλὸς ἐὼν ἐνίαυεν, ἀνάκτεσιν ἤπια εἰδώς.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Π.

Rodeux ab itinere Telemachus venit in casam Eumæi (1–41). Ibi primum cum patre, achaus senis mendici personam gerente, colloquutus, et domesticam calamitatem conquestus, Eumæum reditus sui nuntium mittit ad matrem (42–153). Ita soli quum sunt, Minerva suasione juvenis redditus Ulysses a filio pater cognoscitur (154–239); mox cum eo de cede procorum deliberat, et, quæ deinceps domi agenda sint, præscribit (240–321). Interim aliquis sociorum Telemachi ex navi, in portum urbis invecta, simul cum Eumæo nuntiat Penelopæ, salvum revertisse filium (322–341). Nec multo post redit navis speculatoria procorum, qui irritis insidiis dolent, jamque in concione de Telemacho occidendo nova consilia inunt (342–408). Quibus ad se perlatis, Penelope in virorum conventum degressa, eo nomine Antinoum, auctorem sceleris, accusat (409–451). Sub noctem ad Ulyssem, rursus transformatum, et filium ejus redit Eumæus (452–481).

Τηλεμάχου ἀναγνωρισμὸς Ὀδυσσέως.

Τὼ δ' αὖτ' ἐν κλισίῃ Ὀδυσεὺς καὶ δῖος ὑφορβὸς
ἐντύνοντο ἄριστον ἅμ' ἠοῖ, κειαμένω πῦρ,
ἔκπεμψάν τε νομῆας ἅμ' ἀγρομένοισι σύεσσιν·
Τηλέμαχον δὲ περίσσαινον κύνες ὑλακόμωροι,
5 οὐδ' ὕλαον προςιόντα. νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς
σαίνοντάς τε κύνας, περί τε κτύπος ἦλθε ποδοῖιν.
αἶψα δ' ἄρ' Εὔμαιον ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Εὔμαι', ἦ μάλα τίς τοι ἐλεύσεται ἐνθάδ' ἑταῖρος,
ἢ καὶ γνώριμος ἄλλος· ἐπεὶ κύνες οὐχ ὑλάουσιν,
10 ἀλλὰ περισσαίνουσι· ποδῶν δ' ὑπὸ δοῦπον ἀκούω.
Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος, ὅτε οἱ φίλος υἱὸς
ἔστη ἐνὶ προθύροισι· ταφὼν δ' ἀνόρουσε συβώτης·
ἐκ δ' ἄρα οἱ χειρῶν πέσον ἄγγεα, τοῖς ἐπονεῖτο,
κιρνὰς αἴθοπα οἶνον. ὁ δ' ἀντίος ἦλθεν ἄνακτος·
15 κύσσε δέ μιν κεφαλήν τε καὶ ἄμφω φάεα καλά,
χεῖράς τ' ἀμφοτέρας· θαλερὸν δέ οἱ ἔκπεσε δάκρυ
ὡς δὲ πατὴρ ὃν παῖδα φίλα φρονέων ἀγαπάζει,
ἐλθόντ' ἐξ ἀπίης γαίης δεκάτῳ ἐνιαυτῷ,
μοῦνον, τηλύγετον, τῷ ἐπ' ἄλγεα πολλὰ μογήσῃ·

ὣς τότε Τηλέμαχον θεοειδέα δῖος ὑφορβὸς
πάντα κύσεν περιφύς, ὡς ἐκ θανάτοιο φυγόντα·
καί ῥ' ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Ἦλθες, Τηλέμαχε, γλυκερὸν φάος. οὔ σ' ἔτ' ἔγωγε
ὄψεσθαι ἐφάμην, ἐπεὶ ᾤχεο νηὶ Πύλονδε·
ἀλλ' ἄγε νῦν εἴςελθε, φίλον τέκος, ὄφρα σε θυμῷ
τέρψομαι εἰςορόων, νέον ἄλλοθεν ἔνδον ἐόντα.
οὐ μὲν γάρ τι θάμ' ἀγρὸν ἐπέρχεαι, οὐδὲ νομῆας,
ἀλλ' ἐπιδημεύεις· ὣς γάρ νύ τοι εὔαδε θυμῷ,
ἀνδρῶν μνηστήρων ἐςορᾶν ἀΐδηλον ὅμιλον.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ἔσσεται οὕτως, ἄττα· σέθεν δ' ἕνεκ' ἐνθάδ' ἱκάνω,
ὄφρα σέ τ' ὀφθαλμοῖσιν ἴδω, καὶ μῦθον ἀκούσω,
εἴ μοι ἔτ' ἐν μεγάροις μήτηρ μένει, ἠέ τις ἤδη
ἀνδρῶν ἄλλος ἔγημεν, Ὀδυσσῆος δέ που εὐνὴ
χήτει ἐνευναίων κάκ' ἀράχνια κεῖται ἔχουσα.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε συβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν·
καὶ λίην κείνη γε μένει τετληότι θυμῷ
σοῖσιν ἐνὶ μεγάροισιν· ὀϊζυραὶ δέ οἱ αἰεὶ
φθίνουσιν νύκτες τε καὶ ἤματα δακρυχεούσῃ.
Ὣς ἄρα φωνήσας οἱ ἐδέξατο χάλκεον ἔγχος·
αὐτὰρ ὅγ' εἴσω ἷεν, καὶ ὑπέρβη λάϊνον οὐδόν.
τῷ δ' ἕδρης ἐπιόντι πατὴρ ὑπόειξεν Ὀδυσσεύς·
Τηλέμαχος δ' ἑτέρωθεν ἐρήτυε, φώνησέν τε·
Ἧσ', ὦ ξεῖν'· ἡμεῖς δὲ καὶ ἄλλοθι δήομεν ἕδρην
σταθμῷ ἐν ἡμετέρῳ· πάρα δ' ἀνήρ, ὃς καταθήσει.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' αὖτις ἰὼν κατ' ἄρ' ἕζετο· τῷ δὲ συβώτης
χεῦεν ὑπο χλωρὰς ῥῶπας καὶ κῶας ὕπερθεν·
ἔνθα καθέζετ' ἔπειτα Ὀδυσσῆος φίλος υἱός.
τοῖσιν δ' αὖ κρειῶν πίνακας παρέθηκε συβώτης
ὀπταλέων, ἃ ῥα τῇ προτέρῃ ὑπέλειπον ἔδοντες·
σῖτον δ' ἐσσυμένως παρενήνεεν ἐν κανέοισιν,
ἐν δ' ἄρα κισσυβίῳ κίρνη μελιηδέα οἶνον·
αὐτὸς δ' ἀντίον ἷζεν Ὀδυσσῆος θείοιο.
οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
δὴ τότε Τηλέμαχος προςεφώνεε δῖον ὑφορβόν·
Ἄττα, πόθεν τοι ξεῖνος ὅδ' ἵκετο; πῶς δέ ἑ ναῦται
ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωνται;
οὐ μὲν γάρ τί ἑ πεζὸν ὀΐομαι ἐνθάδ' ἱκέσθαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
τοιγὰρ ἐγώ τοι, τέκνον, ἀληθέα πάντ' ἀγορεύσω.

ἐκ μὲν Κρητάων γένος εὔχεται εὐρειάων·
φησὶ δὲ πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστεα δινηθῆναι
πλαζόμενος· ὥς γάρ οἱ ἐπέκλωσεν τάγε δαίμων.
νῦν αὖ Θεσπρωτῶν ἀνδρῶν ἐκ νηὸς ἀποδρὰς
ἦλυθ' ἐμὸν πρὸς σταθμόν, ἐγὼ δέ τοι ἐγγυαλίξω·
ἔρξον, ὅπως ἐθέλεις· ἱκέτης δέ τοι εὔχεται εἶναι.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Εὖμαι, ἦ μάλα τοῦτο ἔπος θυμαλγὲς ἔειπες·
πῶς γὰρ δὴ τὸν ξεῖνον ἐγὼν ὑποδέξομαι οἴκῳ;
αὐτὸς μὲν νέος εἰμί, καὶ οὔπω χερσὶ πέποιθα
ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ·
μητρὶ δ' ἐμῇ δίχα θυμὸς ἐνὶ φρεσὶ μερμηρίζει,
ἢ αὐτοῦ παρ' ἐμοί τε μένῃ, καὶ δῶμα κομίζῃ,
εὐνήν τ' αἰδομένη πόσιος, δήμοιό τε φῆμιν·
ἢ ἤδη ἅμ' ἕπηται Ἀχαιῶν, ὅστις ἄριστος
μνᾶται ἐνὶ μεγάροισιν ἀνήρ, καὶ πλεῖστα πόρησιν.
ἀλλ' ἤτοι τὸν ξεῖνον, ἐπεὶ τεὸν ἵκετο δῶμα,
ἕσσω μιν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε, εἵματα καλά·
δώσω δὲ ξίφος ἄμφηκες, καὶ ποσσὶ πέδιλα,
πέμψω δ', ὅππῃ μιν κραδίη θυμός τε κελεύει.
εἰ δ' ἐθέλεις, σὺ κόμισσον, ἐνὶ σταθμοῖσιν ἐρύξας·
εἵματα δ' ἐνθάδ' ἐγὼ πέμψω καὶ σῖτον ἅπαντα,
ἕδμεναι, ὡς ἂν μή σε κατατρύχῃ καὶ ἑταίρους.
κεῖσε δ' ἂν οὔ μιν ἔγωγε μετὰ μνηστῆρας ἐῶμι
ἔρχεσθαι· λίην γὰρ ἀτάσθαλον ὕβριν ἔχουσιν·
μή μιν κερτομέωσιν, ἐμοὶ δ' ἄχος ἔσσεται αἰνόν.
πρῆξαι δ' ἀργαλέον τι μετὰ πλεόνεσσιν ἐόντα
ἄνδρα καὶ ἴφθιμον· ἐπειὴ πολὺ φέρτεροί εἰσιν.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
ὦ φίλ', ἐπεί θήν μοι καὶ ἀμείψασθαι θέμις ἐστίν,
ἦ μάλα μευ καταδάπτετ' ἀκούοντος φίλον ἦτορ,
οἷά φατε μνηστῆρας ἀτάσθαλα μηχανάασθαι
ἐν μεγάροις, ἀέκητι σέθεν, τοιούτου ἐόντος.
εἰπέ μοι, ἦέ ἑκὼν ὑποδάμνασαι, ἦ σέγε λαοὶ
ἐχθαίρουσ' ἀνὰ δῆμον, ἐπισπόμενοι θεοῦ ὀμφῇ·
ἤ τι καστγνήτοις ἐπιμέμφεαι· οἷσίπερ ἀνὴρ
μαρναμένοισι πέποιθε, καὶ εἰ μέγα νεῖκος ὄρηται.
αἴ γὰρ ἐγὼν οὕτω νέος εἴην τῷδ' ἐπὶ θυμῷ,
ἢ παῖς ἐξ Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ἠὲ καὶ αὐτός
[ἔλθοι ἀλητεύων· ἔτι γὰρ καὶ ἐλπίδος αἶσα·]
αὐτίκ' ἔπειτ' ἀπ' ἐμεῖο κάρη τάμοι ἀλλότριος φώς,
εἰ μὴ ἐγὼ κείνοισι κακὸν πάντεσσι γενοίμην,

ἀλλ' ἕνεκ' οὐλομένης γαστρὸς κακὰ κήδε' ἔχουσιν
345 ἀνέρες, ὅν κεν ἵκηται ἄλη καὶ πῆμα καὶ ἄλγος.
νῦν δ' ἐπεὶ ἰσχανάᾳς, μεῖναί τέ με κεῖνον ἄνωγας,
εἰπὲ ἄγε μοι περὶ μητρὸς Ὀδυσσῆος θείοιο,
πατρός θ', ὃν κατέλειπεν ἰὼν ἐπὶ γήραος οὐδῷ
εἴ που ἔτι ζώουσιν ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο,
350 ἢ ἤδη τεθνᾶσι, καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισιν.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε συβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν·
τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
Λαέρτης μὲν ἔτι ζώει, Διὶ δ' εὔχεται αἰεί,
θυμὸν ἀπὸ μελέων φθίσθαι οἷς ἐν μεγάροισιν·
355 ἐκπάγλως γὰρ παιδὸς ὀδύρεται οἰχομένοιο,
κουριδίης τ' ἀλόχοιο δαΐφρονος, ἥ ἑ μάλιστα
ἤκαχ' ἀποφθιμένη, καὶ ἐν ὠμῷ γήραϊ θῆκεν.
ἡ δ' ἄχεϊ οὐ παιδὸς ἀπέφθιτο κυδαλίμοιο,
λευγαλέῳ θανάτῳ· ὥς μὴ θάνοι, ὅςτις ἔμοιγε
360 ἐνθάδε ναιετάων φίλος εἴη, καὶ φίλα ἔρδοι.
ὄφρα μὲν οὖν δὴ κείνη ἔην, ἀχέουσά περ ἔμπης,
τόφρα τί μοι φίλον ἔσκε μεταλλῆσαι καὶ ἔρεσθαι,
οὕνεκά μ' αὐτὴ θρέψεν ἅμα Κτιμένῃ ταναπέπλῳ,
θυγατέρ' ἰφθίμῃ, τὴν ὀπλοτάτην τέκε παίδων·
365 τῇ ὁμοῦ ἐτρεφόμην, ὀλίγον δέ τί μ' ἧσσον ἐτίμα.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἥβην πολυήρατον ἱκόμεθ' ἄμφω,
τὴν μὲν ἔπειτα Σάμηνδ' ἔδοσαν, καὶ μυρί' ἔλοντο.
αὐτὰρ ἐμὲ χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματ' ἐκείνη
καλὰ μάλ' ἀμφιέσασα, ποσὶν δ' ὑποδήματα δοῦσα,
370 ἀγρόνδε προΐαλλε· φίλει δέ με κηρόθι μᾶλλον.
νῦν δ' ἤδη τούτων ἐπιδεύομαι· ἀλλά μοι αὐτῷ
ἔργον ἀέξουσιν μάκαρες θεοί, ᾧ ἐπιμίμνω·
τῶν ἔφαγόν τ' ἔπιόν τε, καὶ αἰδοίοισιν ἔδωκα.
ἐκ δ' ἄρα δεσποίνης οὐ μείλιχον ἔστιν ἀκοῦσαι
375 οὔτ' ἔπος, οὔτε τι ἔργον· ἐπεὶ κακὸν ἔμπεσεν οἴκῳ,
ἄνδρες ὑπερφίαλοι· μέγα δὲ δμῶες χατέουσιν
ἀντία δεσποίνης φάσθαι, καὶ ἕκαστα πυθέσθαι,
καὶ φαγέμεν, πιέμεν τε, ἔπειτα δὲ καί τι φέρεσθαι
ἀγρόνδ', οἷά τε θυμὸν ἀεὶ δμώεσσιν ἰαίνει.
380 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς
ὦ πόποι! ὡς ἄρα τυτθὸς ἐών, Εὔμαιε συβῶτα,
πολλὸν ἀπεπλάγχθης σῆς πατρίδος ἠδὲ τοκήων.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
ἠὲ διεπράθετο πτόλις ἀνδρῶν εὐρυάγυια,
385 ἦ ἔνι ναιετάασκε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ·

Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ἄλγιον, ἀλλ' ἔμπης μιν ἐάσομεν, ἀχνύμενοί περ.
εἰ γάρ πως εἴη αὐτάγρετα πάντα βροτοῖσιν,
πρῶτόν κεν τοῦ πατρὸς ἑλοίμεθα νόστιμον ἦμαρ.
150 ἀλλὰ σύγ' ἀγγείλας ὀπίσω κίε, μηδὲ κατ' ἀγροὺς
πλάζεσθαι μετ' ἐκεῖνον· ἀτὰρ πρὸς μητέρα εἰπεῖν,
ἀμφίπολον ταμίην ὀτρυνέμεν ὅττι τάχιστα
κρύβδην· κείνη γάρ κεν ἀπαγγείλειε γέροντι.
Ἦ ῥα, καὶ ὥρσε συφορβόν· ὁ δ' εἵλετο χερσὶ πέδιλα,
155 δησάμενος δ' ὑπὸ ποσσὶ πόλινδ' ἴεν. οὐδ' ἄρ' Ἀθήνην
λῆθεν ἀπὸ σταθμοῖο κιὼν Εὔμαιος ὑφορβός·
ἀλλ' ἦγε σχεδὸν ἦλθε· δέμας δ' ἤϊκτο γυναικί,
καλῇ τε μεγάλῃ τε, καὶ ἀγλαὰ ἔργ' εἰδυίῃ.
στῆ δὲ κατ' ἀντίθυρον κλισίης Ὀδυσῆϊ φανεῖσα·
160 οὐδ' ἄρα Τηλέμαχος ἴδεν ἀντίον, οὐδ' ἐνόησεν-
οὐ γάρ πω πάντεσσι θεοὶ φαίνονται ἐναργεῖς-
ἀλλ' Ὀδυσεύς τε κύνες τε ἴδον, καί ῥ' οὐχ ὑλάοντο,
κνυζηθμῷ δ' ἐτέρωσε διὰ σταθμοῖο φόβηθεν.
ἡ δ' ἄρ' ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε· νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεύς,
165 ἐκ δ' ἦλθεν μεγάροιο παρὲκ μέγα τειχίον αὐλῆς,
στῆ δὲ πάροιθ' αὐτῆς· τὸν δὲ προςέειπεν Ἀθήνη·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
ἤδη νῦν σῷ παιδὶ ἔπος φάο, μηδ' ἐπίκευθε,
ὡς ἂν μνηστῆρσιν θάνατον καὶ Κῆρ' ἀραρόντε
170 ἔρχησθον προτὶ ἄστυ περικλυτόν· οὐδ' ἐγὼ αὐτὴ
δηρὸν ἀπὸ σφῶϊν ἔσομαι, μεμανῖα μάχεσθαι·
Ἦ, καὶ χρυσείῃ ῥάβδῳ ἐπεμάσσατ' Ἀθήνη·
φᾶρος μὲν οἱ πρῶτον ἐϋπλυνὲς ἠδὲ χιτῶνα
θῆκ' ἀμφὶ στήθεσσι· δέμας δ' ὤφελλε καὶ ἤβην.
175 ἂψ δὲ μελαγχροιὴς γένετο, γναθμοὶ δὲ τάνυσθεν·
κυάνεαι δ' ἐγένοντο γενειάδες ἀμφὶ γένειον.
ἡ μὲν ἄρ' ὣς ἔρξασα πάλιν κίεν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ἤϊεν ἐς κλισίην· θάμβησε δέ μιν φίλος υἱός·
ταρβήσας δ' ἐτέρωσε βάλ' ὄμματα, μὴ θεὸς εἴη,
180 καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Ἀλλοῖός μοι, ξεῖνε, φάνης νέον ἠὲ πάροιθεν,
ἄλλα δὲ εἵματ' ἔχεις, καί τοι χρὼς οὐκέθ' ὁμοῖος.
ἦ μάλα τις θεός ἐσσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν·
ἀλλ' ἴληθ', ἵνα τοι κεχαρισμένα δώομεν ἱρά,
185 ἠδὲ χρύσεα δῶρα, τετυγμένα· φείδεο δ' ἡμέων.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπεσσι πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
οὔτις τοι θεός εἰμι· τί μ' ἀθανάτοισιν ἐΐσκεις;

ἀλλὰ πατὴρ τεός εἰμι, τοῦ εἵνεκα σὺ στεναχίζων
πάσχεις ἄλγεα πολλά, βίας ὑποδέγμενος ἀνδρῶν.
190 Ὣς ἄρα φωνήσας υἱὸν κύσε, κὰδ δὲ παρειῶν
δάκρυον ἧκε χαμᾶζε· πάρος δ' ἔχε νωλεμὲς αἰεί.
Τηλέμαχος δ' - οὐ γάρ πω ἐπείθετο ὃν πατέρ' εἶναι -
ἐξαῦτίς μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Οὐ σύγ' Ὀδυσσεύς ἐσσι, πατὴρ ἐμός· ἀλλά με δαίμων
195 θέλγει, ὄφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στεναχίζω.
οὐ γάρ πως ἂν θνητὸς ἀνὴρ τάδε μηχανόωτο
ᾧ αὐτοῦ γε νόῳ, ὅτε μὴ θεὸς αὐτὸς ἐπελθὼν
ῥηϊδίως ἐθέλων θείη νέον ἠὲ γέροντα.
ἦ γάρ τοι νέον ἧσθα γέρων, καὶ ἀεικέα ἕσσο·
200 νῦν δὲ θεοῖσιν ἔοικας, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Τηλέμαχ', οὔ σε ἔοικε φίλον πατέρ' ἔνδον ἐόντα
οὔτε τι θαυμάζειν περιώσιον, οὔτ' ἀγάασθαι.
οὐ μὲν γάρ τοι ἔτ' ἄλλος ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς·
205 ἀλλ' ὅδ' ἐγὼ τοιόσδε, παθὼν κακά, πολλὰ δ' ἀληθείς,
ἦλυθον εἰκοστῷ ἔτεϊ ἐς πατρίδα γαῖαν.
αὐτάρ τοι τόδε ἔργον Ἀθηναίης ἀγελείης,
ἥτε με τοῖον ἔθηκεν, ὅπως ἐθέλει· δύναται γάρ·
ἄλλοτε μὲν πτωχῷ ἐναλίγκιον, ἄλλοτε δ' αὖτε
210 ἀνδρὶ νέῳ, καὶ καλὰ περὶ χροῖ εἵματ' ἔχοντι.
ῥηϊδιον δὲ θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
ἠμὲν κυδῆναι θνητὸν βροτόν, ἠδὲ κακῶσαι.
Ὣς ἄρα φωνήσας κατ' ἄρ' ἕζετο· Τηλέμαχος δὲ
ἀμφιχυθεὶς πατέρ' ἐσθλὸν ὀδύρετο, δάκρυα λείβων.
215 ἀμφοτέροισι δὲ τοῖσιν ὑφ' ἵμερος ὦρτο γόοιο
κλαῖον δὲ λιγέως, ἀδινώτερον ἤ τ' οἰωνοί,
φῆναι ἢ αἰγυπιοὶ γαμψώνυχες, οἷσίτε τέκνα
ἀγρόται ἐξείλοντο, πάρος πετεηνὰ γενέσθαι·
ὣς ἄρα τοίγ' ἐλεεινὸν ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβον.
220 καί νύ κ' ὀδυρομένοισιν ἔδυ φάος ἠελίοιο,
εἰ μὴ Τηλέμαχος προσεφώνεεν ὃν πατέρ' αἶψα·
Ποίῃ γὰρ νῦν δεῦρο, πάτερ φίλε, νηῒ σε ναῦται
ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωνται;
οὐ μὲν γάρ τί σε πεζὸν ὀΐομαι ἐνθάδ' ἱκέσθαι.
225 Τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς
τοιγὰρ ἐγώ τοι, τέκνον, ἀληθείην καταλέξω.
Φαίηκές μ' ἄγαγον ναυσίκλυτοι, οἵτε καὶ ἄλλους
ἀνθρώπους πέμπουσιν, ὅτις σφέας εἰςαφίκηται·
καί μ' εὕδοντ' ἐν νηῒ θοῇ ἐπὶ πόντον ἄγοντες,

230 κάτθεσαν εἰς Ἰθάκην· ἔπορον δέ μοι ἀγλαὰ δῶρα,
χαλκόν τε χρυσὸν τε ἅλις, ἐσθῆτά θ' ὑφαντήν·
καὶ τὰ μὲν ἐν σπήεσσι θεῶν ἰότητι κέονται.
νῦν αὖ δεῦρ' ἱκόμην, ὑποθημοσύνῃσιν Ἀθήνης,
ὄφρα κε δυςμενέεσσι φόνου πέρι βουλεύσωμεν.
235 ἀλλ' ἄγε μοι μνηστῆρας ἀριθμήσας κατάλεξον,
ὄφρ' εἰδέω, ὅσσοι τε καὶ οἵτινες ἀνέρες εἰσίν·
καί κεν ἐμὸν κατὰ θυμὸν ἀμύμονα μερμηρίξας
φράσσομαι, εἴ κεν νῶϊ δυνησόμεθ' ἀντιφέρεσθαι,
μούνω ἄνευθ' ἄλλων, ἢ καὶ διζησόμεθ' ἄλλους.
240 Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ὦ πάτερ, ἤτοι σεῖο μέγα κλέος αἰὲν ἄκουον,
χεῖράς τ' αἰχμητὴν ἔμεναι, καὶ ἐπίφρονα βουλήν·
ἀλλὰ λίην μέγα εἶπες· ἄγη μ' ἔχει· οὐδέ κεν εἴη,
ἄνδρε δύω πολλοῖσι καὶ ἰφθίμοισι μάχεσθαι.
245 μνηστήρων δ' οὔτ' ἄρ δεκὰς ἀτρεκές, οὔτε δύ' οἶαι,
ἀλλὰ πολὺ πλέονες· τάχα δ' εἴσεαι ἐνθάδ' ἀριθμόν.
ἐκ μὲν Δουλιχίοιο δύω καὶ πεντήκοντα
κοῦροι κεκριμένοι, ἓξ δὲ δρηστῆρες ἕπονται·
ἐκ δὲ Σάμης πίσυρές τε καὶ εἴκοσι φῶτες ἕασιν
250. ἐκ δὲ Ζακύνθου ἕασιν ἐείκοσι κοῦροι Ἀχαιῶν,
ἐκ δ' αὐτῆς Ἰθάκης δυοκαίδεκα πάντες ἄριστοι,
καί σφιν ἅμ' ἐστὶ Μέδων κήρυξ, καὶ θεῖος ἀοιδός,
καὶ δοιὼ θεράποντε, δαήμονε δαιτροσυνάων.
τῶν εἴ κεν πάντων ἀντήσομεν ἔνδον ἐόντων,
255 μὴ πολύπικρα καὶ αἰνὰ βίας ἀποτίσεαι ἐλθών.
ἀλλὰ σύγ', εἰ δύνασαί τιν' ἀμύντορα μερμηρίξαι,
φράζευ, ὅ κέν τις νῶϊν ἀμύνοι πρόφρονι θυμῷ.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
τοιγὰρ ἐγὼν ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο, καί μευ ἄκουσον·
260 καὶ φράσαι, εἴ κεν νῶϊν Ἀθήνη σὺν Διΐ πατρὶ
ἀρκέσει, ἠέ τιν' ἄλλον ἀμύντορα μερμηρίξω.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ἐσθλώ τοι τούτω γ' ἐπαμύντορε, τοὺς ἀγορεύεις,
ὕψι περ ἐν νεφέεσσι καθημένω· ὥτε καὶ ἄλλοις
265 ἀνδράσι τε κρατέουσι καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
οὐ μέν τοι κείνω γε πολὺν χρόνον ἀμφὶς ἔεσθον
φυλόπιδος κρατερῆς, ὁπότε μνηστῆρσι καὶ ἡμῖν
ἐν μεγάροισιν ἐμοῖσι μένος κρίνηται Ἄρηος.
270 ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν ἔρχευ ἅμ' ἠοῖ φαινομένῃφιν
οἴκαδε, καὶ μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισιν ὁμίλει·

Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ἄλλως μέν σ' ἂν ἔγωγε καὶ ἡμέτερόνδε κελοίμην
ἔρχεσθ'· οὐ γάρ τι ξενίων ποθή· ἀλλὰ σοὶ αὐτῷ
515 χεῖρον· ἐπεί τοι ἐγὼ μὲν ἀπέσσυμαι, οὐδέ σε μήτηρ
ὄψεται· οὐ μὲν γάρ τι θαμὰ μνηστῆρσ' ἐνὶ οἴκῳ
φαίνεται, ἀλλ' ἄπο τῶν ὑπερῴῃ ἱστὸν ὑφαίνει.
ἀλλά τοι ἄλλον φῶτα πιφαύσκομαι, ὅν κεν ἵκηαι,
Εὐρύμαχον, Πολύβοιο δαΐφρονος ἀγλαὸν υἱόν,
520 τὸν νῦν ἶσα θεῷ Ἰθακήσιοι εἰςορόωσιν·
καὶ γὰρ πολλὸν ἄριστος ἀνήρ, μέμονέν τε μάλιστα
μητέρ' ἐμὴν γαμέειν, καὶ Ὀδυσσῆος γήρας ἔξειν.
ἀλλὰ τάγε Ζεὺς οἶδεν Ὀλύμπιος, αἰθέρι ναίων,
εἴ κέ σφι πρὸ γάμοιο τελευτήσει κακὸν ἦμαρ.
525 Ὣς ἄρα οἱ εἰπόντι ἐπέπτατο δεξιὸς ὄρνις,
κίρκος, Ἀπόλλωνος ταχὺς ἄγγελος· ἐν δὲ πόδεσσιν
τίλλε πέλειαν ἔχων, κατὰ δὲ πτερὰ χεῦεν ἔραζε,
μεσσηγὺς νηός τε καὶ αὐτοῦ Τηλεμάχοιο.
τὸν δὲ Θεοκλύμενος ἑτάρων ἀπονόσφι καλέσσας,
530 ἕν τ' ἄρα οἱ χειρί, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Τηλέμαχ', οὔ τοι ἄνευ θεοῦ ἵπτατο δεξιὸς ὄρνις·
ἔγνων γάρ μιν ἐςάντα ἰδὼν οἰωνὸν ἐόντα.
ὑμετέρου δ' οὐκ ἔστι γένος βασιλεύτερον ἄλλο
ἐν δήμῳ Ἰθάκης, ἀλλ' ὑμεῖς καρτεροὶ αἰεί.
535 Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
αἴ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, ἔπος τετελεσμένον εἴη·
τῷ κε τάχα γνοίης φιλότητά τε πολλά τε δῶρα
ἐξ ἐμεῦ, ὡς ἄν τίς σε συναντόμενος μακαρίζοι.
Ἦ, καὶ Πείραιον προςεφώνεε, πιστὸν ἑταῖρον·
540 Πείραιε Κλυτίδη, σὺ δέ μοι τάπερ ἄλλα μάλιστα
πείθῃ ἐμῶν ἑτάρων, οἵ μοι Πύλον εἰς ἅμ' ἕποντο·
καὶ νῦν μοι τὸν ξεῖνον ἄγων ἐν δώμασι σοῖσιν
ἐνδυκέως φιλέειν καὶ τιέμεν, εἰςόκεν ἔλθω.
Τὸν δ' αὖ Πείραιος δουρικλυτὸς ἀντίον ηὔδα·
545 Τηλέμαχ', εἰ γάρ κεν σὺ πολὺν χρόνον ἐνθάδε μίμνοις,
τόνδε τ' ἐγὼ κομιῶ, ξενίων δέ οἱ οὐ ποθὴ ἔσται.
Ὣς εἰπὼν ἐπὶ νηὸς ἔβη, ἐκέλευσε δ' ἑταίρους,
αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἁνά τε πρυμνήσια λῦσαι.
οἱ δ' αἶψ' εἰςβαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον.
550 Τηλέμαχος δ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὀξεῖ χαλκῷ,
νηὸς ἀπ' ἰκριόφιν· τοὶ δὲ πρυμνήσι' ἔλυσαν.
οἱ μὲν ἀνωσαντες πλέον ἐς πόλιν, ὡς ἐκέλευσεν

ἔργα μετερχόμενος· τοὶ δ' ἐν μεγάροισιν ἕκηλοι
315 χρήματα δαρδάπτουσιν ὑπέρβιον, οὐδ' ἔπι φειδώ.
ἀλλ' ἤτοι σε γυναῖκας ἐγὼ δεδάασθαι ἄνωγα,
αἵτε σ' ἀτιμάζουσι, καὶ αἳ νηλιτεῖς εἰσίν·
ἀνδρῶν δ' οὐκ ἂν ἔγωγε κατὰ σταθμοὺς ἐθέλοιμι
ἡμέας πειράζειν, ἀλλ' ὕστερα ταῦτα πένεσθαι,
320 εἰ ἐτέον γέ τι οἶσθα Διὸς τέρας αἰγιόχοιο.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.-
ἡ δ' ἄρ' ἔπειτ' Ἰθάκηνδε κατήγετο νῆς εὐεργής,
ἣ φέρε Τηλέμαχον Πυλόθεν καὶ πάντας ἑταίρους.
οἱ δ' ὅτε δὴ λιμένος πολυβενθέος ἐντὸς ἵκοντο,
325 νῆα μὲν οἴγε μέλαιναν ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν,
τεύχεα δέ σφ' ἀπένεικαν ὑπέρθυμοι θεράποντες·
αὐτίκα δ' ἐς Κλυτίοιο φέρον περικαλλέα δῶρα.
αὐτὰρ κήρυκα πρόεσαν δόμον εἰς Ὀδυσῆος,
ἀγγελίην ἐρέοντα περίφρονι Πηνελοπείῃ,
330 οὕνεκα Τηλέμαχος μὲν ἐπ' ἀγροῦ, νῆα δ' ἀνώγει
ἄστυδ' ἀποπλείειν· ἵνα μὴ δείσασ' ἐνὶ θυμῷ
ἰφθίμη βασίλεια τέρεν κατὰ δάκρυον εἴβοι.
τὼ δὲ συναντήτην κήρυξ καὶ δῖος ὑφορβός,
τῆς αὐτῆς ἕνεκ' ἀγγελίης, ἐρέοντε γυναικί.
335 ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵκοντο δόμον θείου βασιλῆος,
κήρυξ μέν ῥα μέσῃσι μετὰ δμωῇσιν ἔειπεν·
Ἤδη τοι, βασίλεια, φίλος παῖς εἰλήλουθεν.
Πηνελοπείη δ' εἶπε συβώτης ἄγχι παραστὰς
πάντ', ὅσα οἱ φίλος υἱὸς ἀνώγει μυθήσασθαι.
340 αὐτὰρ ἐπειδὴ πᾶσαν ἐφημοσύνην ἀπέειπεν,
βῆ ῥ' ἴμεναι μετ' ὖας, λίπε δ' ἕρκεά τε μέγαρόν τε.
Μνηστῆρες δ' ἀκάχοντο, κατήφησάν τ' ἐνὶ θυμῷ·
ἐκ δ' ἦλθον μεγάροιο παρὲκ μέγα τειχίον αὐλῆς,
αὐτοῦ δὲ προπάροιθε θυράων ἑδριόωντο.
345 τοῖσιν δ' Εὐρύμαχος, Πολύβου παῖς, ἦρχ' ἀγορεύειν·
Ὦ φίλοι, ἦ μέγα ἔργον ὑπερφιάλως τετέλεσται
Τηλεμάχῳ, ὁδὸς ἥδε· φάμεν δέ οἱ οὐ τελέεσθαι.
ἀλλ' ἄγε, νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν, ἥτις ἀρίστη,
ἐς δ' ἐρέτας ἁλιῆας ἀγείρομεν, οἵ κε τάχιστα
350 κείνοις ἀγγείλωσι θοῶς οἰκόνδε νέεσθαι.
· Οὔπω πάν εἰρηθ', ὅτ' ἄρ' Ἀμφίνομος ἴδε νῆα,
στρεφθεὶς ἐκ χώρης, λιμένος πολυβενθέος ἐντός,
ἱστία τε στέλλοντας, ἐρετμά τε χερσὶν ἔχοντας.
ἠδὺ δ' ἄρ' ἐκγελάσας μετεφώνεεν οἷς ἑτάροισιν·
355 Μή τιν' ἔτ' ἀγγελίην ὀτρύνομεν· οἶδε γὰρ ἔνδον·

ἤ τις σφιν τόδ' ἔειπε θεῶν, ἢ εἴςιδον αὐτοὶ
νῆα παρερχομένην, τὴν δ' οὐκ ἐδύναντο κιχῆναι.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἀνστάντες ἔβαν ἐπὶ θῖνα θαλάσσης
αἶψα δὲ νῆα μέλαιναν ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν,
360 τεύχεα δέ σφ' ἀπένεικαν ὑπέρθυμοι θεράποντες.
αὐτοὶ δ' εἰς ἀγορὴν κίον ἀθρόοι, οὐδέ τιν' ἄλλον
εἴων οὔτε νέων μεταΐζειν, οὔτε γερόντων.
τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη, Εὐπείθεος υἱός·
Ὦ πόποι, ὡς τόνδ' ἄνδρα θεοὶ κακότητος ἔλυσαν!
365 ἤματα μὲν σκοποὶ ἷζον ἐπ' ἄκριας ἠνεμοέσσας,
αἰὲν ἐπασσύτεροι· ἅμα δ' ἠελίῳ καταδύντι,
οὔποτ' ἐπ' ἠπείρου νύκτ' ἄσαμεν, ἀλλ' ἐνὶ πόντῳ
νηῒ θοῇ πλέοντες ἐμίμνομεν Ἠῶ δῖαν,
Τηλέμαχον λοχόωντες, ἵνα φθίσωμεν ἑλόντες
370 αὐτόν· τὸν δ' ἄρα τέως μὲν ἀπήγαγεν οἴκαδε δαίμων.
ἡμεῖς δ' ἐνθάδε οἱ φραζώμεθα λυγρὸν ὄλεθρον
Τηλεμάχῳ· μηδ' ἡμας ὑπεκφύγοι· οὐ γὰρ ὀΐω,
τούτου γε ζώοντος, ἀνύσσεσθαι τάδε ἔργα.
αὐτὸς μὲν γὰρ ἐπιστήμων βουλῇ τε νόῳ τε·
375 λαοὶ δ' οὐκέτι πάμπαν ἐφ' ἡμῖν ἦρα φέρουσιν.
ἀλλ' ἄγετε, πρὶν κεῖνον ὁμηγυρίσασθαι Ἀχαιοὺς
εἰς ἀγορήν – οὐ γάρ τι μεθησέμεναί μιν ὀΐω,
ἀλλ' ἀπομηνίσει, ἐρέει δ' ἐν πᾶσιν ἀναστάς,
οὕνεκά οἱ φόνον αἰπὺν ἐράπτομεν, οὐδ' ἐκίχημεν·
380 οἱ δ' οὐκ αἰνήσουσιν ἀκούοντες κακὰ ἔργα·
μήτι κακὸν ῥέξωσι, καὶ ἡμέας ἐξελάσωσιν
γαίης ἡμετέρης, ἄλλων δ' ἀφικώμεθα δῆμον –
ἀλλὰ φθέωμεν ἑλόντες ἐπ' ἄγροῦ νόσφι πόληος,
ἢ ἐν ὁδῷ· βίοτον δ' αὐτοὶ καὶ κτήματ' ἔχωμεν,
385 δασσάμενοι κατὰ μοῖραν ἐφ' ἡμέας, οἰκία δ' αὖτε
κείνου μητέρι δοῖμεν ἔχειν, ἠδ' ὅστις ὀπυίοι.
εἰ δ' ὑμῖν ὅδε μῦθος ἀφανδάνει, ἀλλὰ βόλεσθε
αὐτόν τε ζώειν καὶ ἔχειν πατρώϊα πάντα,
μή οἱ χρήματ' ἔπειτα ἅλις θυμηδέ' ἔδωμεν,
390 ἐνθάδ' ἀγειρόμενοι, ἀλλ' ἐκ μεγάροιο ἕκαστος
μνάσθω ἐέδνοισιν διζήμενος· ἡ δέ κ' ἔπειτα
γήμαιθ', ὅς κε πλεῖστα πόροι, καὶ μόρσιμος ἔλθοι.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
τοῖσιν δ' Ἀμφίνομος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν,
395 Νίσου φαίδιμος υἱός, Ἀρητιάδαο ἄνακτος·
ὅς ῥ' ἐξ Δουλιχίου πολυπύρου, ποιήεντος,
ἡγεῖτο μνηστῆρσι, μάλιστα δὲ Πηνελοπείῃ

ἤνδανε μύθοισι· φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῇσιν·
ὁ σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
400 Ὦ φίλοι, οὐκ ἂν ἔγωγε κατακτείνειν ἐθέλοιμι
Τηλέμαχον· δεινὸν δὲ γένος βασιλήϊόν ἐστιν
κτείνειν· ἀλλὰ πρῶτα θεῶν εἰρώμεθα βουλάς.
εἰ μέν κ' αἰνήσωσι Διὸς μεγάλοιο θέμιστες,
αὐτός τε κτενέω, τούς τ' ἄλλους πάντας ἀνώξω·
405 εἰ δέ κ' ἀποτρωπῶσι θεοί, παύσασθαι ἄνωγα.
Ὣς ἔφατ' Ἀμφίνομος· τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.
αὐτίκ' ἔπειτ' ἀνστάντες ἔβαν δόμον εἰς Ὀδυσῆος·
ἐλθόντες δ' ἑκάθιζον ἐπὶ ξεστοῖσι θρόνοισιν.
Ἡ δ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε περίφρων Πηνελόπεια,
410 μνηστήρεσσι φανῆναι ὑπέρβιον ὕβριν ἔχουσιν.
πεύθετο γὰρ οὗ παιδὸς ἐνὶ μεγάροισιν ὄλεθρον·
κήρυξ γάρ οἱ ἔειπε Μέδων, ὃς ἐπεύθετο βουλάς.
βῆ δ' ἰέναι μέγαρόνδε σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν.
ἀλλ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο δῖα γυναικῶν,
415 στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο,
ἄντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα·
Ἀντίνοον δ' ἐνένιπτεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν.
Ἀντίνοε, ὕβριν ἔχων, κακομήχανε! καὶ δέ σέ φασιν
ἐν δήμῳ Ἰθάκης μεθ' ὁμήλικας ἔμμεν' ἄριστον
420 βουλῇ καὶ μύθοισι· σὺ δ' οὐκ ἄρα τοῖος ἔησθα.
μάργε, τίη δὲ σὺ Τηλεμάχῳ θάνατόν τε μόρον τε
ῥάπτεις, οὐδ' ἱκέτας ἐμπάζεαι, οἷσιν ἄρα Ζεὺς
μάρτυρος; οὐ δ' ὁσίη κακὰ ῥάπτειν ἀλλήλοισιν.
ἦ οὐκ οἶσθ', ὅτε δεῦρο πατὴρ τεὸς ἵκετο φεύγων,
425 δῆμον ὑποδδείσας; δὴ γὰρ κεχολώατο λίην,
οὕνεκα ληϊστῆρσιν ἐπισπόμενος Ταφίοισιν
ἤκαχε Θεσπρωτούς· οἱ δ' ἡμῖν ἄρθμοι ἦσαν·
τόν ῥ' ἔθελον φθῖσαι, καὶ ἀποῤῥαῖσαι φίλον ἦτορ,
ἠδὲ κατὰ ζωὴν φαγέειν μενοεικέα πολλήν·
430 ἀλλ' Ὀδυσεὺς κατέρυκε καὶ ἔσχεθεν ἱεμένους περ.
τοῦ νῦν οἶκον ἄτιμον ἔδεις, μνᾶᾳ δὲ γυναῖκα,
παῖδά τ' ἀποκτείνεις, ἐμέ τε μεγάλως ἀκαχίζεις·
ἀλλά σε παύσασθαι κέλομαι καὶ ἀνωγέμεν ἄλλους.
Τὴν δ' αὖτ' Εὐρύμαχος, Πολύβου παῖς, ἀντίον ηὔδα·
435 κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρον Πηνελόπεια,
θάρσει, μή τοι ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῇσι μελόντων.
οὐκ ἔσθ' οὗτος ἀνήρ, οὐδ' ἔσσεται, οὐδὲ γένηται,
ὅς κεν Τηλεμάχῳ σῷ υἱεῖ χεῖρας ἐποίσει,
ζώοντός γ' ἐμέθεν καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο.

440 ὧδε γὰρ ἐξερέω, καὶ μὴν τετελεσμένον ἔσται·
αἶψα οἱ αἷμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δουρὶ
ἡμετέρῳ· ἐπειὴ καὶ ἐμὲ πτολίπορθος Ὀδυσσεὺς
πολλάκι γούνασιν οἷσιν ἐφεσσάμενος, κρέας ὀπτὸν
ἐν χείρεσσιν ἔθηκεν, ἐπέσχε τε οἶνον ἐρυθρόν.
445 τῷ μοι Τηλέμαχος πάντων πολὺ φίλτατός ἐστιν
ἀνδρῶν· οὐδέ τί μιν θάνατον τρομέεσθαι ἄνωγα,
ἔκ γε μνηστήρων· θεόθεν δ' οὐκ ἔστ' ἀλέασθαι.
Ὣς φάτο θαρσύνων· τῷ δ' ἤρτυεν αὐτὸς ὄλεθρον.
ἡ μὲν ἄρ' εἰς ἀναβᾶσ' ὑπερῴϊα σιγαλόεντα,
450 κλαῖεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα, φίλον πόσιν, ὄφρα οἱ ὕπνον
ἡδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.-
Ἑσπέριος δ' Ὀδυσῆϊ καὶ υἱεῖ δῖος ὑφορβὸς
ἤλυθον· οἱ δ' ἄρα δόρπον ἐπιστάδὸν ὠπλίζοντο,
σὺν ἱερεύσαντες ἐνιαύσιον. αὐτὰρ Ἀθήνη
455 ἄγχι παρισταμένη, Λαερτιάδην Ὀδυσῆα
ῥάβδῳ πεπληγυῖα, πάλιν ποίησε γέροντα,
λυγρὰ δὲ εἵματα ἕσσε περὶ χροΐ· μή ἑ συβώτης
γνοίη ἐρέοντα ἰδών, καὶ ἐχέφρονι Πηνελοπείῃ
ἔλθοι ἀπαγγέλλων, μηδὲ φρεσὶν εἰρύσσαιτο.
460 Τὸν καὶ Τηλέμαχος πρότερος πρὸς μῦθον ἔειπεν
ἦλθες, δῖ' Εὔμαιε. τί δὴ κλέος ἔστ' ἀνὰ ἄστυ;
ἦ ῥ' ἤδη μνηστῆρες ἀγήνορες ἔνδον ἔασιν
ἐκ λόχου; ἦ ἔτι μ' αὖτ' εἰρύαται, οἴκαδ' ἰόντα;
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
465 οὐκ ἔμελέν μοι ταῦτα μεταλλῆσαι καὶ ἔρεσθαι,
ἄστυ καταβλώσκοντα· τάχιστά με θυμὸς ἀνώγει,
ἀγγελίην εἰπόντα, πάλιν δεῦρ' ἀπονέεσθαι.
ὠμήρησε δέ μοι παρ' ἑταίρων ἄγγελος ὠκύς,
κήρυξ, ὃς δὴ πρῶτος ἔπος σῇ μητρὶ ἔειπεν.
470 ἄλλο δέ τοι τόγε οἶδα· τὸ γὰρ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν.
ἤδη ὑπὲρ πόλιος, ὅθι Ἑρμαῖος λόφος ἐστίν,
ἦα κιών, ὅτε νῆα θοὴν ἰδόμην κατιοῦσαν
ἐς λιμένʼ ἡμέτερον· πολλοὶ δ' ἔσαν ἄνδρες ἐν αὐτῇ·
βεβρίθει δὲ σάκεσσι καὶ ἔγχεσιν ἀμφιγύοισιν·
475 καὶ σφέας ὤϊσθην τοὺς ἔμμεναι, οὐδέ τι οἶδα.
Ὣς φάτο· μείδησεν δ' ἱερὴ ἷς Τηλεμάχοιο,
ἐς πατέρʼ ὀφθαλμοῖσιν ἰδών· ἀλέεινε δ' ὑφορβόν.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν παύσαντο πόνου, τετύκοντό τε δαῖτα
δαίνυντʼ· οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης.
480 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
κοίτου τε μνήσαντο, καὶ ὕπνου δῶρον ἕλοντο.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ρ.

Consequenti die Telemachus, patre in urbem ablegato, ipse eodem proficiscitur (1–30); statimque ex domo, salutatis Euryclea et matre, properat in forum, ut Theoclymenum hospitem adducat (31–83). Hunc ubi epulis excepit, matri enarrat ordinem peregrinationis, quemque a Menelao audierat; simul Theoclymenus regina propinquum Ulyssem reditum praedicit (84–165). Ibi cœnam apparantibus procis supervenit ille, ab Eumaeo ductus, primum a Melanthio caprario injuria affectus (166–289). Ad aulam quum accesserunt, canis domesticus Argus, agnito domino, repente moritur (290–327). Jam ipsam domum ingressus, a convivis ambiendo cibos mendicat; quos et Telemachus praebet et proci: sed Antinous eum conviciis consectatur et ingesto scabello, non sine indignatione ceterorum procorum (328–491). Quam ob contumeliam diras Antinoo imprecata Penelope, ad se arcessit virum, si quid forte de Ulysse cognoverit; is autem in colloquium venturum sese ad vesperam pollicetur (492–584). Eodem tempore in agrum redit Eumaeus, manente Ulysse (585–606).

Τηλεμάχου ἐπάνοδος εἰς Ἰθάκην.

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
δὴ τότ' ἔπειθ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα
Τηλέμαχος, φίλος υἱὸς Ὀδυσσῆος θείοιο·
εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ὅ οἱ παλάμηφιν ἀρήρει,
5 ἄστυδε ἱέμενος, καὶ ἐὸν προσέειπε συβώτην·
Ἄττ', ἤτοι μὲν ἐγὼν εἶμ' ἐς πόλιν, ὄφρα με μήτηρ
ὄψεται· οὐ γάρ μιν πρόσθεν παύσεσθαι ὀΐω
κλαυθμοῦ τε στυγεροῖο, γόοιό τε δακρυόεντος,
πρίν γ' αὐτόν με ἴδηται· ἀτὰρ σοί γ' ὧδ' ἐπιτέλλω.
10 τὸν ξεῖνον δύστηνον ἄγ' ἐς πόλιν, ὄφρ' ἂν ἐκεῖθι
δαῖτα πτωχεύῃ· δώσει δέ οἱ, ὅς κ' ἐθέλῃσιν,
πύρνον καὶ κοτύλην· ἐμὲ δ' οὔπως ἔστιν ἅπαντας
ἀνθρώπους ἀνέχεσθαι, ἔχοντά περ ἄλγεα θυμῷ.
ὁ ξεῖνος δ' εἴπερ μάλα μηνίει, ἄλγιον αὐτῷ
15 ἔσσεται· ἦ γὰρ ἐμοὶ φίλ' ἀληθέα μυθήσασθαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ὦ φίλος, οὐδέ τοι αὐτὸς ἐρύκεσθαι μενεαίνω·
πτωχῷ βέλτερόν ἐστι κατὰ πτόλιν, ἢ κατ' ἀγρούς,
δαῖτα πτωχεύειν· δώσει δέ μοι, ὅς κ' ἐθέλῃσιν.
20 οὐ γὰρ ἐπὶ σταθμοῖσι μένειν ἔτι τηλίκος εἰμί,
ὥς τ' ἐπιτειλαμένῳ σημάντορι πάντα πιθέσθαι·
ἀλλ' ἔρχευ· ἐμὲ δ' ἄξει ἀνὴρ ὅδε, τὸν σὺ κελεύεις,
αὐτίκ', ἐπεί κε πυρὸς θερέω, ἀλέη τε γένηται.
αἰνῶς γὰρ τάδε εἵματ' ἔχω κακά· μή με δαμάσσῃ
25 στίβη ὑπηοίη· ἔκαθεν δέ τε ἄστυ φάτ' εἶναι.

Ὣς φάτο· Τηλέμαχος δὲ διὰ σταθμοῖο βεβήκει,
κραιπνὰ ποσὶ προβιβάς· κακὰ δὲ μνηστῆρσι φύτευεν
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἵκανε δόμους εὐναιετάοντας,
ἔγχος μὲν στῆσε πρὸς κίονα μακρὸν ἐρείσας,
30 αὐτὸς δ' εἴσω ἴεν, καὶ ὑπέρβη λάϊνον οὐδόν.
Τὸν δὲ πολὺ πρώτη εἶδε τροφὸς Εὐρύκλεια,
κώεα καστορνῦσα θρόνοις ἔνι δαιδαλέοισιν.
δακρύσασα δ' ἔπειτ' ἰθὺς κίεν· ἀμφὶ δ' ἄρ' ἄλλαι
δμωαὶ Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἠγερέθοντο,
35 καὶ κύνεον ἀγαπαζόμεναι κεφαλήν τε καὶ ὤμους.
Ἡ δ' ἴεν ἐκ θαλάμοιο περίφρων Πηνελόπεια,
Ἀρτέμιδι ἰκέλη ἠὲ χρυσέῃ Ἀφροδίτῃ·
ἀμφὶ δὲ παιδὶ φίλῳ βάλε πήχεε δακρύσασα·
κύσσε δέ μιν κεφαλήν τε καὶ ἄμφω φάεα καλά,
40 καί ῥ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἦλθες, Τηλέμαχε, γλυκερὸν φάος. οὔ σ' ἔτ' ἔγωγε
ὄψεσθαι ἐφάμην, ἐπεὶ ᾤχεο νηῒ Πύλονδε
λάθρῃ, ἐμεῦ ἀέκητι, φίλου μετὰ πατρὸς ἀκουήν.
ἀλλ' ἄγε μοι κατάλεξον, ὅπως ἤντησας ὀπωπῆς.
45 Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
μῆτερ ἐμή, μή μοι γόον ὄρνυθι, μηδέ μοι ἦτορ
ἐν στήθεσσιν ὄρινε, φυγόντι περ αἰπὺν ὄλεθρον·
ἀλλ' ὑδρηναμένη, καθαρὰ χροῒ εἵμαθ' ἑλοῦσα,
[εἰς ὑπερῷ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν,]
50 εὔχεο πᾶσι θεοῖσι τελήσσας ἑκατόμβας
ῥέξειν, αἴ κέ ποθι Ζεὺς ἄντιτα ἔργα τελέσσῃ.
αὐτὰρ ἐγὼν ἀγορὴν ἐςελεύσομαι, ὄφρα καλέσσω
ξεῖνον, ὅτις μοι κεῖθεν ἅμ' ἕσπετο δεῦρο κιόντι.
τὸν μὲν ἐγὼ προὔπεμψα σὺν ἀντιθέοις ἑτάροισιν·
55 Πείραιον δέ μιν ἠνώγεα προτὶ οἶκον ἄγοντα
ἐνδυκέως φιλέειν καὶ τιέμεν, εἰςόκεν ἔλθω.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν· τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος.
ἡ δ' ὑδρηναμένη, καθαρὰ χροῒ εἵμαθ' ἑλοῦσα,
εὔχετο πᾶσι θεοῖσι τελήσσας ἑκατόμβας
60 ῥέξειν, αἴ κέ ποθι Ζεὺς ἄντιτα ἔργα τελέσσῃ.
Τηλέμαχος δ' ἄρ' ἔπειτα διὶ ἐκ μεγάροιο βεβήκει,
ἔγχος ἔχων· ἅμα τῷγε κύνες πόδας ἀργοὶ ἕποντο.
θεσπεσίην δ' ἄρα τῷγε χάριν κατέχευεν Ἀθήνη·
τὸν δ' ἄρα πάντες λαοὶ ἐπερχόμενον θηεῦντο.
65 ἀμφὶ δέ μιν μνηστῆρες ἀγήνορες ἠγερέθοντο,
ἔσθλ' ἀγορεύοντες, κακὰ δε φρεσὶ βυσσοδόμευον.
αὐτὰρ ὁ τῶν μὲν ἔπειτα ἀλεύατο πουλὺν ὅμιλον,

ἀλλ', ἵνα Μέντωρ ἦστο καὶ Ἄντιφος ἠδ' Ἀλιθέρσης,
οἵτε οἱ ἐξ ἀρχῆς πατρώϊοι ἦσαν ἑταῖροι,
ἔνθα καθέζετ' ἰών· τοὶ δ' ἐξερέεινον ἕκαστα.
τοῖσι δὲ Πείραιος δουρικλυτὸς ἐγγύθεν ἦλθεν,
ξεῖνον ἄγων ἀγορήνδε διὰ πτόλιν· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
Τηλέμαχος ξείνοιο ἑκὰς τράπετ', ἀλλὰ παρέστη.
τὸν καὶ Πείραιος πρότερος πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Τηλέμαχ', αἶψ' ὄτρυνον ἐμὸν ποτὶ δῶμα γυναῖκας,
ὥς τοι δῶρ' ἀποπέμψω, ἅ τοι Μενέλαος ἔδωκεν.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἄντίον ηὔδα·
Πείραι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν, ὅπως ἔσται τάδε ἔργα.
εἴ κεν ἐμὲ μνηστῆρες ἀγήνορες ἐν μεγάροισιν
λάθρη κτείναντες, πατρώϊα πάντα δάσωνται,
αὐτὸν ἔχοντά σε βούλομ' ἐπαυρέμεν, ἤ τινα τῶνδε·
εἰ δέ κ' ἐγὼ τούτοισι φόνον καὶ Κῆρα φυτεύσω,
δὴ τότε μοι χαίροντι φέρειν πρὸς δώματα χαίρων.
Ὣς εἰπών, ξεῖνον ταλαπείριον ἦγεν ἐς οἶκον.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἵκοντο δόμους εὐναιετάοντας,
χλαίνας μὲν κατέθεντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε·
ἐς δ' ἀσαμίνθους βάντες ἐϋξέστας λούσαντο.
τοὺς δ' ἐπεὶ οὖν δμωαὶ λοῦσαν, καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ,
ἀμφὶ δ' ἄρα χλαίνας οὔλας βάλον ἠδὲ χιτῶνας·
ἐκ ῥ' ἀσαμίνθου βάντες, ἐπὶ κλισμοῖσι κάθιζον.
χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
εἴδατα πολλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων.
μήτηρ δ' ἀντίον ἷζε παρὰ σταθμὸν μεγάροιο,
κλισμῷ κεκλιμένη, λέπτ' ἠλάκατα στρωφῶσα.
οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε περίφρων Πηνελόπεια·
Τηλέμαχ', ἤτοι ἐγὼν ὑπερώϊον εἰς ἀναβᾶσα
λέξομαι εἰς εὐνήν, ἥ μοι στονόεσσα τέτυκται,
αἰεὶ δάκρυσ' ἐμοῖσι πεφυρμένη, ἐξ οὗ Ὀδυσσεὺς
ᾤχετ' ἅμ' Ἀτρείδῃσιν ἐς Ἴλιον· οὐ δέ μοι ἔτλης,
πρὶν ἐλθεῖν μνηστῆρας ἀγήνορας ἐς τόδε δῶμα,
νόστον σοῦ πατρὸς σάφα εἰπέμεν, εἴ που ἄκουσας.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
τοιγὰρ ἐγώ τοι, μῆτερ, ἀληθείην καταλέξω.
ᾠχόμεθ' ἔς τε Πύλον καὶ Νέστορα, ποιμένα λαῶν·

110 δεξάμενος δέ με κεῖνος ἐν ὑψηλοῖσι δόμοισιν,
ἐνδυκέως ἐφίλει, ὡςεί τε πατὴρ ἑὸν υἷα,
ἐλθόντα χρόνιον νέον ἄλλοθεν· ὣς ἐμὲ κεῖνος
ἐνδυκέως ἐκόμιζε, σὺν υἱάσι κυδαλίμοισιν.
αὐτὰρ Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος οὔποτ' ἔφασκεν,
115 ζωοῦ, οὐδὲ θανόντος, ἐπιχθονίων τεν ἀκοῦσαι·
ἀλλά μ' ἐς Ἀτρεΐδην, δουρικλειτὸν Μενέλαον,
ἵπποισι προὔπεμψε καὶ ἅρμασι κολλητοῖσιν.
ἔνθ' ἶδον Ἀργείην Ἑλένην, ἧς εἵνεκα πολλὰ
Ἀργεῖοι Τρῶές τε θεῶν ἰότητι μόγησαν.
120 εἴρετο δ' αὐτίκ' ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
ὅττευ χρηΐζων ἱκόμην Λακεδαίμονα δῖαν·
αὐτὰρ ἐγὼ τῷ πᾶσαν ἀληθείην κατέλεξα·
καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσιν ἀμειβόμενος προςέειπεν·
Ὦ πόποι! ἦ μάλα δὴ κρατερόφρονος ἀνδρὸς ἐν εὐνῇ
125 ἤθελον εὐνηθῆναι, ἀνάλκιδες αὐτοὶ ἐόντες.
ὡς δ' ὁπότ' ἐν ξυλόχῳ ἔλαφος κρατεροῖο λέοντος
νεβροὺς κοιμήσασα νεηγενέας γαλαθηνούς,
κνημοὺς ἐξερέῃσι καὶ ἄγκεα ποιήεντα
βοσκομένη, ὁ δ' ἔπειτα ἐὴν εἰςήλυθεν εὐνήν,
130 ἀμφοτέροισι δὲ τοῖσιν ἀεικέα πότμον ἐφῆκεν·
ὣς Ὀδυσεὺς κείνοισιν ἀεικέα πότμον ἐφήσει.
αἴ γάρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἄπολλον!
τοῖος ἐών, οἷός ποτ' ἐϋκτιμένῃ ἐνὶ Λέσβῳ
ἐξ ἔριδος Φιλομηλείδῃ ἐπάλαισεν ἀναστάς,
135 κὰδ δ' ἔβαλε κρατερῶς, κεχάροντο δὲ πάντες Ἀχαιοί,
τοῖος ἐὼν μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς·
πάντες κ' ὠκύμοροί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε.
ταῦτα δ', ἅ μ' εἰρωτᾷς καὶ λίσσεαι, οὐκ ἂν ἔγωγε
ἄλλα παρὲξ εἴποιμι παρακλιδόν, οὐδ' ἀπατήσω·
140 ἀλλὰ τὰ μέν μοι ἔειπε γέρων ἅλιος νημερτής,
τῶν οὐδέν τοι ἐγὼ κρύψω ἔπος, οὐδ' ἐπικεύσω.
φῆ μιν ὅγ' ἐν νήσῳ ἰδέειν κρατέρ' ἄλγε' ἔχοντα,
Νύμφης ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς, ἥ μιν ἀνάγκη
ἴσχει· ὁ δ' οὐ δύναται ἣν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι.
145 οὐ γάρ οἱ πάρα νῆες ἐπήρετμοι καὶ ἑταῖροι,
οἵ κέν μιν πέμποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
Ὣς ἔφατ' Ἀτρεΐδης, δουρικλειτὸς Μενέλαος.
ταῦτα τελευτήσας, νεόμην· ἔδοσαν δέ μοι οὖρον
ἀθάνατοι, τοί μ' ὦκα φίλην ἐς πατρίδ' ἔπεμψαν.
150 Ὣς φάτο· τῇ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρωρε.
τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε Θεοκλύμενος θεοειδής·

Ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
ἤτοι σ' οὐ σάφα οἶδεν· ἐμεῖο δὲ σύνθεο μῦθον·
ἀτρεκέως γάρ σοι μαντεύσομαι, οὐδ' ἐπικεύσω.
ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα θεῶν, ξενίη τε τράπεζα,
ἱστίη τ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ἣν ἀφικάνω,
ὡς ἤτοι Ὀδυσεὺς ἤδη ἐν πατρίδι γαίῃ,
ἥμενος ἢ ἕρπων, τάδε πευθόμενος κακὰ ἔργα,
ἐστίν, ἀτὰρ μνηστῆρσι κακὸν πάντεσσι φυτεύει·
οἷον ἐγὼν οἰωνὸν ἐϋσσέλμου ἐπὶ νηὸς
ἥμενος ἐφρασάμην, καὶ Τηλεμάχῳ ἐγεγώνευν.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
αἴ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, ἔπος τετελεσμένον εἴη·
τῷ κε τάχα γνοίης φιλότητά τε, πολλά τε δῶρα,
ἐξ ἐμεῦ, ὡς ἄν τίς σε συναντόμενος μακαρίζοι.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.–
μνηστῆρες δὲ πάροιθεν Ὀδυσσῆος μεγάροιο
δίσκοισιν τέρποντο καὶ αἰγανέῃσιν ἱέντες,
ἐν τυκτῷ δαπέδῳ, ὅθι περ πάρος ὕβριν ἔχεσκον.
ἀλλ' ὅτε δὴ δείπνηστος ἔην, καὶ ἐπήλυθε μῆλα
πάντοθεν ἐξ ἀγρῶν, οἱ δ' ἤγαγον, οἷ τὸ πάρος περ,
καὶ τότε δή σφιν ἔειπε Μέδων· ὃς γάρ ῥα μάλιστα
ἥνδανε κηρύκων, καί σφιν παρεγίγνετο δαιτί·
Κοῦροι, ἐπειδὴ πάντες ἐτέρφθητε φρένα ἀέθλοις,
ἔρχεσθε πρὸς δώμαθ', ἵν' ἐντυνώμεθα δαῖτα·
οὐ μὲν γάρ τι χέρειον ἐν ὥρῃ δεῖπνον ἑλέσθαι.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἀνστάντες ἔβαν, πείθοντό τε μύθῳ.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἵκοντο δόμους εὐναιετάοντας,
χλαίνας μὲν κατέθεντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε·
οἱ δ' ἱέρευον ὄϊς μεγάλους καὶ πίονας αἶγας,
ἱέρευον δὲ σύας σιάλους καὶ βοῦν ἀγελαίην,
δαῖτ' ἐντυνόμενοι.– Τοὶ δ' ἐξ ἀγροῖο πόλινδε
ὠτρύνοντ' Ὀδυσεύς τ' ἰέναι καὶ δῖος ὑφορβός.
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε συβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν·
Ξεῖν', ἐπεὶ ἆρ δὴ ἔπειτα πόλινδ' ἰέναι μενεαίνεις
σήμερον, ὡς ἐπέτελλεν ἄναξ ἐμός – ἦ σ' ἂν ἔγωγε
αὐτοῦ βουλοίμην σταθμῶν ὀντῆρα λιπέσθαι·
ἀλλὰ τὸν αἰδέομαι καὶ δείδια, μή μοι ὀπίσσω
νεικείῃ· χαλεπαὶ δέ τ' ἀνάκτων εἰσὶν ὁμοκλαί–
ἀλλ' ἄγε νῦν ἴομεν· δὴ γὰρ μέμβλωκε μάλιστα
ἦμαρ· ἀτὰρ τάχα τοι ποτὶ ἕσπερα ῥίγιον ἔσται.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
γιγνώσκω, φρονέω· τάγε δὴ νοέοντι κελεύεις.

ἀλλ' ἴομεν· σὺ δ' ἔπειτα διαμπερὲς ἡγεμόνευε·
195 δὸς δέ μοι, εἴ ποθί τοι ῥόπαλον τετμημένον ἐστίν,
σκηρίπτεσθ', ἐπεὶ φατ' ἀρισφαλέ' ἔμμεναι οὐδόν.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφ' ὤμοισιν ἀεικέα βάλλετο πήρην,
πυκνὰ ῥωγαλέην· ἐν δὲ στρόφος ἦεν ἀορτήρ.
Εὔμαιος δ' ἄρα οἱ σκῆπτρον θυμαρὲς ἔδωκεν.
200 τὼ βήτην· σταθμὸν δὲ κύνες καὶ βώτορες ἄνδρες
ῥύατ', ὄπισθε μένοντες· ὁ δ' ἐς πόλιν ἦγεν ἄνακτα,
πτωχῷ λευγαλέῳ ἐναλίγκιον ἠδὲ γέροντι,
σκηπτόμενον· τὰ δὲ λυγρὰ περὶ χροῖ εἵματα ἕστο.
Ἀλλ' ὅτε δὴ στείχοντες ὁδὸν κάτα παιπαλόεσσαν
205 ἄστεος ἐγγὺς ἔσαν, καὶ ἐπὶ κρήνην ἀφίκοντο
τυκτήν, καλλίροον, ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται,
τὴν ποίησ' Ἴθακος καὶ Νήριτος ἠδὲ Πολύκτωρ·
ἀμφὶ δ' ἄρ' αἰγείρων ὑδατοτρεφέων ἦν ἄλσος,
πάντοσσε κυκλοτερές, κατὰ δὲ ψυχρὸν ῥέεν ὕδωρ
210 ὑψόθεν ἐκ πέτρης· βωμὸς δ' ἐφύπερθε τέτυκτο
Νυμφάων, ὅθι πάντες ἐπιῤῥέζεσκον ὁδῖται·
ἔνθά σφεας ἐκίχαν' υἱὸς Δολίοιο Μελανθεύς,
αἰγας ἄγων, αἳ πᾶσι μετέπρεπον αἰπολίοισιν,
δεῖπνον μνηστήρεσσι· δύω δ' ἅμ' ἕποντο νομῆες.
215 τοὺς δὲ ἰδὼν νείκεσσεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν,
ἔκπαγλον καὶ ἀεικές· ὄρινε δὲ κῆρ Ὀδυσῆος·
Νῦν μὲν δὴ μάλα πάγχυ κακὸς κακὸν ἡγηλάζει·
ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον.
πῇ δὴ τόνδε μολοβρὸν ἄγεις, ἀμέγαρτε συβῶτα,
220 πτωχὸν ἀνιηρόν, δαιτῶν ἀπολυμαντῆρα;
ὃς πολλῇς φλιῇσι παρασταὰς θλίψεται ὤμους,
αἰτίζων ἀκόλους, οὐκ ἄρας, οὐδὲ λέβητας·
τόν κ' εἴ μοι δοίης σταθμῶν ῥυτῆρα λιπέσθαι,
σηκοκόρον τ' ἔμεναι, θαλλόν τ' ἐρίφοισι φορῆναι·
225 καί κεν ὀρὸν πίνων μεγάλην ἐπιγουνίδα θεῖτο.
ἀλλ' ἐπεὶ οὖν δὴ ἔργα κάκ' ἔμμαθεν, οὐκ ἐθελήσει
ἔργον ἐποίχεσθαι, ἀλλὰ πτώσσων κατὰ δῆμον
βούλεται αἰτίζων βόσκειν ἧν γαστέρ' ἄναλτον.
ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
230 αἴ κ' ἔλθῃ πρὸς δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο,
πολλά οἱ ἀμφὶ κάρῃ σφέλα ἀνδρῶν ἐκ παλαμάων
πλευραὶ ἀποτρίψουσι δόμον κάτα βαλλομένοιο.
Ὣς φάτο· καὶ παριὼν λάξ ἔνθορεν ἀφραδίῃσιν
ἰσχίῳ· οὐδέ μιν ἐκτὸς ἀταρπιτοῦ ἐστυφέλιξεν,
235 ἀλλ' ἔμεν' ἀσφαλέως· ὁ δὲ μερμήριξεν Ὀδυσσεύς,

ἠὲ μεταΐξας ῥοπάλῳ ἐκ θυμὸν ἕλοιτο,
ἢ πρὸς γῆν ἐλάσειε κάρη, ἀμφουδὶς ἀείρας.
ἀλλ' ἐπετόλμησε, φρεσὶ δ' ἔσχετο· τὸν δὴ συβώτης
νείκεσ' ἐςάντα ἰδών· μέγα δ' εὔξατο, χεῖρας ἀνασχών·
240 Νύμφαι κρηναῖαι, κοῦραι Διός, εἴποτ' Ὀδυσσεὺς
ὕμμ' ἐπὶ μηρί' ἔκηε, καλύψας πίονι δημῷ,
ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων, τόδε μοι κρήηνατ' ἐέλδωρ,
ὡς ἔλθοι μὲν κεῖνος ἑνήρ, ἀγάγοι δέ ἑ δαίμων·
τῷ κέ τοι ἀγλαΐας γε διασκεδάσειεν ἀπάσας,
245 τὰς νῦν ὑβρίζων φορέεις, ἀλαλήμενος αἰεὶ
ἄστυ κάτ'· αὐτὰρ μῆλα κακοὶ φθείρουσι νομῆες.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν·
ὦ πόποι, οἷον ἔειπε κύων, ὀλοφώϊα εἰδώς!
τόν ποτ' ἐγὼν ἐπὶ νηὸς ἐϋσσέλμοιο μελαίνης
250 ἄξω τῆλ' Ἰθάκης, ἵνα μοι βίοτον πολὺν ἅλφοι.
αἴ γὰρ Τηλέμαχον βάλοι ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
σήμερον ἐν μεγάροις, ἢ ὑπὸ μνηστῆρσι δαμείη,
ὡς Ὀδυσῆί γε τηλοῦ ἀπώλετο νόστιμον ἦμαρ.
Ὣς εἰπών, τοὺς μὲν λίπεν αὐτοῦ, ἦκα κιόντας,
255 αὐτὰρ ὁ βῆ· μάλα δ' ὦκα δόμους ἵκανεν ἄνακτος.
αὐτίκα δ' εἴσω ἷεν, μετὰ δὲ μνηστῆρσι κάθιζεν,
ἀντίον Εὐρυμάχου· τὸν γὰρ φιλέεσκε μάλιστα.
τῷ πάρα μὲν κρειῶν μοῖραν θέσαν, οἳ πονέοντο·
σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα
260 ἔδμεναι. ἀγχίμολον δ' Ὀδυσεὺς καὶ δῖος ὑφορβὸς
στήτην ἐρχομένω· περὶ δέ σφεας ἤλυθ' ἰωὴ
φόρμιγγος γλαφυρῆς· ἀνὰ γάρ σφισι βάλλετ' ἀείδειν
Φήμιος· αὐτὰρ ὁ χειρὸς ἑλὼν προςέειπε συβώτην·
Εὔμαι', ἦ μάλα δὴ τάδε δώματα κάλ' Ὀδυσῆος,
265 ῥεῖα δ' ἀρίγνωτ' ἐστὶ καὶ ἐν πολλοῖσιν ἰδέσθαι.
ἐξ ἑτέρων ἕτερ' ἐστίν· ἐπήσκηται δέ οἱ αὐλὴ
τοίχῳ καὶ θριγκοῖσι, θύραι δ' εὐερκέες εἰσὶν
δικλίδες· οὐκ ἄν τίς μιν ἀνὴρ ὑπεροπλίσσαιτο,
γιγνώσκω δ', ὅτι πολλοὶ ἐν αὐτῷ δαῖτα τίθενται
270 ἄνδρες· ἐπεὶ κνίσση μὲν ἀνήνοθεν, ἐν δέ τε φόρμιγξ
ἠπύει, ἣν ἄρα δαιτὶ θεοὶ ποίησαν ἑταίρην.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφης, Εὔμαιε συβῶτα.
ῥεῖ' ἔγνως· ἐπεὶ οὐδὲ τά τ' ἄλλα πέρ ἐσσ' ἀνοήμων.
ἀλλ' ἄγε δὴ φραζώμεθ', ὅπως ἔσται τάδε ἔργα.
275 ἠὲ σὺ πρῶτος ἔςελθε δόμους εὐναιετάοντας,
δύσεο δὲ μνηστῆρας, ἐγὼ δ' ὑπολείψομαι αὐτοῦ·
εἰ δ' ἐθέλεις, ἐπίμεινον, ἐγὼ δ' εἶμι προπάροιθεν·

440 ὧδε γὰρ ἐξερέω, καὶ μὴν τετελεσμένον ἔσται·
αἶψά οἱ αἷμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δουρὶ
ἡμετέρῳ· ἐπειὴ καὶ ἐμὲ πτολίπορθος Ὀδυσσεὺς
πολλάκι γούνασιν οἷσιν ἐφεσσάμενος, κρέας ὀπτὸν
ἐν χείρεσσιν ἔθηκεν, ἐπέσχε τε οἶνον ἐρυθρόν.
445 τῷ μοι Τηλέμαχος πάντων πολὺ φίλτατός ἐστιν
ἀνδρῶν· οὐδέ τί μιν θάνατον τρομέεσθαι ἄνωγα,
ἐκ γε μνηστήρων· θεόθεν δ' οὐκ ἔστ' ἀλέασθαι.
Ὣς φάτο θαρσύνων· τῷ δ' ἤρτυεν αὐτὸς ὄλεθρον.
ἡ μὲν ἄρ' εἰςαναβᾶσ' ὑπερῴα σιγαλόεντα,
450 κλαῖεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα, φίλον πόσιν, ὄφρα οἱ ὕπνον
ἡδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.–
Ἑσπέριος δ' Ὀδυσῆϊ καὶ υἱέϊ δῖος ὑφορβὸς
ἤλυθεν· οἱ δ' ἄρα δόρπον ἐπισταδὸν ὠπλίζοντο,
σὺν ἱερεύσαντες ἐνιαύσιον. αὐτὰρ Ἀθήνη
455 ἄγχι παριστάμενη, Λαερτιάδην Ὀδυσῆα
ῥάβδῳ πεπληγυῖα, πάλιν ποίησε γέροντα,
λυγρὰ δὲ εἵματα ἕσσε περὶ χροΐ· μή ἑ συβώτης
γνοίη ἐςάντα ἰδών, καὶ ἐχέφρονι Πηνελοπείῃ
ἔλθοι ἀπαγγέλλων, μηδὲ φρεσὶν εἰρύσσαιτο.
460 Τὸν καὶ Τηλέμαχος πρότερος πρὸς μῦθον ἔειπεν
ἦλθες, δῖ' Εὔμαιε. τί δὴ κλέος ἔστ' ἀνὰ ἄστυ;
ἦ ῥ' ἤδη μνηστῆρες ἀγήνορες ἔνδον ἔασιν
ἐκ λόχου; ἢ ἔτι μ' αὖτ' εἰρύαται, οἴκαδ' ἰόντα;
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
465 οὐκ ἔμελέν μοι ταῦτα μεταλλῆσαι καὶ ἔρεσθαι,
ἄστυ καταβλώσκοντα· τάχιστά με θυμὸς ἀνώγει,
ἀγγελίην εἰπόντα, πάλιν δεῦρ' ἀπονέεσθαι.
ὠμήρησε δέ μοι παρ' ἑταίρων ἄγγελος ὠκύς,
κήρυξ, ὃς δὴ πρῶτος ἔπος σῇ μητρὶ ἔειπεν.
470 ἄλλο δέ τοι τόγε οἶδα· τὸ γὰρ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν.
ἤδη ὑπὲρ πόλιος, ὅθι Ἑρμαῖος λόφος ἐστίν,
ἦα κιών, ὅτε νῆα θοὴν ἰδόμην κατιοῦσαν
ἐς λιμένι ἡμέτερον· πολλοὶ δ' ἔσαν ἄνδρες ἐν αὐτῇ·
βεβρίθει δὲ σάκεσσι καὶ ἔγχεσιν ἀμφιγύοισιν·
475 καὶ σφέας ὤϊσθην τοὺς ἔμμεναι, οὐδέ τι οἶδα.
Ὣς φάτο· μείδησεν δ' ἱερὴ ἷς Τηλεμάχοιο,
ἐς πατέρ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδών· ἀλέεινε δ' ὑφορβόν.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν παύσαντο πόνου, τετύκοντό τε δαῖτα
δαίνυντ'· οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης.
480 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
κοίτου τε μνήσαντο, καὶ ὕπνου δῶρον ἕλοντο.

320 δμῶες δ', εὖτ' ἂν μηκέτ' ἐπικρατέωσιν ἄνακτες,
οὐκέτ' ἔπειτ' ἐθέλουσιν ἐναίσιμα ἐργάζεσθαι.
ἥμισυ γὰρ τ' ἀρετῆς ἀποαίνυται εὐρύοπα Ζεὺς
ἀνέρος, εὖτ' ἂν μιν κατὰ δούλιον ἦμαρ ἕλῃσιν.
Ὣς εἰπὼν, εἰς ἦλθε δόμους εὐναιετάοντας·
325 βῆ δ' ἰθὺς μεγάροιο μετὰ μνηστῆρας ἀγαυούς·
Ἄργον δ' αὖ κατὰ Μοῖρ' ἕλαβεν μέλανος θανάτοιο,
αὐτίκ' ἰδόντ' Ὀδυσῆα ἐεικοστῷ ἐνιαυτῷ.
Τὸν δὲ πολὺ πρῶτος ἴδε Τηλέμαχος θεοειδής,
ἐρχόμενον κατὰ δῶμα, συβώτην· ὦκα δ' ἔπειτα
330 νεῦσ', ἐπὶ οἱ καλέσας· ὁ δὲ παπτήνας ἕλε δίφρον
κείμενον, ἔνθα δὲ δαιτρὸς ἐφίζεσκε, κρέα πολλὰ
δαιόμενος μνηστῆρσι, δόμον κάτα δαινυμένοισιν·
τὸν κατέθηκε φέρων πρὸς Τηλεμάχοιο τράπεζαν
ἀντίον· ἔνθα δ' ἄρ' αὐτὸς ἐφέζετο· τῷ δ' ἄρα κηρὺξ
335 μοῖραν ἑλὼν ἐτίθει, κανέου τ' ἐκ σῖτον ἀείρας.
Ἀγχίμολον δὲ μετ' αὐτὸν ἐδύσετο δώματ' Ὀδυσσεύς,
πτωχῷ λευγαλέῳ ἐναλίγκιος ἠδὲ γέροντι,
σκηπτόμενος· τὰ δὲ λυγρὰ περὶ χροῖ εἵματα ἕστο.
ἷζε δ' ἐπὶ μελίνου οὐδοῦ ἔντοσθε θυράων,
340 κλινάμενος σταθμῷ κυπαρισσίνῳ, ὅν ποτε τέκτων
ξέσσεν ἐπισταμένως, καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνεν.
Τηλέμαχος δ' ἐπὶ οἱ καλέσας προσέειπε συβώτην,
ἄρτον τ' οὖλον ἑλὼν περικαλλέος κανέοιο,
καὶ κρέας, ὥς οἱ χεῖρες ἐχάνδανον ἀμφιβαλόντι·
345 Δὸς τῷ ξείνῳ ταῦτα φέρων, αὐτόν τε κέλευε
αἰτίζειν μάλα πάντας ἐποιχόμενον μνηστῆρας·
αἰδὼς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένῳ ἀνδρὶ παρεῖναι.
Ὣς φάτο· βῆ δὲ συφορβός, ἐπεὶ τὸν μῦθον ἄκουσεν
ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευεν·
350 Τηλέμαχός τοι, ξεῖνε, διδοῖ τάδε, καί σε κελεύει
αἰτίζειν μάλα πάντας ἐποιχόμενον μνηστῆρας·
αἰδῶ δ' οὐκ ἀγαθὴν φησ' ἔμμεναι ἀνδρὶ προΐκτῃ.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς
Ζεῦ ἄνα, Τηλέμαχόν μοι ἐν ἀνδράσιν ὄλβιον εἶναι,
355 καί οἱ πάντα γένοιθ', ὅσσα φρεσὶν ᾗσι μενοινᾷ.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφοτέρῃσιν ἐδέξατο, καὶ κατέθηκεν
αὖθι, ποδῶν προπάροιθεν, ἀεικελίης ἐπὶ πήρης.
ἤσθιε δ', ἕως ὅ,τ' ἀοιδὸς ἐνὶ μεγάροισιν ἄειδεν·
εὖθ' ὁ δεδειπνήκει, ὁ δ' ἐπαύετο θεῖος ἀοιδός·
360 μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρ'. - αὐτὰρ Ἀθήνη,
ἄγχι παρισταμένη, Λαερτιάδην Ὀδυσῆα

ἄτρυν', ὡς ἂν πύρνα κατὰ μνηστῆρας ἀγείροι,
γνοίη θ', οἵτινές εἰσιν ἐναίσιμοι, οἵ τ' ἀθέμιστοι·
ἀλλ' οὐδ' ὥς τιν' ἔμελλ' ἀπαλεξήσειν κακότητος.
365 βῆ δ' ἴμεν αἰτήσων ἐνδέξια φῶτα ἕκαστον,
πάντοσε χεῖρ' ὀρέγων, ὡς εἰ πτωχὸς πάλαι εἴη.
οἱ δ' ἐλεαίροντες δίδοσαν, καὶ ἐθάμβεον αὐτόν·
ἀλλήλους τ' εἴροντο, τίς εἴη, καὶ πόθεν ἦλθοι.
τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν·
370 Κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγακλειτῆς βασιλείης,
τοῦδε περὶ ξείνου· ἦ γάρ μιν πρόσθεν ὄπωπα.
ἤτοι μέν οἱ δεῦρο συβώτης ἡγεμόνευεν·
αὐτὸν δ' οὐ σάφα οἶδα, πόθεν γένος εὔχεται εἶναι.
Ὣς ἔφατ'· Ἀντίνοος δ' ἔπεσιν νείκεσσε συβώτην
375 ὦ ἀρίγνωτε συβῶτα, τίη δὲ σὺ τόνδε πόλινδε
ἤγαγες; ἦ οὐχ ἅλις ἡμιν ἀλήμονές εἰσι καὶ ἄλλοι,
πτωχοὶ ἀνιηροί, δαιτῶν ἀπολυμαντῆρες;
ἦ ὄνοσαι, ὅτι τοι βίοτον κατέδουσιν ἄνακτος
ἐνθάδ' ἀγειρόμενοι, σὺ δὲ καί ποθι τόνδ' ἐκάλεσσας;
380 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
Ἀντίνο', οὐ μὲν καλά, καὶ ἐσθλὸς ἐών, ἀγορεύεις·
τίς γὰρ δὴ ξεῖνον καλεῖ ἄλλοθεν αὐτὸς ἐπελθὼν
ἄλλον γ', εἰ μὴ τῶν, οἳ δημιοεργοὶ ἔασιν,
μάντιν, ἢ ἰητῆρα κακῶν, ἢ τέκτονα δούρων,
385 ἢ καὶ θέσπιν ἀοιδόν, ὅ κεν τέρπῃσιν ἀείδων;
οὗτοι γὰρ κλητοί γε βροτῶν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν·
πτωχὸν δ' οὐκ ἄν τις καλέοι, τρύζοντά ἑ αὐτόν.
ἀλλ' αἰεὶ χαλεπὸς περὶ πάντων εἰς μνηστήρων
δμωσὶν Ὀδυσσῆος, πέρι δ' αὖτ' ἐμοί· αὐτὰρ ἔγωγε
390 οὐκ ἀλέγω, εἴως μοι ἐχέφρων Πηνελόπεια
ζώει ἐνὶ μεγάροις καὶ Τηλέμαχος θεοειδής.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπτυμένος ἀντίον ηὔδα·
σίγα, μή μοι τοῦτον ἀμείβεο πόλλ' ἐπέεσσιν·
Ἀντίνοος δ' εἴωθε κακῶς ἐρεθιζέμεν αἰεὶ
395 μύθοισιν χαλεποῖσιν, ἐποτρύνει δὲ καὶ ἄλλους.
Ἦ ῥα, καὶ Ἀντίνοον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἀντίνο', ἦ μεν καλὰ πατὴρ ὣς κήδεται υἷος,
ὃς τὸν ξεῖνον ἄνωγας ἀπὸ μεγάροιο δίεσθαι
μύθῳ ἀναγκαίῳ· μὴ τοῦτο θεὸς τελέσειεν.
400 δός οἱ ἑλὼν· οὔ τοι φθονέω· κέλομαι γὰρ ἔγωγε
μήτ' οὖν μητέρ' ἐμὴν ἄζευ τόγε, μήτε τιν' ἄλλον
δμώων, οἳ κατὰ δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο.
ἀλλ' οὔ τοι τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι νόημα·

αὐτὸς γὰρ φαγέμεν πολὺ βούλεαι, ἢ δόμεν ἄλλῳ.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος ἀπαμειβόμενος προσέειπεν·
Τηλέμαχ' ὑψαγόρη, μένος ἄσχετε, ποῖον ἔειπες!
εἴ οἱ τόσσον ἅπαντες ὀρέξειαν μνηστῆρες,
καί κέν μιν τρεῖς μῆνας ἀπόπροθεν οἶκος ἐρύκοι.
Ὣς ἄρ' ἔφη· καὶ θρῆνυν ἑλὼν ὑπέφηνε τραπέζης
κείμενον, ᾧ ῥ' ἔπεχεν λιπαροὺς πόδας εἰλαπινάζων.
οἱ δ' ἄλλοι πάντες δίδοσαν, πλῆσαν δ' ἄρα πήρην
σίτου καὶ κρειῶν· τάχα δὴ καὶ ἔμελλεν Ὀδυσσεύς,
αὖτις ἐπ' οὐδὸν ἰών, προικὸς γεύσεσθαι Ἀχαιῶν·
στῆ δὲ παρ' Ἀντίνοον, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Δός, φίλος· οὐ μέν μοι δοκέεις ὁ κάκιστος Ἀχαιῶν
ἔμμεναι, ἀλλ' ὤριστος, ἐπεὶ βασιλῆϊ ἔοικας.
τῷ σε χρὴ δόμεναι καὶ λώϊον, ἠέ περ ἄλλοι,
σίτου· ἐγὼ δέ κέ σε κλείω κατ' ἀπείρονα γαῖαν.
καὶ γὰρ ἐγώ ποτε οἶκον ἐν ἀνθρώποισιν ἔναιον
ὄλβιος ἀφνειόν, καὶ πολλάκι δόσκον ἀλήτῃ,
τοίῳ ὁποῖος ἔοι, καὶ ὅτεν κεχρημένος ἔλθοι·
ἦσαν δὲ δμῶες μάλα μυρίοι, ἄλλα τε πολλά,
οἷσίν τ' εὖ ξώουσι καὶ ἀφνειοὶ καλέονται.
ἀλλὰ Ζεὺς ἀλάπαξε Κρονίων – ἤθελε γάρ που –
ὅς μ' ἅμα ληϊστῆρσι πολυπλάγκτοισιν ἀνῆκεν
Αἰγυπτόνδ' ἰέναι, δολιχὴν ὁδόν, ὄφρ' ἀπολοίμην·
στῆσα δ' ἐν Αἰγύπτῳ ποταμῷ νέας ἀμφιελίσσας
ἔνθ' ἤτοι μὲν ἐγὼ κελόμην ἐρίηρας ἑταίρους
αὐτοῦ πὰρ νήεσσι μένειν, καὶ νῆας ἐρύσθαι·
ὀπτῆρας δὲ κατὰ σκοπιὰς ὤτρυνα νέεσθαι.
οἱ δ' ὕβρει εἴξαντες, ἐπισπόμενοι μένεϊ σῷῳ,
αἶψα μάλ' Αἰγυπτίων ἀνδρῶν περικαλλέας ἀγροὺς
πόρθεον, ἐκ δὲ γυναῖκας ἄγον καὶ νήπια τέκνα,
αὐτούς τ' ἔκτεινον· τάχα δ' ἐς πόλιν ἵκετ' ἀϋτή.
οἱ δὲ βοῆς ἀΐοντες, ἅμ' ἠοῖ φαινομένῃφιν
ἦλθον· πλῆτο δὲ πᾶν πεδίον πεζῶν τε καὶ ἵππων,
χαλκοῦ τε στεροπῆς· ἐν δὲ Ζεὺς τερπικέραυνος
φῦζαν ἐμοῖς ἑτάροισι κακὴν βάλεν, οὐδέ τις ἔτλη
στῆναι ἐναντίβιον· περὶ γὰρ κακὰ πάντοθεν ἔστη.
ἔνθ' ἡμέων πολλοὺς μὲν ἀπέκτανον ὀξέϊ χαλκῷ,
τοὺς δ' ἄναγον ζωούς, σφίσιν ἐργάζεσθαι ἀνάγκῃ.
αὐτὰρ ἔμ' ἐς Κύπρον ξείνῳ δόσαν ἀντιάσαντι,
Δμήτορι Ἰασίδῃ, ὃς Κύπρου ἶφι ἄνασσεν·
ἔνθεν δὴ νῦν δεῦρο τόδ' ἵκω, πήματα πάσχων.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·

τίς δαίμων τόδε πῆμα προςήγαγε, δαιτὸς ἀνίην ;
στῆθ' οὕτως ἐς μέσσον, ἐμῆς ἀπάνευθε τραπέζης,
μὴ τάχα πικρὴν Αἴγυπτον καὶ Κύπρον ἵκηαι·
ὥς τις θαρσαλέος καὶ ἀναιδής ἐσσι προΐκτης.
450 ἑξείης πάντεσσι παρίστασαι· οἱ δὲ διδοῦσιν
μαψιδίως· ἐπεὶ οὔτις ἐπίσχεσις οὐδ' ἔλεητὺς
ἀλλοτρίων χαρίσασθαι, ἐπεὶ πάρα πολλὰ ἑκάστῳ.
Τὸν δ' ἀναχωρήσας προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ὦ πόποι! οὐκ ἄρα σοίγ' ἐπὶ εἴδεϊ καὶ φρένες ἦσαν·
455 οὐ σύγ' ἂν ἐξ οἴκου σῷ ἐπιστάτῃ οὐδ' ἅλα δοίης,
ὃς νῦν ἀλλοτρίοισι παρήμενος οὔτι μοι ἔτλης
σίτου ἀποπροελὼν δόμεναι· τὰ δὲ πολλὰ πάρεστιν.
Ὣς ἔφατ'· Ἀντίνοος δ' ἐχολώσατο κηρόθι μᾶλλον,
καί μιν ὑπόδρα ἰδὼν ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
460 Νῦν δή σ' οὐκέτι καλὰ δι' ἐκ μεγάροιό γ' ὀΐω
ἅψ ἀναχωρήσειν, ὅτε δὴ καὶ ὀνείδεα βάλλεις.
Ὣς ἄρ' ἔφη· καὶ θρῆνυν ἑλὼν βάλε δεξιὸν ὦμον,
πρυμνότατον κατὰ νῶτον· ὁ δ' ἐστάθη, ἠΰτε πέτρη,
ἔμπεδον· οὐδ' ἄρα μιν σφῆλεν βέλος Ἀντιόοιο·
465 ἀλλ' ἀκέων κίνησε κάρη, κακὰ βυσσοδομεύων.
ἅψ δ' ὅγ' ἐπ' οὐδὸν ἰὼν κατ' ἄρ' ἕζετο, κὰδ δ' ἄρα πήρην
θῆκεν ἐϋπλείην· μετὰ δὲ μνηστῆρσιν ἔειπεν·
Κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγακλειτῆς βασιλείης,
ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
470 οὐ μὰν οὔτ' ἄχος ἐστὶ μετὰ φρεσίν, οὔτε τι πένθος,
ὁππότ' ἀνὴρ περὶ οἷσι μαχειόμενος κτεάτεσσιν
βλήεται, ἢ περὶ βουσίν, ἢ ἀργεννῆς ὀΐεσσιν·
αὐτὰρ ἔμ' Ἀντίνοος βάλε γαστέρος εἵνεκα λυγρῆς,
οὐλομένης, ἣ πολλὰ κάκ' ἀνθρώποισι δίδωσιν.
475 ἀλλ' εἴ που πτωχῶν γε θεοὶ καὶ Ἐρινύες εἰσίν,
Ἀντίνοον πρὸ γάμοιο τέλος θανάτοιο κιχείη.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος προςέφη, Εὐπείθεος υἱός·
ἔσθι' ἔκηλος, ξεῖνε, καθήμενος, ἢ ἄπιθ' ἄλλῃ·
μή σε νέοι διὰ δώματ' ἐρύσσωσ', οἵ' ἀγορεύεις.
480 ἦ ποδός, ἢ καὶ χειρός, ἀποδρύψωσι δὲ πάντα.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ὑπερφιάλως νεμέσησαν·
ὧδε δέ τις εἶπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
Ἀντίνοε, οὐ μὲν κάλ' ἔβαλες δύστηνον ἀλήτην,
οὐλόμεν'· εἰ δή πού τις ἐπουράνιος θεός ἐστιν!
485 καί τε θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσιν,
παντοῖοι τελέθοντες, ἐπιστρωφῶσι πόληας,
ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφορῶντες.

Ὣς ἄρ' ἔφαν μνηστῆρες· ὁ δ' οὐκ ἐμπάζετο μύθων.
Τηλέμαχος δ' ἐν μὲν κραδίῃ μέγα πένθος ἄεξεν
βλημένου· οὐδ' ἄρα δάκρυ χαμαὶ βάλεν ἐκ βλεφάροιϊν
ἀλλ' ἀκέων κίνησε κάρη, κακὰ βυσσοδομεύων.
Τοῦ δ' ὡς οὖν ἤκουσε περίφρων Πηνελόπεια
βλημένου ἐν μεγάρῳ, μετ' ἄρα δμωῇσιν ἔειπεν·
Αἴθ' οὕτως αὐτόν σε βάλοι κλυτότοξος Ἀπόλλων
τὴν δ' αὖτ' Εὐρυνόμη ταμίη πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Εἰ γὰρ ἐπ' ἀρῇσιν τέλος ἡμετέρῃσι γένοιτο·
οὐκ ἂν τις τούτων γε ἐΰθρονον Ἠῶ ἵκοιτο.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
μαῖ, ἐχθροὶ μὲν πάντες, ἐπεὶ κακὰ μηχανόωνται
Ἀντίνοος δὲ μάλιστα μελαίνῃ Κηρὶ ἔοικεν.
ξεῖνός τις δύστηνος ἀλητεύει κατὰ δῶμα,
ἀνέρας αἰτίζων· ἀχρημοσύνη γὰρ ἀνώγει·
ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐνέπλησάν τ' ἔδοσάν τε·
οὗτος δὲ θρήνυι πρυμνὸν βάλε δεξιὸν ὦμον.
Ἦ μὲν ἄρ' ὣς ἀγόρευε μετὰ δμωῇσι γυναιξίν,
ἡμένη ἐν θαλάμῳ· ὁ δ' ἐδείπνεε δῖος Ὀδυσσεύς·
ἡ δ' ἐπὶ οἱ καλέσασα προσηύδα δῖον ὑφορβόν·
Ἔρχεο, δῖ' Εὔμαιε, κιὼν τὸν ξεῖνον ἄνωχθι
ἔλθέμεν, ὄφρα τί μιν προσπτύξομαι, ἠδ' ἐρέωμαι,
εἴ πον Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἠὲ πέπυσται,
ἢ ἴδεν ὀφθαλμοῖσι· πολυπλάγκτῳ γὰρ ἔοικεν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
εἰ γάρ τοι, βασίλεια, σιωπήσειαν Ἀχαιοί·
οἷ' ὅγε μυθεῖται, θέλγοιτό κέ τοι φίλον ἦτορ.
τρεῖς γὰρ δή μιν νύκτας ἔχον, τρία δ' ἤματ' ἔρυξα
ἐν κλισίῃ· πρῶτον γὰρ ἐμ' ἵκετο, νηὸς ἀποδράς·
ἀλλ' οὔπω κακότητα διήνυσεν ἣν ἀγορεύων.
ὡς δ' ὅτ' ἀοιδὸν ἀνὴρ ποτιδέρκεται, ὅστε θεῶν ἐξ
ἀείδει δεδαὼς ἔπε' ἱμερόεντα βροτοῖσιν,
τοῦ δ' ἄμοτον μεμάασιν ἀκουέμεν, ὁππότ' ἀείδῃ
ὣς ἐμὲ κεῖνος ἔθελγε παρήμενος ἐν μεγάροισιν.
φησὶ δ' Ὀδυσσῆος ξεῖνος πατρώϊος εἶναι,
Κρήτῃ ναιετάων, ὅθι Μίνωος γένος ἐστίν.
ἔνθεν δὴ νῦν δεῦρο τόδ' ἵκετο πήματα πάσχων,
προπροκυλινδόμενος· στεῦται δ' Ὀδυσῆος ἀκοῦσαι,
ἀγχοῦ Θεσπρωτῶν ἀνδρῶν ἐν πίονι δήμῳ,
ζωοῦ· πολλὰ δ' ἄγει κειμήλια ὅνδε δόμονδε.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
ἔρχεο, δεῦρο κάλεσσον, ἵν' ἀντίον αὐτὸς ἐνίσπῃ.

530 οὗτοι δ' ἠὲ θύρῃσι καθήμενοι ἐψιαάσθων,
ἢ αὐτοῦ κατὰ δώματ' ἐπεί σφισι θυμὸς ἔδωρον.
αὐτῶν μὲν γὰρ κτήματ' ἀκήρατα κεῖτ' ἐνὶ οἴκῳ,
σῖτος καὶ μέθυ ἡδύ· τὰ μὲν οἰκῆες ἔδουσιν·
οἱ δ' εἰς ἡμέτερον πωλεύμενοι ἤματα πάντα,
535 βοῦς ἱερεύοντες καὶ ὄϊς καὶ πίονας αἰγας,
εἰλαπινάζουσιν, πίνουσί τε αἴθοπα οἶνον,
μαψιδίως· τὰ δὲ πολλὰ κατάνεται. οὐ γὰρ ἔπ' ἀνήρ,
οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκεν, ἀρὴν ἀπὸ οἴκου ἀμῦναι.
εἰ δ' Ὀδυσεὺς ἔλθοι, καὶ ἵκοιτ' ἐς πατρίδα γαῖαν,
540 αἶψά κε σὺν ᾧ παιδὶ βίας ἀποτίσεται ἀνδρῶν.
Ὣς φάτο· Τηλέμαχος δὲ μέγ' ἔπταρεν· ἀμφὶ δὲ δῶμα
σμερδαλέον κονάβησε· γέλασσε δὲ Πηνελόπεια·
αἶψα δ' ἄρ' Εὔμαιον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἔρχεό μοι, τὸν ξεῖνον ἐναντίον ὧδε κάλεσσον.
545 οὐχ ὁράᾳς, ὅ μοι υἱὸς ἐπέπταρε πᾶσιν ἔπεσσιν;
τῷ κε καὶ οὐκ ἀτελὴς θάνατος μνηστῆρσι γένοιτο,
πᾶσι μάλ', οὐδέ κέ τις θάνατον καὶ Κῆρας ἀλύξοι.
ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
αἴ κ' αὐτὸν γνώω νημερτέα πάντ' ἐνέποντα,
550 ἕσσω μιν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε, εἵματα καλά.
Ὣς φάτο· βῆ δὲ συφορβός, ἐπεὶ τὸν μῦθον ἄκουσεν·
ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ξεῖνε πάτερ, καλέει σε περίφρων Πηνελόπεια,
μήτηρ Τηλεμάχοιο· μεταλλῆσαί τί ἑ θυμὸς
555 ἀμφὶ πόσει κέλεται, καὶ κήδεά περ πεπαθυῖα.
εἰ δέ κέ σε γνοίη νημερτέα πάντ' ἐνέποντα,
ἕσσει σε χλαῖνάν τε χιτῶνά τε, τῶν σὺ μάλιστα
χρηΐζεις· σῖτον δὲ καὶ αἰτίζων κατὰ δῆμον,
γαστέρα βοσκήσεις· δώσει δέ τοι, ὅς κ' ἐθέλῃσιν,
560 Τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Εὔμαι', αἶψά κ' ἐγὼ νημερτέα πάντ' ἐνέποιμι
κούρῃ Ἰκαρίοιο, περίφρονι Πηνελοπείῃ·
οἶδα γὰρ εὖ περὶ κείνου, ὁμὴν δ' ἀνεδέγμεθ' ὀϊζύν.
ἀλλὰ μνηστήρων χαλεπῶν ὑποδείδι' ὅμιλον,
565 τῶν ὕβρις τε βίη τε σιδήρεον οὐρανὸν ἵκει.
καὶ γὰρ νῦν, ὅτε μ' οὗτος ἀνὴρ κατὰ δῶμα κιόντα
οὔτι κακὸν ῥέξαντα βαλὼν ὀδύνησιν ἔδωκεν,
οὔτε τι Τηλέμαχος τόγ' ἐπήρκεσεν, οὔτε τις ἄλλος.
τῷ νῦν Πηνελόπειαν ἐνὶ μεγάροισιν ἄνωχθι
570 μεῖναι, ἐπειγομένην περ, ἐς ἠέλιον καταδύντα·
καὶ τότε μ' εἰρέσθω πόσιος πέρι νόστιμον ἦμαρ,

ἀσσοτέρω καθίσασα παραὶ πυρί· εἵματα γάρ τοι
λύγρ' ἔχω· οἶσθα καὶ αὐτός, ἐπεί σε πρῶθ' ἱκέτευσα.
Ὡς φάτο· βῆ δὲ συφορβός, ἐπεὶ τὸν μῦθον ἄκουσεν.
575 τὸν δ' ὑπὲρ οὐδοῦ βάντα προσηύδα Πηνελόπεια·
Οὐ σύγ' ἄγεις, Εὔμαιε; τί τοῦτ' ἐνόησεν ἀλήτης;
ἦ τινά που δείσας ἐξαίσιον, ἠὲ καὶ ἄλλως
αἰδεῖται κατὰ δῶμα; κακὸς δ' αἰδοῖος ἀλήτης.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα.
580 μυθεῖται κατὰ μοῖραν, ἅπερ κ' οἴοιτο καὶ ἄλλος,
ὕβριν ἀλυσκάζων ἀνδρῶν ὑπερηνορεόντων.
ἀλλά σε μεῖναι ἄνωγεν ἐς ἠέλιον καταδύντα.
καὶ δέ σοι ὧδ' αὐτῇ πολὺ κάλλιον, ὦ βασίλεια,
οἴην πρὸς ξεῖνον φάσθαι ἔπος, ἠδ' ἐπακοῦσαι.
585 Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
οὐκ ἄφρων ὁ ξεῖνος ὀΐεται, ὅσπερ ἂν εἴη·
οὐ γάρ πού τινες ὧδε καταθνητῶν ἀνθρώπων
ἀνέρες ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανόωνται.
Ἦ μὲν ἄρ' ὣς ἀγόρευεν· ὁ δ' ᾤχετο δῖος ὑφορβὸς
590 μνηστήρων ἐς ὅμιλον, ἐπεὶ διεπέφραδε πάντα.
αἶψα δὲ Τηλέμαχον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα,
ἄγχι σχὼν κεφαλήν, ἵνα μὴ πευθοίαθ' οἱ ἄλλοι·
Ὦ φίλ', ἐγὼ μὲν ἄπειμι, σύας καὶ κεῖνα φυλάξων,
σὸν καὶ ἐμὸν βίοτον· σοὶ δ' ἐνθάδε πάντα μελόντων.
595 αὐτὸν μέν σε πρῶτα σάω, καὶ φράζεο θυμῷ,
μή τι πάθῃς· πολλοὶ δὲ κακὰ φρονέουσιν Ἀχαιῶν·
τοὺς Ζεὺς ἐξολέσειε, πρὶν ἡμῖν πῆμα γενέσθαι.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ἔσσεται οὕτως, ἄττα· σὺ δ' ἔρχεο δειελιήσας·
600 ἠῶθεν δ' ἰέναι καὶ ἄγειν ἱερήϊα καλά·
αὐτὰρ ἐμοὶ τάδε πάντα καὶ ἀθανάτοισι μελήσει.
Ὡς φάθ'· ὁ δ' αὖτις ἄρ' ἕζετ' ἐϋξέστου ἐπὶ δίφρου·
πλησάμενος δ' ἄρα θυμὸν ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
βῆ ῥ' ἴμεναι μεθ' ὕας· λίπε δ' ἔρκεά τε μέγαρόν τε,
605 πλεῖον δαιτυμόνων· οἱ δ' ὀρχηστυῖ καὶ ἀοιδῇ
τέρποντ'· ἤδη γὰρ καὶ ἐπήλυθε δείελον ἦμαρ.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Σ.

Mendicante apud proces Ulysse, alius mendicus accedit ex urbe, Irus, ut illum de proprie limine detrudat (1–13). Inde jurgium inter utrumque; mox, hortantibus et premunt pomestibus procis, justo certamine luctantur (14–100). Victor Ulysses semineccem Irum extra januam projicit: Amphinomo autem, uni ex procis, propinquum regis adventum et gravem ultionem prædicit (101–157). Degressa rursus in conventum virorum Penelope, illium de nova contumelia miseri hospitis objurgat (158–243); et callida oratione studia procorum experiens, spemque nuptiarum extentans, ab illis sibi munera deposcit, ac statim collata accipit (244–303). Interea Ulysses, inter proces, qui solitos ludos in noctem trahunt, remanens, a Melantho ancilla maledictis vexatur, ab Eurymacho irridetur et scabella petitur (304–404). Tandem a Telemacho moniti, domum quisque suam abeunt (405–[illegible])

Οδυσσέως καὶ Ἴρου πυγμή.

Ἦλθε δ' ἐπὶ πτωχὸς πανδήμιος, ὃς κατὰ ἄστυ
πτωχεύεσκ' Ἰθάκης, μετὰ δ' ἔπρεπε γαστέρι μάργῳ,
ἀζηχὲς φαγέμεν καὶ πιέμεν· οὐδέ οἱ ἦν ἴς,
οὐδὲ βίη· εἶδος δὲ μάλα μέγας ἦν ὁρᾶσθαι.
5 Ἀρναῖος δ' ὄνομ' ἔσκε· τὸ γὰρ θέτο πότνια μήτηρ
ἐν γενετῇς· Ἴρον δὲ νέοι κίκλησκον ἅπαντες,
οὕνεκ' ἀπαγγέλλεσκε κιών, ὅτε πού τις ἀνώγοι·
ὃς ῥ' ἐλθὼν Ὀδυσῆα διώκετο οἷο δόμοιο,
καί μιν νειπείων ἔπεα πτερόεντα προεῴδει·
10 Εἶκε, γέρον, προθύροιο, μὴ δὴ τάχα καὶ ποδὸς ἕλκῃ·
οὐκ ἀΐεις, ὅτι δή μοι ἐπιλλίζουσιν ἅπαντες,
ἕλκέμεναι δὲ κέλονται; ἐγὼ δ' αἰσχύνομαι ἔμπης.
ἀλλ' ἄνα, μὴ τάχα νῶϊν ἔρις καὶ χερσὶ γένηται.
Τὸν δ' αὖ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσεύς
15 δαιμόνι, οὔτε τί σε ῥέζω κακόν, οὔτ' ἀγορεύω,
οὔτε τινὰ φθονέω δόμεναι, καὶ πόλλ' ἀνελόντα.
οὐδὸς δ' ἀμφοτέροισ ὅδε χείσεται· οὐδέ τί σε χρὴ
ἀλλοτρίων φθονέειν· δοκέεις δέ μοι εἶναι ἀλήτης,
ὥσπερ ἐγώ· ὄλβον δὲ θεοὶ μέλλουσιν ὀπάζειν.
20 χερσὶ δὲ μήτι λίην προκαλίζεο, μή με χολώσῃς,
μή σε, γέρων περ ἐών, στῆθος καὶ χείλεα φύρσω.
αἵματος· ἡσυχίη δ' ἂν ἐμοὶ καὶ μᾶλλον ἔτ' εἴη
αὔριον· οὐ μέν γάρ τί σ' ὑποστρέψεσθαι ὀΐω
δεύτερον ἐς μέγαρον Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος.
25 Τὸν δὲ χολωσάμενος προσεφώνεεν Ἶρος ἀλήτης·
ὦ πόποι! ὡς ὁ μολοβρὸς ἐπιτροχάδην ἀγορεύει,

γρῆϊ καμινοῖ ἶσος· ὃν ἂν κακὰ μητισαίμην,
κόπτων ἀμφοτέρῃσι, χαμαὶ δέ κε πάντας ὀδόντας
γναθμῶν ἐξελάσαιμι, συὸς ὥς ληϊβοτείρης.
ζῶσαι νῦν, ἵνα πάντες ἐπιγνώωσι καὶ οἵδε
μαρναμένους· πῶς δ' ἂν σὺ νεωτέρῳ ἀνδρὶ μάχοιο;
Ὡς οἱ μὲν προπάροιθε θυράων ὑψηλάων
οὐδοῦ ἔπι ξεστοῦ πανθυμαδὸν ὀκριόωντο.
τοῖϊν δὲ ξυνέηϊ ἱερὸν μένος Ἀντινόοιο,
ἡδὺ δ' ἄρ' ἐκγελάσας μετεφώνει μνηστήρεσσιν·
Ὦ φίλοι, οὐ μέν πώ τι πάρος τοιοῦτον ἐτύχθη·
εἶην τερπωλὴν θεὸς ἤγαγεν ἐς τόδε δῶμα!
ὁ ξεῖνός τε καὶ Ἶρος ἐρίζετον ἀλλήλοιϊν
χερσὶ μαχήσασθαι· ἀλλὰ ξυνελάσσομεν ὦκα.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀνήϊξαν γελόωντες,
ἀμφὶ δ' ἄρα πτωχοὺς κακοειμονας ἠγερέθοντο.
τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη, Εὐπείθεος υἱός·
Κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγήνορες, ὅφρα τι εἴπω·
γαστέρες αἶδ' αἰγῶν κεατ' ἐν πυρί· τάςδ' ἐπὶ δόρπῳ
κατθέμεθα, κνίσσης τε καὶ αἵματος ἐμπλήσαντες·
ὁππότερος δέ κε νικήσῃ, κρείσσων τε γένηται,
τάων ἥν κ' ἐθέλῃσιν ἀναστὰς αὐτὸς ἑλέσθω·
αἰεὶ δ' αὖθ' ἡμῖν μεταδαίσεται, οὐδέ τιν' ἄλλον
πτωχὸν ἔσω μίσγεσθαι ἐάσομεν αἰτήσοντα.
Ὣς ἔφατ' Ἀντίνοος· τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.
τοῖς δὲ δολοφρονέων μετέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ φίλοι, οὔπως ἔστι νεωτέρῳ ἀνδρὶ μάχεσθαι
ἄνδρα γέροντα, δύῃ ἀρημένον· ἀλλά με γαστὴρ
ὀτρύνει κακοεργός, ἵνα πληγῇσι δαμείω.
ἀλλ' ἄγε νῦν μοι πάντες ὀμόσσατε καρτερὸν ὅρκον,
μήτις ἐπ' Ἴρῳ ἦρα φέρων ἐμὲ χειρὶ βαρείῃ
πλήξῃ ἀτασθάλλων, τούτῳ δέ με ἶρι δαμάσσῃ.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀπώμνυον, ὡς ἐκέλευεν.
[αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὄμοσάν τε, τελεύτησάν τε τὸν ὅρκον,]
τοῖς δ' αὖτις μετέειφ' ἱερὴ ἴς Τηλεμάχοιο·
Ξεῖν', εἴ σ' ὀτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ,
τοῦτον ἀλέξασθαι, τῶν δ' ἄλλων μήτιν' Ἀχαιῶν
δείδιθ'· ἐπεὶ πλεόνεσσι μαχήσεται, ὅς κέ σε θείνῃ.
ξεινοδόκος μὲν ἐγών· ἐπὶ δ' αἰνεῖτον βασιλῆες,
Ἀντίνοός τε καὶ Εὐρύμαχος, πεπνυμένω ἄμφω.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπῄνεον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ζώσατο μὲν ῥάκεσιν περὶ μήδεα, φαῖνε δὲ μηροὺς

καλούς τε μεγάλους τε, φάνεν δέ οἱ εὐρέες ὦμοι,
στήθεά τε στιβαροί τε βραχίονες· αὐτὰρ Ἀθήνη
70 ἄγχι παρισταμένη μέλε᾽ ἤλδανε ποιμένι λαῶν.
μνηστῆρες δ᾽ ἄρα πάντες ὑπερφιάλως ἀγάσαντο·
ὧδε δέ τις εἴπεσκεν, ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Ἦ τάχα Ἶρος Ἄϊρος ἐπίσπαστον κακὸν ἕξει·
οἷην ἐκ ῥακέων ὁ γέρων ἐπιγουνίδα φαίνει!
75 Ὣς ἄρ᾽ ἔφαν· Ἶρῳ δὲ κακῶς ὠρίνετο θυμός.
ἀλλὰ καὶ ὣς δρηστῆρες ἄγον ζώσαντες ἀνάγκῃ,
δειδιότα· σάρκες δὲ περιτρομέοντο μέλεσσιν.
Ἀντίνοος δ᾽ ἐνένιπτεν, ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽, ἔκ τ᾽ ὀνόμαζεν·
Νῦν μὲν μήτ᾽ εἴης, βουγάϊε, μήτε γένοιο,
80 εἰ δὴ τοῦτόν γε τρομέεις καὶ δείδιας αἰνῶς,
ἄνδρα γέροντα, δύῃ ἀρημένον, ᾧ μιν ἱκάνει.
ἀλλ᾽ ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
αἴ κέν σ᾽ οὗτος νικήσῃ, κρείσσων τε γένηται,
πέμψω σ᾽ ἠπειρόνδε, βαλὼν ἐν νηῒ μελαίνῃ,
85 εἰς Ἔχετον βασιλῆα, βροτῶν δηλήμονα πάντων,
ὅς κ᾽ ἀπὸ ῥῖνα τάμῃσι καὶ οὔατα νηλέϊ χαλκῷ,
μήδεά τ᾽ ἐξερύσας δώῃ κυσὶν ὠμὰ δάσασθαι.
Ὣς φάτο· τῷ δ᾽ ἔτι μᾶλλον ὑπὸ τρόμος ἔλλαβε γυῖα·
ἐς μέσσον δ᾽ ἄναγον· τὼ δ᾽ ἄμφω χεῖρας ἀνέσχον.
90 δὴ τότε μερμήριξε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
ἢ ἐλάσει, ὥς μιν ψυχὴ λίποι αὖθι πεσόντα,
ἠέ μιν ἦκ᾽ ἐλάσειε, τανύσσειέν τ᾽ ἐπὶ γαίῃ.
ὧδε δέ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
ἦκ᾽ ἐλάσαι, ἵνα μή μιν ἐπιφρασσαίατ᾽ Ἀχαιοί.
95 δὴ τότ᾽ ἀνασχομένω, ὁ μὲν ἤλασε δεξιὸν ὦμον
Ἶρος, ὁ δ᾽ αὐχένι ἔλασσεν ὑπ᾽ οὔατος, ὀστέα δ᾽ εἴσω
ἔθλασεν· αὐτίκα δ᾽ ἦλθε κατὰ στόμα φοίνιον αἷμα·
κὰδ δ᾽ ἔπεσ᾽ ἐν κονίῃσι μακών, σὺν δ᾽ ἤλασ᾽ ὀδόντας,
λακτίζων ποσὶ γαῖαν· ἀτὰρ μνηστῆρες ἀγαυοὶ
100 χεῖρας ἀνασχόμενοι γέλω ἔκθανον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ἕλκε δι᾽ ἐκ προθύροιο, λαβὼν ποδός, ὄφρ᾽ ἵκετ᾽ αὐλήν,
αἰθούσης τε θύρας· καί μιν ποτὶ ἕρκίον αὐλῆς
εἶσεν ἀνακλίνας· σκῆπτρον δέ οἱ ἔμβαλε χειρί,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
105 Ἐνταυθοῖ νῦν ἧσο, σύας τε κύνας τ᾽ ἀπερύκων,
μηδὲ σύγε ξείνων καὶ πτωχῶν κοίρανος εἶναι,
λυγρὸς ἐών· μή πού τι κακὸν καὶ μεῖζον ἐπαύρῃ.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφ᾽ ὤμοισιν ἀεικέα βάλλετο πήρην,
πυκνὰ ῥωγαλέην· ἐν δὲ στρόφος ἦεν ἀορτήρ.

110 ἄψ δ' ὅγ' ἐπ' οὐδὸν ἰὼν κατ' ἄρ' ἕζετο· τοὶ δ' ἴσαν εἴσω
ἡδὺ γελώοντες, καὶ δεικανόωντ' ἐπέεσσιν·
Ζεύς τοι δοίη, ξεῖνε, καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
ὅ,ττι μάλιστ' ἐθέλεις, καί τοι φίλον ἔπλετο θυμῷ,
ὃς τοῦτον τὸν ἄναλτον ἀλητεύειν ἀπέπαυσας
115 ἐν δήμῳ· τάχα γάρ μιν ἀνάξομεν ἠπειρόνδε
εἰς Ἔχετον βασιλῆα, βροτῶν δηλήμονα πάντων.
Ὣς ἄρ' ἔφαν· χαῖρεν δὲ κλεηδόνι δῖος Ὀδυσσεύς.
Ἀντίνοος δ' ἄρα οἱ μεγάλην παρὰ γαστέρα θῆκεν,
ἐμπλείην κνίσσης τε καὶ αἵματος· Ἀμφίνομος δὲ
120 ἄρτους ἐκ κανέοιο δύω παρέθηκεν ἀείρας,
καὶ δέπαϊ χρυσέῳ δειδίσκετο, φώνησέν τε·
Χαῖρε, πάτερ ὦ ξεῖνε! γένοιτό τοι ἐς περ ὀπίσσω
ὄλβος· ἀτὰρ μὲν νῦν γε κακοῖς ἔχεαι πολέεσσιν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
125 Ἀμφίνομ', ἦ μάλα μοι δοκέεις πεπνυμένος εἶναι·
τοίου γὰρ καὶ πατρός· ἐπεὶ κλέος ἐσθλὸν ἄκουον,
Νῖσον Δουλιχιῆα ἐΰν τ' ἔμεν ἀφνειόν τε·
τοῦ σ' ἔκ φασι γενέσθαι· ἐπητῆ δ' ἀνδρὶ ἔοικας.
τοὔνεκά τοι ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο, καί μευ ἄκουσον·
130 οὐδὲν ἀκιδνότερον γαῖα τρέφει ἀνθρώποιο,
πάντων, ὅσσα τε γαῖαν ἔπι πνείει τε καὶ ἕρπει.
οὐ μὲν γάρ ποτέ φησι κακὸν πείσεσθαι ὀπίσσω,
ὄφρ' ἀρετὴν παρέχωσι θεοί, καὶ γούνατ' ὀρώρῃ·
ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ λυγρὰ θεοὶ μάκαρες τελέσωσιν,
135 καὶ τὰ φέρει ἀεκαζόμενος τετληότι θυμῷ.
τοῖος γὰρ νόος ἐστὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
οἷον ἐπ' ἦμαρ ἄγῃσι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
καὶ γὰρ ἐγώ ποτ' ἔμελλον ἐν ἀνδράσιν ὄλβιος εἶναι,
πολλὰ δ' ἀτάσθαλ' ἔρεξα, βίῃ καὶ κάρτεϊ εἴκων,
140 πατρί τ' ἐμῷ πίσυνος καὶ ἐμοῖσι κασιγνήτοισιν.
τῷ μήτις ποτὲ πάμπαν ἀνὴρ ἀθεμίστιος εἴη,
ἀλλ' ὅγε σιγῇ δῶρα θεῶν ἔχοι, ὅ,ττι διδοῖεν.
οἷ' ὁρόω μνηστῆρας ἀτάσθαλα μηχαόωντας,
κτήματα κείροντας, καὶ ἀτιμάζοντας ἄκοιτιν
145 ἀνδρός, ὃν οὐκέτι φημὶ φίλων καὶ πατρίδος αἴης
δηρὸν ἀπέσσεσθαι· μάλα δὲ σχεδόν! ἀλλά σε δαίμων
οἴκαδ' ὑπεξαγάγοι, μηδ' ἀντιάσειας ἐκείνῳ,
ὁππότε νοστήσειε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
οὐ γὰρ ἀναιμωτί γε διακρινέεσθαι ὀΐω
150 μνηστῆρας καὶ κεῖνον, ἐπεί κε μέλαθρον ὑπέλθῃ.
Ὣς φάτο· καὶ σπείσας ἔπιεν μελιηδέα οἶνον·

ἄψ δ' ἐν χερσὶν ἔθηκε δέπας κοσμήτορι λαῶν.
αὐτὰρ ὁ βῆ διὰ δῶμα, φίλον τετιημένος ἦτορ,
νευστάζων κεφαλῇ· δὴ γὰρ κακὸν ὄσσετο θυμός.
155 ἀλλ' οὐδ' ὣς φύγε Κῆρα· πέδησε δὲ καὶ τὸν Ἀθήνη,
Τηλεμάχου ὑπὸ χερσὶ καὶ ἔγχεϊ ἶφι δαμῆναι.
ἆψ δ' αὖτις κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπὶ θρόνου, ἔνθεν ἀνέστη.
Τῇ δ' ἄρ' ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρονι Πηνελοπείῃ,
160 μνηστήρεσσι φανῆναι, ὅπως πετάσειε μάλιστα
θυμὸν μνηστήρων, ἰδὲ τιμήεσσα γένοιτο
μᾶλλον πρὸς πόσιός τε καὶ υἱέος, ἢ πάρος ἦεν.
ἀχρεῖον δ' ἐγέλασσεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Εὐρυνόμη, θυμός μοι ἐέλδεται, οὔτι πάρος γε,
165 μνηστῆρεσσι φανῆναι, ἀπεχθομένοισί περ ἔμπης·
παιδὶ δὲ κεν εἴποιμι ἔπος, τό κε κέρδιον εἴη,
μὴ πάντα μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισιν ὁμιλεῖν,
οἵτ' εὖ μέν βάζουσι, κακῶς δ' ὄπιθεν φρονέουσιν.
Τὴν δ' αὖτ' Εὐρυνόμη ταμίη πρὸς μῦθον ἔειπεν·
170 ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, τέκος, κατὰ μοῖραν ἔειπες.
ἀλλ' ἴθι, καὶ σῷ παιδὶ ἔπος φάο, μηδ' ἐπίκευθε,
χρῶτ' ἀπονιψαμένη, καὶ ἐπιχρίσασα παρειάς·
μηδ' οὕτω δακρύοισι πεφυρμένη ἀμφὶ πρόςωπα
ἔρχευ· ἐπεὶ κάκιον πενθήμεναι ἄκριτον αἰεί.
175 ἤδη μὲν γάρ τοι παῖς τηλίκος, ὃν σὺ μάλιστα
ἠρῶ ἀθανάτοισι γενειήσαντα ἰδέσθαι.
Τὴν δ' αὖτε προςέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Εὐρυνόμη, μὴ ταῦτα παραύδα, κηδομένη περ,
χρῶτ' ἀπονίπτεσθαι, καὶ ἐπιχρίεσθαι ἀλοιφῇ·
180 ἀγλαΐην γὰρ ἔμοιγε θεοί, τοὶ Ὄλυμπον ἔχουσιν,
ὤλεσαν, ἐξ οὗ κεῖνος ἔβη κοίλῃς ἐνὶ νηυσίν.
ἀλλά μοι Αὐτονόην τε καὶ Ἱπποδάμειαν ἄνωχθι
ἐλθέμεν, ὄφρα κέ μοι παρστήετον ἐν μεγάροισιν·
οἴη δ' οὐκ εἴςειμι μετ' ἀνέρας· αἰδέομαι γάρ.
185 Ὣς ἄρ' ἔφη· γρηῦς δὲ δι' ἐκ μεγάροιο βεβήκει,
ἀγγελέουσα γυναιξί, καὶ ὀτρυνέουσα νέεσθαι.
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
κούρη Ἰκαρίοιο κατὰ γλυκὺν ὕπνον ἔχευεν.
εὗδε δ' ἀνακλινθεῖσα· λύθεν δέ οἱ ἅψεα πάντα
190 αὐτοῦ ἐνὶ κλιντῆρι· τέως δ' ἄρα δῖα θεάων
ἄμβροτα δῶρα δίδου, ἵνα μιν θησαίατ' Ἀχαιοί.
κάλλεϊ μέν οἱ πρῶτα προςώπατα καλὰ κάθηρεν
ἀμβροσίῳ, οἵῳ περ ἐϋστέφανος Κυθέρεια

χρίεται, αὐτὰρ ἄν ἤ Χαρίεσσ' χορὸν ἱμερόεντα·
195 καί μιν μακροτέρην καὶ πάσσονα θῆκεν ἰδέσθαι·
λευκοτέρην δ' ἄρα μιν θῆκε πριστοῦ ἐλέφαντος.
ἡ μὲν ἄρ' ὣς ἔρξασ' ἀπεβήσατο δῖα θεάων.
Ἦλθον δ' ἀμφίπολοι λευκώλενοι ἐκ μεγάροιο,
φθόγγῳ ἐπερχόμεναι· τὴν δὲ γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκεν,
200 καί ῥ' ἀπομόρξατο χερσὶ παρειάς, φώνησέν τε·
Ἦ με μάλ' αἰνοπαθῆ μαλακὸν περὶ κῆρ' ἐκάλυψεν·
αἴθε μοι ὡς μαλακὸν θάνατον πόροι Ἄρτεμις ἁγνή,
αὐτίκα νῦν, ἵνα μηκέτ' ὀδυρομένη κατὰ θυμὸν
αἰῶνα φθινύθω, πόσιος ποθέουσα φίλοιο
205 παντοίην ἀρετήν· ἐπεὶ ἔξοχος ἦεν Ἀχαιῶν.
Ὣς φαμένη, κατέβαιν' ὑπερῴϊα σιγαλόεντα,
οὐκ οἴη· ἅμα τῇγε καὶ ἀμφίπολοι δύ' ἕποντο.
ἡ δ' ὅτε δὴ μνησῆρας ἀφίκετο δῖα γυναικῶν,
στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο,
210 ἄντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα·
ἀμφίπολος δ' ἄρα οἱ κεδνὴ ἑκάτερθε παρέστη.
τῶν δ' αὐτοῦ λύτο γούνατ', ἔρως δ' ἄρα θυμὸν ἔθελχθεν·
πάντες δ' ἠρήσαντο παραὶ λεχέεσσι κλιθῆναι.
ἡ δ' αὖ Τηλέμαχον προσεφώνεον, ὃν φίλον υἱόν·
215 Τηλέμαχ', οὐκέτι τοι φρένες ἔμπεδοι, οὐδὲ νόημα
παῖς ἔτ' ἐών, καὶ μᾶλλον ἐνὶ φρεσὶ κέρδε' ἐνείμας·
νῦν δ', ὅτε δὴ μέγας ἐσσί, καὶ ἥβης μέτρον ἱκάνεις,
καί κέν τις φαίη, γόνον ἔμμεναι ὀλβίου ἀνδρός,
ἐς μέγεθος καὶ κάλλος ὁρώμενος, ἀλλόφρων φώς,
220 οὐκέτι τοι φρένες εἰσὶν ἐναίσιμοι, οὐδὲ νόημα.
οἷον δὴ τόδε ἔργον ἐνὶ μεγάροισιν ἐτύχθη,
ὃς τὸν ξεῖνον ἔασας ἀεικισθήμεναι οὕτω!
πῶς νῦν; εἴ τι ξεῖνος, ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν
ἥμενος, ὧδε πάθοι ῥυσακτύος ἕξ ἀλεγεινῆς,
225 σοί κ' αἶσχος λώβη τε μετ' ἀνθρώποισι πέλοιτο.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
μῆτερ ἐμή, τὸ μὲν οὔ σε νεμεσσῶμαι κεχολῶσθαι·
αὐτὰρ ἐγὼ θυμῷ νοέω καὶ οἶδα ἕκαστα,
ὁσθλά τε καὶ τὰ χέρεια· πάρος δ' ἔτι νήπιος ἦα·
230 ἀλλά τοι οὐ δύναμαι πεπνυμένα πάντα νοῆσαι·
ἐκ γάρ με πλήσσουσι, παρήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος,
οἶδε κακὰ φρονέοντες, ἐμοὶ δ' οὐκ εἰσὶν ἀρωγοί.
οὐ μέν τοι ξείνου γε καὶ Ἴρου μεῖλος ἐτύχθη
μνησήρων ἰότητι· βίῃ δ' ὅγε φέρτερος ἦεν.
235 αἴ γάρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἄπολλον!

οὕτω νῦν μνηστῆρες ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν
νεύοισιν κεφαλάς, δεδμημένοι, οἱ μὲν ἐν αὐλῇ,
οἱ δ' ἔντοσθε δόμοιο, λελύτο δὲ γυῖα ἑκάστου,
ὡς νῦν Ἶρος ἐκεῖνος ἐπ' αὐλείῃσι θύρῃσιν
240 ἕσται νευστάζων κεφαλῇ, μεθύοντι ἐοικώς,
οὐδ' ὀρθὸς στῆναι δύναται ποσίν, οὐδὲ νέεσθαι
οἴκαδ', ὅπῃ οἱ νόστος· ἐπεὶ φίλα γυῖα λέλυνται.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
Εὐρύμαχος δ' ἐπέεσσι προσηύδα Πηνελόπειαν·
245 Κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρον Πηνελόπεια,
εἰ πάντες σε ἴδοιεν ἀν' Ἴασον Ἄργος Ἀχαιοί,
πλέονές κε μνηστῆρες ἐν ὑμετέροισι δόμοισιν
ἠῶθεν δαινύατ'· ἐπεὶ περίεσσι γυναικῶν,
εἶδός τε μέγεθός τε ἰδὲ φρένας ἔνδον ἔΐσας.
250 Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα περίφρων Πηνελόπεια·
Εὐρύμαχ', ἤτοι ἐμὴν ἀρετήν, εἶδός τε, δέμας τε,
ὤλεσαν ἀθάνατοι, ὅτε Ἴλιον εἰσανέβαινον
Ἀργεῖοι, μετὰ τοῖσι δ' ἐμὸς πόσις ἦεν Ὀδυσσεύς.
εἰ κεῖνός γ' ἐλθὼν τὸν ἐμὸν βίον ἀμφιπολεύοι,
255 μεῖζόν κε κλέος εἴη ἐμὸν καὶ κάλλιον οὕτω.
νῦν δ' ἄχομαι· τόσα γάρ μοι ἐπέσσευεν κακὰ δαίμων.
ἦ μὲν δὴ ὅτε τ' ἦς λιπὼν κατὰ πατρίδα γαῖαν,
δεξιτερὴν ἐπὶ καρπῷ ἑλὼν ἐμὲ χεῖρα προσηύδα·
Ὦ γύναι, οὐ γὰρ ὀΐω ἐὐκνήμιδας Ἀχαιοὺς
260 ἐκ Τροίης εὖ πάντας ἀπήμονας ἀποσέεσθαι·
καὶ γὰρ Τρῶάς φασι μαχητὰς ἔμμεναι ἄνδρας,
ἠμὲν ἀκοντιστάς, ἠδὲ ῥυτῆρας ὀϊστῶν,
ἵππων τ' ὠκυπόδων ἐπιβήτορας, οἵ κε τάχιστα
ἔκριναν μέγα νεῖκος ὁμοιΐου πολέμοιο.
265 τῷ οὐκ οἶδ', εἴ κέν μ' ἀνέσει θεός, ἤ κεν ἁλώω
αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ· σοὶ δ' ἐνθάδε πάντα μελόντων.
μεμνῆσθαι πατρὸς καὶ μητέρος ἐν μεγάροισιν,
ὡς νῦν, ἢ ἔτι μᾶλλον, ἐμεῦ ἀπονόσφιν ἐόντος.
αὐτὰρ ἐπὴν δὴ παῖδα γενειήσαντα ἴδηαι,
270 γήμασθ', ᾧ κ' ἐθέλῃσθα, τεὸν κατὰ δῶμα λιποῦσα.
κεῖνος τὼς ἀγόρευε· τὰ δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
νὺξ δ' ἔσται, ὅτε δὴ στυγερὸς γάμος ἀντιβολήσει
οὐλομένης ἐμέθεν, τῆςτε Ζεὺς ὄλβον ἀπηύρα.
ἀλλὰ τόδ' αἰνὸν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἱκάνει·
275 μνηστήρων οὐχ ἥδε δίκη τὸ πάροιθε τέτυκτο·
οἵτ' ἀγαθήν τε γυναῖκα καὶ ἀφνειοῖο θύγατρα
μνηστεύειν ἐθέλωσι, καὶ ἀλλήλοις ἐρίσωσιν,

αὐτοὶ τοίγ' ἀπάγουσι βόας καὶ ἴφια μῆλα,
κούρης δαῖτα φίλοισι, καὶ ἀγλαὰ δῶρα διδοῦσιν·
280 ἀλλ' οὐκ ἀλλότριον βίοτον νήποινον ἔδουσιν.
Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
οὕνεκα τῶν μὲν δῶρα παρέλκετο, θέλγε δὲ θυμὸν
μειλιχίοις ἐπέεσσι· νόος δέ οἱ ἄλλα μενοίνα.
Τὴν δ' αὖτ' Ἀντίνοος προςέφη, Εὐπείθεος υἱός·
285 κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρον Πηνελόπεια,
δῶρα μὲν ὅς κ' ἐθέλῃσιν Ἀχαιῶν ἐνθάδ' ἐνεῖκαι,
δέξασθ'· οὐ γὰρ καλὸν ἀνήνασθαι δόσιν ἐστίν·
ἡμεῖς δ' οὔτ' ἐπὶ ἔργα πάρος γ' ἴμεν, οὔτε πῃ ἄλλῃ,
πρίν γέ σε τῷ γήμασθαι Ἀχαιῶν, ὅςτις ἄριστος.
290 Ὣς ἔφατ' Ἀντίνοος· τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος·
δῶρα δ' ἄρ' οἰσέμεναι πρόεσαν κήρυκα ἕκαστος.
Ἀντινόῳ μὲν ἔνεικε μέγαν περικαλλέα πέπλον,
ποικίλον· ἐν δ' ἄρ' ἔσαν περόναι δουκαίδεκα πᾶσαι
χρύσειαι, κλῃῖσιν ἐϋγνάμπτοις ἀραρυῖαι.
295 ὅρμον δ' Εὐρυμάχῳ πολυδαίδαλον αὐτίκ' ἔνεικεν,
χρύσεον, ἠλέκτροισιν ἐερμένον, ἠέλιον ὥς.
ἕρματα δ' Εὐρυδάμαντι δύω θεράποντες ἔνεικαν,
τρίγληνα, μορόεντα· χάρις δ' ἀπελάμπετο πολλή.
ἐκ δ' ἄρα Πεισάνδροιο Πολυκτορίδαο ἄνακτος,
300 ἴσθμιον ἤνεικεν θεράπων, περικαλλὲς ἄγαλμα.
ἄλλο δ' ἄρ' ἄλλος δῶρον Ἀχαιῶν καλὸν ἔνεικεν.
ἡ μὲν ἔπειτ' ἀνέβαιν' ὑπερῴια δῖα γυναικῶν·
τῇ δ' ἄρ' ἄμ' ἀμφίπολοι ἔφερον περικαλλέα δῶρα.
Οἱ δ' εἰς ὀρχηστύν τε καὶ ἱμερόεσσαν ἀοιδὴν
305 τρεψάμενοι τέρποντο· μένον δ' ἐπὶ ἕσπερον ἐλθεῖν.
τοῖσι δὲ τερπομένοισι μέλας ἐπὶ ἕσπερος ἦλθεν.
αὐτίκα λαμπτῆρας τρεῖς ἔστασαν ἐν μεγάροισιν,
ὄφρα φαείνοιεν· περὶ δὲ ξύλα κάγκανα θῆκαν,
αὖα πάλαι, περίκηλα, νέον κεκεασμένα χαλκῷ·
310 καὶ δαΐδας μετέμισγον· ἀμοιβηδὶς δ' ἀνέφαινον·
δμωαὶ Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος· αὐτὰρ ὁ τῇσιν
αὐτὸς Διογενὴς μετέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Δμωαὶ Ὀδυσσῆος, δὴν οἰχομένοιο ἄνακτος,
ἔρχεσθε πρὸς δώμαθ', ἵν' αἰδοίη βασίλεια·
315 τῇ δὲ παρ' ἠλάκατα στροφαλίζετε· τέρπετε δ' αὐτήν,
ἥμεναι ἐν μεγάρῳ, ἢ εἴρια πείκετε χερσίν·
αὐτὰρ ἐγὼ τούτοισι φάος πάντεσσι παρέξω.
ἤπερ γάρ κ' ἐθέλωσιν ἐὔθρονον Ἠῶ μίμνειν,
οὔτι με νικήσουσι· πολυτλήμων δὲ μάλ' εἰμί.

320 Ὣς ἔφαθ· αἱ δ' ἐγέλασσαν, ἐς ἀλλήλας δὲ ἴδοντο
τὸν δ' αἰσχρῶς ἐνένιπτε Μελανθὼ καλλιπάρῃος·
τὴν Δολίος μὲν ἔτικτε, κόμισσε δὲ Πηνελόπεια,
παῖδα δὲ ὡς ἀτίταλλε, δίδου δ' ἅρ' ἀθύρματα θυμῷ·
ἀλλ' οὐδ' ὣς ἔχε πένθος ἐνὶ φρεσὶ Πηνελοπείης·
325 ἀλλ' ἥγ' Εὐρυμάχῳ μισγέσκετο, καὶ φιλέεσκεν.
ἥ ῥ' Ὀδυσῆ ἐνένιπτεν ὀνειδείοις ἐπέεσσιν·
Ξεῖνε τάλαν, σύγε τις φρένας ἐκπεπαταγμένος ἐσσί,
οὐδ' ἐθέλεις εὕδειν, χαλκήϊον ἐς δόμον ἐλθών,
ἠέ που ἐς λέσχην· ἀλλ' ἐνθάδε πόλλ' ἀγορεύεις
330 [θαρσαλέως πολλοῖσι μετ' ἀνδράσιν, οὐδέ τι θυμῷ
ταρβεῖς· ἦ ῥά σε οἶνος ἔχει φρένας, ἤ τύ τοι αἰεὶ
τοιοῦτος νόος ἐστίν· ὃ καὶ μεταμώνια βάζεις.]
ἦ ἀλύεις, ὅτι Ἶρον ἐνίκησας, τὸν ἀλήτην;
μήτις τοι τάχα Ἴρου ἀμείνων ἄλλος ἀναστῇ,
335 ὅστις σ' ἀμφὶ κάρη κεκοπὼς χερσὶ στιβαρῇσιν,
δώματος ἐκπέμψῃσι, φορύξας αἵματι πολλῷ.
Τὴν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ἦ τάχα Τηλεμάχῳ ἐρέω, κύον, οἷ' ἀγορεύεις,
κεἰ δ' ἐλθών, ἵνα σ' αὖθι διαμελεΐστι τάμῃσιν.
340 Ὣς εἰπών, ἐπέεσσι διεπτοίησε γυναῖκας.
βὰν δ' ἴμεναι διὰ δῶμα· λύθεν δ' ὑπὸ γυῖα ἑκάστης
ταρβοσύνῃ· φὰν γάρ μιν ἀληθέα μυθήσασθαι.
αὐτὰρ ὁ παρ λαμπτῆρσι φαείνων αἰθομένοισιν
ἑστήκει ἐς πάντας ὁρώμενος· ἄλλα δέ οἱ κῆρ
345 ὥρμαινε φρεσὶν ᾗσιν, ἃ ῥ' οὐκ ἀτέλεστα γένοντο.
Μνηστῆρας δ' οὐ πάμπαν ἀγήνορας εἴα Ἀθήνη
λώβης ἴσχεσθαι θυμαλγέος, ὄφρ' ἔτι μᾶλλον
δύη ἄχος κραδίην Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος.
τοῖσιν δ' Εὐρύμαχος, Πολύβου παῖς, ἤρχ' ἀγορεύειν,
350 κερτομέων Ὀδυσῆα· γέλων δ' ἑτάροισιν ἔτευχεν
Κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγακλειτῆς βασιλείης,
ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
οὐκ ἀθεεὶ ὅδ' ἀνὴρ Ὀδυσήϊον ἐς δόμον ἵκει·
ἔμπης μοι δοκέει δαΐδων σέλας ἔμμεναι αὐτοῦ
355 καὶ κεφαλῆς· ἐπεὶ οὔ οἱ ἔνι τρίχες, οὐδ' ἠβαιαί.
Ἦ ῥ', ἅμα τε προσέειπεν Ὀδυσσῆα πτολίπορθον·
ξεῖν', ἦ ἄρ κ' ἐθέλοις θητευέμεν, εἴ σ' ἀνελοίμην,
ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιῇς - μισθὸς δέ τοι ἄρκιος ἔσται -
αἱμασιάς τε λέγων, καὶ δένδρεα μακρὰ φυτεύων;
360 ἔνθα κ' ἐγὼ σῖτον μὲν ἐπηετανὸν παρέχοιμι,
εἵματα δ' ἀμφιέσαιμι, ποδίν θ' ὑποδήματα δοίην,

ἀλλ' ἐπεὶ οὖν δὴ ἔργα κάκ' ἤμμαθες, οὐκ ἐθελήσεις
ἔργον ἐποίχεσθαι, ἀλλὰ πτώσσειν κατὰ δῆμον
βούλεαι, ὄφρ' ἂν ἔχῃς βόσκειν σὴν γαστέρ' ἄκαλλον.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Εὐρύμαχ', εἰ γὰρ νῶϊν ἔρις ἔργοιο γένοιτο
ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τ' ἤματα μακρὰ πέλονται,
ἐν ποίῃ, δρέπανον μὲν ἐγὼν εὐκαμπὲς ἔχοιμι,
καὶ δὲ σὺ τοῖον ἔχοις, ἵνα πειρησαίμεθα ἔργου,
νήστιες ἄχρι μάλα κτέφαος, ποίη δὲ παρείη·
εἰ δ' αὖ καὶ βόες εἶεν ἐλαυνέμεν, οἵπερ ἄριστοι,
αἴθωνες, μεγάλοι, ἄμφω κεκορηότε ποίης,
ἥλικες, ἰσοφόροι, τῶντε σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν,
τετράγυον δ' εἴη, εἴκοι δ' ὑπὸ βῶλος ἀρότρῳ,
τῷ κέ μ' ἴδοις, εἰ ὦλκα διηνεκέα προταμοίμην.
εἰ δ' αὖ καὶ πόλεμόν ποθεν ὀρμήσειε Κρονίων
σήμερον, αὐτὰρ ἐμοὶ σάκος εἴη, καὶ δύο δοῦρε,
καὶ κυνέη πάγχαλκος, ἐπὶ κροτάφοις ἀραρυῖα·
τῷ κέ μ' ἴδοις πρώτοισιν ἐνὶ προμάχοισι μιγέντα,
οὐδ' ἂν μοι τὴν γαστέρ' ὀνειδίζων ἀγορεύοις.
ἀλλὰ μάλ' ὑβρίζεις, καί τοι νόος ἐστὶν ἀπηνής·
καί πού τις δοκέεις μέγας ἔμμεναι ἠδὲ κραταιός,
οὕνεκα παρ παύροισι καὶ οὐκ ἀγαθοῖσιν ὁμιλεῖς,
εἰ δ' Ὀδυσεὺς ἔλθοι, καὶ ἵκοιτ' ἐς πατρίδα γαῖαν,
ἀψὲ κέ τοι τὰ θύρετρα, καὶ εὐρέα περ μάλ' ἐόντα,
φεύγοντι στείνοιτο δι' ἐκ προθύροιο θύραζε.
Ὣς ἔφατ'· Εὐρύμαχος δ' ἐχολώσατο κηρόθι μᾶλλον,
καί μιν ὑπόδρα ἰδὼν ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἆ δειλ', ἦ τάχα τοι τελέω κακόν, οἷ' ἀγορεύεις
θαρσαλέως πολλοῖσι μετ' ἀνδράσιν, οὐδέ τι θυμῷ
ταρβεῖς· ἦ ῥά σε οἶνος ἔχει φρένας, ἤ νύ τοι αἰεὶ
τοιοῦτος νόος ἐστίν· ὃ καὶ μεταμώνια βάζεις.
[ἦ ἀλύεις, ὅτι Ἶρον ἐνίκησας, τὸν ἀλήτην;]
Ὣς ἄρα φωνήσας σφέλας ἔλλαβεν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἀμφινόμου πρὸς γοῦνα καθέζετο Δουλιχιῆος,
Εὐρύμαχον δείσας· ὁ δ' ἄρ' οἰνοχόον βάλε χεῖρα
δεξιτερήν· πρόχοος δὲ χαμαὶ βόμβησε πεσοῦσα·
αὐτὰρ ὁ γ' οἰμώξας πέσεν ὕπτιος ἐν κονίῃσιν.
μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα σκιόεντα·
ὧδε δέ τις εἴπεσκεν, ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Αἴθ' ὤφελλ' ὁ ξεῖνος ἀλώμενος ἄλλοθ' ὀλέσθαι,
πρὶν ἐλθεῖν· τῷ κ' οὔτι τόσον κέλαδον μετέθηκεν.
νῦν δὲ περὶ πτωχῶν ἐριδαίνομεν· οὐδέ τι δαιτὸς

ἐσθλῆς ἔσσεται ἦδος, ἐπεὶ τὰ χερείονα νικᾷ.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειφ' ἱερὴ ἰς Τηλεμάχοιο·
δαιμόνιοι, μαίνεσθε, καὶ οὐκέτι κεύθετε θυμῷ
βρωτὺν οὐδὲ ποτῆτα· θεῶν νύ τις ὕμμ' ὀροθύνει.
ἀλλ' εὖ δαισάμενοι κατακείετε οἴκαδ' ἰόντες,
ὁππότε θυμὸς ἄνωγε· διώκω δ' οὔτιν' ἔγωγε.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ὀδὰξ ἐν χείλεσι φύντες
Τηλέμαχον θαύμαζον, ὃ θαρσαλέως ἀγόρευεν.
τοῖσιν δ' Ἀμφίνομος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
[Νίσου φαίδιμος υἱός, Ἀρητιάδαο ἄνακτος·
Ὦ φίλοι, οὐκ ἂν δή τις ἐπὶ ῥηθέντι δικαίῳ
ἀντιβίοις ἐπέεσσι καθαπτόμενος χαλεπαίνοι·
μήτε τι τὸν ξεῖνον στυφελίζετε, μήτε τιν' ἄλλον
δμώων, οἳ κατὰ δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο.
ἀλλ' ἄγετ', οἰνοχόος μὲν ἐπαρξάσθω δεπάεσσιν,
ὄφρα σπείσαντες κατακείομεν οἴκαδ' ἰόντες·
τὸν ξεῖνον δὲ ἐῶμεν ἐνὶ μεγάροις Ὀδυσῆος
Τηλεμάχῳ μελέμεν· τοῦ γὰρ φίλον ἵκετο δῶμα.
Ὣς φάτο· τοῖσι δὲ πᾶσιν ἐαδότα μῦθον ἔειπεν.
τοῖσιν δὲ κρητῆρα κεράσσατο Μούλιος ἥρως,
κήρυξ Δουλιχιεύς· θεράπων δ' ἦν Ἀμφινόμοιο·
νώμησεν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπισταδόν· οἱ δὲ θεοῖσιν
σπείσαντες μακάρεσσι, πίον μελιηδέα οἶνον.
αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμός,
βάν ῥ' ἴμεναι κείοντες ἐὰ πρὸς δώματ' ἕκαστος.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Τ.

Eadem nocte Ulysses et Telemachus, praelucente Minerva, arma omnia in superiorem partem aedium seponunt, ne quid teli aut munimenti procis ad manum sit (1–46); tum ipse solus cum Penelope confert sermonem, in quo similia, ut nuper ad Eumaeum, comminiscitur, Ulyssem in Creta apud se hospitio deversatum fingit, etiam vestitum ejus et alia ad fidem faciendam vere describit, denique jurat, se apud Thesprotos de proximo reditu ipsius audivisse (47–307). Delectata his nuntiis Penelope, hospitalis officii causa, ei pedes ablui jubet; quod dum facit Euryclea nutrix, ab ea primum agnoscitur ex cicatrice, quam in Parnasso quondam venans acceperat; sed coercet statim mulierem, ne quid ultra quaerat vel garriat (308–507). Ulyssi dehinc ignara rei Penelope ominosum de reduce mox conjuge somnium narrat (508–553); cui tamen non satis confisa expoait, se postero die procis certamen oblaturam, atque ei, qui Ulyssis arcum facillime intenderit, sagittisque destinata ferierit, continuo nupturam esse (554–581). Quod consilium quum approbavit Ulyssi, cubitum illa discedit (582–604).

Ὀδυσσέως καὶ Πηνελόπης ὁμιλία. ἀναγνωρισμὸς ὑπὸ Εὐρυκλείας.

Αὐτὰρ ὁ ἐν μεγάρῳ ὑπελείπετο δῖος Ὀδυσσεύς,
μνηστῆρεσσι φόνον σὺν Ἀθήνῃ μερμηρίζων·
αἶψα δὲ Τηλέμαχον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τηλέμαχε, χρὴ τεύχε' Ἀρήϊα κατθέμεν εἴσω
5 πάντα μάλ'· αὐτὰρ μνηστῆρας μαλακοῖς ἐπέεσσιν
παρφάσθαι, ὅτε κέν σε μεταλλῶσιν ποθέοντες·
ἐκ καπνοῦ κατέθηκ'· ἐπεὶ οὐκέτι τοῖσιν ἐοίκει,
οἷά ποτε Τροίηνδε κιὼν κατέλειπεν Ὀδυσσεύς,
ἀλλὰ κατήκισται, ὅσσον πυρὸς ἵκετ' ἀϋτμή.
10 πρὸς δ' ἔτι καὶ τόδε μεῖζον ἐνὶ φρεσὶν ἔμβαλε δαίμων,
μή πως οἰνωθέντες, ἔριν στήσαντες ἐν ὑμῖν,
ἀλλήλους τρώσητε, καταισχύνητέ τε δαῖτα
καὶ μνηστύν· αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται ἄνδρα σίδηρος.
Ὣς φάτο· Τηλέμαχος δὲ φίλῳ ἐπεπείθετο πατρί·
15 ἐκ δὲ καλεσσάμενος προσέφη τροφὸν Εὐρύκλειαν·
Μαῖ', ἄγε δή μοι ἔρυξον ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκας,
ὄφρα κεν ἐς θάλαμον καταθείομαι ἔντεα πατρὸς
καλά, τά μοι κατὰ οἶκον ἀκηδέα καπνὸς ἀμέρδει,
πατρὸς ἀποιχομένοιο· ἐγὼ δ' ἔτι νήπιος ἦα·
20 νῦν δ' ἐθέλω καταθέσθαι, ἵν' οὐ πυρὸς ἵξετ' ἀϋτμή.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
αἴ γὰρ δή ποτε, τέκνον, ἐπιφροσύνας ἀνέλοιο,
οἴκου κήδεσθαι, καὶ κτήματα πάντα φυλάσσειν.
ἀλλ' ἄγε, τίς τοι ἔπειτα μετοιχομένῃ φάος οἴσει;
25 δμωὰς δ' οὐκ εἴας προβλωσκέμεν, αἵ κεν ἔκαστον.

Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ξεῖνος ὅδ'. οὐ γὰρ ἀεργὸν ἀνέξομαι, ὅς κεν ἐμῆς γε
χοίνικος ἅπτηται, καὶ τηλόθεν εἰληλουθώς.
Ὡς ἄρ' ἐφώνησεν· τῇ δ' ἄπτερος ἕπλετο μῦθος
30 κλῄϊσσεν δὲ θύρας μεγάρων εὐναιετάοντων.
τὼ δ' ἄρ' ἀναΐξαντ' Ὀδυσεὺς καὶ φαίδιμος υἱὸς
ἐσφόρεον κόρυθάς τε καὶ ἀσπίδας ὀμφαλόεσσας,
ἐγχεά τ' ὀξύοντα· πάροιθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη,
χρύσεον λύχνον ἔχουσα, φάος περικαλλὲς ἐποίει.
35 δὴ τότε Τηλέμαχος προσεφώνεεν ὃν πατέρ' αἶψα·
Ὦ πάτερ, ἦ μέγα θαῦμα τόδ' ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶται·
ἤμπης μοι τοῖχοι μεγάρων, καλαί τε μεσόδμαι·
εἰλάτιναί τε δοκοὶ καὶ κίονες ὑψόσ' ἔχοντες,
φαίνοντ' ὀφθαλμοῖς, ὡςεὶ πυρὸς αἰθομένοιο.
40 ἦ μάλα τις θεὸς ἔνδον, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
σίγα, καὶ κατὰ σὸν νόον ἴσχανε, μηδ' ἐρέεινε·
αὕτη τοι δίκη ἐσεὶ θεῶν, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν.
ἀλλὰ σὺ μὲν κατάλεξαι· ἐγὼ δ' ὑπολείψομαι αὐτοῦ,
45 ὄφρα κ' ἔτι δμωὰς καὶ μητέρα σὴν ἐρεθίζω·
ἡ δέ μ' ὀδυρομένη εἰρήσεται ἀμφὶς ἕκαστα.
Ὣς φάτο· Τηλέμαχος δὲ δι' ἐκ μεγάροιο βεβήκει
κείων ἐς θάλαμον, δαΐδων ὕπο λαμπομενάων,
ἔνθα πάρος κοιμᾶθ', ὅτε μιν γλυκὺς ὕπνος ἱκάνοι·
50 ἔνθ' ἄρα καὶ τότ' ἔλεκτο, καὶ Ἠῶ δῖαν ἔμιμνεν.
αὐτὰρ ὁ ἐν μεγάρῳ ὑπελείπετο δῖος Ὀδυσσεύς,
μητιετάεσσι φόνον σὺν Ἀθήνῃ μεμηρίζων.
Ἡ δ' ἴεν ἐκ θαλάμοιο περίφρων Πηνελόπεια,
Ἀρτέμιδι ἰκέλη ἠὲ χρυσέῃ Ἀφροδίτῃ.
55 τῇ παρὰ μὲν κλισίην πυρὶ κάνθαρον, ἔνθ' ἄρ' ἔριζον,
φοινικῇν ἐλέφαντι καὶ ἀργύρῳ· ἦκε ποτε τέκτων
ποίησ' Ἰκμάλιος, καὶ ὑπὸ θρῆνυν ποσὶν ἦκεν,
προςφυέ' ἐξ αὐτῆς, ὅθ' ἐπὶ μέγα βάλλετο κῶας.
ἔνθα καθέζετ' ἔπειτα περίφρων Πηνελόπεια.
60 ἦλθον δὲ δμωαὶ λευκώλενοι ἐκ μεγάροιο.
αἱ δ' ἀπὸ μὲν σῖτον πολὺν ἤρεον ἠδὲ τραπέζας,
καὶ δέπα, ἔνθεν ἄρ' ἄνδρες ὑπερμενέοντες ἔπινον·
πῦρ δ' ἀπὸ λαμπτήρων χαμάδις βάλον· ἄλλα δ' ἐπ' αὐτῶν
νήησαν ξύλα πολλά, φόως ἔμεν' ἠδὲ θέρεσθαι.
65 ἡ δ' Ὀδυσῆ' ἐνένιπε Μελανθὼ δεύτερον αὖτις·
Ξεῖν', ἔτι καὶ κεν ἐνθάδ' ἀνιήσεις διὰ νύκτα
δευόμενος κατὰ δῶμα, ἐπιπτοιήσας δὲ γυναῖκας·

ἀλλ' ἔξελθε θύραζε, τάλαν, καὶ δαιτὸς ὄπησο·
ἢ τάχα καὶ δαλῷ βεβλημένος εἶσθα θύραζε.
70 Τὴν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
δαιμονίη, τί μοι ὧδ' ἐπέχεις κεκοτηότι θυμῷ;
ἢ ὅτι δὴ ῥυπόω, κακὰ δὲ χροῖ εἵματα εἶμαι,
πτωχεύω δ' ἀνὰ δῆμον; ἀναγκαίη γὰρ ἐπείγει.
τοιοῦτοι πτωχοὶ καὶ ἀλήμονες ἄνδρες ἔασιν.
75 καὶ γὰρ ἐγώ ποτε οἶκον ἐν ἀνθρώποισιν ἔναιον
ὄλβιος ἀφνειόν, καὶ πολλάκι δόσκον ἀλήτῃ,
τοίῳ ὁποῖος ἔοι, καὶ ὅτεν κεχρημένος ἔλθοι·
ἦσαν δὲ δμῶες μάλα μυρίοι, ἄλλα τε πολλά,
οἷσίν τ' εὖ ζώουσι καὶ ἀφνειοὶ καλέονται.
80 ἀλλὰ Ζεὺς ἀλάπαξε Κρονίων - ἤθελε γάρ που -
τῷ νῦν μήποτε καὶ σύ, γύναι, ἀπὸ πᾶσαν ὀλέσσῃς
ἀγλαΐην, τῇ νῦν γε μετὰ δμωῇσι κέκασσαι·
μή πώς τοι δέσποινα κοτεσσαμένη χαλεπήνῃ,
ἢ Ὀδυσεὺς ἔλθῃ· ἔτι γὰρ καὶ ἐλπίδος αἶσα.
85 εἰ δ' ὁ μὲν ὣς ἀπόλωλε, καὶ οὐκέτι νόστιμός ἐστιν
ἀλλ' ἤδη παῖς τοῖος Ἀπόλλωνός γε ἕκητι,
Τηλέμαχος· τὸν δ' οὔτις ἐνὶ μεγάροισι γυναικῶν
λήθει ἀτασθάλλουσ'· ἐπεὶ οὐκέτι τηλίκος ἐστίν.
Ὣς φάτο· τοῦ δ' ἤκουσε περίφρων Πηνελόπεια·
90 ἀμφίπολον δ' ἐνένιπτεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Πάντως, θαρσαλέη, κύον ἀδδεές! οὔτι με λήθεις
ἔρδουσα μέγα ἔργον, ὃ σῇ κεφαλῇ ἀναμάξεις.
πάντα γὰρ εὖ ἴδησθ', ἐπεὶ ἐξ ἐμεῦ ἔκλυες αὐτῆς,
ὡς τὸν ξεῖνον ἔμελλον ἐνὶ μεγάροισιν ἐμοῖσιν
95 ἀμφὶ πόσει εἴρεσθαι· ἐπεὶ πυκινῶς ἀκάχημαι.
Ἦ ῥα, καὶ Εὐρυνόμην ταμίην πρὸς μῦθον ἔειπεν
Εὐρυνόμη, φέρε δὴ δίφρον καὶ κῶας ἐπ' αὐτοῦ,
ὄφρα καθεζόμενος εἴπῃ ἔπος ἠδ' ἐπακούσῃ
ὁ ξεῖνος ἐμέθεν· ἐθέλω δέ μιν ἐξερέεσθαι.
100 Ὣς ἔφαθ'· ἡ δὲ μάλ' ὀτραλέως κατέθηκε φέρουσα
δίφρον ἐΰξεστον, καὶ ἐπ' αὐτῷ κῶας ἔβαλλεν·
ἔνθα καθέζετ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς.
τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε περίφρων Πηνελόπεια·
Ξεῖνε, τὸ μέν σε πρῶτον ἐγὼν εἰρήσομαι αὐτή·
105 τίς, πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς
ὦ γύναι, οὐκ ἄν τίς σε βροτῶν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν
νεικέοι· ἦ γάρ σευ κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει·
ὥστε τεν ἢ βασιλῆος ἀμύμονος, ὅστε θεοῦδης

110 ἀνδράσιν ἐν πολλοῖσι καὶ ἰφθίμοισιν ἀνάσσων.
εὐδικίας ἀνέχησι· φέρησι δὲ γαῖα μέλαινα
πυροὺς καὶ κριθάς, βρίθησι δὲ δένδρεα καρπῷ,
τίκτει δ' ἔμπεδα μῆλα, θάλασσα δὲ παρέχει ἰχθῦς,
ἐξ εὐηγεσίης· ἀρετῶσι δὲ λαοὶ ὑπ' αὐτοῦ.
115 τῷ ἐμὲ νῦν τὰ μὲν ἄλλα μετάλλα σῷ ἐνὶ οἴκῳ·
μηδ' ἐμὸν ἐξερέεινε γένος καὶ πατρίδα γαῖαν,
μή μοι μᾶλλον θυμὸν ἐνιπλήσῃς ὀδυνάων,
μνησαμένῳ· μάλα δ' εἰμὶ πολύστονος. οὐδέ τί με χρὴ
οἴκῳ ἐν ἀλλοτρίῳ γοόωντά τε μυρόμενόν τε
120 ἧσθαι· ἐπεὶ κάκιον πενθήμεναι ἄκριτον αἰεί·
μήτις μοι δμωῶν νεμεσήσεται, ἠὲ σύγ' αὐτή,
φῇ δὲ δακρυπλώειν βεβαρηότα μ' φρένας οἴνῳ.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα περίφρων Πηνελόπεια·
ξεῖν', ἤτοι μὲν ἐμὴν ἀρετήν, εἶδός τε δέμας τε,
125 ὤλεσαν ἀθάνατοι, ὅτε Ἴλιον εἰςανέβαινον
Ἀργεῖοι, μετὰ τοῖσι δ' ἐμὸς πόσις ἦεν Ὀδυσσεύς.
εἰ κεῖνός γ' ἐλθὼν τὸν ἐμὸν βίον ἀμφιπολεύοι,
μείζόν κε κλέος εἴη ἐμὸν καὶ κάλλιον οὕτω.
νῦν δ' ἄχομαι· τόσα γάρ μοι ἐπέσσευεν κακὰ δαίμων·
130 [ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,
Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,
οἵ τ' αὐτὴν Ἰθάκην εὐδείελον ἀμφινέμονται,
οἵ μ' ἀεκαζομένην μνῶνται, τρύχουσι δὲ οἶκον.]
τῷ οὔτε ξείνων ἐμπάζομαι, οὔθ' ἱκετάων,
135 οὔτε τι κηρύκων, οἳ δημιοεργοὶ ἔασιν·
ἀλλ' Ὀδυσῆ ποθέουσα, φίλον κατατήκομαι ἦτορ·
οἱ δὲ γάμον σπεύδουσιν· ἐγὼ δὲ δόλους τολυπεύω
φᾶρος μέν μοι πρῶτον ἐνέπνευσε φρεσὶ δαίμων,
στησαμένη μέγαν ἱστόν, ἐνὶ μεγάροισιν ὑφαίνειν,
140 λεπτὸν καὶ περίμετρον· ἄφαρ δ' αὐτοῖς μετέειπον·
κοῦροι, ἐμοὶ μνηστῆρες, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεύς,
μίμνετ' ἐπειγόμενοι τὸν ἐμὸν γάμον, εἰςόκε φᾶρος
ἐκτελέσω – μή μοι μεταμώνια νήματ' ὄληται –
Λαέρτῃ ἥρωϊ ταφήϊον, εἰς ὅτε κέν μιν
145 Μοῖρ' ὀλοὴ καθέλῃσι τανηλεγέος θανάτοιο·
μήτις μοι κατὰ δῆμον Ἀχαιϊάδων νεμεσήσῃ,
αἴ κεν ἄτερ σπείρου κῆται, πολλὰ κτεατίσσας.
ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
ἔνθα καὶ ἠματίη μὲν ὑφαίνεσκον μέγαν ἱστόν,
150 νύκτας δ' ἀλλύεσκον, ἐπὴν δαΐδας παραθείμην.
ὣς τρίετες μὲν ἔληθον ἐγώ, καὶ ἔπειθον Ἀχαιούς·

ἀλλ' ὅτε τέτρατον ἦλθεν ἔτος, καὶ ἐπήλυθον ὧραι,
[μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἤματα πόλλ' ἐτελέσθη,]
καὶ τότε δή με, διὰ δμωάς, κύνας οὐκ ἀλεγούσας,
155 εἶλον ἐπελθόντες, καὶ ὁμόκλησαν ἐπέεσσιν.
ὡς τὸ μὲν ἔξετέλεσσα, καὶ οὐκ ἐθέλουσ', ὑπ' ἀνάγκης.
νῦν δ' οὔτ' ἐκφυγέειν δύναμαι γάμον, οὔτε τιν' ἄλλην
μῆτιν ἔθ' εὑρίσκω· μάλα δ' ὀτρύνουσι τοκῆες
γήμασθ'· ἀσχαλάᾳ δὲ πάϊς βίοτον κατεδόντων,
160 γιγνώσκων· ἤδη γὰρ ἀνὴρ οἷός τε μάλιστα
οἴκου κήδεσθαι, τῷτε Ζεὺς κῦδος ὀπάζει.
ἀλλὰ καὶ ὥς μοι εἰπὲ τεὸν γένος, ὁππόθεν ἐσσί·
οὐ γὰρ ἀπὸ δρυός ἐσσι παλαιφάτου, οὐδ' ἀπὸ πέτρης.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
165 ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
οὐκέτ' ἀπολλήξεις τὸν ἐμὸν γόνον ἐξερέουσα;
ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω· ἦ μέν μ' ἀχέεσσί γε δώσεις
πλείοσιν ἢ ἔγομαι· ἦ γὰρ δίκη, ὁππότε πάτρης
ἧς ἀπέησιν ἄνηρ τόσσον χρόνον, ὅσσον ἐγὼ νῦν,
170 πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστε' ἀλώμενος, ἄλγεα πάσχων·
ἀλλὰ καὶ ὥς ἐρέω, ὅ μ' ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς.
Κρήτη τις γαῖ' ἐστί, μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
καλὴ καὶ πίειρα, περιῤῥυτος· ἐν δ' ἄνθρωποι
πολλοί, ἀπειρέσιοι, καὶ ἐννήκοντα πόληες, –
175 ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη· ἐν μὲν Ἀχαιοί,
ἐν δ' Ἐτεόκρητες μεγαλήτορες, ἐν δὲ Κύδωνες,
Δωριέες τε τριχάϊκες, δῖοί τε Πελασγοί –
τῇσι δ' ἐνὶ Κνωσός, μεγάλη πόλις· ἔνθα τε Μίνως
ἐννέωρος βασίλευε Διὸς μεγάλου ὀαριστής,
180 πατρὸς ἐμοῖο πατήρ, μεγαθύμου Δευκαλίωνος.
Δευκαλίων δ' ἐμὲ τίκτε καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα·
ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήεσσι κορωνίσιν Ἴλιον εἴσω
ᾤχετ' ἅμ' Ἀτρείδῃσιν· ἐμοὶ δ' ὄνομα κλυτὸν Αἴθων,
ὁπλότερος γενεῇ· ὁ δ' ἄρα πρότερος καὶ ἀρείων.
185 ἔνθ' Ὀδυσῆα ἐγὼν ἰδόμην, καὶ ξείνια δῶκα.
καὶ γὰρ τὸν Κρήτηνδε κατήγαγεν ἷς ἀνέμοιο,
ἱέμενον Τροίηνδε, παραπλάγξασα Μαλειῶν·
στῆσε δ' ἐν Ἀμνισῷ, ὅθι τε σπέος Εἰλειθυίης,
ἐν λιμέσιν χαλεποῖσι· μόγις δ' ὑπάλυξεν ἀέλλας.
190 αὐτίκα δ' Ἰδομενῆα μετάλλα, ἄστυδ' ἀνελθών·
ξεῖνον γάρ οἱ ἔφασκε φίλον τ' ἔμεν' αἰδοῖόν τε.
τῷ δ' ἤδη δεκάτῃ ἢ ἐνδεκάτῃ πέλεν ἠὼς
ἐρχομένῳ σὺν νηυσὶ κορωνίσιν Ἴλιον εἴσω

320 Ὣς ἔφαθ· αἱ δ' ἐγέλασσαν, ἐς ἀλλήλας δὲ ἴδοντο
τὸν δ' αἰσχρῶς ἐνένιπτε Μελανθὼ καλλιπάρῃος·
τὴν Δολίος μὲν ἔτικτε, κόμισσε δὲ Πηνελόπεια,
παῖδα δὲ ὡς ἀτίταλλε, δίδου δ' ἅρ' ἀθύρματα θυμῷ·
ἀλλ' οὐδ' ὣς ἔχε πένθος ἐνὶ φρεσὶ Πηνελοπείης·
325 ἀλλ' ἥ γ' Εὐρυμάχῳ μισγέσκετο, καὶ φιλέεσκεν.
ἥ ῥ' Ὀδυσῆ' ἐνένιπταν ὀνειδείοις ἐπέεσσιν·
Ξεῖνε τάλαν, σύγε τις φρένας ἐκπεπαταγμένος ἐσσί,
οὐδ' ἐθέλεις εὕδειν, χαλκήϊον ἐς δόμον ἐλθών,
ἠέ που ἐς λέσχην· ἀλλ' ἐνθάδε πόλλ' ἀγορεύεις
330 [θαρσαλέως πολλοῖσι μετ' ἀνδράσιν, οὐδέ τι θυμῷ
ταρβεῖς· ἦ ῥά σε οἶνος ἔχει φρένας, ἤ νύ τοι αἰεὶ
τοιοῦτος νόος ἐστίν· ὃ καὶ μεταμώνια βάζεις.]
ἦ ἀλύεις, ὅτι Ἶρον ἐτίκησας, τὸν ἀλήτην;
μήτις τοι τάχα Ἴρου ἀμείνων ἄλλος ἀναστῇ,
335 ὅστις σ' ἀμφὶ κάρη κεκοπὼς χερσὶ στιβαρῇσιν,
δώματος ἐκπέμψῃσι, φορύξας αἵματι πολλῷ.
Τὴν δ' ἄρ' ὑποδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ἦ τάχα Τηλεμάχῳ ἐρέω, κύον, οἷ' ἀγορεύεις,
κεῖσ' ἐλθών, ἵνα σ' αὖθι διαμελεΐσεὶ τάμῃσιν.
340 Ὣς εἰπὼν, ἐπέεσσι διεπτοίησε γυναῖκας.
βὰν δ' ἴμεναι διὰ δῶμα· λύθεν δ' ὑπὸ γυῖα ἑκάστης
ταρβοσύνῃ· φὰν γάρ μιν ἀληθέα μυθήσασθαι.
αὐτὰρ ὁ παρ λαμπτῆρσι φαείνων αἰθομένοισιν
ἑστήκει ἐς πάντας ὁρώμενος· ἄλλα δέ οἱ κῆρ
345 ὥρμαινε φρεσὶν ᾗσιν, ἃ ῥ' οὐκ ἀτέλεστα γένοντο.
Μνηστῆρας δ' οὐ πάμπαν ἀγήνορας εἴα Ἀθήνη
λώβης ἴσχεσθαι θυμαλγέος, ὄφρ' ἔτι μᾶλλον
δύῃ ἄχος κραδίην Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος.
τοῖσιν δ' Εὐρύμαχος, Πολύβου παῖς, ἦρχ' ἀγορεύειν,
350 κερτομέων Ὀδυσῆα· γέλων δ' ἑτάροισιν ἔτευχεν
Κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγακλειτῆς βασιλείης,
ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
οὐκ ἄθεεὶ ὅδ' ἀνὴρ Ὀδυσήϊον ἐς δόμον ἵκει·
ἔμπης μοι δοκέει δαΐδων σέλας ἔμμεναι αὐτοῦ
355 καὶ κεφαλῆς· ἐπεὶ οὔ οἱ ἔνι τρίχες, οὐδ' ἠβαιαί.
Ἦ ῥ', ἅμα τε προσέειπεν Ὀδυσσῆα πτολίπορθον·
ξεῖν', ἦ ἄρ κ' ἐθέλοις θητευέμεν, εἴ σ' ἀνελοίμην,
ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιῇς - μισθὸς δέ τοι ἄρκιος ἔσται -
αἱμασιάς τε λέγων, καὶ δένδρεα μακρὰ φυτεύων;
360 ἔνθα κ' ἐγὼ σῖτον μὲν ἐπηετανὸν παρέχοιμι,
εἵματα δ' ἀμφιέσαιμι, ποσὶν θ' ὑποδήματα δοίην,

ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο θῆσιν·
οὐκ οἶδ', εἰ τάδε ἔστο περὶ χροῖ οἰκοθ' Ὀδυσεύς,
ἤ τις ἑταίρων δῶκε θοῆς ἐπὶ νηὸς ἰόντι,
ἤ τίς που καὶ ξεῖνος· ἐπεὶ πολλοῖσιν Ὀδυσσεὺς
240 ἔσκε φίλος· παῦροι γὰρ Ἀχαιῶν ἦσαν ὁμοῖοι.
καί οἱ ἐγὼ χάλκειον ἄορ καὶ δίπλακα δῶκα
καλήν, πορφυρέην, καὶ τερμιόεντα χιτῶνα·
αἰδοίως δ' ἀπέπεμπον ἐϋσσέλμου ἐπὶ νηός.
καὶ μέν οἱ κήρυξ ὀλίγον προγενέστερος αὐτοῦ
245 εἵπετο· καὶ τόν τοι μυθήσομαι, οἷος ἔην περ.
γυρὸς ἐν ὤμοισιν, μελανόχροος, οὐλοκάρηνος·
Εὐρυβάτης δ' ὄνομ' ἔσκε· τίεν δέ μιν ἔξοχον ἄλλων
ὧν ἑτάρων Ὀδυσεύς, ὅτι φρεσὶν ἄρτια ᾔδη.
Ὣς φάτο· τῇ δ' ἔτι μᾶλλον ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο,
250 σήματ' ἀναγνούσῃ, τά οἱ ἔμπεδα πέφραδ' Ὀδυσεύς.
ἡ δ' ἐπεὶ οὖν τάρφθη πολυδακρύτοιο γόοιο,
καὶ τότε μιν μύθοισιν ἀμειβομένη προσέειπεν·
Νῦν μέν δή μοι, ξεῖνε, πάρος περ ἐὼν ἐλεεινός,
ἐν μεγάροισιν ἐμοῖσι φίλος τ' ἔσῃ αἰδοῖός τε·
255 αὐτὴ γὰρ τάδε εἵματ' ἐγὼ πόρον, οἵ' ἀγορεύεις,
πτύξασ' ἐκ θαλάμου· περόνην τ' ἐπέθηκα φαεινήν,
κείνῳ ἄγαλμ' ἔμεναι· τὸν δ' οὐχ ὑποδέξομαι αὖτις,
οἴκαδε νοστήσαντα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
τῷ ῥα κακῇ αἴσῃ κοίλης ἐπὶ νηὸς Ὀδυσσεὺς
260 ὤχετ', ἐποψόμενος Κακοίλιον οὐκ ὀνομαστήν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσεύς
ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
μηκέτι νῦν χρόα καλὸν ἐναίρεο, μηδέ τι θυμὸν
τῆκε, πόσιν γοόωσα· νεμεσσῶμαί γε μὲν οὐδέν·
265 καὶ γάρ τίς τ' ἄλλοῖον ὀδύρεται ἄνδρ' ὀλέσασα
κουρίδιον, τῷ τέκνα τέκῃ φιλότητι μιγεῖσα,
ἥ Ὀδυσῆ', ὃν φασι θεοῖς ἐναλίγκιον εἶναι.
ἀλλὰ γόου μὲν παῦσαι, ἐμεῖο δὲ σύνθεο μῦθον·
νημερτέως γάρ τοι μυθήσομαι, οὐδ' ἐπικεύσω,
270 ὡς ἤδη Ὀδυσῆος ἐγὼ περὶ νόστου ἄκουσα,
ἀγχοῦ Θεσπρωτῶν ἀνδρῶν ἐν πίονι δήμῳ,
ζωοῦ· αὐτὰρ ἄγει κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλά,
αἰτίζων ἀνὰ δῆμον· ἀτὰρ ἐρίηρας ἑταίρους
ὤλεσε, καὶ νῆα γλαφυρήν, ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
275 Θρινακίης ἄπο νήσου ἰών· ὀδύσαντο γὰρ αὐτῷ
Ζεύς τε καὶ Ἠέλιος· τοῦ γὰρ βόας ἐκταν ἑταῖροι·
οἱ μὲν πάντες ὄλοντο πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ·

τὸν δ' ἄρ' ἐπὶ τρόπιος νεὸς ἔκβαλε κῦμ' ἐπὶ χέρσου,
Φαιήκων ἐς γαῖαν, οἳ ἀγχίθεοι γεγάασιν·
οἳ δή μιν πέρι κῆρι, θεὸν ὥς, τιμήσαντο,
καί οἱ πολλὰ δόσαν, πέμπειν τέ μιν ἤθελον αὐτοὶ
οἴκαδ' ἀπήμαντον. καί κεν πάλαι ἐνθάδ' Ὀδυσσεὺς
ἦην· ἀλλ' ἄρα οἱ τόγε κέρδιον εἴσατο θυμῷ,
χρήματ' ἀγυρτάζειν πολλὴν ἐπὶ γαῖαν ἰόντι·
ὥς περὶ κέρδεα πολλὰ καταθνητῶν ἀνθρώπων
οἶδ' Ὀδυσεύς· οὐδ' ἄν τις ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος.
ὥς μοι Θεσπρωτῶν βασιλεὺς μυθήσατο Φείδων·
ὤμνυε δὲ πρὸς ἐμὶ αὐτόν, ἀποσπένδων ἐνὶ οἴκῳ,
νῆα κατειρύσθαι, καὶ ἐπαρτέας ἔμμεν ἑταίρους,
οἳ δή μιν πέμψουσι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
ἀλλ' ἐμὲ πρὶν ἀπέπεμψε· τύχησε γὰρ ἐρχομένη νηῦς
ἀνδρῶν Θεσπρωτῶν ἐς Δουλίχιον πολύπυρον.
καί μοι κτήματ' ἔδειξεν, ὅσα ξυναγείραθ' Ὀδυσσεύς·
καί νύ κεν ἐς δεκάτην γενεὴν ἕτερόν γ' ἔτι βόσκοι·
τόσσα οἱ ἐν μεγάροις κειμήλια κεῖτο ἄνακτος.
τὸν δ' ἐς Δωδώνην φάτο βήμεναι, ὄφρα θεοῖο
ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς βουλὴν ἐπακούσαι,
ὅππως νοστήσειε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
ἤδη δὴν ἀπεών, ἢ ἀμφαδόν, ἠὲ κρυφηδόν.
ὣς ὁ μὲν οὕτως ἐστὶ σόος, καὶ ἐλεύσεται ἤδη
ἄγχι μάλ'· οὐδ' ἔτι τῆλε φίλων καὶ πατρίδος αἴης
δηρὸν ἀπεσσεῖται· ἔμπης δέ τοι ὅρκια δώσω.
ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα, θεῶν ὕπατος καὶ ἄριστος,
ἰστίη τ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ἣν ἀφικάνω·
ἦ μέν τοι τάδε πάντα τελείεται, ὡς ἀγορεύω.
τοῦδ' αὐτοῦ λυκάβαντος ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς
τοῦ μὲν φθίνοντος μηνός, τοῦ δ' ἱσταμένοιο.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
αἴ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, ἔπος τετελεσμένον εἴη·
τῷ κε τάχα γνοίης φιλότητά τε, πολλά τε δῶρα,
ἐξ ἐμεῦ, ὡς ἄν τίς σε συναντόμενος μακαρίζοι.
ἀλλά μοι ὧδ' ἀνὰ θυμὸν ὀΐεται, ὡς ἔσεται περ.
οὔτ' Ὀδυσεὺς ἔτι οἶκον ἐλεύσεται, οὔτε σὺ πομπῆς
τεύξῃ· ἐπεὶ οὐ τοῖοι σημάντορές εἰσ' ἐνὶ οἴκῳ,
οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν, εἴποτ' ἔην γε,
ξείνους αἰδοίους ἀποπεμπέμεν ἠδὲ δέχεσθαι.
ἀλλά μιν, ἀμφίπολοι, ἀπονίψατε, κάτθετε δ' εὐνήν,
δέμνια καὶ χλαίνας καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα,
ὥς κ' εὖ θαλπιόων χρυσόθρονον Ἠῶ ἵκηται

ἠῶθεν δὲ μάλ' ἦρι λοέσσαι τε χρῖσαί τε,
ὡς κ' ἔνδον παρὰ Τηλεμάχῳ δείπνοιο μέδηται
ἥμενος ἐν μεγάρῳ· τῷ δ' ἄλγιον, ὅς κεν ἐκείνων
τοῦτον ἀνιάζῃ θυμοφθόρος· οὐδέ τι ἔργον
ἐνθάδ' ἔτι πρήξει, μάλα περ κεχολωμένος αἰνῶς.
πῶς γὰρ ἐμεῦ σύ, ξεῖνε, δαήσεαι, εἴ τι γυναικῶν
ἀλλάων περίειμι νόον καὶ ἐπίφρονα μῆτιν,
εἴ κεν ἀϋσταλέος, κακὰ εἱμένος, ἐν μεγάροισιν
δαινύῃ; ἄνθρωποι δὲ μιμνηθάδιοι τελέθουσιν.
ὅς μὲν ἀπηνὴς αὐτὸς ἔῃ, καὶ ἀπηνέα εἰδῇ,
τῷ δὲ καταρῶνται πάντες βροτοὶ ἄλγε' ὀπίσσω
ζωῷ· ἀτὰρ τεθνεῶτί γ' ἐφεψιόωνται ἅπαντες·
ὃς δ' ἂν ἀμύμων αὐτὸς ἔῃ, καὶ ἀμύμονα εἰδῇ,
τοῦ μέν τε κλέος εὐρὺ διὰ ξεῖνοι φορέουσιν
πάντας ἐπ' ἀνθρώπους· πολλοί τέ μιν ἐσθλὸν ἔειπον.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
ἤτοι ἐμοὶ χλαῖναι καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα
ἤχθεθ', ὅτε πρῶτον Κρήτης ὄρεα νιφόεντα
νοσφισάμην ἐπὶ νηὸς ἰὼν δολιχηρέτμοιο.
κείω δ', ὡς τὸ πάρος περ ἀϋπνους νύκτας ἴαυον.
πολλὰς γὰρ δὴ νύκτας ἀεικελίῳ ἐνὶ κοίτῃ
ἔασα, καί τ' ἀνέμεινα ἐϋθρονον Ἠῶ δῖαν.
οὐδέ τί μοι ποδάνιπτρα ποδῶν ἐπιήρανα θυμῷ
γίγνεται· οὐδὲ γυνὴ ποδὸς ἅψεται ἡμετέροιο
τάων, αἵ τοι δῶμα κάτα δρήστειραι ἔασιν,
εἰ μή τις γρηῦς ἐστὶ παλαιή, κέδν' εἰδυῖα,
ἥτις δὴ τέτληκε τόσα φρεσίν, ὅσσα τ' ἐγώ περ·
τήνδε δ' ἂν οὐ φθονέοιμι ποδῶν ἅψασθαι ἐμεῖο.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
ξεῖνε φίλ'· οὐ γάρ πώ τις ἀνὴρ πεπνυμένος ὧδε
ξείνων τηλεδαπῶν φιλίων ἐμὸν ἵκετο δῶμα·
ὡς σὺ μάλ' εὐφραδέως πεπνυμένα πάντ' ἀγορεύεις·
ἔστι δέ μοι γρηῦς, πυκινὰ φρεσὶ μήδε' ἔχουσα,
ἣ κεῖνον δύστηνον ἐϋ τρέφεν ἠδ' ἀτίταλλεν,
δεξαμένη χείρεσσ', ὅτε μιν πρῶτον τέκε μήτηρ,
ἥ σε πόδας νίψει, ὀλιγηπελέουσά περ ἔμπης.
ἀλλ' ἄγε νῦν ἀνστᾶσα, περίφρων Εὐρύκλεια,
νίψον σοῖο ἄνακτος ὁμήλικα· καί που Ὀδυσσεὺς
ἤδη τοιόςδ' ἐστὶ πόδας, τοῖος δέ τε χεῖρας·
αἶψα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καταγηράσκουσιν.
Ὡς ἄρ' ἔφη· γρηῦς δὲ κατέσχετο χερσὶ πρόςωπα,

τὸν δ' ἄρ' ἐπὶ τρόπιος νεὸς ἔκβαλε κῦμ' ἐπὶ χέρσου,
Φαιήκων ἐς γαῖαν, οἳ ἀγχίθεοι γεγάασιν·
οἳ δή μιν πέρι κῆρι, θεὸν ὥς, τιμήσαντο,
καί οἱ πολλὰ δόσαν, πέμπειν τέ μιν ἤθελον αὐτοὶ
οἴκαδ' ἀπήμαντον. καί κεν πάλαι ἐνθάδ' Ὀδυσσεὺς
ἦην· ἀλλ' ἄρα οἱ τόγε κέρδιον εἴσατο θυμῷ,
χρήματ' ἀγυρτάζειν πολλὴν ἐπὶ γαῖαν ἰόντι·
ὡς περὶ κέρδεα πολλὰ καταθνητῶν ἀνθρώπων
οἶδ' Ὀδυσεύς· οὐδ' ἄν τις ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος.
ὥς μοι Θεσπρωτῶν βασιλεὺς μυθήσατο Φείδων·
ὤμνυε δὲ πρὸς ἐμ' αὐτόν, ἀποσπένδων ἐνὶ οἴκῳ,
νῆα κατειρύσθαι, καὶ ἐπαρτέας ἔμμεν' ἑταίρους,
οἳ δή μιν πέμψουσι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
ἀλλ' ἐμὲ πρὶν ἀπέπεμψε· τύχησε γὰρ ἐρχομένη νηῦς
ἀνδρῶν Θεσπρωτῶν ἐς Δουλίχιον πολύπυρον.
καί μοι κτήματ' ἔδειξεν, ὅσα ξυναγείρατ' Ὀδυσσεύς·
καί νύ κεν ἐς δεκάτην γενεὴν ἕτερόν γ' ἔτι βόσκοι·
τόσσα οἱ ἐν μεγάροις κειμήλια κεῖτο ἄνακτος.
τὸν δ' ἐς Δωδώνην φάτο βήμεναι, ὄφρα θεοῖο
ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς βουλὴν ἐπακούσαι,
ὅππως νοστήσειε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
ἤδη δὴν ἀπεών, ἢ ἀμφαδόν, ἠὲ κρυφηδόν.
ὣς ὁ μὲν οὕτως ἐστὶ σόος, καὶ ἐλεύσεται ἤδη
ἄγχι μάλ'· οὐδ' ἔτι τῆλε φίλων καὶ πατρίδος αἴης
δηρὸν ἀπεσσεῖται· ἔμπης δέ οἱ ὅρκια δώσω.
ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα, θεῶν ὕπατος καὶ ἄριστος,
ἱστίη τ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ἣν ἀφικάνω·
ἦ μὲν τοι τάδε πάντα τελείεται, ὡς ἀγορεύω.
τοῦδ' αὐτοῦ λυκάβαντος ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς
τοῦ μὲν φθίνοντος μηνός, τοῦ δ' ἱσταμένοιο.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
αἴ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, ἔπος τετελεσμένον εἴη·
τῷ κε τάχα γνοίης φιλότητά τε, πολλά τε δῶρα,
ἐξ ἐμεῦ, ὡς ἄν τίς σε συναντόμενος μακαρίζοι.
ἀλλά μοι ὧδ' ἀνὰ θυμὸν ὀΐεται, ὡς ἔσεταί περ.
οὔτ' Ὀδυσεὺς ἔτι οἶκον ἐλεύσεται, οὔτε σὺ πομπῆς
τεύξῃ· ἐπεὶ οὐ τοῖοι σημάντορές εἰσ' ἐνὶ οἴκῳ,
οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν, εἴποτ' ἔην γε,
ξείνους αἰδοίους ἀποπεμπέμεν ἠδὲ δέχεσθαι.
ἀλλά μιν, ἀμφίπολοι, ἀπονίψατε, κάτθετε δ' εὐνήν,
δέμνια καὶ χλαίνας καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα,
ὥς κ' εὖ θαλπιόων χρυσόθρονον Ἠῶ ἵκηαι

ἠῶθεν δὲ μάλ' ἦρι λοέσσαι τε χρῖσαί τε,
ὥς κ' ἔνδον παρὰ Τηλεμάχῳ δείπνοιο μέδηται
ἥμενος ἐν μεγάρῳ· τῷ δ' ἄλγιον, ὅς κεν ἐκείνων
τοῦτον ἀνιάζῃ θυμοφθόρος· οὐδέ τι ἔργον
ἐνθάδ' ἔτι πρήξει, μάλα περ κεχολωμένος αἰνῶς.
πῶς γὰρ ἐμεῦ σύ, ξεῖνε, δαήσεαι, εἴ τι γυναικῶν
ἄλλων περίειμι νόον καὶ ἐπίφρονα μῆτιν,
εἴ κεν ἀϋσταλέος, κακὰ εἰμένος, ἐν μεγάροισιν
δαινύῃ; ἄνθρωποι δὲ μινυνθάδιοι τελέθουσιν.
ὅς μὲν ἀπηνὴς αὐτὸς ἔῃ, καὶ ἀπηνέα εἰδῇ,
τῷ δὲ καταρῶνται πάντες βροτοὶ ἄλγε' ὀπίσσω
ζωῷ· ἀτὰρ τεθνεῶτί γ' ἐφεψιόωνται ἅπαντες·
ὃς δ' ἂν ἀμύμων αὐτὸς ἔῃ, καὶ ἀμύμονα εἰδῇ,
τοῦ μέν τε κλέος εὐρὺ διὰ ξεῖνοι φορέουσιν
πάντας ἐπ' ἀνθρώπους· πολλοί τέ μιν ἐσθλὸν ἔειπον.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
ἤτοι ἐμοὶ χλαῖναι καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα
ἤχθεθ', ὅτε πρῶτον Κρήτης ὄρεα νιφόεντα
νοσφισάμην ἐπὶ νηὸς ἰὼν δολιχηρέτμοιο.
κείω δ', ὡς τὸ πάρος περ ἀΰπνους νύκτας ἴαυον.
πολλὰς γὰρ δὴ νύκτας ἀεικελίῳ ἐνὶ κοίτῃ
ἔεσσα, καί τ' ἀνέμεινα ἐΰθρονον Ἠῶ δῖαν.
οὐδέ τί μοι ποδάνιπτρα ποδῶν ἐπιήρανα θυμῷ
γίγνεται· οὐδὲ γυνὴ ποδὸς ἅψεται ἡμετέροιο
τάων, αἵ τοι δῶμα κάτα δρήστειραι ἔασιν,
εἰ μή τις γρηῦς ἐστὶ παλαιή, κέδν' εἰδυῖα,
ἥτις δὴ τέτληκε τόσα φρεσίν, ὅσσα τ' ἐγώ περ·
τήνδε δ' ἂν οὐ φθονέοιμι ποδῶν ἅψασθαι ἐμεῖο.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
ξεῖνε φίλ'· οὐ γάρ πώ τις ἀνὴρ πεπνυμένος ὧδε
ξείνων τηλεδαπῶν φιλέων ἐμὸν ἵκετο δῶμα·
ὡς σὺ μάλ' εὐφραδέως πεπνυμένα πάντ' ἀγορεύεις·
ἔστι δέ μοι γρηῦς, πυκινὰ φρεσὶ μήδε' ἔχουσα,
ἣ κεῖνον δύστηνον ἐΰ τρέφεν ἠδ' ἀτίταλλεν,
δεξαμένη χείρεσσ', ὅτε μιν πρῶτον τέκε μήτηρ,
ἥ σε πόδας νίψει, ὀλιγηπελέουσά περ ἔμπης.
ἀλλ' ἄγε νῦν ἀνστᾶσα, περίφρων Εὐρύκλεια,
νίψον σοῖο ἄνακτος ὁμήλικα· καί που Ὀδυσσεὺς
ἤδη τοιόσδ' ἐστὶ πόδας, τοῖος δέ τε χεῖρας·
αἶψα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καταγηράσκουσιν.
Ὡς ἄρ' ἔφη· γρηῦς δὲ κατέσχετο χερσὶ πρόσωπα,

δάκρυα δ' ἔκβαλε θερμά, ἔπος δ' ὀλοφυδνὸν ἔειπεν·
Ὦ μοι ἐγὼ σέο, τέκνον, ἀμήχανος· ἦ σε περὶ Ζεὺς
ἀνθρώπων ἤχθηρε θεουδέα θυμὸν ἔχοντα.
365 οὐ γάρ πώ τις τόσσα βροτῶν Διὶ τερπικεραύνῳ
πίονα μηρί' ἔκηε, οὐδ' ἑξαίτους ἑκατόμβας,
ὅσσα σὺ τῷ ἐδίδως, ἀρώμενος ἕως ἵκοιο
γῆράς τε λιπαρόν, θρέψαιό τε φαίδιμον υἱόν·
νῦν δέ τοι οἴῳ πάμπαν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ. –
370 οὕτω που καὶ κείνῳ ἐφεψιόωντο γυναῖκες
ξείνων τηλεδαπῶν, ὅτε τεν κλυτὰ δώματ' ἵκοιτο,
ὡς σέθεν αἱ κύνες αἵδε καθεψιόωνται ἅπασαι·
τάων νῦν λώβην τε καὶ αἰσχεα πόλλ' ἀλεείνων,
οὐκ ἐάας νίζειν· ἐμὲ δ' οὐκ ἀέκουσαν ἀνάγκη
375 κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια.
τῷ σε πόδας νίψω, ἅμα τ' αὐτῆς Πηνελοπείης
καὶ σέθεν εἵνεκ· ἐπεί μοι ὀρώρεται ἔνδοθι θυμὸς
κήδεσιν. ἀλλ' ἄγε νῦν ξυνίει ἔπος, ὅ,τι κεν εἴπω·
πολλοὶ δὴ ξεῖνοι ταλαπείριοι ἐνθάδ' ἵκοντο,
380 ἀλλ' οὔπω τινά φημι ἐοικότα ὧδε ἰδέσθαι,
ὡς σὺ δέμας, φωνήν τε πόδας τ', Ὀδυσῆϊ ἔοικας.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ὦ γρηῦ, οὕτω φασίν, ὅσοι ἴδον ὀφθαλμοῖσιν
ἡμέας ἀμφοτέρους, μάλα εἰκέλω ἀλλήλοιϊν
385 ἔμμεναι· ὡς σύ περ αὐτὴ ἐπιφρονέουσ' ἀγορεύεις.
Ὣς ἄρ' ἔφη· γρηῦς δὲ λέβητ' ἔλε παμφανόωντα,
τῷ πόδας ἐξαπένιζεν, ὕδωρ δ' ἐνεχεύατο πουλὺ
ψυχρόν· ἔπειτα δὲ θερμὸν ἐπήφυσεν. αὐτὰρ Ὀδυσεὺς
ἷζεν ἐπ' ἐσχαρόφιν, ποτὶ δὲ σκότον ἐτράπετ' αἶψα·
390 αὐτίκα γὰρ κατὰ θυμὸν ὀΐσατο, μή ἑ λαβοῦσα
οὐλὴν ἀμφράσσαιτο, καὶ ἀμφαδὰ ἔργα γένοιτο.
νίζε δ' ἄρ' ἄσσον ἰοῦσα ἄναχθ' ἑόν· αὐτίκα δ' ἔγνω
οὐλήν, τήν ποτέ μιν σῦς ἤλασε λευκῷ ὀδόντι,
Παρνησόνδ' ἐλθόντα, μετ' Αὐτόλυκόν τε καὶ υἷας,
395 μητρὸς ἑῆς πατέρ' ἐσθλόν, ὃς ἀνθρώπους ἐκέκαστο
κλεπτοσύνῃ θ' ὅρκῳ τε· θεὸς δέ οἱ αὐτὸς ἔδωκεν,
Ἑρμείας· τῷ γὰρ κεχαρισμένα μηρία κῆεν
ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων· ὁ δέ οἱ πρόφρων ἅμ' ὀπήδει.
Αὐτόλυκος δ' ἐλθὼν Ἰθάκης ἐς πίονα δῆμον,
400 παῖδα νέον γεγαῶτα κιχήσατο θυγατέρος ἧς·
τόν ῥά οἱ Εὐρύκλεια φίλοις ἐπὶ γούνασι θῆκεν,
παυομένῳ δόρποιο· ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Αὐτόλυκ', αὐτὸς νῦν ὄνομ' εὕρευ, ὅ,τι κε θείης

παιδὸς παιδὶ φίλῳ· πολυάρητος δέ τοί ἐστιν.
405 Τὴν δ' αὖτ' Αὐτόλυκος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε.
γαμβρὸς ἐμός, θυγάτηρ τε, τίθεσθ' ὄνομ', ὅ,τι κεν εἴπω·
πολλοῖσιν γὰρ ἔγωγε ὀδυσσάμενος τόδ' ἱκάνω,
ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξίν, ἀνὰ χθόνα πουλυβότειραν·
τῷ δ' Ὀδυσεὺς ὄνομ' ἔστω ἐπώνυμον. αὐτὰρ ἔγωγε,
410 ὁππότ' ἂν ἡβήσας μητρώϊον ἐς μέγα δῶμα
ἔλθῃ Παρνησόνδ', ὅθι πού μοι κτήματ' ἔασιν·
τῶν οἱ ἐγὼ δώσω, καί μιν χαίροντ' ἀποπέμψω.
Τῶν ἕνεκ' ἦλθ' Ὀδυσεύς, ἵνα οἱ πόροι ἀγλαὰ δῶρα.
τὸν μὲν ἄρ' Αὐτόλυκός τε καὶ υἱέες Αὐτολύκοιο
415 χερσίν τ' ἠσπάζοντο, ἔπεσσί τε μειλιχίοισιν·
μήτηρ δ' Ἀμφιθέη μητρός, περιφῦσ' Ὀδυσῆϊ,
κύσσ' ἄρα μιν κεφαλήν τε καὶ ἄμφω φάεα καλά.
Αὐτόλυκος δ' υἱοῖσιν ἐκέκλετο κυδαλίμοισιν,
δεῖπνον ἐφοπλίσσαι· τοὶ δ' ὀτρύνοντος ἄκουσαν·
420 αὐτίκα δ' εἰςάγαγον βοῦν ἄρσενα πενταέτηρον·
τὸν δέρον, ἀμφί θ' ἕπον, καί μιν διέχευαν ἅπαντα,
μίστυλλόν τ' ἄρ' ἐπισταμένως, πεῖράν τ' ὀβελοῖσιν,
ὤπτησάν τε περιφραδέως, δάσσαντό τε μοίρας.
ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
425 δαίνυντ'· οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἴσης.
ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
δὴ τότε κοιμήσαντο, καὶ ὕπνου δῶρον ἕλοντο.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
βάν ῥ' ἴμεν ἐς θήρην, ἠμὲν κύνες, ἠδὲ καὶ αὐτοὶ
430 υἱέες Αὐτολύκου· μετὰ τοῖσι δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς
ἤϊεν· αἰπὺ δ' ὄρος προςέβαν καταειμένον ὕλῃ
Παρνησοῦ· τάχα δ' ἵκανον πτύχας ἠνεμοέσσας.
Ἠέλιος μὲν ἔπειτα νέον προςέβαλλεν ἀρούρας,
ἐξ ἀκαλαρρείταο βαθυῤῥόου Ὠκεανοῖο.
435 οἱ δ' ἐς βῆσσαν ἵκανον ἐπακτῆρες· πρὸ δ' ἄρ' κύνες
ἴχνι' ἐρευνῶντες κύνες ἤϊσαν· αὐτὰρ ὄπισθε
υἱέες Αὐτολύκου· μετὰ τοῖσι δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς
ἤϊεν ἄγχι κυνῶν, κραδάων δολιχόσκιον ἔγχος.
ἔνθα δ' ἄρ' ἐν λόχμῃ πυκινῇ κατέκειτο μέγας σῦς·
440 τὴν μὲν ἄρ' οὔτ' ἀνέμων διάει μένος ὑγρὸν ἀέντων,
οὔτε μιν Ἠέλιος φαέθων ἀκτῖσιν ἔβαλλεν,
οὔτ' ὄμβρος περάασκε διαμπερές· ὣς ἄρα πυκνὴ
ἦεν· ἀτὰρ φύλλων ἐνέην χύσις ἠλιθα πολλή.
τὸν δ' ἀνδρῶν τε κυνῶν τε περὶ κτύπος ἦλθε ποδοῖιν,
445 ὡς ἐπάγοντες ἐπῇσαν· ὁ δ' ἀντίος ἐκ ξυλόχοιο,

φρίξας εὖ λοφιήν, πῦρ δ' ὀφθαλμοῖσι δεδορκώς,
στῆ ῥ' αὐτῶν σχεδόθεν· ὁ δ' ἄρα πρώτιστος Ὀδυσσεὺς
ἔσσυτ', ἀνασχόμενος δολιχὸν δόρυ χειρὶ παχείῃ,
οὐτάμεναι μεμαώς· ὁ δέ μιν φθάμενος ἔλασεν σῦς
450 γουνὸς ὕπερ· πολλὸν δὲ διήφυσε σαρκὸς ὀδόντι
λικριφὶς ἀΐξας, οὐδ' ὀστέον ἵκετο φωτός.
τὸν δ' Ὀδυσεὺς οὔτησε τυχὼν κατὰ δεξιὸν ὦμον,
ἀντικρὺ δὲ διῆλθε φαεινοῦ δουρὸς ἀκωκή·
κὰδ δ' ἔπεσ' ἐν κονίῃσι μακών, ἀπὸ δ' ἔπτατο θυμός.
455 τὸν μὲν ἄρ' Αὐτολύκου παῖδες φίλοι ἀμφεπένοντο·
ὠτειλὴν δ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ἀντιθέοιο,
δῆσαν ἐπισταμένως· ἐπαοιδῇ δ' αἷμα κελαινὸν
ἔσχεθον· αἶψα δ' ἵκοντο φίλου πρὸς δώματα πατρός.
τὸν μὲν ἄρ' Αὐτόλυκός τε καὶ υἱέες Αὐτολύκοιο
460 εὖ ἰησάμενοι, ἠδ' ἀγλαὰ δῶρα πορόντες,
καρπαλίμως χαίροντα φίλην χαίροντες ἔπεμπον
εἰς Ἰθάκην· τῷ μέν ῥα πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
χαῖρον νοστήσαντι, καὶ ἐξερέεινον ἕκαστα,
οὐλὴν ὅ,ττι πάθοι· ὁ δ' ἄρα σφίσιν εὖ κατέλεξεν,
465 ὥς μιν θηρεύοντ' ἔλασεν σῦς λευκῷ ὀδόντι,
Παρνησόνδ' ἐλθόντα σὺν υἱάσιν Αὐτολύκοιο.
Τὴν γρηῦς χείρεσσι καταπρηνέσσι λαβοῦσα,
γνῶ ῥ' ἐπιμασσαμένη, πόδα δὲ προέηκε φέρεσθαι·
ἐν δὲ λέβητι πέσε κνήμη· κανάχησε δὲ χαλκός,
470 ἂψ δ' ἐτέρωσ' ἐκλίθη· τὸ δ' ἐπὶ χθονὸς ἔξεχυθ' ὕδωρ.
τὴν δ' ἅμα χάρμα καὶ ἄλγος ἕλε φρένα· τὼ δέ οἱ ὄσσε
δακρυόφι πλῆσθεν· θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή.
ἁψαμένη δὲ γενείου Ὀδυσσῆα προέειπεν·
Ἦ μάλ' Ὀδυσσεύς ἐσσι, φίλον τέκος· οὐδέ σ' ἔγωγε
475 πρὶν ἔγνων, πρὶν πάντα ἄνακτ' ἐμὸν ἀμφαφάασθαι.
Ἦ, καὶ Πηνελόπειαν ἐσέδρακεν ὀφθαλμοῖσιν,
πεφραδέειν ἐθέλουσα φίλον πόσιν ἔνδον ἐόντα.
ἡ δ' οὔτ' ἀθρῆσαι δύνατ' ἀντίη, οὔτε νοῆσαι·
τῇ γὰρ Ἀθηναίη νόον ἔτραπεν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
480 χεῖρ' ἐπιμασσάμενος φάρυγος λάβε δεξιτερῇφιν,
τῇ δ' ἑτέρῃ ἔθεν ἄσσον ἐρύσσατο, φώνησέν τε·
Μαῖα, τίη μ' ἐθέλεις ὀλέσαι; σὺ δέ μ' ἔτρεφες αὐτὴ
τῷ σῷ ἐπὶ μαζῷ· νῦν δ' ἄλγεα πολλὰ μογήσας
ἦλυθον εἰκοστῷ ἔτεϊ ἐς πατρίδα γαῖαν.
485 ἀλλ' ἐπεὶ ἐφράσθης, καί τοι θεὸς ἔμβαλε θυμῷ,
σίγα, μήτις τ' ἄλλος ἐνὶ μεγάροισι πύθηται.
ὧδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·

εἴ χ' ὑπ' ἐμοίγε θεὸς δαμάσῃ μνηστῆρας ἀγαυούς,
οὐδὲ τροφοῦ οὕσης σεῦ ἀφέξομαι, ὁππότ' ἂν ἄλλας
490 δμωὰς ἐν μεγάροισιν ἐμοῖς κτείνωμι γυναῖκας.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Εὐρύκλεια·
τέκνον ἐμόν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων!
οἶσθα μέν, οἷον ἐμὸν μένος ἔμπεδον, οὐδ' ἐπιεικτόν·
ἕξω δ', ὡς ὅτε τις στερεὴ λίθος ἠὲ σίδηρος.
495 ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
εἴ χ' ὑπὸ σοίγε θεὸς δαμάσῃ μνηστῆρας ἀγαυούς,
δὴ τότε τοι καταλέξω ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκας,
αἵ τέ σ' ἀτιμάζουσι, καὶ αἳ νηλιτεῖς εἰσίν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
500 μαῖα, τίη δὲ σὺ τὰς μυθήσεαι; οὐδέ τί σε χρή.
εὖ νυ καὶ αὐτὸς ἐγὼ φράσομαι καὶ εἴσομ' ἑκάστην·
ἀλλ' ἔχε σιγῇ μῦθον, ἐπίτρεψον δὲ θεοῖσιν.
Ὣς ἄρ' ἔφη· γρηῦς δὲ δι' ἐκ μεγάροιο βεβήκει,
οἰσομένη ποδάνιπτρα· τὰ γὰρ πρότερ' ἔκχυτο πάντα.
585 αὐτὰρ ἐπεὶ νίψεν τε καὶ ἤλειψεν λίπ' ἐλαίῳ,
αὖτις ἄρ' ἀσσοτέρω πυρὸς ἕλκετο δίφρον Ὀδυσσεὺς
θερσόμενος, οὐλὴν δὲ κατὰ ῥακέεσσι κάλυψεν.
τοῖσι δὲ μύθων ἤρχε περίφρων Πηνελόπεια·
Ξεῖνε, τὸ μέν σ' ἔτι τυτθὸν ἐγὼν εἰρήσομαι αὐτή·
510 καὶ γὰρ δὴ κοίτοιο τάχ' ἔσσεται ἡδέος ὥρη,
ὅντινά γ' ὕπνος ἕλοι γλυκερός, καὶ κηδόμενόν περ.
αὐτὰρ ἐμοὶ καὶ πένθος ἀμέτρητον πόρε δαίμων·
ἤματα μὲν γὰρ τέρπομ' ὀδυρομένη, γοόωσα,
ἔς τ' ἐμὰ ἔργ' ὁρόωσα καὶ ἀμφιπόλων ἐνὶ οἴκῳ·
515 αὐτὰρ ἐπὴν νὺξ ἔλθῃ, ἕλῃσί τε κοῖτος ἅπαντας,
κεῖμαι ἐνὶ λέκτρῳ, πυκιναὶ δέ μοι ἀμφ' ἀδινὸν κῆρ
ὀξεῖαι μελεδῶναι ὀδυρομένην ἐρέθουσιν.
ὡς δ' ὅτε Πανδαρέου κούρη, χλωρηῒς Ἀηδών,
καλὸν ἀείδησιν, ἔαρος νέον ἱσταμένοιο,
520 δενδρέων ἐν πετάλοισι καθεζομένη πυκινοῖσιν,
ἥτε θαμὰ τρωπῶσα χέει πολυηχέα φωνήν,
παῖδ' ὀλοφυρομένη Ἴτυλον φίλον, ὅν ποτε χαλκῷ
κτεῖνε δι' ἀφραδίας, κοῦρον Ζήθοιο ἄνακτος·
ὣς καὶ ἐμοὶ δίχα θυμὸς ὀρώρεται ἔνθα καὶ ἔνθα,
525 ἠὲ μένω παρὰ παιδί, καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσω,
κτῆσιν ἐμήν, δμωάς τε καὶ ὑψερεφὲς μέγα δῶμα,
εὐνήν τ' αἰδομένη πόσιος, δήμοιό τε φῆμιν·
ἢ ἤδη ἅμ' ἕπωμαι Ἀχαιῶν ὅστις ἄριστος
μνᾶται ἐνὶ μεγάροισι, πορὼν ἀπερείσια ἕδνα.

530 παῖς δ' ἐμός, ἕως μὲν ἔην ἔτι νήπιος ἠδὲ χαλίφρων,
γήμασθ' οὔ μ' εἴα πόσιος κατὰ δῶμα λιποῦσαν·
νῦν δ' ὅτε δὴ μέγας ἐστί, καὶ ἥβης μέτρον ἱκάνει,
καὶ δή μ' ἀρᾶται πάλιν ἐλθέμεν ἐκ μεγάροιο,
κτήσιος ἀσχαλόων, τήν οἱ κατέδουσιν Ἀχαιοί.
535 ἀλλ' ἄγε μοι τὸν ὄνειρον ὑπόκριναι, καὶ ἄκουσον.
χῆνές μοι κατὰ οἶκον ἐείκοσι πυρὸν ἔδουσιν
ἐξ ὕδατος, καί τέ σφιν ἰαίνομαι εἰςορόωσα·
ἐλθὼν δ' ἐξ ὄρεος μέγας αἰετὸς ἀγκυλοχείλης
πᾶσι κατ' αὐχένας ἧξε, καὶ ἔκτανεν· οἱ δ' ἐκέχυντο
540 ἀθρόοι ἐν μεγάροις· ὁ δ' ἐς αἰθέρα δῖαν ἀέρθη.
αὐτὰρ ἐγὼ κλαῖον ἐκώκυον, ἔν περ ὀνείρῳ·
ἀμφὶ δ' ἔμ' ἠγερέθοντο ἐϋπλοκαμῖδες Ἀχαιαί,
οἴκτῳ ὀλοφυρομένην, ὅ μοι αἰετὸς ἔκτανε χῆνας.
ἄψ δ' ἐλθὼν κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπὶ προὔχοντι μελάθρῳ·
545 φωνῇ δὲ βροτέῃ κατερήτυε, φώνησέν τε·
Θάρσει, Ἰκαρίου κούρη τηλεκλειτοῖο·
οὐκ ὄναρ, ἀλλ' ὕπαρ ἐσθλόν, ὅ τοι τετελεσμένον ἔσται.
χῆνες μὲν μνηστῆρες· ἐγὼ δέ τοι αἰετὸς ὄρνις
ἦα πάρος, νῦν αὖτε τεὸς πόσις εἰλήλουθα,
550 ὃς πᾶσι μνηστῆρσιν ἀεικέα πότμον ἐφήσω.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐμὲ μελιηδὴς ὕπνος ἀνῆκεν.
παπτήνασα δὲ χῆνας ἐνὶ μεγάροισι νόησα,
πυρὸν ἐρεπτομένους παρὰ πύελον, ᾗχι πάρος περ.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
555 ὦ γύναι, οὔπως ἔστιν ὑποκρίνασθαι ὄνειρον,
ἄλλῃ ἀποκλίναντ'· ἐπεὶ ῥά τοι αὐτὸς Ὀδυσσεὺς
πέφραδ', ὅπως τελέει· μνηστῆρσι δὲ φαίνετ' ὄλεθρος
πᾶσι μάλ'· οὐδέ κέ τις θάνατον καὶ Κῆρας ἀλύξει.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
560 ξεῖν', ἤτοι μὲν ὄνειροι ἀμήχανοι ἀκριτόμυθοι
γίγνοντ', οὐδέ τι πάντα τελείεται ἀνθρώποισιν.
δοιαὶ γάρ τε πύλαι ἀμενηνῶν εἰσὶν ὀνείρων·
αἱ μὲν γὰρ κεράεσσι τετεύχαται, αἱ δ' ἐλέφαντι·
τῶν οἳ μὲν κ' ἔλθωσι διὰ πριστοῦ ἐλέφαντος,
565 οἵ ῥ' ἐλεφαίρονται, ἔπε' ἀκράαντα φέροντες·
οἱ δὲ διὰ ξεστῶν κεράων ἔλθωσι θύραζε,
οἵ ῥ' ἔτυμα κραίνουσι, βροτῶν ὅτε κέν τις ἴδηται.
ἀλλ' ἐμοὶ οὐκ ἐντεῦθεν ὀΐομαι αἰνὸν ὄνειρον
ἔλθέμεν· ἦ κ' ἀσπαστὸν ἐμοὶ καὶ παιδὶ γένοιτο.
570 ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
ἤδε δὴ ἠὼς εἶσι δυςώνυμος, ἥ μ' Ὀδυσῆος

οἴκῳ ἀποσχήσει· νῦν γὰρ καταθήσω ἄεθλον,
τοὺς πελέκεας, τοὺς κεῖνος ἐνὶ μεγάροισιν ἑοῖσιν
ἵστασχ' ἑξείης, δρυόχους ὡς, δώδεκα πάντας·
575 στὰς δ' ὅγε πολλὸν ἄνευθε, διαῤῥίπτασκεν ὀϊστόν.
νῦν δὲ μνηστήρεσσιν ἄεθλον τοῦτον ἐφήσω·
ὃς δέ κε ῥηΐτατ' ἐντανύσῃ βιὸν ἐν παλάμῃσιν,
καὶ διοϊστεύσῃ πελέκεων δυοκαίδεκα πάντων,
τῷ κεν ἅμ' ἑσποίμην, νοσφισσαμένη τόδε δῶμα
580 νυμφίδιον, μάλα καλόν, ἐνίπλειον βιότοιο·
τοῦ ποτὲ μεμνήσεσθαι ὀΐομαι, ἔν περ ὀνείρῳ.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
μηκέτι νῦν ἀνάβαλλε δόμοις ἔνι τοῦτον ἄεθλον·
585 πρὶν γάρ τοι πολύμητις ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς,
πρὶν τούτους τόδε τόξον ἐΰξοον ἀμφαφόωντας
νευρήν τ' ἐντανύσαι, διοϊστεῦσαί τε σιδήρου.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
εἴ κ' ἐθέλοις μοι, ξεῖνε, παρήμενος ἐν μεγάροισιν
590 τέρπειν, οὔ κέ μοι ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισι χυθείη.
ἀλλ' οὐ γάρ πως ἔστιν ἀΰπνους ἔμμεναι αἰεὶ
ἀνθρώπους· ἐπὶ γάρ τοι ἑκάστῳ μοῖραν ἔθηκαν
ἀθάνατοι θνητοῖσιν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν.
ἀλλ' ἤτοι μὲν ἐγών, ὑπερώϊον εἰς ἀναβᾶσα,
595 λέξομαι εἰς εὐνήν, ἥ μοι στονόεσσα τέτυκται,
αἰεὶ δάκρυσ' ἐμοῖσι πεφυρμένη, ἐξ οὗ Ὀδυσσεὺς
ᾤχετ', ἐποψόμενος Κακοΐλιον οὐκ ὀνομαστήν.
ἔνθα κε λεξαίμην· σὺ δὲ λέξεο τῷδ' ἐνὶ οἴκῳ,
ἢ χαμάδις στορέσας, ἤτοι κατὰ δέμνια θέντων.
600 Ὣς εἰποῦσ' ἀνέβαιν' ὑπερώϊα σιγαλόεντα,
οὐκ οἴη· ἅμα τῇγε καὶ ἀμφίπολοι κίον ἄλλαι.
ἐς δ' ὑπερῷ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν,
κλαῖεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα, φίλον πόσιν· ὄφρα οἱ ὕπνον
ἡδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Υ.

Ut mel diu insomnis nox, ancillarum lascivos discursus animadvertenti, et procerum caedem anxie cogitanti (1–30). Tandem, confirmat eum Minerva et recreat somno, ex quo humanis Penelopem excitatus, a Jove fausta omina poscit atque accipit (31–121). Mane regia domus ornatur sacro Apollinari novo lunae, dum Telemachus procedit in concionem (122–59). Mactandas victimas adducit Eumaeus cum Melanthio et Philoetio, cujus fidelem in se animum Ulysses experitur (160–240). Interim a novis insidiis contra Telemachum deterriti sinistro augurio proci ex concione conveniunt ad prandium; in quo etiam Ulysses adest, a filio curatus, sed ab aliquo procerum crure bubulo petitus (241–344). Exinde socialis ac mente divinitus turbatos juvenes graviter alloquitur Theoclymenus, et imminens pestis vaticinatur exitium; quare eum cavillando derisum domo excludunt (345–386). Quae omnia ex propinquo auscultans cognoscit Penelope (387–394).

Τὰ πρὸ τῆς μνηστηροφονίας.

Αὐτὰρ ὁ ἐν προδόμῳ εὐνάζετο δῖος Ὀδυσσεύς·
κὰμ μὲν ἀδέψητον βοέην στόρεσ', αὐτὰρ ὕπερθεν
κώεα πόλλ' ὀΐων, τοὺς ἱερεύεσκον Ἀχαιοί·
Εὐρυνόμη δ' ἄρ' ἐπὶ χλαῖναν βάλε κοιμηθέντι.
ἔνθ' Ὀδυσεύς, μνηστῆρσι κακὰ φρονέων ἐνὶ θυμῷ,
κεῖτ' ἐγρηγορόων· ταὶ δ' ἐκ μεγάροιο γυναῖκες
ἤϊσαν, αἳ μνηστῆρσιν ἐμισγέσκοντο πάρος περ,
ἀλλήλῃσι γέλω τε καὶ εὐφροσύνην παρέχουσαι.
τοῦ δ' ὠρίνετο θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν·
πολλὰ δὲ μερμήριζε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
ἠὲ μεταΐξας θάνατον τεύξειεν ἑκάστῃ,
ἢ ἔτ' ἐῷ μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισι μιγῆναι
ὕστατα καὶ πύματα· κραδίη δέ οἱ ἔνδον ὑλάκτει.
ὡς δὲ κύων ἀμαλῇσι περὶ σκυλάκεσσι βεβῶσα,
ἄνδρ' ἀγνοιήσασ' ὑλάει, μέμονέν τε μάχεσθαι·
ὥς ῥα τοῦ ἔνδον ὑλάκτει ἀγαιομένου κακὰ ἔργα·
στῆθος δὲ πλήξας, κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ·
Τέτλαθι δή, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης,
ἤματι τῷ, ὅτε μοι μένος ἄσχετος ἤσθιε Κύκλωψ
ἰφθίμους ἑτάρους· σὺ δ' ἐτόλμας, ὄφρα σε μῆτις
ἐξάγαγ' ἐξ ἄντροιο, ὀϊόμενον θανέεσθαι.
Ὣς ἔφατ', ἐν στήθεσσι καθαπτόμενος φίλον ἦτορ·
τῷ δὲ μάλ' ἐν πείσῃ κραδίη μένε τετληυῖα
νωλεμέως· ἀτὰρ αὐτὸς ἑλίσσετο ἔνθα καὶ ἔνθα.
ὡς δ' ὅτε γαστέρ' ἀνήρ, πολέος πυρὸς αἰθομένοιο,
ἐμπλείην κνίσσης τε καὶ αἵματος, ἔνθα καὶ ἔνθα

αἰόλλῃ, μάλα δ' ὦκα λιλαίεται ὀπτηθῆναι·
ὡς ἄρ' ὅγ' ἔνθα καὶ ἔνθα ἑλίσσετο, μερμηρίζων,
ὅππως δὴ μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφήσει,
30 μοῦνος ἐὼν πολέσι. σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη,
οὐρανόθεν καταβᾶσα· δέμας δ' ἤϊκτο γυναικί·
στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Τίπτ' αὖτ' ἐγρήσσεις, πάντων περὶ κάμμορε φωτῶν;
οἶκος μέν τοι ὅδ' ἐστί, γυνὴ δέ τοι ἠδ' ἐνὶ οἴκῳ,
35 καὶ παῖς, οἷόν πού τις ἐέλδεται ἔμμεναι υἷα.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, θεά, κατὰ μοῖραν ἔειπες·
ἀλλά τί μοι τόδε θυμὸς ἐνὶ φρεσὶ μερμηρίζει,
ὅππως δὴ μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφήσω,
40 μοῦνος ἐών· οἱ δ' αἰὲν ἀολλέες ἔνδον ἔασιν.
πρὸς δ' ἔτι καὶ τόδε μεῖζον ἐνὶ φρεσὶ μερμηρίζω·
εἴπερ γὰρ κτείναιμι, Διός τε σέθεν τε ἕκητι,
πῇ κεν ὑπεκπροφύγοιμι· τὰ σὲ φράζεσθαι ἄνωγα.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
45 σχέτλιε, καὶ μέν τίς τε χερείονι πείθεθ' ἑταίρῳ,
ὅςπερ θνητός τ' ἐστί, καὶ οὐ τόσα μήδεα οἶδεν·
αὐτὰρ ἐγὼ θεός εἰμι, διαμπερὲς ἥ σε φυλάσσω
ἐν πάντεσσι πόνοις· ἐρέω δέ τοι ἐξαναφανδόν·
εἴπερ πεντήκοντα λόχοι μερόπων ἀνθρώπων
50 νῶϊ περισταῖεν, κτεῖναι μεμαῶτες Ἄρηϊ,
καί κεν τῶν ἐλάσαιο βόας καὶ ἴφια μῆλα.
ἀλλ' ἐλέτω σε καὶ ὕπνος· ἀνίη καὶ τὸ φυλάσσειν
πάννυχον ἐγρήσσοντα· κακῶν δ' ὑποδύσεαι ἤδη.
Ὣς φάτο· καί ῥά οἱ ὕπνον ἐπὶ βλεφάροισιν ἔχευεν·
55 αὐτὴ δ' ἂψ ἐς Ὄλυμπον ἀφίκετο δῖα θεάων,
εὖτε τὸν ὕπνος ἔμαρπτε, λύων μελεδήματα θυμοῦ,
λυσιμελής. ἄλοχος δ' ἄρ' ἐπέγρετο κεδν' εἰδυῖα·
κλαῖε δ' ἄρ' ἐν λέκτροισι καθεζομένη μαλακοῖσιν.
αὐτὰρ ἐπεὶ κλαίουσα κορέσσατο ὃν κατὰ θυμόν,
60 Ἀρτέμιδι πρώτιστον ἐπεύξατο δῖα γυναικῶν·
Ἄρτεμι, πότνια θεά, θύγατερ Διός, αἴθε μοι ἤδη
ἶον ἐνὶ στήθεσσι βαλοῦσ' ἐκ θυμὸν ἕλοιο,
αὐτίκα νῦν· ἢ ἔπειτά μ' ἀναρπάξασα θύελλα
οἴχοιτο προφέρουσα κατ' ἠερόεντα κέλευθα,
65 ἐν προχοῇς δὲ βάλοι ἀψορρόου Ὠκεανοῖο.
ὡς δ' ὅτε Πανδαρέου κούρας ἀνέλοντο θύελλαι·
τῇσι τοκῆας μὲν φθῖσαν θεοί· αἱ δ' ἐλίποντο
ὀρφαναὶ ἐν μεγάροισι, κόμισσε δὲ δῖ' Ἀφροδίτη

τυρῷ καὶ μέλιτι γλυκερῷ καὶ ἡδεῖ οἴνῳ·
70 Ἥρη δ' αὐτῇσιν περὶ πασέων δῶκε γυναικῶν
εἶδος καὶ πιοτήτα, μῆκος δ' ἔπορ' Ἄρτεμις ἁγνή,
ἔργα δ' Ἀθηναίη δέδαε κλυτὰ ἐργάζεσθαι.
εὖτ' Ἀφροδίτη δῖα προςέστιχε μακρὸν Ὄλυμπον,
κούρης αἰτήσουσα τέλος θαλεροῖο γάμοιο,
75 ἐς Δία τερπικέραυνον – ὁ γάρ τ' εὖ οἶδεν ἅπαντα,
μοῖράν τ' ἀμμορίην τε καταθνητῶν ἀνθρώπων –
τόφρα δὲ τὰς κούρας Ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο,
καί ῥ' ἔδοσαν στυγερῇσιν Ἐρινύσιν ἀμφιπολεύειν
ὣς ἔμ' ἀϊστώσειαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες.
80 ἣ ἔμ' ἐϋπλόκαμος βάλοι Ἄρτεμις, ὅφρ' Ὀδυσῆα
ὀσσομένη καὶ γαῖαν ὕπο στυγερὴν ἀφικοίμην,
μηδέ τι χείρονος ἀνδρὸς ἐϋφραίνοιμι νόημα.
ἀλλὰ τὸ μὲν καὶ ἀνεκτὸν ἔχει κακόν, ὁππότε κέν τις
ἤματα μὲν κλαίῃ, πυκινῶς ἀκαχήμενος ἦτορ,
85 νύκτας δ' ὕπνος ἔχησιν – ὁ γάρ τ' ἐπέλησεν ἁπάντων,
ἐσθλῶν ἠδὲ κακῶν, ἐπεὶ ἂρ βλέφαρ' ἀμφικαλύψει –
αὐτὰρ ἐμοὶ καὶ ὀνείρατ' ἐπέσσευεν κακὰ δαίμων.
τῇδε γὰρ αὖ μοι νυκτὶ παρέδραθεν εἴκελος αὐτῷ,
τοῖος ἐών, οἷος ἦεν ἅμα στρατῷ· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
90 χαῖρ', ἐπεὶ οὐκ ἐφάμην ὄναρ ἔμμεναι, ἀλλ' ὕπαρ ἤδη
Ὣς ἔφατ'· αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἤλυθεν Ἠώς.
τῆς δ' ἄρα κλαιούσης ὄπα σύνθετο δῖος Ὀδυσσεύς·
μερμήριζε δ' ἔπειτα, δόκησε δέ οἱ κατὰ θυμὸν
ἤδη γιγνώσκουσα παρεστάμεναι κεφαλῆφιν.
95 χλαῖναν μὲν συνελὼν καὶ κώεα, τοῖσιν ἐνεῦδεν,
ἐς μέγαρον κατέθηκεν ἐπὶ θρόνου· ἐκ δὲ βοείην
θῆκε θύραζε φέρων· Διὶ δ' εὔξατο, χεῖρας ἀνασχών·
Ζεῦ πάτερ, εἴ μ' ἐθέλοντες ἐπὶ τραφερήν τε καὶ ὑγρὴν
ἤγετ' ἐμὴν ἐς γαῖαν, ἐπεί μ' ἐκακώσατε λίην,
100 φήμην τίς μοι φάσθω ἐγειρομένων ἀνθρώπων
ἔνδοθεν· ἔκτοσθεν δὲ Διὸς τέρας ἄλλο φανήτω.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε μητίετα Ζεύς·
αὐτίκα δ' ἐβρόντησεν ἀπ' αἰγλήεντος Ὀλύμπου,
ὑψόθεν ἐκ νεφέων· γήθησε δὲ δῖος Ὀδυσσεύς.
105 φήμην δ' ἐξ οἴκοιο γυνὴ προέηκεν ἀλετρὶς
πλησίον, ἔνθ' ἄρα οἱ μύλαι εἵατο ποιμένι λαῶν·
τῇσιν δώδεκα πᾶσαι ἐπερρώοντο γυναῖκες,
ἄλφιτα τεύχουσαι καὶ ἀλείατα, μυελὸν ἀνδρῶν.
αἱ μὲν ἄρ' ἄλλαι εὗδον, ἐπεὶ κατὰ πυρὸν ἄλεσσαν·
110 ἡ δὲ μί' οὔπω παύετ', ἀφαυροτάτη δ' ἐτέτυκτο·

ἦ ῥα μύλην στήσασα, ἔπος φάτο, σῆμα ἄνακτι·
Ζεῦ πάτερ, ὅστε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσεις,
ἦ μεγάλ' ἐβρόντησας ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
οὐδέ ποθι νέφος ἐστί· τέρας νύ τεῳ τόδε φαίνεις.
115 κρῆνον νῦν καὶ ἐμοὶ δειλῇ ἔπος, ὅττι κεν εἴπω·
μνηστῆρες πύματόν τε καὶ ὕστατον ἤματι τῷδε
ἐν μεγάροις Ὀδυσῆος ἑλοίατο δαῖτ' ἐρατεινήν·
οἳ δή μοι καμάτῳ θυμαλγέϊ γούνατ' ἔλυσαν,
ἄλφιτα τευχούσῃ· νῦν ὕστατα δειπνήσειαν.
120 Ὡς ἄρ' ἔφη· χαῖρεν δὲ κλεηδόνι δῖος Ὀδυσσεύς,
Ζηνός τε βροντῇ· φάτο γὰρ τίσασθαι ἀλείτας.
Αἱ δ' ἄλλαι δμωαὶ κατὰ δώματα κάλ' Ὀδυσῆος
ἀγρόμεναι ἀνέκαιον ἐπ' ἐσχάρῃ ἀκάματον πῦρ.
Τηλέμαχος δ' εὐνῆθεν ἀνίστατο, ἰσόθεος φώς,
125 εἵματα ἐσσάμενος· περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὤμῳ·
ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ·
στῆ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰών, πρὸς δ' Εὐρύκλειαν ἔειπεν·
Μαῖα φίλη, τὸν ξεῖνον ἐτιμήσασθ' ἐνὶ οἴκῳ
130 εὐνῇ καὶ σίτῳ; ἢ αὔτως κεῖται ἀκηδής;
τοιαύτη γὰρ ἐμοὶ μήτηρ, πινυτή περ ἐοῦσα·
ἐμπλήγδην ἕτερόν γε τίει μερόπων ἀνθρώπων
χείρονα, τὸν δέ τ' ἀρείονα ἀτιμήσασ' ἀποπέμπει.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Εὐρύκλεια·
135 οὐκ ἄν μιν νῦν, τέκνον, ἀναίτιον αἰτιόῳο.
οἶνον μὲν γὰρ πῖνε καθήμενος, ὅῳρ' ἔθελ' αὐτός·
σίτου δ' οὐκέτ' ἔφη πεινήμεναι· εἴρετο γάρ μιν
ἀλλ' ὅτε δὴ κοίτοιο καὶ ὕπνου μιμνήσκοιτο,
ἡ μὲν δέμνι' ἄνωγεν ὑποστορέσαι δμωῇσιν·
140 αὐτὰρ ὅγ', ὥς τις πάμπαν ὀϊζυρὸς καὶ ἄποτμος,
οὐκ ἔθελ' ἐν λέκτροισι καὶ ἐν ῥήγεσσι καθεύδειν,
ἀλλ' ἐν ἀδεψήτῳ βοέῃ καὶ κώεσιν οἰῶν
ἔδραθ' ἐνὶ προδόμῳ· χλαῖναν δ' ἐπιέσσαμεν ἡμεῖς.
Ὡς φάτο· Τηλέμαχος δὲ δι' ἐκ μεγάροιο βεβήκει,
145 ἔγχος ἔχων· ἅμα τῷγε κύνες πόδας ἀργοὶ ἕποντο.
βῆ δ' ἴμεν εἰς ἀγορὴν μετ' ἐυκνήμιδας Ἀχαιούς.
ἡ δ' αὖτε δμωῇσιν ἐκέκλετο δῖα γυναικῶν,
Εὐρύκλεια, Ὤπος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο·
Ἀγρεῖθ', αἱ μὲν δῶμα κορήσατε ποιπνύσασαι,
150 ῥάσσατέ τ', ἔν τε θρόνοις εὐποιήτοισι τάπητας
βάλλετε πορφυρέους· αἱ δὲ σπόγγοισι τραπέζας
πάσας ἐμψήσασθε, καθήρατε δὲ κρητῆρας,

καὶ δέπα ἀμφικύπελλα τετυγμένα· ταὶ δὲ μεθ' ὕδωρ
ἔρχεσθε κρήνηνδε, καὶ οἴσετε θᾶσσον ἰοῦσαι.
155 οὐ γὰρ δὴν μνηστῆρες ἀπέσσονται μεγάροιο,
ἀλλὰ μάλ' ἦρι νέονται· ἐπεὶ καὶ πᾶσιν ἑορτή.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἄρα τῆς μάλα μὲν κλύον ἠδ' ἐπίθοντο
αἱ μὲν ἐείκοσι βῆσαν ἐπὶ κρήνην μελάνυδρον·
αἱ δ' αὐτοῦ κατὰ δώματ' ἐπισταμένως πονέοντο.
160 Ἐς δ' ἦλθον δρηστῆρες Ἀχαιῶν· οἱ μὲν ἔπειτα
εὖ καὶ ἐπισταμένως κέασαν ξύλα· ταὶ δὲ γυναῖκες
ἦλθον ἀπὸ κρήνης· ἐπὶ δέ σφισιν ἦλθε συβώτης,
τρεῖς σιάλους κατάγων, οἳ ἔσαν μετὰ πᾶσιν ἄριστοι.
καὶ τοὺς μέν ῥ' εἴασε καθ' ἕρκεα καλὰ νέμεσθαι,
165 αὐτὸς δ' αὖτ' Ὀδυσῆα προσηύδα μειλιχίοισιν·
Ξεῖν', ἦ ἄρ τί σε μᾶλλον Ἀχαιοὶ εἰςορόωσιν,
ἠέ σ' ἀτιμάζουσι κατὰ μέγαρ', ὡς τὸ πάρος περ;
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
αἴ γὰρ δή, Εὔμαιε, θεοὶ τισαίατο λώβην,
170 ἣν οἵδ' ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανόωνται
οἴκῳ ἐν ἀλλοτρίῳ, οὐδ' αἰδοῦς μοῖραν ἔχουσιν.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον –
ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν,
αἴγας ἄγων, αἳ πᾶσι μετέπρεπον αἰπολίοισιν,
175 δεῖπνον μνηστήρεσσι· δύω δ' ἅμ' ἕποντο νομῆες:
καὶ τὰς μὲν κατέδησεν ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ·
αὐτὸς δ' αὖτ' Ὀδυσῆα προςηύδα κερτομίοισιν·
Ξεῖν', ἔτι καὶ νῦν ἐνθάδ' ἀνήσεις κατὰ δῶμα,
ἀνέρας αἰτίζων; ἀτὰρ οὐκ ἔξειςθα θύραζε;
180 πάντως οὐκέτι νῶϊ διακρινέεσθαι ὀΐω,
πρὶν χειρῶν γεύσασθαι· ἐπεὶ σύ περ οὐ κατὰ κόσμον
αἰτίζεις· εἰσὶν δὲ καὶ ἄλλαι δαῖτες Ἀχαιῶν.
Ὣς φάτο· τὸν δ' οὔτι προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ἀλλ' ἀκέων κίνησε κάρη, κακὰ βυσσοδομεύων.
185 Τοῖσι δ' ἐπὶ τρίτος ἦλθε Φιλοίτιος, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
βοῦν στεῖραν μνηστῆρσιν ἄγων καὶ πίονας αἴγας –
πορθμῆες δ' ἄρα τούςγε διήγαγον, οἵτε καὶ ἄλλους
ἀνθρώπους πέμπουσιν, ὅτις σφέας εἰςαφίκηται –
καὶ τὰ μὲν εὖ κατέδησεν ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ·
190 αὐτὸς δ' αὖτ' ἐρέεινε συβώτην, ἄγχι παραστάς·
Τίς δὴ ὅδε ξεῖνος νέον εἰλήλουθε, συβῶτα,
ἡμέτερον πρὸς δῶμα; τέων δ' ἐξ εὔχεται εἶναι
ἀνδρῶν; ποῦ δέ νύ οἱ γενεὴ καὶ πατρὶς ἄρουρα;
δύςμορος! ἦ τε ἔοικε δέμας βασιλῆϊ ἄνακτι.

195 ἀλλὰ θεοὶ δνόωσι πολυπλάγκτους ἀνθρώπους,
ὁππότε καὶ βασιλεῦσιν ἐπικλώσονται ὀϊζύν.
Ἦ, καὶ δεξιτερῇ δειδίσκετο χειρὶ παραστάς·
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρε, πάτερ ὦ ξεῖνε! γένοιτό τοι ἐς περ ὀπίσσω
200 ὄλβος· ἀτὰρ μὲν νῦν γε κακοῖς ἔχεαι πολέεσσιν.
Ζεῦ πάτερ, οὔτις σεῖο θεῶν ὀλοώτερος ἄλλος!
οὐκ ἐλεαίρεις ἄνδρας, ἐπὴν δὴ γείνεαι αὐτός,
μισγέμεναι κακότητι καὶ ἄλγεσι λευγαλέοισιν
ἴδιον, ὡς ἐνόησα, δεδάκρυνται δέ μοι ὄσσε,
205 μνησαμένῳ Ὀδυσῆος· ἐπεὶ καὶ κεῖνον ὀΐω
τοιάδε λαίφεϊ ἔχοντα κατ' ἀνθρώπους ἀλάλησθαι,
εἴ που ἔτι ζώει, καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο.
εἰ δ' ἤδη τέθνηκε, καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισιν,
ὤ μοι ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ὅς μ' ἐπὶ βουσὶν
210 εἷσ', ἔτι τυτθὸν ἐόντα, Κεφαλλήνων ἐνὶ δήμῳ.
νῦν δ' αἱ μὲν γίγνονται ἀθέσφατοι, οὐδέ κεν ἄλλως
ἀνδρί γ' ὑποσταχύοιτο βοῶν γένος εὐρυμετώπων·
τὰς δ' ἄλλοι με κέλονται ἀγινέμεναί σφισιν αὐτοῖς
ἔδμεναι· οὐδέ τι παιδὸς ἐνὶ μεγάροις ἀλέγουσιν,
215 οὐδ' ὄπιδα τρομέουσι θεῶν· μεμάασι γὰρ ἤδη
κτήματα δάσσασθαι δὴν οἰχομένοιο ἄνακτος.
αὐτὰρ ἐμοὶ τόδε θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν
πόλλ' ἐπιδινεῖται· μάλα μὲν κακόν, υἷος ἐόντος,
ἄλλων δῆμον ἱκέσθαι, ἱόνε' αὐτῆσι βόεσσιν,
220 ἄνδρας ἐς ἀλλοδαπούς· τὸ δὲ ῥίγιον, αὖθι μένοντα
βουσὶν ἐπ' ἀλλοτρίῃσι καθήμενον ἄλγεα πάσχειν.
καί κεν δὴ πάλαι ἄλλον ὑπερμενέων βασιλήων
ἐξικόμην φεύγων, ἐπεὶ οὐκέτ' ἀνεκτὰ πέλονται·
ἀλλ' ἔτι τόν δύστηνον ὀΐομαι, εἴ ποθεν ἐλθὼν
225 ἀνδρῶν μνηστήρων σκέδασιν κατὰ δώματα θείη.
Τὸν δ' ὑπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
βουκόλ', ἐπεὶ οὔτε κακῷ οὔτ' ἄφρονι φωτὶ ἔοικας,
γιγνώσκω δὲ καὶ αὐτός, ὅ τοι πινυτὴ φρένας ἵκει·
τοὔνεκά τοι ἐρέω, καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι·
230 ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα θεῶν, ξενίη τε τράπεζα,
ἱστίη τ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ἣν ἀφικάνω,
ἦ σέθεν ἐνθάδ' ἐόντος ἐλεύσεται οἴκαδ' Ὀδυσσεύς·
σοῖσιν δ' ὀφθαλμοῖσιν ἐπόψεαι, αἴ κ' ἐθέλῃσθα,
κτεινομένους μνηστῆρας, οἳ ἐνθάδε κοιρανέουσιν.
235 Τὸν δ' αὖτε προσέειπε βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνήρ·
αἴ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, ἔπος τελέσειε Κρονίων·

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Υ.

Ulysses dia insomnis nox, ancillarum lascivos discursus animadvertenti, et procorum eadem anxie cogitanti (1-30). Tandem, confirmat eum Minerva et recreat somno, ex quo lamentatis Penelopes excitatus, a Jove fausta omina poscit atque accipit (31-121). Mane regis domus ornatur sacro Apollinari novæ lunæ, dum Telemachus procedit in concionem (122-159). Mactandas victimas adducit Eumæus cum Melanthio et Philetio, cujus fidelem in se animum Ulysses experitur (160-240). Interim a novis insidiis contra Telemachum deterriti sinistro augurio proci ex concione conveniunt ad prandium; in quo etiam Ulysses adest, a filio curatus, sed ab aliquo procorum crure bubulo petitus (241-344). Exinde oculis ac mente divinitus turbatos juvenes graviter alloquitur Theoclymenus, et imminens ipsis vaticinatur exitium; quare eum cavillando derisum domo excludant (345-386). Quæ omnia ex propinquo auscultans cognoscit Penelope (387-394).

Τὰ πρὸ τῆς μνηστηροφονίας.

Αὐτὰρ ὁ ἐν προδόμῳ εὐνάζετο δῖος Ὀδυσσεύς·
κὰμ μὲν ἀδέψητον βοέην στόρεσ', αὐτὰρ ὕπερθεν
κώεα πόλλ' ὀΐων, τοὺς ἱερεύεσκον Ἀχαιοί·
Εὐρυνόμη δ' ἄρ' ἐπὶ χλαῖναν βάλε κοιμηθέντι.
5 ἔνθ' Ὀδυσεὺς, μνηστῆρσι κακὰ φρονέων ἐνὶ θυμῷ,
κεῖτ' ἐγρηγορόων· ταὶ δ' ἐκ μεγάροιο γυναῖκες
ἤϊσαν, αἳ μνηστῆρσιν ἐμισγέσκοντο πάρος περ,
ἀλλήλῃσι γέλω τε καὶ εὐφροσύνην παρέχουσαι.
τοῦ δ' ὠρίνετο θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν·
10 πολλὰ δὲ μερμήριζε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
ἠὲ μεταΐξας θάνατον τεύξειεν ἑκάστῃ,
ἢ ἔτ' ἐῷ μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισι μιγῆναι
ὕστατα καὶ πύματα· κραδίη δέ οἱ ἔνδον ὑλάκτει.
ὡς δὲ κύων ἀμαλῇσι περὶ σκυλάκεσσι βεβῶσα,
15 ἄνδρ' ἀγνοιήσασ' ὑλάει, μέμονέν τε μάχεσθαι·
ὣς ῥα τοῦ ἔνδον ὑλάκτει ἀγαιομένου κακὰ ἔργα·
στῆθος δὲ πλήξας, κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ·
Τέτλαθι δή, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης,
ἤματι τῷ, ὅτε μοι μένος ἄσχετος ἤσθιε Κύκλωψ
20 ἰφθίμους ἑτάρους· σὺ δ' ἐτόλμας, ὄφρα σε μῆτις
ἐξάγαγ' ἐξ ἄντροιο, ὀϊόμενον θανέεσθαι.
Ὣς ἔφατ', ἐν στήθεσσι καθαπτόμενος φίλον ἦτορ·
τῷ δὲ μάλ' ἐν πείσῃ κραδίη μένε τετληυῖα
νωλεμέως· ἀτὰρ αὐτὸς ἑλίσσετο ἔνθα καὶ ἔνθα.
25 ὡς δ' ὅτε γαστέρ' ἀνὴρ, πολέος πυρὸς αἰθομένοιο,
ἐμπλείην κνίσσης τε καὶ αἵματος, ἔνθα καὶ ἔνθα

Οἱ δ' ἐπεὶ ὤπτησαν κρέ' ὑπέρτερα καὶ ἐρύσαντο,
μοίρας δασσάμενοι δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα·
πὰρ δ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ μοῖραν θέσαν, οἳ πονέοντο,
ἴσην, ὡς αὐτοί περ ἐλάγχανον· ὣς γὰρ ἀνώγει
Τηλέμαχος, φίλος υἱὸς Ὀδυσσῆος θείοιο.
Μνηστῆρας δ' οὐ πάμπαν ἀγήνορας εἴα Ἀθήνη
λοίβης ἴσχεσθαι θυμαλγέος· ὄφρ' ἔτι μᾶλλον
δύη ἄχος κραδίην Λαερτιάδην Ὀδυσῆα.
ἦν δέ τις ἐν μνηστῆρσιν ἀνήρ, ἀθεμίστια εἰδώς,
Κτήσιππος δ' ὄνομ' ἔσκε, Σάμῃ δ' ἐνὶ οἰκία ναῖεν·
ὃς δή τοι κτεάτεσσι πεποιθὼς θεσπεσίοισιν
μνάσκετ' Ὀδυσσῆος δὴν οἰχομένοιο δάμαρτα.
ὅς ῥα τότε μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισι μετηύδα·
Κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγήνορες, ὄφρα τι εἴπω·
μοῖραν μὲν δὴ ξεῖνος ἔχει πάλαι, ὡς ἐπέοικεν,
ἴσην· οὐ γὰρ καλὸν ἀτέμβειν, οὐδὲ δίκαιον,
ξείνους Τηλεμάχου, ὅς κεν τάδε δώμαθ' ἵκηται.
ἀλλ' ἄγε οἱ καὶ ἐγὼ δῶ ξείνιον· ὄφρα καὶ αὐτὸς
ἠὲ λοετροχόῳ δώῃ γέρας, ἠὲ τῳ ἄλλῳ
δμώων, οἳ κατὰ δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο.
Ὣς εἰπών, ἔῤῥιψε βοὸς πόδα χειρὶ παχείῃ
κείμενον, ἐκ κανέοιο λαβών· ὁ δ' ἀλεύατ' Ὀδυσσεύς,
ἦκα παρακλίνας κεφαλήν· μείδησε δὲ θυμῷ
Σαρδάνιον μάλα τοῖον· ὁ δ' εὔδμητον βάλε τοῖχον.
Κτήσιππον δ' ἄρα Τηλέμαχος ἠνίπαπε μύθῳ·
Κτήσιππ', ἦ μάλα τοι τόδε κέρδιον ἔπλετο θυμῷ·
οὐκ ἔβαλες τὸν ζεῖνον· ἀλεύατο γὰρ βέλος αὐτός.
ἦ γάρ κέν σε μέσον βάλον ἔγχεϊ ὀξυόεντι,
καί κέ τοι ἀντὶ γάμοιο πατὴρ τάφον ἀμφεπονεῖτο
ἐνθάδε. τῷ μή τίς μοι ἀεικείας ἐνὶ οἴκῳ
φαινέτω· ἤδη γὰρ νοέω καὶ οἶδα ἕκαστα,
ἐσθλά τε καὶ τὰ χέρεια· πάρος δ' ἔτι νήπιος ἦα.
ἀλλ' ἔμπης τάδε μὲν καὶ τετλάμεν εἰςορόωντες,
μήλων σφαζομένων, οἴνοιό τε πινομένοιο,
καὶ σίτου· χαλεπὸν γὰρ ἐρυκακέειν ἕνα πολλούς
ἀλλ' ἄγε, μηκέτι μοι κακὰ ῥέζετε δυςμενέοντες·
εἰ δ' ἤδη μ' αὐτὸν κτεῖναι μενεαίνετε χαλκῷ,
καί κε τὸ βουλοίμην, καί κεν πολὺ κέρδιον εἴη
τεθνάμεν, ἢ τάδε γ' αἰὲν ἀεικέα ἔργ' ὁράασθαι,
ξείνους τε στυφελιζομένους, δμωάς τε γυναῖκας
ῥυστάζοντας ἀεικελίως κατὰ δώματα καλά.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.

τυρῷ καὶ μέλιτι γλυκερῷ καὶ ἡδεῖ οἴνῳ·
70 Ἥρη δ' αὐτῆσιν περὶ πασέων δῶκε γυναικῶν
εἶδος καὶ πιοσύνην, μῆκος δ' ἔπορ' Ἄρτεμις ἁγνή,
ἔργα δ' Ἀθηναίη δέδαε κλυτὰ ἐργάζεσθαι.
εὖτ' Ἀφροδίτη δῖα προςέστιχε μακρὸν Ὄλυμπον,
κούρης αἰτήσουσα τέλος θαλεροῖο γάμοιο,
75 ἐς Δία τερπικέραυνον – ὁ γάρ τ' εὖ οἶδεν ἅπαντα,
μοῖράν τ' ἀμμορίην τε καταθνητῶν ἀνθρώπων –
τόφρα δὲ τὰς κούρας Ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο,
καί ῥ' ἔδοσαν στυγερῇσιν Ἐριννύσιν ἀμφιπολεύειν
ὣς ἐμὲ ἀϊστώσειαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες.
80 ἢ ἔμ' ἐϋπλόκαμος βάλοι Ἄρτεμις, ὄφρ' Ὀδυσῆα
ὀσσομένη καὶ γαῖαν ὕπο στυγερὴν ἀφικοίμην,
μηδέ τι χείρονος ἀνδρὸς ἐϋφραίνοιμι νόημα.
ἀλλὰ τὸ μὲν καὶ ἀνεκτὸν ἔχει κακόν, ὁππότε κέν τις
ἤματα μὲν κλαίῃ, πυκινῶς ἀκαχήμενος ἦτορ,
85 νύκτας δ' ὕπνος ἔχησιν – ὁ γάρ τ' ἐπέλησεν ἁπάντων,
ἐσθλῶν ἠδὲ κακῶν, ἐπεὶ ἂρ βλέφαρ' ἀμφικαλύψει –
αὐτὰρ ἐμοὶ καὶ ὀνείρατ' ἐπέσσευεν κακὰ δαίμων.
τῇδε γὰρ αὖ μοι νυκτὶ παρείδραθεν εἴκελος αὐτῷ,
τοῖος ἐών, οἷος ἦεν ἅμα στρατῷ· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
90 χαῖρ', ἐπεὶ οὐκ ἐφάμην ὄναρ ἔμμεναι, ἀλλ' ὕπαρ ἤδη
Ὥς ἔφατ'· αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἦλυθεν Ἠώς.
τῆς δ' ἄρα κλαιούσης ὄπα σύνθετο δῖος Ὀδυσσεύς·
μερμήριζε δ' ἔπειτα, δόκησε δέ οἱ κατὰ θυμὸν
ἤδη γιγνώσκουσα παρεστάμεναι κεφαλῆφιν.
95 χλαῖναν μὲν συνελὼν καὶ κώεα, τοῖσιν ἐνεῦδεν,
ἐς μέγαρον κατέθηκεν ἐπὶ θρόνου· ἐκ δὲ βοείην
θῆκε θύραζε φέρων· Διὶ δ' εὔξατο, χεῖρας ἀνασχών·
Ζεῦ πάτερ, εἴ μ' ἐθέλοντες ἐπὶ τραφερήν τε καὶ ὑγρὴν
ἤγετ' ἐμὴν ἐς γαῖαν, ἐπεί μ' ἐκακώσατε λίην,
100 φήμην τίς μοι φάσθω ἐγειρομένων ἀνθρώπων
ἔνδοθεν· ἔκτοσθεν δὲ Διὸς τέρας ἄλλο φανήτω.
Ὥς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε μητίετα Ζεύς·
αὐτίκα δ' ἐβρόντησεν ἀπ' αἰγλήεντος Ὀλύμπου,
ὑψόθεν ἐκ νεφέων· γήθησε δὲ δῖος Ὀδυσσεύς.
105 φήμην δ' ἐξ οἴκοιο γυνὴ προέηκεν ἀλετρὶς
πλησίον, ἔνθ' ἄρα οἱ μύλαι εἵατο ποιμένι λαῶν·
τῇσιν δώδεκα πᾶσαι ἐπερρώοντο γυναῖκες,
ἄλφιτα τεύχουσαι καὶ ἀλείατα, μυελὸν ἀνδρῶν.
αἱ μὲν ἄρ' ἄλλαι εὗδον, ἐπεὶ κατὰ πυρὸν ἄλεσσαν·
110 ἡ δὲ μί' οὔπω παύετ', ἀφαυροτάτη δ' ἐτέτυκτο·

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Θεοκλύμενος θεοειδής·
Εὐρύμαχ', οὔτι σ' ἄνωγα ἐμοὶ πομπῆας ὀπάζειν·
365 εἰσί μοι ὀφθαλμοί τε καὶ οὔατα καὶ πόδες ἄμφω,
καὶ νόος ἐν στήθεσσι τετυγμένος οὐδὲν ἀεικής.
τοῖς ἕξειμι θύραζε, ἐπεὶ νοέω κακὸν ὕμμιν
ἐρχόμενον, τό κεν οὔτις ὑπεκφύγοι οὐδ' ἀλέαιτο
μνηστήρων, οἳ δῶμα κατ' ἀντιθέου Ὀδυσῆος
370 ἀνέρας ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανάασθε.
Ὣς εἰπών, ἐξῆλθε δόμων εὐναιετάοντων·
ἵκετο δ' ἐς Πείραιον, ὅ μιν πρόφρων ὑπέδεκτο·
μνηστῆρες δ' ἄρα πάντες ἐς ἀλλήλους ὁρόωντες,
Τηλέμαχον ἐρέθιζον, ἐπὶ ξείνοις γελόωντες·
375 ὧδε δέ τις εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
Τηλέμαχ', οὔτις σεῖο κακοξεινώτερος ἄλλος·
οἷον μέν τινα τοῦτον ἔχεις ἐπίμαστον ἀλήτην,
σίτου καὶ οἴνου κεχρημένον, οὐδέ τι ἔργων
ἔμπαιον, οὐδὲ βίης, ἀλλ' αὖτως ἄχθος ἀρούρης.
380 ἄλλος δ' αὖτέ τις οὗτος ἀνέστη μαντεύεσθαι.
ἀλλ' εἴ μοί τι πίθοιο, τό κεν πολὺ κέρδιον εἴη·
τοὺς ξείνους ἐν νηῒ πολυκληῖδι βαλόντες
ἐς Σικελοὺς πέμψωμεν, ὅθεν κέ τοι ἄξιον ἅλφοι.
Ὣς ἔφασαν μνηστῆρες· ὁ δ' οὐκ ἐμπάζετο μύθῳ·
385 ἀλλ' ἀκέων πατέρα προσεδέρκετο, δέγμενος αἰεί,
ὁππότε δὴ μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφήσει.
Ἡ δὲ κατάντηστιν θεμένη περικαλλέα δίφρον
κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια,
ἀνδρῶν ἐν μεγάροισιν ἑκάστου μῦθον ἄκουεν.
390 δεῖπνον μὲν γὰρ τοίγε γελοιώντες τετύκοντο
ἡδύ τε καὶ μετρικές, ἐπεὶ μάλα πολλ' ἱέρευσαν·
δόρπου δ' οὐκ ἄν πως ἀχαρίστερον ἄλλο γένοιτο,
οἷον δὴ τάχ' ἔμελλε θεὰ καὶ καρτερὸς ἀνὴρ
θησέμεναι· πρότεροι γὰρ ἀεικέα μηχανόωντο.

καὶ δέπα ἀμφικύπελλα τετυγμένα· ταὶ δὲ μεθ' ὕδωρ
ἔρχεσθε κρήνηνδε, καὶ οἴσετε θᾶσσον ἰοῦσαι.
155 οὐ γὰρ δὴν μνηστῆρες ἀπέσσονται μεγάροιο,
ἀλλὰ μάλ' ἦρι νέονται· ἐπεὶ καὶ πᾶσιν ἑορτή.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἄρα τῆς μάλα μὲν κλύον ἠδ' ἐπίθοντο
αἱ μὲν ἐείκοσι βῆσαν ἐπὶ κρήνην μελάνυδρον·
αἱ δ' αὐτοῦ κατὰ δώματ' ἐπισταμένως πονέοντο.
160 Ἐς δ' ἦλθον δρηστῆρες Ἀχαιῶν· οἱ μὲν ἔπειτα
εὖ καὶ ἐπισταμένως κέασαν ξύλα· ταὶ δὲ γυναῖκες
ἦλθον ἀπὸ κρήνης· ἐπὶ δέ σφισιν ἦλθε συβώτης,
τρεῖς σιάλους κατάγων, οἳ ἔσαν μετὰ πᾶσιν ἄριστοι.
καὶ τοὺς μὲν ῥ' εἴασε καθ' ἕρκεα καλὰ νέμεσθαι,
165 αὐτὸς δ' αὖτ' Ὀδυσῆα προσηύδα μειλιχίοισιν·
Ξεῖν', ἦ ἄρ τί σε μᾶλλον Ἀχαιοὶ εἰςορόωσιν,
ἠέ σ' ἀτιμάζουσι κατὰ μέγαρ', ὡς τὸ πάρος περ;
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
αἴ γὰρ δή, Εὔμαιε, θεοὶ τισαίατο λώβην,
170 ἣν οἷδ' ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανόωνται
οἴκῳ ἐν ἀλλοτρίῳ, οὐδ' αἰδοῦς μοῖραν ἔχουσιν.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον—
ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν,
αἰγας ἄγων, αἱ πᾶσι μετέπρεπον αἰπολίοισιν,
175 δεῖπνον μνηστήρεσσι· δύω δ' ἅμ' ἕποντο νομῆες:
καὶ τὰς μὲν κατέδησεν ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ·
αὐτὸς δ' αὖτ' Ὀδυσῆα προςηύδα κερτομίοισιν·
Ξεῖν', ἔτι καὶ νῦν ἐνθάδ' ἀνιήσεις κατὰ δῶμα,
ἀνέρας αἰτίζων; ἀτὰρ οὐκ ἔξειςθα θύραζε;
180 πάντως οὐκέτι τῶϊ διακριτέεσθαι ὀΐω,
πρὶν χειρῶν γεύσασθαι· ἐπεὶ σύ περ οὐ κατὰ κόσμον
αἰτίζεις· εἰσὶν δὲ καὶ ἄλλαι δαῖτες Ἀχαιῶν.
Ὣς φάτο· τὸν δ' οὔτι προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ἀλλ' ἀκέων κίνησε κάρη, κακὰ βυσσοδομεύων.
185 Τοῖσι δ' ἐπὶ τρίτος ἦλθε Φιλοίτιος, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
βοῦν στεῖραν μνηστῆρσιν ἄγων καὶ πίονας αἰγας—
πορθμῆες δ' ἄρα τούςγε διήγαγον, οἵτε καὶ ἄλλους
ἀνθρώπους πέμπουσιν, ὅτις σφέας εἰςαφίκηται—
καὶ τὰ μὲν εὖ κατέδησεν ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ·
190 αὐτὸς δ' αὖτ' ἐρέεινε συβώτην, ἄγχι παραστάς·
Τίς δὴ ὅδε ξεῖνος νέον εἰλήλουθε, συβῶτα,
ἡμέτερον πρὸς δῶμα; τέων δ' ἐξ εὔχεται εἶναι
ἀνδρῶν; ποῦ δέ νύ οἱ γενεὴ καὶ πατρὶς ἄρουρα;
δύςμορος! ἦ τε ἔοικε δέμας βασιλῆϊ ἄνακτι.

φῶθ', Ἡρακλῆα, μεγάλων ἐπίστορα ἔργων,
ὃς μιν ξεῖνον ἐόντα κατέκτανεν ᾧ ἐνὶ οἴκῳ·
σχέτλιος, οὐδὲ θεῶν ὄπιν ᾐδέσατ', οὐδὲ τράπεζαν,
τὴν δή οἱ παρέθηκεν· ἔπειτα δὲ πέφνε καὶ αὐτόν·
30 ἵππους δ' αὐτὸς ἔχε κρατερώνυχας ἐν μεγάροισιν.
τὰς ἐρέων Ὀδυσῆϊ συνήντετο· δῶκε δὲ τόξον,
τὸ πρὶν μέν ῥ' ἐφόρει μέγας Εὔρυτος, αὐτὰρ ὁ παιδὶ
κάλλιπ' ἀποθνήσκων ἐν δώμασιν ὑψηλοῖσιν.
τῷ δ' Ὀδυσεὺς ξίφος ὀξὺ καὶ ἄλκιμον ἔγχος ἔδωκεν,
35 ἀρχὴν ξεινοσύνης προςκηδέος· οὐδὲ τραπέζῃ
γνώτην ἀλλήλων· πρὶν γὰρ Διὸς υἱὸς ἔπεφνεν
Ἶφιτον Εὐρυτίδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν,
ὃς οἱ τόξον ἔδωκε. τὸ δ' οὔποτε δῖος Ὀδυσσεύς,
ἐρχόμενος πόλεμόνδε μελαινάων ἐπὶ νηῶν,
40 ᾤρειτ'· ἀλλ' αὐτοῦ μνῆμα ξείνοιο φίλοιο
κάσκετ' ἐνὶ μεγάροισι· φόρει δέ μιν ἧς ἐπὶ γαίης.
Ἡ δ' ὅτε δὴ θάλαμον τὸν ἀφίκετο δῖα γυναικῶν,
οὐδόν τε δρύϊνον προςεβήσατο, τόν ποτε τέκτων
ξέσσεν ἐπισταμένως, καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνεν,
45 ἐν δὲ σταθμοὺς ἄρσε, θύρας δ' ἐπέθηκε φαεινάς·
αὐτίκ' ἄρ' ᾗ' ἱμάντα θοῶς ἀπέλυσε κορώνης,
ἐν δὲ κληῖδ' ἧκε, θυρέων δ' ἀνέκοπτεν ὀχῆας
ἄντα τιτυσκομένη· τὰ ἀνέβραχεν, ἠΰτε ταῦρος,
βοσκόμενος λειμῶνι· τόσ' ἔβραχε καλὰ θύρετρα,
50 πληγέντα κληῖδι, πετάσθησαν δέ οἱ ὦκα.
ἡ δ' ἄρ' ἐφ' ὑψηλῆς σανίδος βῆ· ἔνθα δὲ χηλοὶ
ἕστασαν· ἐν δ' ἄρα τῇσι θυώδεα εἵματ' ἔκειτο.
ἔνθεν ὀρεξαμένη, ἀπὸ πασσάλου αἴνυτο τόξον
αὐτῷ γωρυτῷ, ὅς οἱ περίκειτο φαεινός.
55 ἑζομένη δὲ κατ' αὖθι, φίλοις ἐπὶ γούνασι θεῖσα,
κλαῖε μάλα λιγέως· ἐκ δ' ὕρεε τόξον ἄνακτος.
ἡ δ' ἐπεὶ οὖν τάρφθη πολυδακρύτοιο γόοιο,
βῆ ῥ' ἴμεναι μέγαρόνδε μετὰ μνηστῆρας ἀγαυούς,
τόξον ἔχουσ' ἐν χειρὶ παλίντονον ἠδὲ φαρέτρην
60 ἰοδόκον· πολλοὶ δ' ἔνεσαν στονόεντες ὀϊστοί.
τῇ δ' ἄρ' ἅμ' ἀμφίπολοι φέρον ὄγκιον· ἔνθα σίδηρος
κεῖτο πολὺς καὶ χαλκός, ἀέθλια τοῖο ἄνακτος.
ἡ δ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο δῖα γυναικῶν,
στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο,
65 ἄντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα.
[ἀμφίπολος δ' ἄρα οἱ κεδνὴ ἑκάτερθε παρέστη.]
αὐτίκα δὲ μνηστῆρσι μετηύδα, καὶ φάτο μῦθον·

Κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγήνορες, οἳ τόδε δῶμα
ἐγράετ' ἐσθιέμεν καὶ πιέμεν ἐμμενὲς αἰεί,
70 ἀνδρὸς ἀποιχομένοιο πολὺν χρόνον· οὐδέ τιν' ἄλλην
μύθου ποιήσασθαι ἐπισχεσίην ἐδύνασθε,
ἀλλ' ἐμὲ ἱέμενοι γῆμαι, θέσθαι τε γυναῖκα.
ἀλλ' ἄγετε, μνηστῆρες, ἐπεὶ τόδε φαίνετ' ἄεθλον.
θήσω γὰρ μέγα τόξον Ὀδυσσῆος θείοιο·
75 ὃς δέ κε ῥηΐτατ' ἐντανύσῃ βιὸν ἐν παλάμῃσιν,
καὶ διοϊστεύσῃ πελέκεων δυοκαίδεκα πάντων,
τῷ κεν ἅμ' ἐσποίμην, νοσφισσαμένη τόδε δῶμα
κουρίδιον, μάλα καλόν, ἐνίπλειον βιότοιο·
τοῦ ποτὲ μεμνήσεσθαι ὀΐομαι, ἔν περ ὀνείρῳ.
80 Ὣς φάτο· καί ῥ' Εὔμαιον ἀνώγει, δῖον ὑφορβόν,
τόξον μνηστήρεσσι θέμεν, πολιόν τε σίδηρον.
δακρύσας δ' Εὔμαιος ἐδέξατο καὶ κατέθηκεν·
κλαῖε δὲ βουκόλος ἄλλοθ', ἐπεὶ ἴδε τόξον ἄνακτος.
Ἀντίνοος δ' ἐνένιπτεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
85 Νήπιοι ἀγροιῶται, ἐφημέρια φρονέοντες,
ἆ δειλώ, τί νυ δάκρυ κατείβετον, ἠδὲ γυναικὶ
θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὀρίνετον; ἦτε καὶ ἄλλως
κεῖται ἐν ἄλγεσι θυμός, ἐπεὶ φίλον ὤλεσ' ἀκοίτην.
ἀλλ' ἀκέων δαίνυσθε καθήμενοι, ἠὲ θύραζε
90 κλαίετον ἐξελθόντε, κατ' αὐτόθι τόξα λιπόντε,
μνηστήρεσσιν ἄεθλον ἀάατον· οὐ γὰρ ὀΐω
ῥηϊδίως τόδε τόξον ἐΰξοον ἐντανύεσθαι.
οὐ γάρ τις μέτα τοῖος ἀνὴρ ἐν τοῖςδεσι πᾶσιν,
οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκεν· ἐγὼ δέ μιν αὐτὸς ὄπωπα –
95 καὶ γὰρ μνήμων εἰμί – πάις δ' ἔτι νήπιος ἦα.
Ὣς φάτο· τῷ δ' ἄρα θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἐώλπει,
νευρὴν ἐντανύσειν, διοϊστεύσειν τε σιδήρου.
ἤτοι ὀϊστοῦ γε πρῶτος γεύσεσθαι ἔμελλεν
ἐκ χειρῶν Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ὃν ποτ' ἀτίμα,
100 ἥμενος ἐν μεγάροις, ἐπὶ δ' ὤρνυε πάντας ἑταίρους.
τοῖσι δὲ καὶ μετέειφ' ἱερὴ ἷς Τηλεμάχοιο·
Ὦ πόποι, ἦ μάλα με Ζεὺς ἄφρονα θῆκε Κρονίων·
μήτηρ μέν μοί φησι φίλη, πινυτή περ ἐοῦσα,
ἄλλῳ ἅμ' ἕψεσθαι, νοσφισσαμένη τόδε δῶμα·
105 αὐτὰρ ἐγὼ γελόω, καὶ τέρπομαι ἄφρονι θυμῷ.
ἀλλ' ἄγετε, μνηστῆρες, ἐπεὶ τόδε φαίνετ' ἄεθλον,
οἵη νῦν οὐκ ἔστι γυνὴ κατ' Ἀχαιΐδα γαῖαν,
οὔτε Πύλου ἱερῆς, οὔτ' Ἄργεος, οὔτε Μυκήνης·
[οὔτ' αὐτῆς Ἰθάκης, οὔτ' ἠπείροιο μελαίνης·]

110 καὶ δ' αὐτοὶ τόδε γ' ἴστε· τί με χρὴ μητέρος αἶνον;
ἀλλ' ἄγε μὴ μύνησι παρέλκετε, μηδ' ἔτι τόξου
δηρὸν ἀποτρωπᾶσθε τανυστύος, ὄφρα ἴδωμεν.
καὶ δέ κεν αὐτὸς ἐγὼ τοῦ τόξου πειρησαίμην·
εἰ δέ κεν ἐντανύσω, διοϊστεύσω τε σιδήρου,
115 οὔ κέ μοι ἄχνυμένῳ τάδε δώματα πότνια μήτηρ
λείποι ἅμ' ἄλλῳ ἰοῦσ', ὅτ' ἐγὼ κατόπισθε λιποίμην,
οἷός τ' ἤδη πατρὸς ἀέθλια κάλ' ἀνελέσθαι.
Ἦ, καὶ ἀπ' ὤμοιϊν χλαῖναν θέτο φοινικόεσσαν,
ὀρθὸς ἀναΐξας· ἀπὸ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὤμων.
120 πρῶτον μὲν πελέκεας στῆσεν, διὰ τάφρον ὀρύξας
πᾶσι μίαν μακρήν, καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνεν·
ἀμφὶ δὲ γαῖαν ἔναξε· τάφος δ' ἔλε πάντας ἰδόντας,
ὡς εὐκόσμως στῆσε· πάρος δ' οὐ πώποτ' ὀπώπει.
στῆ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰών, καὶ τόξου πειρήτιζεν.
125 τρὶς μέν μιν πελέμιξεν, ἐρύσσεσθαι μενεαίνων·
τρὶς δὲ μεθῆκε βίης, ἐπιελπόμενος τόγε θυμῷ,
νευρὴν ἐντανύσειν, διοϊστεύσειν τε σιδήρου.
καί νύ κε δή ῥ' ἐτάνυσσε, βίῃ τὸ τέταρτον ἀνέλκων,
ἀλλ' Ὀδυσεὺς ἀνένευε, καὶ ἔσχεθεν ἱέμενόν περ.
130 τοῖς δ' αὖτις μετέειφ' ἱερὴ ἷς Τηλεμάχοιο·
Ὦ πόποι; ἦ καὶ ἔπειτα κακός τ' ἔσομαι καὶ ἄκικυς,
ἠὲ νεώτερός εἰμι, καὶ οὔπω χερσὶ πέποιθα
ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ.
ἀλλ' ἄγεθ', οἵπερ ἐμεῖο βίῃ προφερέστεροί ἐστε,
135 τόξου πειρήσασθε, καὶ ἐκτελέωμεν ἄεθλον.
Ὣς εἰπὼν, τόξον μὲν ἀπὸ ἕο θῆκε χαμᾶζε,
κλίνας κολλητῆσιν ἐϋξέστης σανίδεσσιν·
αὐτοῦ δ' ὠκὺ βέλος καλῇ προςέκλινε κορώνῃ·
ἄψ δ' αὖτις κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπὶ θρόνου, ἔνθεν ἀνέστη.
140 τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη, Εὐπείθεος υἱός·
Ὄρνυσθ' ἑξείης ἐπιδέξια πάντες ἑταῖροι,
ἀρξάμενοι τοῦ χώρου, ὅθεν τέ περ οἰνοχοεύει.
Ὣς ἔφατ' Ἀντίνοος· τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.
Λειώδης δὲ πρῶτος ἀνίστατο, Οἴνοπος υἱός,
145 ὅ σφι θυοσκόος ἔσκε, παρὰ κρητῆρα δὲ καλὸν
ἵζε μνηστήρων ἀεί· ἀτασθαλίαι δέ οἱ οἴῳ
ἐχθραὶ ἔσαν, πᾶσιν δὲ νεμέσσα μνηστήρεσσιν·
ὃς ῥα τότε πρῶτος τόξον λάβε καὶ βέλος ὠκύ.
στῆ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰών, καὶ τόξου πειρήτιζεν·
150 οὐδέ μιν ἐντάνυσε· πρὶν γὰρ κάμε χεῖρας ἀνέλκων,
ἀτρίπτους, ἁπαλάς· μετὰ δὲ μνηστῆρσιν ἔειπεν·

Ὦ φίλοι, οὐ μὲν ἐγὼ τανύω· λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος.
πολλοὺς γὰρ τόδε τόξον ἀριστῆας κεκαδήσει
θυμοῦ καὶ ψυχῆς· ἐπεὶ ἢ πολὺ φέρτερόν ἐστιν
155 τεθνάμεν, ἢ ζώοντας ἁμαρτεῖν, οὐθ' ἕνεκ' αἰεὶ
ἐνθάδ' ὁμιλέομεν, ποτιδέγμενοι ἤματα πάντα.
νῦν μέν τις καὶ ἔλπετ' ἐνὶ φρεσίν, ἠδὲ μενοινᾷ
γῆμαι Πηνελόπειαν, Ὀδυσσῆος παράκοιτιν.
αὐτὰρ ἐπὴν τόξου πειρήσεται, ἠδὲ ἴδηται,
160 ἄλλην δή τιν' ἔπειτα Ἀχαιϊάδων εὐπέπλων
μνάσθω ἐέδνοισιν διζήμενος· ἡ δέ κ' ἔπειτα
γήμαιθ', ὅς κε πλεῖστα πόροι, καὶ μόρσιμος ἔλθοι.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν, καὶ ἀπὸ ἕο τόξον ἔθηκεν,
κλίνας κολλητῇσιν ἐϋξέστῃς σανίδεσσιν·
165 αὐτοῦ δ' ὠκὺ βέλος καλῇ προςέκλινε κορώνῃ.
ἆψ δ' αὖτις κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπὶ θρόνου, ἔνθεν ἀνέστη.
Ἀντίνοος δ' ἐνέτιπτεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Λειῶδες, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων,
δεινόν τ' ἀργαλέον τε! – νεμεσσῶμαι δέ τ' ἀκούων –
170 εἰ δὴ τοῦτό γε τόξον ἀριστῆας κεκαδήσει
θυμοῦ καὶ ψυχῆς, ἐπεὶ οὐ δύνασαι σὺ τανύσσαι.
οὐ γάρ τοι σέγε τοῖον ἐγείνατο πότνια μήτηρ,
οἷόν τε ῥυτῆρα βιοῦ τ' ἔμεναι καὶ ὀϊστῶν·
ἀλλ' ἄλλοι τανύουσι τάχα μνηστῆρες ἀγαυοί.
175 Ὣς φάτο· καί ῥ' ἐκέλευσε Μελάνθιον, αἰπόλον αἰγῶν
ἄγρει δή, πῦρ κεῖον ἐνὶ μεγάροισι, Μελανθεῦ,
πὰρ δὲ τίθει δίφρον τε μέγαν καὶ κῶας ἐπ' αὐτοῦ,
ἐκ δὲ στέατος ἔνεικε μέγαν τροχὸν ἔνδον ἐόντος·
ὄφρα νέοι θάλποντες, ἐπιχρίοντες ἀλοιφῇ,
180 τόξου πειρώμεσθα, καὶ ἐκτελέωμεν ἄεθλον.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' αἶψ' ἀνέκαιε Μελάνθιος ἀκάματον πῦρ·
πὰρ δὲ φέρων δίφρον θῆκεν καὶ κῶας ἐπ' αὐτοῦ,
ἐκ δὲ στέατος ἔνεικε μέγαν τροχὸν ἔνδον ἐόντος·
τῷ ῥα νέοι θάλποντες ἐπειρῶντ'· οὐδ' ἐδύναντο
185 ἐντανύσαι, πολλὸν δὲ βίης ἐπιδευέες ἦσαν.
Ἀντίνοος δ' ἔτ' ἐπεῖχε, καὶ Εὐρύμαχος θεοειδής,
ἀρχοὶ μνηστήρων· ἀρετῇ δ' ἔσαν ἔξοχ' ἄριστοι.
Τὼ δ' ἐξ οἴκου βῆσαν ὁμαρτήσαντες ἅμ' ἄμφω
βουκόλος ἠδὲ συφορβὸς Ὀδυσσῆος θείοιο·
190 ἐκ δ' αὐτὸς μετὰ τοὺς δόμου ἦλυθε δῖος Ὀδυσσεύς.
ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐκτὸς θυρέων ἔσαν ἠδὲ καὶ αὐλῆς,
φθεγξάμενός σφ' ἐπέεσσι προςηύδα μειλιχίοισιν·
Βουκόλε, καὶ σύ, συφορβέ, ἔπος τί κε μυθησαίμην,

ἦ αὐτὸς κεύθω; φάσθαι δέ με θυμὸς ἄνωγεν.
ποῖοί κ' εἴτ' Ὀδυσῆϊ ἀμυνέμεν, εἴ ποθεν ἔλθοι
ὧδε μάλ' ἐξαπίνης, καί τις θεὸς αὐτὸν ἐνείκοι;
ἤ κε μνηστήρεσσιν ἀμύνοιτ', ἢ Ὀδυσῆϊ;
εἴπαθ', ὅπως ὑμέας κραδίη θυμός τε κελεύει.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνήρ·
Ζεῦ πάτερ, αἶ γὰρ τοῦτο τελευτήσειας ἐέλδωρ,
ὡς ἔλθοι μὲν κεῖνος ἀνήρ, ἀγάγοι δέ ἑ δαίμων·
γνοίης χ', οἵη ἐμὴ δύναμις καὶ χεῖρες ἕπονται.
Ὡς δ' αὔτως Εὔμαιος ἐπεύχετο πᾶσι θεοῖσιν,
νοστῆσαι Ὀδυσῆα πολύφρονα ὅνδε δόμονδε.
αὐτὰρ ἐπειδὴ τῶνγε νόον νημερτέ' ἀνέγνω,
ἑξαῦτίς σφ' ἐπέεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Ἔνδον μὲν δὴ ὅδ' αὐτὸς ἐγώ, κακὰ πολλὰ μογήσας,
ἦλυθον εἰκοστῷ ἔτεϊ ἐς πατρίδα γαῖαν.
γιγνώσκω δ', ὡς σφῶϊν ἐελδομένοισιν ἱκάνω,
οἴοισι δμώων· τῶν δ' ἄλλων οὔ τευ ἄκουσα
εὐξαμένου, ἐμὲ αὖτις ὑπότροπον οἴκαδ' ἱκέσθαι.
σφῶϊν δ', ὡς ἔσεταί περ, ἀληθείην καταλέξω.
εἰ χ' ὑπ' ἐμοίγε θεὸς δαμάσῃ μνηστῆρας ἀγαυούς,
ἅξομαι ἀμφοτέροις ἀλόχους, καὶ κτήματ' ὀπάσσω,
οἰκία τ' ἐγγὺς ἐμεῖο τετυγμένα· καί μοι ἔπειτα
Τηλεμάχου ἑτάρω τε κασιγνήτω τε ἔσεσθον.
εἰ δ', ἄγε δή, καὶ σῆμα ἀριφραδὲς ἄλλο τι δείξω,
ὄφρα μ' εὖ γνῶτον, πιστωθῆτόν τ' ἐνὶ θυμῷ·
οὐλήν, τήν ποτέ με σὺς ἤλασε λευκῷ ὀδόντι,
Παρνησόνδ' ἐλθόντα σὺν υἱάσιν Αὐτολύκοιο.
Ὡς εἰπών, ῥάκεα μεγάλης ἀποείργαθεν οὐλῆς.
τὼ δ' ἐπεὶ εἰςιδέτην, εὖ τ' ἐφράσσαντο ἕκαστα,
κλαῖον ἄρ', ἀμφ' Ὀδυσῆϊ δαΐφρονι χεῖρε βαλόντε,
καὶ κύνεον ἀγαπαζόμενοι κεφαλήν τε καὶ ὤμους.
ὣς δ' αὔτως Ὀδυσεὺς κεφαλὰς καὶ χεῖρας ἔκυσσεν.
καί νύ κ' ὀδυρομένοισιν ἔδυ φάος ἠελίοιο,
εἰ μὴ Ὀδυσσεὺς αὐτὸς ἐρύκακε, φώνησέν τε·
Παύεσθον κλαυθμοῖο, γόοιό τε· μή τις ἴδηται
ἐξελθὼν μεγάροιο, ἀτὰρ εἴπῃσι καὶ εἴσω.
ἀλλὰ προμνηστῖνοι ἐςέλθετε, μηδ' ἅμα πάντες·
πρῶτος ἐγώ, μετὰ δ' ὕμμες· ἀτὰρ τόδε σῆμα τετύχθω.
ἄλλοι μὲν γὰρ πάντες, ὅσοι μνηστῆρες ἀγαυοί,
οὐκ ἐάσουσιν ἐμοὶ δόμεναι βιὸν ἠδὲ φαρέτρην·
ἀλλὰ σύ, δῖ' Εὔμαιε, φέρων ἀνὰ δώματα τόξον,
ἐν χείρεσσιν ἐμοὶ θέμεναι: εἰπεῖν τε γυναιξίν,

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Φ.

Nobilem arcum Ulyssis et sagittas promit Penelope, juvenibusque certamen matrimonii sui constituit (1–79). Desiderio domini percussus flet Eumaeus cum Philoetio; Telemachus autem duodecim ferramenta scopo destinata ordine statuit, et ipse arcum tentat non sine spe successus (80–135). Proci deinceps tendere frustra aggrediuntur; primum Liodes vates, simul exitium praesagiens: sed Antinous cornu, quo facilius flectatur, molliri jubet (136–187). Interim Ulysses duobus illis gregum magistris extra aulam sese agnoscendum praebet, eisque forium custodiam mandat (188–244). Reverso in conventum Ulysse, etiam Eurymachus frustra tentat; et Antinous sub praetextu diei festi certamen in posterum differt (245–272). Jam Ulysses juvenes rogat, ut ipsum quoque vires seniles explorare sinant; illi contra prohibere ac deridere; tandem, annuentibus Penelope et Telemacho, ipsi arcum tradit Eumaeus: hujus jussu Euryclea posticum occludit, alium exitum Philoetius (273–302). Ita Ulysses arcum intendit, et sagittam per omnia ferramenta mittit (303–434).

Τόξου θέσις.

Τῇ δ' ἄρ' ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
κούρῃ Ἰκαρίοιο, περίφρονι Πηνελοπείῃ,
τόξον μνηστήρεσσι θέμεν, πολιόν τε σίδηρον,
ἐν μεγάροις Ὀδυσῆος, ἀέθλια καὶ φόνου ἀρχήν.
5 κλίμακα δ' ὑψηλὴν προσεβήσατο οἷο δόμοιο·
εἵλετο δὲ κληῖδ', εὐκαμπέα χειρὶ παχείῃ
καλήν, χαλκείην· κώπῃ δ' ἐλέφαντος ἐπῆεν.
βῆ δ' ἴμεναι θάλαμόνδε σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν,
ἔσχατον· ἔνθα δέ οἱ κειμήλια κεῖτο ἄνακτος,
10 χαλκός τε χρυσός τε, πολύκμητός τε σίδηρος.
ἔνθα δ' τόξον κεῖτο παλίντονον ἠδὲ φαρέτρη
ἰοδόκος, πολλοὶ δ' ἔνεσαν στονόεντες ὀϊστοί·
δῶρα, τά οἱ ξεῖνος Λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας,
Ἴφιτος Εὐρυτίδης, ἐπιείκελος ἀθανάτοισιν.
15 τῷ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλήτην ἀλλήλοιϊν,
οἴκῳ ἐν Ὀρσιλόχοιο δαΐφρονος· ἤτοι Ὀδυσσεὺς
ἦλθε μετὰ χρεῖος, τό ῥά οἱ πᾶς δῆμος ὄφελλεν·
μῆλα γὰρ ἐξ Ἰθάκης, Μεσσήνιοι ἄνδρες ἄειραν
νηυσὶ πολυκλήϊσι τριηκόσι' ἠδὲ νομῆας.
20 τῶν ἕνεκ' ἐξεσίην πολλὴν ὁδὸν ἦλθεν Ὀδυσσεύς,
παιδὸς ἐών· πρὸ γὰρ ἧκε πατήρ, ἄλλοι τε γέροντες.
Ἴφιτος αὖθ' ἵππους διζήμενος, αἳ οἱ ὄλοντο,
δώδεκα θήλειαι, ὑπὸ δ' ἡμίονοι ταλαεργοί·
αἳ δή οἱ καὶ ἔπειτα φόνος καὶ μοῖρα γένοντο,
25 ἐπειδὴ Διὸς υἱὸν ἀφίκετο καρτερόθυμον,

λίσσομ', ἐπεὶ καὶ τοῦτο ἔπος κατὰ μοῖραν ἔειπεν,
νῦν μὲν παῦσαι τόξον, ἐπιτρέψαι δὲ θεοῖσιν·
ἠῶθεν δὲ θεὸς δώσει κράτος, ᾧ κ' ἐθέλῃσιν.
ἀλλ' ἄγε μοι δότε τόξον ἐΰξοον, ὄφρα μεθ' ὑμῖν
χειρῶν καὶ σθένεος πειρήσομαι, εἴ μοι ἔτ' ἐστὶν
ἷς, οἵη πάρος ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν,
ἢ ἤδη μοι ὀλέσσεν ἄλη τ' ἀκομιστίη τε.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ὑπερφιάλως νεμέσησαν,
δείσαντες, μὴ τόξον ἐΰξοον ἐντανύσειεν.
Ἀντίνοος δ' ἐνένιπτεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Ἄ δειλὲ ξείνων, ἔνι τοι φρένες οὐδ' ἠβαιαί·
οὐκ ἀγαπᾷς, ὃ ἕκηλος ὑπερφιάλοισι μεθ' ἡμῖν
δαίνυσαι; οὐδέ τι δαιτὸς ἀμέρδεαι, αὐτὰρ ἀκούεις
μύθων ἡμετέρων καὶ ῥήσιος; οὐδέ τις ἄλλος
ἡμετέρων μύθων ξεῖνος καὶ πτωχὸς ἀκούει.
οἶνός σε τρώει μελιηδής, ὅστε καὶ ἄλλους
βλάπτει, ὃς ἄν μιν χανδὸν ἕλῃ, μηδ' αἴσιμα πίνῃ.
οἶνος καὶ Κένταυρον, ἀγακλυτὸν Εὐρυτίωνα,
ἄασ' ἐνὶ μεγάρῳ μεγαθύμου Πειριθόοιο,
ἐς Λαπίθας ἐλθόντ'· ὁ δ' ἐπεὶ φρένας ἄασεν οἴνῳ,
μαινόμενος κάκ' ἔρεξε δόμον κάτα Πειριθόοιο·
ἥρωας δ' ἄχος εἷλε, δι' ἐκ προθύρου δὲ θύραζε
ἕλκον ἀναΐξαντες, ἀπ' οὔατα νηλεῖ χαλκῷ
ῥῖνάς τ' ἀμήσαντες· ὁ δέ, φρεσὶν ᾗσιν ἀασθείς,
ἤϊεν ἣν ἄτην ὀχέων ἀεσίφρονι θυμῷ.
ἐξ οὗ Κενταύροισι καὶ ἀνδράσι τεῖκος ἐτύχθη,
οἳ τ' αὐτῷ πρώτῳ κακὸν εὕρετο οἰνοβαρείων.
ὥς καὶ σοὶ μέγα πῆμα πιφαύσκομαι, αἴ κε τὸ τόξον
ἐντανύσῃς· οὐ γάρ τεν ἐπηετάνοι ἀντιβολήσεις
ἡμετέρῳ ἐνὶ δήμῳ, ἄφαρ δέ σε νῆι μελαίνῃ
εἰς Ἔχετον βασιλῆα, βροτῶν δηλήμονα πάντων,
πέμψομεν· ἔνθεν δ' οὔτι σαώσεαι· ἀλλὰ ἕκηλος
πῖνέ τε, μηδ' ἐρίδαινε μετ' ἀνδράσι κουροτέροισιν.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Ἀντίνοε, οὐ μὲν καλὸν ἀτέμβειν, οὐδὲ δίκαιον,
ξείνους Τηλεμάχου, ὅς κεν τάδε δώμαθ' ἵκηται.
ἔλπεαι, αἴ χ' ὁ ξεῖνος Ὀδυσσῆος μέγα τόξον
ἐντανύσῃ, χερσίν τε βίῃφί τε ἦφι πιθήσας,
οἴκαδέ μ' ἄξεσθαι, καὶ ἐὴν θήσεσθαι ἄκοιτιν;
οὐδ' αὐτός που τοῦτό γ' ἐνὶ στήθεσσιν ἔολπεν·
μηδέ τις ὑμείων τοῦτ' εἵνεκα θυμὸν ἀχεύων
ἐνθάδε δαινύσθω· ἐπεὶ οὐδὲ μὲν οὐδὲ ἔοικεν.

Κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγήνορες, οἳ τόδε δῶμα
ἐχράετ' ἐσθιέμεν καὶ πινέμεν ἐμμενὲς αἰεί,
70 ἀνδρὸς ἀποιχομένοιο πολὺν χρόνον· οὐδέ τιν' ἄλλην
μύθου ποιήσασθαι ἐπισχεσίην ἐδύνασθε,
ἀλλ' ἐμὲ ἱέμενοι γῆμαι, θέσθαι τε γυναῖκα.
ἀλλ' ἄγετε, μνηστῆρες, ἐπεὶ τόδε φαίνετ' ἄεθλον.
θήσω γὰρ μέγα τόξον Ὀδυσσῆος θείοιο·
75 ὃς δέ κε ῥηΐτατ' ἐντανύσῃ βιὸν ἐν παλάμῃσιν,
καὶ διοϊστεύσῃ πελέκεων δυοκαίδεκα πάντων,
τῷ κεν ἅμ' ἑσποίμην, νοσφισσαμένη τόδε δῶμα
κουρίδιον, μάλα καλόν, ἐνίπλειον βιότοιο·
τοῦ ποτὲ μεμνήσεσθαι ὀΐομαι, ἤν περ ὀνείρῳ.
80 Ὣς φάτο· καί ῥ' Εὔμαιον ἀνώγει, δῖον ὑφορβόν,
τόξον μνηστήρεσσι θέμεν, πολιόν τε σίδηρον.
δακρύσας δ' Εὔμαιος ἐδέξατο καὶ κατέθηκεν·
κλαῖε δὲ βουκόλος ἄλλοθ', ἐπεὶ ἴδε τόξον ἄνακτος.
Ἀντίνοος δ' ἐνένιπτεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
85 Νήπιοι ἀγροιῶται, ἐφημέρια φρονέοντες,
ἆ δειλώ, τί νυ δάκρυ κατείβετον, ἠδὲ γυναικὶ
θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὀρίνετον; ἦτε καὶ ἄλλως
κεῖται ἐν ἄλγεσι θυμός, ἐπεὶ φίλον ὤλεσ' ἀκοίτην.
ἀλλ' ἀκέων δαίνυσθε καθήμενοι, ἠὲ θύραζε
90 κλαίετον ἐξελθόντε, κατ' αὐτόθι τόξα λιπόντε,
μνηστήρεσσιν ἄεθλον ἀάατον· οὐ γὰρ ὀΐω
ῥηϊδίως τόδε τόξον ἐΰξοον ἐντανύεσθαι.
οὐ γάρ τις μετὰ τοῖος ἀνὴρ ἐν τοῖςδεσι πᾶσιν,
οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκεν· ἐγὼ δέ μιν αὐτὸς ὄπωπα-
95 καὶ γὰρ μνήμων εἰμί-πάις δ' ἔτι νήπιος ἦα.
Ὣς φάτο· τῷ δ' ἄρα θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἐώλπει,
νευρὴν ἐντανύσειν, διοϊστεύσειν τε σιδήρου.
ἤτοι ὀϊστοῦ γε πρῶτος γεύσεσθαι ἔμελλεν
ἐκ χειρῶν Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ὅν ποτ' ἀτίμα,
100 ἥμενος ἐν μεγάροις, ἐπὶ δ' ὤρνυε πάντας ἑταίρους.
τοῖσι δὲ καὶ μετέειφ' ἱερὴ ἷς Τηλεμάχοιο·
Ὦ πόποι, ἦ μάλα με Ζεὺς ἄφρονα θῆκε Κρονίων·
μήτηρ μέν μοί φησι φίλη, πινυτή περ ἐοῦσα,
ἄλλῳ ἅμ' ἕψεσθαι, νοσφισσαμένη τόδε δῶμα·
105 αὐτὰρ ἐγὼ γελόω, καὶ τέρπομαι ἄφρονι θυμῷ.
ἀλλ' ἄγετε, μνηστῆρες, ἐπεὶ τόδε φαίνετ' ἄεθλον,
οἵη νῦν οὐκ ἔστι γυνὴ κατ' Ἀχαιΐδα γαῖαν,
οὔτε Πύλον ἱερῆς, οὔτ' Ἄργεος, οὔτε Μυκήνης·
[οὔτ' αὐτῆς Ἰθάκης, οὔτ' ἠπείροιο μελαίνης·]

Πῇ δὴ καμπύλα τόξα φέρεις ἀμέγαρτε συβῶτα,
πλαγκτέ; τάχ' αὖ σ' ἐφ' ὕεσσι κύνες ταχέες κατέδονται,
οἷον ἀπ' ἀνθρώπων, οὓς ἔτρεφες· εἴ κεν Ἀπόλλων
ἡμῖν ἱλήκῃσι καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι.
Ὣς φάσαν· αὐτὰρ ὁ θῆκε φέρων αὐτῷ ἐνὶ χώρῳ,
δείσας, οὕνεκα πολλοὶ ὁμόκλεον ἐν μεγάροισιν.
Τηλέμαχος δ' ἑτέρωθεν ἀπειλήσας ἐγεγώνει·
Ἄττα, πρόσω φέρε τόξα· τάχ' οὐκ εὖ πᾶσι πιθήσεις·
μή σε, καὶ ὁπλότερός περ ἐών, ἀγρόνδε δίωμαι,
βάλλων χερμαδίοισι· βίῃφι δὲ φέρτερός εἰμι.
αἴ γὰρ πάντων τόσσον, ὅσοι κατὰ δώματ' ἔασιν,
μνηστήρων χερσίν τε βίῃφί τε φέρτερος εἴην·
τῷ κε τάχα στυγερῶς τιν' ἐγὼ πέμψαιμι νέεσθαι
ἡμετέρου ἐξ οἴκου· ἐπεὶ κακὰ μηχανόωνται.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπ' αὐτῷ ἡδὺ γέλασσαν
μνηστῆρες· καὶ δὴ μεθίεν χαλεποῖο χόλοιο
Τηλέμαχῳ· τὰ δὲ τόξα φέρων ἀνὰ δῶμα συβώτης
ἐν χείρεσσ' Ὀδυσῆϊ δαΐφρονι θῆκε παραστάς.
ἐκ δὲ καλεσσάμενος προσέφη τροφὸν Εὐρύκλειαν·
Τηλέμαχος κέλεταί σε, περίφρων Εὐρύκλεια,
κληΐσσαι μεγάροιο θύρας πυκινῶς ἀραρυίας·
ἢν δέ τις ἢ στοναχῆς ἠὲ κτύπον ἔνδον ἀκούσῃ
ἀνδρῶν ἡμετέροισιν ἐν ἕρκεσι, μήτι θύραζε
προβλώσκειν, ἀλλ' αὐτοῦ ἀκὴν ἔμεναι παρὰ ἔργῳ.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν· τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος.
κλήϊσσεν δὲ θύρας μεγάρων εὐναιετάοντων.
Σιγῇ δ' ἐξ οἴκοιο Φιλοίτιος ἆλτο θύραζε,
κλήϊσσεν δ' ἄρ' ἔπειτα θύρας εὐερκέος αὐλῆς.
κεῖτο δ' ὑπ' αἰθούσῃ ὅπλον νεὸς ἀμφιελίσσης
βύβλινον, ᾧ ῥ' ἐπέδησε θύρας, ἐς δ' ἤϊεν αὐτός·
ἕζετ' ἔπειτ' ἐπὶ δίφρον ἰών, ἔνθεν περ ἀνέστη,
εἰςορόων Ὀδυσῆα. ὁ δ' ἤδη τόξον ἐνώμα,
πάντῃ ἀναστρωφῶν, πειρώμενος ἔνθα καὶ ἔνθα,
μὴ κέρα ἶπες ἔδοιεν, ἀποιχομένοιο ἄνακτος.
ὧδε δέ τις εἴπεσκεν, ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Ἦ τις θηητὴρ καὶ ἐπίκλοπος ἔπλετο τόξων·
ἢ ῥά νύ που τοιαῦτα καὶ αὐτῷ οἴκοθι κεῖται,
ἢ ὅγ' ἐφορμᾶται ποιησέμεν· ὣς ἐνὶ χερσὶν
νωμᾷ ἔνθα καὶ ἔνθα κακῶν ἔμπαιος ἀλήτης.
Ἄλλος δ' αὖτ' εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
αἴ γὰρ δὴ τοσσοῦτον ὀνήσιος ἀντιάσειεν,
ὡς οὗτός ποτε τοῦτο δυνήσεται ἐντανύσασθαι.

Ὦ φίλοι, οὐ μὲν ἐγὼ τανύω· λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος.
πολλοὺς γὰρ τόδε τόξον ἀριστῆας κεκαδήσει
θυμοῦ καὶ ψυχῆς· ἐπεὶ ἢ πολὺ φέρτερόν ἐστιν
155 τεθνάμεν, ἢ ζώοντας ἁμαρτεῖν, οὔθ' ἕνεκ' αἰεὶ
ἐνθάδ' ὁμιλέομεν, ποτιδέγμενοι ἤματα πάντα.
τῶν μέν τις καὶ ἔλπετ' ἐνὶ φρεσίν, ἠδὲ μενοινᾷ
γῆμαι Πηνελόπειαν, Ὀδυσσῆος παράκοιτιν.
αὐτὰρ ἐπὴν τόξου πειρήσεται, ἠδὲ ἴδηται,
160 ἄλλην δή τιν' ἔπειτα Ἀχαιϊάδων εὐπέπλων
μνάσθω ἐέδνοισιν διζήμενος· ἡ δέ κ' ἔπειτα
γήμαιθ', ὅς κε πλεῖστα πόροι, καὶ μόρσιμος ἔλθοι.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν, καὶ ἀπὸ ἕο τόξον ἔθηκεν,
κλίνας κολλητῇσιν ἐϋξέστῃς σανίδεσσιν·
165 αὐτοῦ δ' ὠκὺ βέλος καλῇ προςέκλινε κορώνῃ.
ἆψ δ' αὖτις κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπὶ θρόνου, ἔνθεν ἀνέστη.
Ἀντίνοος δ' ἐνένιπτεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Λειῶδες, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων,
δεινόν τ' ἀργαλέον τε! – νεμεσσῶμαι δέ τ' ἀκούων –
170 εἰ δὴ τοῦτό γε τόξον ἀριστῆας κεκαδήσει
θυμοῦ καὶ ψυχῆς, ἐπεὶ οὐ δύνασαι σὺ τανύσσαι.
οὐ γάρ τοι σέγε τοῖον ἐγείνατο πότνια μήτηρ,
οἷόν τε ῥυτῆρα βιοῦ τ' ἔμεναι καὶ ὀϊστῶν·
ἀλλ' ἄλλοι τανύουσι τάχα μνηστῆρες ἀγαυοί.
175 Ὣς φάτο· καί ῥ' ἐκέλευσε Μελάνθιον, αἰπόλον αἰγῶν
ἄγρει δή, πῦρ κεῖον ἐνὶ μεγάροισι, Μελανθεῦ,
πὰρ δὲ τίθει δίφρον τε μέγαν καὶ κῶας ἐπ' αὐτοῦ,
ἐκ δὲ στέατος ἔνεικε μέγαν τροχὸν ἔνδον ἐόντος·
ὄφρα νέοι θάλποντες, ἐπιχρίοντες ἀλοιφῇ,
180 τόξον πειρώμεσθα, καὶ ἐκτελέωμεν ἄεθλον.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' αἶψ' ἀνέκαιε Μελάνθιος ἀκάματον πῦρ,
πὰρ δὲ φέρων δίφρον θῆκεν καὶ κῶας ἐπ' αὐτοῦ,
ἐκ δὲ στέατος ἔνεικε μέγαν τροχὸν ἔνδον ἐόντος·
τῷ ῥα νέοι θάλποντες ἐπειρῶντ'· οὐδ' ἐδύναντο
185 ἐντανύσαι, πολλὸν δὲ βίης ἐπιδευέες ἦσαν.
Ἀντίνοος δ' ἔτ' ἐπεῖχε, καὶ Εὐρύμαχος θεοειδής,
ἀρχοὶ μνηστήρων· ἀρετῇ δ' ἔσαν ἔξοχ' ἄριστοι.
Τὼ δ' ἐξ οἴκου βῆσαν ὁμαρτήσαντες ἄμ' ἄμφω
βουκόλος ἠδὲ συφορβὸς Ὀδυσσῆος θείοιο·
190 ἐκ δ' αὐτὸς μετὰ τοὺς δόμου ἤλυθε δῖος Ὀδυσσεύς.
ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐκτὸς θυρέων ἔσαν ἠδὲ καὶ αὐλῆς,
φθεγξάμενός σφ' ἐπέεσσι προςηύδα μειλιχίοισιν·
Βουκόλε, καὶ σύ, συφορβέ, ἔπος τί κε μυθησαίμην,

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ X.

Ulysses e suo aggreditur turbam procorum; ante omnes Antinoum, quo confixo, quis sit et quid strenuæ palam aperit (1–41). Eum placare frustra quærit Eurymachus, mox cum eoso irruens ab eo occidatur; item Amphinomus a Telemacho (42–98): qui sibi suisque arma ex superiore parte adium defert, sed januam observare oblitus; per quam etiam procis Melanthius arma petit (99–162). Melanthium, iterum adscendentem, subsequuti Eumæus et Philœtius opprimunt, constringunt, vivum ad columnam alligant (163–199). Ulyssi, cum filio et pastoribus illis procos urgenti, Minerva specie Mentoris, dein hirundinis, accedit, ut ipsi animos augeat et auxilium ferat (200–240). Inde acrior pugna, qua consternati perimuntur Ctesippus, Liodes, reliqui omnes (241–329): parcitur tantum Phemio citharœdo et Medonti præconi, deprecante Telemacho (330–360). Ita expletus ultione Ulysses cadavera tolli et domum elui jubet: duodecim ancillæ, quæ Eurycleæ indicio cum procis consenserant, suspendio necantur, majori cruciatu Melanthius (361–477). Perpetratis hic rebus, Ulysses ignem adolet, incensoque sulfure domum piaculo purgat (478–494). Agnitum dominum fidæ ancillæ salutant (495–501).

Μνηστηροφονία.

Αὐτὰρ ὁ γυμνώθη ῥακέων πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ἆλτο δ' ἐπὶ μέγαν οὐδόν, ἔχων βιὸν ἠδὲ φαρέτρην,
ἰῶν ἐμπλείην· ταχέας δ' ἐκχεύατ' ὀϊστοὺς
αὐτοῦ πρόσθε ποδῶν, μετὰ δὲ μνηστῆρσιν ἔειπεν·
5 Οὗτος μὲν δὴ ἄεθλος ἀάατος ἐκτετέλεσται·
νῦν αὖτε σκοπὸν ἄλλον, ὃν οὔπω τις βάλεν ἀνήρ,
εἴσομαι, αἴ κε τύχωμι, πόρῃ δέ μοι εὖχος Ἀπόλλων.
Ἦ, καὶ ἐπ' Ἀντινόῳ ἰθύνετο πικρὸν ὀϊστόν.
ἤτοι ὁ καλὸν ἄλεισον ἀναιρήσεσθαι ἔμελλεν,
10 χρύσεον, ἄμφωτον· καὶ δὴ μετὰ χερσὶν ἐνώμα,
ὄφρα πίοι οἴνοιο· φόνος δέ οἱ οὐκ ἐνὶ θυμῷ
μέμβλετο· τίς κ' οἴοιτο μετ' ἀνδράσι δαιτυμόνεσσιν,
μοῦνον ἐνὶ πλεόνεσσι, καὶ εἰ μάλα καρτερὸς εἴη,
οἱ τεύξειν θάνατόν τε κακὸν καὶ Κῆρα μέλαιναν;
15 τὸν δ' Ὀδυσεὺς κατὰ λαιμὸν ἐπισχόμενος βάλεν ἰῷ,
ἀντικρὺ δ' ἀπαλοῖο δι' αὐχένος ἤλυθ' ἀκωκή.
ἐκλίνθη δ' ἐτέρωσε, δέπας δέ οἱ ἔκπεσε χειρός,
βλημένου· αὐτίκα δ' αὐλὸς ἀνὰ ῥῖνας παχὺς ἦλθεν
αἵματος ἀνδρομέοιο· θοῶς δ' ἀπὸ εἷο τράπεζαν
20 ὦσε ποδὶ πλήξας, ἀπὸ δ' εἴδατα χεῦεν ἔραζε·
σῖτός τε κρέα τ' ὀπτὰ φορύνετο. τοὶ δ' ὁμάδησαν
μνηστῆρες κατὰ δώμαθ', ὅπως ἴδον ἄνδρα πεσόντα·
ἐκ δὲ θρόνων ἀνόρουσαν, ὀρινθέντες κατὰ δῶμα,
πάντοσε παπταίνοντες ἐϋδμήτους ποτὶ τοίχους·
25 οὐδέ πῃ ἀσπὶς ἔην, οὐδ' ἄλκιμον ἔγχος, ἑλέσθαι.

νείκειον δ' Ὀδυσῆα χολωτοῖσιν ἐπέεσσιν·
Ξεῖνε, κακῶς ἀνδρῶν τοξάζεαι· οὐκέτ' ἀέθλων
ἄλλων ἀντιάσεις· νῦν τοι σῶς αἰπὺς ὄλεθρος.
καὶ γὰρ δὴ νῦν φῶτα κατέκτανες, ὃς μέγ' ἄριστος
30 κούρων εἰν Ἰθάκῃ· τῷ σ' ἐνθάδε γῦπες ἔδονται.
Ἴσκεν ἕκαστος ἀνήρ, ἐπειὴ φᾶσαν οὐκ ἐθέλοντα
ἄνδρα κατακτεῖναι· τὸ δὲ νήπιοι οὐκ ἐνόησαν,
ὡς δή σφιν καὶ πᾶσιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπτο.
τοὺς δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
35 Ὦ κύνες, οὔ μ' ἔτ' ἐφάσκεθ' ὑπότροπον οἴκαδ' ἱκέσθαι
δήμου ἄπο Τρώων, ὅτι μοι κατεκείρετε οἶκον,
δμωῇσιν δὲ γυναιξὶ παρευνάζεσθε βιαίως,
αὐτοῦ τε ζώοντος ὑπεμνάασθε γυναῖκα,
οὔτε θεοὺς δείσαντες, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
40 οὔτε τιν' ἀνθρώπων νέμεσιν κατόπισθεν ἔσεσθαι·
νῦν ὑμῖν καὶ πᾶσιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται.
Ὣς φάτο· τοὺς δ' ἄρα πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος εἷλεν
[πάπτηνεν δὲ ἕκαστος, ὅπῃ φύγοι αἰπὺν ὄλεθρον·]
Εὐρύμαχος δέ μιν οἶος ἀμειβόμενος προςέειπεν·
45 Εἰ μὲν δὴ Ὀδυσεὺς Ἰθακήσιος εἰλήλουθας,
ταῦτα μὲν αἴσιμα εἶπες, ὅσα ῥέζεσκον Ἀχαιοί,
πολλὰ μὲν ἐν μεγάροισιν ἀτάσθαλα, πολλὰ δ' ἐπ' ἀγροῦ.
ἀλλ' ὁ μὲν ἤδη κεῖται, ὃς αἴτιος ἔπλετο πάντων,
Ἀντίνοος· οὗτος γὰρ ἐπίηλεν τάδε ἔργα,
50 οὔτι γάμου τόσσον κεχρημένος, οὔτε χατίζων,
ἀλλ' ἄλλα φρονέων, τά οἱ οὐκ ἐτέλεσσε Κρονίων·
ὄφρ' Ἰθάκης κατὰ δῆμον ἐϋκτιμένης βασιλεύοι
αὐτός, ἀτὰρ σὸν παῖδα κατακτείνειε λοχήσας.
νῦν δ' ὁ μὲν ἐν μοίρῃ πέφαται· σὺ δὲ φείδεο λαῶν
55 σῶν· ἀτὰρ ἄμμες ὄπισθεν ἀρεσσάμενοι κατὰ δῆμον,
ὅσσα τοι ἐκπέποται καὶ ἐδήδοται ἐν μεγάροισιν,
τιμὴν ἀμφὶς ἄγοντες ἑεικοσάβοιον ἕκαστος,
χαλκόν τε χρυσόν τ' ἀποδώσομεν, εἰςόκε σὸν κῆρ
ἱανθῇ· πρὶν δ' οὔτι νεμεσσητὸν κεχολῶσθαι.
60 Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Εὐρύμαχ', οὐδ' εἴ μοι πατρώϊα πάντ' ἀποδοῖτε,
ὅσσα τε νῦν ὑμμ' ἐστί, καὶ εἴ ποθεν ἄλλ' ἐπιθεῖτε,
οὐδέ κεν ὧς ἔτι χεῖρας ἐμὰς λήξαιμι φόνοιο,
πρὶν πᾶσαν μνηστῆρας ὑπερβασίην ἀποτῖσαι.
65 νῦν ὑμῖν παράκειται, ἐναντίον ἠὲ μάχεσθαι,
ἢ φεύγειν, ὅς κεν θάνατον καὶ Κῆρας ἀλύξῃ·
ἀλλά τιν' οὐ φεύξεσθαι ὀίομαι αἰπὺν ὄλεθρον.

Ὣς φάτο· τῶν δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ.
τοῖσιν δ' Εὐρύμαχος προςεφώνεε δεύτερον αὖτις·
70 Ὦ φίλοι, οὐ γὰρ σχήσει ἀνὴρ ὅδε χεῖρας ἀάπτους·
ἀλλ' ἐπεὶ ἔλλαβε τόξον ἐΰξοον ἠδὲ φαρέτρην,
οὐδοῦ ἄπο ξεστοῦ τοξάσσεται, εἰςόκε πάντας
ἄμμε κατακτείνῃ· ἀλλὰ μνησώμεθα χάρμης.
φάσγανά τε σπάσσασθε, καὶ ἀντίσχεσθε τραπέζας
75 ἰῶν ὠκυμόρων· ἐπὶ δ' αὐτῷ πάντες ἔχωμεν
ἀθρόοι, εἴ κέ μιν οὐδοῦ ἀπώσομεν ἠδὲ θυράων,
ἔλθωμεν δ' ἀνὰ ἄστυ, βοὴ δ' ὥκιστα γένοιτο·
τῷ κε τάχ' οὗτος ἀνὴρ νῦν ὕστατα τοξάσσαιτο.
Ὣς ἄρα φωνήσας, εἰρύσσατο φάσγανον ὀξύ,
80 χάλκεον, ἀμφοτέρωθεν ἀκαχμένον· ἆλτο δ' ἐπ' αὐτῷ
σμερδαλέα ἰάχων· ὁ δ' ἁμαρτῇ δῖος Ὀδυσσεὺς
ἰὸν ἀποπροϊεὶς βάλλε στῆθος παρὰ μαζόν,
ἐν δέ οἱ ἧπατι πῆξε θοὸν βέλος· ἐκ δ' ἄρα χειρὸς
φάσγανον ἧκε χαμᾶζε, περιῤῥηδὲς δὲ τραπέζῃ
85 κάππεσε δινηθείς· ἀπὸ δ' εἴδατα χεῦεν ἔραζε,
καὶ δέπας ἀμφικύπελλον· ὁ δὲ χθόνα τύπτε μετώπῳ,
θυμῷ ἀνιάζων· ποσὶ δὲ θρόνον ἀμφοτέροισιν
λακτίζων ἐτίναξε· κατ' ὀφθαλμῶν δ' ἔχυτ' ἀχλύς.
Ἀμφίνομος δ' Ὀδυσῆος ἐείσατο κυδαλίμοιο
90 ἀντίος ἀΐξας· εἵρυτο δὲ φάσγανον ὀξύ,
εἴ πώς οἱ εἴξειε θυράων. ἀλλ' ἄρα μιν φθῆ
Τηλέμαχος κατόπισθε βαλὼν χαλκήρεϊ δουρί,
ὤμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεςφιν ἔλασσεν·
δούπησεν δὲ πεσών, χθόνα δ' ἤλασε παντὶ μετώπῳ.
95 Τηλέμαχος δ' ἀπόρουσε, λιπὼν δολιχόσκιον ἔγχος
αὐτοῦ ἐν Ἀμφινόμῳ· περὶ γὰρ δίε, μήτις Ἀχαιῶν
ἔγχος ἀνελκόμενον δολιχόσκιον ἢ ἔλάσειεν
φασγάνῳ ἀΐξας, ἠὲ προπρηνεῖ τύψας.
βῆ δὲ θέειν, μάλα δ' ὦκα φίλον πατέρ' εἰςαφίκανεν·
100 ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Ὦ πάτερ, ἤδη τοι σάκος οἴσω καὶ δύο δοῦρε,
καὶ κυνέην παγχάλκον, ἐπὶ κροτάφοις ἀραρυῖαν,
αὐτός τ' ἀμφιβαλεῦμαι ἰών· δώσω δὲ συβώτῃ
καὶ τῷ βουκόλῳ ἄλλα· τετευχῆσθαι γὰρ ἄμεινον.
105 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς
οἶσε θέων, εἴως μοι ἀμύνεσθαι πάρ' ὀϊστοί,
μή μ' ἀποκινήσωσι θυράων, μοῦνον ἐόντα.
Ὣς φάτο· Τηλέμαχος δὲ φίλῳ ἐπεπείθετο πατρί.
βῆ δ' ἴμεναι θάλαμόνδ', ὅθι οἱ κλυτὰ τεύχεα κεῖτο.

110 ἔνθεν τέσσαρα μὲν σάκε' ἕξελε, δούρατα δ' ὀκτώ,
καὶ πίσυρας κυνέας χαλκήρεας ἱπποδασείας·
βῆ δὲ φέρων, μάλα δ' ὦκα φίλον πατέρ' εἰςαφίκανεν.
αὐτὸς δὲ πρώτιστα περὶ χροῖ δύσετο χαλκόν.
ὡς δ' αὔτως τὼ δμῶε δυεσθην τεύχεα καλά,
115 ἕσταν δ' ἀμφ' Ὀδυσῆα δαΐφρονα, ποικιλομήτην.
Αὐτὰρ ὅγ', ὅφρα μὲν αὐτῷ ἀμύνεσθαι ἔσαν ἰοί,
τόφρα μνηστήρων ἕνα γ' αἰεὶ φ ἐνὶ οἴκῳ
βάλλε τιτυσκόμενος· τοὶ δ' ἀγχιστῖνοι ἔπιπτον.
αὐτὰρ ἐπεὶ λίπον ἰοὶ ὀϊστεύοντα ἄνακτα,
120 τόξον μὲν πρὸς σταθμὸν ἐϋσταθέος μεγάροιο
ἔκλιν' ἑστάμεναι, πρὸς ἐνώπια παμφανόωντα·
αὐτὸς δ' ἀμφ' ὤμοισι σάκος θέτο τετραθέλυμνον·
κρατὶ δ' ἐπ' ἰφθίμῳ κυνέην εὔτυκτον ἔθηκεν,
ἵππουριν, δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν·
125 εἵλετο δ' ἄλκιμα δοῦρε δύω κεκορυθμένα χαλκῷ.
Ὀρσοθύρῃ δέ τις ἔσκεν ἐϋδμήτῳ ἐνὶ τοίχῳ·
ἀκρότατον δὲ παρ' οὐδὸν ἐϋσταθέος μεγάροιο
ἦν ὁδὸς ἐς λαύρην, σανίδες δ' ἔχον εὖ ἀραρυῖαι.
τὴν δ' Ὀδυσεὺς φράζεσθαι ἀνώγει δῖον ὑφορβόν,
130 ἑσταότ' ἄγχ' αὐτῆς· μία δ' οἴη γίγνετ' ἐφορμή.
τοῖς δ' Ἀγέλεως μετέειπεν, ἔπος πάντεσσι πιφαύσκων·
Ὦ φίλοι, οὐκ ἂν δή τις ἀν' ὀρσοθύρην ἀναβαίη,
καὶ εἴποι λαοῖσι, βοὴ δ' ὦκιστα γένοιτο;
τῷ κε τάχ' οὗτος ἀνὴρ νῦν ὕστατα τοξάσσαιτο.
135 Τὸν δ' αὖτε προςέειπε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν·
οὔπως ἔστ', Ἀγέλαε Διοτρεφές· ἄγχι γὰρ αἰνῶς
αὐλῆς καλὰ θύρετρα, καὶ ἀργαλέον στόμα λαύρης·
καί χ' εἷς πάντας ἐρύκοι ἀνήρ, ὅςτ' ἄλκιμος εἴη.
ἀλλ' ἄγεθ', ὑμῖν τεύχε' ἐνείκω θωρηχθῆναι
140 ἐκ θαλάμου· ἔνδον γάρ, οἴομαι, οὐδέ πῃ ἄλλῃ
τεύχεα κατθέσθην Ὀδυσεὺς καὶ φαίδιμος υἱός,
Ὣς εἰπών, ἀνέβαινε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν,
ἐς θαλάμους Ὀδυσῆος, ἀνὰ ῥῶγας μεγάροιο.
ἔνθεν δώδεκα μὲν σάκε' ἕξελε, τόσσα δὲ δοῦρα,
145 καὶ τόσσας κυνέας χαλκήρεας ἱπποδασείας·
βῆ δ' ἴμεναι, μάλα δ' ὦκα φέρων μνηστῆρσιν ἔδωκεν.
καὶ τότ' Ὀδυσσῆος λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ,
ὡς περιβαλλομένους ἴδε τεύχεα, χερσί τε δοῦρα
μακρὰ τινάσσοντας· μέγα δ' αὐτῷ φαίνετο ἔργον.
150 αἶψα δὲ Τηλέμαχον ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Τηλέμαχ', ἦ μάλα δή τις ἐνὶ μεγάροισι γυναικῶν

νῶϊν ἐποτρύνει πόλεμον κακόν, ἠὲ Μελανθεύς.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ὦ πάτερ, αὐτὸς ἐγὼ τόδε γ' ἤμβροτον – οὐδέ τις ἄλλος
155 αἴτιος – ὃς θαλάμοιο θύρην πυκινῶς ἀραρυῖαν
κάλλιπον ἀγχλίνας· τῶν δὲ σκοπὸς ἦεν ἀμείνων.
ἀλλ' ἴθι, δὶ' Εὔμαιε, θύρην ἐπίθες θαλάμοιο,
καὶ φράσαι, εἴ τις ἄρ' ἐστὶ γυναικῶν, ἥ τάδε ῥέζει,
ἢ υἱὸς Δολίοιο, Μελανθεύς, τόν περ ὀΐω.
160 Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον
βῆ δ' αὖτις θάλαμόνδε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν,
οἴσων τεύχεα καλά. νόησε δὲ δῖος ὑφορβός,
αἶψα δ' Ὀδυσσῆα προςεφώνεεν, ἐγγὺς ἐόντα·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
165 κεῖνος δ' αὖτ' αἴδηλος ἀνήρ, ὃν ὀϊόμεθ' αὐτοί,
ἔρχεται ἐς θάλαμον· σὺ δέ μοι νημερτὲς ἔνισπε,
ἤ μιν ἀποκτείνω, αἴ κε κρείσσων γε γένωμαι·
ἠὲ σοὶ ἐνθάδ' ἄγω, ἵν' ὑπερβασίας ἀποτίσῃ
πολλάς, ὅσσας οὗτος ἐμήσατο σῷ ἐνὶ οἴκῳ.
170 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ἤτοι ἐγὼ καὶ Τηλέμαχος μνηστῆρας ἀγαυοὺς
σχήσομεν ἔντοσθεν μεγάρων, μάλα περ μεμαῶτας.
σφῶϊ δ' ἀποστρέψαντε πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν,
ἐς θάλαμον βαλέειν, σανίδας δ' ἐκδῆσαι ὄπισθεν·
175 σειρὴν δὲ πλεκτὴν ἐξ αὐτοῦ πειρήσαντε,
κίον' ἀν' ὑψηλὴν ἐρύσαι, πελάσαι τε δοκοῖσιν,
ὥς κεν δηθὰ ζωὸς ἐὼν χαλέπ' ἄλγεα πάσχῃ.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον, ἠδ' ἐπίθοντο·
βὰν δ' ἴμεν ἐς θάλαμον, λαθέτην δέ μιν ἔνδον ἐόντα.
180 ἤτοι ὁ μὲν θαλάμοιο μυχὸν κάτα τεύχε' ἐρεύνα·
τὼ δ' ἔσταν ἑκάτερθε παρὰ σταθμοῖσι μένοντε.
εὖθ' ὑπὲρ οὐδὸν ἔβαινε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν,
τῇ ἑτέρῃ μὲν χειρὶ φέρων καλὴν τρυφάλειαν,
τῇ δ' ἑτέρῃ σάκος εὐρύ, γέρον, πεπαλαγμένον ἄζῃ,
185 Λαέρτεω ἥρωος, ὃ κουρίζων φορέεσκεν·
δὴ τότε γ' ἤδη κεῖτο, ῥαφαὶ δὲ λέλυντο ἱμάντων·
τὼ δ' ἄρ' ἐπαΐξαντ' ἐλέτην, ἔρυσάν τέ μιν εἴσω
κουρίξ· ἐν δαπέδῳ δὲ χαμαὶ βάλον ἀχνύμενον κῆρ.
σὺν δὲ πόδας χεῖράς τε δέον θυμαλγεῖ δεσμῷ,
190 εὖ μάλ' ἀποστρέψαντε διαμπερές, ὡς ἐκέλευσεν
υἱὸς Λαέρταο, πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
σειρὴν δὲ πλεκτὴν ἐξ αὐτοῦ πειρήσαντε,
κίον' ἀν' ὑψηλὴν ἔρυσαν, πέλασάν τε δοκοῖσιν.

τὸν δ' ἐπικερτομέων προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
Νῦν μὲν δὴ μάλα πάγχυ, Μελάνθιε, νύκτα φυλάξεις
εὐνῇ ἔνι μαλακῇ καταλέγμενος, ὥς σε ἔοικεν·
οὐδὲ σέγ' ἠριγένεια παρ' Ὠκεανοῖο ῥοάων
λήσει ἐπερχομένη χρυσόθρονος, ἠνίκ' ἀγινεῖς
αἶγας μνηστήρεσσι, δόμοι κάτα δαῖτα πένεσθαι.
Ὡς ὁ μὲν αὖθι λέλειπτο, ταθεὶς ὁλοῷ ἐνὶ δεσμῷ·
τὼ δ' ἐς τεύχεα δύντε, θύρην ἐπιθέντε φαεινήν,
βήτην εἰς Ὀδυσῆα δαΐφρονα, ποικιλομήτην.
ἔνθα μένος πνείοντες ἐφέστασαν· οἱ μὲν ἐπ' οὐδοῦ,
τέσσαρες, οἱ δ' ἔντοσθε δόμων, πολέες τε καὶ ἐσθλοί.
τοῖσι δ' ἐπ' ἀγχίμολον θυγάτηρ Διὸς ἦλθεν Ἀθήνη,
Μέντορι εἰδομένη ἠμὲν δέμας, ἠδὲ καὶ αὐδήν.
τὴν δ' Ὀδυσεὺς γήθησεν ἰδών, καὶ μῦθον ἔειπεν·
Μέντορ, ἄμυνον ἀρήν, μνῆσαι δ' ἑτάροιο φίλοιο,
ὅς σ' ἀγαθὰ ῥέζεσκον· ὁμηλικίη δέ μοί ἐσσι.
Ὡς φάτ', ὀϊόμενος λαοσσόον ἔμμεν Ἀθήνην.
μνηστῆρες δ' ἑτέρωθεν ὁμόκλεον ἐν μεγάροισιν·
πρῶτος τήνγ' ἐνένιπτε Δαμαστορίδης Ἀγέλαος·
Μέντορ, μή σ' ἐπέεσσι παραιπεπίθησιν Ὀδυσσεύς,
μνηστήρεσσι μάχεσθαι, ἀμυνέμεναι δέ οἱ αὐτῷ.
ὧδε γὰρ ἡμέτερόν γε νόον τελέεσθαι ὀΐω·
ὁππότε κεν τούτους κτέωμεν, πατέρ' ἠδὲ καὶ υἱόν,
ἐν δὲ σὺ τοῖσιν ἔπειτα πεφήσεαι, οἷα μενοινᾷς
ἔρδειν ἐν μεγάροις· σῷ δ' αὐτοῦ κράατι τίσεις.
αὐτὰρ ἐπὴν ὑμέων γε βίας ἀφελώμεθα χαλκῷ,
κτήμαθ', ὁπόσσα τοί ἐστι, τά τ' ἔνδοθι καὶ τὰ θύρηφιν,
τοῖσιν Ὀδυσσῆος μεταμίξομεν· οὐδέ τοι υἷας
ζώειν ἐν μεγάροισιν ἐάσομεν, οὐδὲ θύγατρας,
οὐδ' ἄλοχον κεδνὴν Ἰθάκης κατὰ ἄστυ πολεύειν.
Ὡς φάτ'· Ἀθηναίη δὲ χολώσατο κηρόθι μᾶλλον,
νείκεσσεν δ' Ὀδυσῆα χολωτοῖσιν ἐπέεσσιν·
Οὐκέτι σοίγ', Ὀδυσεῦ, μένος ἔμπεδον, οὐδέ τις ἀλκή,
οἵη ὅτ' ἀμφ' Ἑλένῃ λευκωλένῳ, εὐπατερείῃ,
εἰνάετες Τρώεσσιν ἐμάρναο νωλεμὲς αἰεί,
πολλοὺς δ' ἄνδρας ἔπεφνες ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι,
σῇ δ' ἤλω βουλῇ Πριάμου πόλις εὐρυάγυια.
πῶς δὴ νῦν, ὅτε σόν τε δόμον καὶ κτήμαθ' ἱκάνεις,
ἄντα μνηστήρων ὀλοφύρεαι ἄλκιμος εἶναι;
ἀλλ' ἄγε δεῦρο, πέπον, παρ' ἔμ' ἵστασο, καὶ ἔργον,
ὄφρ' εἰδῇς, οἷός τοι ἐν ἀνδράσι δυσμενέεσσιν
Μέντωρ Ἀλκιμίδης εὐεργεσίας ἀποτίνειν.

Ἦ ῥα· καὶ οὔπω πάγχυ δίδου ἐτεραλκέα νίκην,
ἀλλ' ἔτ' ἄρα σθένεός τε καὶ ἀλκῆς πειρήτιζεν,
ἡμὲν Ὀδυσσῆος, ἠδ' υἱοῦ κυδαλίμοιο.
αὐτὴ δ' αἰθαλόεντος ἀνὰ μεγάροιο μέλαθρον
240 ἕζετ' ἀναΐξασα, χελιδόνι εἰκέλη ἄντην.
Μνηστῆρας δ' ὤτρυνε Δαμαστορίδης Ἀγέλαος,
Εὐρύνομός τε καὶ Ἀμφιμέδων, Δημοπτόλεμός τε,
Πείσανδρός τε Πολυκτορίδης, Πόλυβός τε δαΐφρων·
οἱ γὰρ μνηστήρων ἀρετῇ ἔσαν ἔξοχ' ἄριστοι,
245 ὅσσοι ἔτ' ἔζωον, περί τε ψυχέων ἐμάχοντο·
τοὺς δ' ἤδη ἐδάμασσε βιὸς καὶ ταρφέες ἰοί.
τοῖς δ' Ἀγέλως μετέειπεν, ἔπος πάντεσσι πιφαύσκων·
Ὦ φίλοι, ἤδη σχήσει ἀνὴρ ὅδε χεῖρας ἀάπτους·
καὶ δή οἱ Μέντωρ μὲν ἔβη, κενὰ εὔγματα εἰπών·
250 οἱ δ' οἶοι λείπονται ἐπὶ πρώτῃσι θύρῃσιν.
τῷ νῦν μὴ ἅμα πάντες ἀφίετε δούρατα μακρά·
ἀλλ' ἄγεθ', οἱ ἓξ πρῶτον ἀκοντίσατ', αἴ κέ ποθι Ζεὺς
δώῃ Ὀδυσσῆα βλῆσθαι, καὶ κῦδος ἀρέσθαι.
τῶν δ' ἄλλων οὐ κῆδος, ἐπὴν οὗτός γε πέσῃσιν.
255 Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκόντισαν, ὡς ἐκέλευεν,
ἱέμενοι· τὰ δὲ πάντα ἐτώσια θῆκεν Ἀθήνη.
τῶν ἄλλος μὲν σταθμὸν ἐϋσταθέος μεγάροιο
βεβλήκει, ἄλλος δὲ θύρην πυκινῶς ἀραρυῖαν·
ἄλλου δ' ἐν τοίχῳ μελίη πέσε χαλκοβάρεια.
260 αὐτὰρ ἐπειδὴ δούρατ' ἀλεύαντο μνηστήρων,
τοῖς δ' ἄρα μύθων ἦρχε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Ὦ φίλοι, ἤδη μέν κεν ἐγὼν εἴποιμι καὶ ἄμμιν,
μνηστήρων ἐς ὅμιλον ἀκοντίσαι, οἳ μεμάασιν
ἡμέας ἐξεναρίζαι ἐπὶ προτέροισι κακοῖσιν.
265 Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκόντισαν ὀξέα δοῦρα,
ἄντα τιτυσκόμενοι· Δημοπτόλεμον μὲν Ὀδυσσεύς,
Εὐρυάδην δ' ἄρα Τηλέμαχος, Ἔλατον δὲ συβώτης,
Πείσανδρον δ' ἄρ' ἐπεφνε βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνήρ·
οἱ μὲν ἔπειθ' ἅμα πάντες ὀδὰξ ἕλον ἄσπετον οὖδας.
270 μνηστῆρες δ' ἀνεχώρησαν μεγάροιο μυχόνδε·
τοὶ δ' ἄρ' ἐπήϊξαν, νεκύων δ' ἐξ ἔγχε' ἕλοντο.
Αὖτις δὲ μνηστῆρες ἀκόντισαν ὀξέα δοῦρα,
ἱέμενοι· τὰ δὲ πολλὰ ἐτώσια θῆκεν Ἀθήνη.
τῶν ἄλλος μὲν σταθμὸν ἐϋσταθέος μεγάροιο
275 βεβλήκει, ἄλλος δὲ θύρην πυκινῶς ἀραρυῖαν·
ἄλλου δ' ἐν τοίχῳ μελίη πέσε χαλκοβάρεια.
Ἀμφιμέδων δ' ἄρα Τηλέμαχον βάλε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ

λίγδην, ἄκρην δὲ ῥινὸν δηλήσατο χαλκός.
Κτήσιππος δ' Εὔμαιον ὑπὲρ σάκος ἔγχεϊ μακρῷ
280 ὦμον ἐπέγραψεν· τὸ δ' ὑπέρπτατο, πίπτε δ' ἔραζε.
τοὶ δ' αὖτ' ἀμφ' Ὀδυσῆα δαΐφρονα, ποικιλομήτην,
μνηστήρων ἐς ὅμιλον ἀκόντισαν ὀξέα δοῦρα.
ἔνθ' αὖτ' Εὐρυδάμαντα βάλε πτολίπορθος Ὀδυσσεύς,
Ἀμφιμέδοντα δὲ Τηλέμαχος, Πόλυβον δὲ συβώτης·
285 Κτήσιππον δ' ἄρ' ἔπειτα βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνὴρ
βεβλήκει πρὸς στῆθος, ἐπευχόμενος δὲ προσηύδα·
Ὦ Πολυθερσείδη φιλοπέρτομε, μήποτε πάμπαν
εἴκων ἀφραδίης μέγα εἰπεῖν, ἀλλὰ θεοῖσιν
μῦθον ἐπιτρέψαι· ἐπεὶ πολὺ φέρτεροί εἰσιν.
290 τοῦτό τοι ἀντὶ ποδὸς ξεινήϊον, ὅν ποτ' ἔδωκας
ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ, δόμον κατ' ἀλητεύοντι.
Ἦ ῥα βοῶν ἑλίκων ἐπιβουκόλος· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
οὖτα Δαμαστορίδην αὐτοσχεδὸν ἔγχεϊ μακρῷ·
Τηλέμαχος δ' Εὐηνορίδην Λειώκριτον οὖτα
295 δουρὶ μέσον κετεῶνα, διὰ πρὸ δὲ χαλκὸν ἔλασσεν
ἤριπε δὲ πρηνής, χθόνα δ' ἤλασε παντὶ μετώπῳ.
δὴ τότ' Ἀθηναίη φθισίμβροτον αἰγίδ' ἀνέσχεν·
ὑψόθεν ἐξ ὀροφῆς· τῶν δὲ φρένες ἐπτοίηθεν.
οἱ δ' ἐφέβοντο κατὰ μέγαρον, βόες ὡς ἀγελαῖαι·
300 τὰς μέν τ' αἰόλος οἶστρος ἐφορμηθεὶς ἐδόνησεν,
ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τ' ἤματα μακρὰ πέλονται.
οἱ δ', ὥστ' αἰγυπιοὶ γαμψώνυχες, ἀγκυλοχεῖλαι,
ἐξ ὀρέων ἐλθόντες ἐπ' ὀρνίθεσσι θορῶσιν·
ταὶ μέν τ' ἐν πεδίῳ νέφεα πτώσσουσαι ἴενται,
305 οἱ δέ τε τὰς ὀλέκουσιν ἐπάλμενοι, οὐδέ τις ἀλκὴ
γίγνεται, οὐδὲ φυγή· χαίρουσι δέ τ' ἀνέρες ἄγρῃ·
ὣς ἄρα τοι μνηστῆρας ἐπεσσύμενοι κατὰ δῶμα
τύπτον ἐπιστροφάδην· τῶν δὲ στόνος ὤρνυτ' ἀεικής,
κράτων τυπτομένων· δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι θῦεν.
310 Λειώδης δ' Ὀδυσῆος ἐπεσσύμενος λάβε γούνων,
καί μιν λισσόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Γουνοῦμαί σ', Ὀδυσεῦ· σὺ δέ μ' αἴδεο, καί μ' ἐλέησον
οὐ γάρ πώ τινά φημι γυναικῶν ἐν μεγάροισιν
εἰπεῖν, οὐδέ τι ῥέξαι, ἀτάσθαλον· ἀλλὰ καὶ ἄλλους
315 παύεσκον μνηστῆρας, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι.
ἀλλά μοι οὐ πείθοντο κακῶν ἄπο χεῖρας ἔχεσθαι·
τῷ καὶ ἀτασθαλίῃσιν ἀεικέα πότμον ἐπέσπον.
αὐτὰρ ἐγὼ μετὰ τοῖσι θυοσκόος, οὐδὲν ὀργώς,
πείσομαι· ὡς οὐκ ἔστι χάρις μετόπισθ' εὐεργέων

320 Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
εἰ μὲν δὴ μετὰ τοῖσι θυοςκόος εὔχεαι εἶναι,
πολλάκι που μέλλεις ἀρήμεναι ἐν μεγάροισιν,
τηλοῦ ἐμοὶ νόστοιο τέλος γλυκεροῖο γενέσθαι,
σοὶ δ' ἄλοχόν τε φίλην σπέσθαι, καὶ τέκνα τεκέσθαι·
325 τῷ οὐκ ἂν θάνατόν γε δυςηλεγέα προφύγοιςθα.
Ὣς ἄρα φωνήσας, ξίφος εἵλετο χειρὶ παχείῃ
κείμενον, ὅ ῥ' Ἀγέλαος ἀποπροέηκε χαμᾶζε
κτεινόμενος· τῷ τόγε κατ' αὐχένα μέσσον ἔλασσεν·
φθεγγομένου δ' ἄρα τοῦγε κάρη κονίῃσιν ἐμίχθη.
330 Τερπιάδης δέ τ' ἀοιδὸς ἀλύσκανε Κῆρα μέλαιναν.
Φήμιος, ὅς ῥ' ἤειδε μετὰ μνηστῆρσιν ἀνάγκῃ,
ἕστη δ', ἐν χείρεσσιν ἔχων φόρμιγγα λίγειαν,
ἄγχι παρ' ὀρσοθύρην· δίχα δὲ φρεσὶ μερμήριζεν,
ἢ ἐκδὺς μεγάροιο, Διὸς μεγάλου ποτὶ βωμὸν
335 ἑρκείου ἵζοιτο τετυγμένον, ἔνθ' ἄρα πολλὰ
Λαέρτης Ὀδυσεύς τε βοῶν ἐπὶ μηρί' ἔκαιον·
ἢ γούνων λίσσοιτο προςαΐξας Ὀδυσῆα.
ὧδε δέ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
γούνων ἅψασθαι Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος.
340 ἤτοι ὁ φόρμιγγα γλαφυρὴν κατέθηκε χαμᾶζε,
μεσσηγὺς κρητῆρος ἰδὲ θρόνου ἀργυρόηλου·
αὐτὸς δ' αὖτ' Ὀδυσῆα προςαΐξας λάβε γούνων,
καί μιν λισσόμενος ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Γουνοῦμαί σ', Ὀδυσεῦ· σὺ δέ μ' αἴδεο, καί μ' ἐλέησον·
345 αὐτῷ τοι μετόπισθ' ἄχος ἔσσεται, εἴ κεν ἀοιδὸν
πέφνῃς, ὅςτε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀείδω,
αὐτοδίδακτος δ' εἰμί· θεὸς δέ μοι ἐν φρεσὶν οἴμας
παντοίας ἐνέφυσεν· ἔοικα δέ τοι παραείδειν,
ὥςτε θεῷ· τῷ μή με λιλαίεο δειροτομῆσαι.
350 καί κεν Τηλέμαχος τάδε γ' εἴποι, σὸς φίλος υἱός,
ὡς ἐγὼ οὔτι ἑκὼν ἐς σὸν δόμον, οὐδὲ χατίζων,
πωλεύμην μνηστῆρσιν ἀεισόμενος μετὰ δαῖτας·
ἀλλὰ πολὺ πλέονες καὶ κρείσσονες ἦγον ἀνάγκῃ.
Ὣς φάτο· τοῦ δ' ἤκουσ' ἱερὴ ἷς Τηλεμάχοιο,
355 αἶψα δ' ἑὸν πατέρα προςεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα·
Ἴσχεο, μηδέ τι τοῦτον ἀναίτιον οὖταε χαλκῷ·
καὶ κήρυκα Μέδοντα σαώσομεν, ὅςτε μευ αἰεὶ
οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ κηδέσκετο, παιδὸς ἐόντος·
εἰ δὴ μή μιν ἔπεφνε Φιλοίτιος, ἠὲ συβώτης,
360 ἠὲ σοὶ ἀντεβόλησεν, ὀριτομέῳ κατὰ δῶμα.
Ὣς φάτο· τοῦ δ' ἤκουσε Μέδων, πεπνυμένα εἰδώς·

πεπτηὼς γὰρ ἔκειτο ὑπὸ θρόνον, ἀμφὶ δὲ δέρμα
ἕστο βοὸς νεόδαρτον, ἀλύσκων Κῆρα μέλαιναν.
αἶψα δ' ἀπὸ θρόνου ὦρτο, θοῶς δ' ἀπέδυνε βοείην·
365 Τηλέμαχον δ' ἄρ' ἔπειτα προσαΐξας λάβε γούνων,
καί μιν λισσόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ φίλ', ἐγὼ μὲν ὅδ' εἰμί· σὺ δ' ἴσχεο· εἰπὲ δὲ πατρί,
μή με περισθενέων δηλήσεται ὀξέϊ χαλκῷ,
ἀνδρῶν μνηστήρων κεχολωμένος, οἵ οἱ ἔκειρον
370 κτήματ' ἐνὶ μεγάροις, σὲ δὲ νήπιοι οὐδὲν ἔτιον.
Τὸν δ' ἐπιμειδήσας προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
θάρσει, ἐπειδή σ' οὗτος ἐρύσσατο καὶ ἐσάωσεν,
ὄφρα γνῷς κατὰ θυμόν, ἀτὰρ εἴπῃς θα καὶ ἄλλῳ,
ὡς κακοεργίης εὐεργεσίη μέγ' ἀμείνων.
375 ἀλλ' ἐξελθόντες μεγάρων ἕζεσθε θύραζε
ἐκ φόνου εἰς αὐλήν, σύ τε καὶ πολύφημος ἀοιδός,
ὄφρ' ἂν ἐγὼ κατὰ δῶμα πονήσομαι, ὅττεό με χρή.
Ὣς φάτο· τὼ δ' ἔξω βήτην μεγάροιο κιόντε,
ἑζέσθην δ' ἄρα τώγε Διὸς μεγάλου ποτὶ βωμόν,
380 πάντοσε παπταίνοντε, φόνον ποτιδεγμένω αἰεί.
Πάπτηνεν δ' Ὀδυσεὺς καθ' ἑὸν δόμον, εἴ τις ἔτ' ἀνδρῶν
ζωὸς ὑποκλοπέοιτο, ἀλύσκων Κῆρα μέλαιναν.
τοὺς δὲ ἴδεν μάλα πάντας ἐν αἵματι καὶ κονίῃσιν
πεπτεῶτας πολλούς· ὥς τ' ἰχθύας, οὓς θ' ἁλιῆες
385 κοῖλον ἐς αἰγιαλὸν πολιῆς ἕκτοσθε θαλάσσης
δικτύῳ ἐξέρυσαν πολυωπῷ· οἱ δέ τε πάντες,
κύμαθ' ἁλὸς ποθέοντες, ἐπὶ ψαμάθοισι κέχυνται,
τῶν μέν τ' Ἠέλιος φαέθων ἐξείλετο θυμόν·
ὣς τότ' ἄρα μνηστῆρες ἐπ' ἀλλήλοισι κέχυντο.
390 δὴ τότε Τηλέμαχον προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Τηλέμαχ', εἰ δ', ἄγε μοι κάλεσον τροφὸν Εὐρύκλειαν,
ὄφρα ἔπος εἴπωμι, τό μοι καταθύμιόν ἐστιν.
Ὣς φάτο· Τηλέμαχος δὲ φίλῳ ἐπεπείθετο πατρί·
κινήσας δὲ θύρην, προσέφη τροφὸν Εὐρύκλειαν·
395 Δεῦρο δὴ ὄρσο, γρηῦ παλαιγενές, ἥτε γυναικῶν
δμωάων σκοπός ἐσσι κατὰ μέγαρ' ἡμετεράων·
ἔρχεο· κικλήσκει σε πατὴρ ἐμός, ὄφρα τι εἴπῃ.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν· τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος.
ὤϊξεν δὲ θύρας μεγάρων εὐναιετάοντων,
400 βῆ δ' ἴμεν· αὐτὰρ Τηλέμαχος πρόσθ' ἡγεμόνευεν.
εὗρεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα μετὰ κταμένοισι νέκυσσιν,
αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον· ὥς τε λέοντα,
ὅς ῥά τε βεβρωκὼς βοὸς ἔρχεται ἀγραύλοιο·

πᾶν δ' ἄρα οἱ στῆθός τε παρηϊά τ' ἀμφοτέρωθεν
405 αἱματόεντα πέλει· δεινὸς δ' εἰς ὦπα ἰδέσθαι·
ὡς Ὀδυσεὺς πεπάλακτο πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν.
ἡ δ' ὡς οὖν νέκυάς τε καὶ ἄσπετον εἴσιδεν αἷμα,
ἴθυσέν ῥ' ὀλολύξαι, ἐπεὶ μέγα εἴσιδεν ἔργον·
ἀλλ' Ὀδυσεὺς κατέρυκε καὶ ἔσχεθεν ἱεμένην περ·
410 καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἐν θυμῷ, γρηῦ, χαῖρε, καὶ ἴσχεο, μηδ' ὀλόλυζε·
οὐχ ὁσίη, κταμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι.
τούσδε δὲ μοῖρ' ἐδάμασσε θεῶν καὶ σχέτλια ἔργα·
οὔτινα γὰρ τίεσκον ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
415 οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ὅτις σφέας εἰσαφίκοιτο·
τῷ καὶ ἀτασθαλίῃσιν ἀεικέα πότμον ἐπέσπον.
ἀλλ' ἄγε μοι σὺ γυναῖκας ἐνὶ μεγάροις κατάλεξον,
αἵ τέ μ' ἀτιμάζουσι, καὶ αἳ νηλιτεῖς εἰσίν.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια
420 τοιγὰρ ἐγώ τοι, τέκνον, ἀληθείην καταλέξω.
πεντήκοντά τοί εἰσιν ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκες
δμωαί, τὰς μέν τ' ἔργα διδάξαμεν ἐργάζεσθαι,
εἴριά τε ξαίνειν, καὶ δουλοσύνης ἀνέχεσθαι·
τάων δώδεκα πᾶσαι ἀναιδείης ἐπέρησαν,
425 οὔτ' ἐμὲ τίουσαι, οὔτ' αὐτὴν Πηνελόπειαν.
Τηλέμαχος δὲ νέον μὲν ἀέξετο, οὐδέ ἑ μήτηρ
σημαίνειν εἴασκεν ἐπὶ δμωῇσι γυναιξίν.
ἀλλ' ἄγ', ἐγὼν ἀναβᾶσ' ὑπερῴϊα σιγαλόεντα,
εἴπω σῇ ἀλόχῳ, τῇ τις θεὸς ὕπνον ἐπῶρσεν.
430 Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς
μήπω τήνδ' ἐπέγειρε· σὺ δ' ἐνθάδε εἰπὲ γυναιξὶν
ἐλθέμεν, αἵπερ πρόσθεν ἀεικέα μηχανόωντο.
Ὣς ἄρ' ἔφη· γρηῦς δὲ δι' ἐκ μεγάροιο βεβήκει,
ἀγγελέουσα γυναιξί, καὶ ὀτρυνέουσα νέεσθαι.
435 αὐτὰρ ὁ Τηλέμαχον καὶ βουκόλον ἠδὲ συβώτην
εἰς ἑ καλεσσάμενος, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἄρχετε νῦν νέκυας φορέειν, καὶ ἄνωχθε γυναῖκας·
αὐτὰρ ἔπειτα θρόνους περικαλλέας ἠδὲ τραπέζας
ὕδατι καὶ σπόγγοισι πολυτρήτοισι καθαίρειν.
440 αὐτὰρ ἐπὴν δὴ πάντα δόμον κατακοσμήσησθε,
δμωὰς ἐξαγαγόντες ἐϋσταθέος μεγάροιο,
μεσσηγύς τε θόλου καὶ ἀμύμονος ἕρκεος αὐλῆς,
θεινέμεναι ξίφεσιν τανυήκεσιν, εἰςόκε πασέων
ψυχὰς ἐξαφέλησθε, καὶ ἐκλελάθοιντ' Ἀφροδίτης,
445 τὴν ἄρ' ὑπὸ μνηστῆρσιν ἔχον, μίσγοντό τε λάθρῃ.

Ὣς ἔφαθ· αἱ δὲ γυναῖκες ἀολλέες ἦλθον ἅπασαι,
αὖν ὀλοφυρόμεναι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσαι.
πρῶτα μὲν οὖν νέκυας φόρεον κατατεθνηῶτας,
κὰδ δ' ἄρ' ὑπ' αἰθούσῃ τίθεσαν εὐερκέος αὐλῆς.
450 ἀλλήλῃσιν ἐρείδουσαι· σήμαινε δ' Ὀδυσσεύς,
αὐτὸς ἐπισπέρχων· ταὶ δ' ἐκφόρεον καὶ ἀνάγκῃ.
αὐτὰρ ἔπειτα θρόνους περικαλλέας ἠδὲ τραπέζας
ὕδατι καὶ σπόγγοισι πολυτρήτοισι κάθαιρον.
αὐτὰρ Τηλέμαχος καὶ βουκόλος ἠδὲ συβώτης
455 λίστροισιν δάπεδον πύκα ποιητοῖο δόμοιο
ξῦον· ταὶ δ' ἐφόρεον δμωαί, τίθεσαν δὲ θύραζε.
αὐτὰρ ἐπειδὴ πᾶν μέγαρον διεκοσμήσαντο,
δμῶας δ' ἐξαγαγόντες ἐϋσταθέος μεγάροιο,
μεσσηγύς τε θόλου καὶ ἀμύμονος ἕρκεος αὐλῆς,
460 εἶλεον ἐν στείνει, ὅθεν οὔπως ἦεν ἀλύξαι.
τοῖσι δὲ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἦρχ' ἀγορεύειν·
Μὴ μὲν δὴ καθαρῷ θανάτῳ ἀπὸ θυμὸν ἑλοίμην
τάων, αἳ δὴ ἐμῇ κεφαλῇ κατ' ὀνείδεα χεῦαν,
μητέρι θ' ἡμετέρῃ, παρά τε μνηστῆρσιν ἴαυον.
465 Ὣς ἄρ' ἔφη· καὶ πεῖσμα νεὸς κυανοπρώροιο
κίονος ἐξάψας μεγάλης, περίβαλλε θόλοιο,
ὑψόσ' ἐπεντανύσας, μήτις ποσὶν οὖδας ἵκοιτο.
ὡς δ' ὅτ' ἂν ἢ κίχλαι τανυσίπτεροι ἠὲ πέλειαι
ἕρκει ἐνιπλήξωσι, τό, θ' ἑστήκει ἐνὶ θάμνῳ,
470 αὖλιν ἐριέμεναι, στυγερὸς δ' ὑπεδέξατο κοῖτος·
ὣς αὖ τὼ ἑξείης κεφαλὰς ἔχον, ἀμφὶ δὲ πάσαις
δειρῇσι βρόχοι ἦσαν, ὅπως οἰκτιστα θάνοιεν·
ἤσπαιρον δὲ πόδεσσι μίνυνθά περ, οὔτι μάλα δήν.
Ἐκ δὲ Μελάνθιον ἦγον ἀνὰ πρόθυρόν τε καὶ αὐλὴν·
475 τοῦ δ' ἀπὸ μὲν ῥῖνάς τε καὶ οὔατα νηλεῖ χαλκῷ
τάμνον· μήδεά δ' ἐξέρυσαν, κυσὶν ὠμὰ δάσασθαι·
χεῖράς τε ἠδὲ πόδας κόπτον, κεκοτηότι θυμῷ.
Οἱ μὲν ἔπειτ' ἀπονιψάμενοι χεῖράς τε πόδας τε,
εἰς Ὀδυσῆα δόμονδε κίον· τετέλεστο δὲ ἔργον.
480 αὐτὰρ ὅγε προσέειπε φίλην τροφὸν Εὐρύκλειαν·
Οἶσε θέειον, γρηῦ, κακῶν ἄκος, οἶσε δέ μοι πῦρ,
ὄφρα θεειώσω μέγαρον· σὺ δὲ Πηνελόπειαν
ἐλθεῖν ἐνθάδ' ἄνωχθι σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν·
πάσας δ' ὅτρυνον δμωὰς κατὰ δῶμα νέεσθαι.
485 τὸν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
ναὶ δὴ ταῦτά γε, τέκνον ἐμόν, κατὰ μοῖραν ἔειπες·
ἀλλ' ἄγε τοι χλαῖνάν τε χιτῶνά τε εἵματ' ἐνείκω·

μηδ' οὕτω ῥάκεσιν πεπυκασμένος εὐρέας ὤμους
ἕστηθ' ἐνὶ μεγάροισι· νεμεσσητὸν δέ κεν εἴη.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
πῦρ νῦν μοι πρώτιστον ἐνὶ μεγάροισι γενέσθω.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπιθησε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια,
ἤνεικεν δ' ἄρα πῦρ καὶ θήϊον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
εὖ διεθείωσεν μέγαρον καὶ δῶμα καὶ αὐλήν.
Γρηῦς δ' αὖτ' ἀπέβη διὰ δώματα κάλ' Ὀδυσῆος,
ἀγγελέουσα γυναιξί, καὶ ὀτρυνέουσα νέεσθαι·
αἱ δ' ἴσαν ἐκ μεγάροιο, δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι.
αἱ μὲν ἄρ' ἀμφεχέοντο καὶ ἠσπάζοντ' Ὀδυσῆα,
καὶ κύνεον ἀγαπαζόμεναι κεφαλήν τε καὶ ὤμους,
χεῖράς τ' αἰνύμεναι· τὸν δὲ γλυκὺς ἵμερος ἥρει
κλαυθμοῦ καὶ στοναχῆς· γίγνωσκε δ' ἄρα φρεσὶ πάσας.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ψ.

Penelopen, adhuc dormientem, excitat Eurycleia, ut Ulyssem sub mendici habitu latitasse, et proci telis ejus cecidisse, nuntiet (1–31). Noscendi cupida descendit regina, inter gaudium metumque fluctuans, ac eadem potius ab aliquo deorum editam putans: et ne assidentem quidem virum temere credit ipsum esse, nec, quamvis a filio objurgata, alloquitur (32–110). At Ulysses, ne statim res per urbem vulgetur, Telemachum et pastores cum ancillis choreas agere jubet; lotusque mox ipse et a Minerva juvenis redditus, ad uxorem revertitur, cui lentitudinem exprobat (111–172). Tandem illa, quo cautius verum exploret, de positu lecti genialis, ab ipso olim fabricati, sic loquitur, ut respondendo plane pateat opifex maritus (173–204). Tum denique agnito Ulyssi prima amoris signa dat Penelope, cediturque sermonem, qui usque in noctem, quam amantibus solito longiorem facit dea, multis de rebus habetur; etiam in lecto (205–296); ubi Ulysses laborum suorum summam repetit (297–343). Mane postridie domum mandat Penelope, atque, ut in ea se abdat, monet; ipse autem armatus cum filio et pastoribus rus exit ad Laerten (344–372).

Ὀδυσσέως ὑπὸ Πηνελόπης ἀναγνωρισμός.

Γρηῦς δ' εἰς ὑπερῷ' ἀνεβήσατο καγχαλόωσα,
δεσποίνῃ ἐρέουσα φίλον πόσιν ἔνδον ἐόντα·
γούνατα δ' ἐῤῥώσαντο, πόδες δ' ὑπερικταίνοντο·
στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἔγρεο, Πηνελόπεια, φίλον τέκος, ὄφρα ἴδηαι
ὀφθαλμοῖσι τεοῖσι, τάτ' ἔλδεαι ἤματα πάντα·
ἦλθ' Ὀδυσεύς, καὶ οἶκον ἱκάνεται, ὀψέ περ ἐλθών·

μνηστῆρας δ' ἔκτεινεν ἀγήνορας, οὕτε οἱ οἶκον
κήδεσκον, καὶ κτήματ' ἔδον, βιόωντό τε παῖδα.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
μαῖα φίλη, μάργην σε θεοὶ θέσαν· οἵτε δύνανται
ἄφρονα ποιῆσαι καὶ ἐπίφρονά περ μάλ' ἐόντα,
καί τε χαλιφρονέοντα σαοφροσύνης ἐπέβησαν·
οἵ σέ περ ἔβλαψαν· πρὶν δὲ φρένας αἰσίμη ἦσθα
τίπτε με λωβεύεις, πολυπενθέα θυμὸν ἔχουσαν,
ταῦτα παρὲξ ἐρέουσα, καὶ ἐξ ὕπνου μ' ἀνεγείρεις
ἡδέος, ὅς μ' ἐπέδησε φίλα βλέφαρ' ἀμφικαλύψας;
οὐ γάρ πω τοιόνδε κατέδραθον, ἐξ οὗ Ὀδυσσεὺς
ᾤχετ', ἐνοψόμενος Κακοΐλιον οὐκ ὀνομαστήν.
ἀλλ' ἄγε νῦν κατάβηθι, καὶ ἄλλῳ ἔρχευ μέγαρόνδε.
εἰ γάρ τίς μ' ἄλλη γε γυναικῶν, αἵ μοι ἔασιν,
ταῦτ' ἐλθοῦσ' ἤγειλε, καὶ ἐξ ὕπνου ἀνέγειρεν,
τῷ κε τάχα στυγερῶς μιν ἐγὼν ἀπέπεμψα νέεσθαι
αὖτις ἔσω μέγαρον· σε δὲ τοῦτό γε γῆρας ὀνήσει.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
οὔτι σε λωβεύω, τέκνον φίλον· ἀλλ' ἔτυμόν τοι
ἦλθ' Ὀδυσεύς, καὶ οἶκον ἱκάνεται, ὡς ἀγορεύω,
ὁ ξεῖνος, τὸν πάντες ἀτίμων ἐν μεγάροισιν.
Τηλέμαχος δ' ἄρα μιν πάλαι ᾔδεεν ἔνδον ἐόντα,
ἀλλὰ σαοφροσύνησι νοήματα πατρὸς ἔκευθεν,
ὄφρ' ἀνδρῶν τίσαιτο βίην ὑπερηνορεόντων.
Ὣς ἔφαθ'· ἡ δ' ἐχάρη, καὶ ἀπὸ λέκτροιο θοροῦσα
γρηῒ περιπλέχθη, βλεφάρων δ' ἀπὸ δάκρυον ἧκεν·
καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Εἰ δ', ἄγε δή μοι, μαῖα φίλη, νημερτὲς ἔνισπε,
εἰ ἐτεὸν δὴ οἶκον ἱκάνεται, ὡς ἀγορεύεις·
ὅππως δὴ μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφῆκεν,
μοῦνος ἐών, οἱ δ' αἰὲν ἀολλέες ἔνδον ἔμιμνον.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
οὐκ ἴδον, οὐ πυθόμην, ἀλλὰ στόνον οἶον ἄκουον
κτεινομένων· ἡμεῖς δὲ μυχῷ θαλάμων εὐπήκτων
ἥμεθ' ἀτυζόμεναι, σανίδες δ' ἔχον εὖ ἀραρυῖαι·
πρίν γ' ὅτε δή με σὸς υἱὸς ἀπὸ μεγάροιο κάλεσσεν
Τηλέμαχος· τὸν γάρ ῥα πατὴρ προέηκε καλέσσαι.
εὗρον ἔπειτ' Ὀδυσῆα μετὰ κταμένοισι νέκυσσιν
ἑσταότ'· οἱ δέ μιν ἀμφί, κραταίπεδον οὖδας ἔχοντες,
κεῖατ' ἐπ' ἀλλήλοισιν· ἰδοῦσά κε θυμὸν ἰάνθης.
[αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον, ὥστε λέοντα.]
τοὺς δ' οἱ μὲν δὴ πάντες ἐπ' αὐλείῃσι θύρῃσιν

50 ἀθρόοι· αὐτὰρ ὁ δῶμα θεειοῦται περικαλλές,
πῦρ μέγα κειάμενος· σὲ δέ με προέηκε καλέσσαι.
ἀλλ' ἔπευ, ὄφρα σφῶϊν ἐϋφροσύνης ἐπιβῆτον
ἀμφοτέρω φίλον ἦτορ, ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέποσθε.
νῦν δ' ἤδη τόδε μακρὸν ἐέλδωρ ἐκτετέλεσται·
55 ἦλθε μὲν αὐτὸς ζωὸς ἐφέστιος, εὗρε δὲ καὶ σέ,
καὶ παῖδ' ἐν μεγάροισι· κακῶς δ' οἵπερ μιν ἔρεζον
μνηστῆρες, τοὺς πάντας ἐτίσατο ᾧ ἐνὶ οἴκῳ.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
μαῖα φίλη, μήπω μέγ' ἐπεύχεο καγχαλόωσα.
60 οἶσθα γάρ, ὥς κ' ἀσπαστὸς ἐνὶ μεγάροισι φανείη
πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί τε καὶ υἱέϊ, τὸν τεκόμεσθα·
ἀλλ' οὐκ ἔσθ' ὅδε μῦθος ἐτήτυμος, ὡς ἀγορεύεις·
ἀλλά τις ἀθανάτων κτεῖνε μνηστῆρας ἀγαυούς,
ὕβριν ἀγασσάμενος θυμαλγέα καὶ κακὰ ἔργα.
65 οὔτινα γὰρ τίεσκον ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ὅτις σφέας εἰςαφίκοιτο·
τῷ δὶ ἀτασθαλίας ἔπαθον κακόν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ὤλεσε τηλοῦ νόστον Ἀχαιΐδος, ὤλετο δ' αὐτός.
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
70 τέκνον ἐμόν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων!
ἦ πόσιν, ἔνδον ἐόντα παρ' ἑσχάρῃ, οὔποτ' ἔφησθα
οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι· θυμὸς δέ τοι αἰὲν ἄπιστος;
ἀλλ' ἄγε τοι καὶ σῆμα ἀριφραδὲς ἄλλο τι εἴπω,
οὐλήν, τήν ποτέ μιν σὺς ἤλασε λευκῷ ὀδόντι.
75 τὴν ἀπονίζουσα φρασάμην· ἔθελον δέ σοι αὐτῇ
εἰπέμεν· ἀλλά με κεῖνος ἑλὼν ἐπὶ μάστακα χερσίν,
οὐκ ἔα εἰπέμεναι, πολυϊδρείῃσι νόοιο.
ἀλλ' ἕπευ· αὐτὰρ ἐγὼν ἐμέθεν περιδώσομαι αὐτῆς,
αἴ κέν σ' ἐξαπάφω, κτεῖναί μ' οἰκτίστῳ ὀλέθρῳ.
80 Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα περίφρων Πηνελόπεια·
μαῖα φίλη, χαλεπόν σε θεῶν αἰειγενετάων
δήνεα εἴρυσθαι, μάλα περ πολυΐδριν ἐοῦσαν·
ἀλλ' ἔμπης ἴομεν μετὰ παῖδ' ἐμόν, ὄφρα ἴδωμαι
ἄνδρας μνηστῆρας τεθνηότας, ἠδ' ὃς ἔπεφνεν.
85 Ὥς φαμένη, κατέβαιν' ὑπερῴϊα· πολλὰ δέ οἱ κῆρ
ὥρμαιν', ἢ ἀπάνευθε φίλον πόσιν ἐξερεείνοι,
ἢ παρστᾶσα κύσειε κάρη καὶ χεῖρε λαβοῦσα.
ἡ δ' ἐπεὶ εἰςῆλθεν, καὶ ὑπέρβη λάϊνον οὐδόν,
ἕζετ' ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐναντίον, ἐν πυρὸς αὐγῇ,
90 τοίχου τοῦ ἑτέρου· ὁ δ' ἄρα πρὸς κίονα μακρὴν
ἧστο κάτω ὁρόων, ποτιδέγμενος, εἴ τί μιν εἴποι

ἰφθίμη παράκοιτις, ἐπεὶ ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν.
ἡ δ' ἄντεω δὴν ἧστο, τάφος δέ οἱ ἦτορ ἵκανεν·
ὄψει δ' ἄλλοτε μὲν μιν ἐνωπαδίως ἐςίδεσκεν,
95 ἄλλοτε δ' ἀγνώσσεσκε, κακὰ χροῖ εἵματ' ἔχοντα.
Τηλέμαχος δ' ἐνένιπτεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν
Μῆτερ ἐμή, δύςμητερ, ἀπηνέα θυμὸν ἔχουσα,
τίφθ' οὕτω πατρὸς νοσφίζεαι, οὐδὲ παρ' αὐτὸν
ἑζομένη μύθοισιν ἀνείρεαι, οὐδὲ μεταλλᾷς;
100 οὐ μέν κ' ἄλλη γ' ὧδε γυνὴ τετληότι θυμῷ
ἀνδρὸς ἀφεσταίη, ὅς οἱ κακὰ πολλὰ μογήσας
ἔλθοι ἐείκοστῷ ἔτεϊ ἐς πατρίδα γαῖαν·
σοὶ δ' αἰεὶ κραδίη στερεωτέρη ἐστὶ λίθοιο.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
105 τέκνον ἐμόν, θυμός μοι ἐνὶ στήθεσσι τέθηπεν·
οὐδέ τι προςφάσθαι δύναμαι ἔπος, οὐδ' ἐρέεσθαι,
οὐδ' εἰς ὦπα ἰδέσθαι ἐναντίον. εἰ δ' ἐτεὸν δὴ
ἔστ' Ὀδυσεύς, καὶ οἶκον ἱκάνεται, ἦ μάλα νῶϊ
γνωσόμεθ' ἀλλήλων καὶ λώϊον· ἔστι γὰρ ἡμῖν
110 σήματ', ἃ δὴ καὶ νῶϊ κεκρυμμένα ἴδμεν ἀπ' ἄλλων.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
αἶψα δὲ Τηλέμαχον ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Τηλέμαχ', ἤτοι μητέρ' ἐνὶ μεγάροισιν ἔασον
πειράζειν ἐμέθεν· τάχα δὲ φράσεται καὶ ἄριστα.
115 νῦν δ' ὅττι ῥυπόω, κακὰ δὲ χροῖ εἵματα εἶμαι,
τοὔνεκ' ἀτιμάζει με, καὶ οὔπω φησὶ τὸν εἶναι.
ἡμεῖς δὲ φραζώμεθ', ὅπως ὄχ' ἄριστα γένηται.
καὶ γάρ τίς θ' ἕνα φῶτα κατακτείνας ἐνὶ δήμῳ,
ᾧ μὴ πολλοὶ ἔωσιν ἀοσσητῆρες ὀπίσσω,
120 φεύγει, πηούς τε προλιπὼν καὶ πατρίδα γαῖαν·
ἡμεῖς δ' ἕρμα πόληος ἀπέκταμεν, οἳ μέγ' ἄριστοι
κούρων εἰν Ἰθάκῃ· τάδε σε φράζεσθαι ἄνωγα.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
αὐτὸς ταῦτά γε λεύσσε, πάτερ φίλε· σὴν γὰρ ἀρίστην
125 μῆτιν ἐπ' ἀνθρώπους φάσ' ἔμμεναι, οὐδέ κέ τίς τοι
ἄλλος ἀνὴρ ἐρίσειε καταθνητῶν ἀνθρώπων.
[ἡμεῖς δ' ἐμμεμαῶτες ἅμ' ἑψόμεθ', οὐδέ τί φημι
ἀλκῆς δευήσεσθαι, ὅση δύναμίς γε πάρεστιν.]
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
130 τοιγαρ ἐγὼν ἐρέω, ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα.
πρῶτα μὲν ἂρ λούσασθε, καὶ ἀμφιέσασθε χιτῶνας,
δμωὰς δ' ἐν μεγάροισιν ἀνώγετε εἵμαθ' ἑλέσθαι·
αὐτὰρ θεῖος ἀοιδός, ἔχων φόρμιγγα λίγειαν,

ἡμῖν ἡγείσθω φιλοπαίγμονος ὀρχηθμοῖο,
135 ὥς κέν τις φαίη γάμον ἔμμεναι, ἐκτὸς ἀκούων,
ἢ ἀν' ὁδὸν στείχων, ἢ οἳ περιναιετάουσιν·
μὴ πρόσθε κλέος εὐρὺ φόνου κατὰ ἄστυ γένηται
ἀνδρῶν μνηστήρων, πρίν γ' ἡμέας ἐλθέμεν ἔξω
ἀγρὸν ἐς ἡμέτερον πολυδένδρεον· ἔνθα δ' ἔπειτα
140 φρασσόμεθ', ὅ,ττι κε κέρδος Ὀλύμπιος ἐγγυαλίξῃ.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον, ἠδ' ἐπίθοντο
πρῶτα μὲν οὖν λούσαντο, καὶ ἀμφιέσαντο χιτῶνας·
ὅπλισθεν δὲ γυναῖκες· ὁ δ' εἵλετο θεοῖς ἀοιδὸς
φόρμιγγα γλαφυρήν, ἐν δέ σφισιν ἵμερον ὤρσεν
145 μολπῆς τε γλυκερῆς καὶ ἀμύμονος ὀρχηθμοῖο.
τοῖσιν δὲ μέγα δῶμα περιστεναχίζετο ποσσὶν
ἀνδρῶν παιζόντων, καλλιζώνων τε γυναικῶν.
ὧδε δέ τις εἴπεσκε, δόμων ἔκτοσθεν ἀκούων·
Ἦ μάλα δή τις ἔγημε πολυμνήστην βασίλειαν·
150 σχετλίη, οὐδ' ἔτλη πόσιος οὗ κουριδίοιο
εὕρυσθαι μέγα δῶμα διαμπερές, ἕως ἵκοιτο.
Ὣς ἄρα τις εἴπεσκε· τὰ δ' οὐκ ἴσαν, ὡς ἐτέτυκτο.
αὐτὰρ Ὀδυσσῆα μεγαλήτορα φῶ ἐνὶ οἴκῳ
Εὐρυνόμη ταμίη λοῦσεν, καὶ χρῖσεν ἔλαίῳ·
155 ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλεν ἠδὲ χιτῶνα·
αὐτὰρ κὰκ κεφαλῆς χεῦεν πολὺ κάλλος Ἀθήνη,
μείζονά τ' εἰςιδέειν καὶ πάσσονα· κὰδ δὲ κάρητος
οὔλας ἧκε κόμας, ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.
ὡς δ' ὅτε τις χρυσὸν περιχεύεται ἀργύρῳ ἀνὴρ
160 ἴδρις, ὃν Ἥφαιστος δέδαεν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη
τέχνην παντοίην, χαρίεντα δὲ ἔργα τελείει·
ὥς μὲν τῷ περίχευε χάριν κεφαλῇ τε καὶ ὤμοις.
ἐκ δ' ἀσαμίνθου βῆ, δέμας ἀθανάτοισιν ὅμοιος·
ἂψ δ' αὖτις κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπὶ θρόνου, ἔνθεν ἀνέστη,
165 ἀντίον ἧς ἀλόχου, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Δαιμονίη, περὶ σοίγε γυναικῶν θηλυτεράων
κῆρ ἀτέραμνον ἔθηκαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες·
οὐ μέν κ' ἄλλη γ' ὧδε γυνὴ τετληότι θυμῷ
ἀνδρὸς ἀφεσταίη, ὅς οἱ κακὰ πολλὰ μογήσας
170 ἕλθοι ἐεικοστῷ ἔτεϊ ἐς πατρίδα γαῖαν. –
ἀλλ' ἄγε μοι, μαῖα, στόρεσον λέχος, ὄφρα καὶ αὐτὸς
λέξομαι· ἦ γὰρ τῆγε σιδήρεος ἐν φρεσὶ θυμός.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
δαιμόνι', οὔτ' ἄρ τι μεγαλίζομαι, οὔτ' ἀθερίζω,
175 οὔτε λίην ἄγαμαι· μάλα δ' εὖ οἶδ', οἷος ἔηεθα,

ἐξ Ἰθάκης ἐπὶ νηὸς ἰὼν δολεχηρέτμοιο.-
ἀλλ' ἄγε οἱ στόρεσον πυκινὸν λέχος, Εὐρύκλεια,
ἐκτὸς ἐϋσταθέος θαλάμου, τόν ῥ' αὐτὸς ἐποίει·
ἔνθα οἱ ἐκθεῖσαι πυκινὸν λέχος, ἐμβάλετ' εὐνήν,
180 κώεα καὶ χλαίνας καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα.
Ὣς ἄρ' ἔφη, πόσιος πειρωμένη· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ὀχθήσας ἄλοχον προσεφώνεε, κέδν' εἰδυῖαν·
Ὦ γύναι, ἦ μάλα τοῦτο ἔπος θυμαλγὲς ἔειπες·
τίς δέ μοι ἄλλοσε θῆκε λέχος; χαλεπὸν δέ κεν εἴη,
185 καὶ μάλ' ἐπισταμένῳ, ὅτε μὴ θεὸς αὐτὸς ἐπελθὼν
ῥηϊδίως ἐθέλων θείη ἄλλῃ ἐνὶ χώρῃ·
ἀνδρῶν δ' οὔ κέν τις ζωὸς βροτός, οὐδὲ μάλ' ἡβῶν,
ῥεῖα μετοχλίσσειεν· ἐπεὶ μέγα σῆμα τέτυκται
ἐν λέχει ἀσκητῷ· τὸ δ' ἐγὼ κάμον, οὐδέ τις ἄλλος.
190 θάμνος ἔφυ τανύφυλλος ἐλαίης ἕρκεος ἐντός,
ἀκμηνός, θαλέθων· πάχετος δ' ἦν, ἠΰτε κίων.
τῷ δ' ἐγὼ ἀμφιβαλὼν θάλαμον δέμον, ὄφρ' ἐτέλεσσα
πυκνῇσιν λιθάδεσσι, καὶ εὖ καθύπερθεν ἔρεψα·
κολλητὰς δ' ἐπέθηκα θύρας, πυκινῶς ἀραρυίας.
195 καὶ τότ' ἔπειτ' ἀπέκοψα κόμην τανυφύλλου ἐλαίης·
κορμὸν δ' ἐκ ῥίζης προταμών, ἀμφέξεσα χαλκῷ
εὖ καὶ ἐπισταμένως, καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνα,
ἑρμῖν' ἀσκήσας· τέτρηνα δὲ πάντα τερέτρῳ.
ἐκ δὲ τοῦ ἀρχόμενος λέχος ἔξεον, ὄφρ' ἐτέλεσσα
200 δαιδάλλων χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἠδ' ἐλέφαντι·
ἐκ δ' ἐτάνυσσα ἱμάντα βοός, φοίνικι φαεινόν.
οὕτω τοι τόδε σῆμα πιφαύσκομαι· οὐδέ τι οἶδα,
εἴ μοι ἔτ' ἔμπεδόν ἐστι, γύναι, λέχος, ἠέ τις ἤδη
ἀνδρῶν ἄλλοσε θῆκε, ταμὼν ὕπο πυθμέν' ἐλαίης.
205 Ὣς φάτο· τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ,
σήματ' ἀναγνούσης, τά οἱ ἔμπεδα πέφραδ' Ὀδυσσεύς·
δακρύσασα δ' ἔπειτ' ἰθὺς δράμεν, ἀμφὶ δὲ χεῖρας
δειρῇ βάλλ' Ὀδυσῆϊ, κάρη δ' ἔκυσ', ἠδὲ προσηύδα·
Μή μοι, Ὀδυσσεῦ, σκύζευ, ἐπεὶ τά περ ἄλλα μάλιστα
210 ἀνθρώπων πέπτυσο· θεοὶ δ' ὤπαζον ὀϊζύν,
οἳ οὔκ ἐθέλοντε παρ' ἀλλήλοισι μένοντε
ἥβης ταρπῆναι, καὶ γήραος οὐδὸν ἱκέσθαι.
αὐτὰρ μὴ νῦν μοι τόδε γώεο, μηδὲ νεμέσσα,
οὕνεκά σ' οὐ τὸ πρῶτον, ἐπεὶ ἴδον, ὧδ' ἀγάπησα.
215 αἰεὶ γάρ μοι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν
ἐρρίγει, μήτις με βροτῶν ἀπάφοιτ' ἐπέεσσιν
ἐλθών· πολλοὶ γὰρ κακὰ κέρδεα βουλεύουσιν.

οὐδέ κεν Ἀργείη Ἑλένη, Διὸς ἐκγεγαυῖα,
ἀνδρὶ παρ' ἀλλοδαπῷ ἐμίγη φιλότητι καὶ εὐνῇ,
220 εἰ ἤδη, ὅ μιν αὖτις Ἀρήϊοι υἷες Ἀχαιῶν
ἀξέμεναι οἰκόνδε φίλην ἐς πατρίδ' ἔμελλον.
τὴν δ' ἤτοι ῥέξαι θεὸς ὤρορεν ἔργον ἀεικές·
τὴν δ' ἄτην οὐ πρόσθεν ἐῷ ἐγκάτθετο θυμῷ
λυγρήν, ἐξ ἧς πρῶτα καὶ ἡμέας ἵκετο πένθος.
225 νῦν δ', ἐπεὶ ἤδη σήματ' ἀριφραδέα κατέλεξας
εὐνῆς ἡμετέρης, ἣν οὐ βροτὸς ἄλλος ὀπώπει,
ἀλλ' οἶοι, σύ τ' ἐγώ τε, καὶ ἀμφίπολος μία μούνη,
Ἄκτορίς, ἥν μοι δῶκε πατὴρ ἔτι δεῦρο κιούσῃ,
ἣ νωΐν εἴρυτο θύρας πυκινοῦ θαλάμοιο,
230 πείθεις δή μευ θυμόν, ἀπηνέα περ μάλ' ἐόντα.
Ὣς φάτο· τῷ δ' ἔτι μᾶλλον ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο.
κλαῖε δ' ἔχων ἄλοχον θυμαρέα, κέδν' εἰδυῖαν.
ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀσπάσιος γῆ νηχομένοισι φανείῃ,
οἵντε Ποσειδάων εὐεργέα νῆ' ἐνὶ πόντῳ
235 ῥαίσῃ, ἐπειγομένην ἀνέμῳ καὶ κύματι πηγῷ·
παῦροι δ' ἐξέφυγον πολιῆς ἁλὸς ἠπειρόνδε
νηχόμενοι, πολλὴ δὲ περὶ χροῖ τέτροφεν ἅλμη.
ἀσπάσιοι δ' ἐπέβαν γαίης, κακότητα φυγόντες·
ὣς ἄρα τῇ ἀσπαστὸς ἔην πόσις εἰςοροώσῃ·
240 δειρῆς δ' οὔπω πάμπαν ἀφίετο· πῆχεε λευκώ.
καί νύ κ' ὀδυρομένοισι φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
εἰ μὴ ἄρ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
νύκτα μὲν ἐν περάτῃ δολιχὴν σχέθεν, Ἠῶ δ' αὖτε
ῥύσατ' ἐπ' Ὠκεανῷ χρυσόθρονον, οὐδ' ἔα ἵππους
245 ζεύγνυσθ' ὠκύποδας, φάος ἀνθρώποισι φέροντας,
Λάμπον καὶ Φαέθοντ', οἵτ' Ἠῶ πῶλοι ἄγουσιν.
καὶ τότ' ἄρ' ἦν ἄλοχον προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ γύναι, οὐ γάρ πω πάντων ἐπὶ πείρατ' ἀέθλων
ἤλθομεν, ἀλλ' ἔτ' ὄπισθεν ἀμέτρητος πόνος ἔσται,
250 πολλὸς καὶ χαλεπός, τὸν ἐμὲ χρὴ πάντα τελέσσαι.
ὣς γάρ μοι ψυχὴ μαντεύσατο Τειρεσίαο
ἤματι τῷ, ὅτε δὴ κατέβην δόμον Ἄϊδος εἴσω,
νόστον ἑταίροισιν διζήμενος ἠδ' ἐμοὶ αὐτῷ.
ἀλλ' ἔρχευ, λέκτρονδ' ἴομεν, γύναι, ὄφρα καὶ ἤδη
255 ὕπνῳ ὑπο γλυκερῷ καρπώμεθα κοιμηθέντε.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
εὐνὴ μὲν δὴ σοίγε τότ' ἔσσεται, ὁππότε θυμῷ
σῷ ἐθέλῃς· ἐπεὶ ἄρ σε θεοὶ ποίησαν ἱκέσθαι
οἶκον ἐυκτίμενον καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.

260 ἀλλ' ἐπεὶ ἐφράσθης, καί τοι θεὸς ἔμβαλε θυμῷ,
εἴπ' ἄγε μοι τὸν ἄεθλον· ἐπεὶ καὶ ὄπισθεν, ὀΐω,
πεύσομαι· αὐτίκα δ' ἐστὶ δαήμεναι οὔτι χέρειον.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
δαιμονίη, τί τ' ἄρ αὖ με μάλ' ὀτρύνουσα κελεύεις
265 εἰπέμεν; αὐτὰρ ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ἐπικεύσω.
οὐ μέν τοι θυμὸς κεχαρήσεται· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς
χείρω· ἐπεὶ μάλα πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστε' ἄνωγεν
ἐλθεῖν, ἐν χείρεσσιν ἔχοντ' εὐῆρες ἐρετμόν,
εἰς ὅκε τοὺς ἀφίκωμαι, οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν
270 ἀνέρες, οὐδέ θ' ἅλεσσι μεμιγμένον εἶδαρ ἔδουσιν·
οὐδ' ἄρα τοίγ' ἴσασι νέας φοινικοπαρήους,
οὐδ' εὐήρε' ἐρετμά, τάτε πτερὰ νηυσὶ πέλονται.
σῆμα δέ μοι τόδ' ἔειπεν ἀριφραδές, οὐδέ σε κεύσω·
ὁππότε κεν δή μοι ξυμβλήμενος ἄλλος ὁδίτης
275 φήῃ, ἀθηρηλοιγὸν ἔχειν ἀνὰ φαιδίμῳ ὤμῳ,
καὶ τότε μ' ἐν γαίῃ πήξαντ' ἐκέλευεν ἐρετμόν,
ἕρξαντ' ἱερὰ καλὰ Ποσειδάωνι ἄνακτι,
ἄρνειόν, ταῦρόν τε, συῶν τ' ἐπιβήτορα κάπρον,
οἴκαδ' ἀποστείχειν, ἔρδειν θ' ἱερὰς ἑκατόμβας
280 ἀθανάτοισι θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
πᾶσι μάλ' ἑξείης· θάνατος δέ μοι ἐξ ἁλὸς αὐτῷ
ἀβληχρὸς μάλα τοῖος ἐλεύσεται, ὅς κέ με πέφνῃ
γήρᾳ ὕπο λιπαρῷ ἀρημένον· ἀμφὶ δὲ λαοὶ
ὄλβιοι ἔσσονται· τάδε μοι φάτο πάντα τελεῖσθαι
285 Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
εἰ μὲν δὴ γῆράς γε θεοὶ τελέουσιν ἄρειον,
ἔλπωρή τοι ἔπειτα κακῶν ὑπάλυξιν ἔσεσθαι.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
τόφρα δ' ἄρ' Εὐρυνόμη τε ἰδὲ τροφὸς ἔντυον εὐνὴν
290 ἐσθῆτος μαλακῆς, δαΐδων ὕπο λαμπομενάων.
αὐτὰρ ἐπεὶ στόρεσαν πυκινὸν λέχος ἐγκονέουσαι,
γρηῦς μὲν κείουσα πάλιν οἰκόνδε βεβήκει·
τοῖσιν δ' Εὐρυνόμη θαλαμηπόλος ἡγεμόνευεν
ἐρχομένοισι λέχοσδε, δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσα·
295 ἐς θάλαμον δ' ἀγαγοῦσα, πάλιν κίεν· οἱ μὲν ἔπειτα
ἀσπάσιοι λέκτροιο παλαιοῦ θεσμὸν ἵκοντο.
Αὐτὰρ Τηλέμαχος καὶ βουκόλος ἠδὲ συβώτης
παῦσαν ἄρ' ὀρχηθμοῖο πόδας, παῦσαν δὲ γυναῖκας·
αὐτοὶ δ' εὐνάζοντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα.
300 Τὼ δ' ἐπεὶ οὖν φιλότητος ἐταρπήτην ἐρατεινῆς,
τερπέσθην μύθοισι, πρὸς ἀλλήλους ἐνέποντε·

ἡ μέν, ὅσ' ἐν μεγάροισιν ἀνέσχετο δῖα γυναικῶν,
ἀνδρῶν μνηστήρων ἐςορῶσ' ἀΐδηλον ὅμιλον,
οἳ ἕθεν εἵνεκα πολλά, βόας καὶ ἴφια μῆλα,
305 ἔσφαζον· πολλὸς δὲ πίθων ἠφύσσετο οἶνος.
αὐτὰρ ὁ Διογενὴς Ὀδυσεύς, ὅσα κήδε' ἔθηκεν
ἀνθρώποις, ὅσα τ' αὐτὸς ὀϊζύσας ἐμόγησεν,
πάντ' ἔλεγ'· ἡ δ' ἄρ' ἐτέρπετ' ἀκούουσ', οὐδε οἱ ὕπνος
πίπτεν ἐπὶ βλεφάροισι, πάρος καταλέξαι ἅπαντα.
310 Ἤρξατο δ', ὡς πρῶτον Κίκονας δάμασ'· αὐτὰρ ἔπειτα
ἦλθ' ἐς Λωτοφάγων ἀνδρῶν πίειραν ἄρουραν·
ἠδ' ὅσα Κύκλωψ ἔρξε, καὶ ὡς ἀπετίσατο ποινὴν
ἰφθίμων ἑτάρων, οὓς ἤσθιεν, οὐδ' ἐλέαιρεν·
ἠδ' ὡς Αἰόλον ἵκεθ', ὁ μιν πρόφρων ὑπέδεκτο,
315 καὶ πέμπ'· οὐδέ πω αἶσα φίλην ἐς πατρίδ' ἱκέσθαι
ἦην, ἀλλά μιν αὖτις ἀναρπάξασα θύελλα
πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα φέρεν μεγάλα στενάχοντα
ἠδ' ὡς Τηλέπυλον Λαιστρυγονίην ἀφίκανεν,
οἳ νῆάς τ' ὄλεσαν καὶ ἐϋκνήμιδας ἑταίρους·
320 [πάντας· Ὀδυσσεὺς δ' οἶος ὑπέκφυγε νηὶ μελαίνῃ·]
καὶ Κίρκης κατέλεξε δόλον, πολυμηχανίην τε·
ἠδ' ὡς εἰς Ἀΐδεω δόμον ἦλυθεν εὐρώεντα,
ψυχῇ χρησόμενος Θηβαίου Τειρεσίαο,
νηῒ πολυκληῖδι, καὶ εἶςιδε πάντας ἑταίρους,
325 μητέρα θ', ἥ μιν ἔτικτε, καὶ ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα·
ἠδ' ὡς Σειρήνων ἀδινάων φθόγγον ἄκουσεν·
ὥς θ' ἵκετο Πλαγκτὰς πέτρας, δεινήν τε Χάρυβδιν,
Σκύλλην θ', ἣν οὐ πώποτ' ἀκήριοι ἄνδρες ἄλυξαν·
ἠδ' ὡς Ἠελίοιο βόας κατέπεφνον ἑταῖροι·
330 ἠδ' ὡς νῆα θοὴν ἔβαλε ψολόεντι κεραυνῷ
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης· ἀπὸ δ' ἔφθιτο ἐσθλοὶ ἑταῖροι
πάντες ὁμῶς, αὐτὸς δὲ κακὰς ὑπὸ Κῆρας ἄλυξεν·
ὥς θ' ἵκετ' Ὠγυγίην νῆσον, Νύμφην τε Καλυψώ,
ἣ δή μιν κατέρυκε, λιλαιομένη πόσιν εἶναι,
335 ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι, καὶ ἔτρεφεν, ἠδὲ ἔφασκεν
θήσειν ἀθάνατον καὶ ἀγήραον ἤματα πάντα·
ἀλλὰ τῷ οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθεν·
ἠδ' ὡς ἐς Φαίηκας ἀφίκετο, πολλὰ μογήσας,
οἳ δή μιν πέρι κῆρι, θεὸν ὥς, τιμήσαντο,
340 καὶ πέμψαν σὺν νηῒ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
χαλκόν τε χρυσόν τε ἅλις, ἐσθῆτά τε δόντες.
τοῦτ' ἄρα δεύτατον εἶπεν ἔπος, ὅτε οἱ γλυκὺς ὕπνος
λυσιμελὴς ἐπόρουσε, λύων μελεδήματα θυμοῦ.

Ἦ δ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
ὁππότε δή ῥ' Ὀδυσῆα ἐέλπετο ὃν κατὰ θυμὸν
εὐνῆς ἧς ἀλόχου ταρπήμεναι ἠδὲ καὶ ὕπνου,
αὐτίκ' ἀπ' Ὠκεανοῦ χρυσόθρονον Ἠριγένειαν
ὦρσεν, ἵν' ἀνθρώποισι φόως φέροι· ὦρτο δ' Ὀδυσσεὺς
εὐνῆς ἐκ μαλακῆς, ἀλόχῳ δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλεν·
Ὦ γύναι, ἤδη μὲν πολέων κεκορήμεθ' ἀέθλων
ἀμφοτέρω· σὺ μὲν ἐνθάδ' ἐμὸν πολυκηδέα νόστον
κλαίουσ'· αὐτὰρ ἐμὲ Ζεὺς ἄλγεσι καὶ θεοὶ ἄλλοι
ἱέμενον πεδάασκον ἐμῆς ἀπὸ πατρίδος αἴης·
νῦν δ' ἐπεὶ ἀμφοτέρω πολυήρατον ἱκόμεθ' εὐνήν,
κτήματα μέν, τά μοί ἐστι, κομιζέμεν ἐν μεγάροισιν·
μῆλα δ', ἃ μοι μνηστῆρες ὑπερφίαλοι κατέκειραν,
πολλὰ μὲν αὐτὸς ἐγὼ ληΐσσομαι, ἄλλα δ' Ἀχαιοὶ
δώσουσ', εἰςόκε πάντας ἐνιπλήσωσιν ἐπαύλους.
ἀλλ' ἤτοι μὲν ἐγὼ πολυδένδρεον ἀγρὸν ἔπειμι,
ὀψόμενος πατέρ' ἐσθλόν, ὅ μοι πυκινῶς ἀκάχηται·
σοὶ δέ, γύναι, τάδ' ἐπιτέλλω, πινυτῇ περ ἐούσῃ·
αὐτίκα γὰρ φάτις εἶσιν ἅμ' ἠελίῳ ἀνιόντι
ἀνδρῶν μνηστήρων, οὓς ἔκτανον ἐν μεγάροισιν·
εἰς ὑπερῷ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν,
ἧσθαι, μηδέ τινα προτιόσσεο, μηδ' ἐρέεινε.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφ' ὤμοισιν ἐδύσατο τεύχεα καλά·
ὦρσε δὲ Τηλέμαχον καὶ βουκόλον ἠδὲ συβώτην,
πάντας δ' ἐντὲ ἄνωγεν Ἀρήϊα χερσὶν ἑλέσθαι.
οἱ δέ οἱ οὐκ ἀπίθησαν, ἐθωρήσσοντο δὲ χαλκῷ·
ὤϊξαν δὲ θύρας, ἐκ δ' ἤϊον· ἦρχε δ' Ὀδυσσεύς.
ἤδη μὲν φάος ἦεν ἐπὶ χθόνα· τοὺς δ' ἄρ' Ἀθήνη
νυκτὶ κατακρύψασα θοῶς ἐξῆγε πόληος.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ω.

Procorum animabus, a Mercurio ad infera compulsis, heroës occurrunt, tum alii, tum Achilles et Agamemno (1-92). Ibi Agamemno Achilli justa funebria exponit, ad Trojam ipsi peracta, et propriam necem dolet (93-97); miratusque turbam juvenum, catervatim descendentium, ex uno eorum insignem Penelopes pudicitiam, procorum assiduitatem et occasum cognoscit, atque Ulyssis fortunam et reginæ fidem prædicat (98-204). Interea heros cum suis ad Laertem profectus, primum, velut ignotus, in hortis cum illo sermonem quærit de filio, affectusque cognitis, quas senex tulisset, ærumnis, dum eum ægritudine oppressum videt, repente sese filium aperit, et cædem procorum perpetratam narrat (205-344). Lætus senex lavatur, et ipse quoque a Minerva decoratus, cum Dolio servo et reliqua familia atque Ulysse comitibusque ejus ad prandium conveniunt, ubi redux agnoscitur et salutatur ab omnibus (345-412). Jam rumore cædis per urbem disperso, habetur concio Ithacensium, in qua Eupithes tumultum movet: continuo pars civium, quamquam reclamantibus Medonte et Halitherse, armati Ulyssem ad Laertis prædium persequuntur (413-471). Sed eos comitatior Illyssei gravior premit; Eupithen occidit Laertes; ipsis præsens Minerva opitulatur, seditiosos exterret; tandem Jupiter dejecto fulmine prælium dirimit: sic facto fœdere amnestia utrinque et pax componitur (472-548).

Σπονδαί.

Ἑρμῆς δὲ ψυχὰς Κυλλήνιος ἐξεκαλεῖτο
ἀνδρῶν μνηστήρων· ἔχε δὲ ῥάβδον μετὰ χερσὶν
καλήν, χρυσείην, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει,
ὧν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει·
5 τῇ ῥ' ἄγε κινήσας· τοὶ δὲ τρίζουσαι ἕποντο.
ὡς δ' ὅτε νυκτερίδες μυχῷ ἄντρου θεσπεσίοιο
τρίζουσαι ποτέονται, ἐπεί κέ τις ἀποπέσῃσιν
ὁρμαθοῦ ἐκ πέτρης, ἀνά τ' ἀλλήλῃσιν ἔχονται·
ὣς αἱ τετριγυῖαι ἅμ' ἤϊσαν· ἦρχε ἄρα σφιν
10 Ἑρμείας ἀκάκητα κατ' εὐρώεντα κέλευθα.
παρ δ' ἴσαν Ὠκεανοῦ τε ῥοὰς καὶ Λευκάδα πέτρην,
ἠδὲ παρ' Ἠελίοιο πύλας καὶ δῆμον Ὀνείρων
ἤϊσαν· αἶψα δ' ἵκοντο κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα,
ἔνθα τε ναίουσι ψυχαί, εἴδωλα καμόντων.
15 Εὗρον δὲ ψυχὴν Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος,
καὶ Πατροκλῆος καὶ ἀμύμονος Ἀντιλόχοιο,
Αἴαντός θ', ὃς ἄριστος ἔην εἶδός τε δέμας τε
τῶν ἄλλων Δαναῶν μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.
ὣς οἱ μὲν περὶ κεῖνον ὁμίλεον· ἀγχίμολον δὲ
20 ἦλυθ' ἐπι ψυχὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο
ἀχνυμένη· περὶ δ' ἄλλαι ἀγηγέραθ', ὅσσαι ἅμ' αὐτῷ
οἴκῳ ἐν Αἰγίσθοιο θάνον καὶ πότμον ἐπέσπον.
τὸν πρότερη ψυχὴ προσεφώνεε Πηλείωνος·
Ἀτρείδη, περὶ μέν σε φάμεν Διὶ τερπικεραύνῳ

25 ἀνδρῶν ἡρώων φίλον ἔμμεναι ἤματα παντα·
οὕνεκα πολλοῖσίν τε καὶ ἰφθίμοισιν ἄνασσες
δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχομεν ἄλγε' Ἀχαιοί.
ἦ τ' ἄρα καὶ σοὶ πρῶτα παραστήσεσθαι ἔμελλεν
Μοῖρ' ὀλοή, τὴν οὔτις ἀλεύεται, ὅς κε γένηται.
30 ὡς ὄφελες τιμῆς ἀπονήμενος, ἧςπερ ἄνασσες,
δήμῳ ἔνι Τρώων θάνατον καὶ πότμον ἐπισπεῖν·
τῷ κέν τοι τύμβον μὲν ἐποίησαν Παναχαιοί,
ἠδέ κε καὶ σῷ παιδὶ μέγα κλέος ἤρα' ὀπίσσω·
νῦν δ' ἄρα σ' οἰκτίστῳ θανάτῳ εἵμαρτο ἁλῶναι.
35 Τὸν δ' αὖτε ψυχὴ προςεφώνεεν Ἀτρείδαο·
ὄλβιε Πηλέος υἱέ, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
ὃς θάνες ἐν Τροίῃ, ἑκὰς Ἄργεος· ἀμφὶ δέ σ' ἄλλοι
κτείνοντο Τρώων καὶ Ἀχαιῶν υἷες ἄριστοι,
μαρνάμενοι περὶ σεῖο· σὺ δ' ἐν στροφάλιγγι κονίης
40 κεῖσο μέγας μεγαλωστί, λελασμένος ἱπποσυνάων.
ἡμεῖς δὲ πρόπαν ἦμαρ ἐμαρνάμεθ'· οὐδέ κε πάμπαν
παυσάμεθα πτολέμου, εἰ μὴ Ζεὺς λαίλαπι παῦσεν.
αὐτὰρ ἐπεί σ' ἐπὶ νῆας ἐνείκαμεν ἐκ πολέμοιο,
κάτθεμεν ἐν λεχέεσσι, καθήραντες χρόα καλὸν
15 ὕδατί τε λιαρῷ καὶ ἀλείφατι· πολλὰ δέ σ' ἀμφὶ
δάρκνα θερμὰ χέον Δαναοί, κείροντό τε χαίτας.
μήτηρ δ' ἐξ ἁλὸς ἦλθε σὺν ἀθανάτῃς ἁλίῃσιν,
ἀγγελίης ἀΐουσα· βοὴ δ' ἐπὶ πόντον ὀρώρει
θεσπεσίη· ὑπὸ δὲ τρόμος ἔλλαβε πάντας Ἀχαιούς·
50 καί νύ κ' ἀναΐξαντες ἔβαν κοίλας ἐπὶ νῆας,
εἰ μὴ ἀνὴρ κατέρυκε, παλαιά τε πολλά τε εἰδώς,
Νέστωρ, οὗ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
ὅ σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ἴσχεσθ', Ἀργεῖοι, μὴ φεύγετε, κοῦροι Ἀχαιῶν·
55 μήτηρ ἐξ ἁλὸς ἤδε σὺν ἀθανάτῃς ἁλίῃσιν
ἔρχεται, οὗ παιδὸς τεθνηότος ἀντιόωσα.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἔσχοντο φόβον μεγάθυμοι Ἀχαιοί
ἀμφὶ δέ σ' ἔστησαν κοῦραι ἁλίοιο γέροντος,
οἴκτῳ ὀλοφυρόμενοι, περὶ δ' ἄμβροτα εἵματα ἕσσαν.
60 Μοῦσαι δ' ἐννέα πᾶσαι, ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ,
θρήνεον· ἔνθα κεν οὔτιν' ἀδάκρυτόν γ' ἐνόησας
Ἀργείων· τοῖον γὰρ ὑπώρορε Μοῦσα λίγεια.
ἑπτὰ δὲ καὶ δέκα μέν σε ὁμῶς νύκτας τε καὶ ἦμαρ
κλαίομεν, ἀθάνατοί τε θεοί, θνητοί τ' ἄνθρωποι·
65 ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἔδομεν πυρί, πολλὰ δέ σ' ἀμφὶ
μῆλα κατεκτάνομεν μάλα πίονα, καὶ ἕλικας βοῦς.

καίεο δ' ἐν ἐσθῆτι θεῶν καὶ ἀλείφατι πολλῷ
καὶ μέλιτι γλυκερῷ· πολλοὶ δ' ἥρωες Ἀχαιοὶ
τεύχεσιν ἐρρώσαντο πυρὴν πέρι καιομένοιο,
70 πεζοί θ' ἱππῆές τε· πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
αὐτὰρ ἐπεὶ δή σε φλὸξ ἤνυσεν Ἡφαίστοιο,
ἠῶθεν δή τοι λέγομεν λευκὰ ὀστέ', Ἀχιλλεῦ,
οἴνῳ ἐν ἀκρήτῳ καὶ ἀλείφατι· δῶκε δὲ μήτηρ
χρύσεον ἀμφιφορῆα· Διωνύσοιο δὲ δῶρον
75 φάσκ' ἔμεναι, ἔργον δὲ περικλυτοῦ Ἡφαίστοιο.
ἐν τῷ τοι κεῖται λευκὰ ὀστέα, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ,
μίγδα δὲ Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο θανόντος·
χωρὶς δ' Ἀντιλόχοιο· τὸν ἔξοχα τῖες ἁπάντων
τῶν ἄλλων ἑτάρων, μετὰ Πάτροκλόν γε θανόντα.
80 ἀμφ' αὐτοῖσι δ' ἔπειτα μέγαν καὶ ἀμύμονα τύμβον
χεύαμεν Ἀργείων ἱερὸς στρατὸς αἰχμητάων,
ἀκτῇ ἔπι προὔχούσῃ, ἐπὶ πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ·
ὥς κεν τηλεφανὴς ἐκ ποντόφιν ἀνδράσιν εἴη
τοῖς, οἳ νῦν γεγάασι, καὶ οἳ μετόπισθεν ἔσονται.
85 μήτηρ δ', αἰτήσασα θεούς, περικαλλέ' ἄεθλα
θῆκε μέσῳ ἐν ἀγῶνι ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν.
ἤδη μὲν πολέων τάφῳ ἀνδρῶν ἀντεβόλησας
ἡρώων, ὅτε κέν ποτ' ἀποφθιμένου βασιλῆος
ζώννυνταί τε νέοι, καὶ ἐπεντύνονται ἄεθλα·
90 ἀλλά κε κεῖνα μάλιστα ἰδὼν ἐτεθήπεας θυμῷ,
οἷ' ἐπὶ σοὶ κατέθηκε θεὰ περικαλλέ' ἄεθλα,
ἀργυρόπεζα Θέτις· μάλα γὰρ φίλος ἦεσθα θεοῖσιν.
ὥς σὺ μὲν οὐδὲ θανὼν ὄνομ' ὤλεσας, ἀλλά τοι αἰεὶ
πάντας ἐπ' ἀνθρώπους κλέος ἔσσεται ἐσθλόν, Ἀχιλλεῦ.
95 αὐτὰρ ἐμοὶ τί τόδ' ἦδος, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσα;
ἐν νόστῳ γάρ μοι Ζεὺς μήσατο λυγρὸν ὄλεθρον,
Αἰγίσθου ὑπὸ χερσὶ καὶ οὐλομένης ἀλόχοιο.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε διάκτορος Ἀργειφόντης,
100 ψυχὰς μνηστήρων κατάγων, Ὀδυσῆϊ δαμέντων·
τὼ δ' ἄρα θαμβήσαντ' ἰθὺς κίον, ὡς ἐσιδέσθην.
ἔγνω δὲ ψυχὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο
παῖδα φίλον Μελανῆος, ἀγακλυτὸν Ἀμφιμέδοντα·
ξεῖνος γάρ οἱ ἔην, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκία ναίων.
105 τὸν προτέρη ψυχὴ προσεφώνεεν Ἀτρεΐδαο·
Ἀμφίμεδον, τί παθόντες ἐρεμνὴν γαῖαν ἔδυτε,
πάντες κεκριμένοι καὶ ὁμήλικες; οὐδέ κεν ἄλλως
κρινάμενος λέξαιτο κατὰ πτόλιν ἄνδρας ἀρίστους.

25 ἀνδρῶν ἡρώων φίλον ἔμμεναι ἤματα παντα·
οὕνεκα πολλοῖσίν τε καὶ ἰφθίμοισιν ἄνασσες
δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχομεν ἄλγε' Ἀχαιοί.
ἦ τ' ἄρα καὶ σοὶ πρῶτα παραστήσεσθαι ἔμελλεν
Μοῖρ' ὀλοή, τὴν οὔτις ἀλεύεται, ὅς κε γένηται.
30 ὡς ὄφελες τιμῆς ἀπονήμενος, ἧςπερ ἄνασσες,
δήμῳ ἔνι Τρώων θάνατον καὶ πότμον ἐπισπεῖν·
τῷ κέν τοι τύμβον μὲν ἐποίησαν Παναχαιοί,
ἠδέ κε καὶ σῷ παιδὶ μέγα κλέος ἤρα' ὀπίσσω·
νῦν δ' ἄρα σ' οἰκτίστῳ θανάτῳ εἵμαρτο ἁλῶναι.
35 Τὸν δ' αὖτε ψυχὴ προςεφώνεεν Ἀτρείδαο·
ὄλβιε Πηλέος υἱέ, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
ὃς θάνες ἐν Τροίῃ, ἑκὰς Ἄργεος· ἀμφὶ δέ σ' ἄλλοι
κτείνοντο Τρώων καὶ Ἀχαιῶν υἷες ἄριστοι,
μαρνάμενοι περὶ σεῖο· σὺ δ' ἐν στροφάλιγγι κονίης
40 κεῖσο μέγας μεγαλωστί, λελασμένος ἱπποσυνάων.
ἡμεῖς δὲ πρόπαν ἦμαρ ἐμαρνάμεθ'· οὐδέ κε πάμπαν
παυυσάμεθα πτολέμου, εἰ μὴ Ζεὺς λαίλαπι παῦσεν.
αὐτὰρ ἐπεί σ' ἐπὶ νῆας ἐνείκαμεν ἐκ πολέμοιο,
κάτθεμεν ἐν λεχέεσσι, καθήραντες χρόα καλὸν
15 ὕδατί τε λιαρῷ καὶ ἀλείφατι· πολλὰ δέ σ' ἀμφὶ
δάρκνα θερμὰ χέον Δαναοί, κείροντό τε χαίτας.
μήτηρ δ' ἐξ ἁλὸς ἦλθε σὺν ἀθανάτῃς ἀλίῃσιν,
ἀγγελίης ἀΐουσα· βοὴ δ' ἐπὶ πόντον ὀρώρει
θεσπεσίη· ὑπὸ δὲ τρόμος ἔλλαβε πάντας Ἀχαιούς·
50 καί νύ κ' ἀναΐξαντες ἔβαν κοίλας ἐπὶ νῆας,
εἰ μὴ ἀνὴρ κατέρυκε, παλαιά τε πολλά τε εἰδώς,
Νέστωρ, οὗ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
ὅ σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ἴσχεσθ', Ἀργεῖοι, μὴ φεύγετε, κοῦροι Ἀχαιῶν·
55 μήτηρ ἐξ ἁλὸς ἥδε σὺν ἀθανάτῃς ἀλίῃσιν
ἔρχεται, οὗ παιδὸς τεθνηότος ἀντιόωσα.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἔσχοντο φόβον μεγάθυμοι Ἀχαιοί
ἀμφὶ δέ σ' ἔστησαν κοῦραι ἁλίοιο γέροντος,
οἴκτῳ ὀλοφυρόμενοι, περὶ δ' ἄμβροτα εἵματα ἕσσαν.
60 Μοῦσαι δ' ἐννέα πᾶσαι, ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ,
θρήνεον· ἔνθα κεν οὔτιν' ἀδάκρυτόν γ' ἐνόησας
Ἀργείων· τοῖον γὰρ ὑπώρορε Μοῦσα λίγεια.
ἑπτὰ δὲ καὶ δέκα μέν σε ὁμῶς νύκτας τε καὶ ἦμαρ
κλαίομεν, ἀθάνατοί τε θεοί, θνητοί τ' ἄνθρωποι·
65 ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἔδομεν πυρί, πολλὰ δέ σ' ἀμφὶ
μῆλα κατεκτάνομεν μάλα πίονα, καὶ ἕλικας βοῦς.

καίεο δ' ἐν ἐσθῆτι θεῶν καὶ ἀλείφατι πολλῷ
καὶ μέλιτι γλυκερῷ· πολλοὶ δ' ἥρωες Ἀχαιοὶ
τεύχεσιν ἐρρώσαντο πυρὴν πέρι καιομένοιο,
70 πεζοί θ' ἱππῆές τε· πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
αὐτὰρ ἐπεὶ δή σε φλὸξ ἤνυσεν Ἡφαίστοιο,
ἠῶθεν δή τοι λέγομεν λευκὰ ὀστέ', Ἀχιλλεῦ,
οἴνῳ ἐν ἀκρήτῳ καὶ ἀλείφατι· δῶκε δὲ μήτηρ
χρύσεον ἀμφιφορῆα· Διωνύσοιο δὲ δῶρον
75 φάσκ' ἔμεναι, ἔργον δὲ περικλυτοῦ Ἡφαίστοιο.
ἐν τῷ τοι κεῖται λευκὰ ὀστέα, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ,
μίγδα δὲ Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο θανόντος·
χωρὶς δ' Ἀντιλόχοιο· τὸν ἔξοχα τῆες ἁπάντων
τῶν ἄλλων ἑτάρων, μετὰ Πάτροκλόν γε θανόντα.
80 ἀμφ' αὐτοῖσι δ' ἔπειτα μέγαν καὶ ἀμύμονα τύμβον
χεύαμεν Ἀργείων ἱερὸς στρατὸς αἰχμητάων,
ἀκτῇ ἔπι προὐχούσῃ, ἐπὶ πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ·
ὥς κεν τηλεφανὴς ἐκ ποντόφιν ἀνδράσιν εἴη
τοῖς, οἳ νῦν γεγάασι, καὶ οἳ μετόπισθεν ἔσονται.
85 μήτηρ δ', αἰτήσασα θεούς, περικαλλέ' ἄεθλα
θῆκε μέσῳ ἐν ἀγῶνι ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν.
ἤδη μὲν πολέων τάφῳ ἀνδρῶν ἀντεβόλησας
ἡρώων, ὅτε κέν ποτ' ἀποφθιμένου βασιλῆος
ζώννυνταί τε νέοι, καὶ ἐπεντύνονται ἄεθλα·
90 ἀλλά κε κεῖνα μάλιστα ἰδὼν ἐτεθήπεας θυμῷ,
οἷ' ἐπὶ σοὶ κατέθηκε θεὰ περικαλλέ' ἄεθλα,
ἀργυρόπεζα Θέτις· μάλα γὰρ φίλος ἦσθα θεοῖσιν.
ὣς σὺ μὲν οὐδὲ θανὼν ὄνομ' ὤλεσας, ἀλλά τοι αἰεὶ
πάντας ἐπ' ἀνθρώπους κλέος ἔσσεται ἐσθλόν, Ἀχιλλεῦ.
95 αὐτὰρ ἐμοὶ τί τόδ' ἦδος, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσα;
ἐν νόστῳ γάρ μοι Ζεὺς μήσατο λυγρὸν ὄλεθρον,
Αἰγίσθου ὑπὸ χερσὶ καὶ οὐλομένης ἀλόχοιο.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε διάκτορος Ἀργειφόντης,
100 ψυχὰς μνηστήρων κατάγων, Ὀδυσῆϊ δαμέντων·
τὼ δ' ἄρα θαμβήσαντ' ἰθὺς κίον, ὡς ἐςιδέσθην.
ἔγνω δὲ ψυχὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο
παῖδα φίλον Μελανῆος, ἀγακλυτὸν Ἀμφιμέδοντα·
ξεῖνος γάρ οἱ ἔην, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκία ναίων.
105 τὸν προτέρη ψυχὴ προςεφώνεεν Ἀτρείδαο·
Ἀμφίμεδον, τί παθόντες ἐρεμνὴν γαῖαν ἔδυτε,
πάντες κεκριμένοι καὶ ὁμήλικες; οὐδέ κεν ἄλλως
κρινάμενος λέξαιτο κατὰ πτόλιν ἄνδρας ἀρίστους.

ἦ ὑμὲ ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν
110 ὄρσας ἀργαλέους ἀνέμους καὶ κύματα μακρά;
ἤ που ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου,
βοῦς περιταμνομένους ἠδ' οἰῶν πώεα καλά,
ἠὲ περὶ πτόλιος μαχεούμενοι ἠδὲ γυναικῶν;
εἰπέ μοι εἰρομένῳ· ξεῖνος δέ τοι εὔχομαι εἶναι.
115 ἦ οὐ μέμνῃ, ὅτε κεῖσε κατήλυθον ὑμέτερον δῶ,
ὀτρυνέων Ὀδυσῆα, σὺν ἀντιθέῳ Μενελάῳ
Ἴλιον εἰς ἅμ' ἕπεσθαι ἐϋσσέλμων ἐπὶ νηῶν;
μηνὶ δ' ἄρ' οὔλῳ πάντα περήσαμεν εὐρέα πόντον,
σπουδῇ παρπεπιθόντες Ὀδυσσῆα πτολίπορθον.
120 Τὸν δ' αὖτε ψυχὴ προσεφώνεεν Ἀμφιμέδοντος·
[Ἀτρεΐδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,]
μέμνημαι τάδε πάντα, Διοτρεφές, ὡς ἀγορεύεις·
σοὶ δ' ἐγὼ εὖ μάλα πάντα καὶ ἀτρεκέως καταλέξω,
ἡμετέρου θανάτοιο κακὸν τέλος, οἷον ἐτύχθη.
125 μνώμεθ' Ὀδυσσῆος δὴν οἰχομένοιο δάμαρτα·
ἡ δ' οὔτ' ἠρνεῖτο στυγερὸν γάμον, οὔτε τελεύτα,
ἡμῖν φραζομένη θάνατον καὶ Κῆρα μέλαιναν·
ἀλλὰ δόλον τόνδ' ἄλλον ἐνὶ φρεσὶ μερμήριξεν·
στησαμένη μέγαν ἱστὸν ἐνὶ μεγάροισιν ὕφαινεν,
130 λεπτὸν καὶ περίμετρον· ἄφαρ δ' ἡμῖν μετέειπεν·
κοῦροι, ἐμοὶ μνηστῆρες, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεύς,
μίμνετ' ἐπειγόμενοι τὸν ἐμὸν γάμον, εἰςόκε φᾶρος
ἐκτελέσω – μή μοι μεταμώνια νήματ' ὄληται –
Λαέρτῃ ἥρωϊ ταφήϊον, εἰς ὅτε κέν μιν
135 Μοῖρ' ὀλοὴ καθέλῃσι τανηλεγέος θανάτοιο·
μήτις μοι κατὰ δῆμον Ἀχαιϊάδων νεμεσήσῃ,
αἴ κεν ἄτερ σπείρου κῆται, πολλὰ κτεατίσσας.
ὣς ἔφαθ'. ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
ἔνθα καὶ ἠματίη μὲν ὑφαίνεσκεν μέγαν ἱστόν,
140 νύκτας δ' ἀλλύεσκεν, ἐπὴν δαΐδας παραθεῖτο.
ὣς τρίετες μὲν ἔληθε δόλῳ, καὶ ἔπειθεν Ἀχαιούς
ἀλλ' ὅτε τέτρατον ἦλθεν ἔτος, καὶ ἐπήλυθον ὧραι,
[μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἤματα πόλλ' ἐτελέσθη,]
καὶ τότε δή τις ἔειπε γυναικῶν, ἣ σάφα ἤδη,
145 καὶ τήνγ' ἀλλύουσαν ἐφεύρομεν ἀγλαὸν ἱστόν.
ὣς τὸ μὲν ἐξετέλεσσε, καὶ οὐκ ἐθέλουσ', ὑπ' ἀνάγκης
εὖθ' ἡ φᾶρος ἔδειξεν, ὑφήνασα μέγαν ἱστόν,
πλύνασ', ἠελίῳ ἐναλίγκιον ἠὲ σελήνῃ·
καὶ τότε δή ῥ' Ὀδυσῆα κακός ποθεν ἤγαγε δαίμων
150 ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιήν, ὅθι δώματα ναῖε συβώτης.

ἔνθ' ἦλθεν φίλος υἱὸς Ὀδυσσῆος θείοιο,
ἐκ Πύλου ἠμαθόεντος ἰὼν σὺν νηῒ μελαίνῃ·
τὼ δὲ μνηστῆρσιν θάνατον κακὸν ἀρτύναντε,
ἵκοντο προτὶ ἄστυ περικλυτόν· ἤτοι Ὀδυσσεὺς
155 ὕστερος, αὐτὰρ Τηλέμαχος πρόσθ' ἡγεμόνευεν.
τὸν δὲ σωβώτης ἦγε, κακὰ χροῒ εἵματ' ἔχοντα,
πτωχῷ λευγαλέῳ ἐναλίγκιον ἠδὲ γέροντι·
[σκηπτόμενον· τὰ δὲ λυγρὰ περὶ χροῒ εἵματι ἕστο·]
οὐδέ τις ἡμείων δύνατο γνῶναι τὸν ἐόντα,
160 ἐξαπίνης προφανέντ', οὐδ' οἱ προγενέστεροι ἦσαν·
ἀλλ' ἔπεσίν τε κακοῖσιν ἐνίσσομεν ἠδὲ βολῇσιν.
αὐτὰρ ὁ τέως μὲν ἐτόλμα ἐνὶ μεγάροισιν ἑοῖσιν
βαλλόμενος καὶ ἐνισσόμενος τετληότι θυμῷ·
ἀλλ' ὅτε δή μιν ἔγειρε Διὸς νόος αἰγιόχοιο,
165 σὺν μὲν Τηλεμάχῳ περικαλλέα τεύχε' ἀείρας,
ἐς θάλαμον κατέθηκε, καὶ ἐκλῄσσεν ὀχῆας·
αὐτὰρ ὁ ἦν ἄλοχον πολυκερδείῃσιν ἄνωγεν
τόξον μνηστήρεσσι θέμεν πολιόν τε σίδηρον,
ἡμῖν αἰνομόροισιν ἀέθλια καὶ φόνου ἀρχήν.
170 οὐδέ τις ἡμείων δύνατο κρατεροῖο βιοῖο
νευρὴν ἐντανύσαι, πολλὸν δ' ἐπιδευέες ἦμεν·
ἀλλ' ὅτε χεῖρας ἵκανεν Ὀδυσσῆος μέγα τόξον,
ἔνθ' ἡμεῖς μὲν πάντες ὁμοκλέομεν ἐπέεσσιν,
τόξον μὴ δόμεναι, μηδ' εἰ μάλα πολλ' ἀγορεύοι·
175 Τηλέμαχος δέ μιν οἶος ἐποτρύνων ἐκέλευσεν.
αὐτὰρ ὁ δέξατο χειρὶ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
ῥηϊδίως δ' ἐτάνυσσε βιόν, διὰ δ' ἧκε σιδήρου·
στῆ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰών, ταχέας δ' ἐκχεύατ' ὀϊστούς,
δεινὸν παπταίνων· βάλε δ' Ἀντίνοον βασιλῆα.
180 αὐτὰρ ἔπειτ' ἄλλοις ἐφίει βέλεα στονόεντα,
ἄντα τιτυσκόμενος· τοὶ δ' ἀγχιστῖνοι ἔπιπτον.
γνωτὸν δ' ἦν, ὅ ῥά τίς σφι θεῶν ἐπιτάρροθος ἦεν.
αὐτίκα γὰρ κατὰ δώματ', ἐπισπόμενοι μένεϊ σφῷ,
κτεῖνον ἐπιστροφάδην· τῶν δὲ στόνος ὤρνυτ' ἀεικής
185 κράτων τυπτομένων δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι θῦεν.
ὣς ἡμεῖς, Ἀγάμεμνον, ἀπωλόμεθ', ὧν ἔτι καὶ νῦν
σώματ' ἀκηδέα κεῖται ἐνὶ μεγάροις Ὀδυσῆος·
οὐ γάρ πω ἴσασι φίλοι κατὰ δώμαθ' ἑκάστου,
οἵ κ' ἀπονίψαντες μέλανα βρότον ἐξ ὠτειλέων,
190 κατθέμενοι γοάοιεν· ὃ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων.
Τὸν δ' αὖτε ψυχὴ προσεφώνεεν Ἀτρεΐδαο·
ὄλβιε Λαέρταο πάϊ, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,

ἢ ὑμμ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν
110 ὄρσας ἀργαλέους ἀνέμους καὶ κύματα
ἤ που ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπ
βοῦς περιταμνομένους ἠδ' οἰῶν πω
ἠὲ περὶ πτόλιος μαχεούμενοι ἠδὲ
εἰπέ μοι εἰρομένῳ· ξεῖνος δέ τε
115 ἦ οὐ μέμνῃ, ὅτε κεῖσε κατήλυ
ὀτρυνέων Ὀδυσῆα, σὺν ἀστ .ασσον
Ἴλιον εἰς ἅμ' ἕπεσθαι ἐνσ
μηνὶ δ' ἄρ' οὖλῳ πάντα
σπουδῇ παρπεπιθόντε .γόρευον.
120 Τὸν δ' αὖτε ψυχ .σεσι γαίης.-
[Ἀτρεΐδη κύδιστε, .ε, τάχα δ' ἀγρὸν ἵκοντο
μέμνημαι τάδε π , ὃν ῥά ποτ' αὐτὸς
σοὶ δ' ἐγὼ εὖ .ι μάλα πολλ' ἐμόγησεν.
ἠμετέρου θα .ερὶ δὲ κλίσιον θέε πάντῃ,
125 μνώμεθ' Ὀ .ι καὶ ἴζανον ἠδὲ ἵαυον
ἡ δ' οὔτ' .αῖοι, τοί οἱ φίλα ἐργάζοντο.
ἡμῖν φρ .Σικελὴ γρηῦς πέλεν, ἥ ῥα γέροντα
ἀλλὰ .κομέεσκεν ἐπ' ἀγροῦ, νόσφι πόληος.
στησ .Μυσεὺς δμώεσσι καὶ υἱεῖ μῦθον ἔειπεν·
130 λε .ῆς μὲν νῦν ἔλθετ' ἐϋκτίμενον δόμον εἴσω·
κ .ον δ' αἶψα συῶν ἱερεύσατε, ὅστις ἄριστος·
.ρ ἐγὼ πατρὸς πειρήσομαι ἡμετέροιο,
.κί μ' ἐπιγνοίη καὶ φράσσεται ὀφθαλμοῖσιν,
.ί κεν ἀγνοίησι, πολὺν χρόνον ἀμφὶς ἐόντα.
Ὡς εἰπών, δμώεσσιν Ἀρήϊα τεύχε' ἔδωκεν.
οἱ μὲν ἔπειτα δόμονδε θοῶς κίον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ἄσσον ἴεν πολυκάρπου ἀλωῆς, πειρητίζων.
οὐδ' εὗρεν Δολίον, μέγαν ὄρχατον ἐξαταβαίνων,
οὐδέ τινα δμώων, οὐδ' υἱῶν· ἀλλ' ἄρα τοίγε
αἱμασιὰς λέξοντες, ἀλωῆς ἔμμεναι ἕρκος,
225 ᾤχοντ'· αὐτὰρ ὁ τοῖσι γέρων ὁδὸν ἡγεμόνευεν.
τὸν δ' οἶον πατέρ' εὗρεν ἐϋκτιμένῃ ἐν ἀλωῇ,
λιστρεύοντα φυτόν· ῥυπόωντα δὲ ἕστο χιτῶνα,
ῥαπτόν, ἀεικέλιον· περὶ δὲ κνήμῃσι βοείας
κνημῖδας ῥαπτὰς δέδετο, γραπτὺς ἀλεείνων·
230 χειρίδας τ' ἐπὶ χερσί, βάτων ἕνεκ'· αὐτὰρ ὕπερθεν
αἰγείην κυνέην κεφαλῇ ἔχε, πένθος ἀέξων.
τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς
γήραϊ τειρόμενον, μέγα δὲ φρεσὶ πένθος ἔχοντα,
στὰς ἄρ' ὑπὸ βλωθρὴν ὄγχνην κατὰ δάκρυον εἶβεν.

ξε δ' ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
ὶ περιφῦναι ἑὸν πατέρ', ἡδὲ ἕκαστα
θοι καὶ ἵκοιτ' ἐς πατρίδα γαῖαν·
ρ, ἕκαστά τε πειρήσαιτο.
δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
ἔσσιν πειρηθῆναι.
οῦ δῖος Ὀδυσσεύς·
φυτὸν ἀμφελάχαινεν·
ωνεε φαίδιμος υἱός·
η σ' ἔχει ἀμφιπολεύειν
ομιδὴ ἔχει, οὐδέ τι πάμπαν.
, οὐκ ἄμπελος, οὐ μὲν ἐλαίη,
ρασίη τοι ἄνευ κομιδῆς κατὰ κῆπον.
ἐρέω, σὺ δὲ μὴ χόλον ἔνθεο θυμῷ·
οὐκ ἀγαθὴ κομιδὴ ἔχει, ἀλλ' ἅμα γῆρας
ον ἔχεις, αὐχμεῖς τε κακῶς, καὶ ἀεικέα ἕσσαι.
οὐ μὲν ἀεργίης γε ἄναξ ἕνεκ' οὔ σε κομίζει·
οὐδέ τί τοι δούλειον ἐπιπρέπει εἰςοράασθαι
εἶδος καὶ μέγεθος· βασιλῆϊ γὰρ ἀνδρὶ ἔοικας.
τοιούτῳ δὲ ἔοικας, ἐπεὶ λούσαιτο φάγοι τε,
255 εὐδέμεναι μαλακῶς· ἡ γὰρ δίκη ἐστὶ γερόντων.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
τεῦ δμῶς εἶς ἀνδρῶν; τεῦ δ' ὄρχατον ἀμφιπολεύεις;
καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ
εἰ ἐτέον γ' Ἰθάκην τήνδ' ἱκόμεθ', ὥς μοι ἔειπεν
260 οὗτος ἀνὴρ νῦν δὴ ξυμβλήμενος ἐνθάδ' ἰόντι,
οὔτι μάλ' ἀρτίφρων ἐπεὶ οὐ τόλμησεν ἕκαστα
εἰπεῖν, ἠδ' ἐπακοῦσαι ἐμὸν ἔπος, ὡς ἐρέεινον
ἀμφὶ ξείνῳ ἐμῷ, εἴ που ζώει τε καὶ ἔστιν,
ἢ ἤδη τέθνηκε, καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισιν.
265 ἐκ γάρ τοι ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο, καί μευ ἄκουσον·
ἄνδρα ποτ' ἐξείνισσα φίλῃ ἐνὶ πατρίδι γαίῃ,
ἡμέτερόνδ' ἐλθόντα· καὶ οὔπω τις βροτὸς ἄλλος
ξείνων τηλεδαπῶν φιλίων ἐμὸν ἵκετο δῶμα·
εὔχετο δ' ἐξ Ἰθάκης γένος ἔμμεναι, αὐτὰρ ἔφασκεν
270 Λαέρτην Ἀρκεισιάδην πατέρ' ἔμμεναι αὐτῷ.
τὸν μὲν ἐγὼ πρὸς δώματ' ἄγων εὖ ἐξείνισσα,
ἐνδυκέως φιλέων, πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων·
καί οἱ δῶρα πόρον ξεινήϊα, οἷα ἐῴκει·
χρυσοῦ μέν οἱ δῶκ' εὐεργέος ἑπτὰ τάλαντα,
275 δῶκα δέ οἱ κρητῆρα πανάργυρον, ἀνθεμόεντα,
δώδεκα δ' ἁπλοΐδας χλαίνας, τόσσους δὲ τάπητας,

25 ἀνδρῶν ἡρώων φίλον ἔμμεναι ἤματα παντα·
οὕνεκα πολλοῖσίν τε καὶ ἰφθίμοισιν ἄνασσες
δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχομεν ἄλγε' Ἀχαιοί.
ἦ τ' ἄρα καὶ σοὶ πρῶτα παραστήσεσθαι ἔμελλεν
Μοῖρ' ὀλοή, τὴν οὔτις ἀλεύεται, ὅς κε γένηται.
30 ὡς ὄφελες τιμῆς ἀπονήμενος, ἧςπερ ἄνασσες,
δήμῳ ἔνι Τρώων θάνατον καὶ πότμον ἐπισπεῖν·
τῷ κέν τοι τύμβον μὲν ἐποίησαν Παναχαιοί,
ἠδέ κε καὶ σῷ παιδὶ μέγα κλέος ἤρα' ὀπίσσω·
νῦν δ' ἄρα σ' οἰκτίστῳ θανάτῳ εἱμαρτο ἁλῶναι.
35 Τὸν δ' αὖτε ψυχὴ προςεφώνεεν Ἀτρείδαο·
ὄλβιε Πηλέος υἱέ, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
ὃς θάνες ἐν Τροίῃ, ἑκὰς Ἄργεος· ἀμφὶ δέ σ' ἄλλοι
κτείνοντο Τρώων καὶ Ἀχαιῶν υἷες ἄριστοι,
μαρνάμενοι περὶ σεῖο· σὺ δ' ἐν στροφάλιγγι κονίης
40 κεῖσο μέγας μεγαλωστί, λελασμένος ἱπποσυνάων.
ἡμεῖς δὲ πρόπαν ἦμαρ ἐμαρνάμεθ'· οὐδέ κε πάμπαν
παυσάμεθα πτολέμου, εἰ μὴ Ζεὺς λαίλαπι παῦσεν.
αὐτὰρ ἐπεί σ' ἐπὶ νῆας ἐνείκαμεν ἐκ πολέμοιο,
κάτθεμεν ἐν λεχέεσσι, καθήραντες χρόα καλὸν
15 ὕδατί τε λιαρῷ καὶ ἀλείφατι· πολλὰ δέ σ' ἀμφὶ
δάκρυα θερμὰ χέον Δαναοί, κείροντό τε χαίτας.
μήτηρ δ' ἐξ ἁλὸς ἦλθε σὺν ἀθανάτῃς ἀλίῃσιν,
ἀγγελίης ἀΐουσα· βοὴ δ' ἐπὶ πόντον ὀρώρει
θεσπεσίη· ὑπὸ δὲ τρόμος ἔλλαβε πάντας Ἀχαιούς·
50 καί νύ κ' ἀναΐξαντες ἔβαν κοίλας ἐπὶ νῆας,
εἰ μὴ ἀνὴρ κατέρυκε, παλαιά τε πολλά τε εἰδώς,
Νέστωρ, οὗ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
ὅ σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ἴσχεσθ', Ἀργεῖοι, μὴ φεύγετε, κοῦροι Ἀχαιῶν·
55 μήτηρ ἐξ ἁλὸς ἥδε σὺν ἀθανάτῃς ἀλίῃσιν
ἔρχεται, οὐ παιδὸς τεθνηότος ἀντιόωσα.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἔσχοντο φόβου μεγάθυμοι Ἀχαιοί
ἀμφὶ δέ σ' ἔστησαν κοῦραι ἁλίοιο γέροντος,
οἴκτῳ ὀλοφυρόμενοι, περὶ δ' ἄμβροτα εἵματα ἕσσαν.
60 Μοῦσαι δ' ἐννέα πᾶσαι, ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ,
θρήνεον· ἔνθα κεν οὔτιν' ἀδάκρυτόν γ' ἐνόησας
Ἀργείων· τοῖον γὰρ ὑπώρορε Μοῦσα λίγεια.
ἑπτὰ δὲ καὶ δέκα μέν σε ὁμῶς νύκτας τε καὶ ἦμαρ
κλαίομεν, ἀθάνατοί τε θεοί, θνητοί τ' ἄνθρωποι·
65 ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἔδομεν πυρί, πολλὰ δέ σ' ἀμφὶ
μῆλα κατεκτάνομεν μάλα πίονα, καὶ ἕλικας βοῦς.

καίεο δ' ἐν ἐσθῆτι θεῶν καὶ ἀλείφατι πολλῷ
καὶ μέλιτι γλυκερῷ· πολλοὶ δ' ἥρωες Ἀχαιοὶ
τεύχεσιν ἐρρώσαντο πυρὴν πέρι καιομένοιο,
70 πεζοί θ' ἱππῆές τε· πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
αὐτὰρ ἐπεὶ δή σε φλὸξ ἤνυσεν Ἡφαίστοιο,
ἠῶθεν δή τοι λέγομεν λεύκ' ὀστέ', Ἀχιλλεῦ,
οἴνῳ ἐν ἀκρήτῳ καὶ ἀλείφατι· δῶκε δὲ μήτηρ
χρύσεον ἀμφιφορῆα· Διωνύσοιο δὲ δῶρον
75 φάσκ' ἔμεναι, ἔργον δὲ περικλυτοῦ Ἡφαίστοιο.
ἐν τῷ τοι κεῖται λεύκ' ὀστέα, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ,
μίγδα δὲ Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο θανόντος·
χωρὶς δ' Ἀντιλόχοιο· τὸν ἔξοχα τῖες ἁπάντων
τῶν ἄλλων ἑτάρων, μετὰ Πάτροκλόν γε θανόντα.
80 ἀμφ' αὐτοῖσι δ' ἔπειτα μέγαν καὶ ἀμύμονα τύμβον
χεύαμεν Ἀργείων ἱερὸς στρατὸς αἰχμητάων,
ἀκτῇ ἔπι προὔχούσῃ, ἐπὶ πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ·
ὥς κεν τηλεφανὴς ἐκ ποντόφιν ἀνδράσιν εἴη
τοῖς, οἳ νῦν γεγάασι, καὶ οἳ μετόπισθεν ἔσονται.
85 μήτηρ δ', αἰτήσασα θεούς, περικαλλέ' ἄεθλα
θῆκε μέσῳ ἐν ἀγῶνι ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν.
ἤδη μὲν πολέων τάφῳ ἀνδρῶν ἀντεβόλησας
ἡρώων, ὅτε κέν ποτ' ἀποφθιμένου βασιλῆος
ζωννυνταί τε νέοι, καὶ ἐπεντύνονται ἄεθλα·
90 ἀλλά κε κεῖνα μάλιστα ἰδὼν ἐτεθήπεας θυμῷ,
οἷ' ἐπὶ σοὶ κατέθηκε θεὰ περικαλλέ' ἄεθλα,
ἀργυρόπεζα Θέτις· μάλα γὰρ φίλος ἦσθα θεοῖσιν.
ὣς σὺ μὲν οὐδὲ θανὼν ὄνομ' ὤλεσας, ἀλλά τοι αἰεὶ
πάντας ἐπ' ἀνθρώπους κλέος ἔσσεται ἐσθλόν, Ἀχιλλεῦ.
95 αὐτὰρ ἐμοὶ τί τόδ' ἦδος, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσα;
ἐν νόστῳ γάρ μοι Ζεὺς μήσατο λυγρὸν ὄλεθρον,
Αἰγίσθου ὑπὸ χερσὶ καὶ οὐλομένης ἀλόχοιο.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε διάκτορος Ἀργειφόντης,
100 ψυχὰς μνηστήρων κατάγων, Ὀδυσῆϊ δαμέντων·
τὼ δ' ἄρα θαμβήσαντ' ἰθὺς κίον, ὡς ἐςιδέσθην.
ἔγνω δὲ ψυχὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο
παῖδα φίλον Μελανῆος, ἀγακλυτὸν Ἀμφιμέδοντα·
ξεῖνος γάρ οἱ ἔην, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκία ναίων.
105 τὸν προτέρη ψυχὴ προςεφώνεεν Ἀτρείδαο·
Ἀμφίμεδον, τί παθόντες ἐρεμνὴν γαῖαν ἔδυτε,
πάντες κεκριμένοι καὶ ὁμήλικες; οὐδέ κεν ἄλλως
κρινάμενος λέξαιτο κατὰ πτόλιν ἄνδρας ἀρίστους.

ἦ ὕμμ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν
110 ὄρσας ἀργαλέους ἀνέμους καὶ κύματα μακρά;
ἤ που ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου,
βοῦς περιταμνομένους ἠδ' οἰῶν πώεα καλά,
ἠὲ περὶ πτόλιος μαχεούμενοι ἠδὲ γυναικῶν;
εἰπέ μοι εἰρομένῳ· ξεῖνος δέ τοι εὔχομαι εἶναι.
115 ἦ οὐ μέμνῃ, ὅτε κεῖσε κατήλυθον ὑμέτερον δῶ,
ὁτρυνέων Ὀδυσῆα, σὺν ἀντιθέῳ Μενελάῳ
Ἴλιον εἰς ἅμ' ἕπεσθαι ἐυσσέλμων ἐπὶ νηῶν;
μηνὶ δ' ἄρ' οὔλῳ πάντα περήσαμεν εὐρέα πόντον,
σπουδῇ παρπεπιθόντες Ὀδυσσῆα πτολίπορθον.
120 Τὸν δ' αὖτε ψυχὴ προσεφώνεεν Ἀμφιμέδοντος·
[Ἀτρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,]
μέμνημαι τάδε πάντα, Διοτρεφὲς, ὡς ἀγορεύεις·
σοὶ δ' ἐγὼ εὖ μάλα πάντα καὶ ἀτρεκέως καταλέξω,
ἡμετέρου θανάτοιο κακὸν τέλος, οἷον ἐτύχθη.
125 μνώμεθ' Ὀδυσσῆος δὴν οἰχομένοιο δάμαρτα·
ἡ δ' οὔτ' ἠρνεῖτο στυγερὸν γάμον, οὔτε τελεύτα,
ἡμῖν φραζομένη θάνατον καὶ Κῆρα μέλαιναν·
ἀλλὰ δόλον τόνδ' ἄλλον ἐνὶ φρεσὶ μερμήριξεν·
στησαμένη μέγαν ἱστὸν ἐνὶ μεγάροισιν ὕφαινεν,
130 λεπτὸν καὶ περίμετρον· ἄφαρ δ' ἡμῖν μετέειπεν·
κοῦροι, ἐμοὶ μνηστῆρες, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεύς,
μίμνετ' ἐπειγόμενοι τὸν ἐμὸν γάμον, εἰς ὅκε φᾶρος
ἐκτελέσω – μή μοι μεταμώνια νήματ' ὄληται –
Λαέρτῃ ἥρωϊ ταφήϊον, εἰς ὅτε κέν μιν
135 Μοῖρ' ὀλοὴ καθέλῃσι τανηλεγέος θανάτοιο·
μήτις μοι κατὰ δῆμον Ἀχαιϊάδων νεμεσήσῃ,
αἴ κεν ἄτερ σπείρου κῆται, πολλὰ κτεατίσσας.
ὣς ἔφαθ'. ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
ἔνθα καὶ ἠματίη μὲν ὑφαίνεσκεν μέγαν ἱστόν,
140 νύκτας δ' ἀλλύεσκεν, ἐπὴν δαΐδας παραθεῖτο.
ὣς τρίετες μὲν ἔληθε δόλῳ, καὶ ἔπειθεν Ἀχαιούς
ἀλλ' ὅτε τέτρατον ἦλθεν ἔτος, καὶ ἐπήλυθον ὧραι,
[μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἤματα πόλλ' ἐτελέσθη,]
καὶ τότε δή τις ἔειπε γυναικῶν, ἣ σάφα ἤδη,
145 καὶ τήνγ' ἀλλύουσαν ἐφεύρομεν ἀγλαὸν ἱστόν.
ὣς τὸ μὲν ἐξετέλεσσε, καὶ οὐκ ἐθέλουσ', ὑπ' ἀνάγκης
εὖθ' ἡ φᾶρος ἔδειξεν, ὑφήνασα μέγαν ἱστόν,
πλύνασ', ἠελίῳ ἐναλίγκιον ἠὲ σελήνῃ·
καὶ τότε δή ῥ' Ὀδυσῆα κακός ποθεν ἤγαγε δαίμων
150 ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιήν, ὅθι δώματα ναῖε συβώτης.

ἔνθ' ἦλθεν φίλος υἱὸς Ὀδυσσῆος θείοιο,
ἐκ Πύλου ἠμαθόεντος ἰὼν σὺν νηῒ μελαίνῃ·
τὼ δὲ μνηστῆρσιν θάνατον κακὸν ἀρτύναντε,
ἵκοντο προτὶ ἄστυ περικλυτόν· ἦτοι Ὀδυσσεὺς
ὕστερος, αὐτὰρ Τηλέμαχος πρόσθ' ἡγεμόνευεν.
τὸν δὲ σωβώτης ἦγε, κακὰ χροῖ εἵματ' ἔχοντα,
πτωχῷ λευγαλέῳ ἐναλίγκιον ἠδὲ γέροντι·
[σκηπτόμενον· τὰ δὲ λυγρὰ περὶ χροῖ εἵματι ἕστο·]
οὐδέ τις ἡμείων δύνατο γνῶναι τὸν ἐόντα,
ἐξαπίνης προφανέντ', οὐδ' οἱ προγενέστεροι ἦσαν·
ἀλλ' ἔπεσίν τε κακοῖσιν ἐνίσσομεν ἠδὲ βολῇσιν.
αὐτὰρ ὁ τέως μὲν ἐτόλμα ἐνὶ μεγάροισιν ἑοῖσιν
βαλλόμενος καὶ ἐνισσόμενος τετληότι θυμῷ·
ἀλλ' ὅτε δή μιν ἔγειρε Διὸς νόος αἰγιόχοιο,
σὺν μὲν Τηλεμάχῳ περικαλλέα τεύχε' ἀείρας,
ἐς θάλαμον κατέθηκε, καὶ ἐκλῄϊσσεν ὀχῆας·
αὐτὰρ ὁ ἦν ἄλοχον πολυκερδείῃσιν ἄνωγεν
τόξον μνηστήρεσσι θέμεν πολιόν τε σίδηρον,
ἡμῖν αἰνομόροισιν ἀέθλια καὶ φόνου ἀρχήν.
οὐδέ τις ἡμείων δύνατο κρατεροῖο βιοῖο
νευρὴν ἐντανύσαι, πολλὸν δ' ἐπιδευέες ἦμεν·
ἀλλ' ὅτε χεῖρας ἵκανεν Ὀδυσσῆος μέγα τόξον,
ἔνθ' ἡμεῖς μὲν πάντες ὁμοκλέομεν ἐπέεσσιν,
τόξον μὴ δόμεναι, μηδ' εἰ μάλα πολλ' ἀγορεύοι·
Τηλέμαχος δέ μιν οἶος ἐποτρύνων ἐκέλευσεν.
αὐτὰρ ὁ δέξατο χειρὶ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
ῥηϊδίως δ' ἐτάνυσσε βιόν, διὰ δ' ἧκε σιδήρου·
στῆ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰών, ταχέας δ' ἐκχεύατ' ὀϊστούς,
δεινὸν παπταίνων· βάλε δ' Ἀντίνοον βασιλῆα.
αὐτὰρ ἔπειτ' ἄλλοις ἐφίει βέλεα στονόεντα,
ἄντα τιτυσκόμενος· τοὶ δ' ἀγχιστῖνοι ἔπιπτον.
γνωτὸν δ' ἦν, ὅ ῥά τίς σφι θεῶν ἐπιτάῤῥοθος ἦεν.
αὐτίκα γὰρ κατὰ δώματ', ἐπισπόμενοι μένεϊ σφῷ,
κτεῖνον ἐπιστροφάδην· τῶν δὲ στόνος ὤρνυτ' ἀεικής
κράτων τυπτομένων δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι θῦεν.
ὣς ἡμεῖς, Ἀγάμεμνον, ἀπωλόμεθ', ὧν ἔτι καὶ νῦν
σώματ' ἀκηδέα κεῖται ἐνὶ μεγάροις Ὀδυσῆος·
οὐ γάρ πω ἴσασι φίλοι κατὰ δώμαθ' ἑκάστου,
οἵ κ' ἀπονίψαντες μέλανα βρότον ἐξ ὠτειλέων,
κατθέμενοι γοάοιεν· ὃ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων.
Τὸν δ' αὖτε ψυχὴ προσεφώνεεν Ἀτρείδαο·
ὄλβιε Λαέρταο πάϊ, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,

ἦ ἄρα σὺν μεγάλῃ ἀρετῇ ἐκτήσω ἄκοιτιν.
ὡς ἀγαθαὶ φρένες ἦσαν ἀμύμονι Πηνελοπείῃ,
κούρῃ Ἰκαρίου· ὡς εὖ μέμνητ' Ὀδυσῆος,
ἀνδρὸς κουριδίου· τῷ οἱ κλέος οὔποτ' ὀλεῖται
ἧς ἀρετῆς· τεύξουσι δ' ἐπιχθονίοισιν ἀοιδὴν
ἀθάνατοι χαρίεσσαν ἐχέφρονι Πηνελοπείῃ.
οὐχ ὡς Τυνδαρέου κούρη κακὰ μήσατο ἔργα,
κουρίδιον κτείνασα πόσιν· στυγερὴ δέ τ' ἀοιδὴ
ἔσσετ' ἐπ' ἀνθρώπους· χαλεπὴν δέ τε φῆμιν ὄπασσεν
θηλυτέρῃσι γυναιξί, καί ἥ κ' εὐεργὸς ἔῃσιν.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
ἑσταότ' εἰν Ἀΐδαο δόμοις, ὑπὸ κεύθεσι γαίης.–
Οἱ δ' ἐπεὶ ἐκ πόλιος κατέβαν, τάχα δ' ἀγρὸν ἵκοντο
καλὸν Λαέρταο τετυγμένον, ὅν ῥά ποτ' αὐτὸς
Λαέρτης κτεάτισσεν, ἐπεὶ μάλα πόλλ' ἐμόγησεν.
ἔνθα οἱ οἶκος ἔην, περὶ δὲ κλίσιον θέε πάντῃ,
ἐν τῷ σιτέσκοντο καὶ ἵζανον ἠδὲ ἴαυον
δμῶες ἀναγκαῖοι, τοί οἱ φίλα ἐργάζοντο.
ἐν δὲ γυνὴ Σικελὴ γρηῦς πέλεν, ἥ ῥα γέροντα
ἐνδυκέως κομέεσκεν ἐπ' ἀγροῦ, νόσφι πόληος.
ἔνθ' Ὀδυσεὺς δμώεσσι καὶ υἱεῖ μῦθον ἔειπεν·
Ὑμεῖς μὲν νῦν ἔλθετ' ἐυκτίμενον δόμον εἴσω·
δεῖπνον δ' αἶψα συῶν ἱερεύσατε, ὅστις ἄριστος·
αὐτὰρ ἐγὼ πατρὸς πειρήσομαι ἡμετέροιο,
αἴ κέ μ' ἐπιγνοίη καὶ φράσσεται ὀφθαλμοῖσιν,
ἠέ κεν ἀγνοίησι, πολὺν χρόνον ἀμφὶς ἐόντα.
Ὣς εἰπὼν, δμώεσσιν Ἀρήϊα τεύχε' ἔδωκεν.
οἱ μὲν ἔπειτα δόμονδε θοῶς κίον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ἆσσον ἴεν πολυκάρπου ἀλωῆς, πειρητίζων.
οὐδ' εὗρεν Δολίον, μέγαν ὄρχατον ἐξαταβαίνων,
οὐδέ τινα δμώων, οὐδ' υἱῶν· ἀλλ' ἄρα τοίγε
αἱμασιὰς λέξοντες, ἀλωῆς ἔμμεναι ἕρκος,
ᾤχοντ'· αὐτὰρ ὁ τοῖσι γέρων ὁδὸν ἡγεμόνευεν.
τὸν δ' οἶον πατέρ' εὗρεν ἐυκτιμένῃ ἐν ἀλωῇ,
λιστρεύοντα φυτόν· ῥυπόωντα δὲ ἕστο χιτῶνα,
ῥαπτόν, ἀεικέλιον· περὶ δὲ κνήμῃσι βοείας
κνημῖδας ῥαπτὰς δέδετο, γραπτὺς ἀλεείνων·
χειρίδας τ' ἐπὶ χερσί, βάτων ἕνεκ'· αὐτὰρ ὕπερθεν
αἰγείην κυνέην κεφαλῇ ἔχε, πένθος ἀέξων.
τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς
γήραϊ τειρόμενον, μέγα δὲ φρεσὶ πένθος ἔχοντα,
στὰς ἄρ' ὑπὸ βλωθρὴν ὄγχνην κατὰ δάκρυον εἶβεν.

235 μερμήριξε δ' ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
κύσσαι καὶ περιφῦναι ἑὸν πατέρ', ἠδὲ ἕκαστα
εἰπεῖν, ὡς ἔλθοι καὶ ἵκοιτ' ἐς πατρίδα γαῖαν·
ἢ πρῶτ' ἐξερέοιτο, ἕκαστά τε πειρήσαιτο.
ὧδε δέ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
240 πρῶτον κερτομίοις ἐπέεσσιν πειρηθῆναι.
τὰ φρονέων ἰθὺς κίεν αὐτοῦ δῖος Ὀδυσσεύς·
ἤτοι ὁ μὲν κατέχων κεφαλὴν φυτὸν ἀμφελάκαινεν·
τὸν δὲ παριστάμενος προσεφώνεε φαίδιμος υἱός·
Ὦ γέρον, οὐκ ἀδαημονίη σ' ἔχει ἀμφιπολεύειν
245 ὄρχατον, ἀλλ' εὖ τοι κομιδὴ ἔχει, οὐδέ τι πάμπαν.
οὐ φυτόν, οὐ συκῆ, οὐκ ἄμπελος, οὐ μὲν ἐλαίη,
οὐκ ὄγχνη, οὐ πρασίη τοι ἄνευ κομιδῆς κατὰ κῆπον.
ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δὲ μὴ χόλον ἔνθεο θυμῷ·
αὐτόν σ' οὐκ ἀγαθὴ κομιδὴ ἔχει, ἀλλ' ἅμα γῆρας
250 λυγρὸν ἔχεις, αὐχμεῖς τε κακῶς, καὶ ἀεικέα ἕσσαι.
οὐ μὲν ἀεργίης γε ἄναξ ἕνεκ' οὔ σε κομίζει·
οὐδέ τί τοι δούλειον ἐπιπρέπει εἰςοράασθαι
εἶδος καὶ μέγεθος· βασιλῆϊ γὰρ ἀνδρὶ ἔοικας.
τοιούτῳ δὲ ἔοικας, ἐπεὶ λούσαιτο φάγοι τε,
255 εὐδέμεναι μαλακῶς· ἡ γὰρ δίκη ἐστὶ γερόντων.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
τεῦ δμὼς εἶς ἀνδρῶν; τεῦ δ' ὄρχατον ἀμφιπολεύεις;
καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ
εἰ ἑτέον γ' Ἰθάκην τήνδ' ἱκόμεθ', ὥς μοι ἔειπεν
260 οὗτος ἀνὴρ νῦν δὴ ξυμβλήμενος ἐνθάδ' ἰόντι,
οὔτι μάλ' ἀρτίφρων ἐπεὶ οὐ τόλμησεν ἕκαστα
εἰπεῖν, ἠδ' ἐπακοῦσαι ἐμὸν ἔπος, ὡς ἐρέεινον
ἀμφὶ ξείνῳ ἐμῷ, εἴ που ζώει τε καὶ ἔστιν,
ἢ ἤδη τέθνηκε, καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισιν.
265 ἐκ γάρ τοι ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο, καί μευ ἄκουσον·
ἄνδρα ποτ' ἐξείνισσα φίλη ἐνὶ πατρίδι γαίῃ,
ἡμέτερόνδ' ἐλθόντα· καὶ οὔπω τις βροτὸς ἄλλος
ξείνων τηλεδαπῶν φιλίων ἐμὸν ἵκετο δῶμα·
εὔχετο δ' ἐξ Ἰθάκης γένος ἔμμεναι, αὐτὰρ ἔφασκεν
270 Λαέρτην Ἀρκεισιάδην πατέρ' ἔμμεναι αὐτῷ.
τὸν μὲν ἐγὼ πρὸς δώματ' ἄγων εὖ ἐξείνισσα,
ἐνδυκέως φιλέων, πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων·
καί οἱ δῶρα πόρον ξεινήϊα, οἷα ἐῴκει·
χρυσοῦ μέν οἱ δῶκ' εὐεργέος ἑπτὰ τάλαντα,
275 δῶκα δέ οἱ κρητῆρα πανάργυρον, ἀνθεμόεντα,
δώδεκα δ' ἁπλοΐδας χλαίνας, τόσσους δὲ τάπητας,

τόσσα δὲ φάρεα καλά, τόσους δ' ἐπὶ τοῖσι χιτῶνας·
χωρὶς δ' αὖτε γυναῖκας, ἀμύμονα ἔργ' εἰδυίας,
τέσσαρας εἰδαλίμας, ἃς ἤθελεν αὐτὸς ἑλέσθαι.
280 Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα πατήρ, κατὰ δάκρυον εἷβων·
ξεῖν', ἤτοι μὲν γαῖαν ἱκάνεις, ἣν ἐρεείνεις·
ὑβρισταὶ δ' αὐτὴν καὶ ἀτάσθαλοι ἄνδρες ἔχουσιν·
δῶρα δ' ἐτώσια ταῦτα χαρίζεο, μυρί' ὀπάζων·
εἰ γάρ μιν ζωόν γ' ἐκίχεις Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ,
285 τῷ κέν σ' εὖ δώροισιν ἀμειψάμενος ἀπέπεμψεν,
καὶ ξενίῃ ἀγαθῇ· ἡ γὰρ θέμις, ὅστις ὑπάρξῃ.
ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον.
πόστον δὴ ἔτος ἐστίν, ὅτε ξείνισσας ἐκεῖνον,
σὸν ξεῖνον δύστηνον, ἐμὸν παῖδ', εἴ πότ' ἔην γε,
290 δύςμορον; ὅν που τῆλε φίλων καὶ πατρίδος αἴης,
ἠέ που ἐν πόντῳ φάγον ἰχθύες, ἢ ἐπὶ χέρσου
θηρσὶ καὶ οἰωνοῖσιν ἕλωρ γένετ'· οὐδέ ἑ μήτηρ
κλαῦσε περιστείλασα, πατήρ θ', οἳ μιν τεκόμεσθα·
οὐδ' ἄλοχος πολύδωρος, ἐχέφρων Πηνελόπεια,
295 κώκυσ' ἐν λεχέεσσιν ἑὸν πόσιν, ὡς ἐπέοικεν,
ὀφθαλμοὺς καθελοῦσα· τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων.
καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ·
τίς, πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;
ποῦ δὲ νηῦς ἔστηκε θοή, ἥ σ' ἤγαγε δεῦρο,
300 ἀντιθέους θ' ἑτάρους; ἢ ἔμπορος εἰλήλουθας
νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης, οἱ δ' ἐκβήσαντες ἔβησαν;
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
τοιγὰρ ἐγώ τοι πάντα μάλ' ἀτρεκέως καταλέξω.
εἰμὶ μὲν ἐξ Ἀλίβαντος, ὅθι κλυτὰ δώματα ναίω,
305 υἱὸς Ἀφείδαντος Πολυπημονίδαο ἄνακτος·
αὐτὰρ ἐμοιγ' ὄνομ' ἐστὶν Ἐπήριτος· ἀλλά με δαίμων
πλάγξ' ἀπὸ Σικανίης δεῦρ' ἐλθέμεν, οὐκ ἐθέλοντα·
νηῦς δέ μοι ἥδ' ἔστηκεν ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόληος.
αὐτὰρ Ὀδυσσῆϊ τόδε δὴ πέμπτον ἔτος ἐστίν,
310 ἐξ οὗ κεῖθεν ἔβη, καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθε πάτρης,
δύςμορος· ἦ τέ οἱ ἐσθλοὶ ἔσαν ὄρνιθες ἰόντι,
δεξιοί, οἷς χαίρων μὲν ἐγὼν ἀπέπεμπον ἐκεῖνον,
χαῖρε δὲ κεῖνος ἰών· θυμὸς δ' ἔτι νῶϊν ἐώλπει
μίζεσθαι ξενίῃ, ἠδ' ἀγλαὰ δῶρα διδώσειν.
315 Ὣς φάτο· τὸν δ' ἄχος νεφέλη ἐκάλυψε μέλαινα·
ἀμφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἑλὼν κόνιν αἰθαλόεσσαν
χεύατο κὰκ κεφαλῆς πολιῆς, ἀδινὰ στεναχίζων.
τοῦ δ' ὠρίνετο θυμός, ἀνὰ ῥῖνας δέ οἱ ἤδη

δριμὺ μένος προὔτυψε, φίλον πατέρ' εἰςορόωντι.
320 κύσσε δέ μιν περιφύς, ἐπιάλμενος, ἠδὲ προςηύδα
Κεῖνος μέν τοι ὅδ' αὐτὸς ἐγώ, πάτερ, ὃν σὺ μεταλλᾷς,
ἦλυθον εἰκοστῷ ἔτεϊ ἐς πατρίδα γαῖαν.
ἀλλ' ἴσχεο κλαυθμοῖο, γόοιό τε δακρυόεντος.
ἐκ γάρ τοι ἐρέω· μάλα δὲ χρὴ σπευδέμεν ἔμπης·
325 μνηστῆρας κατέπεφνον ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν,
λώβην τινύμενος θυμαλγέα καὶ κακὰ ἔργα.
Τὸν δ' αὖ Λαέρτης ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
εἰ μὲν δὴ Ὀδυσεύς γε, ἐμὸς παῖς, ἐνθάδ' ἱκάνεις,
σημά τί μοί σὺν εἰπὲ ἀριφραδές, ὄφρα πεποίθω.
330 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
οὐλὴν μὲν πρῶτον τήνδε φράσαι ὀφθαλμοῖσιν,
τὴν ἐν Παρνησῷ μ' ἔλασεν σὺς λευκῷ ὀδόντι
οἰχόμενον· σὺ δέ με προΐεις καὶ πότνια μήτηρ
ἐς πατέρ' Αὐτόλυκον μητρὸς φίλον, ὄφρ' ἂν ἕλοίμην
335 δῶρα, τὰ δεῦρο μολών μοι ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν.
εἰ δ', ἄγε τοι καὶ δένδρε' ἐνκτιμένην κατ' ἀλωὴν
εἴπω, ἃ μοί ποτ' ἔδωκας, ἐγὼ δ' ἤτεόν σε ἕκαστα,
παιδνὸς ἐών, κατὰ κῆπον ἑπισπόμενος· διὰ δ' αὐτῶν
ἱκνεύμεσθα, σὺ δ' ὠνόμασας καὶ ἔειπες ἕκαστα.
340 ὄγχνας μοι δῶκας τρισκαίδεκα καὶ δέκα μηλέας,
συκέας τεσσαράκοντ'· ὄρχους δέ μοι ὧδ' ὀνόμηνας
δώσειν πεντήκοντα, διατρύγιος δὲ ἕκαστος
ἦεν· ἔνθα δ' ἀνὰ σταφυλαὶ παντοῖαι ἔασιν,
ὁππότε δὴ Διὸς ὧραι ἐπιβρίσειαν ὕπερθεν.
345 Ὣς φάτο· τοῦ δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ.
σήματ' ἀναγνόντος, τά οἱ ἔμπεδα πέφραδ' Ὀδυσσεύς.
ἀμφὶ δὲ παιδὶ φίλῳ βάλε πήχεε· τὸν δὲ ποτὶ οἷ
εἷλεν ἀποψύχοντα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἄμπνυντο, καὶ ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη,
350 ἑξῆς μύθοισιν ἀμειβόμενος προςέειπεν·
Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥα ἔτ' ἔστε θεοὶ κατὰ μακρὸν Ὄλυμπον,
εἰ ἔτεον μνηστῆρες ἀτάσθαλον ὕβριν ἔτισαν.
νῦν δ' αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα, μὴ τάχα πάντες
ἐνθάδ' ἐπέλθωσιν Ἰθακήσιοι, ἀγγελίας δὲ
355 πάντῃ ἐποτρύνωσι Κεφαλλήνων πολίεσσιν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προςέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
θάρσει, μή τοι ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῇσι μελόντων.
ἀλλ' ἴομεν προτὶ οἶκον, ὃς ὀρχάτου ἐγγύθι κεῖται·
ἔνθα δὲ Τηλέμαχον καὶ βουκόλον ἠδὲ συβώτην
360 προὔπεμψ', ὅῳ ἂν δεῖπνον ἐφοπλίσσωσι τάχιστα.

Ὡς ἄρα φωνήσαντε, βάτην πρὸς δώματα καλά.
οἱ δ' ὅτε δή ῥ' ἵκοντο δόμους εὐναιετάοντας,
εὗρον Τηλέμαχον καὶ βουκόλον ἠδὲ συβώτην,
ταμνομένους κρέα πολλά, κερωτάς τ' αἴθοπα οἶνον.
Τόφρα δὲ Λαέρτην μεγαλήτορα φ ἐνὶ οἴκῳ
ἀμφίπολος Σικελὴ λοῦσεν, καὶ χρῖσεν ἐλαίῳ·
ἀμφὶ δ' ἄρα χλαῖναν καλὴν βάλεν· αὐτὰρ Ἀθήνη
ἄγχι παρισταμένη μέλε' ἤλδανε ποιμένι λαῶν,
μείζονα δ', ἠὲ πάρος, καὶ πάσσονα θῆκεν ἰδέσθαι.
ἐκ δ' ἀσαμίνθου βῆ· θαύμαζε δέ μιν φίλος υἱός,
ὡς ἴδεν ἀθανάτοισι θεοῖς ἐναλίγκιον ἄντην·
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ πάτερ, ἦ μάλα τίς σε θεῶν αἰειγενετάων
εἶδός τε μέγεθός τε ἀμείνονα θῆκεν ἰδέσθαι.
Τὸν δ' αὖ Λαέρτης πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
αἴ γάρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἄπολλον,
οἷος Νήρικον εἷλον, ἐυκτίμενον πτολίεθρον,
ἀκτὴν ἠπείροιο, Κεφαλλήνεσσιν ἀνάσσων,
τοῖος ἐών τοι χθιζὸς ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν,
τεύχε' ἔχων ὤμοισιν, ἐφεστάμεναι, καὶ ἀμύνειν
ἄνδρας μνηστῆρας· τῷ κε σφέων γούνατ' ἔλυσα
πολλῶν ἐν μεγάροισι, σὺ δὲ φρένας ἔνδον ἰάνθης.
Ὡς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.–
οἱ δ' ἐπεὶ οὖν παύσαντο πόνου, τετύκοντό τε δαῖτα,
ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε·
ἔνθ' οἱ μὲν δείπνῳ ἐπεχείρεον· ἀγχίμολον δὲ
ἦλθ' ὁ γέρων Δολίος, σὺν δ' υἱεῖς τοῖο γέροντος,
ἐξ ἔργων μογέοντες· ἐπεὶ προμολοῦσα κάλεσσεν
μήτηρ, γρηῦς Σικελή, ἣ σφεας τρέφε, καί ῥα γέροντα
ἐνδυκέως κυμέσκεν, ἐπεὶ κατὰ γῆρας ἔμαρψεν.
οἱ δ' ὡς οὖν Ὀδυσῆα ἴδον, φράσσαντό τε θυμῷ.
ἔσταν ἐνὶ μεγάροισι τεθηπότες· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
μειλιχίοις ἐπέεσσι καθαπτόμενος προσέειπεν·
Ὦ γέρον, ἷζ' ἐπὶ δεῖπνον· ἀπεκλελάθεσθε δὲ θάμβεος
δηρὸν γὰρ σίτῳ ἐπιχειρήσειν μεμαῶτες
μίμνομεν ἐν μεγάροις, ὑμέας ποτιδέγμενοι αἰεί.
Ὡς ἄρ' ἔφη· Δολίος δ' ἰθὺς κίε, χεῖρε πετάσσας
ἀμφοτέρας· Ὀδυσεὺς δὲ λαβὼν κύσε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ,
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ φίλ', ἐπεὶ νόστησας ἐελδομένοισι μάλ' ἡμῖν,
οὐδέ τ' ὀϊομένοισι, θεοὶ δέ σ' ἀνήγαγον αὐτοί,
οὖλέ τε, καὶ μάλα χαῖρε, θεοὶ δέ τοι ὄλβια δοῖεν

καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ,
ἢ ἤδη σάφα οἶδε περίφρων Πηνελόπεια
405 νοστήσαντά σε δεῦρ', ἢ ἄγγελον ὀτρύνωμεν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
ὦ γέρον, ἤδη οἶδε· τί σε χρὴ ταῦτα πένεσθαι;
Ὣς φάθ'· ὁ δ' αὖτις ἄρ' ἕζετ' ἐϋξέστου ἐπὶ δίφρου.
ὣς δ' αὖτως παῖδες Δολίου κλυτὸν ἀμφ' Ὀδυσῆα
410 δεικανόωντ' ἐπέεσσι, καὶ ἐν χείρεσσι φύοντο·
ἑξείης δ' ἕζοντο παραὶ Δολίον, πατέρα σφόν.
ὣς οἱ μὲν περὶ δεῖπνον ἐνὶ μεγάροισι πένοντο.
Ὄσσα δ' ἄρ' ἄγγελος ὦκα κατὰ πτόλιν ᾤχετο πάντῃ,
μνηστήρων στυγερὸν θάνατον καὶ Κῆρ' ἐνέπουσα.
415 οἱ δ' ἄρ' ὁμῶς ἀΐοντες ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος,
μυχμῷ τε στοναχῇ τε, δόμων προπάροιθ' Ὀδυσῆος
ἐκ δὲ νέκυς οἴκων φόρεον, καὶ θάπτον ἕκαστοι·
τοὺς δ' ἐξ ἀλλάων πολίων οἰκόνδε ἕκαστον
πέμπον ἄγειν ἁλιεῦσι, θοῇς ἐπὶ νηυσὶ τιθέντες·
420 αὐτοὶ δ' εἰς ἀγορὴν κίον ἀθρόοι, ἀχνύμενοι κῆρ.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο,
τοῖσιν δ' Εὐπείθης ἀνά θ' ἵστατο, καὶ μετέειπεν·
παιδὸς γὰρ οἱ ἄλαστον ἐνὶ φρεσὶ πένθος ἔκειτο,
Ἀντινόου, τὸν πρῶτον ἐνήρατο δῖος Ὀδυσσεύς·
425 τοῦ ὅγε δακρυχέων, ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ὦ φίλοι, ἦ μέγα ἔργον ἀνὴρ ὅδ' ἐμήσατ' Ἀχαιούς·
τοὺς μὲν σὺν νήεσσιν ἄγων πολίας τε καὶ ἐσθλούς,
ὤλεσε μὲν νῆας γλαφυράς, ἀπὸ δ' ὤλεσε λαούς·
τοὺς δ' ἐλθὼν ἔκτεινε Κεφαλλήνων ὄχ' ἀρίστους.
430 ἀλλ' ἄγετε, πρὶν τοῦτον ἢ ἐς Πύλον ὦκα ἱκέσθαι,
ἢ καὶ ἐς Ἤλιδα δῖαν, ὅθι κρατέουσιν Ἐπειοί,
ἴομεν· ἢ καὶ ἔπειτα κατηφέες ἐσσόμεθ' αἰεί·
λώβη γὰρ τάδε γ' ἐστὶ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι.
εἰ δὴ μὴ παίδων τε κασιγνήτων τε φονῆας
435 τισόμεθ', οὐκ ἂν ἔμοιγε μετὰ φρεσὶν ἡδὺ γένοιτο
ζωέμεν· ἀλλὰ τάχιστα θανὼν φθιμένοισι μετείην.
ἀλλ' ἴομεν, μὴ φθάσωσι περαιωθέντες ἐκεῖνοι.
Ὣς φάτο δακρυχέων· οἶκτος δ' ἕλε πάντας Ἀχαιούς.
ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε Μέδων καὶ θεῖος ἀοιδὸς
440 ἐκ μεγάρων Ὀδυσῆος, ἐπεί σφεας ὕπνος ἀνῆκεν·
ἔσταν δ' ἐν μέσσοισι· τάφος δ' ἕλεν ἄνδρα ἕκαστον.
τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε Μέδων, πεπνυμένα εἰδώς·
Κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι· οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς
ἀθανάτων ἄνευθε θεῶν τάδ' ἐμήσατο ἔργα·

445 αὐτὸς ἐγὼν εἶδον θεὸν ἄμβροτον, ὅς ῥ' Ὀδυσῆϊ
ἐγγύθεν ἑστήκει, καὶ Μέντορι πάντα ἐοίκει.
ἀθάνατος δὲ θεὸς τοτὲ μὲν προπάροιθ' Ὀδυσῆος
φαίνετο θαρσύνων, τοτὲ δὲ μνηστῆρας ὀρίνων
θῦνε κατὰ μέγαρον· τοὶ δ' ἀγχιστῖνοι ἔπιπτον.
450 Ὥς φάτο· τοὺς δ' ἄρα πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος ἦρει
τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε γέρων ἥρως Ἀλιθέρσης
Μαστορίδης· ὁ γὰρ οἶος ὅρα πρόσσω καὶ ὀπίσσω·
ὅ σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι, ὅ,τιν κεν εἴπω·
455 ὑμετέρῃ κακότητι, φίλοι, τάδε ἔργα γένοντο·
οὐ γὰρ ἐμοὶ πείθεσθ', οὐ Μέντορι ποιμένι λαῶν,
ὑμετέρους παῖδας καταπαύεμεν ἀφροσυνάων·
οἳ μέγα ἔργον ἔρεξαν ἀτασθαλίῃσι κακῇσιν,
κτήματα κείροντες, καὶ ἀτιμάζοντες ἄκοιτιν
460 ἀνδρὸς ἀριστῆος· τὸν δ' οὐκέτι φάντο νέεσθαι.
καὶ νῦν ὧδε γένοιτο· πίθεσθέ μοι, ὡς ἀγορεύω·
μὴ ἴομεν, μή πού τις ἐπίσπαστον κακὸν εὕρῃ.
Ὥς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρ' ἀνήϊξαν μεγάλῳ ἀλαλητῷ
ἡμίσεων πλείους· τοὶ δ' ἀθρόοι αὐτόθι μίμνον.
465 οὐ γάρ σφιν ἅδε μῦθος ἐνὶ φρεσίν, ἀλλ' Εὐπείθει
πείθοντ'· αἶψα δ' ἔπειτ' ἐπὶ τεύχεα ἐσσεύοντο.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἔσσαντο περὶ χροῖ νώροπα χαλκόν,
ἀθρόοι ἠγερέθοντο πρὸ ἄστεος εὐρυχόροιο.
τοῖσιν δ' Εὐπείθης ἡγήσατο νηπιέησιν·
470 φῇ δ' ὄγε τίσεσθαι παιδὸς φόνον· οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν
αὖψ ἀπονοστήσειν, ἀλλ' αὐτοῦ πότμον ἐφέψειν.
αὐτὰρ Ἀθηναίη Ζῆνα Κρονίωνα προσηύδα·
Ὦ πάτερ ἡμέτερε, Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,
εἰπέ μοι εἰρομένῃ· τί νύ τοι νόος ἔνδοθι κεύθει;
475 ἦ προτέρω πόλεμόν τε κακὸν καὶ φύλοπιν αἰνὴν
τεύξεις, ἦ φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι τίθησθα;
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
τέκνον ἐμόν, τί με ταῦτα διείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς;
οὐ γὰρ δὴ τοῦτον μὲν ἐβούλευσας νόον αὐτῇ,
480 ὡς ἤτοι κείνους Ὀδυσεὺς ἀποτίσεται ἐλθών;
ἔρξον, ὅπως ἐθέλεις· ἐρέω δέ τοι, ὡς ἐπέοικεν.
ἐπειδὴ μνηστῆρας ἐτίσατο δῖος Ὀδυσσεύς,
ὅρκια πιστὰ ταμόντες, ὁ μὲν βασιλευέτω αἰεί·
ἡμεῖς δ' αὖ παίδων τε κασιγνήτων τε φόνοιο
485 ἔκλησιν θέσωμεν· τοὶ δ' ἀλλήλους φιλέοντων,
ὡς τὸ πάρος· πλοῦτος δὲ καὶ εἰρήνη ἅλις ἔσται.

Ὣς εἰπών, ὤτρυνε πάρος μεμανῖαν Ἀθήνην·
βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν σίτοιο μελίφρονος ἐξ ἔρον ἕντο,
490 τοῖς δ' ἄρα μύθων ἦρχε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς
Ἐξελθών τις ἴδοι, μὴ δὴ σχεδὸν ὦσι κιόντες·
Ὣς ἔφατ'· ἐκ δ' υἱὸς Δολίου κίεν, ὡς ἐκέλευεν·
στῆ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰών, τοὺς δὲ σχεδὸν εἶσιδε πάντας·
αἶψα δ' Ὀδυσσῆα ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
495 Οἶδε δὴ ἐγγὺς ἔασ'· ἀλλ' ὁπλιζώμεθα θᾶσσον.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ὤρνυντο, καὶ ἐν τεύχεσσι δύοντο,
τέσσαρες ἄμφ' Ὀδυσῆ', ἓξ δ' υἱεῖς οἱ Δολίοιο·
ἐν δ' ἄρα Λαέρτης Δολίος τ' ἐς τεύχε' ἔδυνον,
καὶ πολιοί περ ἐόντες, ἀναγκαῖοι πολεμισταί.
500 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἔσσαντο περὶ χροῖ νώροπα χαλκόν,
ὤϊξάν ῥα θύρας, ἐκ δ' ἤϊον, ἦρχε δ' Ὀδυσσεύς.
Τοῖσι δ' ἐπ' ἀγχίμολον θυγάτηρ Διὸς ἦλθεν Ἀθήνη,
Μέντορι εἰδομένη ἠμὲν δέρας ἠδὲ καὶ αὐδήν.
τὴν μὲν ἰδὼν γήθησε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
505 αἶψα δὲ Τηλέμαχον προσεφώνεεν ὃν φίλον υἱόν·
Τηλέμαχ', ἤδη μὲν τόδε γ' εἴσεαι αὐτὸς ἐπελθών,
ἀνδρῶν μαρναμένων, ἵνα τε κρίνονται ἄριστοι,
μήτι καταισχύνειν πατέρων γένος, οἳ τὸ πάρος περ
ἀλκῇ τ' ἠνορέῃ τε κεκάσμεθα πᾶσαν ἐπ' αἶαν.
510 Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
ὄψεαι, αἴ κ' ἐθέλῃσθα, πάτερ φίλε, τῷδ' ἐπὶ θυμῷ,
οὔτι καταισχύνοντα τεὸν γένος, ὡς ἀγορεύεις.
Ὣς φάτο· Λαέρτης δ' ἐχάρη, καὶ μῦθον ἔειπεν·
τίς νύ μοι ἠμέρη ἥδε, θεοὶ φίλοι; ἦ μάλα χαίρω·
515 υἱός θ' υἱωνός τ' ἀρετῆς πέρι δῆριν ἔχουσιν.
Τὸν δὲ παρισταμένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη·
ὦ Ἀρκεισιάδη, πάντων πολὺ φίλταθ' ἑταίρων,
εὐξάμενος κούρῃ γλαυκώπιδι καὶ Διὶ πατρί,
αἶψα μάλ' ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος.
520 Ὣς φάτο, καί ῥ' ἔμπνευσε μένος μέγα Παλλὰς Ἀθήνη.
εὐξάμενος δ' ἄρ' ἔπειτα Διὸς κούρῃ μεγάλοιο,
αἶψα μάλ' ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
καὶ βάλεν Εὐπείθεα κόρυθος διὰ χαλκοπαρῆον·
ἡ δ' οὐκ ἔγχος ἔρυτο, διὰ πρὸ δὲ εἴσατο χαλκός·
525 δούπησεν δὲ πεσών, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.
ἐν δ' ἔπεσον προμάχοις Ὀδυσεὺς καὶ φαίδιμος υἱός·
τύπτον δὲ ξίφεσίν τε καὶ ἔγχεσιν ἀμφιγύοισιν.
καί νύ κε δὴ πάντας τ' ὄλεσαν καὶ ἔθηκαν ἀνόστους,

εἰ μὴ Ἀθηναίη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο,
ἤϋσεν φωνῇ, κατὰ δ' ἔσχεθε λαὸν ἅπαντα·
"Ἰσχεσθε πτολέμου, Ἰθακήσιοι, ἀργαλέοιο,
ὥς κεν ἀναιμωτί γε διακρινθεῖτε τάχιστα.
Ὣς φάτ' Ἀθηναίη· τοὺς δὲ χλωρὸν δέος εἷλεν·
τῶν δ' ἄρα δεισάντων ἐκ χειρῶν ἔπτατο τεύχεα·
πάντα δ' ἐπὶ χθονὶ πίπτε, θεᾶς ὄπα φωνησάσης·
πρὸς δὲ πόλιν τρωπῶντο λιλαιόμενοι βιότοιο.
σμερδαλέον δ' ἐβόησε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
οἴμησεν δὲ ἀλείς, ὥστ' αἰετὸς ὑψιπετήεις.
καὶ τότε δὴ Κρονίδης ἀφίει ψολόεντα κεραυνόν,
κὰδ δ' ἔπεσε πρόσθε Γλαυκώπιδος ὀβριμοπάτρης.
δὴ τότ' Ὀδυσσῆα προςέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
ἴσχεο, παῦε δὲ νεῖκος ὁμοιΐου πολέμοιο,
μήπως τοι Κρονίδης κεχολώσεται εὐρύοπα Ζεύς.
Ὣς φάτ' Ἀθηναίη· ὁ δ' ἐπείθετο, χαῖρε δὲ θυμῷ.
ὅρκια δ' αὖ κατόπισθε μετ' ἀμφοτέροισιν ἔθηκεν
Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο,
Μέντορι εἰδομένη, ἠμὲν δέμας, ἠδὲ καὶ αὐδήν.

NOTES.

ODYSSEY I.

1. Ἄνδρα is more emphatic than Ὀδυσσῆα would have been, and is equivalent to *that well known man.* Cf. Virg. Æn. 1. 1, Arma virumque cano. —— ἔννεπε, *announce, declare.* Butt. (Lexil. No. 21.), makes ἐνέπω a strengthened form of ΕΙΠΩ. —— Μοῦσα = θεία in Il. 1. 10 —— πολύτροπον, *crafty, versatile.* Some would have the word employed here in its literal sense: *one who has wandered much about.* So Crusius and Nitzsch explain it by πολύπλαγκτον, and make also the following ὅς.... πλάγχθη epexegetical of πολύτροπον (cf. Jelf's Kühn. § 899. 7). But not to say that such an epexegesis would be a flat tautology, the usual meaning accords far better with the epithets elsewhere given to Ulysses: πολύμητις, ποικιλόμητις, μῆτιν Διΐ ἐπάλαντος, πολύφρων, πολυμήχανος, etc.

2. ἔπερσεν, i. e. he assisted to lay waste. No one of the Grecian heroes exerted a more efficient instrumentality in bringing about the destruction of Troy than Ulysses. Cf. N. on 11, 544. The aor. has here the signification of the pluperfect. S. § 212. N. 1.

3–5. ἄστεα, *abodes, habitations.* —— νόον, *disposition, habit.* —— ὅγ' is often placed in the second of two sentences having the same subject, to mark distinctly the identity of the subject. Cf. K. § 303. R. 2. —— ὃν κατὰ θυμὸν is to be constructed with ἀρνύμενος. So Nitzsch. —— ἀρνύμενος, *striving to preserve, exerting to gain.*

6. ἀλλ' οὐδ' ὥς, *but not even thus,* i. e. with all his care and anxiety. —— ἱέμενός περ, *however much desiring it,* i. e. the return of his comrades. περ thus rendered is more consentaneous with ἀλλ' οὐδ' ὥς, than if translated *although,* as it is commonly done.

7. αὐτῶν σφετέρῃσιν, *their own.* The pronoun αὐτός, *self,* is added to the possessive pronoun in the genitive, as in Latin, *mea ipsius culpa.* Mt. § 466. 1. αὐτῶν is in the genitive, to agree with the genitive of the personal pronoun implied in the possessive σφετέρῃσιν, with which it is in apposition. K. § 266. 2; S. 174. —— ἀτασθαλίῃσιν, *folly.*

Abstract nouns are used in the plural, when reference is had to the particulars of which the abstract notion is composed. This word in the plural = *acts of folly, manifold follies.* K. § 243. (3).

8. κατα belongs to ἤσθιον, from which it is separated by tmesis. —— Ὑπερίονος Ἠελίοιο. In Homer, Hyperion = Helius. The Scholl however, makes it a contraction of Ὑπεριονίων = Ὑπεριονίδης, as Hyperion in the Theog. of Hesiod is made the father of Helius. Some with much reason derive it from ὑπὲρ ἰών, *that goes over us*, and explain it accordingly.

9. ὁ = οὗτος (i. e. Helius). —— τοῖσιν = τούτοις (i. e. the companions of Ulysses). Cf. K. § 244. 6; S. § 142. 1. τοῖσιν is *dat. incommodi.* K. § 284. 4. R. 4. —— νόστιμον ἦμαρ, *day of return*, periphrastically for *return.*

10. τῶν ἀμόθεν γε — εἰπὲ καὶ ἡμῖν, *relate to us also some of those things.* τῶν depends upon εἰπέ. S. § 178. 1. ἀμόθεν (ἀμός, i. e. τίς), *from any part* = beginning from any part you please. So the Schol τῶν περὶ τὸν Ὀδυσσέα ὁπόθεν θέλεις πράξεων ἀπό τινος μέρους ἀρξαμένη διηγοῦ ἡμῖν.

11. ἔνθ', *then, at that time*, i. e. when Ulysses was detained upon the island Ogygia. —— ἄλλοι = οἱ ἄλλοι, i. e. the other Grecian princes who were present at the siege of Troy. —— αἰπὺν ὄλεθρον, *dire destruction.* Nitzsch renders it, *precipitous destruction*, into which one can easily plunge, and makes it an epithet of death, when the discourse relates to an escape from great danger. Cf. Crusius' Lex. (Smith's translation).

12–13. πόλεμον .... θάλασσαν is epexegetical of φύγον αἰπὺν ὄλεθρον. —— τε — ἠδέ, *both — and.* —— τὸν δ' οἶον, *but him alone* of the Grecian chiefs who had fought at Troy. —— κεχρημένον, *longing for.*

14. Καλυψώ (*the concealer*) was the daughter of Atlas, according to Homer. But Hesiod and Apollodorus make her, the one, an Oceanid, the other, a Nereid. —— δῖα θεάων, *divine goddess* (literally, *divine one of the goddesses*) = beautiful goddess. S. § 177. N. 3. θεάων for θεῶν. S. § 31. N. 3.

15–16. σπέσσι (S. § 35. N. 3.) γλαφυροῖσι, *vaulted grottoes.* —— λιλαιομένη πόσιν εἶναι = λιλαιομένη τοῦ εἶναι αὐτόν οἱ πόσιν. Crusius Cf. S. §§ 221, 182. —— ἀλλ' ὅτε δή, *but when now.* —— περιπλομένων (syncopated for περιπελομένων) ἐνιαυτῶν, *the years revolving = in the revolution of years.*

17–21. τῷ, *when.* —— ἐπεκλώσαντο, *destined, allotted;* literally, *spun*, primarily spoken of the Fates, who were said metaphorically *to spin* for every mortal his fate. —— οὐδ' ἔνθα, *not even then*, i. e. when he reached Ithaca. —— πεφυγμένος is active in signification: *having*

escaped. S. § 118. —— *ἀέθλων.* Separative genitive. Cf. K. § 271. 2; S. § 180. 1. —— *καὶ* = *although.* —— *Ποσειδάωνος* for *Ποσειδῶνος.* —— *ἀντιθέῳ.* This epithet in Homer refers to physical and not to moral qualities. —— *Ὀδυσῆϊ, dat. incommodi.* See N. on v. 9. —— *πάρος* = *πρίν.* For its construction with the infin. cf. S. § 220. 2.

22-24. *ὁ μέν.* S. § 142. 1. —— *τοί,* i. e. *οἱ.* S. § 63. N. 1. —— *διχθά, in two parts.* Nitzsch: *straight through in two parts.* —— *δεδαίαται* for *δέδαινται,* 3 plur. perf. pass. of *δαίω,* with present signification: *are divided.* —— *ἔσχατοι ἀνδρῶν, the last* (= the most remote) *of men* —— *δυσομένου Ὑπέριονος,* genitive of place. K. § 273. 4. (a); S. § 193 *δυσομένου,* Epic 2 aor. mid. of *δύω,* with present signification. Cf. Butt. Ir. Verbs, p. 74; K. § 230. p. 274. As it regards the locality of the Æthiopians there are various conjectures. The opinion of Nitzsch and Crusius is that they dwelt in the southern regions; not directly south, on account of the great heat, but *easterly* and *westerly.* Cf. also Grotofend, Geogr. Ephemer. B. 48. St. 3. S. 281, cited by Nitzsch as correctly remarking: the Æthiopians belong in the furthest south to two parts, without on that account extending to the most eastern or western portions of the earth. The following exposition, which, in corresponding with him upon this subject, I received from my highly valued friend, Prof. Lewis of the N. Y. University, strikes me as forming the most rational and veritable comment of any which I have met with, and I therefore insert it entire: "I have always, in commenting on the passage to which you refer, explained it to my classes, as denoting the black race, (or Æthiopians, as they were called in Homer's time,) living on the eastern and western coast of Africa—the one class inhabiting the country now called Abyssinia, and the other that part of Africa called Guinea or the Slave Coast. The common explanation, that it refers to two divisions of Upper Egypt separated by the Nile, besides, as I believe, being geographically incorrect, (the Nile really making no such division,) does not seem to be of sufficient importance to warrant the strong expressions of the text. If it be said the view I have taken supposes too great a knowledge of Geography in Homer, we need only bear in mind, that he had undoubtedly visited Tyre, where the existence of the black race on the west of Africa had been known from the earliest times. The Tyrians, in their long voyages, having discovered a race on the West, in almost every respect similar to those better known on the East, would, from their remote distance from each other, and not knowing of any intervening nations in Africa, naturally style them the two extremities of the earth (Homer's *ἔσχατοι ἀνδρῶν*). Homer elsewhere speaks of the Pygmies, who are described by Herodotus and Diodorus Siculus as residing in

the interior of Africa (on a river which I think corresponds to what is now called the Niger). It seems to me too extravagant language, even for poetry, to represent two nations, separated only by a river, as living, one at the rising, the other at the setting sun; although these terms may sometimes be used or East and West. Besides, if I am not mistaken, no such division is recognized in subsequent Geography."

25–27. ἑκατόμβης. The *hecatomb* was properly a sacrifice of a hundred oxen, but often, as here, designates any *solemn sacrifice.* —— δαιτὶ belongs to παρήμενος. —— ἄλλοι, sc. θεοί. —— ἀθρόοι, *together.*

28–31. τοῖσι = τῶν, genitive denoting the *whole*, constructed with πατήρ. According to the Schol. = ἐν τοῖσι. Wolf interprets it as a particle of progression: *thereupon.* —— ἦρχε. The active of this verb is employed when the speaker is to be followed by others; the middle, when simply the commencement of a speech is intended to be designated. —— ἀμύμονος does not here refer to moral worth, but signifies *noble, illustrious* by birth. —— Αἴγισθοιο for Αἴγισθου. S. § 33. N. 1. For the construction, cf. K. § 273. 5. e; S. § 182. —— τόν ῥ'. The particle ἄρα (enclit. ῥά, and before a vowel ῥ'), in the sense of *exactly, just*, accompanies a demonstrative pronoun, when something previously stated is referred to in the way of explanation. —— ἔκτανʼ for ἔκτανε.

33–34. ὦ πόποι, O gods! This is an interjection, and not the vocative. Hence Nitzsch, Crusius, and others, with Wolf, rightly reject the accentuation ὦ. —— οἷον δή νυ, *how now.* —— αἰτιόωνται for αἰτιῶνται. —— ἡμέων is to be read as dissyllabic, i. e. ἐω becomes ῶ by synizesis. —— οἱ δὲ καὶ αὐτοί, *but they themselves*, or more fully, *but they even of themselves*, no others. S. § 144. 2. —— ὑπὲρμόρον, *beyond fate*, i. e. not through the decrees of the gods. Nitzsch says that this word should be written ὑπὲρ μόρον, as ὑπὲρ μοῖραν, αἶσαν.

35–39. ὡς καὶ νῦν, *as even now.* —— Ἀτρεΐδαο, son of Atreus = *Agamemnon.* S. §§ 127. 1; 31. N. 3. —— γῆμ' for ἔγημε. The active is spoken of the man contracting marriage; the middle, of the woman. The word is here used euphemistically, to express the unlawful intercourse of Ægisthus and Clytemnestra. —— εἰδώς, *although he knew.* S. § 222. 1. —— πρό, *previously*, belongs to εἴπομεν by tmesis. —— οἱ = αὐτῷ. Cf. Rost § 99. N. 1; S. 142. N. 1. —— Ἑρμείαν πέμψαντες. Iris in the Iliad acts the part of messenger of the gods. This, among other things, has been seized upon as an argument, that the Iliad and Odyssey came not from the same hand. But the messages of Mercury usually differ from those of Iris, in that they are of a peaceful and mediatorial character, and hence his employment in the more tranquil scenes of the Odyssey. —— Ἀργειφόντην for Ἀργοφόντην, on account of the measure of the verse. —— κτείνειν has here a future sig-

nification, because the governing word εἴπομεν so requires, i. e. the act of killing was future at the time the forewarning was given. Cf. Crosby's Gram. § 795. R. —— μνάασθαι for μνᾶσθαι.

40–41. Ὀρέσταο τίσις, *revenge from Orestes.* The attributive genitive is here employed subjectively. K. § 265. 2; S. § 173. N. 2. —— Ἀτρείδαο, *for Agamemnon.* This genitive also depends on τίσις, and is used objectively. S. § 173. N. 2. —— ὁππότ' ἄν, *as soon as*, indicates a condition. —— ἡβήσῃ, *should arrive at manhood;* literally, *attain to puberty.* —— ἧς—αἴης = πατρίδος. —— ἱμείρεται for ἱμείρηται. Butt. § 104. 15; S. § 86. N. 3. The verb is here used actively. After the assassination of his father, Orestes was removed by his sister Electra to the court of his uncle Strophius, king of Phocis. It was natural for him, when grown up, to long for his paternal land. Notice the change in these verses from the *oratio obliqua* to the *oratio recta.*

42–43. ὥς, *thus.* —— ἔφαθ' for ἔφατο, 3 sing. 2 aor. mid. of φημί. —— ἀγαθὰ φρονέων, *although he gave wholesome advice.* Cf. N. on εἰδώς, v. 37. —— ἀθρόα πάντ' ἀπέτισεν, *he has atoned for all* (his crimes) *together* = at once, at the same time.

44. γλαυκῶπις, *blue-eyed*, according to Voss and some others, but more probably, *clear* or *bright-eyed.* So Nitzsch and Crusius, with Wolf.

45–47. ὕπατε for ὑπέρτατε. —— καὶ λίην = καὶ μάλα. The sense is: he has not only perished as you say, but he has perished by a fit destruction. —— γὲ limits the assertion to κεῖνος (i. e. Ægisthus), which thus becomes opposed to ἀμφ' Ὀδυσῆϊ, whose disasters were undeserved. —— ὡς .... ἄλλος, *thus also let any other perish.* For the mood, cf. S. § 217. 4. —— ὅτις (i. e. ὅστις)—ῥέζοι = εἴ τις ῥέζοι, inasmuch as it expresses a possibility. The clause is epexegetical of the preceding proposition.

48–50. ἀμφ' Ὀδυσῆϊ = περὶ Ὀδυσῆος. Cf. 8. 267. —— δαΐφρονι. Nitzsch, with the approbation of Bothe and Crusius, deriving δαΐφρων from δαῆναι, *to have proved, tried*, interprets it *proved, tried*, spoken of a warrior: and *experienced, intelligent*, spoken of one in peace. But Butt. (Lexil. No. 37) derives the signification *warlike, eager for battle*, from δαΐς, *fight, battle.* It may be remarked that δαΐφρων, in all the passages where it occurs in the Odyssey, is evidently to be taken in the sense of *prudent, intelligent.* —— δαίεται, *is divided, rent* = is torn with anguish. (Cf. Thiersch § 232. 38.) Some translate (incorrectly, as I think) δαίεται ἦτορ, *my heart burns with pity.* Cf. Dawes' Miscel. p. 175. —— φίλων ἄπο for ἀπὸ φίλων. S. § 226. N. 1. —— ἀμφιρύτῃ, *having a current all around* = enclosed on all sides by the sea. The island was Ogygia, cf. v. 85. —— ὀμφαλός, *navel* = *centre.*

51-54. νῆσος, sc. ἐστίν. So Bothe. But I prefer with Crusius to place it in apposition with the preceding ὀμφαλός. —— ἐν (adv.), in the island, *thereon*. It must not be considered a prep. in tmesis, as δώματα would be required after ἐνναίει. Translate δώματα ναίει simply by ναίει. A similar instance of simplicity of expression, which reminds us of the style of the sacred Scriptures, is found in 4. 798: Φερῖς ἐν οἰκία ναίων. —— ὀλοόφρονος, *evil-minded*. So Voss and Nitzsch. But Wolf and Spitzner, after Eustath., understand by it, *all-wise*. Passow remarks, that in the early language any one may be called *evil-minded*, who by his superior intelligence has the power to do injury to others. —— ὅστε . . . οἶδεν, i. e. Atlas possessed great knowledge, in contradistinction to his physical strength, designated by ἔχει . . . . μακτάς, *he alone* (αὐτὸς) *holds up*, &c. —— ἀμφὶς ἔχουσιν, *keep apart, separate*.

56-62. αἱμυλλοισι, *flattering, wheedling*. —— ἐπιλήσεται, fut. mid. of ἐπιλανθάνω. For its construction with ὅπως, cf. Butt. § 139. 4; S. § 213. N. 4; K. 330. 6. —— καὶ καπνόν, *even but the smoke*, if nothing more. —— νοῆσαι, *conspicere, cernere*, Loewe. —— οὐδὲ . . . . ἦτορ, *even now your heart is not changed*, i. e. you do not relent, but persist in keeping Ulysses from his paternal land. —— τ' elided for τοί. Bothe for οὔ νύ τ' substitutes οὔνεκ'. —— τί νύ, *why now, why therefore*.

64. σὺ—φύγεν ἕρκος. This construction is called by Kühner (§ 266. R. 4), σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος, i. e. the part is joined to the whole, in order more strictly to limit the operation of the verb. Cf. Rost § 104. 6. ἕρκος may be referred in Sophocles' Gram. to § 167. As it respects the signification of ἕρκος ὀδόντων, the old commentators, and most of the modern ones, take it in the sense of *lips*, since these are a fence, i. e. protection of the teeth. But Nitzsch, Bothe and Crusius explain it as referring to the teeth themselves, from their similarity to a palisade.

65-67. πῶς ἂν ἔπειτ'—λαθοίμην, *how then* (i. e. according to what you have said respecting the virtues of Ulysses) *could I forget?* —— περὶ—ἐστὶ, by tmesis for περίεστι. —— μὲν—δέ, in clauses having the same general idea (here περὶ μὲν—πέρι δ'), may be frequently translated, *not only—but also*. —— νόον. Accusative synecdochical. S. § 167. —— πέρι = περισσῶς. —— ἱρά, Epic for ἱερά.

68-73. ἀσκελές = ἀσκελέως, *graviter* seu *sine intermissione*, Loewe. —— Κύκλωπος. Genitive causal. K. § 274. d. —— κεχόλωται, *is angry*, perf. mid. of χολόω. —— ὃν ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν, *whom he deprived* (literally, *blinded*, a slight pleonasm) *of his eye*. K. § 271. 2; S. § 181. 2. —— Πολύφημον is properly in apposition with Κύκλωπος, but is attached to the relative clause, in order to give it greater prominence: "*whom he* (i. e. Ulysses) *blinded, although he was the god-like Polyphemus*." K. § 332. R. 15. Perhaps, however, it may have been thus transposed,

in order to avoid the hiatus which the genitive would have made with the following ὅου, i. e. οὗ.——μὲν (S. § 64. N. 3) here takes the place of ὅν, thus to avoid the repetition of the relative. Sometimes the second relative is omitted, without having its place supplied by the demonstrative or personal pronoun, as in 2. 114; 9. 110. Cf. K. § 334. 1.

74–75. ἐκ τοῦ δὴ = ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας. Schol. ——οὔτι κατακτείνει, *does not indeed kill him.*

76–79. ἡμεῖς....πάντες, *let us all here* (οἶδε, S. § 149. N. 1) *deliberate.*——ὅπως ἔλθῃσι defines νόστον more clearly. ἔλθῃσι stands for ἔλθῃ. S. § 86. N. 2.——οὐ—τι for οὔτι, *not at all.*——Construct ἀντία with ἱρηδαινέμεν (for ἱρηδαίνειν. S. § 89. N. 1), and make πάντων ἀθανάτων θεῶν depend upon ἀέκητι. Crusius, however, makes θεῶν depend upon ἀντία.——οἶος, *alone.*

82–83. εἰ μὲν δή, *if indeed*, or, to give it a more modest turn, *if it might once be.*——τοῦτο prepares the way for νοστῆσαι....δόμονδε.

84–87. ἔπειτα in the apodosis, *then.*——ὀτρύνομεν for ὀτρύνωμεν (S. § 86. N. 3), *let us dispatch.* S. § 215. 1.——νόστον is in apposition with βουλήν, denoting its operation or design. Cf. Mt. § 433. Obs. 3.

89–92. μᾶλλον ἐποτρύνω. Up to this time, Telemachus, on account of his youth, had remained passive under the ill-treatment of the suitors.——καλέσαντα agrees with the omitted subject (S. § 158. 3) of ἀπειπέμεν, instead of being in agreement with οἱ, to which it refers Cf. Mt. § 537; K. § 307. R. 2; S. § 158. N. 4.——ἀπειπέμεν, *to denounce* = forbid them the house.——ἀδινά. "The cattle which the suitors slaughtered, were *always* (αἰεὶ) driven thither in *herds* or *numbers.*" Butt. Lexil. No. 7. So Nitzsch translates ἀδινά, *closely pressing, thronged*, as is the case when sheep or goats are driven in flocks. Some wrongly translate ἀδινά, *incessantly*, an idea which is fully expressed by αἰεί.——εἰλίποδας, *trailing heavily the feet*, reference being had to the heavy, swinging motion of the hinder feet. Such is Passow's definition, who expressly rejects Buttmann's interpretation, *having feet suitable for stamping, stamp-footed.*

93–95. Bothe, in accordance with Schäfer's conjecture, reads: πέμψω δὲ Σπάρτην, which Nitzsch and Loewe partly approve, as the preposition is often by the poets put with the second only of two different nouns. Cf. Mt. § 295. 4.——νόστον πευσόμενον, *in order to inquire* (of Menelaus and of Nestor) *concerning the return.* For the construction of νόστον, cf. S. § 179. N. 2; of πευσόμενον, S. § 222. 5.——ἤν που, *if some where.*——ἵνα μιν κλέος—ἔχῃσιν = ἵνα αὐτὸς ἔχῃ κλέος, on account of his zeal in searching for his father.

97–98. ἀμβρόσια = ἄμβροτα, *immortal, divine.* Cf. Butt. Lexil. No. 15; Nitzsch ad loc.——ἠμὲν—ἠδ', *both—and.*——ὑγδὴν (referring

properly to κίλευθον understood) is put here for the *sea*.——ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο, i. e. swift as the blasts of the wind.

100–101. στιβαρόν, *solid*.——τῷ = ᾧ. So τοῖσίντε stands for the relative in v. 101. Cf. S. § 142. 2.——κοτέσσεται for κοτέσηται. S. § 214. 2.

103–105. δήμῳ, properly, *people;* but here, *country*. Eustathius thinks that it was the name of a town in Ithaca, viz. Demus. Steph. also takes δήμῳ as a proper noun, and remarks, τόπον ἐν Ἰθάκῃ ὃν καὶ Κροκύλειον.——οὐδοῦ αὐλείου, *threshold of the court door*. Crusius.——εἰδομένῃ, *resembling*.——Ταφίων. The Taphians inhabited a cluster of small islands north of Ithaca, receiving their name from Taphus (now Meganisi), the largest of the group.

107–108. πεσσοῖσι, *draughts*. In respect to this game, cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 548.——ἔτερπον, *were amusing*. For the use of the imperfect as a *descriptive tense*, and the aorist as a *narrative tense*, cf. K. § 256. 3.——ἥμενοι, *sitting*.

109–112. κήρυκες—οἱ μὲν—οἱ δ'. The noun expressing the whole, which should properly stand in the genitive, is here put in the nominative, the parts (οἱ μὲν and οἱ δ') of the whole being considered as in apposition to it. This kind of apposition is called *distributive* or *partitive*. Cf. K. § 266. 3.——ἠδὲ = ἠδέ, *and*.——κρέα for κρέατα. K. § 54. R. 4; S. § 42. N. 3.

114–117. τετιημένος ἦτορ, *being sorrowful in mind*. For the construction, cf. S. § 167.——ὀσσόμενος—ἐνὶ φρεσίν, *seeing in mind* = *having in his mind's eye*.——μνηστήρων τῶν. Notice that the substantive here precedes the article (= demonstrative pronoun, cf. Mt. § 288. Obs. 5).——σκίδασιν—θείη = σκεδάσαι.——τιμήν, *kingly honour*, which the suitors now were arrogating to themselves.——δ' αὐτὸς is opposed to τῶν μέν. Cf. Mt. § 288. Obs. 6; S. § 142. N. 3.——κτήμασιν (= μετὰ κτήμασιν), a local dative in construction with ἀνάσσοι, *might be master of*. Cf. Kühn. (Jelf's ed.) § 518. Obs. 3; S. § 184. N. 1, 2.

119–122. βῆ δ' ἰθὺς προθύροιο, *he went straight to the porch*. For the genitive, cf. K. § 273. R. 9; S. § 188. 2.——ἐφεστάμεν for ἐφεστάναι, perf. infin. of ἐφίστημι. This verb is followed by the dative, by the force of ἐπὶ in composition.——χείρ' ἧλε δεξιτερήν. Hoc gestu accipiebant hospites. Bothe.

123–124. παρ' ἄμμι (Epic for ἡμῖν. S. § 64. N. 2) = at our house.——φιλήσαι, *amice a nobis excipieris;* which, says Loewe, the Attic writers express by the phrase ὑποδέχεσθαι εὖ μάλα φιλοφρόνως. The future middle is sometimes passive in signification. Cf. K. § 251. R. 1; S. § 207. N. 6.——ὅττευ (i. e. οὕτινος) σε χρή, *what thou needest*. S. § 181.

N. 1; K. § 279. R. 4. "It was the hospitable custom of the early ages to entertain the stranger, before making any inquiries as to the object of his visit." Felton's N. on Il. 18. 387.

125. ἥ serves to direct the reader's attention to *Παλλὰς Ἀθήνη*, which follows: *this one*, (viz.) *Pallas Minerva*. Cf. S. § 142. N. 2; K. § 244. 6.

126–129. *ἔντοσθεν—δόμου ὑψηλοῖο* = *ἐν ἀνδρῶνι*, i. e. the banqueting room, used by the men, which was large enough to contain several sets of couches, and to furnish room for attendants, musicians, dancers, &c. It was sustained by pillars, in which cavities were formed for the reception of spears and other weapons. —— *ἔγχος.... φέρων, bearing the spear away, he placed it*, or, *he bore the spear away and placed it*. The action expressed by the participle must often be conceived of as one with that of the verb following, and in such cases may be frequently rendered by the English verb. Cf. Butt. § 144. N. 7. —— *δουροδόκης, spear-holder*, i. e. one of the channels of the column, which served as a receptable for spears, &c. See above on v. 126.

130–131. *εἶσεν ἄγων*. See N. on *ἔστησε φέρων*, v. 127. —— *λῖτα*. Wolf, Passow, Rost and Nitzsch make this an accusative plural of *λί*, Epic for *λισσόν*, and connect the following words, *καλὸν* and *δαιδάλεον*, with *θρόνον*. But Heyne, Butt. (§ 58. p. 99; Lexil. No. 41), Thiersch (§ 197. 60), Kühner, and Sophocles (§ 47), make it the accusative singular, which I am inclined to accede to, if for no other reason than the proximity of the epithets *καλὸν* and *δαιδάλεον*, which it seems unnatural to refer to a word so separated from them as *θρόνον*. —— *θρῆνυς, footstool*, required on account of the elevation of the throne.

132–135. *κλισμόν, an arm-chair, a seat for reclining*, not so elevated as a *θρόνος*, but higher than a *δίφρος*. —— *ἔκτοθεν ἄλλων μνηστήρων, apart from the rest who were suitors*. Kühner gives *ἄλλων* the signification of an adverb of place, and translates: *apart from the suitors on the other side*. Cf. 6. 84. —— *μὴ ξεῖνος—ἀδδήσειν, lest the stranger should be disturbed;* literally, *should be satiated, disgusted*. For the construction, cf. S. § 224. 5. —— *δείπνῳ, at his meal*. S. § 202. —— *ὑπερφιάλοισι* is used here in a bad sense: *insolent, overbearing*, although as Butt. (Lexil. No. 102) justly remarks, no such meaning necessarily exists in the word, as may be seen by a comparison of 15. 315; 21. 289; 4. 774; but that it literally signifies, *above what is natural, enormous*. Nitzsch: *overgrown*. —— *μίν*, (common gender) r. fers to Minerva.

136–138. *χέρνιβα, water*, depends on *φέρουσα*. —— *προχόῳ* (S. § 46. 1) *ἐπέχευε, poured it from a pitcher*. —— Some connect *προχόῳ* with *φέρουσα*: *bringing it in a pitcher* Leake (North. Greece, iii. 253)

says that the *νίψιμον*, or washing of the upper classes before and after meals, is practised in every part of Greece, as in the time of Homer. —— *νίψασθαι*=*ὥστε νίψασθαι*. S. § 220. 1.

140. *εἴδατα, food, victuals.* "Nihil aliud quam *pulmenta*, quicquid cum pane et carne comeditur." Loewe. —— *χαριζομένη παρεόντων, imparting freely of what was on hand.* K. § 273. 3. b; S. § 178. 1.

143. *αὐτοῖσιν. Dat. commodi* after *οἰνοχοεύων*. —— *θάμ'* for *θαμά, frequently.* —— *ἐπώχετο* is used absolutely.

147–149. *παρενήνεον.* Nitzsch says, that the Schol. incorrectly refers this to the intemperance of the suitors. —— *κοῦροι*=*θεράποντες.* Not slaves. —— *ἐπεστέψαντο, filled to the brim*, i. e. so full that the liquor rose somewhat above the rim, and formed a kind of cover or crown. Cf. Butt. Lexil. No. 50. There is no reference, as Crusius observes, to the use of garlands; but Loewe thinks otherwise. —— *οἱ δ'* refers to the suitors. —— *ὀνείαθ'* for *ὀνείατα.*

150–152. *ἐπεὶ....ἕντο, when they had satisfied* (literally, *had dismissed*) *the desire for drink and food.* —— *τοῖσιν....μεμήλει*, literally, *other things were a concern to their minds = their minds were intent upon other things.* *τοῖσιν* refers to *μνηστῆρες.* *μεμήλει* has the thing cared for (i. e. *ἄλλα*, referring to *μολπὴ* and *ὀρχηστύς*) as the subject in the nominative. This construction is confined to poetry. Cf. K. § 274. R. 1. For the tense of *μεμήλει* cf. S. § 209. N. 4. —— *ἀναθήματα δαιτός, ornaments of a feast.*

153–157. *κίθαριν—φορμίζων.* This, as well as the converse expression, *φόρμιγγι κιθαρίζειν*, shows that the *cithara* and *phormingx* were nearly or quite the same instrument. —— *παρά, among.* —— *ἀνάγκῃ, from necessity.* Cf. 14. 27. He was obliged against his will to play for the suitors. —— *ἀνεβάλλετο, began*, followed by *ἀείδειν.* Hesych. and Apollon. define *ἀνεβάλλετο· προοιμιάζετο, began by way of prelude.* So the Schol. on Pindar Ol. II. 1, cited by Nitzsch: *πρῶτον γὰρ ἔκρουον, εἶτα ἐπῇδον.* —— *πευθόλαθ'* for *πεύθοιντο.* S. § 87. N. 4.

158–162. By a seasonable explanation, Telemachus defends himself from the charge of being the cause of this disturbance, which he anticipated would be brought against him by the stranger. —— *ἤ....εἴπω.* As Mentes was a stranger, who might perhaps be friendly to the suitors, Telemachus deprecated his displeasure, on account of the freedom of speech in which he was about to indulge. —— *ὅ,ττι* for *ὅ,τι.* The particle *κέν* belongs to the relative, giving it indefiniteness, *whatever.* Cf. Jelf's Kühn. § 828. 2. —— *ταύτα μέλει.* Cf. N. on v. 151. ——*φεῖ', easily* they give their attention to these things.—— *κεῦθται ὄμβρῳ, are rotting in the rain.* This expression is used of one long dead. —— *κείμεν'—κυλίνδει.* In a succeeding and closely con-

nected sentence, the participial construction is sometimes changed into that of the verb and nominative case. Cf. Kühn. (Jelf's) § 705. 4. —— εἰν for ἐν. —— κῦμα has here a collective sense = κύματα. K. § 243. 1. —— The object of κυλίνδει is ἃ understood, referring to οἱ λεύκ' ὀστέα.

163–165. εἰ—ἰδόλατο—κ' ἀρησαίατ'. The optative is used both in the protasis and apodosis, when the condition is a mere supposition, and when the result is only an indefinite, supposed or possible one. Cf. K. § 339. II. a. S. § 217. 2. For the form of ἰδόλατο and ἀρησαίατ', cf. N. on v. 157. —— ἐλαφρότεροι πόδας (S. § 167)—ἢ ἀφνειότεροι, *swifter of foot than rich*, i. e. swift of foot to a higher degree than rich. "When two adjectives are compared with each other, so as to signify that the property or quality is found in a higher degree in one than in the other, both of them are put in the comparative." Mt. § 456. Cf. also K. § 323. 4. For the construction of χρυσοῖο and ἰσοθῆτος, cf. S. § 188. 1.

166–169. νῦν δ', *ut nunc sunt res.* Nitzsch. —— ἅς, i. e. either upon the land or sea; cf. vs. 161–2. —— ἀπόλωλε κακὸν μόρον, *has perished by an evil fate.* For the construction, cf. K. § 278; S. § 164. —— θαλπωρή, *hope;* literally, *warmth.* —— εἴπερ, *even if.* The apodosis is, οὐδὲ.... θαλπωρή. Supply αὐτὸν before ἐλεύσεσθαι. —— δ' = γάρ.

170–173. πόθεν εἰς ἀνδρῶν, *from what nation are you? unde terrarum?* K. § 273. R. 10; S. § 188. 2. —— ἀφίκεο has here the signification of the perfect. K. § 256. 3; S. § 212. N. 1. —— τίνες ἔμμεναι εὐχετόωνται, *whom do they announce* (literally, *boast*) *themselves to be?* This expression usually has reference to one's family. ἔμμεναι, Epic for εἶναι. S. § 118. εἰμί. N. 2. εὐχετόωνται for εὐχετῶνται = εὔχονται. —— πεζόν, *on foot = by land*, opposed to *in ship*, or *by water*. S. § 124. 2.

174–177. ἀγόρευσον—εἰδῶ. The imperative of the aorist expresses a *momentary* action. It belongs always to the present time but points to the future. Hence, as here, it is followed by the subjunctive. K. § 257. R. 4. The choice of the aorist or present, which denotes *continuance* of action, depends upon the mind of the speaker or writer K. § 257. 1; S. §§ 212. 2; 214. 3. —— ἠέ—ἤ, *whether—or.* —— ἵκαν, *came to*, (Voss: *visited*,) Epic for ἦεσαν, imperfect of εἶμι. Mt. § 219. 4; S. § 118, *sub voce.* It is here followed by the accusative ἠμέτερον δῶ (i. e. δῶμα), denoting the place *whither*. K. § 277; S. § 170. Nitzsch, however, with the Schol., explains ἵκαν as put for ἦσαν, pluperfect of οἶδα, *knew, were acquainted with.* So Bothe explains it: *noverunt*, itaque adierunt. —— ἐπιστροφος ἦν ἀνθρώπων, *was one who associated with men, was conversant with men.* K. § 273. 5. g; S.

§ 185. This clause contains the reason why Ithaca was frequented by many strangers, viz., the extensive acquaintance which Ulysses had with men.

181. *υἱός*. Nominative by attraction with the subject of *εἴχομεν*. K. 307. 4; S. § 161. 1. —— *Τυφλοῦσι*. Cf. N. on vs. 105, 117.

182-184. *ὧδε, hither*. K. § 303. 2. Bothe interprets *ὧδε, thus*, i. e. *ξὺν νηῒ*. —— *ἀλλοθρόους, speaking a different language*. —— *Τεμέσῳ*. *Temese* or *Temase*, according to the best interpreters, was a town upon the island of Cyprus, although Strabo and the Schol. make it *Tempse* or *Temsa*, the later Brundusium. —— *μετὰ χαλκεόν, for brass, after brass*. *μετὰ* with its case here denotes the object or purpose of *πλέων*. K. § 294. ii. 1.

185-186. *νῆυς δέ μοι ἥδ' ἕστηκεν, but my ship is stationed yonder*. *ἥδε* is here used as an adverb of place, the speaker probably pointing with his finger in the direction where his ship lay. Butt. § 127. 1; S. § 149. 1. —— *ἐπ' ἀγροῦ*, literally, *in the country* (opposed to the city) i. e. on the shore remote from the city. —— *πόληος*, Epic for *πόλεος*. S. § 43. N. 4. —— *Ῥείθρῳ, ὑπὸ Νηΐῳ*. Some think that the Laertian capital of Ithaca was at Polis, on the western side of the northern part of the island. If so, it would appear that Mount Neium, below which it lay, was the mountain of Oxoi, and its southern summit the hill Hermes, from which Eumæus (16. 471) saw the ship of the suitors entering the harbor, and also that Rheithrum, which was under Neium, but not near the city (*νόσφι πόληος*), was in the bay of Afáles towards Perivólio. So Leake (Travels in North. Greece, iii. p. 47), who thinks that this position for Rheithrum accords perfectly with the fiction of the poet, that Mentes was on his passage from Taphus (i. e. Meganisi) to Temese (in Calabria, according to Leake, l. c. Cf. N. on v. 184), as the bay of Afáles was more in his route than any other harbor in Ithaca. But Mure (Journal of Tour in Greece, i. p 61 seq.), following Gell's conjecture in opposition to what he terms the northern faction of Ithacan topographers, makes the Neium of Homer, Mount Stefano or Meravugli, in the southern division of the island, and contends with much plausibility that Aetó, on the north-western part of the southern division of the island, near the narrow isthmus which joins the two divisions, is the site of the ancient capital.

188-193. *ἐξ ἀρχῆς, from the beginning* = of old. —— *εἴπερ .... ἤρεσα, if* (for the sake of testing the truth of what I have said) *you should go and ask* (cf. N. on v. 127) *the aged hero Laertes*, he would tell you the same things. Cf. v. 204; Il. 1. 580, where the apodosis is also wanting. For the subjunctive after *εἴπερ* unaccompanied by *ἄν*, cf. S. § 214. N. 5. —— *παρειθεῖ* for *παρατίθῃσι*. S. § 117. N. 1; K. § 172

R. 8. —— εὖτ' ἂν = ὅταν, *when, as soon as.* —— κατὰ—λάβῃσιν (tmesis), *takes hold of, comes upon.* —— ἑρπύζοντ', *creeping*, finely expresses the slow and infirm step of Laertes, who was now old and broken down with trouble. —— γουνόν (from γόνος), *the fertile field.* Some by a wrong derivation from γόνυ translate: *elevated field.*

194-199. δὴ γάρ, Epic for γὰρ δή, *for now*, introduces the reason that Mentes had stopped at Ithaca. —— μὲν—εἶναι, σὸν πατέρ'. See N. on v. 125. —— ἔφαντ'. S. § 157. N. 8. (1). —— ἐπιδήμιον εἶναι, *is at home* = has returned home. —— ἀλλὰ.... κελεύθου, *but the gods now injure him in respect to his way = hinder him from returning.* Cf Mt § 338; S. § 188. 1. Nitzsch cites 4. 469, as a parallel construction. —— οὐ γάρ πω, *for not yet.* —— ἀλλ' ἔτι που, *but still somewhere.* Minerva speaks indefinitely, so as not to betray herself. —— ἔχουσιν = κατέχουσιν. —— κεῖνον for ἐκεῖνον. S. § 70. N. 1.

200-205. ὡς.... βάλλουσι, *as the immortal gods suggest to my mind.* ἐνὶ θυμῷ. Prepositions with the dative are sometimes joined, by what is called *pregnant construction*, to verbs of motion, and with the accusative to verbs of rest, as the speaker regards the state of rest following on the completed motion, or the motion which precedes and is implied in the state of rest. Here ἐνὶ θυμῷ βάλλουσι = *impress upon and cause to remain in my mind.* Cf. K. § 300. 3. —— τελέεσθαι for τελέσεσθαι, with passive signification. See Carmichael Gr. Verbs, p. 274; S. § 207. N. 6. —— οἰωνῶν σάφα εἰδώς, *well versed in auguries taken from the flight of birds = a good augur.* By this disclaimer, Minerva gave a remote intimation of her divinity, inasmuch as mortals were indebted to divinations for their knowledge of the future. —— οὔτοι ἔτι δηρόν γε, *not indeed much longer.* —— δέσματ', poet. for δεσμοί. —— ὅς κε νέηται, *quomodo redeat.*

207-212. εἰ δή, *whether truly.* —— τόσος = τηλίκος, *so great.* —— αἰνῶς, *very much, exceedingly*, qualifies ἴοικας. —— κεφαλὴν and ὄμματα are accusatives synecdochical. S. § 167. The expression = *in your whole appearance.* As we say: *from head to foot.* —— τοῖον (= τοίας), *thus*, qualifies θαμά. Some give τοῖον this sense: *thus as you and I do at this time.* —— ἱμειγόμεθ' refers to Mentes and Ulysses. —— τὸν = αὐτόν. S. § 142. 1. —— ἐς Τροίην ἀναβήμεναι (for ἀναβῆναι. S. § 92. N. 3), *embarked, set sail for Troy.* For its construction after πρίν, cf. S. § 220. 2. —— ἔβαν for ἔβησαν. S. § 117. N. 17. (3). —— ἐκ τοῦδ' (ἐκ τοῦ δ', Nitzsch), sc. χρόνου. —— κεῖνος. Voss (cited by Nitzsch) on Aratus 75, says that it must be κεῖνος, when the preceding word is the more important, and ἐκεῖνος, when it is not so. Cf. Il. 18. 188; 24. 90.

214-216. τοιγάρ, *therefore.* —— τοὶ for σοί. S. § 64. N. 2. —— ἐμὲ

—τοῦ ἔμμεναι, *that I am his.* S. § 175. N. 2; K. § 273. 1. —— γόνον = γένος, *origin.* So Nitzsch and Crusius. But Voss, Bothe and others, after the Schol., interpret, *father*, the abstract being put for the concrete. Cf. K. § 238. R. 1.

217-218. ὡς.... ἀνέρος, *O that I were the son of some fortunate man.* For the construction of ὄφελον, cf. S. § 217. N. 3. τεῦ, Ion. and Dor. for τοῦ = τινός. S. § 68. N. —— For the accentuation of ἔπι (i. e. ἐπί), see N. on φίλων ἄπο, v. 49.

219-220. ὅς ἀποτμότατος—τοῦ—γενέσθαι. The proposition containing the relative is placed first when it expresses the leading idea. S. § 150. 4. —— μὴ τοῦτ' ἐρεείνεις. S. § 165. 1.

222-223. οὐ μὲν for οὐ μήν. The particle μὲν is in Homer so frequently put for μήν, that it needs no further notice, except in special cases. Suffice it to say, that it usually has the sense of μήν, when it stands in the connexion ἦ μέν, οὐ μέν, καὶ μέν, ἀτὰρ μέν, etc. See Crusius' Lex. (Smith's Translation). —— νώνυμνον, *ignoble;* literally, *without a name* (νή, ὄνυμα). —— τοῖον. Cf. Æn. 1. 609, "qui te talem genuere parentes." —— Πηνελόπεια for Πηνελόπη.

225-229. ὅμιλος, *crowd, throng.* —— ὅδ'. See N. on οἵδε, v. 76 —— ἔπλετο, syncopated for ἐπέλετο, imperfect (Rost, 2 aor.) of πέλω, in the sense of εἰμί. —— τίπτε (for τίποτε. K. § 207. 6) δέ σε χρεώ (sc. ἔχει or ἱκάνεται), *what necessity presses you?* Nitzsch, in view of 4. 634, would supply ἐστὶ only. —— εἰλαπίνη ἠέ. A synizesis for εἰλαπίνη ἠέ, as it is found in some editions. —— ἔρανος, *a social meal,* to which each partaker contributes a share. It resembled our picnics. Such convivial parties or clubs were quite common at Athens, the members of which were called ἐρανισταί. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 398. It seems to have been a feast where strict order and propriety prevailed, and thus from the disorder it is inferred by Mentes that the present feast is not of this kind. Nitzsch denies that ἔρανος in this sense is used in Homer, and takes it in a general signification, *a friendly entertainment,* an entertainment of princes with a king who is superior. —— ὥστε = ὅτι, *for.* —— ὑπερφιάλως belongs to ὑβρίζοντες, *immoderately insolent.* Butt. (Lexil. No. 102) says that ὑπερφιάλως is entirely free from any meaning strictly reproachful, and serves here to heighten the reproach already fully expressed in ὑβρίζοντες. Cf. N. on v. 134. —— αἴσχεα πόλλ' ὁρόων, *at sight of many disgraceful deeds.* The participle here assigns the cause of the preceding proposition. Mt. § 565. 2. —— ὅστις πεπνυμένος γε μετέλθοι, *at least should any of good sense come.* γε limits the assertion νεμεσσήσαιτό κεν ἀνήρ, by annexing the condition on which it would be true. Kühn. (Jelf's) § 735. 5.

231-233. ἐπεὶ ἦρ δή, κ. τ. λ. The principal clause, 'I will tell thee,'

is sometimes omitted. Cf. 3. 103; Il. 3. 59. —— *μέλλεν—ἔμμεναι, was about to be* in all probability = *bid fair to be.* Cf. Butt. § 150. p. 440. —— *ποτέ, once.* —— *ἀνὴρ* refers to Ulysses.

234-238. *ἐτέρως ἐβάλοντο, determined otherwise.* Nitzsch, with Spitzner, would read *ἐτέρωσ' ἐβάλοντο.* Bothe prefers *ἐβόλοντο,* while Butt. (Lexil. No. 35), finding no parallel example of *ἐβάλοντο,* is inclined to adopt *ἐβούλοντο.* So Thiersch § 168. 12. —— *ἄϊστον, invisible.* The idea is, that the gods had rendered it uncertain whether Ulysses would ever be seen again by his friends. —— *ἐποίησαν.* Cf. N. on *ἀφίκεο,* v. 171. —— *περὶ πάντων, above all.* Mt. § 589. —— *θανόντι περ, even though he were dead.* —— *ὧδ', thus.* —— *εἰ—ἀπαπολμην, εἰ—δάμη.* The optative in the apodosis, following *εἰ* with the indicative, expresses uncertainty, possibility, inclination. Cf. K. § 339. 3. a; S. § 217. 2. The indicative of the historic tenses is used in the protasis, when the condition is regarded by the speaker as something not existing or impossible. Cf. K. § 339. I. a; S. 217. N. 4. —— *φίλων ἐν χερσὶν* in Ithaca.

239-240. *τῷ, then,* i. e. if he had died among his friends. —— *κέν—ἐποίησαν, would have made.* The condition here being assumed as certain, the apodosis takes the indicative as expressive of something certain and not to be doubted. Sometimes the optative is found in the apodosis after a protasis of certainty, when for some reason the speaker wishes to represent the result as uncertain, and hence this is a less decided and more polite way of expressing the notion of the future indicative. Mt. § 508. *b*; K. § 333. 7; S. § 213. 5. —— *ἀνηρείψαντο, have snatched up, carried off.* The aorist is so often used where we should employ the perfect or pluperfect, that it needs no further notice. Instead of *Ἅρπυιαι* we find *θύελλαι,* 4. 727.

243-244. *κάλλιπεν* for *κατέλιπεν.* —— *κεῖνον—οἶον, him alone.* —— *ἔτευξαν, have prepared, have caused to happen.*

245-248. *ὅσσοι—ἄριστοι, as many chiefs as.* —— *Δουλιχίῳ.* According to Strabo, this island was one of the Echinades, in which opinion Leake (Travels in North. Greece, iii. p. 50) concurs, identifying it with Petalá, the largest of the group. It lay S. E. of Ithaca. —— *Σάμῃ, Samos,* now Cephallenia, an Ionian island, S. W. of Ithaca, from which it is separated by a strait of six miles. —— *Ζακύνθῳ, Zacynthus,* now Zante. It lies S. of Cephallenia. *Ζακύνθῳ* is feminine, *ὑλήεντι* being used as as an adjective of two terminations in this place. Cf. 9. 24. All these islands were subject to Ulysses. —— *κραναήν, rocky, craggy.* "Scopulos Ithacæ." Virg. Æn. 2. 272. —— *κάτα.* See N. on *φίλων ἄπο,* v. 49. —— *τόσσοι, so many,* responds to *ὅσσοι.* —— *οἶκον, substance, property.*

249-251. ἦ δ' οὔτ' ἀρνεῖται. Penelope feared to deny positively their suit, and hence she contrived the artifice of the web (2. 96), to protract the time of decision as long as possible. —— οὔτε—δύναται = οὐχ ὑπομένει Nitzsch. —— τελευτὴν ποιῆσαι = τελευτῆσαι. The sense is: *nor has she resolution to bring the affair to an end;* or perhaps: *nor is she in a condition to bring, &c.* —— τάχα, *soon.* —— μὲ—αὐτὸν for ἐμαυτόν. S. § 66. N. 4. —— καί, *also, even,* gives emphasis to the pronoun.

252-254. ἐπαλωστήσασα, *being displeased at* (ἐπὶ) what she had heard. Some render: *pitying him.* —— ὦ πόποι. See N. on v. 32. —— ἦ δή, *yes indeed.* —— πολλὸν is usually taken with δεύῃ (so Voss), *you very much want.* But Crusius suggests that it stands for ἐκ πολλοῦ in connection with ἀποιχομένου, *absent a long time, long absent.* —— ἀφείη. The optative here depends upon a verb of present time. In such cases it usually denotes *uncertainty or probability.* S. § 216. N. 1; K. § 333. 5.

255-259. εἰ γὰρ—σταίη. The apodosis begins at v. 266. —— ἐλθὼν —σταίη. Cf. N. on ἔστησε φέρων, v. 127. —— δύο δοῦρε, according to the practice of the Homeric heroes. Cf. Æn. 1. 313. —— τοῖος ἐών begins a parenthesis which ends with v. 264. —— Ἐφύρης. The best commentators, such as Nitzsch, Crusius, Bothe, with the Schol., take this to be the Ephyra of Thesprotia, because on his way home from Ephyra, Ulysses came to the Taphians who were north of Ithaca.

260-263. καὶ κεῖσε, *even there.* —— ὄφρα....χρίσθαι, *in order that he might have it* (i. e. φάρμακον) *to besmear his arrows.* For the construction of ἰοὺς χρίσθαι, cf. S. 207. 3; K. § 250. 1. d. χρίσθαι explains the object or purpose of οἱ εἴη φάρμακον. Mt. § 532. *d.* The use of poisoned arrows is always characterized by the Greek and Roman writers as a barbarous custom (cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 833), and hence Ilus would not give the poison to Ulysses, because he revered the immortal gods.

265-266. In consequence of the intermediate clauses, τοῖος ἐών is repeated from v. 257. —— ὁμιλήσειαν—κ'—γενοίατο. See N. on 163-4. Kühner (§ 418. b. Jelf's ed.), however, interprets ὁμιλήσειαν in this place as the optative, expressive of a wish. But this is evidently a continuation of the construction from εἰ γὰρ—σταίη (v. 255), for which it is almost an equivalent, and cannot be regarded other than a supposition.

267-270. θεῶν ἐν γούνασι κεῖται, *lie in the knees of the gods = depend upon the will of the gods.* "The expression is founded on the fact, that suppliants embraced the knees of the persons supplicated." Felton's N. on Il. 17. 514. Bothe and Nitzsch interpret: *in the power*

of the gods, on the ground that in the early language this was denoted by the word *knee*. —— ἤ κεν νοστήσας ἀποτίσεται. The particle κέν with the future indicative, makes the proposition conditional. The condition is generally wanting. Here we might interpret: *whether having returned he shall take vengeance* (in case he does return). See K. § 260. 2. (1); Mt. § 599. *d*. —— ὅππως for ὅπως, *how, in what manner*.

271–274. εἰ δ' ἄγε, *come now*. This phrase fully written, would be εἴ δὲ βούλει, ἄγε. —— μύθων. S. § 182; K. § 274. 1. b. —— πέφραδε, Epic 2 aor. imperative of φράζω. S. § 78. N. 2. —— ἐπιμάρτυροι, *witnesses thereto* (ἐπί). —— ἐπὶ σφέτερα, *ad sua*, suam quemque domum Bothe. —— ἄνωχθι, imperative 2 perf. of ἀνώγω, with signification of the present.

275–278. μητέρα.... πατρός, *as to your mother, if she is very desirous of being married, let her return to her father's house*. μητέρα here stands for μήτηρ (S. § 230. 3), the construction being continued from ἄνωχθι, but changed afterwards for the milder ἄψ ἴτω. Cf. Kühner (Jelf's) § 581. 1; Mt. § 298. 3, who supposes that the poet had in his mind ἀπόπεμψον or ἀπιέναι κέλευε. So Nitzsch. —— οἱ δὲ refers to the father and relatives of Penelope. —— ἕδνα. This word signifies, (1) *presents* given by the suitor, (*a*) to the bride, (*b*) to the father of the bride; (2) *presents* or *dowry* given by the father to the bride, which is the meaning of the word here. —— ὅσσα.... ἕπεσθαι, *as many as is befitting to bestow with* (literally, *to follow with* = accompany) *a dear child*. ἐπὶ here denotes accompaniment. Mt. § 403. 6. *a*.

279–283. σοὶ δ' αὐτῷ for σεαυτῷ δέ. —— αἴ κε = ἐάν. —— νῆ' for νῆα. —— ἔρχεο πευσόμενος, *go to inquire*. See N. on πευσόμενον, v. 94. —— ὄσσαν, according to Butt. (Lexil. No. 86), is a *rumor* or *report*, in contradistinction to what comes under personal observation, or is authentic intelligence. 'Rumor' springs from such obscure origin, and spreads with such wonderful rapidity, that the ancients looked upon it as not proceeding from men, but as something divine; and hence it was said to come ἐκ Διός, and was called the messenger of Jupiter, Διὸς ἄγγελος.

286–292. ὅς γάρ = οὗτος γάρ. —— δεύτατος = ἔσχατος, *the last*. —— εἴ μίν κεν (i. e. ἐὰν μὲν)—ἀκούσῃς, by the force of ἄν followed by the aorist subjunctive, is a future preterite: *if you shall have heard*. Butt. § 139. 12; K. § 255. R. 9. —— τλαίης, *you may bear it*, softer than τλῆθι, *bear it*. —— εἰ δέ κε τεθνηῶτος ἀκούσῃς, *but if you shall have heard that he is dead* (S. § 222. 2). τεθνηῶτος for τεθνεώτος, 2 perf. part. of θνήσκω. This same idea is repeated in the negative form μηδ' ἔτ' ἐόντος, which must not be regarded as pleonastic, but designed to give fullness and pathos to the expression. —— δὴ ἔπειτα is to be read with

synizesis. —— χεῦαι, Epic for χεῦσαι, put for the imperative ἔθελε or θέλε being supplied in the mind of the speaker. S. § 219. N. 6.

293-297. ἐπὴν—τελευτήσῃς. See N. on εἰ μέν κεν ἀκούσῃς, v. 287. —— φράζεσθαι for the imperative, as χεῦαι, v. 291. —— ἀμφαδόν, *openly*, opposed to δόλῳ. ——νηπιάας ὀχέειν, *to practise childish play* = *to behave like a child.* νηπιάας for νηπιᾶς, contr. of νηπίεας, accus. plur. of νηπίη. —— τηλίκος, *of such an age*, i. e. the age of childhood. Telemachus was now 21 years of age. —— ἐσσί, Epic for εἶς.

298-302. ἤ οὐκ is to be read with synizesis. —— οἷον κλέος, κ. τ. λ. It is well remarked by Müller (Lit. Anc. Greece, p. 59), that "the exhortation twice addressed to Telemachus (cf. 3. 200) in the same words, to imitate the example of Orestes, produces an undefined expectation that he himself may attempt something against the suitors; nor is its true meaning perceived until Telemachus places himself so undauntedly by his father's side in the contest, 21. 433. —— ἐπ' ἀνθρώπους = ἐν ἀνθρώποις, but more vivid, as it expresses the motion of Orestes' fame among men. —— πατροφονῆα. Thus Ægisthus is called, because he slew the father of Orestes, as appears from the epexegetical clause, ὅς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα. —— φίλος for φίλε. S. § 157. N. 11. —— ἔσσ', i. e. ἔσσο, for ἴσθι. —— τὶς (=ἕκαστος)—ὀψιγόνων, *all posterity.* —— εὖ εἴπῃ. Schol. εὐλογήσῃ. εὖ=ἀγαθά, the first accusative after εἴπῃ. S. § 165. N. 2.

303-305. ἤδη with the future signifies, *immediately.* —— οἵ πού με μάλ' ἀσχαλόωσι (for ἀσχαλῶσι) μένοντες, *who perhaps are very angry at waiting for me* (S. 222. 1); *who anxiously await me*, Crusius. —— μελέτω, sc. τοῦτο, *let this be an object of concern.*

307-308. φίλα φρονέων, *being well disposed* towards me. —— αὐτῶν refers to ταῦτα.

309-313. ἐπειγόμενός περ ὁδοῖο, *although* (περ) *longing to pursue your journey;* literally, *hastening after your journey* = λιλαιόμενόν περ (*very much*) ὁδοῖο, v. 315. For the genitive, cf. S. § 182. —— Construct ὄφρα with κίῃς. —— τεταρπόμενος, Epic for ταρπόμενος, 2 aor. part. of τέρπω. —— κειμήλιον, literally, *a thing which is laid up;* hence, *something highly valued.* Here, with ἐξ ἐμεῦ, *a keepsake from me.* —— ξεῖνοι, *hosts.* —— ξείνοισι, *guests.* It was a part of the ancient laws of hospitality, to dismiss a guest with presents and good wishes.

315-318. μὴ—κατέφυκε. S. § 218. 2. —— ὅ,ττι κε—ἀνώγει. "Read either with Hermann, ἀνώγῃ, or with Nitzsch, ὅττι τε." Jelf's Kühn § 827. *Obs.* 2. —— ἀνερχομένῳ from Temesa. —— δόμεναι=δίς. —— μάλα καλόν. See v. 312. —— ἑλών, *receiving* in turn, whenever he should visit Mentes. —— σοὶ δ' .... ἀμοιβῆς, *and it shall be worth to you* (= it will bring you in) *a gift in return.*

320–324. ἀνοπαῖα = ἀνωφερές, *upwards*, according to Empedocles in Eustath., to which Crusius inclines. Aristarchus writes ἀνόπαια, *like an eagle*. Voss and Nitzsch: ἀν' ὀπαῖα, *through the aperture for smoke*. The first of these significations is to be preferred, retaining the etymological idea, 'towards the aperture through which the smoke escapes.' —— ὑπέμνησέν τέ ἑ πατρός, *and reminded him of his father*. S. § 182. N. 2. —— ὀΐσατο, Epic 1 aor. mid. of οἴομαι. —— θεὸν εἶναι, sc. αὐτόν. Telemachus thought that his visitor was a god, but did not know that it was Minerva. —— αὐτίκα δὲ κ. τ. λ. He immediately mingled with the suitors, to avoid awakening their suspicion in respect to the visit of the stranger.

325–327. σιωπῇ, *in silence*. —— εἷατ' (i. e. εἵατο, Epic for ἧντο) ἀκούοντες, *sat listening*. —— ὃν .... Ἀθήνη, *which Minerva had ordained* (to be made) *from Troy*. The goddess was angry with the Greeks, in consequence of the violence offered by Ajax Oileus to Cassandra in her temple. See N. on 4. 502. ἐπευείλατο, mid. as active. S. § 207. N. 4

328–332. ὑπερῳόθεν, *from the upper story*, where, in Homer's time, were the women's apartments. In subsequent times, the female apartments were on the same floor with those of the men. —— κλίμακα, accusative of *way*, in dependence upon κατεβήσατο. K. § 279. 6; S. § 164. —— οὐκ οἴη, *not alone*. —— ἅμα τῇγε, *together with her*. —— μνηστῆρας. See N. on ἡμίτερον δέ, v. 176.

337–344. οἶδας. The more common form is the irregular οἶσθα, and in this passage a Schol. says that Zenodotus wished to read οἶδεις, to which reading Aristarchus did not object. —— τῶν refers to θελκτήρια. —— καθίκανε, *has come upon*, here constructed with the accusative, but in later writers with the genitive. Mt. § 330. *Obs.* Crusius remarks that is spoken only of disagreeable things. —— τοίην γὰρ κεφαλὴν = *such a person*. The tender recollections which the mournful song of the bard called up in the mind of Penelope, are finely conceived, and bespeak the reader's favorable regard for the princess. —— καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος. Hellas was originally the name of a city and afterwards of a district of Thessaly, and hence, in connection with Argos, as these were the extremities of the country, it is put for the whole of Greece. It was afterwards included in the tetrarchy of Phthiotis. Cf. Müller's Dorians, i. p. 490.

346–349. τί τ' ἄρα .... τέρπειν, *why are you unwilling* (literally, *why do you envy*) *that the agreeable bard should delight*. —— αἴτιος, *blamable*. The sense is, that neither the singers or poets are the cause of those misfortunes which are the themes of their songs, and therefore are not worthy of censure. —— ἑκάστῳ limita διδόναι, drawn from the preceding proposition.

350-352. *τούτῳ δ' οὐ νέμεσις, he is not to be censured;* literally, *censure is not to him.* —— *τὴν γὰρ.... ἀμφιπέλεται, for men praise the song more if it is very new to the hearers.* The relative is here followed by the subjunctive, because the attribute of the song is something supposed or possible. Nitzsch renders *μᾶλλον ἐπικλείουσ', accompany with more applause.*

356-359. *οἶκον.* The whole is here put for a part = *thy apartment;* "*gynæceum,*" Loewe. —— *σ'* (i. e. *σά*) *αὐτῆς ἔργα, thine own employments.* —— *μῦθος—μελήσει.* See N. on v. 151. —— *τοῦ.... οἴκῳ = ἐγὼ γὰρ οἰκοδεσποτῶ.* With a little variation in the last, these lines are found in Il. 6. 490-493.

360-364. *βεβήκει.* The pluperfect denotes here the rapid accomplishment of the action. It may, however, be rendered as = aorist, *she went within the house.* —— *ὑπερῷ'* for *ὑπερῷα.* Cf. *ὑπεροῖόθεν,* v. 328. —— *ὄφρα, until,* is here followed by the indicative, because it refers to something which actually took place.

365-367. *ὁμάδησαν, tumultuabantur,* ut solet turba congregata. Bothe. —— *σκιόεντα, shady, dim.* The apartments were so called because light was only admitted through the door. —— *παραὶ* for *παρά,* as an adverb. —— *λεχέεσσι.* Dative of place *where.*

369-371. *νῦν μὲν δαινύμενοι τερπώμεθα, let us now delight ourselves in feasting.* S. §§ 215. 1; 222. 3. —— *καλόν, pleasant, agreeable;* not *fit, becoming,* as it is here rendered by some. —— *αὐδήν.* Synecdochical accusative.

373-375. *ἠῶθεν, from the dawn = at the dawn* of the coming day, as we say, *to-morrow morning.* —— *ἀγορήνδε* limits *κιόντες.* —— *καθεζόμεσθα κιόντες.* See N. on v. 127. —— *ἀπηλεγέως, openly, unreservedly.* —— *ἑξείναι μεγάρων* is epexegetical of *μῦθον,* and depends in like manner upon *ἀποείπω.* —— *ὑμά,* Epic for *ὑμέτερα.* —— *ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους, entertaining one another at your own houses* (so the Schol. *ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλους καὶ ἀμοιβῆς ἀποδεχόμενοι*); *changing by houses = going from house to house.* Crusius.

376-380. *τόδε* refers to *ἀνδρὸς.... ὀλέσθαι.* —— *ἐπιβώσομαι* for *ἐπιβοήσομαι.* —— *αἴ κέ ποθι Ζεύς.* Supply *σκοπεῖν* or *πειρᾶσθαι,* to see *whether Jupiter,* &c. Cf. K. § 344. R. 9; Rost § 121. N. 3. —— *δῷσι* for *δῷ.* S. § 117. N. 17. (8). —— *νήποινοι.... ὄλοισθε.* The protasis may be mentally supplied from the preceding verse: if Jupiter would grant, etc., *then you might perish,* etc.

381-382. *ὀδάξ ἐν χείλεσι φύντες, biting their lips;* literally, *growing on to, fastening to their lips with their teeth* in suppressed anger.

383-387. Antinous was the most insolent of the suitors (Od. 4. 629),

and strove to obtain the hand of Penelope, principally in order to get possession of the sovereignty of Ithaca. He was the first who fell by the hand of Ulysses. —— *ὑψαγόρην, one who speaks in lofty terms, a braggart.* —— *ποιήσειεν.* In negative wishes, the optative is accompanied by *μή*, but never by *οὐ*. K. § 259. 3. b; S. § 224. 4. —— *γενεῇ πατρῴῃ.* This is spoken ironically, for Nitzsch has shown conclusively, in his note on this passage, that the throne in those times was not hereditary.

389-393. *ἦ καί μοι νεμεσήσειαι.* Nitzsch prefers the reading: *εἴπερ μοι καὶ ἀγάσσειαι, if on my account*, etc., of which the apodosis is *καί κεν τοῦτ' ἐθέλοιμι.* It must be admitted, I think, that this is more natural than *ἦ* with the interrogation. —— *Διός γε διδόντος, that is (γέ) if Jupiter would grant it.* The genitive absolute here denotes a condition on which Telemachus would wish to receive the kingdom. —— *τοῦτο*, i. e. *τὸ βασιλεύειν*, elicited from *βασιλῆα*, v. 386. —— *τετύχθαι* nearly =*εἶναι.* —— *μέν γάρ, for certainly.* —— *βασιλευέμεν* is the subject of the proposition. —— *οἱ*, i. e. *βασιλεύοντι.*

396-398. *τόδ'*, i. e. the sceptre. —— *ἔχῃσιν.* "In Homer, the subjunctive, with or without *κέν*, is sometimes equivalent to the future indicative." S. § 215. N. 3. —— *αὐτὰρ ἐγὼν κ. τ. λ.* Telemachus declares that whoever may have the kingdom of Ithaca, he will be ruler in his own house. *ἔσομ'* for *ἔσομαι.* —— *δμώων.... Ὀδυσσεύς.* It is hardly to be supposed that the *δμῶες*, such large numbers of whom were in the house of every prince and noble, were all slaves obtained by purchase or in war. The conjecture of Müller (Hist. of Dorians, ii. p. 30) is highly probable, viz., that they were persons taken at the original conquest of the soil. This is supported by the etymology of the word (*δμώς*, from *δαμάω, to subdue*). Ulysses probably increased the number of his *δμῶες* by expeditions for plunder, and hence Telemachus employs *ληΐσσατο*, to make his claim of the right to govern his own household stronger, the servants having been taken by his father in battle. Nitzsch, on Od. 4. 10, says that it signifies a slave in general, whether born such, purchased, or taken in war.

399-404. *Εὐρύμαχος.* He was the most illustrious of the suitors next to Antinous, and the richest of all. —— *ἐν γοίνασι.* See N. on v. 267. —— *δώμασιν οἷσιν, your own house.* Butt. (Lexil. No. 43. Marg. N.) doubts the genuineness of *οἷσιν*, and prefers the various reading *σοῖσιν.* For the possessive pronoun of the third person for the second, cf. Butt. § 127. N. 5. —— *μὴ ἔλθοι.* See N. on v. 386. —— *σ'—κτήματ' ἀποφθίσοι.* S. § 165. 1. —— *Ἰθάκης ἔτι ναιετάωσης, while Ithaca is yet inhabited.* The genitive absolute here denotes *time.* S. § 192.

405-412. *ἔρεσθαι.* Crusius says that the accentuation *ἐρέσθαι*, as

2 aor. infin. would be more correct. —— *εὔχεται εἶναι.* See N. on v. 172. —— *ποῦ.... ἄφορμα, where now is his birth-place and paternal country?* —— *ἀγγελίην πατρὸς—ἐρχομένοιο, tidings of your father's return;* literally, *of your father coming home.* Eurymachus perhaps suspected from the short stay and sudden departure of the stranger, as well as from the altered bearing of Telemachus, that the visit had something to do with the return of Ulysses, whose presence the suitors had so much reason to dread. —— *ἐὸν αὐτοῦ χρεῖος ἐελδόμενος, desiring a debt of his own.* *αὐτοῦ* strengthens *ἐόν.* For the construction of *χρεῖος,* cf. S. § 182. N. 1. —— *τόδ', hither.* —— *οἷον ἀναΐξας ἄφαρ οἴχεται, how suddenly he hastened away.* S. § 222. N. 2. —— *οὐδ' ἐπίμεινεν γνώμεναι, nor did he wait for us to know him.* Crusius makes *γνώμεναι* (i. e. *γνῶναι*) stand for *τὸ γνώμεναι.* —— *εἰς ὤπα, in his looks.* S. § 167. N. 3.

414–416. *οὔτ' οὖν, nor indeed,* or perhaps *οὖν* is to be taken here as a particle of reference, *nor as to that matter.* —— *ἀγγελίης* for *ἀγγελίαις.* S. § 31. N. 3; K. § 211. 5. —— *εἴποθεν ἔλθοι.* Supply *ἀγγελίη* from the preceding clause. Telemachus dissembles the hopes to which the visit of the stranger had given birth. —— *θεοπροπίης = μαντείας.* —— *ἥντινα (= ἐάν τινα)—ἐξερέηται.* See N. on. v. 352.

422–424. *τρεψάμενοι, turning,* is used here reflexively. —— *μένον δ' ἐπὶ ἕσπερον ἐλθεῖν, and waited for evening to come on.* *ἐπὶ* and *ἐλθεῖν* are separated by tmesis. So also *ἐπὶ* and *ἦλθεν* in the next verse. Some take *ἕσπερον* in the sense of *ἑσπερινὸν δεῖπνον.* —— *τοῖσι δὲ τερπομένοισι, while they were taking delight.* The dative here depends upon *ἐπῆλθον.* —— *δὴ..., ἕκαστος, then they went each to his abode to sleep.* *κακκείοντες,* Epic for *κατακείοντες,* denotes the purpose of the verb. S. § 222. N. 3. *οἰκόνδε.* The suitors who came from other islands (v. 245–8), went to the houses of those whose hospitality they were enjoying, while such as resided in Ithaca repaired to their own homes. *ἕκαστος.* Cf. N. on *κήρυκες—οἱ μὲν—οἱ δ',* v. 109.

425–433. Nitzsch and Crusius construct *ὅθι* in this place with the genitive *αὐλῆς, where in the palace.* —— *τῷ—ἅμ', along with him.* —— *Εὐρύκλειε'.* This trusty and honored domestic had the principal charge of the female slaves, and with Eurynome exercised a general superintendence over the household affairs. —— *πρωθήβην ἔτ' ἐοῦσαν, being yet in the prime of youth.* —— *εὐνῇ δ' οὔποτ' ἔμικτο, but he never had intercourse with her.* For *εὐνῇ* in the dative, cf. S. § 195. 2. *ἔμικτο,* syncopated for *ἐμίγετο,* 2 aor. mid. 3 sing. of *μίγνυμι.* The opposite of what is here said of Laertes was quite common among the Grecian princes. Cf. Il. 1. 31. —— *δὲ* in *χόλον δ'* is causal, *for.*

434–438. *ἤ οἱ ἅμ'.* See v. 428, supra. —— *φέρε, ferre solebat,* as is

evident from the following iterative *φιλέεσκε*. —— *οἶξεν*, Epic for *ἔφξεν*, aor. of *οἴγω*. It refers to Telemachus. The narration is here resumed from v. 428. —— *ἕζετο*, sc. Telemachus.

439–444. *ἀσκήσασα*, *having arranged* or *laid carefully away*. —— —— *ἀγκρεμάσασα*, aor. particip. from *ἀνακρεμάννυμι*. —— *τρητοῖς*, *perforated*, in order that it might be joined together. Voss: *beautifully constructed*. —— *κορώνῃ*, *the ring* with which the door was drawn to. It received this name from its resemblance in shape to a crown. It was sometimes called *κρίκος*. —— *ἱμάντι*, *a leathern thong*, which was fastened to the bolt, and drawn through a hole. By means of this the bolt was drawn when the door was to be shut, and fastened to the hook or ring, and when the door was to be opened the thong was loosed and the bolt pushed back. In the progress of improvement the bolt was transformed into a lock. —— *ἔνθ'*, *here*. —— *οἰὸς ἀώτῳ*, literally, *a lock of sheep's wool*; tropically, *the softest*, *the most beautiful of wool*, referring to the nap by which the fineness and beauty of woolen cloths are tested. Cf. Butt. Lexil. No. 33. Some follow the old Schol., attaching to it the literal signification, *flower* of the sheep, and hence, secondarily, *the finest*, *the most beautiful*. —— *πέφραδε* has the signification of the pluperfect.

ODYSSEY II.

1–5. *ἦμος* (prop. = *ἦμαρ*), Epic adv. for *ὅτε*, *when*. —— *ἠριγένεια*, *sprung from the morning*. An epithet of *Ἠώς*, goddess of the morning. —— *ἄρ'*, *then*, introduces the apodosis. —— *εὐνῆφιν*, Epic gen. of *εὐνή*. S. § 31. N. 3. —— *ἐσσάμενος*, *having arrayed himself*, 1 aor. mid. of *ἕννυμι*. —— *θέτ'* for *ἔθετο*, from which *περὶ* is separated by tmesis: *he put on*. The sword was suspended to a belt passing over the shoulder —— *βῆ δ' ἴμεν*, *he proceeded to go* = he went hastily. —— *ἐναλίγκιος ἄντην*, *wholly resembling*, *very like*. *ἄντην*, *placed before*, i. e. in direct comparison with others. So Crusius after Passow.

6–8. *κέλευσεν*. In prose, this verb is constructed with the accusative and infinitive. —— *ἀγορήνδε*, *to an assembly*. —— *κηρυκεσσι*, for *κηρυκεσσιν*. —— *οἱ μὲν* refers to the heralds, *τοὶ δ'*, to the Greeks.

9–12. *ἠγερθεν*, Epic for *ἠγέρθησαν*. —— *ἀγορὴν* here signifies the

place of holding the assembly. —— *οὐκ οἶος.* See N. on 1. 331. —— *ἀργοί, swift.* The word is used primarily of light, in the sense of *glimmering, shining*, and then, in the sense of *rapid*, becomes an epithet of dogs, because when running swiftly, they exhibit a glimmering appearance. Cf. Nitzsch ad loc.

13-14. *θηεῦντο*, Epic imperf. 3 plur. of *θηέομαι* Ion. for *θεάομαι* —— *εἶξαν*, 1 aor. of *εἴκω, gave way*, i. e. paid deference to him by giving him place.

15-20. *ἀγορεύειν, to harrangue.* —— *γήραϊ κυφός, bowed with old age.* —— *μυρία=things innumerable.* —— *καὶ γὰρ κ. τ. λ.* Ægyptius must have been quite old, inasmuch as twenty years previous his son was capable of bearing arms. Hence this proposition, serving to confirm what was said in the line before respecting the age and wisdom of Ægyptius, is introduced by *γάρ.* —— *πύματον.* Antiphus was the last of Ulysses' companions whom the Cyclops devoured.

21-24. *ὁ μὲν* is opposed to *δύο δ'* in the next verse. —— *μνηστῆρσιν ὁμίλει*, i. e. he was one of the suitors. —— *ἔχον πατρώϊα ἔργα, took care of their father's estate.* —— *ἀλλ' οὐδ' ὥς, but not even thus*, i. e. having three sons with him. —— *τοῦ*, i. e. Antiphus. For the construction, cf. S. § 182. —— *τοῖς* depends on *ἀγορήσατο.*

26-34. *θόωκος, an assembly.* —— *ἐξ οὗ*, sc. *χρόνου, since the time when.* —— *ὧδ'.* See N. on 1. 182. —— *τίνα χρειὼ* (for *χρειὼ*) *τόσσον ἵκει, whom does necessity so much urge*, or *upon whom does such necessity come.* —— *νέων ἀνδρῶν* depends upon *τίνα* elicited from the foregoing clause. —— *ἢ οἵ = ἢ ἐκείνων οἵ.* S. § 150. 5. —— *στρατοῦ—ἐρχομένοιο* refers to the approach of a hostile army, an invasion; not the return of the army from Troy. So Nitzsch. —— *ἣν* refers to *ἀγγελίην.* —— *χ'*, i. e. *κέ.* —— *ὅτε πρότερός γε πύθοιτο, since perhaps he has heard it first.* For the use of the optative, cf. K. § 337. 8; S. § 217. 2. —— *δήμιον, relating to the public, of public import.* —— *ὀνήμενος* (2 aor. part. of *ὀνίνημι*), *the lucky man!* The old interpreters supply *εἴη*, making it = *ὄνησιν ἑαυτοῦ λάβοι.* Sophocles (Catalogue of Gr. Verbs) translates it: *God bless him!* —— *οἱ αὐτῷ = ἑαυτῷ.* This speech of Ægyptius illustrates the high excitement even of the aged counsellors, at being thus suddenly called to an assembly for deliberation, which had not been held for nearly twenty years.

35-39. *φήμῃ, at the omen.* Reference is had to the good wishes expressed by Ægyptius at the close of his speech. —— *οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν ἧστο, nor did he sit much longer.* —— *πρῶτον.* He first addresses the aged counsellors, directing his speech in the outset to Ægyptius; afterwards (v. 130) he replies to Antinous.

40. *οὐχ ἑκάς, not far off.* —— *οὗτος ἀνήρ, this man.* By the employ

ment of ἤγειρα (v. 41) in the first person, he shows that οὗτος ἀνὴρ is himself. Zenodotus, however, writes ἤγειρε. —— δὲ = γάρ.

45–49. ἐμὸν αὐτοῦ χρεῖος, sc. πεφανόσκομαι. Cf. N. on 1. 7. —— ὅ μοι κακὸν = κακόν, ὅ μοι. S. § 152. R. 6. Some take ὅ here in the sense of ὅτι. Aristophanes reads ὅ μοι κακὰ ἔμπεσε. —— δοιά, *double, two-fold.* S. § 167. N. 1. —— τὸ μέν, *the one* evil. —— τοῖςδεσσιν, Epic for τοῖςδε = *here.* See N. on 1. 182. —— πατὴρ δ' ὥς, i. e. ὥς πατήρ. —— πολὺ μεῖζον, sc. κακὸν ἔμπεσεν οἴκῳ from v. 45. αὖ—μεῖζον corresponds to τὸ μέν in v. 46. —— ὀλέσσει for ὀλέσει, from which ἀπὸ is disjoined by tmesis.

50–54. μητέρι μοι μνηστῆρες ἐπέχρασον, *the suitors pressed* (literally, *attacked*) *my mother* with their solicitations. μητέρι μοι κ. τ. λ. is what is called *asyndeton epexegeticum*, i. e. it is added to the preceding proposition by way of illustration or explanation, the connective word being omitted. μοί, according to Nitzsch, is the dative of familiar intercourse. —— οἵ, in v. 51, refers to τῶν ἀνδρῶν. The οἷ in the next verse relates to the suitors. —— ἐνθάδε refers to the neighboring islands as well as to Ithaca. Cf. 1. 245–248. —— ἀπεῤῥίγασι, perf. of ἀποῤῥιγέω, with the signification of the present; literally, *feel cold;* hence, *shudder at, are afraid.* —— ὥς κ' αὐτὸς ἐεδνώσαιτο, *that he may perhaps give a dowry.* For the optative, cf. N. on 1. 254. —— ᾧ κ' = τούτῳ ᾧ κ'. —— ἐθέλοι, sc. διδόναι. —— καί οἱ (= καὶ ὅς οἱ) κεχαρισμένος ἔλθοι, *and to the one who should come* (i. e. be) *acceptable to him*, viz. Icarius.

55–59. ἡμέτερον, sc. δῶμα. In some editions we find ἡμετέρου. —— ἱερεύοντες, *slaughtering.* A part of every animal slain for food was offered to the gods, and hence the use of ἱερεύω in the general signification *to slay.* —— ὅς for οἷας. —— οὐ γὰρ ἔτ' (i. e. ἔπεστι) ἀνὴρ—ἀρὴν ἀπὸ οἴκου ἀμῦναι, "*for there is no man to avert the evil from the house.*" Crusius. —— οἷος = τοῖος οἷος, *such as.* S. § 73. 1. —— ἔσκεν, Epic for ἦν. —— ἀμῦναι depends on οἷος. S. § 219. N. 2.

60–62. τοῖοι, *able,* is constructed with ἀμυνέμεν. —— λευγαλέοι τ' ἐσόμεσθα, *we shall be feeble.* Telemachus and those who remained faithful to their absent lord, were far inferior in numbers and strength to the suitors. —— οὐ δεδαηκότες ἀλκήν, *unacquainted with conflict.* "δεδαηκέναι ἀλκὴν dicuntur, interprete Eustathio, qui usu et experantia fortitudinem assecuti sunt." Loewe.

63–67. οὐ γὰρ ἔτ', *for no longer.* —— τετεύχαται, Epic perf. pass. 3 plur. of τεύχω, here = εἰσίν. —— καὶ αὐτοί, *you also.* S. § 144. N. 2. —— μήτι.... ἔργα, *lest being angry at your evil deeds they requite* the wrong. μεταστρέφω literally signifies, *to turn back* or *away;* hence it

takes the signification, *to recompense*, from the idea of turning away is angei from a person who has offended.

68-72. *λίσσομαι—Ζηνός*. The genitive in construction with *λίσσομαι*, denoting the person by whom one entreats or conjures, is after the analogy of the genitive with verbs of touching, inasmuch as the supplicant touched the knees of the image of the divinity to whom he prayed. K. § 273. R. 6; S. § 187. 3. —— *καθίζει*, *convokes*, opposed here to *λύει*, *dissolves*. —— *ὀχέοθε, φίλοι*, "*abstinite, amici*, nec injuri am mihi inferte." Bothe. The sense is: I have sufficient affliction in the loss of my father; cease, therefore, and trouble me no longer. Nitzsch rightly remarks, that the possession of Penelope was a secondary object, the main one being to obtain the kingdom. Cf. 22. 49-53 —— *εἰ μή που*, *unless perhaps*.

73-76. *τῶν* refers to *κάκα* in v. 72, and depends on *ἀπετινύμενοι*, *causing me to atone for these things*. —— *τούτους*, i. e. the suitors. —— *κειμήλια*, *goods*; literally, *things laid up for use*, as clothes, provisions, precious gifts, etc. —— *πρόβατον*, *live stock*, *herds*, the other species of property in which the wealth of the ancients mainly consisted. —— *ὑμίας* is dissyllabic by synizesis. So is *ἡμίας*, v. 86 infra. —— *τάχ' ἄν ποτε*, *perhaps sometime*.

77-79. *τόφρα—ἕως*, *so long—till*. —— *ποτιπτυσσόμεθα* refers to Telemachus and the *γέροντες* whom he was addressing. So Nitzsch.

81. *δάκρυ' ἀναπρήσας*, *shedding tears*. Butt. (Lexil. No. 94) says, that the aorist of *ἀναπρήθω*, besides its signification *to burn*, expresses in Homer *the violent streaming* of a liquid. So here: *with tears streaming down*. —— *οἶκτος δ' ἕλε λαὸν ἅπαντα*. In assemblies such as was here convened, the king took the most important seat, and near him sat the principal men, while the people stood in a circle around them. There has been a diversity of opinion whether the people had a right to speak and vote on such occasions. The affirmative is maintained, among others, by Nitzsch, while Müller (Dorians, ii. 6) thinks, that "the nobles were the only persons who proposed measures, deliberated, and voted; the people was only present to hear the debate, and to express its feelings in a body; which expressions might then be noted by princes of a mild disposition."

85-88. *ὑψαγόρη*. Cf. N. on 1. 385. —— *μένος ἄσχετε*, *ungovernable in rage*, *violent in temper*. *μένος* is a synecdochical accusative. —— *ἐθέλοις δέ κε μῶμον ἀνάψαι*, *you would wish to impute blame to us*. —— *μνηστῆρες Ἀχαιῶν*, *Grecian suitors*; literally, *suitors of the Greeks*. —— *πάρ*, adv., *exceedingly*.

89-95. *εἰσι*=*is at hand*. —— *πάντας μὲν φ' ἕλπει*, *she gives hopes to*

all. ἔλπω in the middle signifies *to hope, expect.* Cf. Butt. Ir. Verbs, p. 94; S. § 207. N. 2. —— ἀγγελίας, *messages* adapted to excite hopes in those suitors to whom they were addressed. —— δόλον τόνδ' ἄλλον, *this other deceit.* τόνδ' shows that the artifice was well known to the assembly. ἄλλον, "*another*, i. e. different, not like the preceding." Crusius. —— στησαμένη μέγαν ἱστόν, *having set up a large web* ("loom-beam," Crus. Lex.). The warp hung from the loom-beam perpendicularly, instead of being stretched out horizontally as with us. —— ὕφαινεν, sc. ἱστόν (= ὕφασμα). See v. 104 infra. For the construction, cf. S. § 164.

97–102. εἰςόκε for εἰς ὅτε, *until.* —— μεταμώνια. Another reading is μεταμώλια. —— εἰς ὅτε κεν—καθέλῃσι. When the time of a present action is limited by another action, the particles ἕως, εἰς, ὅτε, etc., are followed by the subjunctive with ἄν. Cf. Mt. § 522. —— τανηλεγέος, that which stretches out long, *long-extending.* An epithet of death, according to Crusius and others, because the dead body appears longer than when animated with life. —— κατὰ δῆμον, *among the people.* —— αἴ κεν = ἐάν. —— ἄτερ = ἄνευ, *without.* —— σπείρον, *a pallium, blanket,* here used in the sense of *shroud* for the dead. —— κῆται for κέηται, subj. 3 sing. of κεῖμαι. Buttmann prefers κεῖται.

104–109. Crusius would read κεν—ὑφαίνεσκεν, *she was wont to weave* (because we believed her, cf. v. 103). But καί, the reading of Wolf, is altogether preferable. —— ἐπὴν δαΐδας παραθεῖτο. The optative is here employed, because the discourse is concerning a past action often repeated. Cf. Mt. § 521; S. § 216. N. 3. —— τέτρατον for τέταρτον. —— ἀλλύουσαν for ἀναλύουσαν, *unravelling.*

110–114, τὸ μέν, i. e. τὸ φᾶρος. —— ὅτεῳ τε for ὅτινι. —— κίλεται, sc. γαμέεσθαι. —— The subject of ἀνδάνει is ὅς, to be supplied from the relative of the preceding clause. Cf. 9. 110, where ἅς is to be supplied after ἀέξει. See also v. 54 supra. The repetition of the pronoun, when the verbs of the two clauses require different cases, is thus frequently avoided, by omitting the second relative. Cf. K. § 334. 1.

115–120. εἰ δ' ἔτ' ἀνιήσει. The apodosis is omitted, in consequence of the excited state of the speaker's feelings, which lead him off in a long parenthesis. —— τά = ταῦτα. S. § 142. 1. —— ἀνὰ θυμόν, *in her mind.* —— οἷ' for οἷα. —— ἀκούομεν has the signification of the perfect. ἐπίστασθαι can be easily supplied from the foregoing sentence, and the clause may then be rendered: *such as no one of the ancients is reported to have known.* —— τάων (for τῶν. S. § 31. N. 3), αἳ—εὔπλοκαμῖδες, Ἀχαιαί = τάων εὔπλοκαμίδων Ἀχαιῶν, αἵ. —— εὐστέφανος, *having a beautiful wreath.* —— Μυκήνη was the daughter of Inachus and the ocean-nymph Melia. She gave the name to the city Mycene.

121-128. ὁμοῖα νοήματα Πηνελοπείῃ = νοήματα ὁμοῖα νοήμασι τῆς Πηνελοπείης, *arts equal to the arts of Penelope;* or more briefly, *the same arts as Penelope.* Cf. K. § 323. R. 6; S. § 195. N. 2. —— τοῦτο refers to the artifice of the web spoken of v. 105. —— ἐναίσιμον, *rightly.* —— ὅντινα = *such a one as.* Cf. Xen. Anab. 2. 6. § 6, ὅστις αἱρεῖται πολεμεῖν. —— αὐτῇ = οἱ αὐτῇ. —— ποιεῖτ' for ποιεῖται, as middle —— ποθὴν πολύς βιότοιο, *a longing desire for much property,* i. e. a desire in vain indulged for property consumed by the suitors. —— δέ in ἡμεῖς δ' is causal. —— ἔργα, *employments, business.* —— ἴμεν, *will go.* S. § 209. N. 3. —— οὔτε πῃ ἄλλῃ, *nor any where else.* —— Ἀχαιῶν limits τούτῳ, the object of γήμασθαι (Cf. N. on 1. 36), and the omitted antecedent of ᾧ (S. § 151. R. 1), which depends upon γαμεῖσθαι understood.

130-133. οὔπως ἔστι, *it is not possible.* It is remarked by Butt (§ 150. p. 438), that ἔνεστι refers to the physical possibility, *it is possible,* ἔξεστι, to the moral, *it is lawful, one may;* ἔστι stands indefinite between the two, *it may* or *can be done.* —— ἥ μ' ἔθρεψε. It was customary for princesses to put out their children to nurse. Telemachus, therefore, speaks of it as a ground of obligation to his mother that she nursed him herself. —— πατὴρ δ' ἐμὸς ἄλλοθι γαίης, ζώει ὅγ' ἢ τέθνηκε. Nitzsch erases the comma after γαίης, and translates: *my father in another land lives or perhaps is dead,* i. e. it is uncertain whether he is alive or dead. This is another reason why Telemachus cannot send away his mother. ὅγε. See N. on 1. 4. Bothe places a comma after ἐμός, and translates πατὴρ δ' ἐμός, *nam quod attinet ad patrem meum.* —— κακὸν (sc. ἂν εἴη) δέ με πόλλ' ἀποτίνειν. Of the various interpretations given to this passage, that seems preferable, which has in view the law, that when a man sent his mother away he was obliged to pay a fine to her father or relatives to whom he sent her.

134-138. τοῦ πατρός, i. e. Icarius, father of Penelope. —— κακὰ refers to the large sum which Icarius would exact. —— δαίμων, *the divinity,* not referring to any particular one, but to the deities in general. —— δώσει, sc. κακὰ in the sense of *punishment, calamity.* —— Ἐρινῦς for Ἐρινύας. "The Erinnyes," says Crusius (Lex. *sub voce*), "are the symbol of the scourging of a guilty conscience, which follows every act of impiety, and especially of the curse which rests upon any wretch who violates the most sacred duties of humanity, such, for example, as relate to parents, kindred, and suppliants." —— ὡς, *so that, wherefore.* Nitzsch and Bothe accentuate ὥς. —— μῦθον, i. e. the command for my mother to go away. —— ἐνίψω, fut. of ἐνίπω. —— ὑμέτερος δ' .... αὐτῶν, *but if you* (literally, *your mind*) *are angry on account of these things.*

146–149. τῷ refers to Telemachus. —— τὼ δ' ἕως μὲν ᾧ' ἐπέτοντο = τὼ δ' ἐπέτοντο, ἕως μὲν ᾧ' ἐπέτοντο, these (i. e. the eagles) flew as long as they continued their flight. Some translate ἕως μέν, for a while. μετὰ πνοιῇς ἀνέμοιο. See N. on 1. 98.

150–154. πολύφημον, full of noise, an epithet of an assembly where many are gathered together. —— ἔνθ' .... πολλά, then wheeling around often (πολλὰ) they shook their wings. τινάξασθην = τινάξάτην. S. § 207. N. 4. —— πάντων κεφαλάς. Schol. κοινὴν βλάβην δηλοῖ. —— ὄσσοντο, they foreboded. —— ἀμφί (as adv.), round about. —— οἰκία is thought by some to refer to the nests of the eagles, but it is better to refer it to the houses of the Ithacans, especially of those to whom evil was portended. So Loewe.

158–159. ἐκέκαστο—γνῶναι, excelled in knowing. "The infinitive is sometimes put with words which express a quality, and shows in what respect that quality obtains." Mt. § 535. a.

163–166. πῆμα κυλίνδεται, misfortune, calamity threatens; literally, is rolling upon. —— ἐγγὺς in respect to time, as Ulysses was at this time in the remote island of Ogygia. Cf. 5. 13–20. —— τοῖςδεσσι, i. e. the suitors. —— πολέσιν, Epic for πολλοῖς. —— ἄλλοισιν besides the suitors. —— κακὸν ἔσται refers to Ulysses. Cf. κακὸν πάντεσσι γενοίμην, 16. 103. It should be noticed how the final ν in πάντεσσιν, πολέσιν, and ἄλλοισιν lengthens the syllable naturally short, which in each instance is in the arsis, the rising of which is strengthened by the fulness of sound communicated by the final ν. Cf. Mt. § 41.

167–169. εὐδείελον. Passow and Nitzsch translate this word, very clear, widely conspicuous, as though from εὖ and δῆλος, a suitable epithet for islands which have a natural boundary, and especially for Ithaca, with its high shores. The Schol. defines it, τὴν εὖ πρὸς δείλην κειμένην, well situated to the west. Butt. (Lexil. No. 39. p. 224) regards εὐδείελον as signifying sunny, from εὖ and δείλος (= δείλη, afternoon), heat of the sun, this meaning being drawn from its primitive signification, afternoon (cf. 9. 606), when the sun's heat, beginning at midday, is most powerful. —— ὥς κεν καταπαύσομεν, sc. τοὺς μνηστῆρας, how we may restrain the suitors. Some, however, make κακόν, and others, Ὀδύσεα, the object of the verb. —— οἱ δὲ .... παυέσθων, i. e. let them of their own accord cease, without being compelled to do so by us. —— ἄφαρ refers to τόδε (i. e. παύεσθαι): "statim enim quiescere ipsis utilius est." Loewe. This interpretation I prefer to that of Crusius, which makes ἄφαρ relate to λῴῤῥόν ἐστιν, it is immediately better.

171–176. τελευτηθῆναι. The aorist by its expression of momentary action, makes the assertion more absolute, than the present would have

done. —— ὀλίσαντ' ἄπο for ἀπολέσαντα. —— τάδε. . . . τελεῖται, "quæ iam prope est ut perficiantur." Clarke.

178–180. εἰ δ', ἄγε. Cf. N. on 1. 271. —— μή που.... ὀπίσσω. A dark menace is contained in these words. —— ταῦτα μαντεύεσθαι. Construct: ἐγὼ πολλὸν ἀμείνων σέο μαντεύεσθαι ταῦτα, *I am much more able than you to foretell these things.*

182–186. οὐδέ τε πάντες ἐναίσιμοι. This was indeed true, and yet, as Bothe observes, the eagles were ἐναίσιμοι if any birds were, and therefore the remark of Eurymachus was a mere cavil. —— τῆλ' for τῆλε, *afar off.* —— ὡς—ὤφελες. Cf. N. on 1. 217. —— ποτιδέγμενος for προσδέγμενος (S. § 226. N. 6), and this = προσδεχόμενος, *expecting, waiting,* ——αἴ κε. Cf. N. on 1. 379.

188–195. νεώτερον ἄνδρα depends upon ἐποτρύνῃς. —— πειφάμενος (παφά, φημί), *artfully persuading.* —— αὐτῷ—οἱ (= ἑαυτῷ) refers to Telemachus. —— δυνήσεται refers to Telemachus. —— Loewe and Nitzsch refer ἐπιθήσομεν to the γέροντες as well as to the μνηστῆρες. —— ἤν κ' ἐνὶ θυμῷ τίνων ἀσχάλλῃς, *at the payment of which you will be indignant,* i. e. the fine will be very great. ἤν depends on τίνων, and ἐνὶ θυμῷ is taken with ἀσχάλλῃς. —— ἐν πᾶσιν = *in the presence of all.* —— αὐτός. Bothe prefers αὖτως, *thus,* i. e. as Antinous had advised. Cf. v. 112. —— ἐς πατρός, sc. δῶμα. By a similar ellipsis we say, *to her father's* = to the house of her father.

196–197. See N. on 1. 277–8.

198–207. παύσεσθαι. The reading in the early editions was παύσασθαι. —— μάλα περ πολύμυθον ἐόντα, *although he is a great talker,* i. e. utters many boastful words. —— μυθέαι for μυθέεαι. S. § 116. N. 5. —— ἀπεχθάνεαι, *you are hated.* —— οὐδέ ποτ' ἴσα ἔσσεται. Some translate: *there never will be order.* But it is better with Nitzsch to render it: *there never will be to him an equivalent,* i. e. the loss of his property will not be repaid to him by any of the suitors. —— τῆς ἀρετῆς = τῆς ταύτης ἀρετῆς, referring to Penelope. Loewe thinks that reference is had only to external excellency. —— ὄφρα.... γάμον, *as long as she puts off the Greeks with respect to her nuptials.* For the double accusative, cf. Butt. § 131. 4; Mt. § 421. *Obs.* 1. For ὄφρα κν with the subjunctive, cf. S. § 214. 4. —— ἤματα πάντα, *all our days, always.* —— ἐπιεικές, *suitable, becoming.*

209–213. ὅσσοι μνηστῆρες ἀγαυοί, *as many as are noble suitors.* —— ἔνθα καὶ ἔνθα, "*thither and back.*" Smith's Crus. Lex.

214–223. See Notes on 1. 281–292.

224–232. ἤτοι.... ἕζετο, *when he had thus spoken he sat down.* —— οἱ refers to Mentor, and ἰὼν to Ulysses —— πείθεσθαι relates to εἶναι,

household. —— *γέροντι*, i. e. Mentor, and not Laertes, as some suppose. —— *ἔμπεδα, safe.* —— *μήτις ἔτι, no longer.* For the use of the present imperative after *μὴ* and its compounds, cf. K. § 259. 5; S. § 218. 2. —— *εἴη—ψέζοι.* Notice the change of construction from the imperative to the optative, which has a softer signification. Cf. K. § 259. 3. b; S. § 217. 4.

233–238. *ὥς* is accentuated *ὡς* by Nitzsch and Crusius. —— *μνηστῆρας—οὔτι μεγαίρω ἔρδειν, I envy in no respect the suitors doing*, etc. "*μεγαίρω* is formed immediately from *μέγας*, in the precise sense of *μέγα ποιοῦμαι* or *δεινὸν ποιοῦμαι, I look on it as something great*, or *too great, too much*, and thus we have at once joined with it the idea of annoyance and of envy." Butt. Lexil. No. 78. The reason why Mentor does not envy the suitors is given in the next verse, *σφᾶς γὰρ κ. τ. λ., for at the hazard of their lives they consume*, etc.; literally, *exposing their heads.* —— *οἶκον = τὰ ἐν τῷ οἴκῳ.* Schol. —— *νίσεσθαι* has usually a future signification. Cf. Soph. Gr. Verbs, p. 200.

239–241. *οἷον = ὅτι τοῖον, because thus, in such a manner.* If the people had no right to speak or vote (cf. N. on v. 81) in these assemblies, the reproach cast upon them by Mentor would seem to be unjust. Perhaps, however, he wished in this emergency to elicit from them a declaration of their sentiments, not strictly in accordance with the usual custom.

243–245. *φρένας ἠλεί, deranged in mind, infatuated.* —— *ἡμέας ὀτρύνων κατακαινόμεν, urging* (the Ithacans) *to restrain us.* So Ernesti, Loewe, Bothe, and Crusius. Some construct: *ὀτρύνων ἡμέας κατακαινόμεν, exhorting us to restrain ourselves.* —— *ἀργαλέον δὲ ἀνδράσι καὶ πλεόνεσσι μαχήσασθαι περὶ δαιτί, for it is difficult for men* (i. e. the Ithacans), *even when the more numerous, to fight about a feast*, with us revellers, whom good cheer will not permit to be easily vanquished, especially when contending for it. Some critics make *ἀνδράσι* depend upon *μαχήσασθαι*, referring for a similar construction to *εἰ πλεόνεσσι μάχοιτο*, v. 251. But, as Crusius remarks, *εἰ* in that place may be rendered *when*, and *πλεόνεσσι* is equivalent to *σὺν πλεόνεσσι, when with more* (followers) *he fights.* This obvious meaning of the last mentioned passage induced Bothe to substitute *ἕποιτο* for *μάχοιτο.*

249–256. *οἱ κεχάροιτο—ἐλθόντ', would not rejoice at his coming* = he would surely perish. *ἐλθόντ'* for *ἐλθόντι*, agreeing with *οἱ.* —— *πότμον ἐπίσποι, would meet his fate.* *ἐπίσποι*, 2 aor. opt. of *ἐφέπω, to pursue closely;* hence, *to arrive at, to attain.* —— *κατὰ μοῖραν, according to what is right, rightly.* —— *τούτῳ* refers to Telemachus. —— *ὀτρυνέει* for *ὀτρυνεῖ, will hasten*, followed here by *ὁδόν.* This was uttered sarcastically. —— *καθήμενος—πείσεται, he will sit and hear*

ironically for: he will be obliged to receive intelligence of his father here in Ithaca, if any where. For the construction, cf. N. on 1. 127.

257. λῦσεν δ' ἀγορὴν αἰψηρήν (= αἶψα), *he quickly dispersed the assembly.* Nitzsch: *the quickly moving assembly.*

262. μοὶ is the *dat. commodi.* —— ὃ χθιζὸς θεὸς ἦλυθες. Construct: θεός, ὃ χθιζὸς ἦλυθες, *O deity, who camest.* Telemachus knew not the name or sex of the divinity that visited him, and hence he employs the general term θεὸς = δαίμων.

270–275. οὐδ' ὄπιθεν κακὸς ἔσσεαι (Epic for ἔσῃ), *you will not hereafter be a coward.* The indicative future is here used, to express politely a confident expectation of the thing spoken of = *I cannot think you will henceforth prove a coward.* Cf. K. § 255. 4. —— οἷος ἐκεῖνος ἔην τελέσαι, *such a one as he was to perform.* See N. on v. 59. —— εἰ δ' οὐ. This construction of εἰ with οὐ is very rare, and is confined mostly to the Epic writers. Cf. Butt. § 148. *b.* Marg. Ref.

277–284. οἱ πλέονες κακοί, *the greater part are worse.* "*The sons of heroes are a nuisance* was proverbial; and Demosthenes observed that good and valuable men are so often succeeded by a race of triflers, that it seems the effect of some fatality." Pope. —— ἐλπωρή τοι ἔπειτα, sc. ἐστί, *there is hope then.* —— τελευτῆσαι. The aor. infin. is here employed, because regard is had only to the completion of the action. K. § 257. 1; S. § 212. 2. —— τῷ νῦν, *now then.* —— ἔα, *suffer, allow* = disregard. —— ὅς takes the gender of θάνατος. "If the substantives denote animate beings, the adjective, pronoun or participle is masculine, when one of the substantives is masculine." S. § 137. 2. —— ἐπ' ἤματι πάντας ὀλέσθαι, *for all to perish in one day.* Nitzsch takes ἐπ' ἤματι with σχεδόν ἐστιν, *is daily at hand.*

286–295. τοῖος.... στελέω, *I am such a friend to you, being your father's companion, that I will fit out for you a swift ship.* For a similar connection between τοῖος and ὅς, cf. Il. 7. 231. —— ἄγγεσιν ἄφορον ἅπαντα, *put up every thing in vessels.* —— ἀμφιφορεῦσι, *wine-vessels* having handles on both sides. —— μυελὸν ἀνδρῶν, *marrow of men,* i. e. *nutritious food,* that which gives strength. —— ἀνὰ δῆμον, *through the people.* —— ἐπιόψομαι, *I will select,* not *I will examine,* as some translate. —— ἥτις refers to ταύτην, the omitted subject of ἐπιόψομαι. —— ἐφοπλίσσαντες, sc. νῆα.

296–302. οὐδ' ἄρ' ἔτι δήν, *nor a long time then.* —— τετιημένος ἦτορ. See N. on 1. 114. —— αἶγας ἀνιεμένους, *flaying goats.* —— σιάλους θ' εὔοντας, *singeing swine,* in order to remove the bristles. Cf. 14. 75, 426. Il. 9. 468. —— ἰθὺς—κλισίας Τηλεμάχοιο, *went straight to Telemachus.* S. § 188. 2. —— ἕν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρί, *he held him fast by the hand;* literally, *grew into,* or *rooted in his hand.* ἕν is disjoined from

φῦ by tmesis. —— ὀνόμαζεν. "Not always *called him by name*, as the etymology would seem to indicate, but simply *addressed him*." Felton. The speech of Antinous which follows, is exceedingly insolent and provoking.

303-308. ἄλλο stands opposed to the evil of which Telemachus complained, viz., the consumption of his substance by the suitors. As this comprised every species of insult and wrong, the pledge which is here made, to abstain from every *other* evil deed, in reality signified nothing. —— ἰσθιέμεν = 2 pers. of the imperative. S. § 219. N. 6. —— τὸ πάρος περ, *as before*. —— Ἀχαιοί, i. e. the Ithacans. Antinous had no expectation that Telemachus would attain his object. His request for a ship was made to them. They tauntingly tell him that the Ithacans will attend to his wants. —— μετ'—πατρὸς ἀκουήν, *to obtain intelligence of your father*; literally, *after information of your father*.

310-320. Ἀντίνοε—ὑμῖν. "In an address directed to several persons, the predicate in the plural is often connected with a vocative which denotes only one of the persons addressed, so as to make the principal person prominent." K. § 241. R. 13. *b*. —— οὔπως ἔστιν. See N. on v. 130. —— δ' ἔτι, *while yet*. —— ἦα, Epic for ἦν. —— ὥς, *how, in what manner*. —— ἐήλω, 1 aor. subj. of ἐάλω. ἐπὶ belongs to ἐήλω. —— ἔμπορος, *a passenger*, in opposition to one who is a sailor. Telemachus supposed that he should take passage in a vessel belonging to another. —— οὐ γὰρ νηὸς ἐπήβολος—γίγνομαι, *for I can obtain no ship*. ἐπήβολος is used of one who attains his purpose. Some incorrectly translate, *for I have no ship*. There were ships, doubtless, belonging to Ulysses, but they were withheld from Telemachus. —— ὥς νύ που, *thus now perhaps*. ποὺ answers to our colloquial expression, *as I think*, and softens the force of νύ. —— ὔμμιν ἐείσατο κέρδιον εἶναι, *it seems to be better to you* that the people should grant me no ship. ἐείσατο aor. middle of εἴδομαι.

324-329. τίς, *some* = *many a one*. —— μερμηρίζει, *is contriving*. This speech is ironical, and refers to the threat of Telemachus, v. 316. —— ὅγε. See N. on 1. 4. ἄξει is to be supplied from the preceding clause. —— ἐπεὶ νύ περ ἵεται αἰνῶς, *since now he is in very great haste*. ἵεται, middle of ἵημι. —— Ἐφύρην, i. e. the Thesprotian Ephyra. See N. on 1. 259. —— ὄφρα = ἵνα. —— θυμοφθόρα, *life-destroying*. —— φάρμακα. See N. on 1. 261. —— ἐνείκῃ for ἐνέγκῃ.

332-336. τίς δ' οἶδ', εἴ κε (= ἐάν), *who knows if*. A formula expressive of hope. —— ἀλώμενος, *while wandering about*. —— ὀφέλλειεν πόνον ἄμμιν, *would increase our labor*. The sense is: we have now much to do in the way of dispersing his wealth, but after he perishes in this undertaking, we shall have the additional labor of dividing all

his possessions. According to Eustathius, πόνον is το κατὰ τὴν μνηστείαν ἔργον. The form of ὀφέλλειν is anomalous, and seems to have been used here and in Il. 16. 651, to avoid confusion with ὀφείλειν, the aorist of ὀφείλω, *to owe*. Cf. Butt. § 114. p. 295; Thiersch § 216. 51. *Obs.* According to Kühn. (§ 223. 6), ὀφέλλειν is formed after the usage of the Æolic. For the use of the optative, cf. S. § 217. 2. —— μητρὶ δοῖμεν ἔχειν, *would give to his mother to possess*. S. § 219. 2. —— ἠδ' ὅστις = τούτῳ ὅστις. Cf. N. on ἢ οἵ, v. 29.

337-343. θάλαμον. "This was the principal bed-chamber of the house, where were kept the vases and other valuable articles of ornament." Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 493. —— κατεβήσατο, *proceeded towards*. Cf. Jelf's Kühn. § 557. *Obs.* The θάλαμος was on the same floor with the αὐλὴ of the Andronitis. See Smith's Dict. l. c. Nitzsch, however, takes θάλαμον in the sense of a *cellar* or *vault* closed by a double door, with double fastenings. —— ποτὶ τοῖχον ἀρηρότες, *fitted to the wall*. ποτὶ—ἀρηρότες (i. e. προσαρηρότες) belongs to πίθοι. This arrangement of the wine-casks left the centre of the apartment vacant for other purposes. —— κωὶ = καὶ πεῳ.

350-353. ὅτις....φυλάσσεις. The order is: ὅτις λαρώτατος μετὰ τόν, ὃν σὺ φυλάσσεις, *which is the sweetest next to that which you are keeping*. λαρώτατος for λαρότατος, on account of the verse. —— τὸν κάμμορον (i. e. κακόμορον), *the ill-fated one*. —— δοίδυκα, sc. ἀμφιφορεῖς. —— πώμασιν ἄρσον ἅπαντας, *furnish all with stoppers*.

356-358. αὐτὴ δ' οἴη ἴσθι, *but do you alone know it*, i. e. do not betray the secret to any one. —— ἑσπέριος, *in the evening*. S. § 138. N. 1. —— κοίτου τε μέδηται, *and is inclined to sleep*; literally, *thinks of her bed*.

363-370. τίπτε for τί ποτε or διὰ τί ποτε, *why then? why?* —— πολλὴν ἐπὶ γαῖαν, *in the wide world*, not *over much land*, as it is sometimes rendered. —— ὁ δ' ὤλετο. It is evident, from the pains which Euryclea took to keep the choice wine against the return of Ulysses, that she did not regard his death as certain. She here assumes it as a fact, in order to dissuade Telemachus from his journey. —— ἀλλογνώτῳ, i. e. known to others, but not to one's self; hence, *unknown*, *foreign*. —— οἱ δὲ refers to the suitors. —— τοὶ αὐτίκ' ἰόντι, *as soon as you are gone*. The dative limits φράσσονται in place of the accusative of person. S. § 165. N. 3. For the participle after αὐτίκ', cf. S. § 222. N. 4 —— φθίῃς is here used intransitively in the sense of *to perish*. Butt. § 114. p. 306. —— ἐπὶ σοῖσι = *amidst thy possessions*. Cf. ἀλλοτρίοισι παρήμενος, 17. 456. —— ἀλάλησθαι, perf. infin. of ἀλάομαι, as present.

372-376. ἄνευ θεοῦ = *without divine suggestion*. —— πρὶν γ' ὅτ' ἄν for πρὶν ἢ ὅτ' ἄν. Crusius. —— γένηται—ποθέσαι. This change of

moods after πρὶν is often found in Homer. —— καὶ ἀφορμηθέντος ἀκούσαι, *and hear that I am gone away.* —— κλαίουσα, *by weeping* The participle here denotes *means.* Mt. § 566. 5.

377–381. θεῶν μέγαν ὅρκον, *a great oath by the gods*, not *of the gods*, i. e. an oath by the Styx, as some conceive its meaning here to be. Cf. Butt. Lexil. No. 84. —— ἀπώμνυ, according to Eustath., is taken negatively, i. e. to promise by an oath not to do a thing. Nitzsch regards it as = τελεύτησε τὸν ὅρκον. —— ὄμοσεν and τελεύτησεν take here the time of the pluperfect. S. § 212. N. 1. —— μνηστῆρσιν ὁμίλει. His absence from the palace might have excited suspicion of his intended departure.

384–390. φωτὶ limits φάτο μῦθον. —— ἀγέρεσθαι. Butt. (Ir. Verbs, p. 4) inclines to Porson's accentuation, ἀγερέσθαι, 2 aor. infinitive. So Crusius. —— ὑπέδεκτο. Schol. ὑπέσχετο. —— τάτε for ἄτε.

396–405. πλάζε δὲ πίνοντας, *she caused them to be confused while drinking.* —— χειρῶν, sc. αὐτοῖς. Perhaps nothing more is meant, than that Minerva hastened the stupor attendant upon immoderate drinking, and thus caused them to depart sooner than usual to their places of rest. So Loewe: "effecit, ut lassæ eorum diuturna compotatione manus pocula dijecerent." —— κατὰ πτόλιν, i. e. among their city hospites. —— οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν εἵατ', *nor did they sit any longer.* εἵατ' (i. e. εἵατο) for ἧντο, pluperf. mid. 3 plur. of ἑΩ, with the signification of the imperfect. In v. 403, εἵατ' (i. e. εἵαται) stands for ἧνται. —— ἐπήρειμοι, *at the oars*, i. e. with the oars all ready. —— ὁρμὴν here signifies *the commencement* of the journey, *the departure.*

409. ἷς Τηλεμάχοιο, *the strength of Telemachus* = Telemachus.

410–412. φερόμεσθα, *let us bring.* S. § 215. 1. —— ἀθρόα, *collected.* —— δ' ἐμοί. Nitzsch, after Bekker, prefers δ' ἐμή. —— οὔτι πέπυσται, *has not heard of it.* —— μία δ' οἴη, *but one only.* Reference is had to Euryclea.

414–419. Nitzsch omits the comma after φέροντες. —— νηός. The genitive is here used, because the place where Telemachus stepped on board the vessel, is considered as a *part* of the ship. Cf. Jelf's Kühn. § 624. *Obs.* Prof. Felton refers this genitive to S. § 188. 1, as denoting that *in respect of which* the thing is affirmed. The more usual case after ἀναβαίνω, *to embark*, is the accusative. Mt. § 579. 4. *Obs.* —— ἦρχε δ' Ἀθήνη. Minerva still had the appearance of Mentor. —— πρυμνήσι' ἔλυσαν, *loosed the stern-ropes.* Supply δέσματα. —— κληῖσι, *rowers'-seats* attached to the ribs of the vessel, and where the oars were worked in leathern thongs, in the manner of a key (κλείς, Ion. κληΐς).

420–426. ἵκμενον οὖρον, *a favorable wind;* literally, *a wind which*

follows. "*A uniform breeze.*" Thus Nitzsch, deriving it from ἰκμάς, *slipperiness.* But this is too fanciful and far-fetched. —— ἀκραῖ, *strong-blowing.* —— κελάδοντ' belongs to πόντον, and not to Ζέφυρον. —— ἱστάφοισιν depends upon ἐκέλευσεν. In every instance except 10. 531, and II. 15. 258, ἐποτρύνω is followed by the accusative. —— ἄκουσαν, *obeyed.* —— μεσόδμης, *cross-beam* of the vessel, in the middle of which was a hole for the mast. —— προτόνοισιν. These were the two great ropes by which the mast was raised or 'owered, and kept firm in its place when elevated. They were extended from the top of the mast in the direction of the stern and prow. —— ἔλκον, *extended.*

427–428. These lines describe with great force and beauty, the ship dashing onward through the water.

431. ἐπιστεφέας οἴνοιο, *filled to the brim with wine.* S. § 181. 1.

ODYSSEY III.

1–3. ἀλμυρὴν, i. e. *the Ocean*, or as Nitzsch understands it, the water of Oceanus standing near the shore. —— πολύχαλκον. Schol. ἰσχυρόν, στερεόν.

4–8. οἱ δέ, i. e. Minerva and Telemachus. —— Πύλον, *Pylos*, now called *Navarino*, in the bay of which the Turkish fleet was annihilated, by the combined fleets of England, France and Russia. Cf. Leake's Travels in the Morea, i. p. 416 seq.; Mure's Greece, ii. p. 252. —— τοὶ δέ, i. e. the Pylians. "To the south of Pylos stands Lepreum, situated at forty stades from the sea. Between Lepreum and the Anigrus is the temple of Neptune Samius, distant 100 stades from each. Here it is that the poet represents Telemachus to have found the Pylii employed in offering sacrifices to the god." Leake's Morea, i. p. 59. Cf. also Cramer's Anc. Greece, iii. p. 116. —— ταύρους παμμέλανας. It was the custom of the Greeks to sacrifice bulls to the *diis majoribus*, especially to Jupiter, Neptune and Apollo. A black bull was selected frequently for Neptune, as Bothe supposes, on account of its similarity to the color of the sea. —— Ἐνοσίχθονι, *earth-shaker*, an epithet of Neptune. —— ἐννέα δ' ἕδραι ἔσαν κ. τ. λ. There were nine seats, because Nestor was ruler of nine states. Upon each of these seats sat

500, so that the whole number was 4500. This number is so great that Nitzsch conjectures that the reading should be *πεντηκεστύς*. —— *ἐν ἑκάστῃ* seat. So in the next verse, *ἑκάστοθι, to each seat*, i. e. to the persons upon each seat.

9–13. *εἶθ'*, i. e. *εἶτε* = *ὅτε, when.* ——*σπλάγχν'*. The entrails included the heart, liver, etc. —— *θεῷ*, i. e. Neptune. —— *ἰδ'* for *ἰδέ* = *ἠδέ, and.* —— *ἴσης, equal* as to its sides, or, according to Crusius, built alike strong and heavy on both sides, so as to preserve its equipoise in sailing. —— *στεῖλαν ἀείραντες, drawing up the sails* (to the sail-yard) *they furled them.* —— *τὴν δ' ὥρμισαν, and moored it.*

14–16. *οὐ μέν σε χρὴ ἔτ' αἰδοῦς, you no longer need diffidence*, i. e. now is the time to be self-possessed and bold. *αἰδῶς* here signifies the awe felt by the young in presence of their superiors in age and rank. For the construction, cf. S. § 181. N. 1. —— *οὐδ' ἠβαιόν, not even a little* = *not the least.* —— *ἐπέπλως*, 2 aorist of *ἐπιπλώω*, with the signification of the perfect. See N. on 1. 171. —— *ὅπου κύθε γαῖα* (sc. *αὐτὸν*) = *where he lies dead.*

18–20. *εἴδομεν* for *εἴδωμεν*. S. § 86. N. 3. The asyndeton gives life and energy to the exhortation: *go straight to Nestor; let us see*, etc. —— *κέκευθεν*, 2 perf. of *κεύθω*, with present signification. —— Vs. 19–20 are bracketed by Bothe, with the assent of Nitzsch. They are found with a little variation in vs. 327–8.

22–24. *πῶς τ' ἄρ, et quomodo igitur.* —— *οὐδὲ.... πυκινοῖσιν, I am not at all practised in prudent language.* "In managed phrase." Cowper.

26–28. *ἄλλα μὲν—ἄλλα δὲ* = *τὰ μὲν—τὰ δέ.* —— *οὐ γὰρ ὀΐω οὔ σε.* The second *οὐ* strengthens the negation: *no, by no means; I do not think by any means.* —— *τραφέμεν*, 2 aor. infin. act. of *τρέφω*, with pass. signification.

34–35. *οἱ δ'* refers to Nestor and his sons. —— *ὡς οὖν, when now.* —— *ἱδρύσασθαι ἄνωγον, bade them sit down.*

39–41. *παῤ* for *παρά*. —— *δειδισκόμενος* = *δεδισκόμενος, welcoming, greeting.*

43–50. *ὦ ξεῖνε—ἠντήσατε.* See N. on 2. 310. —— *τοῦ.... ἠντήσατε, for you have met with his feast.* For the construction, cf. S. § 178. 2. —— *ἦ θέμις ἐστίν.* Thiersch would write *ἢ θέμις ἐστίν*, according to 9. 268. ——*τούτῳ* refers to Telemachus. —— *πάντες δὲ θεῶν χατέουσ' ἄνθρωποι.* Nitzsch says that Melancthon regarded this verse as one of the finest in Homer. —— *ὁμηλικίη δ' ἐμοὶ αὐτῷ, and of equal age with myself.* *ὁμός* and its compounds are followed by the dative. S. § 195. 1.

53. Minerva was pleased with the respect for age which Pisistratus showed in giving the cup first to the elder of the two.

55–61. μηδὲ μεγήρῃς.... ἔργα, *do not envy* (= deny) *us, your suppliants, the accomplishment of these works.* On the signification of μεγήρῃς, see N. on 2. 235. —— ἑκατόμβης depends on ἀμοιβήν. —— οὕνεκα, *on account of which.*

64–68. ὣς δ' αὖτως, *just so, in the same manner.* —— κρέ' ὑπέρτερα, *the upper* or *external flesh* of the victim, as opposed to the σπλάγχνα. Some understand by it the flesh on the back of the victim, which was regarded as the best.

69–74. νῦν δὴ κάλλιόν ἐστι, *but now it is more fitting.* —— πλεῖσθ' ὑγρὰ κέλευθα. For the *space* or *way* in the accusative after verbs of motion, cf. K. § 279. 6; S. § 164. —— τὶ κατὰ πρῆξιν, *on account of some business.* πρῆξιν probably signifies business of a commercial nature. —— μαψιδίως, *to no purpose*, i. e. having no definite object in view, but sailing at random as pirates. —— τοῖ' = οἷ. S. 142. 2.

76–78. αὐτή. "Putem legendum esse αὐτῷ." Ernesti. —— μὲν (S. § 64. N. 3) refers to Nestor. —— θῆκ' (for ἔθηκα)—ἵνα—ἔχῃσιν. The subjunctive here depends upon a verb expressing time past, because it denotes an action which is continued to the time of the speaker. S. § 214. N. 1; Mt. § 518. 4. This line is wanting in some editions, and is bracketed by Wolf. "Et deerit, si me satis audient editores, in futuris quibusque. Dawes' Miscel. Crit. p. 143.

80–88. κέ with καταλέξω implies some conditional sentence, as, *if you will hear it.* Cf. K. § 260. 2 (1). —— εἰλήλουθμεν for εἰληλούθαμεν, 2 perf. of ἔρχομαι. —— πατρὸς ἐμοῦ κλέος εὐρὺ μετέρχομαι, *I come to inquire respecting the wide glory of my father;* literally, *I come for the wide glory*, etc. —— ποτέ, *formerly.* —— ᾗχι, *where.* —— δ' αὖ, *but on the contrary.*

90–101. εἴθ'—εἴτε, *whether—or.* —— καί, *even.* —— ἀνδράσι, dat. of *cause.* —— τὰ σὰ γούναθ' ἱκάνομαι = ἅπτομαι τῶν σῶν γονάτων Cf. N. on 1. 267. —— ἐνισπεῖν (= εἰπεῖν), 2 aor. infin. of ἐνέπω. —— τοῖσιν, *your own.* —— πέρι = περισσῶς, *very much.* —— μηδέ τι μ' αἰδόμενος μειλίσσεο, *in no respect, for the sake of sparing my feelings, say agreeable things.* Telemachus wished Nestor to tell him the whole truth respecting his father, however painful might be the tidings. —— ὅπως ἤντησας ὀπωπῆς, *as you have seen it;* literally, *have met the sight.* —— The repetition of τὶ in v. 99, Loewe calls an elegant pleonasm. —— ὑποστάς. Schol. νῦν ὑποσχόμενος.

103–108. ἐπεί μ' ἤμνησας ὀϊζύος. For the omission of the apodosis, cf. N. on 1. 231. —— πλαζόμενοι κατὰ λῃΐδ', *wandering after booty.* The participle defines ἀνάτλημεν, which is to be repeated with ὅσα. While the Greeks were engaged in the siege of Troy, under the conduct of Achilles they ravaged many of the adjacent territories, and

took much booty. —— ἠδ' ὅσα καὶ—μαρνάμεθ', *or what we suffered* (ἀνέτλημεν repeated) *also when we fought.* —— κατέκταθεν for κατεκτάθησαν.

109–117. Ἀρήϊος, *warlike.* Next to Achilles, the bravest of the Greeks was Ajax Telamon. —— πέρι μὲν θείειν ταχύς, *very swift to run.* Cf. N. on πέρι, v. 95. θείειν limits ταχὺς as an accusative synecdochical. —— ἐπὶ τοῖς, *in addition to these evils.* —— ἀνθρώπων depends on τίς. This interogation is properly the apodosis of οὐδ' εἰ κ. τ. λ., which follows in the next verse. —— πρὶν....ἵκοιο, *you would return first wearied to your native land,* i. e. you would not wait for the termination of the story.

118–123. ῥάπτομεν, *we plotted.* —— δόλοισι, dative of the *instrument.* —— ὁμοιωθήμεναι, sc. αὐτῷ. —— ἤθελ' = ἠδύνατο, a signification which ἐθέλω takes only with οὐ. —— ἔνεκα is taken absolutely. —— τεός, Ion. and Dor. for σός. S. § 67. N. 1. —— ἐτεόν, *in truth, really.* S. § 124. 2.

124–129. ἐοικότες, *suitable, becoming.* So Nitzsch renders this word; but Voss and some others translate: *similar,* sc. to the discourse of Ulysses. —— οὐδέ κε φαίης, *nor would you* (=any one) *say.* —— εἴως for ἕως, *as long as, whilst.* —— δίχ' ἐβάζομεν, *we spoke differently,* i. e. advocated different views. —— ἕνα θυμὸν ἔχοντες. Schol. ὁμονοοῦντες,

134–140. τῷ, *therefore.* —— σφέων πολέες for αὐτῶν πολλοί. —— Γλαυκώπιδος, i. e. Minerva. —— τὼ δὲ refers to Ἀτρείδησι, *the sons of Atreus,* i. e. Agamemnon and Menelaus. —— ἀγορὴν ἐς for ἐς ἀγορήν. —— μάψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον qualifies καλεσσαμένω. —— ἐς ἠέλιον καταδύντα, *at the setting of the sun.* —— βεβαρηότες (=βεβαρημένοι), Epic 2 perf. part. from ΒΑΡΕΩ=βαρύνω. Mure remarks (Tour in Greece, ii. p. 64), that this passage furnishes a good argument in all ages for the early sitting of parliament.

143–150. οὐδ', *but not.* —— ὅ (=ὅτι) οὐ πείσεσθαι ἔμελλεν, sc. Ἀθήνη, *that Minerva would not yield,* i. e. become appeased. —— θεσπεσίῃ, *excessive, dreadful.* Cf. Butt. Lexil. No. 66.

152–158. πῆμα κακοῖο=*great evil;* "*punishment of wickedness.*" Voss. —— οἱ μέν, *some* of us. The corresponding member is ἡμίσεες δ', v. 155. —— ἐλαύνομεν is here used intransitively. —— αἱ δὲ refers to νῆες, which is to be mentally supplied with ἀναβάντες. —— μεγακήτεα πόντον, *the vast abyss of the sea.* This definition of μεγακήτεα, which Butt. (Lexil. No. 70) has proposed and defended by an admirable specimen of philological reasoning, seems decidedly preferable to that of *whale-producing,* derived from its supposed etymological relation to κῆτος, *a huge sea-fish,* which would be an epithet wholly unsuit-

able to Lacedæmon (4. 1; Il. 2. 581); or of *large, spacious*, by a similar etymological derivation, which would also be inapplicable to Lacedæmon as a country or city, which in neither case was large in comparison with other cities or countries. But as Lacedæmon proper is in truth the valley of the Eurotas, the epithet *hollow, having many chasms*, from κῆτος, cognate with κύτος, *a hollow*, is highly suitable.

160–164. οἴκαδε ἱέμενοι, *desiring to return home.* —— Ζεὺς δ' οὔπω μήδετο νόστον κ. τ. λ. This second contention was among the chiefs who sided with Menelaus in the opinion that it was best to set sail immediately for Greece. Ulysses and the other chiefs of this division, except Nestor, Diomede and Menelaus, returned from Tenedos and joined the party of Agamemnon. —— σχέτλιος. Schol. ὁ κατέχων ἐπίπολυ τοῦ θυμοῦ. —— ὤρσε—ἔπι (i. e. ἐπί), by tmesis for ἐπῶρσε. —— οἱ—ἀμφ' Ὀδυσῆα, *Ulysses and his companions.* Cf. Mt. § 583. c. 1. —— νέας depends on ἔβαν as accusative of the place *whither?* —— ἧρα φέροντες, *in order to gratify.* S. § 222. N. 3. Butt. (Lexil. No. 62) says that ἧρα φέρειν was so current an expression, that the substantive as a separate word was completely forgotten, and it seemed to the ear like a single word ἠραφέρειν, which, strengthened by the preposition, became ἐπιηραφέρειν (though never thus written), which then admitted the tmesis ἐπ' Ἀγαμέμνονι ἠραφέρειν. So Nitzsch ad loc.

166–172. φεῦγον from the evil threatened by the deity. —— ὅ = ὅτι. —— Λέσβῳ, *Lesbos*, an island in the Ægean sea, now called *Metellino.* —— καθύπερθε Χίοιο, *above* (i. e. to the north of) *Chios.* This island, now called *Scio*, lies about mid-way between Lesbos and Samos, and is separated from the coast of Asia Minor by a strait three leagues wide. A passage through this strait was said to be ὑπένερθε Χίοιο, *below Chios.* As navigation then was, it was more secure than the outward passage, but far more tedious. —— Ψυρίης, *Psyria*, a small island about 80 stadia from Chios, now called *Ipsara.* —— αὐτὴν refers to Χίον. —— Μίμαντα, *Mimas*, a promontory of Ionia, opposite the lower extremity of Chios.

173–179. θεόν. Bothe refers this to Neptune, at whose temple on the promontory of Geræstus, as if paying vows, the Greeks offered sacrifices for their safe passage across the sea to Eubœa. Nitzsch, however, refers θεὸν to Jupiter. —— τέρας, *a prognostic* of an approaching tempest. So Nitzsch. —— ὦρτο (2 aor. mid. of ὄρνυμι)—ἤμεναι, *began to blow;* literally, *arose to blow.* For the construction of the infinitive, cf. Mt. § 532. c; S. § 219. 2. —— αἱ δέ, sc. νῆες. —— ἰχθυόεντα κέλευθα = πέλαγος. —— Γεραιστόν, *Geræstus* (now *Cape Mantelo*), a promontory on the S. W. part of Eubœa. —— ἐνύχιας, *by night.* —— μετρήσαντες, *having measured*, i. e. having sailed over

181–185. *Τυδείδεω* is trisyllabic by synizesis. —— *ἔστασαν* for *ἔστησαν*, used transitively. —— *Πύλονδ' ἔχον, I held on to Pylos.* —— *ἔσβη, died away*, 2 aor. pass. of *σβέννυμι*, with middle signification. —— *ἀπευθής, ignorant of, uninformed with respect to* the fate of Ulysses and the other Greeks. —— *ἐσάωθεν* for *ἐσαώθησαν*, S. § 92. N. 1.

187–195. *πύθομαι* has here the signification of the perfect. —— *δαήσεαι*, 1 fut. mid. of *δαίω*. —— *ἐγχεσιμώρους, skilled in the use of the spear.* Some explain it: *οἳ ἔχουσι τὴν μοῖραν τῶν ἐγχέων, those whose fate it is to bear the spear.* Eustathius, in his commentary on this passage, says that Neoptolemus, after the siege of Troy, crossed from Thessaly into Molossia, and settled in that country, on the shores of lake Pambotis. —— *ἀπηύρα*, Epic imperfect with aoristic signification. This verb is constructed usually with two accusatives. —— *καὶ* before *αὐτοὶ* is to be taken with *νόσφιν ἐόντες, even though at a distance.* —— *ἀκούετε*= *ἀκηκόατε*. Mt. § 504. 2.

196–204. *ὡς ἀγαθὸν.... ἀνδρός, how good a thing is it that the son of a man who has been slain should survive him.* For the construction, cf. S. §§ 159. 2; 160. N. 1. —— On vs. 198–200, cf. Ns. on 1. 299–302. —— *κεῖνος* refers to Orestes. —— *καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι, that even posterity will hear of him;* literally, *to be heard of even by posterity. πυθέσθαι* is an extension of the idea contained in the clause *οἴσουσι κλέος εὐρύ*, the thought being expressed with more life by the infinitive than by a noun in apposition. Eustath. reads *καὶ ἐσσομένοισι ἀοιδήν*, to which reading Bothe inclines.

205–209. *εἴ γάρ, O that.* S. § 217. N. 1. —— *ὑπερβασίης.* S. § 187. 1. —— *ὄλβον, happiness, good fortune.* —— *τετλάμεν* for *τετλάναι*, 2 perf. of *ΤΑΑΑΩ*, with present signification. Cf. S. § 89. N. 1.

214–217. *ἠέ—ἤ.* "It is only in the Epic writers that *ἤ* is repeated." Mt. § 619. Cf. K. § 314. 5. f. —— *ἤ σέγε λαοὶ ἐχθαίρουσ'.* The identity of a pronoun, when repeated in the second member of a disjunctive sentence, is marked by *γέ*: *or do the people hate you, I say?* The pronoun in the first member is *σύ*, the omitted subject of *ὑποδύμνασαι*. Cf. Jelf's Kühn. § 735. *b.* 3. —— *ἀνὰ δῆμον, publicly.* —— *τίς δ' οἶδ'.* See N. on 2. 332. —— *σφὶ* for *αὐτῶν*, referring to the suitors. Zenodotus doubted whether *σφὶ* followed *ἀποτίσεται* or *ἐλθών*. Nitzsch rightly constructs it with *ἀποτίσεται*. —— *σύμπαντες Ἀχαιοὶ* as his auxiliaries in the work of vengeance.

218–224. *εἰ γάρ.* The apodosis commences with *τῷ κέν τις*, v. 224. —— *ὥς—ὡς, thus—as.* —— *εἴ σ' οὕτως ἐθέλοι* is repeated from v. 218, on account of the intervening parenthesis. —— *τῷ, then.* —— *κείνων γε καί.* A hyperbaton for *καὶ κείνων γε.* —— *ἐκλελάθοιτο γάμοιο.* Euphemistically for *would be slain.*

226-228. οὔπω=οὔπως, *never.* —— οὐκ ἂν....γένοιτ', *I had not even hoped this;* literally, *this could not be to me hoping.* Cf. Mt. § 388. *e;* K. § 284. 10. *c;* S. § 196. N. 2. Cf. also Œd. Tyr. 1356: θέλοντι κἀμοὶ τοῦτ' ἂν ἦν. So in Latin, "mihi volenti erat."

230-235. ἕρκος ὀδόντων. Cf. N. on 1. 64. —— γ' ἐθέλων, *when propitious.* —— καὶ τηλόθεν. Some construct these words with ἄνδρα, *a man even at a distance from home.* But it is better to refer it to θεός, *the deity even when far off,* i. e. the gods can save a man, without being under the necessity of approaching near to him. —— σαώσαι, (I think) *can save.* σαώσαι ἄν, *could, might save,* if he wished. K. § 260. R. 7. Cf. S. § 217. 2. —— καὶ ἄλγεα πολλὰ μογήσας, *after having endured many sufferings even.* S § 222. 1. —— ἤ, *than,* follows βουλοίμην, which in such a connexion is to be translated, *I should wish rather, I should prefer.* —— ἑφέστιος, *at one's own hearth, at home.*

236-237. ὁμοῖον, i. e. *common to all.* Cf. γῆρας ὁμοῖον, Il. 4. 315. "Mortem communem, i. e. naturalem, quæ omnibus ex æquo destinata est." Ernesti. —— οὐδὲ θεοί περ, *not even the gods.*

238. See N. on 2. 100.

240-244. μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα is said by Butt. (Lexil. No. 76) to have been a customary formula for breaking off a conversation. —— κηδόμενοί περ, *however much we are afflicted* on account of Ulysses. —— δὲ in δ' οὐκέτι is causal, *for.* —— νόστος, sc. ἐστί. —— ἀθανάτου θάνατον. Bothe calls this a paronomasia. —— ἔρεσθαι. Dindorf accentuates ἐρέσθαι. —— περιοιδε—ἄλλων, *knows better than others.*

245-250. γένε' ἀνδρῶν, *ages of men.* Nitzsch gives ἀνάξασθαι a middle signification, and makes γένεα accusative of time. Mt. (§ 360. *b*) makes γένεα, however, depend on ἀνάξασθαι, *ruled over three generations of men.* —— ὥστε....εἰσορόασθαι (for εἰσορᾶσθαι), *so that he seems to me like an immortal to look at.* The subject of εἰσορόασθαι is τινὰ understood. Cf. S. § 219. N. 3. —— αὐτῷ, i. e. Agamemnon. —— ἐπεὶ introduces a reason why Telemachus supposed that Ægisthus accomplished his wicked purpose by stratagem, viz., that he killed a man so much more powerful than himself.

251-252. Ἄργεος=ἐν Ἄργει. S. § 193. This genitive of place *where?* is confined mostly to poetry. —— ἦεν refers to Menelaus. —— ὁ δὲ θαρσήσας κατέπεφνεν, *that he* (Ægisthus) *slew him so boldly.*

255-263. τάδε, i. e. the treachery by which the murder of Agamemnon was effected. —— κ' is καί, according to Nitzsch; but Hermann reads γ' αὐτός. —— ὥσπερ ἐτύχθη, *as it happened,* viz., in the absence of Menelaus. Bothe edits ὥς κεν ἐτύχθη, which reading Nitzsch also prefers, making εἰ—ἔστεμεν the protasis: *as it would have happened had Menelaus found Ægisthus alive.* But τῷ (*then*) κε—ἔχεναν, v. 258

is evidently the apodosis of εἰ—ἔτετμεν. For ἔχεναν in the indicative after κέ, see N. on 1. 239. —— ἀλλ' ἄρα τόνγε κ. τ. λ. One of the greatest indignities which could be heaped upon the dead body, was to leave it unburied, to be devoured by birds and dogs. Cf. Soph. Elect. 1483. —— μέγα is taken in a bad sense: *very heinous.* —— γὰρ refertur ad id quod eleganter reticetur: at res aliter accidit, *nos enim*, etc. Clarke. —— κεῖθι, i. e. at Troy. —— εὔκηλος, *at leisure.* The word is here used of Ægisthus, because in the long absence of Agamemnon, he was able at leisure and without fear to accomplish his wicked purpose.

265–268. τὸ πρίν, *at first.* —— ἔργον ἀεικές = τὴν μοιχείαν. —— φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῇσιν, "*nam bene animata erat*, mente sana utebatur." Bothe. —— ἀοιδὸς ἀνήρ, *a man who was a bard, a bard.* S. 136. R. It shows in how high estimation the minstrels were held, that Agamemnon, when he set sail for Troy, entrusted the care of his wife to this bard. —— εἴρυσθαι, *to protect, guard*, pres. infin. mid. of εἰρύω, for ἐρύω. For the construction, cf. S. § 219. 2.

269–275. μὲν is referred variously to the bard, Ægisthus, Agamemnon and Clytemnestra. I prefer, with Nitzsch, Bothe and Crusius, to refer it to the bard, as it thus harmonizes best with the following context. —— δαμῆναι, *to be subdued.* —— ἄγων refers to Ægisthus. —— ἐς νῆσον ἐρήμην. Schol. εἰς Κάρφην. —— ἐθέλων ἐθέλουσαν. S. § 232. —— πολλὰ δὲ μηρί' κ. τ. λ. What solemn mockery, to offer thanks to the gods for success in such an undertaking. —— ἀνῆψεν = ἀνέθηκεν. —— ὃ οὔποτε ἔλπετο, sc. ἐκτελεῖν.

277–283. Ἀτρείδης, i. e. Menelaus. —— φίλα εἰδότες ἀλλήλοισιν. This unanimity is noticed, because dissensions had divided the chiefs on their homeward voyage. —— Σούνιον, now *Capo Colonni*, so called from the ruins of the temple of Minerva, which are still to be seen on its summit. It was the most southern promontory of Attica. Cramer's Greece, ii. p. 378. —— ἀγανοῖς, *mild, gentle.* The death of Phrontis was quick and easy. —— πηδάλιον μετὰ χερσὶ—ἔχοντα, *while holding the rudder in his hands.* —— κυβιερνῆσαι. Cf. N. on γνῶναι, 2. 158.

284–290. ὥς = *on this account.* Nitzsch prefers ἕως, *as long as, whilst.* —— κατέσχετ' (mid. as pass.), *was detained.* —— ἐπειγόμενός περ ὁδοῖο. See N. on 1. 309. —— Μαλειάων ὄρος, *mountain of the Maleans.* This was the promontory of Malea on the south-eastern part of Laconia, now called *Cap Malio di St. Angelo.* It was very dangerous to navigators.

291–296. διατμήξας relates to Ζεύς. —— τὰς μέν, *some, a part*, referring to the ships. —— Γόρτυνος, *Gortyna*, the chief city of Crete,

the ruins of which are to be seen near the modern Messara. —— *Φαιστόν, Phæstus*, about 60 stadia S. W. of Gortyna.

297–304. *αἱ μέν*, i. e. the ships designated by *τὰς μέν*, v. 291. —— *τὰς πέντε νέας* corresponds to *τὰς μέν*, v. 291. —— *Αἰγύπτῳ*. In the masculine, this word signifies *the river Nile;* in the feminine, *Egypt*. —— *ὡς ὁ μέν*. Nitzsch, with the approbation of Bothe and Crusius, reads and connects: *ἕως ὁ μὲν ἔνθα—ἠλᾶτο—τόφρα δέ*. Cf. 4. 90, where in a parallel passage we find *ἕως ἐγὼ—ἠλώμην, τέως*. —— *τόφρα δέ, but meanwhile.*

306–312. *δῖος Ὀρέστης*. Orestes, according to the Schol., was at this time about 20 years of age. —— *ἀπ' Ἀθηνάων*. Zenodotus writes *ἀπὸ Φαιήων*; Aristarchus, *ἀπ' Ἀθηναίης*. —— *δαίνυ τάφον, gave a funeral repast.* This funeral banquet, which was always given at the house of the nearest relative, was sometimes called *νεκρόδειπνον*. —— *ἀνάλκιδος*. Cf. Soph. Elect. 302: *ὁ πάντ' ἄναλκις οὗτος η πᾶσα βλάβη*. —— *ἄχθος* is in apposition with *ὅσα*.

316–324. *ὁδὸν ἔλθῃς*. So we say, *he came* or *went a journey.* S. § 164. —— *ἐς—Μενέλαον, to Menelaus.* *ἐς*, i. e. *εἰς*, gives the idea *to* or *into the house of Menelaus.* Cf. K. § 290. 2. (1.) a. —— *ὅντινα*=*εἴ τινα*. See N. on 1. 352. —— *μέγα τοῖον· ὅθεν*. Nitzsch and Crusius, with Thiersch (§ 536. c.), punctuate *μέγα τοῖον, ὅθεν*. This makes *ὅθεν.... οἰχνεῦσιν* serve to explain *μέγα τοῖον*. The idea of this passage is, that the person who was first driven over so vast a sea, could not hope to return, since birds could not pass over so great a distance in the same year, i. e. in one year. —— *πεζός, going by land*, in opposition to *going by sea;* literally, *going on foot.* Cf. 1. 173. —— *πάρ* for *πάρεστι*.

332–335. *τάμνετε μὲν γλώσσας*. When the sacrificial feast was ended, the tongues of the victims were cut up and laid on the fire. This was done, according to some, in honor of Mercury, who presided over conversation, while others think that it referred to the gods in general. The rite is not often mentioned. —— *κεράσασθε δὲ οἶνον*= *dilute the wine with water.* *κεράσασθε* for *κεράσθε* (i. e. *κεράσθε*), 2 plur. imperative of *κεράω*, with transitive signification. —— *τοῖο* refers to *κοίτοιο*. —— *φάος οἴχεθ' ὑπὸ ζόφον, the light has gone to darkness*, i. e. the light is succeeded by darkness, *it is now dark.*

340–348. *νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν*, sc. *οἶνον*. —— *ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν*. Voss renders: *beginning again with the cups*, to which interpretation Butt. (Lexil. No. 29) objects, as well as to that of Schneider, *going from left to right*, and gives as the true meaning, *going to each person and pouring into the goblets for the purpose of libation.* *ἐπὶ* in the verb is thus made = *ἐπισταδόν*. As the goblets were already in

the hands of the guests, the first which was poured into the cups probably was for the purpose of libation. Cf. Nitzsch ad 7. 183. —— ὥστε τευ ἢ παρὰ (= παρά τευ ἢ) πάμπαν ἀνείμονος, *as from one wholly destitute of clothing.*

351–355. πάρα μὲν—καί. The particle δὲ would have followed μέν, if the clauses had been opposed to, or distinguished from each other, as μὲν would seem to indicate. Cf. K. § 322. R. 3. —— οὔ θην, *surely not.* —— τοῦδ' ἀνδρός, *of that man* of whom we have been conversing. —— ἰκριόφιν, Epic gen. plur. of ἴκρια. This is a word of difficult interpretation. It seems in this place to signify the *deck*, which covered the bow and stern of the vessel, the middle being open for the seats of the rowers. Cf. N. on 5. 252. —— ἔπειτα, i. e. after my death. —— ξείνους ξεινίζειν, *to entertain guests.* S. § 232. —— ὅστις. The relative is put in the singular, because it refers to any person contained in ξείνους. Cf. S. § 150. N. 5.

357–361. σοὶ depends on πείθεσθαι. —— εἴπω τε ἕκαστα = and give all necessary directions.

365–370. ἔνθα κε λεξαίμην, *there will I sleep.* Nitzsch says, that the optative with ἄν supplies the place of the future, in intentions not immediately to be performed. Cf. S. § 217. 3. —— Καύκωνας. The *Caucones* were of Pelasgic origin, and dwelt in Triphylia, in the south-eastern part of Elis. —— κάρτος for κράτος. Accus. synecdochical.

372–382. φήνη, *an osprey.* —— εἰδομένη in the celerity of her departure. —— οὐ μὲν.... θυγάτηρ, *for this was no one else of those having Olympian abodes than the daughter of Jupiter.* οὐ—τὶς for οὔτις. θυγάτηρ is in the nominative because ἀλλὰ = ἢ is introduced in the comparison. Cf. S. § 186. N. 5. —— ἐν Ἀργείοισιν ἐτίμα. "Intelligo: *cui præter ceteros Argivos favebat.* Nam, *cui inter Argivos favebat* frigidum fuerit." Ernesti. ἐτίμα, *was accustomed to honor.* —— Ἵληθι, *be propitious.* —— δίδωθι for δίδοθι.

382–383. ἧνιν, *one year old, a yearling.* —— ἀδμήτην, *untamed*, i. e. one which had drawn neither the plough or wagon, as the epexegetical clause ἣν.... ἀνὴρ explains it.

390–394. ἀνὰ belongs to κέρασσεν by tmesis, *mixed again.* See v. 332. —— κρήδεμνον, *the ring* which secured the κῶμα. So Nitzsch —— τοῦ (i. e. οἴνου).... κεράσσατο is repeated from v. 390, in consequence of the intervening clause. κεράσσατο is here used transitively. —— ἀποσπένδων, *pouring out of* (ἀπὸ) the mixer *a libation.*

397–399. αὐτοῦ, *there*, i. e. in Nestor's own palace. —— ἠριδούπῳ, *loud-sounding.* This epithet shows how lofty and spacious was the hall where Telemachus slept, from the vaulted ceiling of which every noise called forth resounding echoes.

403. λέχος πόρσυνε, *prepared his bed* = shared his couch. Cf. Butt. Lexil. No. 22.

407–410. οἱ, dative for the adnominal genitive limiting θυράων. —— λευκοί, ἀποστίλβοντες ἀλείφατος. Schol. λείπει τὸ ὡς, *white*, as *shining with oil*; i. e. they shone with an oily shining. Mt. (§ 376) makes ἀλείφατος the genitive of the state or condition expressed by the verb; but Kühner (§ 273. R. 16) considers it as genitive of the material. —— οἷς ἔπι for ἐφ' οἷς. —— ἵζεσκεν, *was accustomed to sit*. —— Ἀΐδόςδε, sc. δόμον, *to the abode of Hades* = to the lower world. Ἄϊδος (ΑΪΣ) = Ἀΐδης. S. § 46. 1. —— βεβήκει. "The only clear instance of the pluperfect tense of this form is in the expression Ἀΐδόςδε βεβήκει. In Homer it always has the sense of *went*, either as imperfect or aorist." Butt. Ir. Verbs, p. 37.

416–422. εἶσαν ἄγοντες. See N. on 1. 130. —— ὄφρ' (= ἵνα) ἤτοι, *in order that truly*. Cf. K. §§ 316. 2; 330. 1. —— ἱλάσσομ' for ἱλάσωμαι. —— θεοῦ, i. e. Neptune. —— δαῖτα θάλειαν, *sumptuous* (literally *blooming*) *feast*. —— ἐπὶ βοῦν, *for a cow*. The preposition here denotes purpose, design. Cf. K. § 296. III. 3. a. —— ἱλάσῃ, sc. βοῦν. —— ἐπιβουκόλος ἀνήρ. Nitzsch translates: *chief* (ἐπὶ) *herdsman*. Cf. ἐπιβώτωρ, 13. 222.

423–429. εἷς δ' responds to ὁ μὲν in v. 421. —— οἱ δ' ἄλλοι. The nominative is sometimes put for the vocative in connection with the imperative. Cf. 8. 40. See Thiersch § 295. 1. —— εἴπατε δ' εἶσω, *go in and tell*. See N. on 1. 200. —— οἰσέμεν for οἶσαι, aor. infin. of φέρω.

432–439. χαλκεὺς = χρυσοχόος, v. 425. —— πείρατα τέχνης, *the instruments of his art*, i. e. the tools with which he wrought. πείρατα is in apposition with ὅπλα. —— σφύραν. Crusius accentuates σφῦραν. —— πυράγρην, *tongs, pincers*, used by smiths to take hold of any thing heated in the fire. —— ἔδεκ' for ἔδεκε. —— ἰδοῦσα, *in seeing*, or *while seeing*. —— βοῦν δ' ἀγέτην κεράων. For the construction, cf. S. § 179. 2.

440–446. σφ' for σφί. The apostrophe may be avoided by synizesis. —— ἀνθεμόεντι, *adorned with flowers*, i. e. with figures of flowers. Some translate: *enamelled*. —— ἐτέρῃ, sc. χειρί. —— οὐλάς. Butt. (Lexil. No. 87) interprets: *barley-corn coarsely ground*, which, being mixed necessarily with much whole grain, was opposed to finely ground meal, as if it had been *whole* barley. It probably was roasted or baked, and mingled with salt before its use in sacrifice. —— ἐπιτόψων, *in order to strike*. —— ἀμνίον, *a cup* to receive the blood. —— οὐλόχυτας here = οὐλάς. —— τρίχας ἐν πυρὶ βάλλων as *primitiæ*.

449–458. ἤλασεν. Schol. ἔπαισεν. "In the heroic ages, the princes as the high priests of their people, killed the victim; in later

times this was done by the priests themselves." Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 831. —— ὀλόλυξαν, *raised a cry.* Eustathius says, that when the victim was slain, the cry ὀλολοὶ was raised, in order thereby to supplicate an omen. Crusius renders: *to supplicate aloud.* —— τῆς, i. e. βοός. —— θυμός, *life.* —— κνίσσῃ, *the fat*, especially of the kidneys. —— δίπτυχα ποιήσαντες, *making it* (i. e. τὴν κνίσσαν) *double*, i. e. placing double layers of fat upon the thighs. —— ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν, *and placed pieces of raw flesh upon them.* The Schol. on Il. 1. 463 says, that the flesh was cut off from every part of the animal.

462-468. μίστυλλον, *they cut into small pieces.* —— ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν, *pierced them* (i. e. the pieces) *with spits.* ἀμφὶ implies that the meat was around the spit. Cf N. on 1. 200. —— λίπ' ἐλαίῳ, *olive-oil.* λίπα is a shortened form of the dative for λίπαϊ. Cf. K. § 68. 9. This grammarian considers ἔλαιον as an adjective from ἐλάα, *olive.* —— ἀσαμίνθου, *the bathing tub*, in which the artificial warm bath was taken, the bather sitting in it, while water, warmed in a large caldron or tripod, was poured over him. The warm bath was taken after violent bodily exertion or fatigue, in order to refresh the body and relax the over tension of the muscles. Cf. Il. 10. 576. See Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 133.

471-476. ἐπὶ—ὄρνυτο for ἐπόρνυτο, *arose.* Cf. Il. 23. 112: ἐπὶ δ' ἀνὴρ ἰσθλὸς ὀρώρει, where Butt. (Ir. Verba, p. 195) says, that on account of the metre, ἐπὶ—ὀρώρει was substituted for ἐπὶ—ὀρόμει, with the sense of *had risen up.* —— ἀνέρες ἰσθλοί, probably *the heralds.* —— οἶνον ἐνοινοχοεύντες, *pouring wine into.* "A pleonasm." Crusius. —— χρυσείοις is dissyllabic by synizesis. —— ὑφ' ἅρματ' = *under the yoke of the chariot.* These words depend on ἄγοντες. —— ἵνα πρήσσοιεν ὁδοῖο, *in order that he may accomplish his journey.* Schneider makes ὁδοῖο depend upon διὰ understood. Cf. διέπρησσον πεδίοιο, Il. 2. 785. But it is better with Kühner (§ 273. 4. a.) to regard it as a genitive of place. Cf. Mt. § 377. πρήσσω is sometimes followed by the accusative. Cf. 13. 83; Il. 14. 282.

481-486. δίφρον. The chariot carried two persons, one of whom was the warrior (ὁ παφαιβάτης), the other acted as charioteer (ὁ ἡνίοχος). —— σεῖον ζυγὸν by their speed. —— ἀμφὶς ἔχοντες, *having it* (i. e. the yoke) *on both sides* of them = *having it on.* Crusius. The yoke was attached to the pole, upon both sides of which were two bows, into which the necks of the draught animals were introduced.

488-490. Φηρός. "From Pylus to Pherse, there is a distance of about 35 miles by the road, chiefly of level ground; from Pherse to Sparta, there are about 28 miles, chiefly of mountain." Leake's Mo-

rea, i. 423. The modern Kalamáta occupies the site of Phera. —— *ξείνια, hospitable entertainment.*

492–496. *ζεύγνυντ'* is used transitively. —— *ἦνον*, imperfect of *ἄνω* —— *τοῖον, so swift.* *ὑπέφερον*, sc. *αὐτούς*, referring to Pisistratus and Telemachus.

ODYSSEY IV.

1–7. *οἱ δ' ἵξον κ. τ. λ.* It was on the evening of the second day of their journey, that Pisistratus and Telemachus reached Sparta. —— *κηρύσσων.* See N. on 3. 158. —— *γάμον, nuptial feast.* —— *ἕταροι, friends, acquaintances.* Nitzsch understands by it, *family companions*, not such as are related by blood or marriage, but the faithful retainers of the house. —— *θυγατρός*, i. e. Hermione. —— *τὴν μέν*, i. e. the daughter. —— *ῥηξήνορος, one who breaks through ranks of men = warlike.* —— *δωσίμεναι, to give her* in marriage.

8–14. *ἔνθ'* refers to *ἄστυ* (i. e. Phthia) in the next line. —— *νέεσθαι* = *πορεύεσθαι.* —— *τηλύγετος, late-born*, i. e. born in the old age of the parents. It is here to be taken, as frequently elsewhere, in the sense of *dearly beloved*, because such children generally are objects of the particular affection of their parents. For the etymology of the word, cf. Crus. Lex. *sub voce;* Butt. Lexil. No. 101. —— *Μεγαπένθης* properly belongs to the principal clause in apposition with *υἱεῖ*, the relative *ὅς* having attracted it to the dependent clause. Cf. S. § 151. R. 6. —— *ἐπειδή.* The first syllable is lengthened by the arsis. —— *τὸ πρῶτον κ. τ. λ.* Hesiod makes Helen the mother of a son also, Nicostratus. Cf. Soph. Elect. 541: *παῖδες διπλοῖ.* Pausanias, however, says that Nicostratus and Megapenthes were born *eâdem ex famula.* —— *χρυσείης*, i. e. adorned with gold.

18–19. *δοιοί*, Epic for *δύω.* —— *κυβιστητῆρε.* "These were a particular kind of dancers or tumblers, who in the course of their dance flung themselves on their heads and alighted again on their feet." Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 301. —— *μολπῆς ἐξάρχοντος* (sc. *ἀοιδοῦ*), *the bard commencing the song.* *μολπὴ* here signifies *a song accompanied with dancing.*

26–29. *τώδε* = *ἀνεῦθα.* Cf. N. on 1. 185. —— *ἴκτον*, 3 dual 2 perf.

Epic for *ἐοίκασιν, they are like.* S. § 209. N. 4. —— *ἄλλον* depends on *ἱκανέμεν* as denoting the object *whither?* —— *ὅς κε φιλήσῃ, who may entertain them.* Cf. S. § 214. 2. 4. On account of the abuse of hospitality rendered by Paris, the herald seems to have doubted whether these young and handsome strangers should be entertained. For this he is rebuked by Menelaus in reply.

31–36. *οὐ μὲν = οὐ μήν, certainly not.* —— *τὸ πρίν, before.* "Sometimes the article does not affect perceptibly the adverb before which it is placed." S. § 141. N. 1. —— *ἦ μὲν δὴ νῶϊ κ. τ. λ.* The sense seems to be: Since every where we experienced hospitable treatment among strangers, bring these men in to enjoy the feast; so perhaps Jupiter will free us from future suffering. For the elliptical use of *αἴ κε*, see N. on 1. 379. —— *ἐς.... θοινηθῆναι, and bring them forward to the feast.* *θοινηθῆναι*, aor. pass. as middle.

37–32. *ἅμ' ἑσπέσθαι.* The Harl. MS. has *ἅμα σπέσθαι*, which reading Thiersch, Nitzsch, and Bothe favor. With respect to the different accentuations *ἑσπέσθαι* or *ἕσπεσθαι*, cf. Soph. Greek Verbs, *sub voce.* —— *ἐνέπια, "the inner walls of the gate-way*, which can be seen from without." Nitzsch. They received the epithet *παμφαώοντα*, because they were on the sunny side, or because they were adorned with metallic ornaments.

50–51. *ἤα*, i. e. *ἄρα*, "*deinde, ut fit.*" Clarke. —— *οὔλας, thick, shaggy.* Cf. Butt. Lexil. No. 88. —— *ἷς* gives to *ἕζοντο*, a verb of rest, the idea of previous motion. Cf. N. on 1. 200.

59. *δεικνύμενος.* Schol. *δεξιούμενος, giving the hand* as a token of welcome. A fine illustration of ancient hospitality.

61–64. *δείπνου πασσαμένω* (1 aor. of *πατέομαι*) *εἰρησόμεθ', when you have eaten supper we will inquire.* See N. on 1. 124. —— *οὐ γὰρ .... τοκῆες, for the race of your parents is not lost* = you are not of obscure origin; or with Nitzsch: *you are not degenerate*, i. e. your ancestral nobility appears in you. Thus also Ernesti interprets. —— *κακοί, mean, ignoble.*

65–66. *νῶτα βοός.* "Tergum bovis habebatur pro cibo delicatissimo." Loewe. —— *γέρα*, Epic plur. for *γέρεα.* As the *α* is short, it must be considered a case of elision and not of contraction. Cf. K. § 54. R. 4. The larger portion was placed before one at table, as a mark of honor. Cf. Gen. 43. 34. Nitzsch suspects the genuineness of this verse.

73–76. *ἠλέκτρου, alloy of gold and silver.* So Passow and Nitzsch. Others translate it, *amber.* —— *ὅσσα τάδ' ἄσπετα πολλά, how immense is the number of these things!* Or, *what an infinite number of things is here!* —— *ξύνετο, understood*, 2 aor. mid. of *ξυνίημι.*

78–85. ἤτοι Ζηνὶ.... ἐρίζοι. Reference is had to what Telemachus said, v. 74. —— ἤ κέν τίς μοι ἐρίσσειας ἠὲ καὶ οὐκί, *whether any one would vie with me or not*, sc. I do not know; or, that I leave for others to judge. ἐρίσσειας has here an active signification. For the use of κέν with the future indicative, see N. on i. 268. —— ἦ γὰρ illustrates ἠὲ καὶ οὐκί. However the wealth of Menelaus might compare with that of other men, he was little to be envied, *for truly*, etc. —— ἵνα (cited by Herod. ὅθι τ' ἄρνες), *when*. —— ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσιν, *forthwith become horned* = grow up very quick.

86–93. τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν, *in the complete year*. So Nitzsch. But Crusius, after the Schol., gives τελεσφόρον the signification, *full-perfecting*, because every thing in a year comes to maturity. —— οὔτε ἄναξ—οὔτε ποιμὴν, *neither king nor shepherd*, i. e. neither master nor slave = *nobody*. —— παρέχουσιν—γάλα θῆσθαι, *furnish milk* (for any one) *to milk*. Cf. S. § 219. N. 3. θῆσθαι for θήσασθαι. The active θάω has the signification, *to suckle*. —— ἕως—τέως, *whilst, in the mean while*. Cf. Il. 20. 42, where, however, Spitzner reads τόφρα Ἀχαιοί, instead of τέως Ἀχαιοί. —— οὐλομένης, 2 aor. mid. part. of ὄλλυμι, used here as an adjective: *pernicious, destructive*. —— οὕς, *wherefore*.

94–99. καὶ.... ἀκούμεν, *you must have heard these things from your fathers*. For the construction, cf. S. § 179. N. 2. For the use of μέλλετο, see Butt. § 150. p. 440. —— ἀπώλεσα οἶκον, *I have lost my home*. Some incorrectly refer οἶκον to the house of Priam. —— κεχανδότα, 2 perf. part. of χανδάνω, with present signification: *containing*. —— πολλὰ καὶ ἐσθλά, *many and excellent* (= many excellent) *things*. —— ὧν ὄφελον.... ναίειν. The order is: ὄφελον (*O that*. See N. on i. 217) ναίειν, ἔχων τριτάτην περ (*even*) μοῖραν τούτων. —— οἱ δ' ἄνδρες. Repeat ὄφελον.

100–112. ἀλλ' ἤμπης, *but still*. —— πάσομαι, sc. γόῳ φρένα τερπόμενος. —— τῶν πάντων resumes the proposition, which began with ἀλλ' ἤμπης πάντας, and was interrupted by the parenthesis. —— ὅστις.... μνωομένῳ, *who makes my sleep and food odious to me while I remember*; or more freely, *at the remembrance of whom my food and sleep are distasteful to me*. —— τῷ δ'.... ἔσσεσθαι, *to him there were to be sorrows*. Join τῷ with αὐτῷ. —— κείνου, *on account of him*. —— ὅπως = ἐπειδή. Cf. Vig. p. 156. —— γεγαῶτ', part. of γέγαα, poet. for γέγονα, 2 perf. of γίγνομαι.

114–119. πατρὸς ἀκούσας, *as he heard of his father*. The participle here denotes *cause*. Cf. K. § 312. 4. b; S. § 222. 1. This verse is very beautiful and expressive. The flowing dactyls happily correspond to the sense, and we almost see the tears trickling down the cheeks of Telemachus, while Menelaus is speaking of Ulysses, Laertes and

Penelope. —— ἄντ' ὀφθαλμοῖιν, *before his eyes.* —— πειρήσαιτο, *endeavor to learn, inquire into.* In some editions μυθήσαιτο is found.

120–121. ἕως ὁ is regarded by Barnes as an amphibrach, but it is better to make ἕως monosyllabic by synizesis. —— Ἑλένη. Those who have read in the Iliad, the beautiful touches which the poet has given to the charms, frailties and repentings of this fair one, cannot but feel a lively interest in her reappearance in the pages of the Odyssey. We find her in these rhapsodies a being of the same feminine sweetness, grace and tenderness, and her self-reproach and tears of repentance are rewarded with the full pardon of the reader, even when treading amidst the smoking ruins of Troy, and listening to the moanings of her captive princesses. The interesting incidents which attend and follow her introduction in this place, clearly show that the same pencil was employed which drew in such matchless colors her character in the Iliad.

122–125. χρυσηλακάτῳ. The old interpreters explain this by χρυσῷ βέλει χρωμένη, *with the golden arrow.* Voss and others, less correctly, give it the signification, *with the golden distaff.* —— κλισίην, *arm-chair.* —— μαλακοῦ ἐρίοιο, *of soft wool.* Genitive of material in the attributive relation. Cf. K. § 273. 5. a ; S. § 189. Those articles of tapestry which were light and thin, with but little nap, were called ψιλοτάπιδες. —— τάλαρον, *basket* (= *work-basket* of our times) made of osiers or reeds, and sometimes of silver.

128–135. ὅς refers to Polybus. —— χωρίς, *besides* the gifts of her husband to Menelaus. —— ἠλακάτην, *distaff.* Golden and ivory spindles and distaffs were sent as presents to high-born ladies. Cf. Herod. 4. 162; Theoc. Idyll. xxviii. —— χρυσῷ.... κεκράαντο (ᾱα), *the rims were finished of gold,* i. e. the work was ended with a rim of gold; a gilded rim completed the basket. κεκράαντο, pluperf. pass. of κραιαίνω, a prolongation of κεραίνω. —— τὸν ῥά, *this then.* τὸν refers to the basket. —— νήματος ἀσκητοῖο, *fine-spun thread, nice yarn.* —— ἐπὶ αὐτῷ ἠλακάτη τετάνυστο, *upon it* (i. e. the basket) *the distaff was extended.* —— ἰοδνεφές, *violet-colored.* The wool was sometimes dyed before it was spun.

140–151. ψεύσομαι, *shall I err* in my conjecture. ψεύσομαι does not here signify to tell an intentional falsehood, but simply *to be in error.* —— ἔτυμον, *truly.* —— κέλεται, sc. ἔρειν. —— ἐοικότα ὧδε, *so like.* —— εἰςορόωσαν, *while looking at him.* Cf. K. § 312. 4. a. —— κυνώπιδος, *impudent, shameless;* literally, *dog-faced.* She applies to herself this reproachful epithet on account of her infidelity to her husband. —— ὀφθαλμῶν τε βολαί, *the cast* or *fling of his eyes.* —— Nitzsch erases the comma after Ὀδυσῆϊ, and makes it depend on μυ-

θεόμεν. In that case *μεμνημένος* is in apposition to the clause which follows.

157-167. *ἐτήτυμον* as adverb, *really, truly.* —— *νεμεσσᾶται.... ἀναφαίνειν, he regards it unbecoming to utter idle talk at his first arrival here.* *ἐπεῤῥοδίας* refers here to words uttered at random, as when one rattles on in conversation without listening to others. —— *τοῦ* limits *αὐδῇ.* —— *ἤ τι ἔπος—ἠέ τι ἔργον = what to say or to do.* Cf. 2. 272. —— *ᾧ—ἔασιν = ἐὰν αὐτῷ—ὦσιν.* —— *μὴ ἄλλοι* is dissyllabic by synizesis.

171-182. *μίν,* referring to Ulysses, depends on *φιλησίμεν.* —— *ἰλθόντα home to Greece.* —— *ἔξοχον* (as adv.) *ἄλλων Ἀργείων, above the other Greeks.* Mt. § 334. *c;* S. § 177. —— *κέ οἱ Ἀργεῖ νάσσα πόλιν, I would have built a city for him in Argos.* *νάσσα* for *ἔνασσα,* 1 aor. of *ναίω,* used here in a causative sense, *to cause to dwell;* hence, *to give to inhabit, to build* as a city. Cf. Soph. Gr. Verbs, p. 199. —— *ἐξαλαπάξας, having depopulated, having made vacant* by the removal of the inhabitants to some other place, perhaps to Ithaca, in room of those who would accompany Ulysses to Argos. —— *αἳ = ἐκείνων αἵ, of those cities which.* —— *ἀνάσσονται* is found only here in the passive. —— *ἀλλὰ.... αὐτός, but the deity himself must perchance have envied these things.* Cf. N. on v. 94. —— *ὅς.... ἔθηκεν, who has prevented him alone (wretched one!) from return.*

183. *ὑφ' ἵμερον.* Aristotle in citing this passage (Rhet. Lib. i. cap. 1) reads *ἐφ' ἵμερον.*

188. *Ἠοῦς—υἱός,* i. e. Memnon.

190-196. *περὶ μέν.... γέρων.* The order is: *Νέστωρ ὁ γέρων φάσκ' (was wont to say) εἶναί σε πεπνυμένον περὶ βροτῶν (above mortals,* i. e. to a higher degree than other men). —— *ὅτ' ἐπιμνησαίμεθα.* The optative with *ὅτε, ἐπεί,* etc. denotes an indefinite repetition of the action. Cf. K. § 337. 7. —— *καὶ* in v. 193 is a mere copula, the construction being changed and no reference had to *μέν* in v. 190. —— *εἴ τί πον ἔστι, if it be possible,* i. e. if it can be consistently done. —— *μεταδόρπιος.* Schol. *μετὰ τὸ δεῖπνον.* —— *οὐ γὰρ ἔγωγε κ. τ. λ.* The speech of Pisistratus conveys a delicate rebuke for untimely grief. —— *γέ μέν* is adversative, *but.* —— *ὅς κε θάνῃσι = ἐάν τις θάνῃ.* See N. on v. 165.

198-202. *κείρασθαί τε κόμην.* In mourning, the Greeks of the earlier ages cut their hair close. Cf. Il. 23. 141. —— *καὶ γάρ.* The ellipsis may be supplied: I have reason also to weep, *for my brother too died.* —— *οὔτι κάκιστος Ἀργείων.* This modest commendation of his brother, he afterwards enlarges in *περὶ δ' ἄλλων κ. τ. λ.* —— *μίλεις δὲ σὺ ἴδμεναι, but you must probably know.* —— *θείειν ταχύν.* The Schol. says that next to Achilles, Antilochus was swiftest to run of all the Greeks.

204–212. *ἐπεὶ τόσα εἶπες.* The apodosis commences with *ἡμεῖς δὲ πλανθμόν*, v. 212. Clarke thinks that the apodosis is to be supplied: *quando quidem —; tibi obsequendum est.* —— *τοῖον γάρ.* The ellipsis may be supplied: it is not wonderful, *for you are born of such a father.* —— *ὅ*=*διὰ τοῦτο, wherefore*, i. e. because you have such a parent. —— *γεινομένῳ, when born.* Some incorrectly translate: *when he begets children. γαμίοντί τε γεινομένῳ* is a *hysteron proteron.* —— *αὖ* (=*δὲ*) responds to *μὲν* in the preceding verse. —— *ἡμεῖς δὲ κ. τ. λ.* Cf. N. on v. 204.

219–223. *ἄλλ' ἐνόησ', thought of other things*, i. e. she contrived how she might put an end to their grief. —— *εἰς οἶνον.... νηπενθές.* Construct: *εἰς οἶνον ἔνθεν ἔπινον, βάλε φάρμακον νηπενθὲς κ. τ. λ.* The adjectives *νηπενθές, ἄχολον* and *ἐπίληθον* have an active signification. There have been various conjectures respecting this wonderful drug. Crusius understands by it a real plant. So Riccius and Sprengel, who think it was opium, or some similar drug, which was so mingled with wine as not to bring on sleep immediately, but gradually to produce a deep stupor, in which all care and trouble was forgotten. With this Ernesti accords. For my part, I agree with those who explain it as put allegorically for the charms of attractive conversation, by which grief is banished insensibly from the mind. Cf. v. 139. —— *ὃς τὸ καταβρόξειεν, whoever swallows it down.* —— *ἐφημέριος, for one day.* S. § 138. N. 1.

227–232. *μητιόεντα, skilfully prepared.* —— *Αἰγυπτίη* is trisyllabic by synizesis. —— *ἰητρὸς δὲ ἕκαστος* in Egypt. —— *ἦ γὰρ Παιήονός εἰσι γενέθλης.* Schol. *ἦ αὐτὸς Παίων, ὃς ἁπάντων φάρμακα οἶδεν.*

236–246. *ἄλλοτε ἄλλῳ, sometimes to one and sometimes to another.* —— *ἐοικότα, things suitable* to the feast, the pleasures of which had been interrupted by the burst of grief spoken of v. 183 seq. —— *μυθήσομαι*, says Mt. (§ 517. 2), is probably the Homeric form of the future subjunctive. See, however, N. on *ἴχῃσιν*, 1. 396. —— *οἷον τόδ', such as this* which I am about to relate. —— *κατέδυ πόλιν.* According to the Schol., this was done by Ulysses in order to measure the wall, or to engage the coöperation of Helen.

247–256. *αὐτὸν* for *ἑαυτὸν.* The English editions have *αὐτόν.* —— *ὃς οὐδὲν τοῖος ἦν, who was by no means such a one*, i. e. so far from being like a beggar in the camp of the Greeks, he was one of the most noble and princely of the confederate chiefs. Another interpretation adopted by Eustathius is: *as no other beggar was in the Grecian camp.* But this is frigid and inapposite. —— *οἱ δ' ἀβάκησαν πάντες, but they* (i. e. the Trojans) *were all unsuspicious* that it was him. —— *οἴη, alone.* —— *τοῖον ἐόντα, although he was such*, i. e. in such disguise. For the

participle, cf. S. § 222. 1. —— *νόον* has reference to the stratagem of the wooden horse.

257–264. *πολλοὺς.... κτείνας.* We are less disposed, says Nitzsch, to inquire how he obtained a weapon, than how and where he could effect the slaughter. It took place most likely on his return by night to the Grecian camp with a weapon furnished him by Helen. —— *κατὰ δὲ φρόνιν ἤγαγε πολλήν, he brought back* (to the Grecian camp) *much intelligence* of the Trojan affairs. —— *λίγ' ἐκείνων* on account of the slaughter of their friends by Ulysses. —— *οὔ τευ δευόμενον, not deficient in any thing.*

270–279. *κῆρ* is a periphrasis of the person. —— *οἷον καὶ τόδ', such a thing as that which.* —— *ἵν' ἐνήμεθα, in which we sat* in ambush. It enhances our idea of the magnitude of the horse, that so many men could sit down in it. So Virgil (Æn. 2. 262) expresses the great height of the horse by

Demissum lapsi per funem ———.

—— *κελευσάμεναι.... δαίμων, but a deity must have incited you.* Menelaus attributes the conduct of Helen to some deity friendly to the Trojans, inasmuch as she exposed to imminent peril the Greeks, for whom she began to feel a returning affection (262 seq.), and with whose stratagem she probably had been made acquainted by Ulysses, and because she could not have imitated so exactly the voices of the wives of the Grecian leaders, many of whom she had never seen, unless she had been assisted by some divinity. Her rash impatience, as Nitzsch terms it, well nigh defeated the plan, which in the end was crowned with such signal success. —— *Δηΐφοβος* is said to have married Helen after the death of Paris. —— *ἀμφαφόωσα, feeling it* (i. e. the horse) *all over*, in order to see if there were any secret doors of entrance. —— *Ἀργείων* limits *ἀλόχοισιν.* —— *φωνὴν ἴσκουσ' ἀλόχοισιν, making your voice like that of the wives.* *ἀλόχοισιν*=*φωνῇ ἀλόχων.* For the construction, cf. S. § 195. 2.

283–289. *ὑπακούσαι, to answer.* —— *ἔσχεθεν*, poet. 2 aor. of *ἔχω, held us back.* —— *μύσταξα, mouth;* literally, *that with which one chews.* —— *τόφρα—ὄφρα, so long—until.* Some erroneously suppose that Anticlus was killed in the horse by Ulysses.

292–295. *ἄλγιον*=*so much the worse.* Kühner supplies *τοῦτο.* —— *τάγ'*, i. e. his wisdom and forethought. —— *οὐδ' εἴ.... ἦεν.* The apodosis is to be supplied: would it have saved him from death. So Nitzsch. Construct *ὕπνῳ ὕπο γλυκερῷ* with *κοιμηθέντες.*

297–305. *ῥήγεα, coverlets* to spread over beds. —— *καθύπερθε δόμεσθαι, to cover themselves from above*, i. e. to serve as outside cover-

ngs for them. —— ἐν προδόμῳ δόμου = ἐν αἰθούσῃ, v. 297. —— ταν-πεπλος, having a long robe. —— δῖα γυναικῶν. See N. on 1. 14.

314–320. δήμιον, ἢ ἴδιον, sc. τί, is it a public or a private affair? —— πίονα ἔργα, rich and cultivated fields. —— μῆλ' ἀδινὰ κ. τ. λ. See N. on 1. 92.

331. τῶν νῦν μοι μνῆσαι, mention these things now to me.

337–345. κνημούς, mountain heights. The Schol. defines it, τοὺς βασίμους τόπους, τὰς προβάσεις τῶν ὀρέων. —— ἐξαρήσι for food. —— ἄγκεα, valleys, mountain defiles. Schol. τοὺς κοίλους τόπους τῶν ὀρέων. —— ὁ δ', i. e. the lion. This figure is replete with force and beauty. —— ἀμφοτέροισι δὲ τοῖσιν refers to the two kids, and not, as Aristoph. of Byz. supposed, to the hind and her young. —— Φιλομηλείδῃ, Patroclus, according to some, but incorrectly, for had Ulysses thrown him ἐξ ἔριδος, such was his popularity as the bosom friend of Achilles, it could hardly be possible that all the Greeks would have rejoiced. It is better to regard it as the name of the king or some noble of the Lesbians. —— κὰδ δ' ἔβαλε for κατὰ δ' ἔβαλε, by tmesis for κατέβαλε δέ. —— κεχάροντο, Epic 2 aor. mid. (as active) of χαίρω, rejoiced at his success. —— τοῖος ἐὼν is repeated from v. 342, on account of the intervening clauses. See N. on 1. 265.

347–356. ταῦτα δ', but as to these things. Cf. N. on μητίοα, 1. 275. —— παρέξ, out of the truth = contrary to the truth. —— παφακλιδόν, deviating from a true statement. —— γέρων ἅλιος, the old man of the sea, i. e. Proteus. The same appellation is given to Nereus, Il. 1. 556. —— ἐπὶ οὗ is to be read as dissyllabic ἐπ' οὗ, or ἐπεί'. —— τόσσον—ὅσσον, as far as.

359–370. μέλαν ὕδωρ, black water, i. e. fresh water for the voyage, which, says an annotator, often appears of a dark color, when it lies in its natural basin of rock. —— ἁλιαής, blowing over the sea, an epithet of a favorable wind. —— καὶ νύ κεν—εἰ μήτις, and now doubtless—unless some one. For the use of the indicative in the protasis and apodosis, when both are past actions, cf. N. on 1. 239. —— κατέφθιτο, 2 aor. mid. of φθίνω. —— ἤ μ'.... ἀταίρων, who met me rambling about alone, far off from my companions. ἔφφοντι, errantí. —— ἡ δ' ἐμεῦ. Zenodotus writes ἡ δέ μοι, and in one MS. ἥδε μεν is found.

371–381. λίην τόσον, so exceedingly, qualifies νήπιος. —— χαλίφρων, remiss, stupid. —— ὡς, as thus, because. —— μινύθει, wastes away. —— ἀλλά νυ:... ἀλιτέσθαι, but now I must have sinned against the immortals. Cf. N. on v. 94. ἀλιτέσθαι, 2 aor. mid. of ἀλιταίνω as active. —— ἔδησε κελεύθου. Cf. N. on 1. 195. —— νόστον δ' depends upon εἰπέ.

384–393. κελαῖναι—δεῦρο, comes frequently here, frequents this

place —— *Πρωτεὺς Αἰγύπτιος.* The later traditions make Proteus king of Egypt. The priests of that country say that he detained Helen, when Paris was driven into Egypt on his return from Sparta, and gave him a phantom in her stead, and that when Menelaus sailed to Egypt, his wife was restored to him. —— *εἴ πως, if in some way.* —— *δύναιο.* See N. on 1. 163. —— *λελαβέσθαι,* Epic for *λαβέσθαι,* 2 aor. mid. of *λαμβάνω.* —— *ὅς* (= *ἐκεῖνος*) *κέν τοι εἴπῃσιν* is the apodosis of *εἴ πως δύναιο,* in the preceding verse. So the interpreters generally. But Nitzsch gives to *εἴ πως δύναιο* the sense of a wish or soft command (S. § 217. 4), after which, as though it were the imperative, *ὅς κεν* with the subjunctive follows. —— *μέτρα, the length.* —— *καὶ δέ, but also.* —— *οἰχομένοιο—ὁδόν.* Cf. N. on 3. 316.

395–397. *λόχον—γέροντος,* i. e. the way to seize the old man. The genitive is objective. —— *προδαείς, knowing before.* —— *ἀλέηται.* Schol. *ἐκφύγῃ.* —— *ἀργαλέος—δαμῆναι, difficult to be subdued.*

400–406. *ἦμος—τῆμος, when—then.* —— *δ'* before *ἠέλιος* is *δή.* —— *μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει, has gone around* (i. e. has ascended) *to mid-heaven* = when it is noon. On account of the unusual construction of the pluperfect with the present (*εἰσι*) which follows, Nitzsch, with Bekker, would read *ἀμφιβεβήκῃ.* But it is better with Passow to take the pluperfect here in the sense of the present. The same verse is found Il. 8. 68, with the imperfect in the apodosis. —— *εἶσι—κοιμᾶται.* The former of these verbs has in Homer both a present and a future force, and therefore may be connected with another verb in the present. Cf. Jelf's Kühn. § 397. a; S. § 209. N. 3. —— *φρικί, ripple.* —— *ὑπὸ σπέσσι γλαφυροῖσιν, under vaulted grottoes. νέποδες* is probably cognate with *nepotes.* —— *Ἁλοσύδνης* (sea-inhabitant), *Halosydne* = Amphitrite. —— *πικρόν.* In the poets some adjectives in *ος* of three endings are found with only two. S. § 49. N. 2.

407–410. *ἅμ' ἠοῖ φαινομένῃφιν* (S. 31. N. 3), *as soon as the morning dawns* (S. 222. N. 4); literally, *at the same time with the shining morning.* —— *κρίνασθαι* stands for the imperative. —— *ὀλοφώϊα, artifices.* —— *τοῖο,* i. e. *τούτου.*

412–419. *πεμπάσσεται.* This verb signifies *to count on the five fingers, to count by fives;* and hence, *to reckon* generally. It seems by this, that the most simple method of enumeration, by which the operation was confined to the five fingers of one hand, was practised in Homer's time, and that the decimal computation took its rise from a later date. —— *λέξεται, he will lie down.* This verb comes from *ΛΕΚΧΩ,* the forms of which must not be confounded with the corresponding forms of *λέγω.* —— *πώεσι,* dat. plur. poet. of *πῶϋ.* For the omission of the preposition in the second member of the comparison, after *ὡς, ὥστε,*

etc., cf. K. § 300. 5. d. —— ἔχειν is put for the imperative, *you must hold.* S. § 219. N. 6. —— Some construct γιγνόμενος with πειρήσεται, *he will endeavor to become.* But this gives a wrong sense to the passage, and is contrary to the *usus loquendi* of Homer, who nowhere joins πειρᾶσθαι to a participle. It is better, therefore, with Nitzsch, Crusius, and Loewe, to supply ἀλύξαι from the preceding verse: *then* (δὲ) *becoming all things he will try to escape.* —— θεσπιδαής, *divinely kindled* = *burning intensely.* —— ἀστεμφέως, trisyllabic by synizesis.

420–430. ἀλλ' ὅτε κεν δὴ—καὶ τότε δή, *but when now—then forthwith.* —— τοῖος, *such* in form. —— σχέσθαι, λύσαι and εἴρεσθαι are put for the imperative. See N. on ἔχειν, v. 416. —— ἤϊα for ἤειν. —— πολλὰ .... κιόντι, *but as I went my mind was much troubled;* literally, *dark-coloured,* like the agitated sea. Schol. ἐν βάθει τῆς διανοίας διενοεῖτο, καὶ ἐκεινεῖτο, καὶ ἐταράσσετο. —— ἐπὶ ῥηγμῖνι, *upon the shore;* literally, *the wave-breaking shore.*

432–440. παρά, *along.* —— γουνούμενος, Epic for γουναζόμενος. —— ἰθύν, *undertaking.* —— ἤγ', i. e. Idothea. —— νεόδαρτα, *newly skinned.* —— μένοντ', *waiting* for us.

442–450. ὀλοώτατος is an adjective of two endings. Mt. § 117. 11. *Obs.* —— κήτεϊ refers to a very large species of seals. —— πᾶσαν ἠοῖ, sc. ὥραν, *the whole morning.* —— ἔνδιος, *at noon.*

451–453. λέκτο, 2 aor. mid. of λέγω, with transitive signification, *he counted.* Cf. N. on λέξεται, v. 413. —— εὕδεν, aor. pass. of εὕδω, with middle signification. —— λέκτο καὶ αὐτός, *he himself also lay down.* λέκτο, 2 aor. mid. syncopated from ΛΕΚΧΩ. See N. on v. 413.

458–465. ὑγρὸν ὕδωρ, *flowing water.* —— τίο σε χρή. See N. on I. 124. —— μὲ—παρατροπέων, *in order to put me off.* S. § 222. N. 3.

477. Αἰγύπτοιο, i. e. the Nile. See N. on 3. 300. —— Διῖπετέος (Διός, πίπτω), *fallen from Jupiter* (i. e. the air) = descending from heaven. An appellation, says Crusius, given to rivers, because they are swollen by rain.

487–489. εἰ—ἠέ, *whether—or.*

496–500. δύο μοῖνοι refers to Ajax and Agamemnon, the latter of whom might be said to have perished ἐν νόστῳ, as he was murdered before he reached his own palace. —— μάχῃ at Troy. The names of the chiefs who fell before Troy Proteus passes over in silence, because they were well known to Menelaus who was present at the siege. —— εἷς δ' refers to Ulysses. The reader should notice the consummate art with which all these items of intelligence are introduced, during the recital of which Telemachus must have been held in breathless expectation. —— Γυρῇσιν, *Gyræ.* These were the Caphareus

rocks, on the coast of Eubœa, afterwards called the rocks of Ajax. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Biog. and Mythol., art. Ajax.

502–509. *ἐχθόμενος.* Minerva was angry at Ajax for violating Cassandra in her temple, or, (if, as some suppose, that charge was falsely made against Ajax by Agamemnon,) for dragging her away from the temple, whither she had taken refuge, and was embracing the statue of the goddess as a suppliant. —— *καὶ μέγ' ἀάσθη, and had become greatly infatuated.* —— *ἀέκητι θεῶν, in spite of the gods.* —— *ἤλασε Γυραίην πέτρην.* With his trident, Neptune is said to have broken a passage through the mountains of Thessaly for the river Peneus. —— *τὸ μέν, the one part* of the rock opposed to *τὸ δὲ τρίφος, the other fragment.* —— *τῷ* refers to *τὸ δὲ τρίφος,* and depends on *ἐφεζόμενος.* —— *μέγ' ἀάσθη, was greatly injured.*

510–514. *τὸν δ',* i. e. Ajax, —— *ὕδωρ.* The first syllable, which is short in *ἐν δ' ἄρ' ὕδωρ,* 7. 435, is here lengthened by the arsis. —— *ἀδελφεός,* i. e. Agamemnon. ——*σάωσε, saved him* from the tempest which Minerva sent against the Greeks. Cf. 5. 109.

519–524. *ἀλλ' ὅτε δή.* The apodosis begins with *ἤτοι ὁ μέν,* v. 521. —— *ἄψ, back.* The wind shifted, and now became favorable for the return of Agamemnon to his paternal land. —— *τὸν δ' ἄρ' κ. τ. λ.* In Æschylus the watchman is represented as seeing not Agamemnon, but the signal fire.

525–527. *τάλαντα.* Aristotle says (Schol. Ven. ad Iliad 23. 269), that the talent of Homer had no precise or definite weight attached to it. Such is also the opinion of Böckh. But the specification of *two* talents in this place, and *ten* talents Il. 19. 247, as Grote remarks (Class. Mus. I. p. 6), seems irreconcilable with such an opinion. The weight of the talent evidently was much less in Homer's time than afterwards. —— *παρεών, drawing nigh,* not *passing by,* as it is sometimes rendered. —— *μνήσαιτο δὲ θούριδος ἀλκῆς, be mindful of impetuous strength,* i. e. bethink himself and make use of his great strength, in punishing Ægisthus for his criminal connexion with Clytemnestra.

529–537. *τέχνην,* i. e. *λόχον,* v. 531. —— *κρυπτάμενος.* Asyndeton epexegeticum. —— *ἑτέρωθι, elsewhere.* —— *ἀεικέα μερμηρίζων, planning mischief.* —— *ὄλεθρον* is accusative of the place *whither.* —— *ἀνήγαγε* from the sea-board into the interior, to the place where the ambuscade had been prepared. —— *λίπεθ',* *was left* alive. —— *οὐδέ τις Αἴγισθον.* It is a high encomium upon the valor of Agamemnon, that not one of his assassins escaped, although they not only outnumbered his followers, but had the advantage of the ambush. —— *ἔκτεθον,* Epic 3 plur. for *ἐκτάθησαν.*

541-549. *κλαίων—ἐκορέσθην* (*κορέννυμι*), *I was satiated with weeping.* S. § 222. 3. —— *δὴ τότε, tum vero.* —— *οὐκ ἄνυσίν* (Schol. *πρᾶξιν*) *τινα δήομεν, we shall find no end* = we shall effect nothing. "We may assume a future *δαίσω* from *ΔΑΩ*, hence *δαίω* and by contracting the first two syllables (*αε*), *δήω*." Soph. Gr. Verbs, *sub voce.* —— *ἤ κεν Ὀρέστης κτεῖνεν ὑποφθάμενος, or Orestes anticipating you has perhaps* (*κεν*) *slain him.* Mt. § 599. c. Nitzsch: *ἤ κεν* = *εἰ δὲ μή.* —— *τάφου ἀντιβολήσαις, you will be present at the funeral solemnities.* When *ἀντιβολέω* is followed by the dative, it signifies *to meet by chance.* —— *ἰάνθη, was cheered,* 1 aor. pass. of *ἰαίνω, to warm.*

563-569. *Ἠλύσιον πεδίον, the Elysian plain,* "situated at the western extremity of the Earth (this is indicated by the Zephyr), on the Ocean, where, as in Olympus itself, no storm, rain or snow approaches but ever-during spring prevails." Crus. Lex. (Smith's Transl.) It is conjectured by some that Homer has reference to the Andelusian plains, the richness, fertility and bland climate of which he might easily have learned from the Phœnicians, who, in speaking of this country, always called it *the place of joys, the land of mirth.* Cf. Schol. on this passage, also Strabo iii. 223, cited in Butt. Scholia. —— *Ὠκεανός, Oceanus,* an immense stream flowing around the Earth, which occupied the centre of the World. On the western margin of the Earth by the Ocean, was the Elysian plain, or Isles of the Blest. —— *σφὶν* is a *dat. commodi.*

577-581. *πάμπρωτον, first of all, in the first place.* —— *αὐτοί,* i. e. the companions of Menelaus. —— *εἰς Αἰγύπτοιο,* sc. *ῥόον.* Cf. Mt. §§ 380. Obs. 5; 578. *g.*

595-599. *ἐγὼ παρὰ σοὶ ἀνεχοίμην ἥμενος, I could bear to sit by you.* —— *χρόνον, a long time, a good while.*

605-608. Col. Leake (Travels in North. Greece, iii. p. 31) says, that the present Ithaca resembles that of the time of Homer, in that it has no good roads, and is not well adapted to horses, but yields good corn and wine, and feeds goats and oxen. Cf. Cramer's Greece, ii. p. 44. —— *αἰγίβοτος,* sc. *ἐστί.* There is an asyndeton here, *ἀλλὰ* or *δὲ* being omitted. —— *ἐπήρατος.* "Inepte Schol. interpretantur *ἐπέρατον*: *καίτοι αἰγίβοτος οὖσα, τῆς ἱπποτρόφου ἐμοὶ μᾶλλον ἐπέρατος.* Assentior Nitzschio, *ἐπήρατον* Ithacam interpretanti *excelsam* sive *arduam.*" Bothe. —— *ἱππήλατος, suited to driving horses.* —— *Ἰθάκη.* Supply from the preceding clause: *οὐ ἐστὶν ἱππήλατος, οὐδ' εὐλείμων.* —— *πασίων* is dissyllabic by synizesis.

611-619. *αἵματος εἶς ἀγαθοῖο, you are sprung of noble blood.* S. § 175. —— *οἵ* = *ὅτι τοῖα.* —— *κρητῆρα* (*κεράννυμι,* to mix) was a bowl used for mixing the wine, and from which the cups were filled. It

stood upon a tripod in the most honorable place in the room, and near the most distinguished of the guests. It was made usually of silver Cf. 9. 203; Il. 27. 741. This one given by Menelaus to Telemachus had a golden rim (χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα κεκράανται. See N. on v. 132.) The mixer of Achilles was all of gold (Il. 23. 219). —— ἀμφεκάλυψεν = *received me.* —— τεῖν, Doric for σοί.

621–623. δαιτυμόνες, *cooks, providers of meals.* So the Schol. οἱ τὴν τράπεζαν τοῦ γάμου παρὰ σκευάζοντες. Cf. Passow. Nitzsch, whom Crusius follows, gives it the signification of *companions at table.* This passage is suspected. Cf. Wolf's Proleg. p. 131. —— ἄλοχοι καλλιπρήδεμνοι ἔπεμπον. The wives of the banqueters were not present at the feast, but sent to their husbands such things as were necessary for the entertainment.

625–637. The scene now changes to Itháca, where the astonishment of the suitors, and their rage and vexation at the sudden departure of Telemachus, are graphically detailed. τυκτῷ = εὐτύκτῳ, *well constructed.* —— καθῆστο, *was sitting*, perhaps as an umpire of the games. Cf. 8. 258. —— ἔξοχ' strengthens the signification of ἄριστοι, *by far the best.* —— νεῖτ', Schol. ἐλεύσεται. —— χρεὼ γίγνεται = χρή. See N. on v. 463. Cf. also Mt. § 413. *Obs.* 2. —— εὐρύχορον, *spacious.* —— ὑπό, *under*, in order to suck. ὑπὸ is here used adverbially. —— κὲν —δαμασαίμην. See N. on 3. 365.

638–647. οὐ γὰρ ἔφαντο—οἴχεσθαι, *for they did not think that he had gone.* οἴχομαι, *am gone, have gone.* Cf. Soph. Gr. Verbs, *sub voce.* —— ἔνισπε, 2 aor. imper. of ἐνέπω. —— θῆτες, "free but poor householders, who had, it is true, family establishments of their own, but derived their support from the wealthy landholders, by performing menial offices." Smith's Crusius' Lex. —— δύναιτό κε καὶ τὸ τελέσσαι, *and could he in any way* (κε) *effect this!* = he surely could not do this. Cf. K. § 260. 4. c. —— ἀέκοντος depends on βίῃ, *through force offered you unwilling.* Some prefer constructing ἀέκοντος in the genitive absolute, σοῦ being supplied. —— ἀπηύρα, 3 pers. sing. imperf. of ἀπαυράω, with aoristic signification.

651–661. ἀνήνασθαι δόσιν, *to deny a gift.* It signifies in 18. 287, *to spurn a gift.* δόσιν is here applied to *a loan.* Cf. v. 634. —— μεθ' ἡμέας, *amongst us.* Barnes cites the Schol. for the reading μεθ' ὑμᾶς, *after you*, i. e. next in rank to you. Bentley found one MS. which read ὑμέας. —— τοῖσιν δ' ἀμφοτέροισιν, i. e. Antinous and Eurymachus, who were the chief of the suitors. —— ἄμυδις κάθισαν (intransitive), *sat down together.* —— παῦσαν is here used intransitively, *they ceased from their contests.* But if μνηστῆρας, which Buttmann after the Schol. defends, be the true reading, then κάθισαν and παῦσαν have

a causative signification, and refer to Antinous and Eurymachus. —— φρένας ἀμφιμέλαινα, *the darkly-enclosed diaphragm* = black, gloomy mind. "φρένες properly means *the diaphragm*. It is applied to the mind, on account of the supposed intimate connection between the operations of the mind and the functions of the diaphragm." Felton's N. on Il. 1. 103. The idea here is that Antinous was exceedingly angry.

663-672. ὑπερφιάλως, *astonishingly*, not *perfidiously*, or *insolently*, as it is wrongly translated by some. Butt. (Lexil. No. 102) refers it to the *supernatural* assistance by which, in the estimation of the suitors, the departure of Telemachus was brought about. Cf. N. on 1. 134. —— τελέεσθαι, sc. ταύτην ὁδόν. —— ἐκ belongs to οἴχεται. —— τόσσων δ' ἀέκητι, *against the will of so many*. —— νέος παῖς. Spoken ironically. —— αὔτως, *at random, without any plan*.—— οἷ αὐτῷ for ἑαυτῷ; *to him himself*. Antinous wishes that Telemachus himself may perish, while endeavoring to effect the destruction of others. —— ὡς.... πατρός, *thus to his own destruction he may sail* (will sail. S. § 215. N. 3) *on account of his father*. So Barnes and Bothe. In ναυτίλλεται (i. e. ναυτίλληται) Nitzsch finds a comic sense amounting to a bitterness of expression: *that he may sail it, turn sailor;* as we say familiarly of one who drives a coach for pleasure or profit, *he is coaching it*.

675-685. ἄπυστος, *unacquainted*. —— βυσσοδόμευν, *secretly planned*, used only in a bad sense. —— κατ' οὐδοῦ, *over the threshold*. —— ἠ unites with the first syllable of εἰπέμεναι by synizesis. —— μὴ μνηστεύσαντες.... δειπνήσειαν, *O that they might sup here for the very last time* (ἔσχατα καὶ πύματα) *neither wooing me nor associating together any longer*. ἄλλοθ' for ἄλλοτε, *at another time, again*. Nitzsch, with Herm. ad Vig. p. 796, places a comma after μή, which gives the sense: *may those who have come as suitors* (μνηστεύσαντες), *associating together no longer, sup here for the very last time*.

686-695. κατακείρετε. In the high excitement of her feelings, she drops the indirect discourse and addresses the suitors as though they were present. —— τί εἰπών, *speaking any thing* against any one. —— θείων βασιλήων—ἐχθαίρῃσι—φιλοίη. "A singular verb is sometimes used after a plural subject implied in some part of the sentence, when the notion which might be predicated of them all is limited *in animo loquentis* to a single individual." Jelf's Kühn. § 390. 1. *b*. —— ἐώργει, 2 pluperf. of ἔρδω. —— οὐδέ τίς.... εὐεργίων, *nor is there any gratitude for* (literally, *after*) *benefits*.

701-706. ὁ δ' ἔβη κ. τ. λ., *for he is gone to obtain intelligence of his father*. Penelope now learned for the first time of the absence of her son. Her grief at this is touchingly narrated in the lines which

follow. —— δὴν.... λάβε, *and speechlessness for a long time held her* ἀμφασίη ἐπέων is properly a pleonasm. —— δακρυόφι, Epic gen. for δακρύων. —— θαλερή, *forth-gushing, rich.* So Crusius. Others translate, *loud, sonorous.* —— ὀψὲ δὲ δή, *but at last.*

708-714. ἐπιβαινάμεν stands for a noun in the genitive after χρεώ. —— ἁλὸς ἵπποι, *sea-horses* = *sea-chariots*, i. e. ships. By a reversed figure of speech, the Arabs call their camel, *the ship of the desert.* —— ἦ, ἵνα.... λίπηται, *is it that his name may not be left among men* (i. e. *that he may perish prematurely*)? —— ὤρορεν, 2 aor. of ὄρνυμι. —— ἐφορμήθη—ὄφρα πύθηται. The verb expressing time past is here followed by the subjunctive, because the action of πύθηται is continued to the time of the speaker. Cf. S. § 214. N. 1. —— ἐπέσπεν, *he has overtaken, met with*, 2 aor. of ἐφέπω.

715-717. ἀπέβη refers to Medon. —— θυμοφθόρον, *soul-wasting.* —— πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων, *although there were many* (i. e. seats) *in the palace.*

723-733. τράφεν ἠδ' ἐγένοντο. A hysteron proteron. —— οὐδ' ὑμεῖς —ἑκάστη, *you did not each of you* = there was not one of you. —— ὁππότ' is to be construed with μ' ἀνεγείραι. —— εἰ γὰρ ἐγὼ πυθόμην ταύτην ὁδὸν ὁρμαίνοντα, *for if I had learned that he was setting out on this voyage.* —— κέ—κέν. This particle is sometimes doubled.

736-740. ἔτι, *even when.* —— καί μοι for καὶ ὅς μοι. —— Λαέρτη—παρεζόμενος = *going to Laertes.* —— λαοῖσιν. Schol. ἐν τοῖς μνηστῆρσι. But throughout the Odyssey, the λαοὶ are opposed to the suitors, and therefore cannot here be = μνηστῆρσι. Bothe would read λέουσιν, *leonibus*, quo nomine apte significantur proci sanguinarii. Perhaps Penelope referred indefinitely to those of the people who had gone, or were to go with Antinous to intercept Telemachus on his return.

745. ἤδε' for ἤδεα, Epic pluperf. for ἤδειν.

753-756. μὲν refers to Telemachus. —— μηδὲ γέροντα κάκου κεκακωμένον, *do not afflict* (with this intelligence) *the old man, unhappy as* he already is on account of the absence of Ulysses. —— Ἀρκεισιάδαο. Laertes was the son of Arcesius. —— ἔτι, *yet, still further.*

766-767. ἀπάλαλκε, Epic 2 aor. imperative of ἀπαλέξω, *ward off.* —— οἱ (*dat. commodi*) ἔκλυεν ἀρῆς, *heard her prayer.*

771-777. ὅ = ὅτι. —— τὰ δ' οὐκ ἴσαν, ὡς ἐτέτυκτο. "The subject of dependent propositions is often wanting, because by attraction it is construed with the verb of the principal proposition." Mt. § 296; cf. Rost § 122. I. 8. Butt. (§ 109. 3) says, that ἴσαν is put by a sort of aphaeresis for ἦσαν. —— πάντας. Nitzsch prefers πάντες, but Antinous forbids all boastful words, not only respecting the intended slaughter of Telemachus, but every subject relating to the nuptials. —— φωῇ τοῖον,

in perfect silence. —— ἤρεσεν ἡμῖν, *was pleasing to us;* literally, *was fitting.* Butt. (Ir. Verbs, p. 30) says, that the 2 aor. of this verb is always transitive, except in this passage and in Il. 16. 214. Cf. Mt. § 225. 1. The *momentary* sense of the aorist at first sight might seem to be inapposite here; but the idea is that the proposal recommended itself to the suitors at the time of consultation, which, in referring to it, Antinous regarded as a single momentary act. ἡμῖν is a kind of *dat. commodi.*

782–785. τροποῖς ἐν δερματίνοισιν, *leathern loops* or *thongs*, by which the oars were kept in their place on the sides of the ship. See N. on 2. 419. —— τεύχεα, *arms, weapons*, which they would need in the anticipated conflict with Telemachus and his friends. Nitzsch understands it in the sense of *luggage;* Passow, *implements for the ship, ship's tackle.* —— ὕψοῦ .... ὥρμισαν, "*they anchored the ship high in the water* (not the deep water, but the shore water)." Smith's Crus. Lex.

792–798. δόλιον κύκλον. Schol. τὸ δίκτυον. —— τόσσα, *so many things*, responds to ὅσσα, v. 791. —— ἤικτο (= ἐῴκει, *resembled*), 3 sing. pluperf. of ἔοικα. —— Ἰφθίμη. She was the sister of Penelope. —— Εὔμηλος, son of Admetus. He is spoken of in the Iliad as having the fleetest steeds next to Achilles.

807–818. θεοῖς ἀλιτήμενος, *sinning against the gods.* According to Rost Vollst. Lexik., cited by Crusius, *no sinner in the eyes of the gods.* —— ὀνειρείῃσι πύλῃσιν, *the gates of dreams.* Cf. 19. 562 seq. —— οὔτε .... πωλέ', *for you have not visited me before.* πωλέ' for πωλέαι (πωλέεαι), 2 sing. pres. of πωλέομαι. —— νήπιος, *childish*, i. e. inexperienced. This is not a reproachful epithet, since it is explained otherwise in the words which follow.

819–826. μᾶλλον—ἤπερ ἐκείνου, *more than him even.* ἐκείνου refers to Ulysses. Kühn. (Jelf's ed. § 779. *Obs.* 4) says, that πέρ brings out the positive force of the clause: *more than Ulysses, much as I lament him.* —— μήτι πάθῃσιν = lest he should perish. —— τῶν ἐνὶ δήμῳ, *eorum in populo.* —— ἵν', *whither.* —— ἀμαυρόν, *indistinct*, as a form usually appears when seen in a dream. —— τοίη—πομπὸς—ἥντε καὶ ἄλλοι ἀνέρες, *for such a guide as other men also.* τοίη, i. e. so powerful. Butt. (§ 114. p. 280) remarks, that ἕσπεται is a false reading for ἔρχεται. Cf. N. in Butt. Schol. h. l. The reading ἕσπεται has the sanction of Porson.

831–837. εἰ μὲν δή, *if indeed, if it might once be.* —— εἰ δ', ἄγε, *come then.* —— μοὶ καὶ κεῖνον (i. e. Ulysses) ὀϊζυρὸν κατάλεξον, εἶπον ἔτι ζώει = κατάλεξόν μοι, εἶπον κεῖνος ὀϊζυρὸς ἔτι ζώει. —— ἀνεμώλια βάζειν, *to speak useless words.* The image in the dream was not sent to soothe the mind of Penelope in respect to Ulysses, but Telemachus.

838–841. *σταθμεῖο, of the standing place*, i. e. the place where the people stand when they enter. —— *λιάσθη, retired, withdrew itself.* —— *νυκτὸς ἀμολγῷ*, according to some, *milking-time of night*, which was two-fold, one in the evening (Il. 22. 317), the other in the morning. Thus it would here designate *the morning twilight*. Buttmann, however, with great acuteness contends (Lexil. No. 16), that the glossographers rightly understood *ἀμολγός* as an old Achaian word signifying *ἀκμή*, and therefore he translates it, *the depth* or *dead of night*. So Loewe. The interpretation of Scapula, viz., *evening twilight*, is followed in the "Translation of the Odyssey by a member of the University of Oxford, London, 1833."

846. *Ἀστερίς*. Col. Leake (Travels in North. Greece, iii. p. 46) refers Asteris to the island Dhaskalió, situated at a distance of two miles exactly opposite the entrance of port Polis, which he is inclined to regard as the capital of Ithaca (see N. on 1. 186). As Dhaskalió has no port, he considers the *λιμένες ἀμφίδυμοι* as merely a poetic amplification. Cf. Cramer's Anc. Greece, ii. p. 49, where the modern name of Asteris is spelled Didaskalio. (Mure writes it, Dyscallio.) Sir Wm. Gell thinks that Asteris is the promontory of Chelin.

ODYSSEY V.

We are now to be introduced to Ulysses, who had been detained by Calypso on the island of Ogygia for eight years, and was sighing to return to his native land. The poem now begins to increase in interest, and the incidents are more varied and striking.

1. *Τιθωνοῖο, Tithonus*, the son of Laomedon and husband of Aurora, who bore to him Memnon and Æmathion.

6. *μέλε γάρ οἱ, for he was her care.*

8–13. *πρόφρων, well-wishing, ready-minded* to do a favor. —— *φρεσὶν αἴσιμα εἰδώς, knowing in his mind what was right* = being of an upright mind. —— *ὁ μέν*, i. e. Ulysses. Cf. N. on *ὅγε*, 2. 327.

23–27. *γὰρ δή, for indeed.* —— *κείνους* refers to the suitors. —— *παλιμπετές*, an adverbial neuter from a nominative masculine in *ης*, which is now nowhere to be found. Cf. Butt. Lexil. No. 51. Nitzsch says, that this word seems to denote *a baffled undertaking*.

33–39. *σχεδίης*, sc. *νηός*, *a hastily constructed vessel, a raft.* Nitzsch: *a hand-boat*, which can be managed by one man alone. —— *Σχερίην*, *Scheria.* "The Phæacians and their island are altogether as imaginary —as ideal as the islands and people visited by Gulliver or Sindbad." Keightley. Such is also the opinion of Nitzsch, and Welke in his dissertation: *die homerischen Phäaken und die Inseln der Seligen.* Indeed, as was suggested to me by a valued friend, the story of Sindbad, as well as many other of the tales in the Arabian Nights, is evidently drawn from the Homeric writings, the great store-house of poetry, eloquence and imagination for all subsequent ages. There are not a few, both of the ancients and moderns, who have maintained that Scheria is the island of Corcyra, the modern Corfu. Cf. Volck. Geogr. —— *ἵκοιτο.* A softer form than would have been the imperative for which it stands. S. § 217. 4. —— *ἀγχίθεοι*, *near to the gods, resembling the gods.* Nitzsch: *nearly related to the gods.* —— *κὲν—τιμήσουσιν.* See N. on 1. 268. —— *πάρ* in *πάρ κῆρ* is an adverb, *very much.* Spitzner (Il. 4. 46) accentuates *περὶ κῆρ*, thus making it a preposition. —— *ὅσ' ἂν....ἦλθε*, *more than Ulysses ever would have taken away from Troy, if he had returned unharmed;* literally, *as much as he never would have taken*, etc. For the construction of *ἂν—ἐξήρατο*, cf. N. on 1. 239.

47–54. *ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει*, *he shuts the eyes of men* in sleep, opposed to *ὑπνώοντας ἐγείρει*, in the next verse. —— *σύναι'* for *ἐσσύατο.* —— *λάρῳ*, *a sea-bird, a gull*, in apposition with *ὄρνιθι.* —— *ἐοικὼς* in swiftness. —— *ἰχθῦς.* In 22. 384, where the rhythm supports it, we find this word written *ἰχθύας.* —— *πυκινὰ*=*πυκινῶς.* Thus Voss, after the Schol. But Nitzsch makes it an adjective, *thick-feathered.* —— *τῷ*, i. e. the gull.

55–62. *τὴν νῆσον* is accusative of the place *whither.* —— *ἰοειδέος*=*πορφύρεος*, *dark-colored.* —— *ἠπειρόνδε*, *to the continent.* The island was so called in opposition to the sea. —— *Νύμφη*, i. e. Calypso. —— *ἐσχαρόφιν* for *ἐσχάρης.* —— *τηλόθι* qualifies *ὀδώδει*, *emitted a fragrance far off.* *ὀδώδει*, 2 pluperf. of *ὄζω* with the signification of the imperfect. —— *θύον.* This must not be translated *incense*, for, as Nitzsch has shown in his note on this passage, Homer was not acquainted with this gum. It was probably some kind of tree whose fragrant wood was used for incense. See Smith's Crus. Lex. —— *ἀοιδιάουσ'.* Verbs in *αω* are seldom contracted in Homer. Mt. § 197. *Obs.* 2. —— *ἱστὸν ἱποχομένη*, *going about the loom.* The weaver did not sit before the loom, but went around it in order to weave. See N. on 2. 94. —— *κερκίδ'*, *a shuttle*, according to some, while others translate it, *a rod or staff* for striking home the thread, which we call the *weaver's reed.*

64-71. *κλήθρη, alder*, from *κλείω*, because alder was used for dams and hedges. —— *σκῶπες, owls, tree-owls.* —— *κορῶναι εἰνάλιαι, sea-crows, cormorants.* —— *θαλάσσια ἔργα*, i. e. catching fish. —— *αὐτοῦ, there.* —— *περὶ = ἀμφί.* —— *ἡμερὶς ἠβώωσα, a vine vegetating luxuriously.* —— *ἡμερὶς* signifies a *tame vine*, in opposition to a wild one. —— *τεθήλει*, pluperf. of *θάλλω*, with the signification of the imperfect. —— *πίσυρες*, Æol. for *τέσσαρες*. —— *πλησίαι.... ἄλλη, near to one another*, (and) *turning one in one way and another in another*, i. e. the fountains, which were near to one another, flowed in different directions.

72-75 Bothe makes *ἴον* and *σελινον* genitives of material. But I prefer with Crusius to construct them with *θήλεον*. —— *ἔπειτα* serves to render distinct the apodosis *ἀθάνατος—θηήσαιτο*, of which *ἐπελθὼν* (= *εἰ ἔνθα ἐπέλθοι*) is properly the protasis.

79-83. *ἀγνῶτες, unknown.* This and the next verse is a parenthesis. —— *ἀλλ' ὅγ' ἐπ' ἀκτῆς κ. τ. λ.* How vividly do these lines picture forth the desire of Ulysses to return to his own country. —— *ἰφί χθων, vexing, torturing;* literally, *tearing in pieces.*

90. *εἰ τετελεσμένον ἐστίν.* Schol. *εἰ δυνατὸν ἐστὶ γενέσθαι.*

99-108. *οὐκ ἐθέλοντα.* The reason is given in the next verse. —— *ἄν—διαδράμοι, would run through.* —— *οὔπως ἔστι.* See N. on 2. 130 —— *ἄλλον θεόν*, i. e. any other god beside myself. —— *τῶν ἀνδρῶν = τούτων τῶν ἀνδρῶν.* Cf. Butt. § 126. N. 7; S. § 142. 1. —— *ἄστυ πέρι*, i. e. *περὶ ἄστυ.* —— *δεκάτῳ*, sc. *ἔτει.* —— *ἀλίτοντο*, 2 aor. mid. of *ἀλιταίνω*, with active signification.

112-113. *ὅττι τάχιστα, as quick as possible.* Fully written it would be: *ὅττι τάχιστα δυνατόν ἐστι ἀποπεμπέμεν.* —— *τῇδ', here.*

119-129. *παρ' ἀνδράσιν εὐνάζεσθαι* is accusative of the thing after *ἀγάασθε*, Epic for *ἀγᾶσθε.* —— *ἀμφαδίην* is referred by Nitzsch to *ἤν τίς τε κ. τ. λ.*, which gives a better sense. —— *ὥς, thus*, i. e. for example. —— *ἠγάασθε*, protracted imperfect of *ἀγάομαι*, for *ἠγᾶσθε.* —— *Ὀρτυγίῃ, Delos*, according to the ancient critics, but Voss and others of the moderns refer it to the small island Ortygia, off Syracuse. I concur with those who regard it as one of the fabulous Homeric isles of the West-sea. —— *νειῷ ἔνι τριπόλῳ, in new* (i. e. fallow) *ground thrice ploughed* in a year, i. e. bearing three crops in a year = *fertile.* According to Hesiod (Theog. 969), the scene of their loves was Crete, and their offspring *Plutus*, i. e. Wealth. The meaning of this myth is apparent. —— *ἄπυστος, ignorant, uninformed*, used in a passive sense. —— *ἀργῆτι, shining, glittering.* —— *ὡς δ' αὖ νῦν, just so now.* —— *ἀγᾶσθε—παρεῖναι.* See N. on v. 119.

130-136. *περὶ τρόπιος βεβαῶτα, riding upon the keel, encircling*

(παρὲ) it with his legs. A rare use of περί, and confined to poetry Cf. K. § 295. 3. I. 1. —— ἕλσας, *striking* (Butt. Lexil. No. 44), or, according to some, *driving, whirling about.* —— θύσειν, sc. ἐμέ.

139–146. ἐῤῥέτω, *let him go off*, constructed with πόντον ἐπ' ἀτρύγετον in the next verse. —— μὲν refers to Ulysses, κεῖνος to Jupiter. —— οἵ κέν μιν πέμποιεν, *who may conduct him.* For the optative, cf. N. on 1. 254. —— οὕτω, *thus* as you have said.

150–156. ἤϊ' for ἤϊε. —— Ζηνός, genitive of Ζὴν = Ζεύς. —— τὸν δ' ἄρ' ἐπ' ἀκτῆς κ. τ. λ. How beautifully and affectingly the desire of Ulysses to return to his native land is depicted in these lines. He is in the midst of an earthly paradise. Eternal youth and the love of a goddess are proffered to him, on condition of his remaining in the bowers of Calypso; but these he is willing to forego, and prefers to them hunger and thirst, if he may again behold his home and friends. —— ἐπεὶ.... Νύμφῃ, *since the Nymph was no longer pleasing to him.* The reading Νύμφῃ, which some adopt, renders the passage obscure. Those who prefer the dative supply νόστος as the subject of the verb. —— παρ' οὐκ ἐθέλων ἐθελούσῃ for παρ' ἐθελούσῃ οὐκ ἐθέλων. "Hyperbaton, quo efficitur oppositorum concinnitas quædam, vehementer probata Græcis." Bothe. Cf. S. § 232; Butt. § 151. III. 1. —— ἤματα, *during the day.* Accusative of time *how long.*

160–170. κάμμορε (κατά, μόρος), *O unhappy man.* According to Crusius, it is Epic for κακόμορος. —— πρόφρασσ' (i. e. πρόφρασσα) = πρόφρων. Eustath. makes it = προμηθής. —— ἴκρια. See N. on v. 252. —— ἃ κέν τοι λιμὸν ἐρύκοι. See N. on 1. 254. —— ἀμφιέσω, fut. of ἀμφιέννυμι. —— οἵ μεν φέρτεροι = φέρτεροι ἢ ἐγώ. The infinitives νοῆσαι and κρῆναι serve to explain the meaning of φέρτεροι, as synecdochical accusatives. S. § 167.

173–178. τόδε, *thereby*, i. e. by your words. —— λαῖτμα θαλάσσης, *the abyss* or *gulf of the sea.* —— τὸ δ' οὐδ' ἐπὶ for οὐδὲ δὴ ἐπὶ τὸ (i. e. λαῖτμα θαλάσσης). Nitzsch would read οὐδέ τι for οὐδ' ἐπί. —— νῆας ἕσσαι is opposed to σχεδίῃ in the preceding line. —— οὐδ' ἂν ἐγὼν.... ὀμόσσαι, *nor would I embark against your will on a raft, unless you, O goddess, would take upon yourself to swear to me the great oath.* This construction of the optative is softer than the future indicative: *nor will I—unless you will*, etc. Cf. K. § 260. 4. a.

182–188. ἀλιτρός, pleasantly said for *rogue, knave.* —— οὐκ ἀποφώλια εἰδώς, literally, *not knowing worthless things* = of strong understanding; *not easily circumvented* is a shade of signification which the context here justifies. Bothe places a comma after εἰδῶς; so also Nitzsch, who makes οἷον δὴ both relative and causal: *since you have planned to speak such a word.* ἐπεφράσθης as middle. —— μὲν in τω

αὖν is confirmatory: *those very things.* —— *φράσσομαι* has here the sense of *to consider.* Cf. Carmichael, Gr. Verbs, p. 303.

196. *ἐτίθει πάρα* for *παρετίθει.* —— *πᾶσαν*=*παντοίην, of every kind.*

202–208. *τοῖς* refers to Calypso and Ulysses. —— *οὕτω δὴ οἰκόνδε κ. τ. λ.* This is said with a shade of reproach, on account of the resolution of Ulysses to depart. Cowper has finely rendered it:

> ——"O canst thou thus resolve
> To seek, incontinent, thy native shores?
> I pardon thee. Farewell!"

—— *δὲ*—*καὶ ἔμπης, but still also, but yet.* —— *τοὶ αἶσα,* sc. *ἐστί, it is your lot, it is fated for you.* —— *ἀναπλῆσαι, to fill up,* i. e. to suffer. —— *ἐνθάδε κ' αὖθι, here in this very place. κε* is to be taken with *μένων.* Cf. S. § 222. 6.

211. *οὐ μάν θην—γέ, certainly not—at least.* Kühn. (§ 315. 4) says, that in Homer *θήν* has always an ironical sense. —— *κείνης* depends on the comparative *χερείων.*

215–224. *θεά* is monosyllabic after *πότνια,* but dissyllabic if, with Buttmann, Bothe and Nitzsch, we read *πότνια.* —— *τόδε, on this account.* —— *οὕνεκα*=*ὅτι.* —— *εἵματα.* If written separately, *εἷς ἅνα,* as is the reading of Aristarchus, *εἷς* belongs to *ἐδίσθαι.* —— *δ' αὖ, but.* —— *μετά, amongst,* followed by *τοῖσι.* The sense is: having already suffered so many evils by sea and land, I am ready to meet any additional peril.

225–227. *δ' ἄρ', but now.* —— *ἐπὶ κνέφας ἦλθεν, darkness came on.* —— *μένοντες.* The old reading was *μένοντι.*

233–240. *μήδετο, she began to contrive.* —— *πομπήν,* i. e. how she might send him away. —— *ἀμφοτέρωθεν, on both sides.* —— *σκέπαρνον δύξοον, a well-polished* (Crusius, *well-whetted*) *adze.* —— *πεφύκει* = imperfect middle. —— *αὖα πάλαι, long time dried,* i. e. well-seasoned. —— *περίκηλα, very dry.* This is added by way of emphasis.

243–248. *τάμνετο,* Epic for *τέμνετο* used transitively. —— *εἴκοσι πάντα* (=*τὰ πάντα*), *twenty in all.* Cf. Mt. § 266. *Obs.* —— *πελέκησιν* in order to give them the proper shape. —— *ἐπὶ στάθμην, by the measuring-cord.* So Crusius. —— *τόφρα, in the mean while.* —— *γόμφοισιν, nails.* —— *ἁρμονίῃσιν, cramps.* —— *ἄρηρεν, he constructed.* A diversity of opinion exists in regard to this word. According to Mt. § 225. 1, it is the aorist of *ἄρω* with the lengthened penult. Carmichael (Gr. Verbs, p. 40) says, that it is the 2 perf. used transitively with aoristic force. Sophocles (Gr. Verbs, p. 96) makes it an imperf. transitive from a new present *ΑΡΗΡΩ.* Buttmann, Nitzsch and Bothe, with the Schol., reject it as a false reading, and substitute *ἄρασσεν.* Bothe ren-

does the clause: *he hammered together the raft with nails and joints*, referring ἄρηρεν to ἁρμονίῃσιν by a zeugma.

249–255. ὅσσον τίς τ'....Ὀδυσσεύς, *as large a bottom of a wide transport ship as a skilful architect* (εὖ εἰδὼς τεκτοσυνάων) *would round off, so large* (τόσσον ἔπ', i. e. ἐπὶ τόσσον) *Ulysses made the wide raft.* τορνώσεται, Epic for τορνώσηται, 1 aor. mid. subj. of τορνόω. —— ἴκρια, *ribs.* Schmitz (Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 876) understands by ἴκρια, *the bulwarks* fitted upon the ribs of the ship. Nitzsch inclines to the signification given by Voss, viz., *the planks* forming the upper rim of the ship's sides. —— ἀραρών, 2 aor. part. of ἀραρίσκω, *fitting* = *making secure.* —— σταμίνεσσιν, *cross-beams* or *boards* to secure the ribs (ἴκρια) on the inside. Nitzsch interprets it, *the ribs.* —— ἐπηγκενίδεσσι, *planks* to cover the ribs, extended lengthwise from stem to stern. —— ἐπίκριον, *a sail-yard.* —— πρὸς δ' ἄρα, *and then besides.* πρὸς has the force of an adverb. S. § 226. N. 7.

256–260. ῥίπεσσι, *twigs, hurdles*, to fill up the hollow space between the outer and inner planks which covered the ribs. Leake (Travels in Morea, i. p. 450) says, that these ῥίπες, which are now called καλαμωτάρια, are generally made of vine branches, and are employed to envelope the gunwale, and protect it both from the waves and any sudden heel. —— κύματος εἴλαρ ἔμεν (i. e. εἶναι), *in order to be a protection against the wave.* —— ὕλην for ballast. The Schol. says, that the ballast consisted of wood, stone and sand. —— φάρε'. Linen *pallia* were often used for sails. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 701. —— καὶ τὰ = καὶ ταῦτα. —— ἐν in v. 260 is used adverbially, because it is repeated in ἐνέδησεν. S. § 226. N. 9. —— ὑπέρας, *ropes* by which the sail-yard was fastened to the top of the mast and the sail was shifted. —— κάλους. Some translate *cables;* others, *ropes* by which the sail was drawn up or let down. So the Schol. Böckh thinks that the κάλοι belonged to the standing tackle, i. e. that they were the ropes by which the mast was fastened to both sides of the ship. —— πόδας were ropes fastened to the lower corners of the main-sail.

263–268. τῷ δ', sc. ἤματι. —— πέμπε', sc. αὐτόν. —— τὸν ἕτερον, ἕτερον. Mt. (§ 264. 3) cites many examples of ἕτερος with and also without the article, thus showing its fluctuating use in the Homeric poems. —— ἤια is dissyllabic by synizesis. Bekker reads ἦια. —— ἀπήμονα, *harmless.*

270–277. τεχνήεντος, *skillfully, according to rule.* —— Πληϊάδας, *Pleiades*, a constellation in the hinder part of the Bull. They were changed by Jupiter from nymphs into stars, when they were pursued by Orion. —— Βοώτην, *Bootes*, i. e. Arcturus, *the ox-driver*, because

be was regarded as the driver of the Wain (i. e. Ἄρκτον, *the Bear*) a constellation in the northern sky. —— καλέουσιν, sc. ἄνθρωποι. —— ἥτ'.... δοκεύει, *which turns itself in the same place and watches Orion*, i. e. is opposite to Orion. So Felton, N. on Il. 18. 488. —— οἴη δ' ἄμμορος κ. τ. λ. The meaning is, that this constellation is always above the horizon. —— τήν, i. e. Ἄρκτον. —— ἐπ' ἀριστερὰ χειρός, *to the left hand*. When the adjective has the force of a substantive, it may be put in the neuter singular or plural. Cf. K. § 264. R. 5. b; S. § 177. N. 4. —— ἔχοντα, = *holding on his course, sailing*. The general course of Ulysses, therefore, was south-easterly, and the island of Calypso must have lain in the north-western part of the West-sea.

280–291. ὅθι τ' ἄγχιστον πέλεν αὐτῷ. This passage is somewhat obscure. The Schol. takes ὅθι in the sense of ὅτε, *when*. But then we should have expected ἄγχιστος. According to some it stands for ὅτι, *because*. Nitzsch thinks, that the suffix θι denotes the relation *hither*. The sense of the passage would then be: *whence it was nearest to him*. Bothe reads ὅτι, and translates: *et quicquid proximum erat illi*. I prefer to take the common reading ὅθι in its usual sense, *where*. —— ὡς ὅτε.... πόντῳ. "As we advance, the coast of Corfu rises to the south, presenting one long swelling mountain ridge,

"Spread like a shield upon the dark blue sea."

Mure's Greece, i. p. 3. See, however, N. on v. 34.

282–290. Ἐνοσίχθων, *earth-shaking*, an epithet of Neptune. —— Σολύμων ὀρέων. Schol. Σόλυμα ὄρη τῆς Πισιδίας. The sight of the gods was not limited to any space. Hence, if we bear in mind that the earth of Homer was a plain, it will not surprise us that Neptune saw Ulysses so far off. —— κινήσας δὲ κάρη as is done by such as are angry. —— ὃν μυθήσατο θυμόν, *he addressed his own mind*, i. e. *he talked to himself, soliloquized*. —— μετεβούλευσαν—ἄλλος, *have afterwards* (μετά, after I left Æthiopia) *altered their mind*. —— ἐμεῖο—ἐόντος denotes time, *while I was amongst*. S. § 192. —— μὴν.... κακότητος, *I think that I will drive him on to a sufficiency of wretchedness*, i. e. so that his woes will satisfy me. ἐλάᾳν, Epic pres. infin. for ἐλᾶν (ἐλάειν, ἐλαύνω). Nitzsch constructs κακότητος as genitive of place, similar to ἰὼν πολέος πεδίοιο, 5. 597; and ἔρχονται πεδίοιο, Il. 2. 800. Cf. Xen. Anab. I. 3. § 1, ἰέναι τοῦ πρόσω = ἐς τὸ πρόσω. See Mt. § 377; K. § 273. 4. a.

293–296. σὺν denotes the means or instrument. —— γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον. This shows how extensive was the tempest. —— ἔπεσε agrees in number with Νότος, because it stands nearest to it. Cf. S. § 157. N. 2. —— αἰθρηγενέτης, "*ether-born, produced in pure or cold air.*"

Smith's Crus. Lex. The active signification: *cold-producing* (Voss: *clear-blowing*; Cowper: *cloud-dispelling*) is inadmissible, since compounds in γενὴς have always a passive signification.

299–300. *μήκιστα, at length.* —— *δείδω, μὴ—εἶπεν.* "A preterite indicative sometimes follows *δέδοικα* with *μή*, to express more mildly an unfavorable opinion now first formed respecting a past transaction." Mt. § 520. 8. Perhaps with Kühn. (Jelf's ed. § 814. *a*), it is better to regard the indicative as showing the speaker to be inwardly persuaded that the object of his anxiety is really in existence, *μὴ* is to be considered in this connection as an interrogative particle. Cf. K. § 318. R. 6.

310–312. *περὶ Πηλείωνι θανόντι.* When Achilles was slain, a dreadful fight took place over his body, which lasted a whole day (Cf. 24. 27–32), until Jupiter sent a storm, during which Ajax Telamon dragged away the body by the legs, and Ulysses kept off the Trojans pressing on to seize upon it. Cf. Butt. Schol. h. l. A similar fight took place over the body of Patroclus, Il. 17. 262, seq. —— *ἦγον* = *would have spread.* —— *ἁλῶναι, to be taken away.* S. § 205. N. 4.

313–322. *κατ' ἄκρης, down from above.* —— *σπεῖρον, sail-cloth, sail.* *τὸν δ' ἄρ' ὑπόβρυχα θῆκε, and kept him under water.* *ὑπόβρυχα* is regarded by most critics as an adverb, but Butt. (Lexil. No. 36) regards it as a metaplastic accusative of the adjective *ὑπόβροχος*. The subject of *θῆκε* is *κῦμα*, drawn from v. 313, and referred to in *κύματος* in the verse following. According to Voss, *σχεδίη* is the subject. —— *οὐδ' ἐδυνάσθη αἶψα μαλ' ἀνοχεθέειν, he was not able to arise* or *emerge very quickly*, i. e. he remained beneath the wave for a considerable time, before he arose to the surface of the water. —— *ὀψὲ δὲ δή ῥ' ἀνέδυ, but after a while however he came up.*

324–332. *οὐδ' ὥς, not even thus*, i. e. when almost strangled by the waves, and with the tempest raging over him. —— *τέλος θανάτου*, i. e. the end produced by death; a periphrasis for death itself. —— *ἅμ πεδίον*, i. e. *ἀνὰ πεδίον.* —— *πυκιναὶ . . . . ἔχονται, but they hang close to one another.* —— *ὥς, thus*, responds to *ὡς δ' ὅτ', as when*, v. 328. —— *ἄλλοτε μὲν—ἄλλοτε δ', sometimes—and sometimes, now—and then.* —— *Νότος Βορέῃ προβάλεσκε φέρεσθαι*, sc. *αὐτόν, Notus gave him to Boreas to drive.* *φέρεσθαι* = *ὡς φέρεσθαι.* S. § 219. 2.

333–337. *Λευκοθέη*, i. e. *white goddess*, a name given to Ino after she was reckoned among the sea-deities. She was invoked by sailors, especially such as were in danger of shipwreck. —— *ποτῇ* is joined by Crusius to *ἰκυῖα, similar in flight.*

345–350. *γαίης* limits *νόστου* as genitive of aim or object: *return to land.* Cf. K. § 273. R. 8. Nitzsch puts *γαίης* in apposition with *νό-*

στεον. —— τῇ Epic for τύε, 2 sing. imperat. of ΤΑΠ, *take thou*. Perhaps it is analogous to our expression *there*, when we hold out an article to be received by another person. —— ἄμβροτον, *imperishable*.

361-364. Nitzsch says that the senseless κέν, in ὅφρ' ἂν μέν κεν, is to be changed into καί. So also in 6. 259. —— ἀρήρῃ, *are fitted*, i. e. remain undisjoined. This verb is here used intransitively. —— διὰ κῦμα τανύξῃ, i. e. κῦμα διατανύξῃ. —— ἐπεὶ—ἄμεινον, *since it is not in my power* (πάρα, i. e. πάρεστι = ἔξεστι) *to form any better plan*.

367-370. κατηρεφές, *over-hanging*. —— ἄλλυδις ἄλλῃ. See N. on 5. 71. —— διεστείδασ', sc. Ποσείδων.

379-386. ὀνόσσεσθαι, *blame, depreciate*, i. e. make light of as being small. —— Αἰγάς, Ægæ, an Achaian town on the Crathis, according to some, while by others it is supposed to refer to a city on the island Eubœa. —— ἄλλων, i. e. all the other winds except Boreas. —— ἕως—μιγείη. Mt. (§ 522. 1) says, that if the principal action is past, ἕως after preterites takes the optative without ἄν.

388-399. πηγῷ, *thick, swollen*. —— ἔχρα, *has set upon*. —— ἀσπάσιον, *glad* on account of his deliverance from the disease. —— Ὀδυσῆ, i. e. Ὀδυσῆϊ. —— ἐπειγόμενος. See N. on 1. 309.

400-404. ἀλλ' ὅτε. The apodosis begins with καὶ τότ', v. 406. —— ξηρὸν ἠπείροιο, *the dry ground of the mainland* = the firm shore. —— ἐπιωγαί, *sheltered places, roads* where ships can lie at anchor.

409-416. διατμήξας, *having passed through*. —— ἁλὸς—θύραζε = ἔξω ἁλός. —— ἀναδιδρόμει, *runs up, uprises*. The 2 perf. of τρέχω is Epic, and found only in composition. —— ἀγχιβαθὴς θάλασσα. Schol. ἡ ἐγγὺς τῆς γῆς βάθος ἔχουσα: *the sea deep near the shore*. —— λίθαις ποτὶ πέτρῃ, *against a hard* (literally, *stony*) *cliff*. —— δέ μοι = γάρ μοι.

417-423. παρανήξομαι for παρανήξαιμι. —— ἤν, i. e. ἐάν, *whether*. σκοπῶν or πειρώμενος may be mentally supplied before ἤν. —— παραπλῆγας, *struck sidewise*, not directly exposed to the breakers and surges. —— βαρία στενάχοντα belongs to μέ in the preceding verse. —— κῆτος. See N. on 4. 443. —— εἷα in the plural follows κῆτος in the singular, because the latter refers to the species. —— κλυτός, fem. K. § 215. 4.

426-430. ἔνθα.... δρύφθη, *there his skin would have been torn*. φινοὺς is accusative synecdochical. For the mood of δρύφθη, see N. on 1. 239. —— τῆς ἔχετο = πρὸς τῇ πέτρῃ ἔχετο. —— παρῆλθεν has the force of the pluperfect. —— καὶ τό, i. e. κῦμα.

438-443. τάτ' ἐφεύγεται ἠπειρόνδε, *such as break upon the shore*. —— λεῖος πετράων, *free* (literally *smooth*) *from rocks*. S. § 181. 1.

445-459. ἄναξ of the stream. —— πολύλλιστον, *much wished for* —— σύ τε γούνασθ' ἱκάνω, i. e. I come as a suppliant to you.

452–459. πρόσθε is here an adverb, and the dative οἱ depends upon πείησε. —— προχοάς, *the wave-washed shore.* So Crusius. —— ὁ δ' ....στιβαρὰς, *but he bent both his knees and his strong hands* in order to rest, i. e. he sank down with his limbs all relaxed. Cf. v. 456. —— ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη = *he came to himself, he recovered his senses.* —— θεοῖο limits κρήδεμνον.

465–473. τί πάθω, *what shall I suffer* = what will yet befall me? —— ἐν ποταμῷ, *near the river.* ἐν here denotes proximity. —— μὴ depends upon δείδω understood. See v. 473 where it is fully written. Cf. S. § 214. N. 4. —— μ', i. e. μέ, is governed by δαμάσῃ in the next line, which is followed by θυμὸν as an accusative synecdochical. —— θῆλυς. Nitzsch translates this, *refreshing;* but Crusius rejects that definition, on account of the application of θῆλυς to the morning frost, and understands it in the sense of *fresh.* —— κεκαφηότα, Epic 2 perf. part. of καφέω, *panting, gasping.* —— ἠῶθι πρό, *before dawn.* The morning breeze is always coldest. —— καταδραθῶ for καταδαρθῶ, 2 aor. pass. subjunctive of καταδαρθάνω with active signification. —— μεθείῃ for μεθῇ, subjunctive of μεθίημι. —— γλυκερὸς δὲ—ἐπέλθῃ is to be constructed with εἰ δέ κεν, v. 470. —— γίνομαι is what Kühn. (§ 259. 1. b.) calls a *deliberative subjunctive,* employed when the speaker deliberates with himself what he ought to do.

474–477. ὣς, *thus.* —— δοάσσατο, *it appeared,* aorist of δέατο, a defective imperf. mid., like ἵστατο from ἵσταμαι. Cf. Soph. Gr. Verbs, p. 116. —— ἐν περιφαινομένῳ, *in a conspicuous place.* —— ἐξ ὁμόθεν, *ex eodem loco.* Nitzsch translates: *of the same size* or *appearance.* —— φυλίης, *wild olive.* —— ἦν is to be supplied with ὁ μὲν—ὁ δέ.

478–485. διάει, imperf. of διάημι, *to blow through.* Thiersch (Gram. § 221. 83) says, that this passage requires διάῃ as related to ἄῃ Νότος, 12. 325, and ἄῃ Ζέφυρος, 14. 458. —— ὣς ἄρα....ἐπαμοιβαδίς, *so thick were they grown interlaced with one another.* —— εἰ καὶ μάλα περ χαλεπαίνοι, *even were it very severe.*

487–490. λέκτο. See N. on 4. 453. —— πάρα, i. e. πάρεισι. —— γείτονες ἄλλοι from whom fire might be obtained. —— αὔοι, Epic ἵνα αὔοι. —— φύλλοισι καλύψατο, *covered himself with leaves.*

ODYSSEY VI

2–5. *ἀρημένος, oppressed, burdened.* —— *Ὑπερείῃ, Hyperia,* by which the ancient critics think that Camarina in Sicily is meant. Cramer supposes that the Phæacians migrated to Scheria from Illyria or Epirus. But cf. N. on 5. 34. —— *ὑπερφιαλόντων, daring, high-spirited.* Butt. (Lexil. No. 102) rejects the idea of *insolence* which is usually attached to this epithet, and says that its reproachful sense can be derived only from the context where the word occurs.

9–10. "Duobus versibus omnia complectitur quæ urbem habitandam spectant." Spondan.

18–23. *Χαρίτων ἄπο* for *ἀπὸ Χαρίτων.* —— *σταθμοῖιν,* Epic for *σταθμοῖν.* S. § 33. N. 4. —— *ὁμηλικίη, of equal age.*

25–29. *ὧδε μεθήμονα, so remiss.* —— *ἵνα, when.* —— *αὐτήν,* i. e. *ἑαυτήν,* the reflexive pronoun being implied in the verb. —— *τὰ δέ,* i. e. *καλὰ εἵματα.* Eustath. says, that it was the custom for the bride, to bestow garments upon those nymphs who attended her at the time of her nuptials. —— *σ' ἄγωνται,* to the house of the bridegroom. —— *ἐκ —τούτων,* i. e. from such order and cleanliness.

32–40. *καί τοι ἐγὼ κ. τ. λ.* The order is: *καὶ ἐγὼ ἕψομαι ἅμα τοι συνήριθος.* —— *ἔσσεαι* is dissyllabic by synizesis. —— *κατὰ δῆμον, amongst the people.* —— *ὅθι* (=*ἐν οἷς.* Schol.) refers to *ἀριστῆες.* Nitzsch takes it in the sense of *ποθέν.* —— *ἄμαξαν,* i. e. *ἅμαξαν ἡμιονείην* (v. 72), *a carriage drawn by mules.* The *ἅρμα* was usually drawn by horses. —— *ῥήγεα* to spread upon the seats. —— *πλυνοί, cisterns* made for washing, *washing-places.*

42–45. *ἀσφαλές, firm, immovable.* —— *ἀνήφελος* = *ἄνευ νεφέλης.*

48–55. *μὲν—Ναυσικάαν, Nausicaa herself.* Mt. § 469. 10. —— *ἁλιπόρφυρα, sea-purple.* Loewe says, that this epithet is used here *de violaceo colore.* —— *ξύμβλητο, fell in with, met.* —— *ἵνα, whither.*

57–63. *οὐκ* is used when an affirmative answer to the question is expected. Cf. K. § 344. 5. d; S. § 224. 6. —— *ἐόντα* agrees with the omitted subject of *βουλεύειν.* Cf. N. on *καλέσαντα,* 1. 90. In some editions *ἐόντι* is found. —— *οἱ δύ', the two* = two of whom. *οἱ δύ',* and *τρεῖς δ'* are in apposition with *πέντε υἷες* in the preceding verse. This kind of apposition, which Kühn. (§ 266. 3) calls partitive, is frequently accompanied by a participle. —— *ὀπυίοντες, having taken wives. ἐκνία* in the active is used of the man contracting marriage; in the

pass. and mid., of the woman. —— θαλίθοντες, Epic for θάλλοντες *blooming, in full vigor.*

66–70. θαλερόν, *flourishing, blooming;* hence θαλερὸν γάμον, *youthful nuptials,* i. e. of persons in the bloom of life. —— ὑπερτερίῃ, *the highest part* (i. e. *the body*) of a carriage, in which the things to be carried were placed.

80–84. εἴως, *in order that.* Bothe conjectures that εἴπως is the true reading, and cites Herm. ad Vig.: "ἕως pro ὥς, i. e. ὅπως, *ut,* rarissimum est, et vereor ne solius Odysseæ proprium; in Iliade certe non occurrit." —— χυτλώσαιτο, *might anoint herself.* This was done in order that the skin might not be left harsh and rough. According to the old grammarians, this ointment was a mixture of water and oil; but of this there is not sufficient proof. —— ἄλλαι is used merely to distinguish the handmaidens from their mistress, who had just been spoken of. Cf. N. on 1. 132.

86–98. ἐπητανοί, *lasting the whole year, perennial.* The sense is, that water flowed from these πλυνοὶ the whole year. So the Schol. defines ἐπητανοί· ἀεὶ ῥέοντες. —— ἐςφόρεον μέλαν ὕδωρ, *bore them* (i. e. the clothes) *into the dark water.* —— στεῖβον δ' ἐν βόθροισι, *and they trod* (the clothes) *in cisterns* in order to cleanse them. —— θοῶς refers to στεῖβον, with which Bothe joins it in punctuation. But it is better to carry forward mentally the idea of στεῖβον, and make the clause = *evincing emulation in the rapidity with which they trod.* —— εἵματα—μένον τεφσήμεναι, *they waited for the garments to become dry.* See N. on 1. 422.

99–103. τάρφθεν i. e. ἐτάρφθησαν, 1 aor. pass. of τέρπω with middle signification, *were sated.* —— σφαίρῃ ταὶ' ἄρ' ἔπαιζον. It appears from this, that the game at ball was very ancient, and that it was played to the sound of music. Cf. 8. 370, seq. —— Τηΰγετον, *Taygetus,* a mountain of Laconia. Its most lofty summit is now called Makrynó, and is nearly 8000 feet in height. See Mure's Greece, ii. p. 221. It abounded with beasts for the chase. —— Ἐρύμανθον, a mountain in Arcadia celebrated for the boar which haunted its solitudes, and which was destroyed by Hercules.

106–109. παίζουσι refers to sport derived from hunting. —— δέ τε, *but also.* —— ἀδμής, *unmarried.*

113–117. ὡς = ἵνα. —— ἔγροιτο, 2 aor. mid. of ἐγείρω, *might rise, wake.* —— πόλιν is accusative of the place whither. —— ἔμβαλε refers to the ball. —— ἐπὶ μακρὸν ἄϋσαν, *cried out loudly at* the accident to the ball.

119–125. τέων for τίνων. —— θεοειδής, *upright, pious;* not = θεοείκελος, *godlike,* which has no reference to moral but to physical superi-

ority. Cf. Butt. Lexil. No. 65. —— θῆλυς ἀϋτή, "mollis clamor." Ernesti. —— αὐδήεντων, *having a human voice.* Loewe justly remarks that ἀνθρώπων αὐδήεντων is not opposed here to the gods, but rather to fierce and savage men whose speech is harsh and uncultivated.

129-136. μήδεα φωτός, "media viri = pudenda." Bothe. —— ὅστε λέων. A two-fold similitude is here embraced. 1. Ulysses, haggard and worn down with recent exposure, and defiled with brine, is aptly compared to a lion rough with exposure to winds and tempests 2. As the approaching lion strikes the defenceless oxen and sheep with terror, so Ulysses by his sudden approach appeared terrible to the affrighted damsels. The simile is replete with force and beauty. —— ῥόμενος καὶ ἀήμενος, *exposed to rain and wind.* The use of ἄημαι with the passive signification is rare. Cf. Butt. § 114. p. 265. —— ὅσσε in reference to δαίεται, is regarded as a neuter plural. See Mt. § 436. 2; S. § 157. N. 1. —— ἀγροτέρας, poet. for ἄγριας, *living in the fields, wild.* —— μίξεσθαι, *to join himself to, to approach.*

140-148. ἐκ δέος εἵλετο for δέος ἐξείλετο. —— σχομένη, *remaining.* εἰ δείξειε πόλιν = *to show him the city.* —— ἀποσταδὰ = ἀποστάδον, *at a distance.* —— γοῦνα λαβόντι, varied from γούνων λαβών, v. 142, the idea of touching or taking hold of a part being exchanged for that of seizing or occupying the whole. Cf. Jelf's Kühn. § 536. *Obs.* 4. —— περδαλέον, *wise, to the purpose.*

157-159. λευσσόντων, *when they see.* The participle is put in the genitive because σφίσι θυμός (v. 155), to which it refers, is equivalent to αὐτῶν θυμός. Cf. K. § 313. R. 2. —— τοιόνδε θάλος, *such a sprout* = such a young beauty. —— εἰςοιχνεῦσαν agrees with the gender implied in θάλος. K. § 241; S. § 137. N. 2. —— πέρι = περισσῶς, *very much.* Loewe renders πέρι κῆρι, *recht im Herzen, right in the heart.* Bothe refers πέρι to μακάρτατος. Thiersch and Nitzsch accentuate περί. —— σ' εἰδνοισι βρίσας, *weighing you down with bridal gifts,* i. e. giving you bridal gifts in abundance. Crusius renders: *prevailing by bridal gifts.* Telemachus is said to have married Nausicaa.

166-174. ἐτεθήπεα, Epic for ἐτεθήπειν (S. § 65. N. 4) 2 pluperf. of θάπω, with the signification of the imperfect, *I was amazed.* So in v. 168, τέθηπα, *I am astonished.* —— ὥς σε. Thiersch would write ὡς σέ, the pronoun being emphatic by its opposition to κεῖνον in v. 166; also καί που σοὶ instead of καί πού σοι in v. 190 infra. —— ἔο after χαλεπὸν is to be translated, *although.* —— ὄφρ'.... κακόν, *that I may still perhaps suffer evil even here.* For πάθω in the subjunctive after a verb of past time, see N. on 4. 713. —— τελέουσι = τελέουσα. —— πάροιθεν, *before* my toils will cease.

175–178. *οἱ* depends on *ἐς*. —— *ἀνθρώπων* is here used in the general signification, *persons, human beings*. —— *ῥάκος*. He asks not for a new or splendid garment, but only for an old and ragged covering for his nakedness.

182–185. *μὲν* (= *μὴν*) *γάρ, for truly*. —— *τοῦγε* refers to the clause beginning with *ἢ ὅθ' = τοῦ ὅθ'*. —— *ἔχητον, manage = direct* the affairs of. —— *πόλλ' ἄλγεα*. Bothe refers this accusative to Mt. § 432. 5, as an appositional clause with the preceding proposition, and put in the accusative after *ποιεῖν* mentally to be supplied. So Crusius explains it as epexegetical of what precedes and = *ὥστε εἶναι πόλλ' ἄλγεα*. —— *μάλιστα δέ τ' ἔκλυον αὐτοί*. Cowper well renders this:

> " ——————————but joy
> Fills every virtuous breast, and most their own."

187–197. *ἐπεὶ . . . , ἔοικας* = since you seem to be worthy of a reply. The parenthesis extends to v. 191. —— *αὐτός, alone*. —— *τάγ'*, i. e. *κακά*. —— *ἐπέοιχ' ἱκέτην ταλαπείριον ἀντιάσαντα* (sc. *οὐ δεύσεσθαι*, from what precedes), *which it is not becoming that an approaching suppliant should lack*. Smith's Crus. Lex. But perhaps it is better with Butt. (Lexil. No. 22) to give to *ἀντιάσαντα* (= *ἀντιάσαι*, Mt. § 555. Obs. 2) the signification, *to receive, to partake of*. In that case, nothing need be supplied to make out the sense. —— *τοῦ δ' ἐκ—ἔχεται, upon whom depends*.

200–207. *μὴ* is employed in questions when a negative answer is expected. See N. on v. 57. —— *φάσθ'* i. e. *φάσθε*, middle as active, *do you think?* Cf. 10. 562. —— *οὐδὲ γένηται* = *nor is it to be expected that he will be*. In Homer the subjunctive is frequently employed for the future indicative, with this slight difference, that it represents what is future, as a concession or admission of something expected. Cf. K. § 259. R. 4; Butt. § 139. N. 8; S. § 215. N. 3. —— *τόν*, i. e. *τοῦτον*. —— *πρὸς Διός, belong to Jupiter*. Cf. *Ζεὺς ξένιος, ἱκετήσιος*, etc.

212–216. *κἀδ—εἶσαν* for *καθεῖσαν*. —— *Ὀδυσσῆ*. Thiersch says that the apostrophe should be removed, as it is not *Ὀδυσσῆ* from *Ὀδυσσῆα*, but *Ὀδυσσῆ* from *Ὀδυσσία*. —— *ἤνωγον δ' ἄρα κ. τ. λ.* It will be seen by referring to v. 210, that the handmaidens were commanded to wash Ulysses themselves, but it would appear that they were deterred from doing this by his strange and squalid appearance. On this account, Ernesti translates *λούσατε*, v. 210, *facite ut lavari possit*, and translates *ἄρα* in vs. 212 and 214, *ut jusserat Nausicaa*. But this is unnecessary, since in the circumstances in which they were placed nothing could be more natural than this trifling disobedience.

218–219. *οὕτω, thus* as you now are. —— *αὐτός, alone, by myself* out of your sight.

224–231. *ἐκ* in *ἐκ ποταμοῦ* denotes, according to Mt. (§ 574), that the act of washing proceeded from the river. Kühner (Jelf's ed. § 512. *e*) refers *ἐκ ποταμοῦ* in this place to the genitive of the 'material.' —— *χρόα νίζετο—ἅλμην, washed the brine from his body.* For the double accusative, cf. Mt. § 421. *Obs.* 1. —— *ἄμπεχεν, surrounded, covered.* —— *λίπ'* for *λίπα.* See N. on 3. 466. —— *εἰςιδέειν, to look at.* The subject is *τινὰ* understood. S. § 219. N. 3. —— *πάσσονα* for *παχύτερον.* S. § 58. N. 1. —— *οὔλας, curly.* Butt. (Lexil. No. 88) says, that "*καθῆκε* (i. e. *κὰδ ἧκε* by tmesis) depicts merely a head of hair falling down thick and full, and *οὔλας* denotes it to be in large locks, bushy and curly."

233–237. *δέδαεν,* Epic 2 aor. of *ΔΑΩ, has taught.* So Soph. (Gr. Verbs. p. 116) and Thiersch § 232. 37. For the aorist in the sense of the perfect, see N. on *ἀφίκεο,* 1. 171. —— *ἄρα,* "*ut dictum est.*" Clarke. —— Crusius would erase the comma after *ἔπειτ',* and construct *ἵζετο* with *ἐπὶ θῖνα.* This is preferable to the usual punctuation. —— *στίλβων, shining, resplendant.*

240–245. *οὐ πάντων ἀέκητι θεῶν, not against the will of all the gods,* i. e. some one of the gods conducted him hither. —— *δέατ',* i. e. *δέατο, he appeared.* Butt. (Lexil. No. 38) approves of Wolf's rejection of *δόατο,* which was the reading of the previous editions. —— *κεκλημένος εἴη* = *might be.* *καλεῖσθαι* pro *esse* sæpe poetæ. Ernesti. —— *καὶ* is epexegetical, *to wit, namely.* —— *ἄδοι,* 2 aor. of *ἀνθάνω.*

249–250. *ἧσθε,* 2 aor. of *ἔσθω,* Epic for *ἐσθίω.* —— *ἀρπαλέως, greedily, voraciously.*

255–261. Connect *ὅρσεο* with *ἴμεν.* —— *ἔνθα .... ἄριστοι, where I think you will see all the chief persons of the Phæacians.* *ὅσσοι* = *τόσους ὅσσοι* (S. § 151. 1), of which equivalent *τόσσους* is governed by *εἰδησέμεν.* —— *ἔρδειν* stands for the imperative *ἔρδε.* S. § 219. N. 6. —— *κ'* for *καὶ* according to Nitzsch. See N. on 5. 361. —— *ἀγροὺς* = *κατ' ἀγρούς, through the fields.* After verbs of motion the accusative is often found in poetry without a preposition.

262–269. *αὐτὰρ ἐπὴν* (= *ἐπεὶ ἂν*) *πόλιος ἐπιβείομεν* (for *ἐπιβῶμεν*), *but when we shall have reached the city.* "When the particles and phrases to which *ἂν* is subjoined are followed by the subjunctive of the aorist, this constitutes a preterite by supposition or anticipation, and consequently, when the connexion refers to future time, it forms a *Future Preterite,* Lat. *Futurum exactum.*" Butt. § 139. 12. K. § 255. R. 9. —— *εἰρύθμη.* A narrow strip of land between the harbors was the avenue to the town, and ships were drawn up along the road. So

Nitzsch. —— *ἐπίστιον, a ship-house* or *shed* for a vessel, which lay on timbers out of the water. —— *ἑκάστῳ* refers to the Phæacians. Voss incorrectly refers it to *νῆες*, and translates: *they rest each one on supporting props.* —— *ἔνθα .... ἀλίγουσιν, there they keep the tackle of the black ships.* —— *ἀποξύνουσιν*, usually rendered: *they sharpen.* Butt. (Lexil. No. 26), however, prefers the definition, *they scrape off, make smooth*, which signification Crusius thinks is required by the sense both here and in 9. 326.

273–281. *ἀδευκία, bitter = disagreeable.* —— *ἀπερφάλοι, impertinent, impudent*, a signification which the unbecoming ridicule put into the mouth of the people by Nausicaa (vs. 776–84) seems to demand. —— *καλός τε μέγας τε ξεῖνος.* The poet, with great art, as well as regard for the modesty of Nausicaa, puts her praises of the person of Ulysses into the mouth of others. —— *τινὰ—ἀνδρῶν τηλεδαπῶν, some one of foreigners = some foreigner—κομίσσατο, sibi adduxit.* Bothe. —— *ἐπεὶ οὔτινες ἐγγύθεν εἰσίν* is spoken ironically, *since there are none* (to woo her) *near by.* —— *ἕξει* in matrimonial bands. This verb refers to *τὶς θεὸς* as its subject.

287–297. *ἐόντων, yet living, being still alive.* —— *ἀμφάδιον γάμον, public marriage*, opposed to *clandestine nuptials.* —— *δήεις, you will find.* Cf. N. on 4. 544. Ernesti, after the Schol., edits *δήομεν.* —— *χρόνον.* See N. on 4. 599. —— *εἰςόκεν* for *εἰς ὅτε, until.* —— *ἐπὴν—ἔλπῃ, when you expect.* The apodosis begins with *καὶ τότε* in the next verse. —— *ἡμέας* is the subject of *ἀφῖχθαι.*

303–311. *σὺ—κεκύθεσι* (Epic 2 aor. of *κεύθω*), *conceal you* = you have entered. —— *κίονι κεκλιμένη.* In the palaces of the ancient Greeks, were two rows of columns parallel to the two sides; at the foot of certain of which were the seats of honor. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 266. Against one of these columns the mother of Nausicaa reclined. —— *ποτικέκλιται αὐγῇ, is placed near the light*, i. e. near the blazing hearth. Some read *αὐτῇ* for *αὐγῇ.* —— *τῷ*, sc. *θρόνῳ.* —— *ἀθάνατος ὥς*, i. e. *ὡς ἀθάνατος.* —— *ἡμετέρης* refers to Nausicaa and the rest of the children of Arete.

318–329. *αἱ δ' εὖ.* Bothe would read *ἂν δ' εὖ*, making *ἂν* in tmesis with *τρώγων.* —— *εὖ δὲ πλίσσοντο, they trotted well, handsomely.* —— *τέχνῃ, with art, skillfully.* —— *ῥαιομένου, being shattered in pieces, tossed about*, referring to his recent shipwreck. —— *αἴδετο γάρ ῥα πατροκασιγνήτου* (i. e. *Ποσειδῶνα*). It was not lawful for one divinity to make void the acts of another. Hence Minerva could not come openly to the relief of the object of Neptune's wrath.

ODYSSEY VII.

4–11. *στῆσεν ἄρ', then she drew up her horses.* So Loewe, Nitzsch, Crusius, etc. For the transitive use of this verb, cf. Butt. § 107. II. p. 226. Bothe prefers the intransitive sense: *she stood, stopped.* —— *ἀκάμας* = *ἄμαξας.* —— *Ἠπειρόθεν, from the continent;* not *of Epirus,* as some render it. —— *ἤγαγον* in piratical warfare. —— *θεοῦ.... ἄκουον, the people listened to him as to a god.*

15–25. *πολλὴν ἠέρα, crassum aëra* = *a thick cloud.* —— *πόλιν δύσεσθαι, to enter the city.* —— *ἐρατεινήν, lovely, beautiful.* —— *οὐκ ἂν ἠρήσαιο.* The optative is put in a negative interrogation as a softer form for the imperative. Cf. Mt. § 514. c. For the use of *οὐκ,* see N. on 6. 57. —— *μετ' ἀνθρώποισιν ἀνάσσει, rules among* (i. e. *over*) *these men.* S. § 184. N. 3. —— *τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης, from a far distant land.* Some understood by *ἀπίης, the Peloponnesus,* deriving it from Apis an ancient king of Argos, who called the Peloponnesus after his own name Apia. Butt. (Lexil. No. 24) derives it from *ἄπο* and gives it the signification *distant.* So Loewe, Nitzsch and Crusius. "Whatever may be its derivation it means the Peloponnesus." Felton.

28–36. *κελεύεις,* sc. *δεῖξαι.* —— *σιγῇ τοῖον.* See N. on 4. 776. —— *προτιόσσεο.* Schol. *πρόσβλεπε.* —— *οὐ γὰρ.... ἀνέχουσι, for they do not easily endure* (i. e. suffer to be among them) *strange men.* This refers to the lower orders of the people, and does not conflict with the hospitality with which Ulysses was received by the king and nobility. —— *ὅς κ'.... ἔλθοι.* Cf. N. on 1. 254. —— *θοῇσιν ἀκείῃσιν* "tautologiæ frigidæ speciem habit." Ernesti. From this I must dissent. The employment of these synonymes gives energy and amplitude to the expression, which is further enlarged by v. 36. —— *ὡσεὶ πταρὸν ἠὲ νόημα* = *exceedingly swift.* Loewe and Bothe cite Cic. Tusc. Disp. I. 19, "nihil est animo velocius," etc. To which we may add the beautiful lines of Cowper:

> "How fleet is a glance of the mind!
> Compared with the speed of its flight,
> The tempest itself lags behind,
> And the swift-winged arrows of light."

49–60. *πεφραδέμεν, to point out,* Epic 2 aor. infin. of *φράζω.* —— *εἰ καὶ.... ἔλθοι, even if he comes from some other place,* i. e. if he is a stranger. Nitzsch conjectures that the reading should be *εἰ καὶ νέον*

ἄλλοθεν ἔλθοι. —— τῶν αὐτῶν, *the same.* S. § 144. 3. —— Γιγάντεσσιν βασίλευεν. S. § 184. N. 2. —— ὤλετο δ' αὐτὸς in the same conflict with the gods in which he ruined his people. —— τῇ δέ, i. e. Peribœa. —— ἐν Φαίηξιν. Cf. v. 23, where the dative with μετὰ follows ἀνάσσω.

64–74. ἄκουρον, *without a son.* —— ὑπ' ἀνδράσιν, *under husbands.* ὑπὸ denotes subordination. —— οἶκον ἔχουσιν. Cf. ἔχον πατρώϊα ἔργα, 2. 23. —— ἐστίν, sc. τιμωμένη. So Damm explains it, with the approbation of Nitzsch and Crusius. τέ καὶ ἐστὶν is regarded by Bothe as a false reading for τοκάδεσσιν, i. e. matribus feminisque Phæacum. But this is too conjectural. The general idea is clear and pertinent: *as she has been and is still honored.* —— δειδέχαται, *welcome, greet,* Epic perf. mid. 3 plur. of δείκνυμι, as present. —— οἷσίν τ' εὖ φρονέῃσι (εὐφρονέῃσι, Nitzsch) = ἐὰν αὐτοῖς εὖ φρονέῃσι.

80–90. Μαραθῶνα, celebrated in after times for the overthrow of the Persians by the Athenians under Miltiades. —— Ἐρεχθῆος—δόμον, i. e the temple of Minerva built by Erectheus. —— ἐρηρέδατ', Epic plu perf. pass. 3 plur. of ἐρείδω. Mt. (§204. 6) reads ἐληλάδατο, Epic pluperf. pass. 3 plur. for ἐλήλαντο from ἐλαύνω. So Soph. Gr. Verbs, p. 136. —— περὶ δὲ θριγκὸς κυάνοιο, *and around it* (the wall) *was a cornice of dark blue metal,* i. e. *steel.* Nitzsch very properly regards this cornice as an external decoration, inasmuch as the description of the interior of the house commences with v. 97. —— ὑπερθύριον, *the beam over the door.*

92–97. ἰδυίῃσι (Epic for εἰδυίῃσιν) πραπίδεσσιν, *with skillful mind.* πραπίδες, properly, *the diaphragm.* —— ἀθανάτους,—ἀγήρως, are epithets given to these figures, because made so as not to be injured by the hand of time. —— ἐύννητοι for εὔνητοι, *well-woven.*

104–109. μύλης, i. e. *hand-mill.* This severe and degrading labor was performed by female slaves. —— μήλοπα καρπόν, *apple-colored* (i. e. reddish yellow) *fruit* = *wheat.* —— ὑφόωσι (from ὑφάω) = ὑφαίνουσι. Butt. Ir. Verbs, p. 248. —— καιροσέων ..... ἔλαιον, *from the close-woven linen trickles off the liquid oil,* i. e. the oil would not penetrate it. So Passow. ὀθονέων is to be read as trisyllabic. —— ὥς δέ, *so on the other hand.* As responding to ὅσσον, we might have expected τόσον δέ. —— γυναῖκες, sc. ἴδριές εἰσιν from the preceding clause.

112. ὄρχατος, *an orchard* in which the trees are set in rows.

117–126. ἀπολείπει is taken intransitively: *nor does it* (the fruit) *fail.* —— χείματος and θέρευς are genitives of time. —— ἐπετήσιος, *lasting all the year.* —— Ζεφυρίη πνείουσα = Ζεφυρίη πνοή. It is remarkable, that in every other passage, except this and 4. 567, where the poet describes the Elysian plain refreshed by gently blowing zephyrs, this wind receives such epithets as rapid, hard-blowing,

noisy, whistling, moist, and is the precursor of rain or snow. Some account for this, by supposing Homer's birth-place somewhere in Ionia, and that he formed his familiar ideas of Zephyrus, as it blew from the mountains of Thrace, while in the two instances above alluded to, he describes the qualities of this wind in a distant western climate. Cf. Wood's Essay on Homer, p. 50. —— ὄγχνη ἐπ' ὄγχνῃ, *pear after pear.* —— ἔνθα δέ, *here, in one place.* —— τῆς, sc. ἀλωῆς. —— ἐτάρας δ' ἄρα τε τρυγόωσιν, *some* (grapes) *they are now gathering.* —— ἄλλας δὲ τραπέουσι, *but others they are treading.* —— ὑποπερκάζουσιν, *are growing dark* = are ripening.

127–132. ἔνθα δὲ responds to ἔνθα δέ, v. 122. —— κοσμηταὶ πρασιαὶ, *garden-beds laid out in order.* —— ἄρχον, *a row of trees* or *vines.* —— Crusius takes ἵησιν intransitively, but Bothe supplies ὕδωρ. —— ὅθεν = ἐξ ἧς κρήνης. —— ἐν Ἀλκινόοιο, sc. δόμῳ. Nothing can exceed this splendid description of the garden of Alcinous. Tall and thrifty trees hang loaded with rich and never-failing fruit, pears, pomegranates, apples, sweet figs, and blooming olives. Gentle Zephyrs continually play among the foliage, and clothe the branches with a never-ending succession of buds, flowers and fruit.

> "Pears after pears to full dimensions swell,
> Figs follow figs, grapes clustering grow again
> Where clusters grew, and (every apple stripp'd)
> The boughs soon tempt the gatherer as before."

Further on are all kinds of flowers continually in bloom, and arranged in beds laid out in order, in the midst of which two fountains send forth their cool refreshing streams, which spread through the garden or pass under the threshold of the lofty palace. No fairy tale or Eastern story has so gorgeous a description, nor can its parallel be found, unless in the description of Eden by our own great poet.

138–143. ὅτε, *whenever, as often as.* —— μνησαίατο. For the use of the optative, see N. on 4. 191. —— θέσφατος ἀήρ, *the thick mist divinely* circumfused around him.

144–148. δόμον κάτα for κατὰ δόμον. —— ὄλβια, *blessings.* A Schol. takes this word adverbially = ἵν' ἦ ὀλβίως ζῆν.

152–154. ἐπειδή, *since, inasmuch as.* —— φίλων ἄπο for ἀπὸ φίλων. —— κατ' ἄρ'....πὰρ πυρί, *he then sat down on the hearth in the dust by the fire.* —— ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ = *kept profound silence.*

159–165. μὲν i. e. μήν. —— κάλλιον = κάλον. Mt. § 457. —— οἶδε refers to the leaders and chiefs of the Phæacians. See v. 186. —— ἰσχανόωνται, *keep themselves back, refrain* from addressing the stranger. —— ἐπικρῆσαι, *to mingle again,* Epic and Ionic 1 aor. infin. of ἐπικεράννυμι. —— ἅμ'—ὀπηδεῖ. Verbs of accompaniment are some-

to define more clearly the dative of the person

ρόιο = *the venerable Alcinous.* See N.
ὃν μάλιστα referring to Laodamas.
hy he sat nearest his father, viz., be-
eloved.
ing *feasted.* —— ἐπί, *besides,* used adver-
νησόμεθ', *we will be mindful of sending him*
connection with verbs of remembering some-
preposition. S. § 182. N. 4. See 4. 151. —— τὸν
ια, Ionic for ἅτινα. —— Καταχλῶθες (the spinners),
ates. Crusius remarks, that the Cataclothes are here
e Æsa, as the special to the generic.

5. ἄλλο τι .... περιμηχανόωνται, *then the gods are contriving*
g else by this (τόδε). —— τὸ πάρος, *formerly, at other times.*
ναργεῖς, *manifest,* i. e. in their real forms. —— εὖτ', *when,* usually
companied by ἄν, by which it is made more indefinite. —— ἐπεὶ
σφωϊν ἐγγύθεν εἰμέν, *quoniam ad ipsos proxime accedimus,* sc. similitudine. Ernesti. But Nitzsch more correctly refers ἐγγύθεν to consanguinity: *because we are nearly related to the gods.*

213-224. καὶ δ' ἔτι κεν καὶ μᾶλλον, *and still more besides.* —— στυγερῇ ἐπὶ γαστέρι = ἡ στυγερὴ γαστήρ. Mt. § 455. *Obs.* 3. Günth. de usu prep. apud Hom. p. 34, explains this: *tempore ventris esurientis,* i. e. esurienti quique nihil molestius (sc. eâ ipsa). —— ἡ δὲ i. e. γαστήρ. —— ἐκ—ληθάνει (tmesis), *causes to forget.* —— ἐπιβήσετε (i. e. ἐπιβήσητε) has a transitive signification. —— ἰδόντα .... ἐμήν, *even life may leave me, when I have beheld my possessions,* i. e. if I may be permitted to behold once more my home, I will not murmur though even life should then depart from me.

238-239. τάδε εἵματ', i. e. the garments which Nausicaa gave him. Cf. 6. 228. —— οὐ δὴ φῆς, *truly you do* (= did) *not say.* At sight of the garments which she herself had made, Arete doubted the truth of what Ulysses had said, relative to his being a stranger who had wandered over the sea.

248-255. ἐμὲ .... οἶον, *the deity led me alone, unhappy one, to her hearth.* ἐφέστιος is sometimes employed of one who takes up his abode in another country, and is here equivalent to *ut cum illa* (i. e. Calypso) *habitarem.* —— λαβοῦσα = ὑποδεξαμένη, but rarely so used.

261. ὄγδοον is dissyllabic by synizesis. —— ἐπιπλόμενον ἔτος, *revolving year.*

270-274. ἦ γὰρ introduces the reason why the epithet δύσμορος was applicable to him. —— ἔμελλον ἔτι ξυνίσσεσθαι ὀϊζύϊ, *I was still to be*

associated with (= suffer) *wretchedness.* —— *ἀθέσφατον, immense.* —— *ἀδινὰ στενάχοντα, groaning aloud.*

275-279. *τὴν μέν*, i. e. the raft. —— *κὲ—βιήσατο, would have forced.* See N. on 1. 239. The protasis commences with *ἀλλ' ἀναχασσάμενος* (v. 280) = *εἰ μὴ ἔνηχον.* —— *βαλὸν* refers to *κῦμα.*

283-289. *θυμηγερέων* is susceptible of two meanings: *gathering courage, reviving;* and *swooning, fainting.* The latter signification seems most apposite. —— *ἠφυσάμην, I gathered, heaped up;* literally, this verb means, *to draw off*, as a liquid from one vessel into another. —— *δύσετό τ' ἠέλιος.* There is some difficulty in reconciling this passage with 6. 321, where the sun is said to have gone down while Ulysses and Nausicaa were on their way to the city. Loewe connects *δύσετό τ' ἠέλιος* with *εὗδον παννύχιος κ. τ. λ.* which precedes, and gives this interpretation: *dormiebam tota nocte usque ad auroram et meridiem et sol* (sc. dum dormiebam) *occidit et dulcis somnus* (sc. medio die) *me reliquit.*" Ernesti thus explains it: *cumque occideret* (ad occasum vergeret) *sol, dulcis me dereliquit somnus.* This explanation I prefer. So the Schol. makes *δύσετο*=*εἰς δύσιν ἐκλίνετο.* Aristarchus writes *δείλετο,* which Butt. (Lexil. No. 39) and Bothe regard as the true reading.

292-301. *ἤμβροτεν,* Epic 2 aor. of *ἁμάρτανω.* "No critical grammarian will separate *ἤμβροτον* from *ἥμαρτον.*" Butt. Lexil. No. 15. For the formation of *ἤμβροτον,* cf. Soph. Gr. Verbs, p. 87. —— *ἐς οὐς ἂν ἔλποιο, as you would not expect.* —— *αἰεὶ γάρ τε νεώτεροι ἀφραδέουσιν.* Cf. Il. 3. 108. Crusius cites Cicero de Senectut. § 6: "Temeritas est videlicet florentis ætatis, prudentia senectutis." —— *ἅλις, in abundance.* This adverb in Homer is never followed by the genitive. —— *ἡμέτερον,* sc. *δόμον.* —— *σὺ δ' ἄρα* introduces the reason why Nausicaa was, in the estimation of her father, guilty of a breach of hospitality, viz., because she waited to be entreated first by the stranger. It will be seen that Ulysses, in his zeal to exculpate his young benefactress, did not relate the affair in conformity with truth, inasmuch as Nausicaa forbade Ulysses to attend her, in order to avoid suspicion and slander (cf. 6. 295). "Some casuists allow of the *officiosum mendacium*, and such is this of Ulysses—entirely complimental and officious." Note in Pope's Odyssey. Such casuists, however, are loose and unsafe guides. A license like this cannot be granted, without doing irreparable injury to that sacred regard for truth which every one should entertain, who would have a conscience void of offence before God and his fellow men.

307. *δύςζηλοι* takes the gender implied in the substantive *φῦλα.* See N. on 6. 15. —— *φῦλα* is in apposition with the omitted subject of *εἰμέν.*

319-319. *αἴσιμα, proper, right.* —— *αἴ γὰρ—ἐχέμεν—καλέεσθαι* (= *ἔχοις—καλοῖο*). For the construction, cf. N. on 1. 217. *ὄφελον*, which usually accompanies the infinitive in the expression of a wish, is sometimes omitted. The old grammarians supply *ἐθέλοις*. —— *τά τε φρονέων, ἅ τ' ἐγώ περ, and having the same thoughts* (in reference to my daughter) *which I have.* —— *παῖδά τ' ἐμὴν ἐχέμεν.* We must not judge of this proposition of Alcinoüs by the rules and usages of these artificial times. —— *ἐς τόδ'* refers to *αὔριον, to-morrow.* —— *αὔριον· ἐς τῆμος.* Bothe and Nitzech punctuate *αὔριον ἐς. τῆμος*, in order to make *ἐς αὔριον* correspond to *ἐς τόδε.* As it respects the marvellous sleep of Ulysses, while he was conveyed home by the Phæacians, Bothe remarks that "magicas esse has res, neque ad vivum resecandas." —— *ἑλόωσι* for *ἑλῶσι* (*-σουσι, ουσι*), fut. 3 plur. of *ἑλαύνω.*

324-328. *ἐποψόμενον, to see.* S. § 222. 5. —— *Τιτυόν, Tityus*, a giant who offered violence to Latona, and was in consequence slain by Apollo. —— *καὶ μὲν* = *καὶ μήν.* —— *τέλεσσαν*, sc. *πλοῦν* or *τὴν ὁδόν.* Cf. 10. 490. —— *τῷ αὐτῷ.* See N. on v. 55. —— *ἀπήνυσαν οἴκαδ'* (sc. *τὴν ὁδόν*, as in *τέλεσσαν*), *accomplished the journey home.* The idea of the passage is, that the Phæacians went and came on the same day. —— *εἰδήσεις—ἐνὶ φρεσὶν* = *you will know full well.* —— *κοῦροι*, sc. *ἄριστοι* from the preceding clause, upon which *ἀναῤῥίπτειν* depends.

342. *ὄρσο κέων, rise up* (i. e. *go*) *in order to lie down to sleep.* *ὄρσο*, Epic 2 aor. mid. imperat. of *ὄρνυμι.* The regular future of *κέω* would be *κέσω*, which by dropping the *σ* becomes *κέω.* Cf. Soph. Greek Verbs, p. 171.

ODYSSEY VIII.

3-5. *ἂν—ὦρτο* by tmesis for *ἀνῶρτο.* —— *ἡγεμόνευ'.* This word is followed by the dative, when the idea is that of one going before, or leading the way. When it stands for *ἄρχειν, to command, to govern*, it takes the genitive. See Smith's Crus. Lex. —— *ἀγορήνδ', to the place of holding the assembly.*

11-16. *δεῦτ' ἄγε, come on! come away!* Butt. (Lexil. No. 55) calls *δεῦτε* an animated interjection, serving to excite attention. —— *ἴσαι* = *ἴτε.* S. § 219. N. 6. —— *ἔμπλητο*, 2 aor. mid. of *ἐμπίπλημι*, as passive.

22-23. These lines are regarded by Nitzsch and others, after Zenodotus, as spurious, because Ulysses contended only with the discus. But Eustath. well remarks, that the idea is not that Ulysses actually performed all these feats of skill and strength, but that he had the *ability* (τὸ φύσει δύνασθαι) to do them. This he showed by his feat with the discus. —— τοὺς = καθ' αὐτούς, So Damm and Crusius. But Voss connects πολλοὺς with τούς, making it = οὓς πολλούς. There is no necessity, however, of altering the usual punctuation.

28-32. ξεῖνος ὅδ' (used δεικτικῶς), *this stranger.* —— οὐκ οἶδ' ὅστις, *I know not who* = unknown to me. How illustrious was the hospitality thus bestowed upon an entire stranger. —— ἠὲ.... ἀνθρώπων, *whether from eastern or western men.* —— λίσσεται ἔμπεδον εἶναι, sc. αὐτήν, referring to πομπήν, *and begs that it may be safe.* —— ὡς τὸ πάρος περ, *even as before* = as is our custom. —— οὐδὲ γὰρ οὐδέ τις ἄλλος, *for not any other person.* The negation is very strong. Hoog. thinks, that οὐδέ τις may stand for οὐδὲ εἷς, *not even one.* Cf. Rom. 3. 10.

35-39. κούρω is in the dual, on account of its proximity to δύω. Some, who maintain with Butt. (§ 33. N. 8), that anciently the plural was identical with the dual, suppose that it is here used in the plural. Others think, that κούρω is used of *two sets of youth*, the rowers sitting on two sides of the ship. Cf. K. § 241. R. 9. —— κριτώσθων is regarded by Carmichael (Gr. Verbs, p. 172) and others as used in a passive sense. But Kühn. (§ 251. R. 2) says, that the use of the aorist middle instead of the passive is in all instances only apparent, and that the verb here means, *let them select themselves*, while on the contrary we find in v. 48, κριθέντε, *the selected.* —— θοήν, i. e. quickly prepared. —— ἡμετερόνδ'. See N. on 7. 301. —— παρέξω, sc. δαῖτα.

42-45. φιλέωμεν is trisyllabic by synizesis. —— Δημόδοκον. Some have erroneously supposed, that this mythical bard was a historical person, born in Corcyra, and who, when aged and blind, composed a poem on the destruction of Troy (Ἴλιον πόρθησις). Equally erroneous is another conjecture, that the Phæacian minstrel is the same as the bard with whom Agamemnon left his wife when he went to Troy (3. 267). —— πέρι = περισσῶς. —— ἐποτρύνῃσιν, sc. αὐτόν.

48-58. κούρω δὲ κριθέντε κ. τ. λ. Cf. N. on v. 35. —— ὑψοῦ δ' ἐν .... ὥρμισαν. See N. on 4. 785. Wolf, with most of the modern editors, brackets v. 58, it not being found in the Schol. Pal. nor in the Harl. MS.

67-71. πασσαλόφι, *wooden nail* or *peg.* —— κατὰ — κρέμασιν by tmesis for κατεκρέμασιν. —— ἐπέφραδε χερσὶν ἑλέσθαι. The sense is, that the herald showed the blind minstrel how to take hold of the harp (i. e. where to find it with his hands), whenever the Muse in-

cited him to sing. —— *ὅτε θυμὸς ἀνώγοι, whenever he had a mind.* For the use of the optative, cf. N. on 4. 191. —— *οἱ δ'*, i. e. the revellers.

73–81. *κλέα* = glorious deeds. —— *οἴμης.* Bothe, following some of the ancient commentators, joins *οἴμης* with *ἀνδρῶν, men of song*, i. e. renowned in song. Crusius makes *οἴμης* = *ἀπὸ οἴμης ἐκείνης*, i. e. *the song about* the Trojan war. —— *νεῖκος.* Of the time or cause of this strife between Ulysses and Achilles nothing definite is known. Some think that it took place after the death of Hector, and that the subject of dispute was, whether force or stratagem should be employed to take the city. —— *λάϊνον οὐδόν, stone threshold.* Müller Arch. p. 29, explains *λάϊνον οὐδὸν* as a subterranean repository for the treasures, and refers to Hymn. Apol. v. 296. —— *πήματος ἀρχή*, i. e. the beginning of the Trojan war, at which time Agamemnon consulted the oracle of Apollo in regard to the undertaking.

83–85. The pallium was drawn over the face, whenever a person wished to conceal his grief, or any other violent emotion of his mind Cf. Il. 24. 163.

90–95. *ἄψ, again.* —— *ἄρχοιτο* refers to the bard. —— *δὲ* in v. 95 is causal.

99–107. *συνήορος, connected with, the attendant of.* —— *πύξ, in pugilism.* —— *πόδεσσιν, in the race.* —— *αὐτὴν ὁδόν, the same way.* *ὁδὸν* follows *ἦρχε* as accusative of the *space* or *way.* Cf. K. § 279. 6.

110. *ἂν δ' ἵσταντο* in order to contend in the games. As the Phæacians were a maritime people, the names here given are derived from maritime subjects.

124–125. *ὅσσον.... ἡμιονοῖιν, "as far in the fallow field as is the limit of mules*, i. e. as much as oxen accomplish less than is required of a span of mules in the same time in which Clytoneus ran." Smith's Crus. Lex. *οὖρον, room, space* ahead of a yoke of oxen ploughing. Passow. —— *ἔλιπετο, were left* behind.

136–138. *οὐδέ τι ἥβης δεύεται, nor is he at all wanting in youthful vigor.* —— *συνέφθιται, is enfeebled, broken down.* —— *συγχεῦαι* depends upon *κακώτερον.*

146–156. *ἴδμεν*, Epic for *εἰδέναι.* —— *ἀπὸ—θυμοῦ, from the mind* Crusius takes *ἀπὸ* as an adverb, and makes *θυμοῦ* a genitive of separation (*separative genitive.* K. § 271. 2). —— *κατείρυται*, perf. pass. of *κατειρύω.* —— *κερτομίοντες, taunting, provoking.* —— *καὶ μᾶλλον, much more.* —— *μεθ'*, *in.*

159–164. *οὐ γάρ.* The ellipsis may be supplied: you do well to refuse the trial, *for I by no means liken you*; etc. —— *ἄθλων* depends upon *δεύομαι.* —— *τῷ = τοίῳ, to such a person as* (*ὅῳθ'*). —— *ἅμα...*

θαμίζων, being frequently in a many-benched ship — being a sea-faring man. —— *πρηκτῆρες*, those who are engaged in business, *merchants, tradesmen.* —— *ὀδαῖον, merchandize*, probably as Nitzsch understands it, *the back-freight*, i. e. the wares received in exchange for those which were carried. —— *κερδέων δ' ἁρπαλέων, profits eagerly sought, rapacious gain.* Nothing could be more taunting than this speech of Euryalus. We need not wonder that it excited Ulysses to anger.

166–175. *ἀτασθάλῳ, insolent, unjust.* —— *χαρίεντα, graceful things, accomplishments.* The adjective is here taken substantively. —— *ἀσφαλέως, prudently.* Voss: *speaking to the point.* —— *οὔ.... ἐπέων σιν, "grace is not entwined with his words."* Crusius.

177–184. *ἀπεφώλιος.* Schol. *μάταιος, worthless.* —— *πεποίθει*, Epic pluperf. 1 sing. of *πείθω*, as imperfect. S. § 85. N. 4. —— *πτολίεθρον* depends upon *πείρων* by zeugma. —— *ἀλλὰ καὶ ὧς, κακὰ πολλὰ παθών, but even thus* (i. e.) *although I have suffered many evils.*

186–192. *αὐτῷ φάρει.* The discus-throwers put off their mantles when engaged in the game. Ulysses, of course, threw the discus to great disadvantage, encumbered as he was with his cloak. —— *πάχιστον* for *παχύτερον.* —— *στιβαρώτερον οὐκ ὀλίγον περ = much more compact.* —— *οἴῳ = τοίου οἴῳ*, of which *τοίου* depends upon the preceding comparatives, and *οἴῳ* is to be referred to S. § 198, as dative of the *means.* —— *ἀλλήλοισιν* depends upon *ἰδίσκεον* as a *dat. incommodi*: *played with* (i. e. against) *one another.* —— *τόν ῥα περιστρέψας, whirling this then around.* —— *τίρματα = σήματα.* Each player had a friend, who marked the place where the discus fell, an office which Minerva here performed for Ulysses.

197–201. *σὺ δὲ.... ἄεθλον, but take courage, at least in this contest.* For the construction of *ἄεθλον*, cf. Mt. § 414. 12; S. § 163. 2. —— *τόνγ'*, i. e. the discus, put here by meton. for the place where it fell. —— *κουφότερον, more lightly* = more cheerfully.

202–207. *τοῦτον.* See N. on *τόνγ'*, v. 198. —— *τάχα δ' ὕστερον, presently, statim.* —— *τοσσοῦτον* as adverb, *thus far.* —— *μᾶσσον*, irregular comparative of *μακρός.* —— *τῶν δ' ἄλλων ὅτινα*, i. e. *ὅντινα τῶν ἄλλων.* —— *πάντων Φαιήκων* is in apposition with *τῶν δ' ἄλλων*, v. 204. —— *Λαοδάμαντος.* He calls Laodamas by name because he had been challenged by him. See v. 145 seq.

211–218. *ἕο δ' αὐτοῦ πάντα = τὰ ἑαυτοῦ πάντα, all his affairs.* Voss: *his own interests.* —— *οὔ πέρ τιν', no one at all.* —— *πάντα—οὔ, not at all, by no means. πάντα* is here used adverbially. Some translate it: *in every kind of contest.* But this would make *ὅσσοι ἄεθλοι* (sc. *εἰσί*), v. 214, tautological. —— *ἀμφαφάασθαι* is used transitively. —— *πρῶτός κ' ἄνδρα κ. τ. λ.* is epexegetical (Bothe: *asyndeton epexegeticum*) of

v. 215. Nitzsch would erase the comma after *βάλοιμι* —— *ἑταῖροι* of Ulysses. The sense is: if all his companions were to direct their bows against the enemy, so much did he excel them in archery, that his arrow would fly first and with the most deadly aim. —— *φωτῶν* is genitive of the object aimed at. S. § 188. 3.

219–221. *Φιλοκτήτης, Philoctetes*, son of Pœas, a most skillful archer, who possessed the arrows of Hercules, without which Troy could not be taken. —— *ἐμὲ* in *ἐμὲ φημι—εἶναι*, is expressed contrary to the general rule (S. § 158. 2), because of the emphasis demanded by its antithesis with *τῶν δ' ἄλλων*. Cf. K. § 307. R. 4; S. § 158. N. 1.

232–233. *ἐπεὶ.... ἐπητανός*, "*since I had not ample care in the ship.*" Smith's Crus. Lex. *κομιδῇ* is taken by Voss and Passow in the sense of *food, victuals*. But a comparison with v. 453, where it occurs in a passage nearly parallel with this, shows that it is not susceptible of such a meaning in this place. *ἐπητανός, lasting the whole year;* here, *all the while, continually.*

239–246. *ὡς, so that.* —— *ἀρετήν, excellence* in athletic exercises. —— *οἷα καὶ ἡμῖν Ζεὺς ἐπὶ ἔργα τίθησι.* The order is: *οἷα ἔργα Ζεὺς ἐπιτίθησι κ. τ. λ.* —— *ἔξεστι πατρῶν, even from the time of our fathers.* Prepositions compounded with *ἔτι* take their respective cases.

246. Alcinous now yields to Ulysses the preëminence in pugilism, discus-throwing, etc., which he assigned to the Phæacian youth (v. 103), and claims for them a superiority only in the lighter accomplishments. In all this the poet adds to the glory of his hero, and keeps him before the reader as the principal personage of his song.

250–251. *βητάρμονες, dancers.* Schol. *ὀρχησταί.* —— *παίσατε, play,* i. e. dance.

260–265. *εὔρυναν ἀγῶνα, enlarged the arena of the contests* in order to make room for the dancers. —— *πέπληγον.* Soph. (Gr. Verbs p. 223) calls this a new imperfect of *πλήσσω.* —— *μαρμαρυγάς, quick, vibrating movements* of the feet, like the light which twinkles from shining bodies. It appears from what follows, that songs accompanied the music to which they danced.

267–278. *ἀμφί, about, concerning.* This use of *ἀμφὶ* is metaphorical. —— *Ἀφροδίτης.* It has been seized as an argument, that the Iliad and Odyssey are not productions of the same author or the same age, that Vulcan's wife is Charis in the former (18. 382), and Venus in the latter. But the evidence, that these immortal rhapsodies are the productions of the same intellect, is too overwhelming to be impaired by so trifling a discrepancy. Besides, as Crusius well remarks, the main idea of the fiction is the same in both instances, that a goddess of grace is wedded to a god skilled in art. Keightley (Mythol. p. 105)

considers this tale of the amours of Vulcan and Venus as an interpretation, which I could wish were so, as to me it seems unworthy of the bard who for nearly 3000 years has worn the laurel of the prince of poets. —— ὡς depends on ἀείδεν.

273–283 χαλκεῶνα, *the smithy.* —— βυσσοδομεύων. See N. on 4. 676. —— ἰκμῖσιν, *the bedposts.* ἰκμίς. Schol. ὁ ποῦς τῆς κλίνης. —— ἀράχνια, *a spider's web.* —— δηλόεντα agrees with δέσματα understood. —— εἴσατ' ἴμεν, *he pretended that he was going.*

292–302. λέκτροισδε depends upon εὐνηθέντε. —— τραπείομεν, Epic for ταρπείωμεν –ῶμεν, 2 aor. subj. of τέρπω. —— τῇ—δόξασε, *it seemed to her.* —— οὐδὲ.... ἦν. The order is: οὐδὲ ἦν (i. e. ἐξῆν) κινῆσαί τι μελέων. —— σκοπιὴν ἔχεν = ἐσκοπίαζον, *kept watch, was on the look-out,* as we should say.

307—313. ἔργα γελαστά. In his earlier edition, Wolf had ἔργ' ἀγέλαστα. —— οὐκ ἐπιεικτά, *not to be borne, intolerable.* —— ἀλλὰ = πλήν, *except.* —— τοκῆε δύω, i. e. Jupiter and Juno. —— ἵνα, *how,* or *how — there,* if, as Crusius says, the idea of place is predominant.

315–318. μίνυθά γε, *for a short time even.* —— εἰςόκε (= εἰς ὅ κε) — ἀποδώσει. The future indicative here supplies the place of the subjunctive. This is done for the sake of emphasis. —— ἕδνα. The presents given to the bride or to her relatives, at the time of her marriage, were returned to the husband, in case she was put away for the crime of adultery. See N. on 1. 277. Cf. also Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 357.

325–329. ἔσταν, Epic 2 aor. 3 plur. for ἔστησαν. —— ἐάων, neut. plur. genitive of ἐύς, *of good things.* Kühn. (§ 215. R.) would supply δώρων. Cf. S. § 56. —— κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν. A proverbial expression.

340–347. ἀμφὶς ἔχοιεν. Schol. περιέχοιεν, *might surround me.* —— οὐδὲ Ποσειδάωνα γέλως ἔχε. It would have been highly unbecoming for Neptune, who was one of the oldest of the gods, and uncle of the guilty pair as well as of Vulcan, to have joined in the laughter to which the affair gave rise. —— αὐτὸν (i. e. Mars) is the subject of τίσειν.

351–358. δειλαὶ.... ἐγγυάασθαι. "The connection seems best suited by the following construction: ἐγγύαι τῶν δειλῶν (i. e. ὑπὲρ τῶν δειλῶν, Eustath.) καὶ δειλαὶ εἰσ' ἐγγυάασθαι, i. e. *sureties for the miserable give miserable security.*" Smith's Crus. Lex. I prefer the turn to the passage given by Passow: *it is of no avail to become surety for the worthless,* as this casts no reflection on Neptune. Nitzsch refers δειλῶν to Vulcan, but I think without good reason. The passage admits of various other translations, several of which are given by the Schol. —— σὲ δέομαι as Mars is now bound. So Nitzsch. The verb may be taken

especially, however, in the sense of *to obligate, to hold one to his word.* —— εἴ κεν Ἄρης οἴχοιτο (the apodosis is contained in the preceding line), *if Mars should depart, in case he could escape,* an implied condition upon which the protasis itself depends, signified by κέν. Cf. K. § 340. 6. —— χρεῖος—ὑπάλυξας, *having escaped* or *avoided the debt,* i. e. not having paid it. οὐκ ἔστ' οὐδὲ ἔοικεν, "*non fas est neque decet.*" Clarke.

365–369. οἷα—ἐπινήνοθεν, *such as covers,* literally, *rests upon.* ἐπινήνοθεν, Epic 2 perf. of ΕΝΕΘΩ as present, only in composition. —— ἄλλοι, *others,* i. e. different persons from the one just mentioned. Cf. N. on 1. 132; 6. 84. δολιχήρετμοι, *using long oars* = skilled in maritime affairs; or, making rapid voyages.

372–379. οἱ δ' ἐπεὶ οὖν κ. τ. λ. They played at the game called ἐφαίνινδα, in which the ball was thrown up into the air, and each of the players strove to catch it before it fell to the ground. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 761. —— ἰδνωθεὶς ὀπίσω, *bending himself backwards,* as is done when one throws a missile up vertically. —— ὁ δ' ἀπὸ.... μεθέλεσκε. It was no small feat of agility to spring upward and catch the ball, intercepting it at a distance from the ground. —— ἐς ἰθύν, *straight upwards.* —— ἐπελήκεον, *beat time* whilst the others danced. So Passow. Some take it in the sense of *applauded.* Cowper: *clapped their hands.*

383–384. ἦ μὲν—ἦ δ' ἄρ' is changed by Bothe into ἠμὲν—ἠδ' ἄρ'. Nitzsch and Crusius disapprove of this emendation, as the correlatives μὲν and δὲ mark a suitable connection: *as truly,—so indeed,* i. e. the performance, in Ulysses' estimation, came fully up to the boast made by Alcinous (v. 247 seq.). —— ἦ δ' ἄρ' ἐτεῖμα τέτυκτο, *and these things have evidently happened,* i. e. have been performed. ἐτεῖμα, *real, accomplished.*

396. ἁ αὐτόν, i. e. Ulysses.

404–409. κολεὸν..... ἀμφιδεδίνηται, *and a scabbard of newly-cut* (i. e. polished) *ivory encloses it.* —— πολέος ἄξιον, *worth much.* —— ἄφαρ.... ἄελλαι, *may the winds snatching it up forthwith bear it away.* A proverbial expression = may all remembrance of it be effaced from the mind.

414. ποθή, as Loewe justly observes, has reference to πολέος δὲ οἱ ἄξιον ἔσται, v. 405. Ulysses politely expresses a wish, that Euryalus may never feel regret at having parted with a gift of such value. Pope's idea, that Ulysses sarcastically wishes that Euryalus may never have occasion to use the sword, as being devoid of martial enterprise, is not to be entertained a moment, since it would comport little with the generous feelings, which must have glowed in the breast of the

wanderer at the kind and princely treatment he was receiving from his new friends.

434–439. For the construction of ἀμφὶ πυρὶ with the verb of motion στῆσαι, see N. on 1. 200. —— δαῖον, *they kindled it.* The Schol. explains it: διέκοπτον, *cut it up.* —— τόφρα, *in the mean while.* —— τίθει δ' ἐνί, sc. χηλῷ.

449–453. αὐτόθιον, *forthwith;* literally, *on the same way or spot.* —— ἐπεὶ .... θάμιζεν, *since he had not often been attended to, had not experienced such kind treatment.* —— κομιδή, see N. on v. 232.

462–468. Nausicaa, who has for a time been withdrawn from the sight of the reader, now briefly asks from the stranger, when he returns to his own country, a remembrance of the service which she had rendered him. The artlessness, grace and modesty of this young princess wins for her our highest love, and shows that the poet had a delicate perception of the graces and virtues which are the chief ornaments of woman. The response of Ulysses is brief, complimentary and expressive of the highest gratitude for the essential service which Nausicaa had rendered him. This address to Ulysses and his reply constitutes, in my judgment, one of the finest passages in the Odyssey. —— ἐμεῖ' i. e. ἐμεῖο. —— ζωάγρι', *reward for saving life.* —— ἐβιώσω. Schol. ἔσωσας. The middle is here used transitively.

473–477. μέσσῳ δαιτυμόνων. "In conspectu conviviarum: separatim enim sedebat, non ad mensam eandem inter convivias." Ernesti. —— θαλερὴ δ' ἦν ἀμφὶς ἀλοιφή, *and rich fat was about it.* —— τῇ. See N. on 5. 346.

488–498. ἤ σέγε—ἤ σέγ'. The second pronoun is added by way of emphasis. Bothe reads ἦ σέγε—ἦ σέγ', thus conjoining the clauses, on the ground that Apollo taught the bard to play the harp, and the Muse, to sing. —— κατὰ κόσμον, *in order*, i. e. with accuracy. —— σὺν Ἀθήνῃ = σὺν φρονήσει. Eustath. —— αἴ κεν = ἐάν, *if perchance.* —— θεὸς refers to the Muse, and not to Apollo, as some imagine.

499–510. ὁρμηθεὶς θεοῦ, *being incited by the god.* Kühn. (Jelf's edit. § 530. 2) makes θεοῦ depend upon ἤρχετο, marking the point whence the action commenced. As it respects the subject of this song, as well as the one about the quarrel of Ulysses and Achilles (v. 75), Müller (Lit. Greece i. p. 31) observes, that the first sketch of the Iliad and Odyssey may have been intended to be sung at the banquet of princes and for their especial gratification. —— ἀμφ' Ὀδυσῆα. This shows that Ulysses was the soul of the enterprise. —— ἐνὶ Τρώων ἀγορῇ, i. e. in the midst of the Trojans assembled in council. Cf. Virg. Æn. 2. 31, seq. —— ὁ μὲν refers to the horse. —— τοι, i. e. the Troans. —— ἄμματα, *confused things*, i. e. things left doubtful or undecided.

—— θεῶν θελκτήριον, *the joy of the gods.* Some prefer taking θελκτήριον as an adjective in agreement with ἄγαλμα, *a placating offering* —— τῇπερ, sc. βουλῇ. The Trojans adopted the last proposition, viz., to dedicate the horse to the gods, as a propitiatory offering.

516–520. ἄλλον .... αἰπήν, *he sang that one laid waste the lofty city in one way, and another in another.* —— Δηϊφόβοιο. After the death of Paris, Helen fell to Deïphobus. Hence Menelaus, accompanied by Ulysses, proceeded immediately to assault him in his palace. —— νικῆσαι καὶ for καὶ νικῆσαι.

525–529. νηλεὲς ἦμαρ, *the cruel day = the day of death.* —— ἀμφ' αὐτῷ χυμένη, *embracing him;* literally, *poured around him.* χυμένη, Epic 2 aor. mid. participle of χέω. —— οἱ δέ, i. e. πολέμιοι. —— εἴρερον, *into bondage.* The old grammarians interpreted it, *a female slave.* —— ἄχει is here put metaphorically for *tears*, such as are produced by grief.

539–546. ὄρορε, 2 aor. 3 sing. of ὄρνυμι, *roused himself* to sing (Thiersch § 232. 110), *arose* to sing. Cf. Soph. Gr. Verbs p. 208. —— ἄγ' refers to the persons contained in τερπώμεθα πάντες. —— ὁ μέν, i. e. the bard. —— ἀντί, *instead of*, i. e. *equal to, like.*

550–556. ὅ,ττι σε—κάλεον. For the double accusative, cf. S. § 166. κάλεον is dissyllabic by synizesis. —— κεῖθι i. e. in thine own country. —— κακός, *humble, low-born*, opposed to ἐσθλός, *noble, of high descent.* —— τίθενται, sc. ὄνομα from ἀνωνυμός. —— τιτυσκόμεναι φρεσί, *aiming at in mind.* The Phæacian ships are represented by the poet as animated. Hence to any given country they could go by mental direction, without the aid of pilots or rudders. —— πόλιας is dissyllabic in pronunciation.

562–569. οὐδὲ .... δέος. Construct: οὐδέ ποτέ σφιν ἔπι (i. e. ἔπεστι) δέος κ. τ. λ., *nor is there at any time cause of fearing* (δέος) *to them*, i. e. they never have reason to fear. πημανθῆναι and ἀπολέσθαι limit δέος as adnominal genitives. S. § 221. N. 4. —— τόδε depends on εἰπόντος, and refers to what was said by Nausithous (565–570.) —— ὥς, *thus, in these words.* —— πατρὸς follows ἄκουσα as genitive of the source of the thing heard. S. § 179. N. 2. —— ῥαισίμεναι depends upon φῇ.

575–580. ἤ μὲν—τὸ = ἤ μὲν—ἤ δέ —— ἦσι, Epic for ἦ.

583. μετ' αἷμά τε καὶ γένος αὐτῶν, *after their own blood and lineage.*

ODYSSEY IX.

1-5. It was on the evening of the second day after his arrival in Scheria, that Ulysses commenced the recital of his adventures. —— τέλος, *the end* or *object* of a banquet.

11-20. τοῦτό τί μοι κ. τ. λ. Construct: τοῦτο εἴδεται (*videtur*) μοι ἐνὶ φρεσὶν εἶναι τι ἄριστον. —— σοὶ—θυμὸς ἐπειράσατο—εἴρεσθαι, *your mind has inclined you to inquire.* —— ὄφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στεναχίζω, i. e. the recital of my toils and sufferings will awaken in me more painful recollections than even the song of the bard. ὄφρα here marks the result of the action (ἐκβατικῶς). —— εἴδετ' for εἰδῆτε. Cf. Il. 8. 18. — ἐγὼ δ' ἂν ἔπειτα—ἔω depends upon ὄφρα. — εἰμ' Ὀδυσεύς. This self-annunciation, apparently so pompous, was common amongst ancient heroes. Cf. Virg. Æn. 1. 382: *Sum pius Æneas*, etc. Œd. Tyr. v. 8. —— πᾶσι = παντοίοις. —— ἀνθρώποισι μέλω, *I am a care to men*, i. e. an object of care = I am highly esteemed amongst men. This personal form of μέλω is rarely met with.

22-31. Νήριτον εἰνοσίφυλλον, *leaf-shaking* (i. e. woody) *Neritos*. This mountain was in the southern part of the northern division of Ithaca, and is now called Anoi. Cf. Mure's Tour in Greece, i. p. 71. —— πανυπερτάτη—πρὸς ζόφον. Schol. πρώτη τῶν ἄλλων ὡς πρὸς δύσιν, i. e. the most westerly of all. —— πρὸς Ἠῶ τ' Ἠέλιόν τε, *towards the dawn and the sun* = towards the east, opposed to ζόφος, *the west.* —— ἧς = ἐμῆς. Cf. K. § 302. R. 8. Thiersch (§ 284. 14) makes it stand demonstratively: *as this land.* —— αὐτόθ', i. e. in Ogygia. —— Κίρκη, *Circe*, the daughter of Helius and Perse. She dwelt in the island Ἀεαία.

35. καὶ belongs to πλοῦτον οἶκον, *even a rich estate.*

40-50. αὐτούς, i. e. the inhabitants of the city. —— μοὶ = *as far as I was concerned.* —— κλοι, might go away = *might be.* —— διερῷ ποδί, *with quick foot* = swiftly. Some, following the Schol., translate: *with moist foot*, i. e. in a ship. But this is forced and unnatural. The proper signification, according to Nitzsch, is *liquid, flowing*; hence, tropically, *active, nimble.* —— γεγάνειν, *called aloud.* —— μὲν —καί. See N. on 3. 351. —— ἵππων = *chariots.* —— ὅθι.... ἔοντα, sc. μάρνασθαι τινα.

52-60. ἠῴοι, *early in the morning.* Cf. Butt. Lexil. No. 8. —— στησάμενοι in marshalled array. —— ἠώς. "At the time of the Ho

meric poems, the natural day was divided into three parts (Il. 21. 111). The first, called ἠώς, began with sunrise, and comprehended the whole space of time during which light seemed to be increasing, i. e. till midday." Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 339. —— αὐξετο, *increased*, spoken of the progress of the day until noon. —— ἦμος.... βουλυτόνδε, *but when Helios went over to the unyoking of the oxen* = when the sun descended in the west. βουλυτός, the time of day when the oxen are unyoked = *evening*. —— ἐξ δ' ἀφ' ἑκάστης νηός. The sense seems to be, that the loss, equally divided through the whole fleet, amounted to six men in every ship. As Ulysses had twelve ships (cf. v. 159), his loss, therefore, was 72 men.

62–73. ἀκαχήμενοι ἦτορ = καίπερ ἀκαχήμενοι ἦτορ. Their grief was occasioned by the loss of their companions. —— ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο, i. e. glad at our escape from death. —— θεσπεσίῃ = *terrible, great*. —— τὰ μέν, sc. ἱστία. —— κάθεμεν for καθεῖναν. —— αὐτάς, i. e. the ships.

75–81. θυμὸν ἔδοντες, *consuming our mind* = depressed in spirit. —— Μάλειαν. See N. on 3. 287. —— Κυθήρων, an island on the Laconian coast, now called Cerigo.

84. ἄνθινον εἶδαρ, *food of flowers*, i. e. *the lotus*, on which the Lotophagi lived. Some regard ἄνθινον as tropical for *delicious*.

91–99. μίγεν, i. e. ἐμίγησαν. —— οὐδ' ἄρα, *not immediately*. —— λωτοῖο, *lotus*. "Trifolium melilotis." Wittich. —— ἀπαγγεῖλαι πάλιν, "renuntiare ad Ulyssem de Lotophagis." Bothe. —— ἐρεπτόμενοι, *plucking off* for eating. —— ὑπὸ ζυγά, *under the rowers' seats*.

100–102. κελόμην—λάθηται. The subjunctive here stands for the optative (i. e. after a verb of past time), in order to represent the past, as if it were present to the eye of the speaker. Cf. Jelf's Kühn. § 806. 2; S. § 214. N. 1. —— λωτοῖο φαγών. S. § 178. 2.

105–112. προτέρω, *forward, further on* in the same direction, viz., westward. —— Κυκλώπων, *Cyclopes*. The south-western part of Sicily is considered by most of the commentators, ancient and modern, as being the country inhabited by this gigantic race. Yet in respect to this, as to most of places visited by Ulysses in his wanderings, there are conflicting opinions, which it were useless to mention in notes so brief as these are designed to be. The Homeric Cyclopes differ materially from those of the ancient cosmogonies, who were three in number (viz., Arges, Steropes and Brontes), and who were the obedient servants of Jupiter, providing him with thunderbolts and lightning. In Homer, besides being more in number, they are an insolent, lawless race of shepherds, paying no reverence or regard to Jupiter, inhospitable to strangers, and having no laws or political institutions. The

Cyclopes of Virgil, although two of them have the same name as the cosmogonic Cyclopes, are different from either those or the ones described by Homer, being no longer shepherds but the assistants of Vulcan, and having their residence on the eastern part of Sicily at Mount Ætna. These Cyclopes which we have mentioned are not to be confounded with the skillful architects to whom the fortifications of Argos, Tiryus and Mycenæ are attributed. These were probably a Thracian tribe, receiving their name from Cyclops, one of their kings. They were expelled from their country, and went into Crete and Lycia, and subsequently assisted Prœtus against his brother Acrisius, by the construction of gigantic walls, etc. —— *καὶ* sc. *ἅς, σφιν κ. τ. λ., and which the shower from Jupiter nourishes for them*, i. e. the Cyclopes. For the omission of the relative, cf. N. on 2. 114.

116–118. *λάχεια, having fertile land.* This reading is objected to by Thiersch, Voss, Crusius and other critics, who prefer *ἐλάχεια, little, small*, the reading of Zenodotus. —— *παρὲκ λιμένος, not far from* (= near to) *the harbor.* When two prepositions stand together, the first always has an adverbial meaning, while the second may be connected as a preposition with its case. Cf. K. § 300. R. 1. —— *οὔτε σχεδόν, οὔτ' ἀποστηλοῦ, not very near, nor far off* = at a moderate distance. —— *ἐν δ', besides, moreover.*

125–131. *μιλτοπάρῃοι, having red cheeks*, i. e. sides. The sides of a ship near the prow were frequently painted with red or purple (11. 124). —— *ἔνι* (i. e. *ἔνεισι*)—*οἵ κε κάμοιεν.* Cf. N. on *ἐφείη*, 1. 254. —— *οἷά τ' πολλά, as oftentimes.* —— *κὲ—ἐκάμοντο.* See N. on 1. 239. —— *οὐ μὲν γάρ τι* = *γὰρ οὔτι μέν* (= *μήν*), *for not at all.*

135–141. *ἔπει μάλα πῖαρ ὕπ'* (i. e. *ὕπεστι*) *οὖδας, since the soil is very fat* (i. e. rich) *below.* So Crusius, Bothe, Felton and Voss. But Buttmann (Lexil. No. 92) makes *πῖαρ* a substantive and *ὕπ'* a preposition: *this land has plenty of fat under its surface.* —— *εὐνάς, anchor-stones.* In the Homeric times anchors were not yet invented. Large stones, bags of sand, and baskets filled with stones were used to retain a ship in its position. —— *βαλέειν* and *ἀνάψαι* depend on *χρεώ.* S. § 221. N. 4. —— *ἐπικέλσαντας, bringing the ship to land*, 1 aor. part. of *ἐπικέλλω.* Cf. S. § 104. N. 6. —— *εἰςόκε* (*εἰς ὅ κε*)—*ἐποτρύνῃ.* In 8. 315, *εἰςόκε* is followed by the indicative future. —— *ὑπὸ σπεῖους, from under the grotto.*

143–146. *οὐδὲ προὐφαίνετ' ἰδέσθαι* (sc. *ὥστε ἡμᾶς*), *nor did it* (i. e. the island) *appear to our sight.* For the construction of *ἰδέσθαι* (which Mt. § 535. *a*, puts for an accusative substantive with or without *κατά*), cf. S. §§ 207. N. 4; 219. N. 3. —— *ἀήρ, thick air, fog.* —— *τὴν* = *αὐτήν.* S. § 142. —— *ἐςίδομεν, caught a view of*, 2 aor. of *εἰςιδέσκομαι.*

157-163. *διὰ δὲ τρίχα κοσμηθέντες, and being arranged in three bands.* *διὰ* belongs to *κοσμηθέντες.* —— *λάγχανον, fell by lot.* —— *οἶνος ἐρυθρός, dark-red wine.*

172. *ἐρίηρες,* plur. of *ἐρίηρος* by metaplasm. K. § 72.

177-184. *ἀνὰ νηὸς ἔβην.* See N. on 2. 416. —— *ἔνθα δ', then.* —— *ὄϊες* and *αἶγες* are in apposition with *μῆλα,* taken here in the sense of *small-cattle.* —— *ἰαύεσκον, solebant stabulari,* for the flocks were not now within. —— *περὶ* as adverb, *around.*

187-192. *ἀνὴρ—πελώριος.* Homer does not give us the exact size of the Cyclops, yet he endeavors in a variety of ways to give an exaggerated idea of his vast bulk and strength. He compares him to "a woody top of lofty mountains;"—at the noise of the wood which he throws down on his return to the cave, the Greeks in terror hide themselves—the rock with which he closes his den, the teams of twenty-two wagons could not remove—his staff was like the mast of a large ship—he swallows two men each time for a single meal—he breaks off the rocky peak of a large mountain and hurls it beyond the vessel, by which refluent waves are produced that drive the ship well nigh to the shore, and the second time he throws a much larger rock twice as far. —— *ἀθεμίστια ᾔδη* (2 pluperf. of *ΕΙΔΩ*), *was versed in impiety.* —— *οὐδὲ ἐοίκει ἀνδρί γε σιτοφάγῳ,* i. e. he was not like a human being, an ordinary mortal. *γε* gives emphasis to *ἀνδρί, not to a man certainly.*

194-200. *πὰρ* for *παρά.* S. § 25. N. 2. —— *νῆι—νῆα.* An emphatic repetition, says Bothe, because the ship was the means of his future safety. —— *αἴγεον ἀσκὸν—μέλανος οἴνοιο, a goat-skin of dark wine.* A substantive signifying the *vessel,* takes the genitive of that with which it is filled. Mt. § 355. *c.* —— *Μάρων.* According to tradition he was a Cretan adventurer. Müller (Dorians, i. p. 244) remarks, that this temple of Apollo, of which Maron was the priest, was founded by the Cretans. —— *ἀμφιβεβήκει.* Nitzsch says, that this word is either to be taken as a present, or is to be written *ἀμφιβέβηκεν.* —— *ἐν ἄλσεϊ δενδρήεντι.* Apollo was supposed to be fond of groves, especially groves of laurel, wild olives, etc.

206-214. *ἠείδη,* Epic for *ᾔδει.* —— *μί' οἴη, one alone.* —— *ὕδατος ἀνὰ εἴκοσι μέτρα.* Eustath. says, that the most common proportions of the mixture of water with wine was 3:1, 2:1 and 3:2. This wine which Ulysses had, must have been, therefore, exceedingly strong as well as fine flavored, and hence its sudden effect upon the Cyclops. Passow constructs *ἀνὰ* with *χεῦε.* But Crusius takes it adverbially, *thereon, thereto.* In that case, *μέτρα* would depend on the verb —— *ἀποσχίσθαι,* sc. *τοῦ οἴνου.* —— *ἤια* is dissyllabic by synizesis.

Bekker reads ἷα. —— ὀΐσατο, *conjectured*, 1 aor. mid. of οἴομαι, ο being resolved into οϊ, a practice confined, I believe, to the Epic poets. —— ἄνδρ' ἐπελεύσεσθαι, *virum superventurum*. So Clarke and Crusius. But Nitzsch prefers to take ἄνδρα as the object accusative, *virum adire*, inasmuch as Ulysses knew only of his own approach, and not that of the man. In accordance with this interpretation, the same excellent critic would read ἔπ' ἐλεύσεσθαι.

219-229. στείνοντο, *were made narrow* = *were filled*, so that it was too narrow for the animals pressed together. —— ἔρχατο for ἐρχμόνες ἦσαν. S. § 91. N. 2. (2). —— ἄγγεα—γαυλοί τε σκαφίδες τε, τετυγμένα. The participle here conforms itself to the remoter substantive ἄγγεα, because γαυλοὶ and σκαφίδες stand in relation to ἄγγεα, as the species to the genus. Cf. Mt. § 441. c. —— πρώτιστ', *first, for the first time*, after they had seen the things in the cave. Bothe joins πρώτιστ' to τυρῶν αἰνυμένους, *having taken first some cheeses*. For the construction of τῦρων, cf. S. § 178. 1. —— ἴεναι πάλιν = ἀνιέναι, *to return* to the ship. —— καὶ εἴ μοι ξείνια δοίη, *and* (ascertain) *whether he would give me hospitable presents*. For the ellipsis of σκοπεῖν or πειρᾶσθαι before εἰ with the optative, cf. N. on 1. 379.

231-238. ἐθύσαμεν, sc. τυρῶν, *we burnt some of the cheeses in honor of the gods*. Nitzsch prefers a comma instead of a colon after ἐθύσαμεν. —— ἵνα οἱ ποτιδόρπιον εἴη, sc. from the preceding clause τὸ τῆς ὕλης ἄχθος. The meaning of ποτιδόρπιον is, *to be used at supper, for supper*. How it was used may be seen, v. 249, seq. —— θύρῃφιν (S. § 31. N. 3), *at the door* (S. § 202) = *without* the cave.

243-250. ἠλίβατον, *craggy, lofty*. Cf. Butt. Lexil. No. 61. See also Xen. Anab. 1. 4. § 4, with my note on the passage. —— θρέψας, "*having curdled*." Felton. —— πανσάμενος τὰ ἃ ἔργα, *having done through with his works*, i. e. with what he had to do. ἃ is a possessive pronoun. S. § 67.

256. ἡμῖν—ἦτορ = ἡμῶν ἦτορ with which (i. e. ἡμῶν) δεισάντων agrees. Cf. N. on 6. 157. Bos, with his usual fondness for ellipses, finds one in δεισάντων, viz., αὐτῶν, which he calls the genitive absolute. —— αὖτε, *again*, referring back to v. 236.

269-279. αἰδεῖο, Epic for αἰδέεο imperative of αἰδέομαι, *to revere, respect*. —— νηλέϊ θυμῷ, *with a cruel, unpitying mind*. —— ἢ τηλόθεν εἰλήλουθας = or you have come from so great a distance, as to have little acquaintance with the Cyclopes. —— δειδίμεν, a syncopated Epic form of the 2 perf. infin. of δίω, *to fear*. —— ἀλέασθαι τοὺς θεοὺς is *to shun the anger of the gods*. —— Διὸς—ἀλέγουσιν, *care for Jupiter*. S § 182. —— φέρτερος, *stronger, more powerful*. —— πειρηθείμεν, Epic

2 aor. mid. opt. of φείδομαι, *to spare.* —— ὅπῃ ἔσχες—νῆα, *to what place did you bring your ship?* The design of this inquiry is too obvious to need explanation.

281. ἐμὲ δ' οὐ λάθεν, *but he did not remain concealed from me*=I was aware of his treacherous object in proposing the question.

289–298. σὺν—μάρψας, i.e. συμμάρψας, *seizing together*, i.e. with one grasp of his hands. —— ὥστε, *just like, in the same manner as.* —— διαμελεϊστί, *dismembered, limb by limb.* Bothe with the concurrence of Nitzsch, edits, διὰ μελεϊστί. —— ἀμηχανίη, *perplexity, despair.* —— τανυσσάμενος, *having stretched himself at his length* in order to take rest.

302–311. χεῖρ' ἐπιμασσάμενος. Crusius and Nitzsch would read χειρὸ i.e. χειρι, *grasping* (the sword) *with the hand.* I am inclined to believe that it answers to our expression: *laying violent hands upon one.* If so, the reading of Wolf, i.e. χεῖρ' for χεῖρα, is to be preferred. —— ἕτερος δέ με θυμὸς ἔρυκεν, *but another thought restrained me.* —— ἄμμες for ἡμεῖς. —— ὄλεθρον denotes the abstract idea of the verb ἀπωλόμεθα. S. § 164. —— κλυτὰ μῆλα, *renowned flock.* Bothe translates: *clamosa oves, bleating flock.* —— δ' αὖτε for δὴ αὖτε, referring to σὺν δὲ δύω μάρψας v. 289.

314–317. ὡς εἰ .... ἐπιθείη, *as if he were placing the cap on a quiver.* —— εἴ πως, *if by any means.*

320–326. τὸ μὲν—τὸ μὲν—τοῦ μέν. This repetition of μὲν with the article, shows the identity of the noun (i.e. φόπαλον) to which the pronoun represented by τὸ refers. —— τὸ μὲν .... ἱστὸν νηός = τὸ μὲν ἄμμες εἰςορόωντες εἴσκομεν τόσον εἶναι, ὅσος ἐστὶ ἱστὸς νηός. Crusius. —— ἀποξῦναι. See N. on 6. 269. Bothe, on the authority of Buttmann, reads ἀποξῦσαι. The signification *to smooth, to make even,* suits the connection best, as the sharpening process is expressed in θόωσα—ἄκρον.

331–339. κλήρῳ πεπαλάχθαι, *to be determined by lot.* —— ὅτε .... ἱκάνοι. Cf. K. § 337. 7. See also N. on 5. 385. —— οἱ δ' ἔλαχον, *and they were chosen.* ἔλαχον is here used intransitively. —— ἐλέγμην, *I numbered myself,* a syncopated 2 aor. mid. of λέγω. Some render it passively: *was chosen.* But it is quite doubtful whether Ulysses would leave his active participation in this affair, which was so essential to success, to be decided by lot. Cf. Butt. § 114. p. 289. —— ἑσπέριος, *in the evening.* S. § 138. N. 1. —— οἰωνόμενος, *auguring, having a presentiment* that trouble was approaching. Cf. N. on v. 213.

346–353. κισσύβιον, *a cup,* properly, one made of ivy wood. —— τῇ. See N. on 5. 346. —— πίε, 2 aor. imperative of πίνω for πῖθι. —— οἷόν τι ποτὸν κ. τ. λ. = οἷόν τι ποτὸν τόδε ἐστίν, ὃ νῆϊς ἡμετέρη ἐκεκεύθει. —— σὺ—ἵκοιτο. S. § 170. —— δόατο, Epic 2 aor. mid. 3. sing. of δέχο

ται. —— ἥσατο, *was pleased*, 1 aor. mid. of ἥδω, a form which is rarely met with.

359–362. τόδ'.... ἀποῤῥώξ, but this is *a drop* (literally, *a fragment, something torn off*) *of ambrosia and nectar* = most excellent wine. —— περὶ φρένας ἦλυθεν οἶνος = *came under the influence of the wine.*

369–379. ἔδομαι, future of ἐσθίω, *will eat.* —— ὕπτιος, *supine.* —— ἀποδοχμώσας, *slanting, bending sidewise.* —— οἰνοβαρείων = οἰνοβαρής, *heavy with wine.* —— ὅτε δὴ.... ἅψεσθαι, *when now the olive-wood stake was about to blaze up*, i. e. when it was as hot as it could be without actually kindling into a blaze.

384–386. τρυπῷ (i. e. τρυπάοι) optative of τρυπάω. —— οἱ δέ, i. e. the associates of the one who bores with the wimble or auger. —— τὸ δέ, sc. τρύπανον. —— πυρώνεα, *fine-pointed.* —— τὸν δ', i. e. μοχλόν.

393–402. τὸ γὰρ.... ἐστίν. "Sententia est: *nam hinc ferrum accipit duritiam.* —— σμερδαλέον δὲ μέγ' ᾤμωξεν. Bothe would read σμερδαλέον δ' ὁ μὲν ᾤμωξεν. —— ἔο for οὗ. S. § 64. N. 2. —— ἀλύων, *being mad with pain.*

403–406. τίπτε τόσον.... ἐβόησας. Ernesti, whom Crusius follows, refers τίπτε τόσον to ἀρημένος and renders: quid tantum læsus, tantopere vociferatus es, i. e. quid tibi mali tanti accidit, ut tantopere vociferare. —— τίθησθα, Epic for τίθῃς, here in the sense of ποιεῖς. —— ἦ μήτις σεῦ μῆλα κ. τ. λ. μὴ in μήτις has the force of an interrogative particle and shows that a negative answer is expected (cf. N. on 6. 200). The sense is: *surely no mortal is driving away your flocks against your will? you are not afraid lest some one should kill you by deceit or force?*

410–411. εἰ μὲν δή, *if then indeed.* —— νοῦσον.... ἀλέασθαι, "*it is not possible to escape a disease of Jupiter.*" Felton.

414–423. μῆτις, Nitzsch finds in this word a pun like that in Οὖτις, v. 365. —— καί, *even.* —— μετ' ὄεσσι, *amongst the sheep.* —— θύραζε, *out of doors.* —— θανάτου λύσιν, *deliverance from death.* —— ὥστε περὶ ψυχῆς, *as for life.*

427–434. συνέεργον, *I fastened together.* —— τῇς ὄπι, i. e. ἐπὶ ταῖς = αἷς. —— σύντριες, *three at once, three together.* —— τρεῖς δὲ = τρεῖς δή. —— ἀρνειός.... ἁπάντων is a parenthetic clause. —— εἰλυσθείς, *being curled up.* —— Butt. (Lexil. No. 45) draws a very marked distinction between εἰλύω and εἰλύω, which are loosely considered by some as having the same etymological meaning. —— κείμην, *I lay*, i. e. I was suspended; "inusitate dictum." Bothe.

439–443. ἐμέμηκον, imperf. of μεμήκω, from a new present μέμηκα, 2 perf. as present of μηκάομαι, *to bleat.* —— ἄνακ, *the master*, i. e. Polyphemus. —— οἱ, i. e. the companions of Ulysses.

447–455. *κρεῖ πέπον κ. τ. λ.* "Polyphemum Homerus cum immanem ferumque finxisset, cum ariete etiam colloquentem facit, ejusque laudare fortunas, quod, qua vellet, ingredi posset, et, quæ vellet attingere. Recte hic quidem: nihilo enim erat ipse Cyclops quam arius ille prudentior." Cic. Tusc. Disput. 5. 39. Cf. Il. 8. 185; 19. 400, where Hector and Achilles address their horses, as though endowed with reason and intelligence. —— *λελειμμένος—οἰῶν, left behind by the sheep.* —— *ὀφθαλμὸν ποθέεις* = are you afflicted on account of the loss of my eye? —— *ὅν.... ὄλεθρον, whom I think not yet to have escaped destruction.* Polyphemus thought that Ulysses was yet within the cave, and would be unable to effect his escape.

456–460. *εἰ δὴ—τῷ, if now—then.* —— *ὁμοφρονέοις,* "pariter atque ego ratione præditus." Bothe. —— *ποτιφωνήεις* for *προςφωνήεις, having the power of speech.* Voss: *understanding language.* —— *οἱ ἐγκέφαλος, his brain.* For the construction of *οἱ—θεινομένου,* cf. N. on *ἡμῖν—δειδιότων,* v 256. —— *ἄλλυδις ἄλλῃ, here and there.* —— *κὰδ—λεφήσειε,* i. e. *καταλεφήσειε.*

462–468. *ἰλθόντες* (sc. *ἡμεῖς*) is in the nominative, instead of the genitive absolute which we might have expected, a kind of partial apposition existing between *ἡμεῖς* and the subject of *λυόμεν,* the latter bearing the relation to the former of a *part* to the *whole.* Cf. K. § 266. 3. See also the references in my note on Xen. Anab. 1. 8. § 27. —— *τοὺς δὲ* refers to the companions of Ulysses, who had been devoured by the Cyclops. —— *εἴων,* sc. *στενάχειν* from the preceding clause. —— *ἀνὰ δ' ὀφρύσι νεῦον,* i. e. *ἀνένευον δ' ὀφρύσι, and forbade with a nod.*

475–479. *οὐκ ἄρ'.... ἔδμεναι, thou wert about to devour the companions of no timid man.* —— *κακὰ ἔργα,* i. e. the punishment of your evil doings. —— *τῷ, therefore.*

482–492. *κὰδ δ' ἔβαλε,* i. e. *κατέβαλε δέ.* —— *τὴν δ'* refers to the ship. —— *παλιρρόθιον κῦμα, a refluent wave.* —— *παρέξ, away from* the shore. —— *προπεσόντες, bending forward, incumbentes.* —— *δὶς τόσσον, twice as far off.* —— *προςηύδων* = I was preparing to call out to him. His companions interrupted him just as he was going to speak. This line is reconcilable with v. 473, by supposing that reference was had there to an ordinary man's voice, and that Ulysses exerted his voice, naturally loud, in an extraordinary manner.

496–499. *καὶ.... ὀλέσθαι,* "*and we there thought we were destroyed;* literally, *and we said that we had perished there.*" Felton. —— *φθεγξαμένου, raising a cry,* opposed to *αὐδήσαντος, speaking.* —— *μαρμάρῳ, a stone,* not necessarily *marble.*

503–504. *ἀεικελίην ἀλαωτύν, unseemingly blinding.* —— *φάσθαι,* infinitive for imperative.

512-515. *χωρὶς*.... *ὀπωπῆς*. This line defines *τόδε πάντα* of the preceding line. The defining proposition is often used independently, i. e. without any external connection with the preposition to be defined. Cf. Mt. § 630. *a*. *ἁμαρτήσεσθαι ὀπωπῆς, that I should be deprived of my sight.* —— *ἐδείμην, I was expecting*, imperf. for *ἐδεχόμην*. Cf. Soph. Gr. Verbs, p. 119. —— *ὀλίγος, small, slender*, used here contemptuously of Ulysses.

523-535. *εἴ γὰρ δὴ κ. τ. λ.* The sense is: Oh that I could kill you as surely as (*ὡς*) you can be cured by no one, not even Neptune himself. —— *εἰ—γέ, if indeed.* —— V. 521 is bracketed in all the best editions except that of Ernesti. —— *ὀλίσσας ἄπο* for *ἀπολίσσας*. S. § 226. N, 4. —— *ἐν* in v. 535 belongs to *εἴκῃ*.

540-545. *ἰδύνων*.... *ἰκέσθαι, it* (just) *failed to reach the extreme part of the rudder*, i. e. it almost reached, etc. Ernesti and Bothe join in punctuation *τυτθὸν* to this sentence: *it wanted but little*, etc. But the punctuation of Wolf is followed by Loewe, Crusius and Baumgarten-Crusius, and seems on the whole to be preferable. —— *εἷατ'* for *ἕατο*, 3 plur. pluperf. mid. of *ἧμαι*.

550-553. *ἀρνειὸν* to which Ulysses had clung, when he escaped from the den of the Cyclops. —— *μήλων δασομένων* = in this division of the sheep. *δασομένων* is passive in sense. —— *ἔξοχα, by way of eminence, as a mark of distinction.* —— *ὁ δ' οὐκ ἐμνάζετο ἱρῶν, but he* (i. e. Neptune) *paid no regard to my sacrifices.*

565-566. Cf. N. on vs. 62-3.

ODYSSEY X.

1. *Αἰολίην—νῆσον, the Æolian island.* Where this mythic island lay is wholly uncertain. In the time of Pausanias, it was believed to be Lipara. In later times there were some, who made Strongyle the abode of the wind-god. Völck. thinks that it was one of the Argades. But it is singular, that he overlooked the circumstance that it was a *floating isle* (*πλάνη νῆσος*), and therefore could have no exact position. All which can be said is, that when Ulysses came to it, it lay not far from the country of the Cyclopes. For an interesting article on Æolus, cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Biog. p. 38.

5–13. *τοῦ*, i. e. *Αἰόλου*. —— *ἀκοίτις* = *ἀκοίτιας*. —— *δῶμα περιστενάχιζεται αὐλῇ* = *περιστεναχίζεται τοῦ δώματος αὐλή*. Voss reads *αὐλῇ* instead of *αὔλῃ*. Bothe accentuates *αὔλῃ*, i. e. *αὐλήσει, cantu tibiarum*. —— *τῶν*, i. e. *τῶν υἱῶν καὶ θυγατέρων τοῦ Αἰόλου*.

17–27. *ὁδόν*, "*veniam proficiscendi*." Bothe. —— *πομπήν*, i. e. the Zephyr. Cf. v. 79, where this *conduct* was no longer granted to him. —— *βυκτάων*, *blowing*, *blustering*. —— *ὀλίγον περ*, *even a little*. —— *ἐμοὶ....ἐπῆραι*, *he sent forth the breeze of Zephyr to blow upon me*. —— *νῆάς τε καὶ αὐτούς*. "Non: naves et nos: non patitur *αὐτῶν ἀπολόμεθ' ἀφραδίῃσιν*: sed *naves et socios navales*, i. e. *nautas*." Ernesti. —— *αὐτῶν*—*ἀφραδίῃσιν*, *by our own folly*.

29–35. *τῇ δεκάτῃ*, sc. *ἡμέρᾳ* from *ἐνιήμαρ* of the preceding line. —— *πυρπολέοντας*, *those who were keeping watch-fires*, i. e. *beacon-fires*. —— *ἐόντας*. Bothe, with the approval of Crusius, after the Harl. MS. edits *ἐόντες*. —— *πόδα νηός*. According to Yates, *πόδα* here refers to the rope fastened to the bottom of the sail, by which it was adjusted to the wind. But as it can hardly be supposed that Ulysses himself would attend to this rope, and give up to some one of his companions so important a position as the helm, it is better with Ernesti to understand by *πόδα νηός the rudder of the ship*. So Bothe and Crusius. —— *ἔφασαν*, *putabant*.

41–45. *ὁμὴν ὁδόν*, *the same journey*. —— *νισσόμεθα*—*σύν*, *return together*. —— *ὅσσος τις χρυσός*, *about how much gold*. For this use of *τίς*, cf. K. § 303. 4.

49–62. *γαίης ἄπο πατρίδος*. They had come in sight of their own country (v. 29). —— *ποσὶν* = *throwing myself*. —— *ἀποφθίμην*, *I should perish*, 2 aor. optative of *ἀποφθίω*. —— *καλυψάμενος* after the manner of one who is in affliction. —— *ἐπ' ἠπείρου*, *upon land*. —— *παρὰ σταθμοῖσιν ἐπ' οὐδοῦ*. He took the position of a mendicant, perhaps through fear of an unfriendly reception.

66–69. *εἴ που* = *ὅπου*, *wherever*. —— *ἄνωγά μ' ἕταροι*, *my companions betrayed me*. —— *ἀμύνασθε*, *help me*, i. e. repair the injury done to me.

74–79. *ἄνδρα τόν*, *that man*. When the article stands for a demonstrative pronoun, to which a relative sentence refers, it is generally put after its subject. Cf. Jelf's Kühn. § 444. 3. —— *ὅς κε* (= *ἐάν*)....*μαιώεσσιν*, "veteri superstitione diis invisum putat miserum." Bothe. —— *ἡμετέρῃ μωρίῃ*, *by our own stupidity*. Ulysses includes himself, because by his untimely sleep (v. 31), occasion was given to his companions to do that, which brought upon them their subsequent disasters.

82–86. *τηλέπυλον*, *wide-gated*. So the Schol. Bothe and Crusius translate it as a proper noun, *Τήλεπυλον*, the name of the Lastrygonian

city, now called Mola di Gaëta. But all that can be said of this huge androphagous race is, that that they are the mere creation of the poet inhabiting a country lying west of Æolia a distance of six days' sail. We might as well undertake to establish the position of the places visited by Sindbad, as those to which Ulysses is here said to have come. "People," said Eratosthenes, "will discern whither Ulysses wandered, when they find the artist who stitched the leathern bag that held the winds." —— *ἔνθα κ'.....νομεύων.* The idea appears to be, that the sheep and cattle were pastured, the one in the day-time, and the other in the night; a man, therefore, who could do without sleep, could take care of both and receive double pay. The passage is somewhat obscure, and, as Cowper says, "must lie at the mercy of conjecture." —— *ἐγγὺς....κέλευθοι, the paths of night and day are near.* Some understand this *τοπικῶς* in the sense, that the pastures of the night (= for the kine) and of the day (= for the sheep) were situated near the city. But the explanation adopted by Nitzsch and Crusius is preferable, viz., that it is a figurative representation of the short nights and long days, the rising of the sun as, it were, coinciding with the night.

87–93. *ὃν πέρι* (i. e. *περὶ ὃν*) *πέτρη ἠλίβατος, around which was a lofty rock* = a lofty wall of rocks. So in v. 4, the singular *λεωνὴ πέτρῃ* is put for the chain of rocks which surrounds the Æolian island. —— *διαμπερὲς ἀμφοτέρωθεν, all around without interruption.* —— *ἐν στόματι,* sc. *λιμένος.* —— *ἔνθ' οἴγ'....νέας, and then they all* (i. e. the companions of Ulysses) *directed their ships within.* —— *οὐ μὲν....αὐτῷ, for never arose a wave within it.* —— *οὔτε μέγ', οὔτ' ὀλίγον,* "formula dicendi ad significandam modicam magnitudinem." Bothe.

100–105. *πρόσειν* for *προΐην,* imperf. 1 sing. of *προΐημι.* —— *ὑδρεύσῃ, carrying water.* The daughters of nobles and princes even, performed this office in ancient times. Cf. Gen. 24. 13.

113–121. *ὅσην τ' ὄρεος κορυφὴν* by attraction for *τοσαύτην ὅση ἐστὶν ὄρεος κορυφή.* —— *κατὰ δ' ἔστυγον αὐτήν, and they shuddered with fear at her,* i. e. at sight of her. —— *ὁ τεῦχε βοήν, he* (i. e. Antiphates) *raised a clamor.* —— *ἀπὸ πετράων* (sc. *ἀποῤῥηγνυμένοις*) *ἀνδραχθέσι χερμαδίοισιν, vast stones torn from the rocks. ἀνδραχθέσι, man-burdening,* i. e. heavy, large. *χερμαδίοισιν,* To verbs of throwing, the missile is joined in the dative. Cf. Mt. § 396.

123–132. *ἀνδρῶν....ἀγνυμενάων, of men perishing and at the same time of ships broken to pieces.* —— *ἰχθῦς δ' ὡς πείροντες, spearing them like fishes.* The explanation which makes *ἰχθῦς* in apposition with the subject of *φέροντο,* and takes *πείροντες* in the sense of *περῶντες τὸν λιμένα, the Lastrygonians swimming across the lake like fish,* is

untenable and absurd. —— *οἱ* refers to the Læstrygonians, *τινός*, to the companions of Ulysses. —— *οἱ δ' ἅλα πάντες ἀνίδρυψαν*, sc. *πηδῷ*. Cf. 7. 328, where it is fully written. Ernesti reads *ἅμα* for *ἅλα*. —— *ἀσπασίως*. "Non *libenter*, sed *facile*, *commode*. Ernesti. —— *ἐπηρεφίας—πέτρας* does not refer to the stones hurled by the Læstrygonians, but to the rock which surrounded the haven (v. 87). —— *ἀολλίς*, *all together*.

135–138. *Αἰαίην—νῆσον*, *the Ææan island*. Like all the mythic islands, the situation of the abode of Circe is mere conjecture. It appears to have lain westward of the country of the Læstrygonians, on the edge of the Ocean-stream, since Ulysses and his companions left Ææa, as it would seem, when the day was somewhat advanced, and by sunset reached Hades, on the opposite coast of Ocean. The elder Scholiasts understand by it the promontory of Circeii in Italy, which they suppose to have been formerly an island. The position which is more commonly assigned it, is north of the Læstrygonians, above Sicily. —— *αὐτοκασιγνήτη*, *own sister*. —— *ἐκγεγάτην*, *were born* (S. 209. N. 4), 2 pluperf. dual of *ἐκγίγνομαι*.

142–152. *ἤματα—νύκτας*. S. § 168. 1. —— *περιωπὴν* = *σκοπίαν*, *a place of look-out*. —— *εἴ πως ἔργα ἴδοιμι*, to try *if I could by any means see*. Cf. N. on 9. 229. —— Nitzsch would place a comma after *εὐρυοδείης*, and take *Κίρκης ἐν μεγάροισι* as explicative (viz.): *in the house of Circe*. —— *αἴθοπα καπνόν*, *dark smoke*.

155–160. *προέμεν τε πυθέσθαι*, *and to send them* (i. e. my companions) *forth to inquire*. —— *νεὸς* depends on *σχεδόν*. S. § 188. 2. —— *εἰς ὁδὸν αὐτήν*, *into the very way*, or, as we say, *right in the way*. —— *πεσόμενος* is future, and marks the design or purpose of *κατήιεν*. —— *δὴ .... ἠελίοιο*, *for now the strength* (i. e. heat) *of the sun had come upon him*.

163–169. *κὰδ δ' ἔπεσ'*, i. e. *κατέπεσε*. —— *τῷ δ' ἐγὼ ἐμβαίνων*, *but I treading upon him* in order to draw out the spear. —— *τὸ μέν*, i. e. *δόρυ*. —— *καταλοφάδια*, *on* or *across the neck*.

174–177. *ὦ φίλοι κ. τ. λ.* The order is: *ὦ φίλοι, ἄγετε δὴ—μνησόμεθα βρώμης· οὐ γάρ πω καταδυσόμεθ' κ. τ. λ.* We find the causal clause often put first, especially when it requires emphasis. *ὄφρα*, *whilst*, *as long as*. *βρώσις* and *πόσις* are the subjects of *ἐστὶν* understood.

190–196. The causal clauses *οὐ γάρ τ' ἴδμεν κ. τ. λ.*, depend upon *φραζώμεθα θᾶσσον, εἴ..... εἶναι*. Construe *εἶσ'* as a present. Butt. § 108. p. 236. Marg. Ref. —— *εἴ τις ἔτ' ἔσται μῆτις*, "si quod prætura fuerit consilium, sc. aliud quam illud proficiscendi ad domum istam, ex qua fumum surgere vidit." Bothe. —— *τὴν πέρι* for *περὶ τήν*, *around which*. —— *χθαμαλή*, *flat*, *level*.

200–209. *μεγαλήτορος* has no reference to moral qualities, but to physical strength and courage. —— *ἀλλ' οὐ.....μυρομένοισιν*, "*but there was no help to them complaining.*" Crusius. The idea is, that their complaints were of no avail. —— *μετ' ἀμφοτέροισιν, to both.* A rare use of *μετά*. —— *ἄμμε*, Epic for *ἡμᾶς*.

214–225. *οἴγ'* i. e. the lions and wolves. —— *ἀλλ' ἄρα τοίγε—ἀνέστην, but they just stood up.* —— *μειλίγματα θυμοῦ, things pleasing to the mind* = dainty bits. —— *ἀειδούσης ὀπὶ καλῇ κ. τ. λ.* Calypso was engaged in a similar manner when Mercury arrived at her isle. Cf. 5. 61–62. —— *οἷα, such as.* —— *κήδιστος.* Schol. *τιμιώτατος.* Perhaps *dearest, most beloved*, is its meaning here.

238–241. *ῥάβδῳ, with a wand*, the usual instrument of magical display. —— *ἔφρηνν*, imperf. of *ἐφράγνυμι, she shut them up.* —— *αὐτὰρ.... πάρ, but their mind was firm as before*, i. e. their reason remained to them. —— *ἐφράατο*, Epic pluperf. pass. 3 plur. of *ἐφράω*, for *ἐφράγμενοι ἦσαν, were shut up.*

247. *κῆρ ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος*, "his heart transfixed with anguish." Cowper.

251. *ἤομεν*, Epic for *ἤειμεν* or *ἤιμεν*.

262. *ἀμφὶ δὲ τόξα*, sc. *βαλόμην* from the preceding clause. *τόξα* is put in the plural, says Crusius, because it consisted of two parts. "*τόξα*, de arcu et sagittis et quidquid ad arcum pertinet." Herm. Soph. Phil. 652.

269. *ἀλύξαιμεν, we may be able to escape.* Mt. § 514. *b.*

275–279. *ἔμελλον—ἵξεσθαι, I was just about to reach.* —— *ἐρχομένῳ* belongs to *μοὶ* in the preceding verse. —— *πρώτιον ὑπηνήτῃ, whose beard has first appeared.*

281–288. *αὖτ', again.* Ulysses had once before gone up from the ship (vs. 144–159). —— *δι' ἄκρεος, through the mountain-tops.* —— *πυκινούς κευθμῶνας, close hiding-places.* *πυκινούς*, "*densos* frondibus ac virgultibus." Bothe. —— *οὐδὲ—φημί, I do not think.* Nitzsch rightly disapproves of the comma after *ἔχων*. —— *τοὶ κρατός, from thy head* = *from thee.* —— *ἀλάλκῃσιν*, adopted by Wolf for the common reading *ἀλαλκήσει*.

290–301. *κυκεῶ* for *κυκεῶνα*. So *Ἀπόλλω* for *Ἀπόλλωνα*. Xen. Anab. 3. 1. § 6. —— *οὐδ' ὥς* = *οὐ δὴ ὥς, not even so, notwithstanding —not.* —— *σ' ἑλάσῃ, she shall have struck you.* See N. on 6. 262. —— *κελήσεται*, poet. fut. of *κέλομαι*. —— *εὐνηθῆναι* = shall confess herself a captive and offer her person to you as to her master. —— *ἀπογυμνωθέντα, despoiled of arms.* So Crusius after the Schol.

305. *μῶλυ, Moly*, a fabulous plant used for magical purposes.

320–323. *ἔχεο νῦν κ. τ. λ.* Buttmann, and after him Bothe, puno-

tuate: ἔρχεο νῦν, συφιόνδε μετ' ἄλλων κ. τ. λ. —— ὑπέδραμε, i. e. crouching through fear, ran up to Ulysses.

327–334. οὐδὲ γάρ κ. τ. λ. See N. on 8. 32. —— ὅς κε πίῃ = ἐὰν πίῃ. —— ἀκήλητος, *uncharmable.* —— θέο = ἀπόθου. —— πεποίθομεν, i. e. πεποίθωμεν.

339. αὐτὸν for ἐμαυτόν. S. 144. N. 2.

348–351. τέως, *in the mean while*, is here used absolutely. —— εἰς ἅλαδε, *into the sea.* εἰς gives fulness to the expression.

361–362. ἕς ῥ' ἀσάμινθον ἕσασα, *having caused me to sit down in a bathing-tub.* ἕσασα, 1 aor. part. of ἕΩ. —— λό' for ἐλόε imperf. of λόω. It appears from this passage, that the water, after being warmed in the tripod, was taken out and poured upon the head and shoulders of the person who sat in the bathing-tub.

378. τίφθ', i. e. τίπτε for τί ποτε, *why then?*

393–398. ἔῤῥεον. The verb shows the ease and celerity with which the bristles fell from the limbs. —— πᾶσιν—ὑπέδυ γόος, *grief penetrated all.*

414–420. ἐμὲ—ἔχυντο, *poured about me.* Bothe punctuates: ὥς, ἐμὲ κεῖνοι ἐπεὶ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν, δακρυόεντες ἔχυντο, and renders δακρυόεντες ἔχυντο, *swam in tears.* —— ὥς ἔμεν. Schol. οὕτως εἶναι. —— ἵνα .... ἐγένοντο, i. e. ἵνα τ' ἐγένοντο ἠδ' ἐτράφεν. —— ὥς ἐχάρημεν, ὡς, *we so rejoice as if.*

431–437. ἆ δειλοί, πόσ' ἴμεν, *ah miserable ones, whither are ye* (fated) *to go?* —— κὲν—ποιήσεται. The protasis is εἰ καταβησόμεθα understood. The indicative future with ἄν in the apodosis, denotes the certainty of the event in case the condition is fulfilled. The subjunctive would have expressed probability. —— τούτου, i. e. Ulysses.

439–444. σπασσάμενος = ἐρυσσάμενος. —— τῷ, i. e. *the sword.* —— καὶ .... σχεδόν, *even though he was a very near relative.* πηός, *a relative by marriage.* Eurylochus had married Ctimene the sister of Ulysses. —— εἰ σὺ κελεύεις = *if you please, s'il vous plait.* —— νῆϊ—νῆα. "Repetito verbo irrident stultitiam Eurylochi si manserit apud navem." Bothe.

453–459. φράσσαντό τε πάντα. In the Harl. MS. is another reading: φράσσαντό τ' ἐσάντα, which Buttmann and Bothe approve as the true reading. —— ἀνάρσιοι ἄνδρες, *hostile men*, referring to Polyphemus and the Læstrygonians.

465. πέποσθε for πεπόνθατε, 2 perf. 2 plur. of πάσχω.

475–479. Crusius, Loewe and Baumgarten-Crusius, with good reason, agree with Wolf in bracketing these lines. Bothe, however, following Montbel., has received them as genuine.

484–486. ἔσσυται, perf. pass. of σεύω, with present signification:

desires ardently, is eager for. —— ὅτε.... γένηαι, *whenever you happen to be* (Mt. § 521) *somewhere at a distance.*

492–495. χρησομένους, *to consult.* —— τοῦτε.... εἰσίν. Cf. πάμψυχος, *all life and intelligence.* Soph. Elect. 841. See N. on 11. 481. —— τεθνηῶτι, Epic for τεθνεῶτι, 2 perf. part. of θνήσκω. Cf. 11. 84. —— τοὶ δέ, i. e. the souls of all the dead except Tiresias.

498–501. ὁρᾷν φάος ἠελίοιο = ζώειν in the preceding clause. So we say *to live and breathe, to die and perish,* etc. —— τίς γάρ. The ellipsis may be thus supplied: I cannot do this, *for who will show me the way?*

505–511. μελήσθω has ποθή (= ἐπιζήτησις), the thing cared for, as its subject. Butt. (Ir. Verbs, p. 174) says, that the passive μέλομαι is used poetically for μέλει. —— τὴν.... φέρῃσιν, *and the northern breeze* (literally, *the blast of Boreas*) *will wafi it,* i. e. the ship. For the subjunctive in the sense of the future indicative, cf. N. on 6. 201. —— πέλσαι for πέλσον.

513–517. Ἀχέροντα. According to tradition, Acheron was a son of Helios and Gœa, who was changed into a river in the lower world, because he gave the Titans drink in their contest with Jupiter. —— Πυριφλεγέθων τε ῥέουσιν. The verb is plural because it refers also to Κωκυτός. —— δύω ποταμῶν. S. § 137. N. 8. —— χρυμφθεὶς πέλας, *approaching very near.* —— ἔνθα καὶ ἔνθα, i. e. *in the length and breadth.*

531–532. ἀνῶξαι stands for the imperative. —— τὰ δὴ = ἃ δή. —— κατέκειτ', i. e. κατάκειται, *jacent* (= *jacebant.* Bothe).

551–558. οὐδὲ μὲν οὐδ' = ἀλλ' οὐ μὴν οὐδέ. —— ἄνευθ' ἑτάρων, *remote from his companions.* —— ἄψοφόν καταβῆναι, *to descend backwards,* as is the practice now wher ladders are descended. Col. Mure (Jour. Greece, i. p. 232) says, that the staircases or rather ladders now in Greece have no railing, and req·ire to be used with some caution.

562–565. φάσθε νύ που, *you think now perhaps.* —— χρησομένους. The construction is somewhat irregular, χρησομένοις seeming to be demanded by ἡμῖν.

573–574. ῥεῖα παρεξελθοῦσα, sc. ἡμῶν, *easily going past us* = escaping our notice. —— ἢ ἔνθ' ἢ ἔνθα. Schol.: ἢ εἰς ἐρχόμενον ἢ ἐξερχόμενον.

ODYSSEY XI.

4-11. *ἐβήσαμεν* as active. —— *ἀχνύμενοι* on account of the voyage which they were obliged to make to the infernal regions. Cf. 10. 496. —— *ποιησάμενοι.* Schol. *εὐτρεπίσαντες.* —— *τὴν* ..... *ἔθνεν.* The ship went directly before the wind. Cf. Virg. Æn. 3. 269: qua cursum ventusque gubernatorque vocabat. —— *τέταθ'* for *ἐτέτατο. ποντοπορούσης* (sc. *νεὸς*) = *ἰούσης.*

13-19. *ἐς πείραθ', to the extreme limits.* —— *Κιμμερίων.* A word of uncertain derivation. I am inclined to adopt their view, who make it a word of Phœnician origin. That commercial people, for purposes of gain, may have invested the Cimmerian country with storms and darkness in order to deter others from approaching it, an idea which Homer may have had in the situation here assigned it. Some think that, inasmuch as the Cimmerian darkness indicated the extreme north, there may have been some popular rumor of a night that lasted many months, and hence the poet seized upon this feature of the unknown north to add gloom and terror to the infernal regions, without having in his mind any definite country. —— *δῆμός τε πόλις τε—κεκαλυμμένοι.* See N. on *εἰσοιχνεῦσαν,* 6. 157. —— *οὐδέ ποτ' αὐτοὺς κ. τ. λ.* Cf. Æsch. Prom. 796. —— *ὀλοή, perniciosus,* i. e. *gloomy, sad.*

27-37. *μελικρήτῳ, mixed honey.* The mixture was honey and milk. —— *ἔθνεα νεκρῶν* is epexegetical of *τοὺς δ'.* —— *ὑπέξ* (i. e. *ὑπό, ἐκ*), *out from, from.* —— *Ἐρέβευς* (various reading *Ἐρέβους*), *Erebus,* the gloomy entrance-way from the upper regions to the abode of Pluto, with which afterwards Hades was synonymous.

41. *Ἀρηΐφατοι, killed in battle.* —— *βεβροτωμένα, defiled with blood.*

51-58. *ψυχὴ Ἐλπήνορος.* Elpenor lingered yet in the entrance to the lower world, because he had not received burial. On this account also he retained his corporeal faculties of speech, hearing, etc.; the bodies of the *unburied* and *unburned* being not yet considered as annihilated. An exception to this appears in book twenty-fourth, where the dead recognize each other without having drunk blood, and the suitors too are made to pass directly into Hades before they are buried. But that part of the rhapsody is probably spurious. —— *ἐπεὶ πόνος ἄλλος ἔπειγεν, since another labor* (i. e. the voyage to Hades) *was pressing upon us.* —— *ζόφον ἠερόεντα, the dark west* = *the infernal regions,* because

they were placed in the western quarter of the earth. —— ἔφθης.. μελαίνῃ, *have you come sooner on foot than I with* (= in) *my black ship?*

61–67. ἀθέσφατος οἶνος, *excess of wine.* —— τῶν ὄπιθεν. Schol.: τῶν καταλελειμμένων οἴκοι, *by those who are left at home*, explained by πρός τ' ἀλόχου κ. τ. λ. In reference to the preposition, which attends these appositional genitives, cf. S. § 187. 3.

73–76. μήνιμα, *a cause of anger.* —— κακκεῖαι for κατακείαι (Mt § 240), 1 aor. infinitive (here = imperative) of κατακαίω. Bothe edits κακκῆαι. —— μοὶ—ἀνδρὸς δυστήνοιο. Cf. N. on 6. 157; 9. 256. Bothe omits the comma after δυστήνοιο, and makes the genitive depend on πυθέσθαι. For the construction of ἐσσομένοισι πυθέσθαι, see N. on 3. 204.

80. τελευτήσω τε καὶ ἔρξω = *I will most surely perform.*

90–96. ψυχὴ—ἔχων. See N. on εἰςοιχνεῦσαν, 6. 157. —— ἤλυθες has here the signification of ἐλήλυθας, and therefore takes ἴδῃ in the subjunctive. —— αἵματος ὄφρα πίω. In the time of Homer, the two main causes of life were considered to be the breath (ψυχὴ) and the blood. As the shades in Hades were destitute of blood, their existence was only a kind of half life; but when the corporeal element was added (i. e. when they drank blood), sense and the power of reflection returned. Hence Tiresias must drink blood before he could speak according to truth (νημέρτεα εἰπεῖν), and even the mother of Ulysses did not know her son until she had drunk of the blood. Cf. Völcker's Essay, referred to in N. on v. 221.

102–108. λήσειν. Supply σὲ or νόστον. —— ἀλλ' .... ὥς, *but yet in deed even thus.* —— ἵκοισθε, sc. εἰς Ἰθάκην. —— ὁππότε κε—εὕρητε, *when you shall have found.* See N. on 6. 262. —— Θρινακίῃ νήσῳ, *the Trinacrian island.* The majority of interpreters both ancient and modern, understand by this abode of the sun-god the island of Sicily. But I prefer with Völcker (Hom. Geog. p. 110) to regard it as a small islet belonging to Helios (cf. θεοῦ ἐς ἀμύμονα νῆσον, *to the excellent isle of the god*, 12. 261), about the same size as those upon which Circe and Calypso resided.

122–128. τοὺς = τούτους ἄνδρας. —— οὐδὲ θ' ἅλεσσι κ. τ. λ., *nor do they eat food seasoned with salt*, i. e. salt made of sea-water. This shows that they were a people far inland. Some think that it refers to the use of salt as a sign of hospitality, but this does not comport with the context, which has reference to their total ignorance of any thing pertaining to the sea. —— φοινικοπαρῄους. Cf. N. on 9. 125. —— φῇ, Epic subjunctive for φῇ. —— ἀθηρηλοιγόν, *a fan for winnowing corn*, literally, *the destroyer of corn-beards.* The person in question was so ignorant of maritime affairs, that he mistook the oar for a corn-fan.

134–135. ἐξ (=ἔξω) ἁλός, *away from the sea*, i. e. on land. —— *μάλα τοῖος—ὅς* (= οἷος, Mt. § 480. *c. Obs.* 4), *very much such as.*

139–144. ἄρ', *just so*, as Tiresias had said. —— *ἔςαντα, face to face τὸν ἐόντα* = *τοῦτον εἶναι*, i. e. to be her son.

146–147. *ἔπος, direction.* —— *ἐνὶ φρεσὶ θήσω*, i. e. I will give it to you for consideration. —— *ὅδε*, Nitzsch prefers *ὁ δέ.*

157–161. *μέσσῳ* = *ἐν μέσσῳ.* —— *μεγάλοι . . . . ῥέεθρα*, i. e. Acheron Pyriphlegethon, etc. —— *πολὺν χρόνον* relates to *ἀλώμενος, after having wandered a long time.*

174. *εἰπὲ—πατρός τε καὶ υἱέος.* Kühn. (§ 273. 5. f.) ranks these genitives with those of the material or source out of which anything is made or drawn.

185–186. *τεμένη.* According to the Harl. Schol., Aristarchus read *τεμένεα* with synizesis. "In Homer, the kings are represented as having three sorts of revenues: 1. the produce of their lands (*τεμένη*), which often contained tillage ground, pastures and plantations; 2. the fees for judicial decisions (*δῶρα*); 3. the public banquets, which were provided at the expense of the community." Müller's Dorians, ii. p. 109. Vs. 185–187 may then be rendered: *Telemachus enjoys the royal manors, and feasts upon equal banquets* (i. e. at which all have an equal share), *such as it is proper for a man of judicial dignity to eat* (*ἀλεγύνειν*, literally, *to care about*) *for all invite him.* Some render *ἅς . . . . ἀλεγύνειν, such as befits a king* (*δικαςπόλος* = *βασιλεύς*) *to prepare*, i. e. such banquets as are kingly in splendor and sumptuousness. —— *καλέουσι*, sc. *αὐτόν.*

188–194. *ἀγρῷ* is dative of the place *where.* —— *χεῖμα, during the winter.* —— Thiersch says that *κόνει*, which some would put for *κόνῃ*, is not worthy of notice. —— *τεθαλυῖά τ' ὀπώρῃ, flourishing, abounding autumn.* Voss: *fruit-ripening season.* —— *πάντῃ . . . . εὐναί, upon the earth is spread his bed of leaves, which have fallen everywhere upon the fertile ground of his wine-producing vineyard.*

202–203. *σός τε πόθος, regret for thee*, not *thy regret*, as the possessive pronoun is here put objectively. —— *σή τ' ἀγανοφροσύνη*, i. e. the remembrance of thy kindness.

211–213. *φίλας—χεῖρε.* The dual is here joined with a plural attributive, because the sense does not require the dual to be very distinctly marked. —— *εἴδωλον* is regarded by Völcker (see N. on v. 221) as synonymous with *ψυχή*, or rather the explanation of *ψυχή.* It is evident, that the *εἴδωλα, phantoms, apparitions*, were airy and unsubstantial, for when Ulysses seeks to embrace his mother, she thrice vanishes from his hands "like a shadow or even a dream." These *εἴδωλα*,

however, were in external form and figure exactly as the persons formerly were, whom they represented. Cf. v. 38, seq.

221-224. δαμνᾷ = δαμᾷ. —— θυμός. There is here a marked distinction between θυμὸς and ψυχὴ in the next verse. At death the θυμός, *soul, mind*, leaves the body, but as it does not descend to Hades, it must be considered as ceasing to exist, while the ψυχή, *life* (literally, *breath*), goes down into the lower world, and there continues its existence. A full discussion of this topic cannot be expected in these brief notes, and the student is therefore referred to the very learned and valuable essay of Völcker on the signification of ψυχὴ and εἴδωλον in the Iliad and Odyssey, a translation of which will be found in the Class. Museum, vol. ii. p. 45: London, 1844. —— ἴσθ', *scito*, memento Bothe.

229-234. ὅπως .... ἑκάστην, *how I might inquire of them each*, i. e. one by one. —— προμνηστῖναι, *one after another, in a row*. —— δὲ in ἐγὼ δ' is casual.

236-241. Σαλμωνῆος ἀμύμονος. See N. on 1. 29. —— ἵησιν is intransitive. —— πωλέσκετο, *was walking frequently*. —— τῷ, i. e. Enipeus.

242-252. προχοῇς. See N. on 5. 453. —— δινήεντος, *whirling, eddy-forming*. —— λῦσε, *he unbound*. —— ἀποφώλιοι, *unproductive*. —— εἶναι, euphemistically used for *cohabitation*. κομίειν = imperative. —— ἴσχεο, *restrain yourself*, i. e. be silent. —— τοι, *you see, you know*.

256-263. Ἰαωλκῷ, *Iolcos*. This city, celebrated as the birth-place of Jason, lay at the foot of Mt. Pelion, near the small stream Anaurus, in which Jason lost his sandal. It is now called *Volo*. Leake's North. Greece, iv. p. 380. —— ὁ δ', i. e. Neleus. —— Αἴσονα, the father of Jason. —— καὶ Διός, *of Jupiter even*, who was greater than Neptune. —— οἳ πρῶτοι .... ἑπτατείχοιο. The meaning is that Amphion and Zethus first surrounded Thebes with walls, it having been previously founded by Cadmus.

267-280. θρασυμίμνονα, *boldly-persevering, ever-courageous*. This and the following epithet is given to Hercules in Il. 5. 639. —— πολυηράτῳ, *pleasant*. —— Some, after the Schol., translate: *execrated*. —— ἡ δ', i. e. Epicasta = Jocasta. —— πυλάρταο, *door-closing*, an epithet of Pluto because he locks fast the gates of the lower world. —— μελάθρου, *roof-beam*, i. e. the beam which supports the ceiling of a room. —— ᾧ ἄχεϊ σχομένη, *held by her own grief*, for having married, although unwittingly, her own son. —— τῷ δ', i. e. Œdipus. —— κάλλιπ' for κατέλιπε. —— Ἐρινύες, the avengers of any violation of the order of nature, especially of any breach of filial duty. Ἐρινὺς is defined by Müller (Eumen. 186) as "a feeling of deep offence, of bitter displea-

sure at the impious violation of our sacred rights by those who are most bound to protect them." See Keightly's Mythol. pp. 47, 196. Cf. also N. on 2. 135.

285–291. Neleus is said to have had twelve sons, Il. 11. 692. Perhaps the names only of the most prominent are here given, or he may have had children from other wives. —— *τοῖσι δ' ἐπ'*, i. e. *ἐπὶ τοῖσι, next after these.* Some incorrectly render *ἐπί, besides.* —— *τῷ* = *τούτῳ.* "Orator dixisset *τῷ μὴ ἐλάσοντι τὰς βοῦς.*" Bothe. —— *Φυλάκης.* Between Ghidik and Armyró, Col. Leake found at the entrance of a pass, the site of an ancient town, which he thinks to have been the ancient Phylace. It lay between Pharsalus and Phthiotic Thebes. —— *μάντις ἀμύμων,* i. e. Melampus, a celebrated prophet and soothsayer, who undertook this enterprise in behalf of his brother Bias, who had fallen in love with Pero. The story is finely told in Keightley's Mythol. p. 436, from which it has been transcribed in Anthon's Class. Dict. art. Melampus.

302–304. *οἳ καὶ νέρθεν γῆς, who even under the earth,* i. e. in Hades. —— *τιμὴν* is explained by the next line. —— *λελόγχασ', they have acquired, arrived at.* Bothe retains the old reading, *λελόγχασιν.* Cf. Thiersch § 211. 26. *Obs.,* where is cited the wish of Eustath. for MS. authority in support of the reading *λελόγχασ'.*

305–312. *τὴν δὲ μέτ'*, i. e. *μετὰ τὴν δέ.* —— *μηκίστους, the tallest.* —— *ἐννέωροι, at nine years old.* —— *ἐννεόργυιοι* is to be read *ἐννέργυιοι* by synizesis.

315–325. *Ὄσσαν,* a mountain in Thessaly, now called *Kissavo.* —— *Πήλιον.* Another Thessalian mountain, now called *Zagora.* —— *ἥβης μέτρον, measure of puberty* = full bloom of life. —— *οὐδ' ἀπόνητο, he derived no benefit from* her seduction, i. e. *he did not enjoy her.* *ἀπόνητο,* 2 aor. mid. of *ἀπονίνημι.* —— *πάρος δέ, for before* he enjoyed her. —— *Δίῃ ἐν ἀμφιρύτῃ, in the island Dia.* Schol. *νῆσος πρὸς τῇ Κρήτῃ, ἥτις Νάξος καλεῖται.* —— *Διονύσου μαρτυρίῃσι, on the testimony* (Pherecydes, *denunciation*) *of Bacchus,* who was indignant at the profanation of his grove by Theseus and Ariadne, on their way from Crete. According to a later tradition, Ariadne was left alive on Naxos by Theseus, either voluntarily, or because he was forced to do so by Bacchus, and there put an end to her own life in despair. Some say, however, that she became the wife of Bacchus.

327–330. *φίλου ἀνδρός, for her dear husband,* i. e. in exchange for her husband. For the construction of the genitive, cf. S. § 190. 1. —— *πρὶν .... ἄμβροτος, for even the divine* (i. e. *excellent,* as coming from the gods) *night would pass away.* *φθίν'.* See N. on 10. 51. It is worthy of remark, that Ulysses breaks off here in the most interesting

part of his story, thus exciting to a very high degree the curiosity of his hearers, and also giving them a short time to refresh themselves.

337–341. *φρένας ἔνδον ἴσας, a mind within equal* (i. e. corresponding) to his external accomplishments. Some would prefer, *equable* in all circumstances. —— *ἕκαστος δ' ἔμμορε τιμῆς, but each of you shares the honor* of entertaining him and giving him hospitable presents." —— *οὕτω χρηΐζοντι κολούετε* "Nolite parva dona dare viro adeo indigneuti benignitatis vestræ." Ernesti. —— *θεῶν ἰότητι, by the will of the gods.*

344–350. *μάν*, Dor. for *μήν, certainly.* —— *ἀπὸ σκοποῦ, away from the mark.* Nitzsch approves the explanation of the Schol. *ἀπόθεν τοῦ δίοντος.* —— *ἀπὸ δόξης, contrary to expectation*, says Crusius. But I prefer the explanation which Nitzsch cites from the Schol.: *ἀπόθεν τῆς δοκήσεως ἧς περὶ αὐτῆς ἔχομεν, ὅτι φιλόξενός ἐστι.* —— *Ἀλκινόου δ' ἐκ τοῦδ' ἔχεται, depends upon this Alcinous.* Cf. N. on 6. 197. —— *ἔργον τε, ἔπος τε.* "Hendiadys: *jussum, ut id fiat.*" Bothe. The sense is: that as Alcinous was the ruler of the Phæacians, upon him devolved the duty of carrying into effect the wise advice of Arete. —— *τοῦτο—ἔπος*, i. e. Arete's counsel. —— Connect *τλήτω* with *ἔμπης.... εὕριον* in the following verse.

359. *πλειοτέρῃ σὺν χειρί, with a fuller hand*, i. e. with more abundant treasures. Aristophanes in citing this passage omits the preposition, and reads *πλειοτέρῃσι χερσίν.*

363–376. *τὸ μὲν οὔτι σ' εἴσομεν—ἔμεν* (i. e. *εἶναι*), *we do not judge you by any means to be this.* *τὸ* refers to what follows in the next verse. —— *πολυσπερέας, widely dispersed.* —— *ἴδοιτο = could detect it*, i. e. the falsehood. —— *ἔπι*, i. e. *ἔπεστι.* —— *μορφὴ = εὐπρέπεια.* Schol. —— *ὡς ὅτ' ἀοιδός*, sc. *κατέλεξε, as when a bard relates.* —— *ἀντιθέων ἑτάρων*, i. e. Achilles, Antilochus, Patroclus, Ajax, etc. —— *οἵ τοι.... ἕποντο*, "*qui tecum ad Ilium eodem tempore profecti sunt. ἅμα* prius est *τοπικόν*, alterum *χρονικόν.*" Ernesti. The second *ἅμα* is rejected by Bothe, who prefers *Ἴλιον εἰς εἵποντο.* —— *ἀθέσφατος = endlessly long.* —— *οὐδέ πω ὥρη εὕδειν, nor is it yet the hour of rest*, i. e. to retire to rest. —— *ὅτε, when, in case that.*

380–382. *οὐκ ἄν.... ἑτάρων.* The order is: *οὐκ ἂν ἔγωγε φθονέοιμι ἀγορεῦσαί σοι κήδε' ἐμῶν ἑτάρων καὶ* (even) *οἰκτρότερ' ἄλλα τούτων* (more miserable yet than these).

385–392. *αὐτὰρ ἔπει—δ', but when—then.* "After an antecedent clause denoting time, *δέ* has commonly a contrasting force, yet sometimes an adversative also." K. § 322. R. 8. b. —— *ἀγηγέραδ'* for *ἀγεγέρατο*, Epic pluperf. 3 plur. middle, with reflexive signification, *collected, gathered together.* —— *πιτνάς, spreading out*, Epic part. of *πιτνάω* and *πίτνημι = πετάννυμι.* Cf. Soph. Gr. Verbs, p. 291

400–403. *ἀμίγαρτον, sdd, dreddful.* Butt. (Lexil. No. 78) shows conclusively, that *ἀμίγαρτος* cannot be = *ἄφθονος, abundant, great,* which is the meaning usually given to it. —— *μαχεοίμενον,* Epic pres. part. of *μάχομαι.*

414–420. *οἵ,* sc. *κτείνονται* from the preceding clause. By this omission of the verb, the unity of the sentence is preserved. —— *κέ* belongs to *ὀλοφύρας.* The protasis is *κεῖνα ἰδών.* —— *κείμεθ' ἐνὶ μεγάρῳ.* The Homeric account of the death of Agamemnon differs somewhat from that of the tragedians. Æschylus (Agam. 1492) makes Clytemnestra herself the murderess of her husband, having thrown a net over him while he was in the bath, and dispatching him with three strokes. Instead of a net, Euripides (Orest. 26) makes it a garment which Clytemnestra threw over him. Various motives are also imputed to her for this act, some assigning as the cause for which she murdered him, her adulterous intercourse with Ægisthus; others, her jealousy of Cassandra; and others, the sacrifice of Iphigenia. According to Homer, whose account seems to be on the whole the most probable, as well as the most worthy of credence, on account of the earlier date of his writings, Ægisthus killed Agamemnon at a banquet prepared in honor of his return, while at the same time Cassandra fell by the hand of Clytemnestra.

423. *ἀμφ' ἐμοὶ = ἐπ' ἐμοί, near me, at my side.* Eustath. makes *ἀμφ' ἐμοὶ = δι' ἐμέ, on account of me, for my sake.* Damm and Bothe follow this interpretation, as the latter remarks "ne accubuisse putemus Cassandram in convivio virorum."

426–428. *κατ' ὀφθαλμούς.... ἐρεῖσαι,* i. e. *καθελεῖν ὀφθαλμοὺς στόμα τε συνερείδειν.* To close the eyes and mouth of the dead was the duty of the nearest relatives. Cf. Il. 11. 453; Virg. Æn. 9. 486. —— *ἥτις—βάληται = ἐάν τις* (sc. *γυνή*) *βάληται.* Cf. N. on 1. 415.

430–437. *κουριδίῳ, wedded, lawfully married,* as opposed to concubinage. Cf. Butt. Lexil. No. 73. The definition sometimes given to the word in this passage: *whom she married when a virgin,* is inadmissible. —— *ἠδέ = ἠδέ, and.* —— *οἷ, herself,* i. e. Clytemnestra. —— *καὶ ἥ = καὶ ταύτῃ ἥ.* —— *ἔῃσιν,* Epic for *ἧῃ.* —— *γυναικείας διὰ βουλάς.* The Schol. refers this to Aërope, the wife of Atreus, who by criminal intercourse with Thyestes brought dreadful calamities upon the house of her husband.

443–447. *ἀλλὰ τὸ.... εἶναι, but say one thing and let another* (i. e the truth) *be concealed,* i. e. remain unspoken. —— *ἦ μὲν.... ἡμεῖς, we left her indeed a young bride.*

450–457. *ὄλβιος, happy one.* Cf. Soph. Elect. 160, with which Neue compares this passage. —— *ἡ δ' ἐμὴ—ἄκοιτις, but this my wife*

—— υἷος, Epic for υἱοῦ. K. § 72. a; S. § 46. 1. —— ἐπεὶ .... γυναιξίν, *since women are to be no longer trusted.* Cf. K. § 241. 3. —— ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπέ. It appears from this, that the shades were ignorant of what took place in the upper world during their abode in Hades, yet the prophetic power which they had when dying (Cf. Il. 16. 851–4; 22. 359, seq.) they still retained. The passage in vs. 180–195 would seem to imply, that the mother of Ulysses, while in the lower world, knew what was taking place in Ithaca. But her communication to her son may be referred to the events which occurred before her death.

470–483. Πηλείωνα = Πηλείδην. S. § 127. 1. (2). —— Αἰακίδαο. Achilles was grandson of Æacus. —— μεῖζον than even your deeds at Troy. —— κεμόντων, a kind of euphemism for θανόντων. —— Πηλέος is dissyllabic by synizesis. —— For the use of μέγα, cf. N. on ἔοχ', 4. 629. —— Τιρεσίαο κατὰ χρέος, *through need of Tiresias.* "Quod mihi opus erat Tiresia." Damm. —— σεῖο (= σοῦ) depends upon μακάρτατος, which is used here for the comparative, as expressing a very high degree of superiority arising from the comparison: *more completely happy than you, happy in a much greater degree than you.* Cf. Jelf's Kühn. § 502. 3; Mt. § 464.

485–486. κρατέεις νεκύεσσιν. For the construction, cf. S. § 184. N. 2. Kühner says, that κρατέειν is rarely followed as here by a local dative. With respect to the sentiment of this line, Brunck, on Æsch. Pers. 677 (cited by Prof. Woolsey), says: "veterum opinio erat reges, qui virtute et factis excelluissent, apud inferos magna in dignitate esse imperiumque in mortuorum simulacra, seu animas exercere." —— τῷ .... Ἀχιλλεῦ, *do not then be sorrowful, O Achilles, because you are dead.*

489. βουλοίμην κ', *I would prefer.* The optative with ἄν is used to express an inclination, the indulgence of which depends on circumstances and is therefore contingent. Cf. Mt. § 514. c. See also N. on σαώσαι ἄν, 3. 232. As it respects Achilles' reply to the consolations of Ulysses, what a picture does it present of the dark and cheerless condition of the dead. The passage is censured by Plato, Repub. III., and indeed Homer himself elsewhere (4. 563–568) has made the place of departed spirits somewhat more inviting, although nowhere, to my recollection, has he assigned a separate abode for the virtuous dead.

494–503. πέπυσσαι, Epic perf. 2 sing. of πυνθάνομαι for πέπυσαι. —— Ἑλλάδα. See N. on 1. 344. —— τῷ, *then.* —— τέῳ (τινὶ)—οἷ = τέῳ ἐκείνων οἷ. This may be referred to the *constructio κατὰ σύνεσιν* (K. § 241. 1), i. e. an agreement of the relative with its antecedent only in *sense.* Cf. K. § 332. 5. *a.*

510–513. ὅτ'—φραζοίμεθα. See N. on 4. 191. —— Τροίην is taken as an adjective by Nitzsch. —— οὐχ' ἡμάρτανε μύθων, "*he mistook not*

the words = he always selected the right words." Smith's Crus. Lex. ἔβαζε and ἡμάρτανε are used here in a frequentative sense. Cf. Butt. § 119. p. 321. —— *νικάσκομεν, excelled him* in eloquence and wisdom. For the Epic and iterative form of *νικάσκομεν*, cf. K. § 221. a; S. § 85. N. 5. —— *ἐν πεδίῳ*. Ernesti, Baumgarten-Crusius and Bothe read *ἀμφὶ πόλιν*. Wolf's reading accords with that of Eustath., and is adopted by Loewe and C. G. Crusius.

519–523. *ἀλλ' οἷον—κατεγήρατο, but now only* (will I relate) *how he slew.* —— *Κήτειοι, Cetæans*, most probably one of the Mysian tribes. Aristarchus explains it by *μεγάλοι*, as derived from *κῆτος, a whale.* Another reading is *κήδειοι*. —— *γυναικὸν εἵνεκα δώρων, on account of presents made to a woman*, i. e. presents made by Priam to the wife or mother of Eurypalus, in order that she might persuade him to come to the Trojan war. —— *εἰς ἵππον κατεβαίνομεν, we descended into the* (cavity of the) *horse.*

532–539. *χαλκοβαρές, heavy with brass.* The spear consisted of the *pole* (*δόρυ*) and the *point* (*αἰχμή*). Either of these parts is put frequently for the whole. The spear-head was made of bronze, and in later times of iron. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 467. —— *μακρὰ βιβῶσα, striding, with striding steps.* —— *ἀσφοδελὸν λειμῶνα, asphodel-meadow.* "Asphodel was planted on the graves and around the tombs of the deceased, and hence the supposition that the Stygian plain was clothed with asphodel." Note in Cowper's Translation. —— *ὅ* = *ὅτι*.

542–548. *εὔροντο δὲ κήδε' ἑκάστη*. Bothe correctly renders: *scisitabuntur de curis suis*, i. e. de iis qui curæ ipsis erant apud superos. The translation, *each related his griefs*, loses sight of the intense curiosity which the dead felt in respect to the condition of their friends in life. Cf. vs. 457, 492. —— *τήν μιν ἐγὼ νίκησα, in which I conquered him*, or *which I obtained over him.* For the construction, cf. S. § 164. N. 2. —— *μήτηρ*, i. e. Thetis the mother of Achilles. —— *παῖδες δὲ Τρώων*. The question was put to the Trojan captives, which of the two, Ajax or Ulysses, had done the most injury to the Trojans. They replied, Ulysses, upon which the arms of Achilles were adjudged to him, as having been the most useful to the Greeks. —— *ὡς δὴ μὴ ὄφελον νικῶν, O that I had not conquered*, i. e. obtained a decision in my favor. Cf. N. on 1. 217.

553–560. *οὐκ ἄρ' ἔμελλες οὐδὲ θανὼν λήσεσθαι, ought you not then, since you are dead, to forget;* or, *do you intend, even when dead, not to forget.* —— *τεῖν*, Doric for *σοί*.

563–565. *ὁ δέ μ' οὐδὲν ἀμείβετο*. Cf. Longinus de Sublim. § 9. —— *ἔνθα χ' ὁμῶς κ. τ. λ.* The sense is, that Ulysses would have followed

Ajax, and, by kind and soothing words, overcome his determination to remain silent, had he not wished to see and converse with the souls of the other dead.

568. This whole passage to v. 626, was rejected by Aristarchu and others of the ancients. Nitzsch thinks the interpolation begins with v. 565. It must be confessed, that the passage has intrinsic difficulties For Ulysses has been represented hitherto as standing in the entrance-way to Hades, and by means of his libation of blood enticing the shades to come forth from their dark abodes; but here he appears to be all at once transported into the midst of the dead, some of whom are firmly bound as a punishment to fixed places. See Coleridge's Introduc. pp. 138–141; Müller's Lit. Greece, p. 60. Marg. Note. It seems to me, however, that this furnishes no insuperable objection to the genuineness of the passage, since the poet, not being able to bring forth the souls of the judges, nor of the mighty and gigantic criminals whose punishment he wished to relate, by a poetic license abruptly represents his hero as standing in the asphodel-meadow in the midst of the shades, and then as suddenly causes him to assume (cf. v. 628) his position as an evocator of the dead.

570–573. *μὶν ἀμφὶ* = *ἀμφί μιν.* —— *δίκας εἴροντο ἄνακτα, asked of the king justice*, i. e. the administration of justice. For the construction, cf. S. § 165. 1. —— *ὁμοῦ εἰλεῦντα, driving together*, i. e. in droves. Orion was a skillful and successful hunter, and it appears by this, that he preserved his love of the chase even in the lower world.

577–581. *ὁ δ' ἐπ' ἐννέα κεῖτο πέλεθρα, but he lay extended over nine acres.* —— *οὐκ ἀπαμύνετο, but* (for the want of power) *he did not keep them off.* —— *Πυθώδ', into Pythos.* —— *Πανοπῆος, Panopea*, a town situated on the road to Delphi, where was the fabled abode of Tityus. At the mouth of the little valley below the citadel of Panopea, Pausanius mentions his sepulchre, describing his monument as upwards of 200 yards in circumference. Cf. Müller's Dorians, i. p. 329; Mure's Greece, i. p. 211.

582–592. *καὶ μὴν* often introduces a new paragraph. *μὴν* strengthens *εἶς εἶδον, and in truth I saw.* —— *στεῦτο, he strove.* This verb is akin to *ἵσταμαι*, and signifies, *to stand, to take a position* in order to do something. —— *πιέειν* expresses the result or purpose of *ἐλέσθαι.* K. § 306. (d). See also N. on *φέρεσθαι*, 5. 331. —— *οὐκ εἶχεν, he was not able.* *ἔχω*, followed by the infinitive, is often used in the sense of *possum.* —— *ὁσσάκι—τοσσάχ', as often—so often.* —— Thiersch (§ 164. 4) denies that *ε* in the optative form *εἰε* is elided, and would substitute *πίψαι* for *πίψειε'.* —— *ὕδωρ ἀπολίσκετ' ἀναβροχέν, the water being swallowed up disappeared.* The rapid absorption of the water is finely

expressed by the sound and measure of the verse. —— *φάνεσκε*, Epic iterative 2 aor. of *φαίνω*, *appeared*, *would appear*. Soph. Gr. Verbs, p. 252. Cf. Kühn. § 221. b. —— *τῶν* depends upon *μάσασθαι*. S. § 178. 1.

595–600. *σκηριπτόμενος*, *resisting*, *struggling*; literally, *supporting himself*, as when one braces himself to shove a heavy body upward. —— *ὑπερβαλέειν*, sc. *λίθον*. —— Some take *κραταιῆς* as a substantive in the sense of *the preponderance*, *weight* of the storm. So the Schol. Others, with Aristarchus, give it an adverbial signification, *with force*, *violently*. —— *αὖτις· ἔπειτα κ. τ. λ.* This line by its dactyls finely expresses the motion of the stone as it

"Thunders impetuous down, and smokes along the ground."

—— *κονίη*, *dust* which the stone raised in its descent to the bottom of the hill. It may be wondered, how an airy form like that of Sisyphus could roll a stone, or that the shade of Tantalus could suffer hunger and thirst, or that the dead could weep and do other things which belong to a corporeal existence. "It is all explained, says Völcker (see N. on v. 221), by supposing that, with respect to the prolongation of life, human circumstances and a human form assumed a fixed place in the belief, and that when that belief had been established, these beings began to be spoken and thought of in a manner not reconcilable with their original character."

602–607. *αὐτός*, *he himself*, is put here for the true corporeal part of Hercules, in opposition to the *image*, *shade* (*εἴδωλον*). Cf. S. § 144. R. 2. —— *ἀτυζομένων*, *being terrified* at sight of Hercules. —— *ἐρεμνῇ νυκτὶ ἐοικώς*, *like* (= terrible as) *dark night*. —— *γυμνὸν τόξον*, *naked bow*, i. e. the bow taken out of its case.

609–615. *ἀμφὶ περί*, *round about*. Mt. (§ 594. 1) gives to *ἀμφὶ* in this connection an adverbial sense. Cf. K. § 300. R. 1. —— *μὴ τεχνησάμενος κ. τ. λ.* The idea is that the belt was a master-piece, which the artist himself who made it could never equal. —— *ὅς*=*ἐκεῖνος ὅς* of which *ἐκεῖνος* is the subject of *τεχνήσαιτο*. —— *τελαμῶνα δὴ ἐγκάθετο τέχνῃ*, literally, *he placed the sword-belt upon his art* = *he wrought it with skill and art*. Nitzsch prefers taking *ἐγκάθετο* in the sense of *ἐπενόησεν*, *he invented*, *devised*. —— *ἔγνω δ' αὐτίκα κεῖνος*. This does not imply that Hercules had not drunk of the blood before he knew Ulysses, as the other eidola did, but as Völcker (cf. N. on v. 221) observes, it refers to the circumstance that Hercules had not seen Ulysses while alive, and yet he immediately recognized him.

618–624. *κακὸν μόρον ἠγηλάζεις*, *you are leading a dreadful fate*, i. e. *you are enduring*, *etc.* Hercules rightly conjectured that the

visit of Ulysses to the infernal regions resulted from compulsion, such as impelled himself to undertake the arduous task of bringing Cerberus up from Hades. —— *Κρονίονος*, sometimes written *Κρονίωνος*. —— *κύν' ἄξοντ'*, *to bring away the dog*, i. e. Cerberus. For the construction of *ἄξοντα*, cf. S. § 222. 5. —— *τοῦδε* refers to *κύν' ἄξοντ'*, and is governed by *χαλεπώτερον*.

628. *εἴ τις ἔτ' ἔλθοι*, (to see) *if any one would still* (*ἔτι*) *come*. Cf. N. on 1. 379.

639. *νῆν*, i. e. *νῆα*. —— *κῦμα ῥόοιο*, *the wave of the stream*, i. e. *the current*.

ODYSSEY XII.

3–4. *ὅθι....Ἠελίοιο*. This passage is difficult of interpretation. The most natural explanation is, that the *abodes* and *dancing places of the sun* simply designate the regions of light, to which Ulysses had now returned from the lower world.

11. *ὅδ' ἀκροτάτη πρόεχ' ἀκτή*. It was a mark of honor to bury the dead in a conspicuous place.

16–18. *οὐδ' ἄρα....ἐλήθομεν*. Connect *οὐδὲ* with *ἐλήθομεν*, and render: *nor did we then escape* (the notice of) *Circe when we returned from Hades*, i. e. she immediately knew that we had come. —— *ἐστεφαμένη*, *having adorned herself*.

27. *ἢ ἁλὸς ἢ ἐπὶ γῆς*. Sometimes the genitive denoting the place *where*, is used with *ἐπί*, and sometimes alone. Cf. Mt. § 377. 1. The usage of employing the preposition with the second noun, is quite common.

33–34. *ἡ δ'*, i. e. Circe. —— *ἐμὲ χειρὸς ἑλοῦσα*, *taking me by the hand*. S. § 179. 2. —— *ἀπονόσφιν ἑταίρων*, *at a distance from my companions*. S. § 188. 2. —— *προσέλεκτο*, *reclined near me*.

37–45. *ταῦτα* refers to his voyage and mission to Hades. —— *πεπείρανται*, *have been accomplished*. —— *μνήσει*, *will remind*, *cause to remember*. Bothe thinks that *θεὸς* is to be taken here in the sense of *thy genius*, *good luck*. —— *ὅτις* and *ὅστις* are equivalent to *ἐάν τις*. See N. on 1. 415. —— *τῷ δ'....γάνυται*. = *he will never come home*.

—— ὀστεόφιν (for ὀστέων) θίς, *a heap of bones.* This is the only instance in Homer, I think, where θὶς has this signification.

47–54. παρέξ, *beyond* the island. —— οἶατ' for ὦτα, accus. plur. of οὖς, *ear.* —— ἀτὰρ .... ἐθέλῃσθα, *but do you yourself hear if you wish.* —— ἐκ .... ἀνήφθω, *let ropes be affixed to it,* i. e. the mast, supplied according to the Schol. from ἱστοπέδη. —— ὄφρα κε is only Epic. K. § 330. —— δέ, in οἱ δέ σ', denotes that the apodosis is opposed to its protasis beginning with αἰ δέ κε in the preceding line. —— δεόντων, *let them bind.* Mt. § 198. 1. According to the Schol. Harl., Aristarchus wrote διδέντων, as if from δίδωμι = δέω.

55–68. τάφγε, i. e. the Sirens. —— ἀμφοτέρωθεν, sc. ὁδόν. The two ways to which Circe referred were, the one, through the Symplegades, and the other, between Scylla and Charybdis. It will be seen (v. 108), that Circe advised Ulysses to take the latter way, as being less perilous. —— οὐδὲ—οὐδέ, *not even—and not.* Never: *neither—nor.* K. § 321. R. 7. —— ταὶ ἀμβροσίην κ. τ. λ. It would seem from this passage, that ambrosia was brought from Ocean to Jupiter by pigeons. Some think that this took place while he was nursed in Crete, an eagle supplying him at the same time with nectar. —— πυρός τ' ὀλοοῖο θύελλαι, *storms of pernicious fire = destructive fire-storms.* Some think that these words indicate a reference to the Lipari islands.

73–82. οἱ δὲ = *but here.* See N. on 1. 76. —— δύω σκόπελοι. S. § 137. N. 8. Reference is had to Scylla and Charybdis. —— τὸ μὲν refers to νεφέλη, the gender corresponding with that which is implied in the substantive. See N. on εἰοιχνεῦσαν, 6. 157. —— ἂν—ἰθύνετε. Mt. (§ 599. e) says, that ἂν cannot be joined with an imperative, and that ἰθύνετε is the old form of the subjunctive. So Crusius gives ἰθύνητε as the word for which ἰθύνετε stands. Bothe, however, suggests the substitution of ἄρ' for ἄν. —— φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ. See N. on Ἀντίνοε—ὑμῖν, 2. 310.

85–95. δεινὸν λελακυῖα (for λελακυῖα, Epic 2 perf. part. fem. of λάσκω), *barking terribly.* Some think that it signifies, *uttering a whining sound,* the meanness of Scylla's voice being contrasted with her vast size. —— νεογιλῆς, *new-born.* Schol. γάλακτι τρεφομένης. —— ἀντιάσειεν, *should chance to meet her.* Butt. (Lexil. No. 22) says, that "when this verb relates to persons, it expresses with the dative (which is often to be supplied) a *casual* coming towards, a *chance* meeting, with which is mostly joined a sense of harm and misfortune." —— ἰχθυάῳ (for ἰχθυῇ), *she fishes = she endeavors to seize,* since ἰχθυάω cannot be employed literally of one who, like Scylla, is in the water.

96–97. κύνας, *sea-dogs,* i. e. seals. —— εἴ—ἕλῃσιν. The subjunctive with ἐάν (and in the Epic language with εἰ alone. Cf. S. § 214.

N. 5) is employed when the thing spoken of has such a prospect of being realized, that it is expected by the speaker to take place. Cf. K. § 339. II. b. —— κῆτος, ἅ. The relative here has the sense of οἷα, *such as*, because it refers not to any particular κῆτος, but to the *whole class*. Cf. K. § 332. R. 1. a; S. § 150. R. See also N. on 5. 423.

102–104. πλησίον ἀλλήλων. "Hoc non est græcum." Bothe. Some critics refer these words to ὄψει, which gives no discernible sense. Others, with the Schol. Ambros., place a full stop after Ὀδυσσεῦ, and supply εἰσί. But this ellipsis is so harsh, that it is better with Crusius, after another Schol., to put a colon after πλησίον, and construct ἀλλήλων with καί κεν διοϊστεύσειας, *and you could shoot an arrow through from the one to the other*. πλησίον would then be taken as an adjective in agreement with σκόπελον. Bothe's solution is to change πλησίον into πλησίοι. —— τῷ δ' ὑπό, i. e. ὑπὸ τῷ.

105–110. τρὶς δ' ἀναροιβδεῖ, *and three times she swallows it up*. Cowper:

"Thrice drinks, insatiable, the deluge down."

—— οὐδ' Ἐνοσίχθων, *not even Neptune*, although god of the sea. —— πεπλημένος, *approaching*, perf. pass. part. of πίλαω. —— ποθήμεναι, Epic infin. as if from ΠΟΘΗΜΙ (Soph. Gr. Verbs, p. 224) = ποθεῖν, *to regret* the loss of, *to miss*.

124. βωστρεῖν δὲ Κραταιΐν, *but call for help upon Crataeis*. The mother of Scylla according to Hesiod was Hecate.

134. θρέψασα, τεκοῦσα. The natural order is reversed in order to give emphasis to θρέψασα.

154–157. οὐ γὰρ .... οἴους, *for it is fit that one or two only should know*. This clause contains the reason of the proposition, ἐρέω μὲν ἐγών, v. 156. Cf. N. on 10. 174. —— κέ θάνωμεν—ἤ κεν φύγοιμεν. As the second sentence is merely a wish and a consequence, which might follow if death were avoided, it is put in the optative. Jelf's Kühn. § 809.

165–176. ἤτοι ἐγώ, *I indeed, in truth*. —— The clauses introduced by μὲν and ἠδέ in v. 168, are not opposed to each other, as μὲν seemed to indicate, but are to be considered as parts of a whole. Cf. N. on 3. 351. —— ἐπεὶ ... ἷς = ἐπεὶ μεγάλη ἷς (τῶν χειρῶν) ἐκέλετο (ὥστε ἰαίνεσθαι). —— Ἥελίου depends on ἷς. The idea is, that the wax became soft, by the pressure of his hands and by the warmth of the sun.

181–191. τόσσον—ὅσσον τε γέγωνε βοήσας, *as far as one crying shouts aloud*, i. e. makes himself heard. The 2 perf. γέγωνε is here used as a present. Soph. Gr. Verbs, p. 110. —— τὰς δ' οὐ λάθεν, *did not escape their* (i. e. the Sirens') *notice*. This sweet song of the Sirens is trans-

lated by Cicero in de Fin. V. 18. How artfully do they allude to that, which they know to be uppermost in Ulysses' mind, viz., the war of the Greeks and Trojans. By this they hoped to excite his curiosity, to hear what they had to sing on so interesting a theme.

194. *ὀφρύσι νευστάζων.* He made signs, because the ears of his companions being stopped with wax, they were unable to hear.

203-205. *τῶν—δεισάντων* refers to the companions of Ulysses. The syllable preceding *δείδω*, in Homer is usually long by position but not always. Cf. Soph. Gr. Verbs, p. 15. —— *ἐκ χειρῶν ἔπτατ'* through the sudden affright. —— *πάντα*, sc. *ἐρετμά.*

209-220. *ἔπι*, i. e. *ἔπεστιν, is present, comes upon us.* —— *καὶ ἔνθεν, even thence.* —— *καὶ.... ὀΐω, and I think you will sometime remember these things* with pleasure. Cf. Virg. Æn. 1. 203:

"—— fortasse et hæc olim meminisse juvabit."

—— *αἴ κε—δώῃ.* See N. on 1. 379. —— *σκοπέλου*, i. e. Scylla.

223-225. *Σκύλλην δ' οὐκέτ' ἐμυθεόμην, but I did not speak of Scylla.* It was positively predicted by Circe, that he should lose six of his followers by this monster. Had his followers been informed of this, its dispiriting effect would have been obvious. —— *ἐντός, within* the hold of the ship. —— *πυκάζοιεν, should crowd together.*

232. *ἔκαμον δέ μοι ὄσσε, but my eyes labored* = I looked with strained gaze.

238-250. *πᾶσ'.... κυκωμένη, it would all roar boiling up.* —— *ὅτ' ἀναβρόξειε, when she swallowed up.* —— *κυανέῃ.* Bothe edits *κυανέη* in agreement with *γαῖα.* —— *οἳ χερσὶν.... ἧσαν.* Schol. *πάντες ἐπαινοῦμεν τοὺς τελευτήσαντες.* —— *τόφρα δέ, but in the meanwhile*, i. e. while they were all gazing with terror at Charybdis. —— *ἐξονομακλήδην, calling by name.* —— *τότε γ' ὕστατον, ἀχνύμενοι κῆρ.* There is a pathos and touching simplicity in this passage, which the reader cannot but feel. In the last agonies of death they call upon their chief, who had so often extricated them from peril, but he can now furnish them no assistance.

251-259. *ὡς δ' ὅτ' κ. τ. λ.* This comparison finely illustrates the ease with which the monster snatched up the companions of Ulysses. —— *περιμήκεϊ, very long.* —— *βοὸς κέρας.* Aristarchus says, that this was a horn tube above the hook, to prevent the fish from biting off the line. —— *ἀσπαίροντες, struggling, writhing*, as fish do upon the hook which draws them out from their native element. —— *κεκλήγοντας—ὀρέγοντας.* The asyndeton gives rapidity and life to the description. —— *ἐξερείνων, exploring*, i. e. sailing over.

279-284. *πέρι τοι μένος* = *περιττόν σοί ἐστι μένος, your strength is*

exceedingly great. —— σιδήρεα, i. e. firm, incapable of fatigue. —— καμάτῳ ἀδδηκότας ἠδὲ καὶ ὕπνῳ, *oppressed with labor and sleep.* Cf Butt. Lexil. No. 6. See also Hor. Ode 3. 4. 11: ludo fatigatumque somno. Some render ὕπνῳ, *through want of sleep;* but it is evidently parallel with ὕπνῳ καὶ καμάτῳ ἀφημένος, 6. 2, where ὕπνῳ can by no means signify *want of sleep.* For the form of ἀδδηκότας, see Soph. Gr. Verbs, p. 77. —— αὔτως, *thus,* i. e. fatigued as we are. —— ἀλάλησθαι, *to wander,* i. e. to continue our wanderings upon the sea. ἀλάλησθαι is perf. infin. of ἀλάομαι, with present signification.

286–293. ἐκ νυκτῶν, *in nights* = *in the night-time.* Cf. K. § 243. (3). ἐκ is here used by accommodation, because νυκτῶν not only denotes the time *when,* but the source or occasion of the troublesome winds. Cf. Xen. Anab. 1. 2. § 7, with my note. —— πῇ, *how, in what manner.* —— θεῶν ἀέκητι ἀνάκτων. This shows the furious and unrestrainable nature of the winds, that they destroy ships despite of the gods, who are rulers of all things. Eurylochus in his excitement used stronger language than facts would justify, inasmuch as the gods, and Neptune in particular, controlled the tempests, raising or allaying them at their pleasure. —— ἐνήσομεν εὐρεῖ πόντῳ, sc. νῆα, *let us put the vessel into the wide sea.*

312. ἦμος .... ἔην, *but when it was the third part of the night.* τρίχα νυκτὸς = τρίτον μέρος τῆς νυκτός. Two-thirds of the night had passed away. —— μετὰ belongs to βεβήκει, *had gone down.*

325–330. ἄη, *continued to blow,* imperf. of ἄημι. —— εἴως, *as long as.* —— λιλαιόμενοι βιότοιο. Bothe, after Eustath., renders: *victum quærentes.* But this is not congruous with εἴως .... ἐρυθρόν. The interpretation of Clarke, followed by Loewe and Crusius, therefore is to be preferred: "*vitæ servandæ studiosi,* veriti nimirum ne, si boves occiderent, ipsi deinceps perirent." —— ἐφέπεσκον, imperf. iterative of ἐφέπω.

335–339. ἤλυξα ἑταίρους, *I had avoided my companions.* —— κακῆς ἐξήρχετο βουλῆς, *was the author of evil counsel.* Cf. S. § 134. N. 1.

341–351. θάνατοι = *sorts of deaths.* Cf. K. § 243. (3). —— λιμῷ ... ἐπισπεῖν, *but to die and arrive at one's fate by starvation,* (= to die and that too by starvation) *is most miserable.* —— ῥέξομεν = ῥέξαμεν. —— εἰ δέ κεν—ἀφικοίμεθα, *but if we come to Ithaca* (in case we ever reach it). The protasis itself sometimes depends on a condition, which usually is to be mentally supplied. See N. 8. 352. —— κέν—τεύξομεν. For the use of ἄν with the future indicative, cf. K. § 260. 2. (1). —— ἀγάλματα, *votive offerings,* such as images, statues, etc. —— βούλομ' —— ἤ See N. on 3. 234.

369–376. ἡδύς is here an adjective of two endings, and qualifies αὔτμή. —— εἰς ἄτην, *for my harm.* —— νηλέϊ, *cruel,* an epithet which

which is here given to ὕπνος, because while Ulysses was in that state his companions had slain the sacred oxen. —— μέγα ἔργον, *a heinous deed.* —— ὅ (=ὅτι), informing him *that*, etc. —— μετηύδα, sc. Ἥλιος.

378–383. τῖσαι imperative middle of τίνω, *take vengeance upon, punish.* —— εἰ δὲ .... ἀμοιβήν, *but if they* (i. e. Ulysses and his companions) *do not make suitable restitution to me for my cattle.* —— φαείνω = future. Cf. Butt. § 139. N. 8.

387–389. τῶν i. e. (ἑταίρων) limits νῆα. —— τάχα qualifies κεάσομαι. —— τυτθά, *in small pieces.* Some prefer to translate τυτθὰ βαλών, *scarcely striking*, i. e. a small stroke of Jove's thunderbolt being sufficient to break the vessel in pieces. —— ταῦτα—ἤκουσα Καλυψοῦς, *I had these things from Calypso.* For the construction, cf. S. § 179. N. 2.

392–395. μῆχος, *remedy, expedient* to repair the mischief. —— ἐπισταδόν (adverb), *going up to.* —— δὲ (in βόες δ') = γάρ. —— τέρατα, from the Harl. MS. instead of the old reading τέρατα. —— ἐμεμύκει, 2 pluperf. of μυκάομαι, as imperfect.

397–401. ἑταῖροι δαίνυντ'. It does not appear that Ulysses tasted of the flesh of the oxen. —— δὴ ἕβδομον is trisyllabic by synizesis of η ε. —— ἐνήκαμεν, sc. νῆα.

406–413. ἤχλυσε .... αὐτῆς, *and the sea became dark under it*, i. e. the cloud. —— ἡ δ', i. e. the ship. A short time only intervened between the gathering of the cloud over the ship, and the awful discharge of the tempest. —— πρυτόνους. See N. on 2. 425. —— ἄντλον, literally, *bilge-water;* here the *ship's hold* in which the bilge-water was contained. —— ὁδ' in v. 411 refers to the mast, which, falling towards the stern where the helmsman sat, crushed him beneath its weight. —— ἀφνευτῆρι ἐοικώς, *like a diver*, i. e. head foremost.

416–419. ἡ δ' ἐλελίχθη πᾶσα, *and it whirled wholly around.* So it is usually rendered. But I prefer Buttmann's interpretation (Lexil. No. 48): *and it shook in all its parts.* —— κορώνησιν, *sea-crows.* Cowper: *sea-mews.* —— θεός, i. e. Jupiter. —— νόστον to the ship.

420–423. ὄφρ' .... τρόπις. Construct: ὄφρα κλύδων λῦσε τοίχους (*the sides of the ship*) ἀπὸ τρόπιος, *from the keel.* —— τήν, i. e. the keel. —— ψιλήν, *bare*, i. e. separated from the other timbers. —— ἐκ .... τρόπιν, *but it* (i. e. κλύδων) *had broken off* (ἐκ—ἄραξε, tmesis) *the mast of the ship* (οἱ, dative for the subjective genitive) *at the keel.* For the tense of the verb, cf. S. § 212. N. 1. —— αὐτῷ, i. e. the mast. —— βοὸς ῥινοῖο τετευχώς, *being made of ox-hide.* For the genitive, cf. S. § 189. —— τετευχώς has a passive signification.

428–435. ἔτι, "*adhuc*, præterea, ut antea Scyllam." Bothe. —— Χάρυβδιν is accusative of place *whither.* —— ἀνεφρόβδησε. The raft of Ulysses was drawn down into the vortex, but he seizing the branches

of the fig-tree (cf. v. 103) hung to it, until his raft emerged from the abyss. —— τῷ προςφὺς ἰχόμην, *clinging to which I held fast.* τῷ refers to ἐρινεόν.

439–441. ἦμος—τῆμος, *when—then.* Ulysses hung by the branches of the fig-tree from the rising of the sun (v. 49) until late in the afternoon. This shows the vast depth of the watery cavern in which his raft was detained so long, as well as the strength and patient endurance of the hero, who could hold himself suspended so many hours from the branches of a tree. It is a pity that Flaxman had not chosen this as one of the illustrations which his genius has given us.

442–445. καθύπερθε, *above* the δοῦρα. —— φέρεσθαι. See N. on 5. 331. —— μέσσῳ δ' ἐνδούπησα κ. τ. λ. When Ulysses let himself go from the tree, he fell upon the raft in the centre, a little one side of the long planks, selecting probably a place where he would be likely to receive as little injury as possible from the fall. —— οὐκέτ', *not*, as in v. 223, for it appears that Ulysses had not seen Scylla, and this happened well "nam si conspexisset, oppugnasset illam et periisset."

ODYSSEY XIII.

1. The first part of this book comprises what took place the third night and day after his arrival at the city of the Phæacians. The first day commences with 6. 48; the second night, with 7. 342, seq.; the second day, with 8. 1; and the third night and day is included in 13. 17–35.

5–15. τῷ, *therefore.* —— οὔτι παλιμπλαγχθέντα, *not having wandered around again*, i. e. you will return straight to Ithaca. Bothe: *iterum erroribus acti.* Dr. Ameis, in the Jahrbücher of Jahn and Klotz, for March, 1843, adopts the definition of Eustath.: ὀπίσω μάτην ἀποστήσαντα. —— γεροῦσιον—οἶνον, "*wine that is given to old men* or counsellors, i. e. precious." Felton. —— ἀνδραχάς. Schol. κατ' ἄνδρας, *man by man*, one and all. —— ἀγειρόμενοι, *making a collection for ourselves.* Some prefer the passive, *being collected together.* —— τισόμεθ', *will repay ourselves.* As a tripod and a caldron were, in the estimation of Alcinous, too large a present to be given by each of his nobles, he proposes to repay them by a tax levied upon the people. A very convenient way of being munificent. —— πρόικός, *gift, present*, referring here to the tripod and caldron. Crœsus, without sufficien-

grounds, takes it adverbially in the sense of *gratuitously*, i. e. without a present in return.

19–23. *εὐήνορα, man-becoming.* Some translate: *man-strengthening*, because brass made into armor adds strength to men. —— *σπευχοίατ' ἐρετμοῖς, they hastened with oars*, i. e. *rowed swiftly.* —— *οἱ δ'* refers to the Phæacian chiefs. —— *εἰς Ἀλκινόοιο*, sc. *δόμον.*

30–35. *δῦναι ἐπειγόμενος, longing for it* (i. e. the sun) *to go down.* For the omission of the subject of the infinitive, cf. S. § 158. 3. —— *ὥστε ἕλκητον = ἐὰν αὐτῷ ἕλκητον.* See N. on 1. 352. —— *νειὸν ἀν'* for *ἀνὰ νειόν.* —— vs. 34, 35 contain a parenthesis. —— *δόρπον ἐποίχεσθαι = ὥστε δόρπον ἐποίχεσθαι.* —— *βλάβεται, impede, retard* through weariness. —— *Ὀδυσῆ'* for *Ὀδυσῆι.* Cf. Mt. § 44.

45–46. *κουριδίας.* See N. on 11. 430. —— *μεταδήμιον, amongst the people, public.*

54–56. *ἐπισταδόν, standing near.* Pontonous is referred to. —— *ἐξ ἑδρέων*, sc. *ἀναστάντες.* So Damm and Bothe.

59–60. *διαμπερές.* Schol. *δι' ὅλου τοῦ βίου.* —— *τάτ' πέλονται, things which happen.* We feel half inclined to be angry with the poet, for not making his hero address a parting salutation to Nausicaa. He had, however, before (8. 464) expressed his deep obligations to her, as well as the remembrance which he should retain of her services to him in the hour of want.

68–77. *ἅμ' ἕπεμπε κομίζειν.* Bothe, after the two MSS. which Bentley used, and also the Ald. 3, reads *ἅμ' ὄπασσε κομίζειν.* —— *πομπῆας*, i. e. the fifty-two chosen youth spoken of in 8. 35. —— *φήγός τε λίνον τε.* The linen was spread over the *φήγεα, rugæ*, in order to make them more agreeable. —— *νήγρετον, soundly, without awaking.* This word in v. 80 is an adjective, *deep, not to be broken*, an epithet of *ὕπνος.* —— *ἐβήσετο* has an active signification. —— *κόσμῳ.* Schol. *ἐν τάξει.*

77–84. *πεῖσμα, stern-cable*, or perhaps, *anchor-cable*, if, as Bothe conjectures, *λίθοιο* was an *anchor-stone* = *εἰνάς*, Il. 1. 436. —— *ἡ δ'* refers to the ship. —— *τῆς*, i. e. *νηός.* —— *ἀείρετο, rose.* —— *ὄπισθεν —θῦε, rushed behind.* Cf. with this splendid passage, the beautiful and graphic lines of Brainard in his "Occurrence on board of a Brig at Sea."

> "The eye, the ear, the nostril and the heart,
> How they do gaze and listen, snuff and start,
> When the brave vessel strains each brace and line,
> Mounts the mad wave, and dashing through the brine,
> Flies from the thickening anger of the spray,
> And doubly swift leaps forward on her way."

See also Il. 1. 481.

89–92. *θεοῖς ἐναλίγκια, similar to that of the gods.* *θεοῖς* = *μάλιστα θεῶν.* See N. on 4. 279. —— *δὴ τότε γ' κ. τ. λ.* "Imago pulcherrima sapientis securi, quam tamen sublimitate superat narratio Evangelistæ de Christo, dormiente per tempestatem, Matt. 8. 24." Bothe.

93–104. *ἀστήρ,* i. e. the morning star. —— *Φόρκυνος, Phorcys,* which Col. Leake (North. Greece, iii. pp. 32–3) satisfactorily identifies with the modern *Skino* or *Skinos.* —— *ἀπόκρωγες, steep, abrupt.* —— *λιμένος ποτιπεπτηυῖα, falling into a bay,* i. e. forming a bay. The shores were converging. So Voss. Less correctly Crusius translates: *lying towards the harbor.* —— *ὅρμου μέτρον, the space of the harbor, the harbor.* —— *νηϊάδες, Naiads.*

106–111. *τιθαιβώσσουσι, construct their hives,* or *combs.* —— *ἀενάοντα, perennial.* —— *δύω . . . . εἰσίν, and it has a double entrance.* —— *νοτίη,* i. e. the southern entrance.

113–121. *πρὶν εἰδότες,* sc. *λιμένα.* —— *ἡ μέν,* i. e. the ship. —— *ὅσον* (= *τόσον, ὅσον*) . . . . *πάσης, as much as half the whole length* of the ship. —— *διὰ μεγάθυμον Ἀθήνην, through the influence of the magnanimous Minerva.*

133. *πάγχυ* = *πάνυ, wholly, altogether.* —— *ὑπέσχετο* and *κατένευσας* have nearly the same signification, giving fulness to the expression.

142–145. *πρεσβύτατον* = *ἐντιμότατον.* Schol. So Ernesti, Crusius and Bothe, for Jupiter was the eldest of the three brothers. Cf. Il. 13. 355. —— *βίῃ καὶ κάρτει εἴκων, yielding to* (i. e. elated to rashness by) *his strength and courage.* —— *ἔπλετο* has the signification of the present. Cf. Soph. Gr. Verbs, p. 215; Butt. Ir. Verbs, p. 203.

147. *αἶψά κ' ἐγὼν ἔρξαιμι, I would forthwith do.* The protasis begins with *ἀλλὰ σὺν* in the next line.

154–158. *ὣς μέν, but thus indeed.* —— *μέγα . . . . ἀμφικαλύψαι.* It is somewhat difficult to reconcile this passage with *ὣς μὲν . . . . ἄριστα* (v 154), which seems to imply, that the advice of Jupiter was somewhat different from the expressed wishes of Neptune (149–152); and also with the event, no mountain being thrown around as a covering to the city of the Phæacians. The difficulty, however, may be removed, if we suppose Jupiter to say in effect: let the ship be changed into a stone, and let this be the mountain to surround and cover the Phæacian city.

160–164. *γεγάασιν* = *dwell.* —— *χειρὶ καταπρηνεῖ, with his hand turned downwards* = with the flat of his hand. —— Butt. (Ir. Verbs, p. 37) says that *βεβήκει* must be understood here as an aorist.

169–170. *καὶ δή, just now.* —— *τὰ δ' οὐκ κ. τ. λ.* See N. on 4. 772.

188–191. *μίν,* i. e. *γαίην πατρωΐην.* —— *περὶ—χεῦεν* (tmesis) has *γαίην* for its object, according to Bothe, who says that it was done in

order that Ulysses might not at once recognize his own country, and in the first transports of joy, hasten to his palace and be slain by the suitors. But I am inclined on the whole to follow the usual interpretation, which makes Ὀδυσῆα the object of the verb, as being more consonant with the context. The cloud around him had the double effect, to make the land appear strange to him, and to conceal his true form from others. Ernesti takes γὰρ in the sense of δὲ copulative. —— μὲν αὐτὸν refers to Ulysses, in opposition to μὲν (v. 188), which refers to the country. —— ἄγνωστον, *incapable of being known.*

194. ἀλλοιοιδέα, *of a difference appearance*, to be pronounced trissyllabic. Cf. Thiersch, § 149. 3.

200-207. τέων is monosyllabic by synizesis. —— αἴθ' ὄφελον μεῖναι, sc. τάδε χρήματα, as harmonizing better with ἐγὼ δὲ .... ἐξικόμην which follows, than the translation: *would that I had remained.* —— θέσθαι, *to place it* for concealment.

209-215. οὐκ ἄρα—νόημονες—ἦσαν, *were not then wise.* ἄρα indicates the existence of a mistake, which the speaker had just detected. —— σφείας (for σφᾶς) = αὐτούς. —— ἀλλ' ἄγε—ἀριθμήσω. In 20. 296, ἄγε is found in like manner with the 1 pers. singular. —— χρήματ' ἀριθμήσω. Ulysses counted his treasures, in order to see whether any of them had been purloined by the Phæacians, whom he now looked upon as having grossly deceived him.

220-223. ἱρπύζων. His step was that of one dispirited by new and unexpected calamities. Cf. 1. 193, where ἱρπύζω is applied to the infirm step of the aged and disconsolate father of Ulysses. —— οἷοί τε .... ἔασιν. What beautiful pictures of ancient and oriental simplicity, when the sons of kings and princes engaged in the humble employments of life. Cf. Schol. on this passage.

230. σάω, imperative of σαόω (= σώζω), for σάου. Butt. § 114. p. 302.

238-247. οὐδὲ .... ἐστίν, *it is by no means so nameless*, i. e. *unbeknown, inglorious.* —— ποτί, *towards.* —— ζόφον ἠερόεντα, *the dark west.* See N. on 11. 57. —— αἰεὶ δ' ὄμβρος ἔχει, sc. αὐτήν. —— ἔστι .... παρέασιν. Bothe calls this an *asyndeton epexegeticum*, because it gives the reason, why Ithaca was excellent for feeding goats and oxen, viz., that it was woody and well watered. —— τοί, *truly.* —— ἴκοι. Bothe reads ἵκοι, which is better suited to the context.

254. οὐδ' ὅγ' ἀληθέα—ὅγε. This double use of ὅγε is rather unusual, on which account, Bothe would read, οὐδὲ γ' ἀληθέα. The pronoun is often placed in the second of two consecutive sentences, to mark more emphatically the identity of the subject. See N. on 1. 4. —— πάλιν, *contrariwise* to the truth.

258–268. *τοῖςδεσσι*, Epic for *τοῖςδε*, *these here.* —— *λιπὼν . . . τοσαῦτα*, *having left as many* (treasures) *besides to my children.* —— *οὕνεκ' ἄρ' κ. τ. λ.* He gives this as a reason, why Orsilochus (a feigned name) wished to deprive him of his Trojan booty. —— *κατιόντα—ἀγρόθεν*, *when returning from the country.* —— Bothe places a comma after *λοχησάμενος* and makes *σὺν ἑταίρῳ* refer to the companion of Orsilochus, remarking that it would not be much to the credit of Ulysses, to represent himself as calling to his aid a companion against a single man, and one too for whom he was lying in wait. But it is by no means supposable, that the son of Idomeneus would be unattended on this occasion, and, therefore, it was not unworthy of his opponent to come to the place of encounter, with aid sufficient to effect his object, however desperate might be the defence. I prefer, therefore, the usual pointing and interpretation of the passage.

276–281. *κεῖθεν*, i. e. from the places just spoken of. —— *ἐξαπατῆσαι*, sc. *ἐμέ*. —— *μάλα περ χατέουσιν*, *although greatly desiring.* *χατέουσιν* refers to *ἡμῖν*. —— *αὔτως*, *thus*, i. e. hungry and weary. *αὔτως* qualifies *ἐκείμεθα*.

285–288. *ἐς Σιδονίην* depends upon *ᾤχετο*. —— *ἀναβάντες*, sc. *εἰς νῆα*. —— *ἤικτο*, *resembled*, *became like*, 3 sing. pluperf. of *ἔοικα*.

293–296. *οὐκ ἄρ' . . . . . ἀπατέων*, *could you not leave off your artifices even when in your own land?* —— *πεδόθεν* = *from the time of your birth.* Crusius: *thoroughly*, *fundamentally.* —— *μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα* was a common formula of breaking off a conversation. —— *εἰδότες ἄμφω κέρδε'*, *skilled as we both are in crafty counsels.*

303–310. *ἱκόμην—ὑφήνω.* See N. on *ἐφαρμήθη—πύθηται*, 4. 713. —— *ὑφήνω*, *may weave* = *may contrive.* —— *τετλάμεναι.* Cf. N. on 3. 209. —— *μηδέ τῳ ἐκφάσθαι* (2 aor. infin. mid. of *ἔκφημι*), *speak not to any one.* —— *οὕνεκ'* = *ὅτι.* —— *ἦλθες* (= *ἐλήλυθας*) *ἀλώμενος* = *you have returned from your wanderings.* —— *ὑποδέγμενος* for *ὑποδεχόμενος* (Soph. Gr. Verbs, p. 119), *bearing*, *enduring.*

313–315. *καὶ μάλ' ἐπισταμένῳ*, *although very wise* = however wise he may be. —— *εἴως*, *whilst.*

320–325. Bothe, Crusius, Loewe and Baumgarten-Crusius agree with Wolf, that these lines should be bracketed. Buttmann condemns vs. 320, 321, but leaves unmolested the two remaining lines. The confusion of thought in the passage is such, that it cannot but be suspected by all observing readers. The reflexive pronoun *ἧσιν*, must here be taken in the sense of *ἐμῆσιν*, the idea of *his own* being inadmissible. Cf. Butt. Lexil. N. 43. Marg. Note; S. § 146. N. 2. —— *δεδαϊγμένον*, *troubled*; literally, *torn.* —— *ἥκειν.* S. § 209. N. 2.

325–328. *τίν' ἄλλην γαῖαν ἀνασταφόμαι*, *I am tarrying in some*

other land than my own country. —— *ἱκάνω, am come, have arrived at.*

330–332. *τοιοῦτον, such*, i. e. so distrustful, cautious. —— *ἐπητής, intelligent.* Schol. *περὶ τὸ νοῆσαι ταχύς.*

346–351. *ἐπὶ κρατὸς λιμένος, at the head* (i. e. the extremity) *of the port.* —— *τοῦτο δέ τοι κ. τ. λ.* Col. Mure (i. p. 71. Marg. Ref.) says, that some distance from the bay, in the interior, is a cave, which, from its resemblance in form to the one mentioned here in the Odyssey, is considered by the native antiquaries as the cave of the Nymphs. Mure did not visit it himself, but states that Prof. Thiersch, who had visited it, described it to him as one of the most interesting objects which he saw in Ithaca, from its exact similarity in every respect, except its inland position, to the original of the poet. —— *ἔρδεσκες*, imperf. iterative of *ἔρδω.* —— *Νήριτον.* See N. on 9. 32.

357–363. *ἐφάμεν, I thought.* —— *εὐχωλῇς ἀγανῇσιν, with grateful vows.* —— *διδώσομεν*, Epic fut. infin. of *διδόω.* Over this word, the Harl. Schol. says that Aristophanes unwillingly (*δυςχεραίνων*) wrote *παρέξομεν.* —— *ἄντρον θεσπεσίοιο, the divine grotto*, i. e. the cave of the Nymphs. So *βηλὸς θεσπεσίος* (Il. 1. 591), *the abode of the gods.*

384–389. *φθίσεσθαι κακὸν οἶτον, to perish by a wretched death.* For the construction, cf. S. § 164. Had Ulysses gone to his palace at once, and in his own proper form and appearance, he undoubtedly would have met the fate of Agamemnon. —— *κατὰ μοῖραν ἔειπες* = had given me timely warning of the danger to be apprehended from the suitors. —— *οἷον ὅτε*, i. e. *such* courage as you inspired me with *when*, etc. —— *κρήδεμνα*, literally, *bands, fillets*, applied metaphorically to the *battlements* of Troy, which, like a band or fillet, encircled and protected the city. —— *αἴ κε—παραστάλῃς.* See N. on *εἰ δέ κεν—ἀφικοίμεθα*, 12. 345.

393–401. *οὐδέ με λήσεις, nor will you escape me* (i. e. my notice). The idea is, that Minerva would assist him in every exigency. —— *κάψω, I will wrinkle.* —— *λαῖφος, a ragged garment.* —— *ὅ κε.... ἔχοντα, at sight of one having* (i. e. wearing) *which, a man would turn away in disgust;* literally, *shudder at.* For the use of the subjunctive, cf. S. § 214. 4. —— *κνυζώσω, I will obscure*, i. e. destroy the lustre.

404–415. *συβώτην, swine-herd*, i. e. Eumæus. —— *ἤπια οἶδεν, is kindly disposed, faithful to you* (*τοί*). Passow governs *τοί* by *ὑμᾶς, like you.* —— *ἔλθω—καλέουσα, I may go—to call.* S. § 222. N. 3. —— *εὐρύχορον.* "Lacedæmon is one of those cities which Homer has so appropriately characterized by the elegant epithet *εὐρύχορος*, denoting the wide expanse of joyous plain, in the midst of which it is situated; and which, if not equal in extent of actual fertility of soil, is cer

tainly vastly superior in beauty and luxurious vegetation to any I had yet traversed, being covered in part, and studded in every direction, with a rich variety of forest and fruit trees." Mure's Journ. Greece, ii. p. 221. —— *ἤν που ἔτ' εἴης, if you were any where yet alive.*

417-418. *ἔειπες—πάσχῃ.* See N. on *ἐφορμήθη—πύθηται,* 4. 7. 3.

425-427. *νέοι,* i. e. the suitors. —— *πρὶν .... ἰκέσθαι = πρίν τε θνήξεταί τις.*

434-439, *ἄλλο* than that in which he was already clothed. —— *ῥωγαλέα* refers to *ῥάκος* and *χιτῶνα.* For the gender, cf. K. § 242. 1. —— *ῥυπόωντα, soiled, foul.* —— *ἀορτήρ, a thong* by which the wallet was suspended. —— *διέτμαγεν* for *διετμάγησαν.*

ODYSSEY XIV.

1-4. *ὅ,* i. e. Ulysses. —— *δῖον, excellent.* This epithet is given also to Philœtius, the faithful herdsman of Ulysses, 21. 234. —— *ὅ οἱ = ὅς οἱ.* Cf. S. § 142. 2. With respect to the accent, see S. § 19. R. 2. —— *οἰκήων* depends upon *μάλιστα.*

7-10. *περίδρομος,* literally, *that which may be run around,* i. e. circular and detached from every thing which would hinder one's course around it. —— *ῥυτοῖσιν λάεσσι, with drawn stones,* i. e. stones too large to be carried in the hand, and which required to be drawn to the place of their use. —— *ἐθρίγκωσεν ἀχέρδῳ, enclosed it with hawthorn,* or *sloe.* Mure remarks (Journ. in Greece, i. p. 69), that the houses now in Ithaca are built with loose stones, and crowned with *chevaux de frise* of dead thorns or other prickly plants.

11-19. *διαμπερὲς ἔνθα καὶ ἔνθα, without interruption, all around.* —— *τὸ μέλαν δρυός, the black oak = the heart* or *pith of the oak.* —— *ἀμφικεάσσας, having split.* The pales (*σταυροὶ*) were of split oak. —— *ἐρχατόωντο* for *ἐρχατῶντο, were enclosed, kept in.* *ἐρχατάω* is a poetic form for *εἴργω.* —— *σιάλων* is here taken as a substantive, *fat swine.* Cf. 2. 300.

21-28. *πάρ,* adverb, *near by* the swine. —— *ἀράρυτο* is here used transitively, *was fitting.* —— *ἰϋχροΐς, of a beautiful color.* —— *ἀνάγκῃ, from necessity,* inasmuch as he dared not to disobey the suitors. —— *ἱερεύσαντες.* Before the feast a part of the animal was sacrificed to the gods. Hence *ἱερεύω* is generally taken in the sense of *to slay.*

29–36. *ὑλακόμορφοι, always barking.* Crusius. Others: *fated to bark*, i. e. whose nature it was to bark. Chapman queerly translates: *fate-born-dogs-to bark.* —— *ἕζετο κερδοσύνῃ, he craftily sat down* in order to appease the dogs. Cf. Plin. H. N. 8. 40. Impetus canum et sævitia mitigatur ab homine considente humi. For the same purpose Ulysses dropped his staff. Mure (Journ. i. pp. 99–100) relates an anecdote, which finely illustrates this expedient of Ulysses to pacify the dogs of Eumæus. —— *σκῦτος*, i. e. *δέρμα βόειον*, v. 24. —— *πυκνῇσιν λιθάδεσσιν, with vollies of stones.*

37–43. *ὀλίγου σε κύνες διεδηλήσαντο ἐξαπίνης, the dogs would in a moment more have torn you.* —— *ὀλίγου* (often *δεῖν ὀλίγου*), *wanting but little*, i. e. in point of time. The protasis may be mentally supplied: If I had not come to your assistance. For the omission of *ἄν*, cf. Mt. § 508. *Obs.* 2. —— *ἄλλα* than that which he had just spoken of, viz., the trouble caused by his dogs. —— *ἀλλοθρόων.* See N. on 1. 183.

49–52. *ῥῶπας, bushes*, perhaps *rushes.* —— *λοιθάδος, hairy, shaggy.* —— *ἀγρίου αἰγός, wild goat.* —— *ὥς, thus* hospitably.

56–66. *κακίων.* Schol. *πενέστερος.* The reader will remember that Ulysses was now clad in the garb of a poor and wretched old man. —— *σέθεν* depends upon *κακίων.* —— *πρὸς Διός, sub Jovis tutela.* —— *δίκη, custom, way.* —— *τοῦγε* refers to Ulysses (whom Eumæus thought to be still absent), and limits *ῥόστον.* —— *ὅς κεν—ἐφίλει.* The protasis is *εἰ μὴ θεοὶ ἔδησαν*, drawn from the preceding context. Cf. S. § 213. N. 3. —— *οἷά τε, such as.* Cf. 9. 128. —— *ἔδωκεν, is accustomed to give.* S. § 212. N. 2. —— *ᾧ ἐπιμίμνω, in which I remain*, i. e am engaged.

67–70. *κέ με πόλλ' ὤνησεν, would have increased my wealth.* —— *πρόχνυ*, literally, *upon the knee* (i. e. *wholly, entirely*), as a vanquished enemy who receives his death-blow while on his knees begging for life. —— *ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν, loosened the knees = caused to perish. λύειν γούνατα* is employed of one whose knees are relaxed through sleep, debility or death. —— *Ἀγαμέμνονος εἵνεκα τιμῆς, for the sake of Agamemnon's honor*, which had been wounded in the abduction of Helen. Some, perhaps, would prefer to take *τιμῆς* here in the sense of *requital, restitution.* It might then be translated: *in order to obtain satisfaction for Agamemnon.* Cf. Il. 1. 159.

77–79. *θερμὰ αὐτοῖς ὀβελοῖσιν, warm on the very spits.* The custom of serving meat on the spits or toasting-prongs, is said to be now practised in Greece. Cf. Mure's Journ. ii. p. 239. —— *κισσυβίῳ.* See N. on 9 346. —— *αὐτὸς δ' ἀντίον ἷζεν* more amantium et benevolorum. Bothe.

80–85. *τάτε δμώεσσι πάρεστιν = such as are for the food of the servants.* The suitors claimed the fattest and choicest swine for their

table. It is interesting to see how artfully the poet contrives to keep the insolence of the suitors continually before the mind, in order that the reader may sympathize with Ulysses in the terrible vengeance which he took upon them. —— ὄπιδα, *punishment of the gods*, which follows bad actions. The word is derived by some from ἕπω, and signifies the consequence of human actions. Nitzsch forms it from ὄψ, the monitory inspection of the gods. Cf. Smith's Crus. Lex. —— δυςμενέες and ἀνάρσιοι are put without a verb, being connected in sense with καὶ μὲν τοῖς (v. 88), and = δυςμενέσι καὶ ἀναρσίοις ὄπιδος ἔστι δέος. So Crusius. The general idea of this passage is, that pirates and outlaws, when they have done a deed of violence, hurry away home through fear of divine vengeance, but the suitors securely remained amidst the scenes of their debauchery and violence; which the swine-herd could only account for on the ground, that they had heard somehow of the death of his absent master.

93–97. ὅσσαι γὰρ νύκτες—εἰσίν, *for as many as are the nights*, etc. Cf. Vig. p. 49. —— ἱερεύουσ'. The first three letters, ιερ, are pronounced yer by synizesis. —— οἴω, *only*. Every day witnessed the slaughter of more than two swine. —— οὔτινι .... ἡρώων. "Mira exaggeratio rei, sed ἠθικὴ in servo amantissimo domini." Bothe.

104–105. ἐπὶ—ὄρονται, *keep watch over, take charge of*. —— ἐπ' ἤματι, *every day*. —— μῆλον here means *a goat*.

109–113. ὁ δ' refers to Eumæus, as is evident from v. 112. —— ὁ δ' in v. 113 refers to Ulysses.

118–120. τοιοῦτον ἐόντα. Schol. θαυμαστόν, οἷον σὺ λέγεις. —— εἴ κε .... ἰδών (= εἰ ἴδοιμι. K. § 479), *in case I have seen him, I should give intelligence of him*. Cf. N. on 12. 345. Ulysses calls the gods to witness that, if he has seen the person whom the swine-herd mourns as absent, he will give true information respecting him. —— ἀλήθην, aor. pass. of ἀλάομαι.

122–127. ἀνὴρ ἀλαλήμενος = ἀνὴρ ἀλήτης. —— ἐς δέσποιναν. Cf. N. on ἐς Μενέλαον, 1. 317. —— ἀπατήλια, *deceitful things*.

131–135. παρατεκτήναιο, *could fabricate*. παρα-, contrary to truth. —— ἤδη μέλλουσι—ἐρύσαι, *must have already torn*. —— τόνγ' ..... ἰχθύες = *he has perished by sea*.

142. τῶν refers to the father and mother of the swine-herd. —— ἱέμενός περ, *although greatly desiring*.

151–156. αὔτως, *simply, merely*, opposed to ἀλλὰ σὺν ὅρκῳ. —— ἐπεί κεν = ἐπήν. —— ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσιν, *as the gates of Hades*, i. e. *as death*. This verse is found in Il. 9. 312.

160–162. ἦ μὲν = ἦ μήν. —— τοῦδ' αὐτοῦ λυκάβαντος, *this very year* Crusius derives λυκάβας from λύκη and βαίνω, *the course of*

light, the progress of the sun. Ameis gives to the composition an active signification, *light-walker.* Very fanciful is the derivation and explanation of Eustath. cited by Crusius, viz., that it is derived from λύκος and βαίνω, because the days follow one another like wolves, which in passing over a river are said to seize one another by the tail. —— τοῦ μὲν .... ἱσταμένοιο, *when this month ends and another commences.* S. § 192. R. 1. Hesych. explains ἱσταμένοιο by ἐνεστῶτος ἢ ἐρχομένου. Cf. Soph. Philoct. 176. May not this clause, as Prof. Woolsey remarks, be considered a proverbial expression for *sooner or later?*

168–177. ἄλλα παρὲξ μεμνώμεθα, *let us remember other things* than these. So hopeless, in the estimation of Eumæus, was his master's return, that it seemed to him idle and unprofitable talk to converse about it, as the stranger seemed to be inclined. Bothe makes παρὲξ = παρατετραμμένως. —— μὲ τούτων μίμνησκ'. Cf. S. § 182. N. 2. —— ἐθέλω, sc. ἔρχεσθαι from ἔλθοι going before. —— ἄλαστον, *unceasingly.* The name of Telemachus recalls to the swine-herd the dangers which beset him in his absence. —— χέρηα, *inferior to.* Passow derives it from χειρὶ = *under the hand of.* —— δέμας καὶ εἶδος ἀγητόν, *glorious in form and appearance.*

178–183. βλάψε φρένας, *injured his reason.* Eumæus thinks that unless this were so, Telemachus would not have departed in quest of information respecting his father. —— εἴσας. So we now speak of a *well-balanced* mind. —— ὅπως .... ὄλῃται = ὅπως ἀπόλῃται φῦλον, *in order that the* (Laertian) *race may become extinct.* —— Ἀρκεισίου. Arcesias was the father of Laertes, and grandfather of Ulysses. —— κεῖνον, i. e. Telemachus. —— ἁλῴη, 2 aor. opt. of ἁλίσκομαι.

185. τὰ σ' (i. e. σά) αὐτοῦ = τὰ σαυτοῦ, *thine own.*

193–198. εἴη μὲν νῦν νῶϊν, *had we* (i. e. if we had) *now indeed.* The subject of εἴη is ἰδωδή. "When the predicate precedes the subjects, it often agrees with the first subject." K. § 242. R. 1. a. The optative here expresses a supposition without any notion of its realization. The apodosis begins with v. 196. —— ἐπὶ χρόνον = *for a long time.* —— κλισίῃς ἔντοσθεν ἐοῦσιν, *while we are within your hut.* ἐοῦσιν belongs to νῶϊν. —— δαίνυσθαι = ὥστε δαίνυσθαι. —— ἔργον, i. e. the ordinary labor in which Eumæus was engaged. —— οὔτι διαπρήξαιμι, *I could not finish.* —— ἐμὰ properly belongs to θυμοῦ, *the woes of my mind;* but as κήδεα θυμοῦ expresses a single substantive notion, *mental woes,* the adjective agrees with the leading word.

199–204. Κρητάων = Κρήτης. It will be remembered that Ulysses, in 13, v. 256, gave himself out to be a Cretan. —— γένος εὔχομαι is elliptical for τὸ γένος μοι εὔχομαι εἶναι. —— ἰθαιγενέεσσιν for ἰθαγενέσιν,

legitimate; literally, *straight-born.* For the construction, cf. S. § 195 1. —— *τοῦ γένος, the race of him, his race.*

210–215. *οἰκί' (=οἶκον) ἔνειμαν.* Bothe reads *οἰκί' ἔνεικαν* (abstulerunt), and adds in his note: Male, *οἰκί' ἔνειμαν, ædes tribuerunt,* cum parva sibi dedisse fratres dicat personatus Cres; at non est parvum domus paternæ possessio. —— *πολυκλήρων ἀνθρώπων,* (the daughter) *of one of the richest men.* Supply *ἐκ* or *θύγατρα* before the genitive. Some render: *a wife of wealthy men,* i. e. such a wife as a wealthy man would marry. —— *νῦν δ' ἤδη πάντα λέλοιπεν* (sc. *ἐμὲ*) = but now I am poor and old and infirm. —— *ἀλλ' ἔμπης .... γιγνώσκειν,* i. e. you can form from what you see of me now, a good conjecture of what I was in my prime. "*Ex stipula cognoscere, ἐκ τῆς καλάμης γινώσκειν* dicitur, quoties e vestigiis quibusdam in senecta reliquis conjecturam facimus, cujusmodi quis fuerit in adolescentia; translata metaphora a segitibus." Eras. Adag. Lect. de conjec. Proverbium.

221–226. *ὅ,τι μοι εἶξεια πόδεσσιν, whoever were inferior to me in swiftness.* So Voss and Crusius. The usual rendering, *whoever gave way to me with their feet* (i. e. retreated), is so void of any regard for the general scope of the passage, that Bothe is disposed to read *μὴ* for *μοί,* and render, *unless he gave way,* etc. —— *τοῖος ἔ'* (i. e. *ἔα,* Epic imperf. 1 sing. of *εἰμί*), *such a one I was.* Thiersch would write *τοῖος ἔα,* with synizesis. —— *ἔργον,* i. e. husbandry.

226–233. *λυγρά, mournful things.* For the gender, cf. N. on *φωγαλέα,* 13. 435. —— *ἀνδράσιν ἦρξα.* This construction is seldom found in poetry (never in prose), the more usual construction being the genitive. Cf. Jelf's Kühn. § 518. Obs. 3. Ulysses represents himself as engaged in nine piratical expeditions; and so far was this from being considered base by his countrymen, he obtained by his success a great name and reputation. This practice prevailed for a long time in Greece, and was prevalent among some of the more uncivilized states, even in the time of Thucydides (cf. Thucyd. 1. 5. § 3). —— *τῶν,* i. e. the booty obtained in these successful expeditions. The genitive depends on *ἐκ* in *ἐξαιρεύμην.* S. § 178. N. 3. —— *ὀφέλλετο, was enriched.*

235–242. *τήνγε στυγερὴν ὁδόν,* i. e. the Trojan war, spoken of in v 229. —— *ἤγαγον.* Supply *Κρήτης* as is evident from *δήμου φῆμις,* in fra. —— *ἔχε.* Schol. *κατεῖχε, ἐβίαζεν.* —— *δήμου φῆμις, the clamor of the people.* Crusius understands by it: *the judgment of the people.* In order to avoid the two spondees at the close of this verse, some would read *δημόθι.* —— *ἔνθα,* i. e. at Troy. —— *ἐκίδασσεν* by causing dissension to spring up among the chiefs. Cf. 3. 134. 150.

255–265. *ἀσκηθέες* is protracted from *ἀσκηθεῖς,* in order to give a

lighter movement to the slow motion of the verse. Thiersch (§ 192. 32) says, that we should read *ἀσκηθεῖς*, did not the Harl. various reading *ἀσκεθέες* point to *ἀσκηθέες*. —— *ἥμεθα* upon our benches in the ship. —— *Αἴγυπτον ἐϋῤῥείτην, beautifully flowing Nile.* See N. on 3. 300. —— *ἔνθ' ἤτοι, then in truth.* —— *ἐπισπόμενοι μένεϊ σφῷ, following their impulse.* —— *ἀϋτή, alarm*, more usually in the sense of *clamor bellicus.*

267-275. *ἵππων* is here opposed to *πεζῶν, infantry*, and signifies *warriors who fought from chariots.* —— *τοὺς δ' ἄναγον ζωούς, and some they led away* (into the country) *alive.* *ἀνάγω* is used of one, who is led from the seacoast back into the inland country. Cf. Xen. Anab. 2. 3. § 21. —— *ἔτι.... ὑπέδεκτο, for now misfortune still awaited me* The calamities to which he refers, are those which resulted from his connection with the Phœnician man (v. 291), and the Thesprotian sailors (v. 337, seq).

278-289. *ἐγὼ.... ἵππων, I came to meet the chariot of the king.* Bothe prefers *ἵππῳ*, and explains: imo regi obviam ivit, idque equo conscenso, quo citius adveniret nec trucidaretur prius quam regis misericordiam implorare posset. —— *μ' ἕσας, having caused me to sit.* —— *ἀπὸ κείνος ἔρυκε, he kept them off.* —— *ἀν'* (i. e. *ἀνὰ*) = *ἐν* with the dative. —— *ἀνθρώποισιν ἐώργει.* Voss, with Dawes (Miscel. p. 334), would read *ἀνθρώπους ἐώργει.* The dative in construction with this verb is found Il. 14. 261.

295-298. *ἐίσσατο.* Cf. *ἕσας*, v. 280. See also Butt. § 108. II. 1. —— *ἵνα οἱ σὺν φόρτον ἄγοιμι.* This was the ostensible reason. The true object, which the Phœnician had in view, is given in the next verse. —— *ἀνάγκῃ, necessitudine* hospitii. Bothe.

313-318. *τῷ*, i. e. the mast. —— *περιπλεχθείς, clinging around.* —— *Θεσπρωτῶν, the Thesprotians.* They were of Pelasgic origin, and inhabited a district of Epirus on the seacoast, (and also in the interior as far as Thessaly. Crusius.) —— *ἀπριάτην, without expense* i. e. gratuitously. —— *αἴθρῳ, with cold.*

325-328. *ἕτερον.* Schol. *ἕτερον ἐξ ἑτέρου.* —— *βόσκοι*, sc. *κτήματα.* —— *Δωδώνην, Dodona*, a town on the eastern frontier of Epirus, near the range of Pindus, in the vicinity of the valley of Joánnina. It bordered on Thesprotia and Molossis, to the former of which states it first appertained, and afterwards to the latter. Its situation is not exactly known, but it is supposed to have been on the site where now are the ruins of Kastritza. Cf. Leake's North. Greece, iv. pp. 168-202. —— *ὑψικόμοιο, having high foliage, lofty-leaved.* —— The oracles were sometimes communicated from the rustling leaves of the sacred oak. Cf *προσήγοροι δρύες.* Soph. Prom. 832.

338. ὄφρ'.... γενοίμην, "*that I might sink in the depths of misery.* Smith's Crus. Lex. An eminent American scholar says: Why not translate, *that I might be suffering on suffering.* This appears to me to be the true import of this perplexing passage, and the only one I have met with which satisfactorily explains δύης ἐπὶ πῆμα. Passow constructs δύης with πάγχυ.

346–352. ὅπλῳ, *a rope;* literally, *gear, tackle* of the ships. The Schol. explains it: σχοινίῳ, *a rope made of rushes.* —— ἀνέγναμψαν, *bent back* = *loosed.* —— κατὰ in v. 349 is an adverb, *down, downwards.* —— ξεστὸν ἐφόλκαιον καταβάς, *having descended the polished helm,* i. e. having slid down into the water by means of the helm. —— ἐπέλασσα .... νηχόμενος; "descriptio graphica natandi." Bothe.

354. πεπτηώς, *crouching,* so as not to be seen, 2 perf. part. of πτήσσω. —— στενάχοντες on account of the escape of the victim of their treachery.

361–365. δειλὲ (= δειλαιότατε) ξείνων, *most wretched of strangers, most unfortunate guest.* Cf. Butt. § 132. 4. 2; S. § 177. N. 3. —— τάγ' (sc. εἶναι) refers to the information communicated by the stranger about Ulysses (v. 321). —— κατὰ κόσμον = *according to the truth.* —— τοῖον, i. e. so aged, or perhaps more complimentary = so prepossessing in your address, apparently so good a man. —— μαψιδίως, *in vain, to no purpose.* Eumœus means to imply, that such reports respecting his absent lord are idle and useless, inasmuch as they must be evidently false.

375–377. οἱ μὲν refers to the domestics in the palace of Ulysses, and also to the suitors, who also felt a deep interest in whatever pertained to the fate of Ulysses, whose return they had so much reason to dread. —— ἠμὲν οἵ—ἠδ' οἵ, *as well those—as these;* or, *both—and.* —— οἵ = ἐκεῖνοι οἵ.

384–389. ἐς θέρος, *in summer;* literally, *for the summer* i. e. to the end of summer. Cf. K. § 290. 2. (2). —— χαρίζεο, i. e. attempt to gratify. —— αὐτὸν = σαυτόν. Cf. 6. 27.

394–400. ἀμφοτέροισι, *to both* you and me. Supply ἔστωσαν in this clause. —— ἔσσας, Epic aor. part. of ἕννυμι. —— πέμψαι Δουλίχιόνδ' ἴμεν, *send me to Dulichium;* literally, *send me to go,* etc. —— ὄφρα .... ἠπεροπεύειν, *that another beggar may avoid practising deceit.*

404–411. ὅς = *if I.* —— πρόφρων .... λιτοίμην. Spoken ironically for: *I could not with readiness of mind supplicate,* etc. —— εἶεν has the force of an imperative, *let my companions come within.* A milder expression of one's commands than the imperative. —— κατὰ ἤθεα, *in their usual place,* i. e. in their styes.

414–417. ξείνῳ is *dat. commodi.* —— κάματον, *labor,* i. e. the fruits of labor.

425–445. *σχίζῃ δρυός, with a split piece of oak.* —— *πάντοθεν ἀρχόμενος μελέων, beginning on all sides from the limbs*, i. e. beginning by cutting off the limbs on all sides. —— *ἑπταχα πάντα διεμοιρᾶτο, he divided all into seven parts.* —— *τὴν μὲν ἴαν* (i. e. *μίαν*. S. § 60. N. 6. 1), sc. *μοῖραν* from the verb *διεμοιρᾶτο*. In like manner supply *μοῖρας* with *τὰς δ' ἄλλας*, v. 436. This line is by some considered spurious. —— *ὡς ἐμοί*, sc. *φίλος εἶς*. —— *τοῖον*, i. e. in the garb and situation of a beggar.

443–446. *δαιμόνιε ξείνων, wonderful, admirable guest.* Voss and Bothe render *δαιμόνιε, unlucky, unfortunate.* See N. on v. 361. —— *δώσει*, sc. *διδόναι* elicited from the preceding clause. How beautifully does the devout swine-herd give utterance to his sense of a superintending Providence. —— *ἄρχματα, the first offerings* of the sacrifice, i. e. the portions of the animal, which were cut off and burnt in honor of the gods. The construction of *ἄρχματα θῦσαι* may be referred to K. § 278. 2; S. § 164.

450–460. *οἶος* = with his own money. —— *Ταφίων*, who were pirates and slave-merchants. See N. on 1. 105, 117. —— *σκοτομήνιος, without moon-shine.* There was either no moon, or it was obscured by the stormy clouds. It appears from v. 162, that the moon at this time was waning. Probably it was near the time of the new moon when Ulysses landed upon the shore of Ithaca. —— *εἴ* (*whether*) *πώς οἱ ... πόροι.* Construct *οἱ* with *πόροι*, and supply *αὐτὴν* referring to *χλαῖναν*, as the object of the verb.

465–471. *ἀπαλὸν γελάσαι, to laugh gently*, i. e. in a silly manner. Cowper: *to titter.* Some, however, translate it, *to laugh heartily.* —— *ἀλλ' ἐπεὶ .... ἀνέκραγον*, i. e. since I have begun to speak. —— *εἴθ' ὡς ἡβώοιμι, would that I were thus in the prime of youth.* *ὡς* is responded to by *ὡς* in the next line. See vs. 503–6, where the wish is repeated, with the reason for its indulgence. He at first only wishes that he was young, and then gains the attention of the swine-herd by the recital of a story, before he alludes to his want of a cloak. —— *αὐτοὶ γὰρ ἄνωγον*, i. e. at their request. This shows the high consideration in which he was held, that he should be selected to go on so important an enterprise, and with such famous chiefs as Ulysses and Menelaus.

483. *ἀλλ' .... ἔην.* See N. on 12. 312.

485–491. *ἀγκῶνι νύξας, thrusting him with my elbow.* —— *οὔτοι .... μετέσσομαι, I shall certainly no longer be among the living*, i. e. I shall surely perish. —— *δάμνανται*, middle as transitive. —— *οἷος .... βουλευέμεν, such a one was he to consult* = so ready and fertile was he in expedients.

496–498. *τὶς εἴη εἰπεῖν, let some one go and tell;* literally, *go to tell.*

εἴη, more usually ἴοι. Cf. Soph. Gr. Verbs, p. 67. Kühn. (§ 226) makes εἴη the optative of εἰμί. —— πλέονας, *more reinforcements.*

506–512. κακὰ χροΐ εἵματ' ἔχοντα, *because I have miserable garments upon my body* = because I am clad in miserable raiment. The participial clause here denotes a cause or reason for the disregard of his wants. —— ὅν κατέλεξας, *on account of what you have related.* —— τὰ σὰ φάσκα δυσπαλίξεις, *you shall shake your own rags;* spoken humorously for, *you shall again put on your tattered garments.*

522–531. χείμων, *a cold storm.* Leake (North. Greece iii. p. 234) says, that a storm which lasts a day or two is now called by the Greeks, χειμῶνας. —— οἱ refers to Ulysses, and stands for the adnominal genitive limiting βιότου. —— νόσφιν ἐόντος, while he (i. e. the owner, Ulysses) *was far off* (as Eumæus supposed). —— κυνῶν ἀλεωρὴ καὶ ἀνδρῶν, *a defence against dogs* (i. e. strange dogs) *and men.* The genitive is here objective.

ODYSSEY XV.

8–10. μελεδήματα πατρὸς ἔγειρεν, *anxiety on account of his father aroused him* from sleep. πατρὸς is genitive of cause. —— καλὰ = καλῶς.

18–26. ἐξώφελλεν. Schol. ἐπὶ πολὺ ηὔξησεν, —— οἶσθας, according to Eustath. (cited by Soph., Gr. Verbs, p. 59), was sometimes used for οἶσθα. As it respects what is here said, it is not to be applied to Penelope in particular, but is rather to be regarded as a general maxim. —— βούλεται here expresses mere *willingness.* Cf. Butt. Lexil. No. 35. —— ὅς κεν ὀπυίοι, sc. αὐτήν, *whosoever may marry her.* For the optative cf. N. on ἐφείη, 1. 254. —— παίδων δὲ προτέρων, i. e. *children of the former marriage.* —— νουιδίοιο is here taken as a substantive, retaining, however, the general signification given it as an adjective (see N. on 11. 430), *lawfully married husband,* in contradistinction to one with whom the woman lived as a concubine. —— ἐπιτρέψειας. See N. on τλαίης, 1. 288. Perhaps the optative here denotes a strong wish. Cf. Mt. § 515. γ. —— ἥτις = ἐκείνη ἥτις, of which equivalent ἐκείνη, used partitively, is followed by δμωάων. —— εἰς ὅκε, i. e. εἰς ὅ κε, which takes the subjunctive.

28–34. *ἐπιτηδές.* Butt. (Lexil. No. 51) resolves this word into *ἐπὶ* with a case, and the demonstrative pronoun *ὅδε, ἥδε, τόδε,* and gives as its meaning here: *in numbers suitable to the occasion;* literally, as is necessary *for that thing, for that very purpose.* —— *πρὶν.... ἱκέσθαι.* See N. on 13. 427. —— *νυκτὶ δ' ὁμῶς πλεῖειν, but sail with the night,* i. e. sail only by night.

42–49. *οὕνεκα*=*ὅτι.* —— *λὰξ ποδὶ κινήσας, pushing him with his heel.* —— *οὔπως ἔστιν* (=*ἔξεστιν*), *it is not possible.*

50. *νύκτα διὰ δνοφερήν.* Madame Dacier thinks that this was the dark and stormy night spoken of 14. 457. But on that night Telemachus must have been at Pheræ (v. 185). If the moon was near the close of its wane (cf. N. on 14. 457), i. e. if there was no moon, as we commonly say, it will sufficiently account for the darkness of the night to which Pisistratus refers.

63. This verse, containing a useless repetition of what is fully expressed in v. 53, is justly bracketed in all the best editions.

70–73. *ἔξοχα μὲν φιλέῃσιν,* i. e. is so excessively attentive as to be offensive. Cf. the proverb: *μέτρον γὰρ πᾶν ἄριστον.* —— *αἴσιμα, fit, becoming,* i. e. neither too much nor too little. So the context demands. —— *ἴσόν τοι κακόν ἐσθ', for he is equally troublesome, you know* (*τοί*). *κακόν,* abstract for the concrete. Those who aim at being truly polite, would do well to remember these lines.

77–80. *τετυκεῖν,* a reduplicated 2 aor. referable in etymology and in signification to *τεύχω,* the rough mute *χ* being changed to its corresponding smooth *κ.* —— *ἅλις ἔνδον ἐόντων, of those things* (i. e. provisions) *which are within* (i. e. in the house) *in abundance.* —— *κῦδος, ἀγλαΐη* and *ὄνειαρ* are rightly referred by Crusius, after Clarke and Voss, to the stranger who is entertained. Schol. *κῦδος καὶ ἀγλαΐα ἔν ἐστι· διὸ καὶ τὸ ἀμφότερον ἐπήγαγε. κῦδος καὶ ἀγλαΐα τῷ ξενοδόχῳ, ὠφέλεια δὲ τῷ ξενισθέντι* (imo etiam *ξενοδόχῳ* si quando deveniat ad eum, quem olim hospitio exceperit, et par ille pro pari referat. Bothe). —— *Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.* The two principal states are here put for the whole of Greece. Cf. N. on 1. 344.

83–88. *αὖτως, thus* as we came, i. e. with nothing more than we brought with us. —— *βούλομαι ἤδη νεῖσθαι, I would rather now return.* Menelaus had given Telemachus the option to go immediately home to Ithaca, or visit first the principal places in Greece. Hence *βούλομαι* should not be rendered here, *I wish,* but *I prefer.*

97–98. *κῆαι,* Epic 1 aor. infin. of *καίω, to enkindle.* —— *ὀπτῆσαί τε περάν.* S. § 178. 1.

107–112. *ποικίλμασιν, in its embroidery.* S. § 197. 2. —— *νείατος, the lowest, undermost;* the place reserved for the most valuable of the

shawls. —— *νόστον* depends on *τελέσειν*. —— *ὅπως—ἄς*, i. e. *ἄς, ὅπως, so—as.* —— *τοί, for you.* Dat. commodi.

113–119. Bothe rejects these verses, as repeated without sufficient reason from 4. 613–619. Nitzsch remarks that in this place they would not be missed.

131. *πείρινθα, the wicker chariot-basket*, i. e. the body of the chariot where the luggage was placed.

147–152. *τοὺς δὲ μετ' Ἀτρείδης ἕπε* for *τοὺς δὲ μετέπειν Ἀτρείδης, but the son of Atreus went after them*, in order to dismiss them with a parting libation. —— *δεδεισκόμενος = drinking to them, pledging them.* —— *εἰπεῖν*, sc. *χαίρειν* from *χαίρετον* in the preceding verse. This whole parting scene, including the speech of Helen to Telemachus (vs. 125-129), is exceedingly simple and touching.

155–158. *καὶ λίην = yes surely, yes with pleasure.* Bothe translates too frigidly: *et quidem valde = accurate.* —— *αἴ γὰρ ἐγὼν ὥς.... ὣς, would that I, on my return to Ithaca, finding Ulysses in his palace, might thus* (as I shall declare your message to Nestor) *tell him how*, etc. *κιὼν* has here the signification of *κιχών*, which is the reading of some MSS. *Ὀδυσῆ* I take to be the accusative, although some regard it as put for *Ὀδυσῆϊ* (the reading of the Harl. MS. with synizesis), in dependence upon *εἴποιμι*. Clarke, with Eustath. puts a comma after *νοστήσας*, and connects *κιὼν* to *Ἰθάκηνδε*, which evidently makes the two participles tautological.

160–168. *δεξιός*, i. e. in the east, as the Greeks, when taking omens from the flight of birds, stood with their face to the north. It hardly need be said, that omens seen upon the right hand were propitious, as among the Romans, who faced on such occasions the south, were those upon the left. —— *ἀργήν, white.* —— *ἥμερον, tame.* —— *ἰύζοντες, shouting out* (= shouting *hurra*) in order to terrify the bird and cause him to drop his prey. —— *ὁ δὲ* (the eagle).... *ἵππων.* This showed that the omen was designed for the person or persons in the chariot, or that its fulfilment was near at hand. —— *οἱ δ'*, i. e. Menelaus and his guests. —— *ἢ νῶϊν—ἠὲ σοὶ αὐτῷ, to us both—or to you alone.*

171–178. The poet employs various methods in the Odyssey, to elevate the character of Helen and cause the reader to forget her former frailties. She is represented in the most amiable and lovely colors, and here, in the closing scene, which withdraws her, to appear no more in the pages of his immortal poems, he has endowed her with the gift of inspiration and made her to appear as a favorite of the gods. —— *γενεή τε τόκος τε, eyrie and eaglets.* —— *ἠὲ καὶ ἤδη οἶκον*, sc. *ἐστίν.*

186. *ἐς Φηράς.* See N. on 3. 488.

195-201. *πῶς κέν.... ἐμόν.* A wish is here delicately uttered in the form of a question: *how could you?* = *O that you would promise to perform my request.* This mode of expressing a wish is common to the Attic writers. Cf. K. § 260. 4. d. —— *μή με παρέξ ἄγε νῆα, take me not aside from the ship* in which I came, i. e. permit me to embark immediately. The accusative here follows *παρέξ*, because the meaning of the compositive *παρὰ* predominates, *from near, from along-side.* —— *ὁ γέρων*, i. e. Nestor. —— *ἱέμενος φιλέειν, by his desire to entertain me.*

202-206 *ἐῷ.... θυμῷ, considered in his mind*, i. e. *he reflected*, not in respect to granting the request, but to its fulfilment. —— *νηῒ δ' ἐνὶ πρύμνῃ ἐξαίνυτο* = *he took from* (*ἐξ*) *the chariot and placed in the ship's stern.* For the verb of motion followed by *ἐν* with the dative, cf. N. on 1. 200.

209-214. *κέλευε*, sc. *ἀναβαίνειν* from *ἀνάβαινε* in the preceding clause. —— *οἷος.... ὑπέρβιος, how violent is his temper.*

"Old age ne'er cools the Douglas blood."

—— *εἴσεται, will come*, Epic future of *εἶμι*. —— *οὐδέ.... κενεόν, nor do I think that he will return* (to his palace) *empty*, i. e. without you. Clarke reads, *οὐδέ σε φημί κ. τ. λ.* In that case *κενεὸν* would signify *without presents.* But then we should have expected *νοστῆσαι* in the place of *ἰέναι*, and besides, the reading of Clarke does not harmonize with *μάλα.... ἔμπης* which follows.

223-227. *ἀνὴρ τηλεδαπός, a stranger, foreigner.* His name was Theoclymenus. Cf. v. 256. —— *ὅς* in v. 226 refers to Melampus. —— *Πυλίοισι, amongst the Pylians.* "The local dative denotes the place in which an action occurs." K. § 283.

233-239. *Νηλῆος κούρης.* Cf. N. on 11. 291. —— *δαιπλήτις.* Some render this epithet of the furies, *difficult of approach, terrible.* But Thiersch (§ 199. 5), deriving it from *δα* and *πέλαω*, gives it the signification of *very near-approaching.* —— *ἐτίσατο.... Νηλῆα, he took vengeance on the godlike Neleus for his unseemly deed.* Cf. S. § 165. 1. —— *αἴσιμον ἦεν, it was fatal.* This story of Melampus may be more clearly understood by the following brief note of Cowper: "Iphyclus the son of Phylacus had seized and detained cattle belonging to Neleus, who ordered his nephew Melampus to recover them, and as security for his obedience, seized on a considerable part of his possessions. Melampus attempted the service, failed, and was cast into prison; but at length escaping, accomplished his errand, vanquished Neleus in battle, and carried off his daughter Pero, whom Neleus had promised to Bios the brother of Melampus, but afterwards refused her." Melampus also obtained for his brother a third part of Argos, having

insisted upon this, as a part of the reward for having cured the daughters of Proteus and the other Argive women of their madness.

245-247. *ὃν—φίλει Ζεὺς—παντοίην φιλότητ'.* For the double accusative after *φίλει*, cf. K. § 280. 1; S. § 165. N. 1. *παντοίην φιλότητ'*, *with manifold affection.* These words are added to *πάρι κῆρι φίλει*, in order to heighten the reader's surprise that one so eminently beloved by the gods did not live to old age: *οὐδ' ἵκετο γήρας οὐδόν.* The author of the Axiochus, p. 115, has *παντοίῃ φιλότητ'.* —— *γυναικὸς εἵνεκα δώρων.* His wife Eriphyle, being bribed by Polynices, persuaded him to go to the Theban war, although she knew from him having knowledge of divination, that he would there lose his life.

261-268. *δαίμονος, the deity* to whom Telemachus was sacrificing, i. e. Minerva. See v. 222. —— *μηδ' ἐπικεύσῃς, do not conceal it.* It is *μηδ' ἐπίκευθε* in 16. 168. —— *εἴ ποτ' ἦν, if he ever was*, i. e. he has been so long time absent, that it may well be doubted whether there was such a man. Kühner (Jelf's edit. § 856. Obs. 2) refers this Homeric formula to hypothetical sentences containing what he terms a useless wish, the apodosis being suppressed: *if he were yet in existence*, but he is not! The same phrase occurs in 19. 315; 24. 289, and appears to be a formula of grief and desire in respect to one long absent, and whose return is no longer to be expected.

272-277. *οὕτω* is referred by Clarke to what Telemachus had said, vs. 267, 270, viz., that he was away from his own country, Ithaca. In like manner (*οὕτω*), Theoclymenus professes to be a stranger in the place where he then was. —— *ἐγὼν* is the subject of *ἦλθον*, to be supplied from the reply of Telemachus, v. 280. —— *κασίγνητοί τε ἔται τε*, sc. *αὐτῷ εἰσι.* —— *τῶν ὑπαλευάμενος θάνατον*, i. e. having escaped the death which they were preparing for me. *τῶν* is the subjective genitive. —— *μὲ νηὸς ἔφεσσαι, put me on board thy ship.*

280-285. *ἐθέλοντα* to go with Telemachus. —— *οἷά κ' ἔχωμεν* = *ἀπὸ τούτων οἷά κ' ἔχωμεν.* —— *ἐν πρύμνῃ.* This was the seat of honor in the ship. See 2. 418; 13. 74.

297-299. *ἡ δέ*, i. e. the ship.——*Φεράς*, a town in Elis on the river Jardanus, now *Castell Torneso.* —— *νήσοισιν—θοῇσιν, swift islands*, according to some, because ships passing them quickly, their apparent motion is rapid. Crusius refers *θοῇσιν* to the shape of the islands, running to a point = *pointed islands.* Col. Leake (North. Greece, iii. pp. 52, 572) writes them as a proper name *Θοῇσιν, Thoæ* = Oxeiæ, a plur. form comprehending the islands of Oxeia, Vrómona and Makri. Cramer (Anc. Greece, ii. p. 29) remarks, that this group is now commonly known by the name of Curzolari, the largest, however, retaining the appellation of Oxia. See Gell's Itiner. Greece, p. 298.

301. *αὖτ'* is here a particle of transition, the narration respecting Ulysses and the swine-herd being resumed from 14. 533. What is now spoken of took place on the evening of the second day of Ulysses' arrival.

309-325. *ἵνα μή σε κατατρύχω, that I may not exhaust you*, i. e. your substance. —— *ὅς* (=*ἵνα*) *κέ με κεῖσ' ἀγάγῃ, in order that he may conduct me there*, i. e. to the city. —— *αὐτός, alone*, having dispensed with the services of the guide. —— *αἴ κέν τις—ὁρέξῃ*. Supply *πειρώμενος*. Cf. N. on 1. 379. —— *ἀγγελίην, the news* respecting Ulysses. Cf. 14. 321. —— *Ἑρμείαο ἕκητι, by the favor of Hermes*. As the servitor and messenger of the gods, Mercury was the patron of all the manual arts, especially such as pertained to the character which Ulysses spoke of assuming in the royal palace. —— *πῦρ τ' εὖ νηῆσαι κ. τ. λ.* In Homer's time it was not uncommon for princes to prepare, in whole or in part, their own meals. See Il. 9. 206-218. The culinary skill which Ulysses here boasts of possessing, could only be acquired by much practice. —— *ξύλα δαπά, dried wood = fire-wood*. —— *τοῖς ἀγαθοῖσι*, as opposed to *χέρνες, inferiors, servants*, signifies *high-born, noble*.

327-335. *ἦ σύγε .... ὀλέσθαι, you certainly wish altogether to perish there*, i. e. you are pursuing a course so perilous, that it can only be attributed to a wish to perish. *πάγχυ* qualifies *ὀλέσθαι*. *αὐτόθ'*, i. e. in the palace. —— *σιδήρεον οὐρανὸν ἵκει, goes up to the iron heavens* = is insufferably great. *οὐρανὸν* here means the *vault of heaven*, which was conceived to be a hollow hemisphere, extending as far above the earth as were the infernal regions beneath it. The appellations *brazen* and *iron* express its solidity. —— *τοιοῖδ', such* as you are, old, ragged and infirm. —— *οὐ γάρ τίς τοι ἀνιᾶται παρεόντι, no one is burdened by thy presence* (see Smith's Crus. Lex.), i. e. you give us no trouble.

344-350. *οὐλομένος γαστρής, pernicious stomach*, i. e. *raging appetite*, sharpened by abstinence resulting from want. —— *μεῖναι, to wait for*. —— *κεῖνον* refers to Telemachus. Cf. v. 336. Barnes understands by *κεῖνον*, Ulysses, and renders: *meque manere, talem* quem vides *jubes*. —— *εἰν Ἀΐδαο δόμοισιν*, sc. *εἰσίν*.

357-370. *ἐν ὠμῷ γήραϊ θῆκεν*, sc. *αὐτόν, and brought him to an immature old age*; literally, *unripe, crude old age*. —— *ἡ δ' ἄχεϊ*. It is said that she hanged herself. —— *ὄφρα .... ἔην, as long as she was alive*. —— *Κτιμένῃ*. See N. on 10. 441. —— *ἔδοσαν, gave* in marriage. —— *μυρί'*, sc. *ἔδνα*. —— *ἀγρόνδε προΐαλλε*. She did this, in order to avoid being continually reminded of her absent daughter by the sight of Eumæus. This will also account for her increased affection for him, and that too after she had sent him away.

371-376. *τούτων ἐπιδεύομαι, I am in want of those things*, i. e. the

kind attentions of Anticlea, who was then dead. —— *μοὶ αὐτῷ ἔργον ἀέξουσιν, give my work success.* —— *ᾧ ἐπιμίμνω.* See N. on 14. 66 —— A zeugma operates in *ἀκούσαι—ἔργον*, the noun properly depending upon *ἰδεῖν* or some such verb understood. Cf. S. § 231. —— *δμῶας* of Eumæus. Their access to Penelope was cut off by the insolent suitors and domestics in their interest.

384. *διεπράθετο*, 2 aor. mid. of *διαπέρθω*, with passive signification.

391–400. *σιγῇ νῦν ξυνίει, listen now in silence.* —— *ἔστι, it is in our power = we can*, i. e. we have time enough. —— *τερπομένοισιν, amusing ourselves, for our amusement.* —— *εἴρη* to retire to rest. —— *πολὺς ὕπνος*, i. e. excess of sleep. —— *μετά, afterwards.* —— *ἄλγεσι τέρπεται.* Cf. Xen. Anab. 4. 3. § 2: *τότε μὲν οὖν ἠθλίσθησαν μάλα ἡδέως—καὶ πολλὰ τῶν παρεληλυθότων πόνων μνημονεύοντες.* See also Cic. de Fin. II. 32: "jucundi acti labores;" Virg. Æn. 1. 202–3:

> "——revocate animos, mœstumque timorem
> Mittite; forsan et hæc olim meminisse juvabit."

403–407. *Συρίη, Syra*, an island of the Ægean sea near Paros. Cf. Leake's North. Greece, iii. p. 84. "It is almost impossible, we should think, not to recognize in Ortygia and Syria, two happy isles of the West-sea, apparently sacred to Apollo and Artemis; and we must marvel at those ancients and moderns, who place them in the Ægæan, making the one the same as Delos, and the other identical with Syros, one of the Cyclades." Keightley's Mythol. p. 278. —— *εἴ που ἀκούεις, if perchance you have heard of it.* The present of the verb *ἀκούω* has in itself a preterite signification, *I have heard, I know.* Cf. Rost, § 117. N. 3. —— *ὅθι τροπαὶ ἠελίοιο, when is the turning of the sun.* Some think that by this is meant the solstice. Others suppose that it is the quarter where the sun declines to his sitting, i. e. the west. —— *ἀλλ' ἀγαθὴ μέν (=μήν), but truly excellent.* —— *ἄλλῃ* has here an adverbial signification, *for the rest, in other respects.* This supposes *νοῦσος* to signify *sickness, disease.* But if, as Bothe thinks, it has here the meaning of *calamity* (cf. Æsch. Prom. 249, 384, 596), then *ἄλλῃ* must have its usual signification, *other, any other*, in reference to the preceding *πείνῃ*.

424–435. *πατρὸς.... δῶ, made known the lofty-roofed house of her father*, i. e. she told the place of her birth. —— *ἦ ῥά κε νῦν—ἕποιο, would you now* (if opportunity offered) *return*, etc. —— *ἦ γὰρ ἔτ' εἰσί, for they are yet alive.* —— *εἴη κεν καὶ τοῦτ', this* (i. e. my return home) *might take place.*

440–451. *σιγῇ, in silence*, used adverbially. So we say in common parlance, *still now = be still, keep silence.* —— *μή τίς με κ. τ. λ.* This

precaution was to avoid the appearance of any secret understanding between the woman and the sailors. —— ὁ δ', i. e. ὁ γέρων, referring to the father of Eumæus. —— ὑποχείριος, *under my hand*, i. e. in my way. —— δοίην, = future, the positive affirmation being softened by the optative form. Cf. Butt. § 139. 13. —— κερδαλέον, *intelligent, witty*, = to our common expression, *a very bright boy*. —— Damm interprets: qui et prodesse nobis possit, si eum venderetis. So Bothe: *utilem* lucrificum, qualem requirebant prædones illi, non *astutum*. But would it not enhance the value of a kidnapped child, that he was shrewd and intelligent? It may also be remarked that the idea *utilis* is expressed below in ὁ δ' ὑμῖν.... ἄλφοι, which, if Bothe and Damm translate κερδαλέον rightly, would seem to be a useless repetition.

457–460. ἤχθετο, *was laden*. —— νέεσθαι = ὥστε νέεσθαι. —— ὅς (= ἵνα) ἀγγείλειε γυναικί, *to tell the woman*. —— μετὰ δ' ἠλέκτροισιν ἔερτο, *but it was interstrung with beads of amber*. ἔερτο, Epic pluperf. pass. of εἴρω.

464–470. ὁ καννεύσας (i. e. κατανεύσας)—βεβήκει, *when he had nodded* (i. e. given the preconcerted signal by a nod) *he went away*. —— δέπα ἠδὲ τραπέζας, a hysteron proteron for τραπέζας ἠδὲ δέπα (for δέπαα, accus. plur. of δέπας). —— οἱ μέν, i. e. the prince and his nobles. —— φῆμιν, *conference*. —— ἀεσιφροσύνῃσιν, *with thoughtlessness, thoughtlessly*.

475–479. νὼ ἀναβησάμενοι, *having put us on board*. —— ἐνδούπησε πεσοῦσ', *sinking down she fell with a noise*.—— ὡς εἰναλίη κήξ, i. e., as I suppose, she fell dead into the ship's hold, as suddenly as a sea-hawk stoops down for its prey. Some, however, think that the comparison consists in the manner of her falling, i. e. *head foremost, upon her head*, as the sea-hawk plunges down upon its prey. A worthy end of this wicked woman.

488–497. ἀλλ' ἤτοι, *but yet*. —— παρὰ καὶ (i. e. καὶ παρὰ) κακῷ, *even with misfortune*. —— οὐ πολλὸν ἐπὶ χρόνον. The night was far gone when they ceased from their conversation. —— εἰς ὅρμον. Mure thinks that Telemachus, after sweeping past the group of the Echinades to the north, in order to avoid the suitors, who were lying in wait for him in the channel between the two islands, disembarked in the little bay of Parapegádo.

514–518. οὐ γὰρ.... ποθή, i. e. you would not lack a hospitable entertainment. —— ὅν κεν ἵκηαι. It appears from vs. 539–543, that he changed his mind, and assigned the stranger to his trusty follower Piræus, moved probably by the favorable augury which Theoclymenus drew from the hawk (vs. 525–534).

532–537. ἴγνων.... ἰόντα. The order is: ἰδών μιν ἰόντα, ἴγνων

οἰωνὸν ἐόντα (*that it was an omen*). —— *γένος*, corrected by Wolf from *γένευς*, a form well supported by MSS., and fully admitted here by the metre. Thiersch says that *γένος* in the Harl. MS. is merely from the hand of a corrector. —— *βασιλεύτερον κ. τ. λ.* The sense is, that no family in Ithaca would have the supreme power, to the exclusion of the line of Laertes. —— *δῶρα* implies some such verb as *δέξαιο*, it being connected to *γνοίης* by zeugma. See N. on v. 375.

540–557. *Πείραιε—σὺ δέ.* Homer often places the vocative before the pronoun. —— *τάπερ ἄλλα, in other things.* Accusative synedochical. —— *εἰ γάρ, although.* —— *ἀνάκτεσσιν ἤπια εἰδώς, kindly disposed to his masters.*

ODYSSEY XVI.

2–10. *κεκαμόνε*, Epic 1 aor. part. of *καίω*, *having kindled.* —— *περί τε κτύπος ἦλθε ποδοῖιν, the sound of feet came about him = he heard the sound of feet.* —— *οὐχ ὑλάουσιν, do not bark.* This verb is here intransitive. In v. 5, it is used transitively. —— *ὑπὸ* has here the signification, *a little, somewhat = in an under sound.*

11–22. *οὔπω πᾶν* (as an adverb) *εἴρητο ἔπος, he had not yet wholly spoken = scarcely had he spoken.* —— *μὲν κεφαλὴν* (S. § 167) = *αὐτοῦ κεφαλήν.* —— *φάεα* = *ὀφθαλμούς.* Crusius renders it: *light of the eyes*, i. e. eyes. —— *τῷ....μογήσῃ, for whom he has borne many sorrows.* For the subjunctive, cf. N. on 1. 352. —— *πάντα* limits *περιφύς.* —— *ὀλοφυρόμενος.* He shed mingled tears of joy, at his young master's return, and of sorrow, at the dangers to which he was still exposed from the violence of the suitors.

24–35. *ἐπεὶ* = *ἀφ' οὗ.* —— *ᾤχεο, you went.* "An established usage," says Butt. (Ir. Verbs, p. 185), "has existed in the common language, from Homer's time, by which *οἴχομαι* never means *I am going*, but always *I am gone.*" This usage embraces also the imperfect. —— *ἔσσεται οὕτως, thus it shall be*, i. e. I shall hereafter pay you frequent visits. —— *ἄττα, good father*, an affectionate and respectful term used by a younger to an elder. —— *ἐνευναίων, bed-furniture, bedding.* The Schol. explains *σήτει ἐνευναίων* by *χήτει τῶν εὐνησομένων.* So Cowper *untenanted.*

40–45. οἱ is used here for ἀπὸ with the genitive. Mt. § 394. 3. It may, however, be regarded as the *dat. commodi* (so Kühn. § 598, Jelf's edit.), or as standing for the adnominal genitive after ἔγκος. S. § 197. N. 4. —— τῷ δ' Ὀδυσσεύς. It must be remembered, that Ulysses was assuming the character of an aged mendicant, with whom it would be out of place to sit in the presence of a person of so high a rank as Telemachus. —— ἧσ' ὦ ξεῖν'. Bothe edits after certain MS. ἧσο ξεῖν'. There is scarcely an incident in the history of Telemachus, which has given me so much pleasure, as his courtesy to this abject old man, standing in rags and wretchedness before him. —— πάρα δ' ἀνήρ, *a man* (i. e. Eumæus) *is near.*

63–66. διηνθῆναι, *has moved around, wandered about.* —— τοὶ ἐγγυαλίξω, *I will give him to you* for protection and relief.

74–82. ἢ—μένῃ, *whether she shall remain.* For the subjunctive, cf. Mt. § 516. 3. The sentiment of the passage is not adverse to the conjugal fidelity of Penelope, inasmuch as her indecision did not result from any change in her own feelings, but from the continued solicitations of her father and brothers to marry Eurymachus, who was the wealthiest of the suitors. Cf. 15. 16. —— Ἀχαιῶν, ὅστις = τούτῳ Ἀχαιῶν, ὅστις. —— τὸν ξεῖνον = τοῦτον τὸν ξεῖνον. S. § 142. 1. The noun here belongs to the same proposition as the pronoun μίν, which refers to it, and which is employed in consequence of the intervening clause, ἐπεὶ τέον ἵκετο δῶμα. Cf. S. § 144. N. 1. —— ἔσσω, Epic part. of ἔννυμι. —— σὺ κόμισσον, sc. αὐτόν.

92–97. καταδάπτει', i. e. καταδάπτεται, *is torn, wounded,* i. e. is distressed. So we say, *my heart bleeds, my soul is rent with anguish,* etc. —— οἷα .... μηχανάασθαι depends on ἀκούοντος. —— ἦ .... ἐπιμέμφεαι is susceptible of two renderings: *do you blame the inactivity of brothers?* or, *do you feel the want of brothers* (=have you no brothers)? The first translation is the more natural and consentaneous with what follows (v. 115).

99–111. αἴ γὰρ ἐγὼν .... θυμῷ, *would that I were thus young* (as you are) *together with* (ἐπὶ) *this mind,* i. e. with the courage and disposition which I now have. —— ἔτι .... αἶσα, *for I have still some hope;* literally, *portion of hope.* —— βουλοίμην. See N. on 11. 489. —— κατακτάμενος, 2 aor. mid. part. of κατακτείνω. —— στυφελιζομένους, *treated harshly.* —— ἀτηνύστῳ, *never to be terminated,* or *accomplished,* referring, I suppose, to the efforts which they were making, to obtain the hand of Penelope and the sovereignty of Ithaca.

114–121. οὔτε τί .... χαλεπαίνει, *all the people are not angry with me because they are odious to me,* i. e. because I hate them. Construct καὶ with ἀπεχθόμενος taken passively. Barnes prefers the transitive

signification *odio habens.* Voss reads ἀπεχθομένῳ. —— οὐδ' ἀπόνητο, i. e. he did not enjoy the pleasure which flows from the paternal relation, having proceeded to Troy while Telemachus was yet a child. —— τῷ νῦν, *therefore now*, i. e. in consequence of his being left alone without the protection of his father.

131–133. εἴῳ for εἰπέ. —— οἴῃ ἀπαγγείλας, *having told it to her alone.*

138–140. ἤ, *whether*, is used here in a single indirect question, the other clause being suppressed. —— αὐτὴν ὁδόν, i. e. τὴν αὐτὴν ὁδόν, *on this same journey.* —— μάλ' ἀχεύων, *although very sad, much afflicted.* —— ἔργα τ' ἐποπτεύεσκε, *used to oversee his works*, i. e. his farm and the things which pertained to its tillage.

147–151. ἀλλ' .... πέρ, *but notwithstanding we will leave him* (i. e. we will not take up time now to give him intelligence of my return), *although pained* to do thus. —— εἰ γὰρ .... βροτοῖσιν, *for if all things were at the option of mortals.* —— μετ' ἐκεῖνον, *after him*, i. e. Laertes.

162–171. ἴδον, sc. αὐτήν. —— ὑλάοντο refers to κύνες. —— κυζήθμῳ, *with a whining*, such as dogs make when greatly terrified. —— ἐκείνενθε. See N. on 15. 263. —— μεμανῖα μάχεσθαι. She was eager to assist Ulysses in taking vengeance upon the numerous and wicked suitors.

175–185. γναθμοὶ δὲ τάνυσθεν, *and his cheeks* (which were sunken and emaciated) *were extended*, i. e. became full. —— ταρβήσας .... εἴη, *and he turned his eyes away fearing lest it was some god*, i. e. suspecting that the stranger was some divinity. —— ἀλλοῖός μοι .... πάροιθεν, *you now appear to me different from what you were before.* —— τίς θεός ἐσσι, τοί = *you are some one of the gods who.* —— φείδεο δ' ἡμέων, *and spare us.* "Ne occursus tuus mihi noceat." Bothe.

191–199. πάρος .... αἰεί, *but before* (i. e. up to this time of his private interview with his son) *he restrained* his tears *continually.* Perhaps in no instance in the Iliad or Odyssey, does his power to command his feelings appear more eminent, than in restraining himself so long from the embrace of his son, or from even shedding a tear of joy. But as soon as he had uttered the endearing words, πατὴρ τέος εἰμι, his tears burst forth without restraint, and he gave full indulgence to those paternal feelings, which had struggled to find vent from the time his son first came into the hut. The artless simplicity and tenderness with which the scene is depicted, is only surpassed by the inimitable description of Joseph's discovery of himself to his brethren: "I am Joseph, doth my father yet live," (Gen. 45. 3.) and of his subsequent interview with his father, when Jacob said, "Now let me die, since I have seen thy face, because thou art yet alive." Gen. 46. 30. —— οὐ γάρ πως =

ἦ ἦ οὔπως, *for by no means.* —— ὅτε μὴ = εἰ μή, *unless, except.* —— ἀεικέα ἕστο (pluperf. pass. 2 sing. of ἕννυμι, with imperfect signification), *thou wert wretchedly clad.*

203–212. περιώσιον, *excessively, too much.* —— τοὶ in οὐ μὲν γάρ τοι is regarded by Spitzner (see Excurs. VIII. §. 3. p. xxv.), as the dat. pronoun. With him also concurs Nagelsbach. I see no special reason, however, why it should not be taken here in its usual particle signification. —— τοῖον, *such* as you now see me to be. —— τόδε refers to the change in Ulysses' appearance, which so astonished Telemachus. —— ῥηΐδιον δὲ θεοῖσι, sc. ἐστί. —— κακῶσαι, *to debase,* opposed here to κυδῆναι, *to exalt, to make glorious.*

216–217. ἀδινώτερον (as adv.), *more passionately,* or perhaps *loudly.* —— ἤ τ' οἰωνοί. Butt. (Lexil. No. 55) thinks that the true reading is ἠύτ' οἰωνοί, which conjectural reading Bothe follows in his edition. οἰωνὸς is properly a bird which flies by itself: *a bird of prey,* as an *eagle, vulture, hawk,* etc. From the flight of such birds omens were drawn, and hence οἰωνὸς has the secondary signification, *omen, augury.* —— φῆναι, a kind of eagle, perhaps the *osprey.* —— αἰγυπιοί, *vultures.* These nouns are in apposition with οἰωνοί. —— γαμψώνυχες, *having crooked talons.*

236–241. ὅσσοι .... εἰσίν, *how many and what men they are.* —— ἢ καὶ διζησόμεθ' ἄλλους, *or must seek for others* to assist us. —— αἰὲν ἄκουον, *I always have heard.* "Indicat tempus imperfectum famam atque laudes Ulyssis perpetuo celebrari solitas." Clarke.

243–256. οὐδέ κεν εἴη, *it could not be, it would be impossible.* —— δεκὰς ἀτρεκής, *exactly a decade.* —— οὔτε δύ' οἶαι, *nor two* (decades) *only.* —— θεῖος ἀοιδός, i. e. Phemius. —— τῶν εἴ κεν .... ἐόντων, *if we should meet* (i. e. assail) *all these within* the palace. For the construction cf. S. § 178. 2. —— πολύπικρα καὶ αἰνά, *very bitterly and grievously,* i. e. to your own destruction.

263–264. τοὺς refers to τούτω. S. § 137. N. 6; K. § 241. 5. R. 8. —— ἄλλοις, *other* than the suitors = not over the suitors only but also over other men. He means to assert the universal supremacy of the gods.

267–277. κείνω refers to Jupiter and Minerva. —— ἀμφίς, *away from.* —— ὁπότε .... Ἄρηος, *when in my palace, the strength of Mars shall decide between the suitors and us,* i. e. when it comes to open conflict. Crusius. —— ἤνπερ καὶ—ποδῶν ἕλκωσι, sc. ἐμέ, *even if they drag me by the feet.* —— σὺ δ' .... ἀνέχεσθαι, *but do you looking on endure,* i. e. restrain yourself.

283–290. νεύσας the signal, i. e. the nod of the head. —— ὅσσα ... κεῖται depends upon καταθεῖναι ἀείρας. —— ἐς μυχόν, *into the recess,*

innermost part. —— *ἐκ καπνοῦ, out of the smoke.* It seems from this that in Homer's time, the use of chimneys was either unknown, or that they were very imperfectly constructed. Cf. Il. § 2. 415. It is probable that the hearth was in the centre of the floor, so that the smoke or vapor curled round the roof before it escaped through the aperture. See Mure's Journ. ii. p. 21.

298–306. *θέλξει, will infatuate them;* literally, *stroke them with the hand, charm.* —— *αἵματος ἡμετέροιο,* i. e. of our stock. Cf. 4. 611. —— *μήτις—ἀκουσάτω.* A somewhat rare construction. Cf. Butt. § 148. 3; S. § 218. N. 1. —— *ἀλλ' οἷοι.... ἰδέν.* "Sensus est: sed soli hoc nos sciamus, ut facilius cognoscamus ingenium et sensus mulierum, etc." Ernesti. —— *ὅπου τις.* Thiersch prefers *ὅ πού τις = ὅστις που.*

311–312. *τόδε* refers to what is said, v. 305, about trying the disposition of the men-servants. —— *φράζεσθαι, to consider* whether *τὸ πειρᾶσθαι σε τῶν δμώων ἀνδρῶν* be the best plan.

313–320. *αὔτως, thus,* i. e. to no purpose. —— *ἔργα, agros, stabula.* Bothe. Cf. v. 318. Ernesti makes *ἑκάστου* depend on *ἔργα,* and renders: *facta unius cujusque inspiciens.* So Crusius: *visiting the works* (of the servants) *to inspect them.* —— *τοὶ* refers to the suitors. —— *ὕστερα ταῦτα πένεσθαι.* Telemachus rightly concluded, that the dispositions of the male domestics would be known by the side upon which they ranged themselves in the approaching conflict. Neither father or son had any conception, at that time, of the way in which the suitors were to be attacked, it being left to be determined by circumstances. As the women would manifestly take no active part in the contest, it was desirable beforehand to make trial of their disposition. —— *τέρας, sign* that he will furnish aid.

326–336. *τεύχεα, tackle.* Cf. 15. 218. —— *δῶρα* which Telemachus had received from Menelaus, Helen, etc. Bothe thinks that it refers to gifts, tendered to Clytius in return for the use of the ship. —— *οὕνεκα = ὅτι.* —— *συναντήτην,* 2 aor. 3 dual of *συναντάω,* as if from *ΑΝΤΗΜΙ.* Soph. Gr. Verbs, p. 92. —— *μέσῃσι μετὰ δμωῇσιν, in the midst of the handmaidens* of Penelope. The herald sent from the ship made open proclamation of the return of Telemachus, while Eumæus, who came as a messenger from Telemachus (v. 130), spoke privately to the queen.

341. *ἔρκεά τε μέγαρόν τε.* A hysteron proteron for *μέγαρόν τε ἔρκεά τε.*

349–357. *ἐρέτας ἁλιῆας, "rowers at sea."* Crusius. *Fishermen as rowers* (i. e. rowers selected from fishermen) is perhaps the best interpretation. —— *στρεφθεὶς ἐκ χώρης, changing his position.* *χώρα* is not only the place which one occupies in sitting or reclining, but it also

designates the position of the body in which one sits. Hence, *to change place* often means merely *to change position, to turn one's self around.* —— οἷδε refers to Antinous and his party, who had been lying in wait for Telemachus. —— ἔνδον, *within* the harbor.

362–375. μεταΐζειν = συνίζειν, *to sit with.* —— ἤματα, *during the days* = each day. —— οἱ in v. 371 refers to Τελεμάχῳ, to which it seems to direct the attention. K. § 304. 1. Bothe suggests the reading ἐνθάδε τοι, *here indeed* in Ithaca itself, since we have been unsuccessful abroad. —— ἀνύσσεσθαι = ἀνυσθῆναι, according to the Schol. Passow, however, regards it as in the middle, having ἡμᾶς understood for its subject. —— τάδε ἔργα, i. e. the marriage of one of them with Penelope. —— οὐκέτι πάμπαν ἐφ' ἡμῖν ἦρα (i. e. ἡμῖν ἐπιήρα) φέρουσιν, *do not altogether favor us any longer.* Their popularity with the people was on the wane.

376–379. κεῖνον refers to Telemachus. —— οὐ γάρ τι commences a parenthesis, which extends to δῆμον, v. 382. —— ἱράπτομεν. "Some poetic forms do not double φ after the syllabic augment ἐ." Soph. Gr. Verbs, p. 14. —— ἐκίχημεν, 2 aor. of κιχάνω from the form *KIXHMI.*

380–392. οἱ δ', i. e. the people. —— μήτι—φέξωσι, sc. δίδοικα. This line is connected in thought with v. 379, οἱ δ'.... κακὰ ἔργα being a parenthesis within a parenthesis. —— φθέωμεν ἑλόντες, *let us anticipate him by slaying him,* i. e. let us kill him before he can kill us. —— βόλεσθε, pres. 2 plur. for βούλεσθε. —— ἐκ μεγάροιο ἕκαστος, *each one from his own palace,* i. e. not wooing the queen at her palace, but remaining at home and seeking her with presents. —— ὅς κε = τούτῳ ὅς κε. —— μόρσιμος, *destined by fate.*

396. ποιήεντος, *abounding in grass,* i. e. having abundance of meadows and pasture-land.

401–405. δεινὸν.... κτείνειν, *it is a terrible thing to kill one of kingly descent.* Kings were διοτρεφεῖς, and under the special protection of Jupiter. —— ἀποτρωπῶσι, *turn away* (from the proposed deed) = *forbid it, disapprove of it.*

417–420. ἐνέκιπτον, sc. αὐτούς. Butt. (Lexil. No. 21) thinks that here, as in other places, we must read ἐνέκιπον. —— καὶ δὴ = καὶ δή, "*atque scilicet,* dixit per ironiam." Bothe. According to Kühn. (Jelf's edit. p. 376), καὶ δὲ has a contrastive force: *and on the other hand, but also.* —— σὺ δ' οὐκ ἄρα τοῖος ἔησθα, *but you are not* (i. e. did not prove to be) *such a one* as you were reported to be. The imperfect is apparently put here for the present, referring back, however, to the time when the opinion, previously entertained by the queen of the wisdom and worth of Antinous, was discovered by her to be erroneous. Cf. K. § 256. 4. a.

422–433. Crusius understands by *λείτας*, Penelope and Telemachus —— *φύγων*, sc. *τοὺς Ἰθακησίους*. This appears from *δῆμον* in the next clause. The reason why the people were angry with him is given in v. 426. —— *ἐπισπόμενος*, i. e. in alliance with. —— *ἀποφράσσαι φίλον ἦτορ* = *to deprive him of life*. —— *ζωήν*, *means of living*, *property*. —— *κατέφυκε* and *ἔσχεθεν* have pretty much the same meaning in this place, and are employed to give emphasis to the expression. —— *ἱεμένους περ*, *although greatly desirous* of destroying you. —— *ἄτιμον*, "*without recompense*." Crusius. Eustath. defines it by *ἀτιμώρητον*, *unavenged*. —— *ἀποκτείνεις*, i. e. you wish to kill. —— *ἀναγάμεν ἄλλους*, sc. *παύσασθαι*.

434–437. Antinous, it would seem, was too much confounded by these spirited and cutting reproaches of the queen to make any reply; or perhaps he was anticipated by Eurymachus, who seized upon this opportunity to ingratiate himself with Penelope by promising to defend Telemachus from harm. It is hardly possible to conceive of a more hypocritical speech than the one here made. If the speaker had been innocent of the pride and insolence which marked his demeanor, this pretence of friendship for one (v. 445) against whom he bore the most deadly animosity, would reconcile us to the stern rejection with which his petition for his life (22. 60, seq.) was met by Ulysses. —— *οὐδὲ γένηται*. See N. on 6. 201.

453–459. *ἐπισταδὸν ὡπλίζοντο*, "*they went and made ready*." Crusius. —— *μηδὲ φρεσὶν εἰρύσσαιτο*, *nor keep it* (i. e. the news of Ulysses' arrival) *within his mind*.

461–478. *τί δὴ . . . . ἄστυ*, *what now is the news in the city?* —— *ἢ . . . . εἰρύσσαι* (for *εἴρυνται*), *or are they still watching for me?* —— *βεβρίθει δὲ σάκεσσι*, sc. *ναῦς*, *the ship was heavy with shields*, i. e. full of men bearing shields. —— *οὖν* in v. 478 is illative, referring back to v. 453.

ODYSSEY XVII.

5. *ἄστυδε ἱέμενος*, *ad urbem properans*. Ernesti. —— *δόν*. Bothe conjectures that *ἰὸν* is the true reading, on the ground that Eumæus is called (*κατ' ἐξοχὴν*) *συβώτην* or *ὑφορβόν*, *ὄχημα ἀνδρῶν*.

6–13. *ὄφρα—ὄψεται*. S. § 213. N. 4. The future indicative has

here the force of the subjunctive. Cf. Mt. § 201. 9. —— *αὐτὸν με* = *ἐμαυτόν*. —— *τὸν ξεῖνον δύστηνον*, *that unhappy stranger*. He probably pointed to Ulysses as he spoke. —— *ἀνίχεσθαι*, *to receive hospitably, to entertain*. It was a preconcerted plan between Ulysses and his son, that the former, under his assumed character of a beggar, should mingle with the suitors. Hence Telemachus turns him off to the charity of others, which, had it been done to a real mendicant, would have been very discreditable to the young prince.

15. *φίλ' ἀληθέα μυθήσασθαι* = *φίλον ἐστί τ' ἀληθῆ εἰπεῖν*.

17–25. *ἐρύκεσθαι*, *to be detained*, i. e. to tarry with the swine-herd. —— *βέλτερόν ἐστι*. In our time also, we find that beggars throng the city, as more favorable to their vocation than the country. —— *μένειν* —*τηλίκος*, *of an age to remain*, i. e. of such an age as makes it suitable to remain. For the construction, cf. Mt. § 533. 3; S. § 219. 1. —— *ὥστ'*—*πίθεσθαι*, *so as to obey*. The only other place in Homer, where *ὥστε* is found with the infinitive, is Il. 9. 42. —— *μή με δαμάσσῃ στίβη* (*morning frost*). Supply *δέδοικα*.

27–35. *κραιπνὰ ποσὶ προβιβάς*, *rapidly striding onward*. —— *ἰθύς*, *straight forward*, i. e. right up to Telemachus. Cf. 2. 301. —— *κεφαλήν τε καὶ ὄμους*. The handmaidens kissed only his head and shoulders, while his mother kissed his head and eyes (v. 39). Eustath. remarks that in Homer no one ever kisses the lips or mouth.

43–45. *ἐμεῦ ἀέκητι*, *against my will*. —— *ὅπως ἤντησας ὀπωπῆς*, *what you have seen*; literally, *how you have met with a sight*.

51–58. *ἄντιτα ἔργα*, *deeds of vengeance* = revenge. —— *ἄπτερος*, *unwinged*, i. e. flew not away unheeded. —— *καθαρὰ χροΐ εἵμαθ' ἑλοῦσα*, *having arrayed herself in clean garments*; literally, *having taken clean garments for her body*.

72–83. *ξεῖνον*, i. e. Theoclymenus. —— *ἑκὰς τράπετ'*, *turn far from*, i. e. remain at a distance. —— *γὰρ* in *γάρ τ' ἴδμεν* implies an ellipsis: let us not hasten, *for we do not know*, etc. —— *αὐτὸν*....*τῶνδε*, *I wish that you yourself, rather than any one of these* (i. e. the suitors), *should possess them*. *μᾶλλον* is sometimes omitted with *βούλομαι*. Cf. Mt. § 455. Obs. 8. Some make *τῶνδε* refer to the friends of Telemachus who sat around, viz., Mentor, Antiphus, and Halitherses, and render: *or some one of these* —— *χαίροντι* on account of the death of the suitors. —— *φέρειν* = *φέρε*.

104–105. *οὐ δὲ*—*ἔτλης*, *for you have not endured*, i. e. it has not pleased you. —— *μοὶ* limits *εἰπέμεν*, v. 106. —— *πρὶν*....*δῶμα*, *before the proud suitors came into the house here*, i. e. while we were alone.

112–115. *χρόνιον*, *after a long time, late*. —— *ἐκόμιζε*, *entertained*, synchysmeus with *ἔφλεε*, v. 111, the repetition taking place to give ful

ness to the idea. It was no small honor to receive such attentions from Nestor; and Telemachus, therefore, with a quite pardonable pride, dwells upon it as something which would be gratifying also to his fond mother. —— *Ὀδυσῆος.... ἀκοῦσαι, he said that he had not heard of the unfortunate Ulysses living or dead from any mortal.* ἀκούω is here followed by two genitives. τεῦ for τοῦ i. e. τινός.

117-121. *κολλητοῖσιν, glued* or *bound together.* —— ὅτευ (i. e. οὔτινος) *χρηΐζων, being in need of what* = with what wish. S. § 181. 1.

124-141. Bothe thinks that these lines have crept in here from 4. 333-350, and therefore he brackets them, on the ground that they are inapposite in this place, where Telemachus is just touching upon the main incidents of his journey. But I cannot perceive their inappositeness, or that there is a circumstance introduced, which would not be highly interesting to Penelope. It must have afforded her pleasure to hear the encouraging words of Menelaus (vs. 126-131), and his kind wish that Ulysses might return and rid his palace of the hated suitors (132-141).

143. *ἥ μιν ἀνάγκῃ ἔχει, who forces him to remain;* literally, *who detains him by necessity.*

153-160. *ὅγ'*, i. e. Menelaus. —— *οὐ σάφα οἶδεν.* All the information the Spartan king could give Telemachus, was derived from the revelation made by Proteus (4. 555-560), at which time Ulysses was in the island of Ogygia. But as to the place where Ulysses was when Telemachus visited Sparta, Menelaus was of course wholly ignorant. —— *ἕρπων.* Eustath. interprets: *κρύφα καὶ οὐ κατ' ὀρθὸν βαδίζων.* The idea is, that Ulysses was moving secretly about (*ἕρπων, creeping*) in his own kingdom, planning how he might destroy the suitors. —— *οἷον* = *ὅτι οἷον.*

163-165. In the same words Telemachus promised (15. 536-8) to reward Theoclymenus, when he announced the augury taken from the hawk (15. 525, seq.).

171-176. *οἱ δ' ἤγαγον* (sc. *μῆλα*) *οἳ τὸ πάρος περ, and they brought the flocks who before brought them* i. e. the flocks came with their usual drivers. —— *ὃς γάρ* = *οὗτος γάρ.* S. § 152. N. 1. —— *οὐ—χέρειον, not bad* = *good.* The affirmation of a thing by a denial of the contrary, is a rhetorical figure called *litotes.* For the comparative with the signification of the positive, cf. N. on 7. 159. —— *ἐν ὥρῃ, at the proper time.* So we say, *at the hour* = at the precise time appointed.

180-183. *οἱ δ'*, i. e. Medon and the servants of the suitors. —— *τοὶ δ' ἐξ κ. τ. λ.* The narrative respecting Ulysses is here resumed from v. 25. —— *ἀτρύνοντ'—ἰέναι, hastily prepared to go.*

186-191. *ἦ σ' ἂν ἔγωγε.... ὁμιλεῖ* is to be taken as a parenthesis.

—— *βουλοίμην*. Cf. N. on 15. 88. —— *δείδια*, Epic 2 perf. of *δίω*, as present. —— *ἴομεν* (=*ἴωμεν*), *let us go*. —— *δὴ* (=*ἤδη*)....*ἦμαρ*, *for already is the day mostly* (i. e. the greater part) *gone*. For the form *μέμβλωκε* (perf. of *βλώσκω*), cf. Soph. Gr. Verbs, p. 107. See also Butt. Lexil. No. 15. 9.

194-203. *διαμπερές*, *entirely through* the whole distance. —— *εἴ ποθι*....*ἐστίν*, *if you happen to have a staff ready cut*. —— *σκηρίπτεσθ'*, i. e. *ὥστε σκηρίπτεσθαι*. —— *θυμαρές*, *agreeable*, *which suited him*. —— *φύατ'* for *ἐφύοντο*. —— *σκηπτόμενον*, *leaning on his staff*.

207. *Ἴθακος καὶ Νήριτος ἠδὲ Πολύκτωρ*, *Ithacus*, *and Neritus*, *and Polyctor*, from whom the island Ithaca, Mount Neriton, and the place called Polyktorion received their names.

218-228. *ὡς*....*ὁμοῖον*, *thus the divinity always brings like to like*. The taunt consists in comparing Eumæus with the beggar whom he is conducting. The second *ὡς* is equivalent to *εἰς*. Mt. § 578. *h*. This use of *ὡς* takes place only with persons, or things conceived to be such. Cf. K. § 290. 3; S. § 172. —— *μολοβρόν*, *glutton*. See 18. 26. —— *ἔμμαθεν*, Epic for *ἔμαθεν*. —— *οὐκ ἐθελήσει*, *he is not willing*. —— *ἄναλτον*, *insatiable*; literally, *that which nothing fills*.

231. How footstools flying about his head could strike against his sides, has puzzled many critics, and a removal of the difficulty has as usual been sought by conjecturing various readings. Bothe would read *πλευρά τ'* (others, *πλευράς*), and makes *σφέλα* the subject of *ἀποτρίψουσι*. Crusius seems to have taken the most common sense view of the passage: *many stools thrown at his head shall his ribs wipe off*, i. e. shall at least hit his ribs. *οἱ—βαλλομένοιο*. Cf. N. on 6. 157.

233-238. *παριὼν*....*ἰσχίῳ*, *as he passed by him* (i. e. Ulysses) *he foolishly leaped with his heel upon* (i. e. he kicked) *the hip* of the king. How these incidents heighten the interest which the reader now begins to feel, as he approaches the grand catastrophe of the poem. —— *ἀλλ' ἐπετόλμησε κ. τ. λ.* "Homer excellently sustains the character of Ulysses; he is a man of patience, and master of all his passions. Eumæus resents the outrage more than Ulysses." Pope.

248-251. *ὀλοφώϊα εἰδώς*, *versed in pernicious things* = an accomplished villain. —— *ἄξω*....*ἄλφοι*. The threat is, that he will take the swine-herd far from Ithaca, and sell him as a slave for much money. By *ποτὲ* in v. 249, he refers indefinitely to some future time, when some one of the suitors having married Penelope and got possession of the kingdom, he would be enabled to carry his threat into execution. —— *αἴ γὰρ Τηλέμαχον κ. τ. λ.* The goat-herd wishes that the speedy death of Telemachus was as certain as that Ulysses would never return.

255–261. ὁ βῆ, i. e. Melanthius. —— οἳ (i. e. ἐκεῖνοι οἱ) πονέοντο, *those who ministered.* —— σῖτον—παρέθηκε—ἔδμεναι, *placed food before him to eat.* S. § 219. 2.

266–270. ἐξ ἑτέρων ἕτερ' ἐστίν. Crusius says that Voss and other interpreters rightly understand this of the extension of the building: *room followed upon room.* —— θύραι.... δικλίδες, *and the folding doors are well enclosed*, i. e. strong, well defended. —— οὐκ ἄν τίς μιν ἀνὴρ ὑπεροπλίσσαιτο, *no man could despise it, treat it with contempt.* Such is Buttmann's (Lexil. No. 102. 9) interpretation of this passage, who adds that it is foolishly explained by Aristarchus: *to take by force of arms.* —— ἀνήνοθεν, 2 perf. of ΑΝΕΘΩ as present, *rises up.*

273–278. ἐπεὶ.... ἀνοήμων, *since as to other things you are not void of reason.* Cowper gives the true sense of the passage by supplying before ἐπεὶ the words *no wonder.* —— ὅπως ἔσται τάδε ἔργα = *what is the wisest course to pursue.* —— μηδὲ σὺ δηθύνειν, *do not delay* to resolve upon one or the other of the plans just proposed.

283–288. οὐ γάρ τι πληγέων ἀδαήμων, sc. εἰμί, *for I am by no means unacquainted with blows.* —— μετὰ.... γενέσθω. See N. on 5. 224. —— ὁπλίζονται, *are equipped, fitted out*, used of ships only in this place.

291. "What Homer says of Argus is very natural, and I do not know any thing more beautiful or more affecting in the whole poem: I dare appeal to every man's judgment, if Argus be not as justly and properly represented as the noblest figure in it." Pope.

294–304. ἀγίνεσκον, iterat. imperf. of ἀγίνεω, *used to lead.* —— ἀπόθεστος is usually derived from ἀποτίθημι in the sense of *cast out, despised.* Matthiæ, however (§ 237. θ), derives it from θέσσασθαι, *to wish*, and hence ἀπόθεστος, *not wished for, detested.* —— ὄφρ' ἄν, *until.* —— ἆσσον.... ἐλθέμεν. He was unable to approach his master, on account of his age and weakness. —— νόσφιν ἰδών, *looking one side = turning away* in order to conceal his rising emotion from Eumæus.

306–309. ἦ μάλα θαῦμα, *a wonder truly! wonderful indeed!* a kind of interjectional clause not to be translated *it is a wonder.* The reason for this expression of surprise was, that a dog, which seemed to have been so beautiful and valuable, should be so ill treated in its old age. —— εἰ δὴ.... τῷδε, *whether in addition to his beauty he was swift to run.* —— ἦ αὔτως, sc. ἔσκεν from the preceding clause: *or was he thus* (i. e. as useless) *as are* (οἷοι—γίγνονται) *the table-dogs of men.*

312–313. ἀνδρὸς dixit κατ' ἐξοχήν, i. e. viri fortis, Ulyssis. Bothe. —— δέμας ἠδὲ καὶ ἔργα, *in form and also in deeds.* These accusatives limit τοῖόσδε.

322. ἀποσωυται. Plato in citing this passage (Leg. 6. 19) reads ἀπομείρεται.

330–334. *ὁ δέ*, i. e. Eumæus. —— *παπτήνας, looking about*, with the idea of timorousness. —— *δίφρον*, properly, a seat made to hold two persons, but here simply *a stool* or *low seat*, which was occupied by the carver when resting from his service at the tables. —— *ἀντίον, opposite* to Telemachus, "more amantium, et amicorum." Bothe. Thus Melanthius sat opposite Eurymachus, *τὸν γὰρ φιλέεσκε μάλιστα*. See v. 257.

336–344. *ἀγχίμολον δὲ μετ' αὐτόν, but soon after him.* Some little time must have elapsed before the supposed beggar would follow the swine-herd into the palace. Cf. v. 282. Some, without good reason, prefer *ἀγχίμολον* as an adverb of place: *close behind* (*μετά*). —— *κλινάμενος, leaning.* —— *ἐπὶ στάθμην*. See N. on 5. 245. —— *ἄρτον τ' οὖλον* (=*ὅλον*), *a whole loaf.*

347. *αἰδὼς.... παρεῖναι.* The sense is, that a beggar must divest himself of all shame, and ask alms boldly of every one whom he meets.

354–358. *ἄνα*, vocative of *ἄναξ*. S. § 38. N. 4. —— *Τηλεμαχὸν— ὄλβιον εἶναι* depends upon *δὸς* or *ποίησον* understood. —— *ἕως ὅ,τ', whilst, as long as.* Bothe would read *ἕως ὅ γ'*.

364–365. *ἀλλ' οὐδ' ὥς, but not even thus*, i. e. although this trial was made of their various dispositions. —— *ἔμελλ'* refers to Minerva, and not to Ulysses as is the opinion of Damm and some others. —— *ἐνδέξια, on the right hand*, or, as Butt. (Lexil. No. 49) says, *in a direction from left to right.* The word almost = *ἐν δεξιᾷ* from which it originated, the latter signifying the *right hand* as opposed to the *left hand*, while *ἐνδέξια* implies motion from the *left to right.*

372. It will be recollected, that at the suggestion of Eumæus the beggar and himself were to enter the palace at a different time (v. 275). This was done in order to avoid the appearance of their having come together, which, in consequence of the unpopularity of the swine-herd with the suitors, would have been prejudicial to the beggar. But they were thwarted in this by the intelligence which the goat-herd communicated, that the stranger was brought by Eumæus to the palace.

382–383. *τίς γάρ.... ἄλλον γ'*. The order is: *τίς γὰρ δή, αὐτὸς ἐπελθών, καλεῖ ἄλλοθεν ἄλλον γε ξεῖνον.* —— *εἰ μὴ τῶν*, i. e. *εἰ μή τινα τῶν ξείνων.* I suppose the sentiment of this passage to be, that as no one invites beggars to an entertainment, the rich and illustrious being chosen as guests, it follows that when the poor approach to ask alms, they should not be chided and rudely dismissed. Antinous therefore did not speak in a becoming manner, when he inveighed against Eumæus for having brought the beggar to the palace.

388–389. *περὶ παντῶν, above all.* —— *πέρι* (=*περισσῶς*) *δ' αὖτ' ἐμοί, but more especially to me.*

397. Ἀντίνοε.... υἱος. Construct: Ἀντίνοε ἦ κήδεαι καλά μεν, ὅς κατήρ υἱος. The biting sarcasm of these words must have been severely felt by Antinous, who, if successful in his suit to Penelope, would have been step-father of Telemachus.

403–407. τοιοῦτον, *such*, i. e. benevolent, generous. —— τόσσον, *so much* as I am about to give him. Antinous refers ironically to the blow with the stool which he was about to inflict on Ulysses, and which he supposed would deter him from any future application for aid.

415–423. οὐ—κάκιστος—ἀλλ' ἄριστος (i. e. ὁ ἄριστος), *not the worst —but the best*. The sentiment is repeated, for the sake of emphasis, both in the negative and affirmative form. —— σίτου depends on λώϊον, as genitive denoting the whole: *a better portion of food*. The rendering *better than bread* is inapposite. —— ὁποῖος = οἷος. —— ὅτευ (for οὔτινος) κεχρημένος ἔλθοι, *and in want of whatever thing he might come*. ἔλθοι = εἴη. —— οἷσίν τε = δι' ὧν.

427–441. Cf. 14. 258–272.

442–443. The discrepancy between this passage and that in 14. 273, seq. is attempted to be accounted for in various ways, with none of which I am satisfied. It appears to me, that at this point in his story, he was interrupted by signs of hostility on the part of Antinous, which caused him to bring it to an abrupt conclusion.

455–465. ἐξ οἴκου, *from* (your own) *house*. —— σῷ ἱκέτῃ, *thy own suppliant*, i. e. one who asked food from thine own table. —— οὐδ' ἅλα δοίης, a proverbial expression for extreme penuriousness: *you would not give a grain of salt*. With the ancients, salt was considered a sign of hospitality. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 319. —— δι' ἐκ (more correctly διεκ) μεγάροιο, *through the house*, so as to be outside of it. —— ἀκέων, *tacite*, ut decuit heroëm. Bothe.

471–474. περὶ οἷσι—κτεάτεσσιν, *for his own possessions*. For a similar use of περί, cf. 2. 245; 18. 302. —— μαχειόμενος lengthened from μαχεόμενος, Epic for μαχόμενος. —— βλήεται for βλήῃται, Epic 2 aor. subjunctive middle of βάλλω. Cf. Butt. Ir. Verbs, p. 39; Thiersch § 218. 59. The sentiment of the passage is, that the man who fights for his possessions has comparatively no claims upon our sympathy to what the poor beggar has, who is compelled by hunger to expose himself to reproaches and blows.

479–484. νέοι, i. e. the suitors. —— εἰ δή που. Clark supplies, quid deinceps fiet? But Ernesti refers the apodosis to the preceding οὐ μὲν κάλα, *not well* = *dangerously*, of which interpretation Voss remarks: ist weder Saft noch Kraft.

488–500. ὁ δ' refers to Antinous. The merited rebuke, which his outrage upon the beggar called forth from his companions, had no

effect upon him. —— *βλημένου* is genitive of cause. —— *ἀρῇσιν, prayers*, which signification, according to Heyne, it has when *ᾱ* is long, but with *ᾰ* short, *ἀρὴ* signifies *evil, destruction*, etc. Passow, however, makes the quantity to depend on the position of the word in the verse, and not on the meaning of the word. —— *μελαίνῃ Κηρὶ ἔοικεν, like black death*, i. e. as detestable and as much to be dreaded as death itself.

506–509. *ὁ δ' ἐδείπνεε δῖος Ὀδυσσεύς.* Bothe thinks it very unnatural, that Ulysses should still continue to eat, loaded as he was with opprobrious epithets, and burning with anger under a well nigh deadly blow. He is therefore disposed to change the reading to *ὁ δὲ δὴ πνίε, ille vero anhelabat* sive *iram spirabat.* But would it not comport with the assumed character of Ulysses, for him apparently to lose sight of his ill-treatment and think only of gratifying his appetite? He would, indeed, as Bothe remarks, show himself *ἀναλσθητον*, but in that way he would best preserve his secret. —— *ἐπὶ οἷ = ἐπὶ ἑαυτήν.* Schol. —— *προςπτύξομαι* for *προςπτύξωμαι.*

513–514. *εἰ γὰρ.... Ἀχαιοί, O that the Greeks* (i. e. the suitors) *would be silent to you* (*τοὶ* Dat. commodi) i. e. so that you might hear. —— *οἷ', such things*, i. e. such wonderful adventures.

517–527. *οὔπω κακότητα διήνυσεν ἣν ἀγορεύων, he has not yet finished narrating his sufferings*, i. e. he has not recounted his sufferings to the end. —— *δεδαώς*, 2 perf. part. of *ΔΑΩ*, as middle. —— *ξεῖνος πατρώϊος.* Of the various explanations given to this passage, that seems preferable which Bothe suggests, viz., that Eumæus related this to the queen *memoriter* from 14. 321–2, which he may have originally misunderstood, or failed to narrate aright to Penelope through a defect of memory. With respect to the particular meaning of *ξεῖνος πατρώϊος* it may signify, that his father and the father of Ulysses were friends, or that Ulysses was his father's friend, or that he was the friend of Ulysses' father. I prefer the former of these significations. —— *ἔνθεν... ἵκετο, thence he has now come here thus* (*τόδ'*) as I have told you (v. 516). —— *Ὀδυσῆος ἀκοῦσαι—ζωοῦ, that he heard of Ulysses alive* = that Ulysses was alive.

529–530. *ἀντίον*, sc. *ἐμοῦ.* —— *οὗτοι* refers to the suitors.

541. *μή' ἔπταρεν.* Divinations were drawn from sneezings, especially when occurring at some critical moment. Cf. Xen. Anab 3 2. § 9.

546. *τῷ.... γένοιτο, therefore may death to the suitors not be unaccomplished.*

563. *οἶδα γὰρ εὖ, for I know well*, i. e. I have much knowledge. —— *ὁμὴν = τὴν αὐτήν, the same.* To the reader who is aware that Ulysses

and the beggar are one, the expression ὁμὴν δ' ἀνεδέγμεθ' ὀϊζύν has a different meaning, than it had to Eumæus who was ignorant of that fact.

572-578. ἀσσοτέρω....πυρί, *having caused me to sit nearer the fire.* —— ἐξαίσιον = μεγάλως. Eustath. explains it: ἔξω τοῦ δέοντος. —— κατὰ δῶμα, *in the palace.*

586-599. ὀΐεται. Eustath. makes this word stand for φαίνεται. But is evident that ὀΐεται does not refer to the general appearance and deportment of Ulysses, but to his conclusion not to visit Penelope until sunset, when the suitors had retired. So Clarke with the approbation of Crusius explains: non insipiens hæc cogitat hospes, ut supra, v. 580-1. —— δειελιήσας, *having taken an afternoon's repast.* The ancient interpreters explain it, *having waited till the evening.*

ODYSSEY XVIII.

1-13. πτωχὸς παιδίμιος, *a common beggar, a vagabond.* —— μετὰ δ' ἔτρεπε γαστέρι μαργῷ, *and he was distinguished for his voracious appetite.* —— οὕνεκ' ὑπαγγελέεσκε κακόν, "quia pro nuncio ibat." Ernesti. —— ἐγὼ δ' αἰσχύνομαι ἔμπης, *but notwithstanding I am loth through diffidence* to begin. He pretends that he respected the age and infirmity of Ulysses, but the true reason why he refrained from violence was his cowardice. —— ἄνα stands as an interjection = ἀνάστηθι, *up then! out with you!* —— καὶ χερσί, *even with our fists.*

16-21. καὶ πολλ' ἀνελόντα, *even though you receive much.* —— χείσεται, fut. of χανδάνω, *will hold, contain,* i. e. will furnish room for us both to sit or to stand. —— μή με—μή σε. The asyndeton is well suited to the high excitement of the speaker.

26-33. ὁ μολοβρός, *the gluttonous fellow, lazy glutton.* —— ἐπιτροχάδην, ironically spoken for *stupidly.* The word literally means: *in a running manner, fluently.* —— γρηΐ καμινοῖ ἴσος, *like* (i. e. loquacious as) *an old oven-woman, one who attends upon a κάμινος.* The old women were employed probably to keep up the fires in the furnace. —— συὸς ὥς ληϊβοτείρης, *as of a crop-devouring swine.* Reference is had to a custom of breaking out the teeth of an animal, when found upon grounds not belonging to its owner. It appears that Irus was

not deficient in scurrility, if he was in courage. —— ὀκριόωντο, *sharpened, exasperated* each other.

41–47. κακοείμονας. Schol. κακὰ ἱμάτια περιβεβλημένους. —— γαστέρες—αἰγῶν, *stomachs of goats*, which were filled with fat and blood hence Crusius aptly translates: *stomach-sausages.* —— ἐν πυρί, *over the fire*, i. e. in a vessel placed on, or over the fire. —— τάςδ' = ἃς δή. —— τάων ἥν for τάων ταύτην ἥν, of which ταύτην depends upon ἑλέσθω.

54–57. ἵνα πληγῇσι δαμείω, "ut subeam periculum plagarum gravissimarum." Ernesti. δαμείω, Epic for δαμῶ subjunctive of δαμάω. —— ἥρα φέρων, *gratifying, for the sake of.* —— τούτῳ, *for him.* "*In hujus Iri gratiam.*" Ernesti.

62. ἀλέξασθαι = imperative. Clarke, however, connects it with the preceding clause, and supplies the apodosis: *if your heart and noble mind excites you to drive him out*, do thus.

67–73. ζώσατο μὲν ῥάκεσιν περὶ μήδεα. Euryalus (Il. 23. 683) employed the ζῶμα about his middle, for the want of which Ulysses used his rags. —— ἤλδανε, *made large.* —— ὑπερφιάλως ἀγάσαντο, *exceedingly admired.* —— Ἶρος, *not Irus*, a play upon his name.

77–86. μήτ' εἶης—μήτε γένοιο, *you ought not to be* (i. e. to live no longer), *nor to have been born.* —— βουγάϊς, *boaster, braggart.* —— ἥ μιν ἱκάνει, *which comes upon him* = which enfeebles him. ——πάντων who fall into his hands. The clause is hyperbolical, the object being to frighten Irus. —— ὅς—ἵνα.

89–95. τὼ δ' ἄμφω χεῖρας ἀνέσχον, *and they both* (i. e. Ulysses and Irus) *held up their hands* in order to strike. Barnes incorrectly joins ἄμφω to χεῖρας, and renders: *hi* (i. e. the suitors) *autem ambus manus* (of Irus) *elevarunt.* —— ἠκ', *lightly, gently.* —— ἀνασχομένω, Eustath. supplies τὰς χεῖρας. But it is better to understand it of the elevation of the whole body, in order to give force to the blow. For the construction of ἀνασχομένω, ὁ μὲν—ὁ δέ, cf. N. on 1. 109.

98–100. σὺν δ' ἤλασ' ὀδόντας, *and his teeth chattered;* literally, *he drove* or *dashed his teeth together.* —— γέλῳ ἔκθανον, (almost) *died with laughter.* γέλω. Crusius with Bekker would read γέλῳ. Cf. Mt. § 91. 3 (end); K. § 213. 7. Bothe, however, supposes it to stand for γέλωτος.

107. ἐπαύρῃ, *you receive, draw upon yourself.* According to some, it signifies *you enjoy*, used here ironically. But this is refuted by Butt. Lexil. No. 23.

117. κληδόνι. Omen est in verbis Antinoi: Ζεύς τοι δοίη—μάλιστ' ἐθέλεις. Ernesti.

135–143. καὶ τὰ φέρει, *he bears them also.* —— ἀεκαζόμενος, *reluctantly.* —— τοῖος . . . θεῶν τε. The idea is finely expressed by Cowper

"For such as the complexion of his lot
By the appointment of the Sire of all,
Such is the color of the mind of man."

ἦμαρ is here taken in the sense of *condition, situation.* ἐπ' belongs to ἄγῃσι by tmesis. —— πατρί τ'.... κασιγνήτοισιν. "Concise loquitur, cogitandum relinquens Amphinomo apodosin hanc: neque illa me quidquam juverunt intemperantem, sed mendicitatem redactus sum." Bothe. —— μηχανόωντας. The active form is nowhere else found in Homer. This speech of Ulysses to Amphinomus is replete with sound reflections, and deserves to be treasured up, as one of the brightest gems to be found in any uninspired composition.

147-154. ἀντιάσειας. See N. on 12. 88. —— ὁ in αὐτὰρ ὁ refers to the preceding κοσμήτορι λαῶν, i. e. Amphinomus. —— ὄσσετο, *foreboded, prognosticated.*

160-162. πετάσειε—θυμόν, i. e. that she might expose the disposition and purposes. —— ἀχρεῖον δ' ἐγέλασσεν. Crusius renders: *she laughed without cause*, i. e. she gave a forced laugh. This interpretation would be very apposite, had it been in the presence of the suitors that the queen laughed. But as this was not so, it is better to refer it to the laugh with which she prefaced her speech to Eurynome, and which had reference to the idea that she had suddenly conceived of appearing before the suitors. She laughed at her own thoughts, and to all around, one who does thus appears to laugh ἀχρεῖον, *uselessly, without aim* or *purpose.*

175-184. τηλίκος, ὄν (=οἷον), *of such an age as.* —— παρστήετον, Epic for παρστῆτον, 2 aor. subj. 3 dual of παρίστημι. —— οἴη, *alone.*

192-201. κάλλεϊ—ἀμβροσίῳ, *with ambrosial beauty.* Passow remarks, that beauty is in Homer something corporeal, which the gods put on and take off from men like a garment. Some translate this passage: *with ambrosial ointment.* —— φθόγγῳ. Schol. μετὰ φωνῆς. —— ἀπομόρξατο χερσὶ παρειάς, *she wiped her cheeks with her hands*, as is done by those who are waked from sleep before they have received sufficient rest. —— αἰνοπαθῆ. The contraction of this word is supported by the usage of Anacreon in αἰνοπαθῆ πατρίδ' ἐπόψομαι, cited by the Harl. Schol. at 12. 313.

216-223. καὶ μᾶλλον, *even more* than now. —— πῶς νῦν, *how now? = what thinkest thou?* Bothe drops the mark of interrogation, and connects πῶς νῦν with σοί κ' αἶσχος, v. 225.

238-249. λελῦτο, perf. pass. opt. 3 sing. of λύω. K. § 223. R. 3; S. § 91. N. 4. Buttmann accentuates λέλυτο. —— Ἶρος ἐκεῖνος—ἥσται, *Irus sits there* (S. § 149. N. 1). —— δαινύατ', Ion. for δαινῦντο, pres. opt. mid. 3 plur. of δαίνυμι. —— εἶδος and φρένας are accusatives synecdochical.

259–265. The design of Penelope in relating this pretended speech of Ulysses, was to confirm the suitors in their belief that he was dead, and by an intimation of her conviction that she could now defer the marriage no longer, to obtain from them valuable presents. Cf. v. 282. —— *οἵ κε τάχιστα ἔκριναν, who would very soon decide.* Kühn. (Jelf's edit. § 827. c) says that *κε* is here used in the sense of *frequency, being accustomed to do so*, the condition being conceived in *animo loquentis*, as taking place. Hermann, de Part. *ἄν*, p. 21, would read *οἵ τε*. He gives no MS. authority for it, but says, "poetam dedisse *οἵ τε* non dubium esse puto." —— *μέγα νεῖκος* refers to any war in which the Trojans might chance to engage. —— *ἀνήσει*, Epic fut. 3 sing. of *ἀνίημι*.

270–279. *ᾧ* = *τούτῳ ὅν*. —— *κεῖνος* refers to Ulysses —— *οὐλομένης ἐμέθεν, of me wretched. ἐμέθεν* depends upon *γάμος*. —— *τῆς* depends upon *ἀπηύρα*. S. § 181. 2. Crusius, however, denies that *ἀπαυράω* is constructed with genitive of the person, and makes *τῆς* depend on *ὄλβον*. —— *κούρης* = *νύμφης, bride.* Butt. Lexil. No. 73.

282. *τῶν* (= *τούτων*) *μὲν δῶρα παρείλκετο, she drew gifts from them*, i. e. craftily obtained presents from each of the suitors.

289–296. *τῷ* = *ἐκείνῳ, him, that one.* —— *ἱερμένον*, Epic perf. pass. part. of *εἴρω*. See N. on 15. 460.

307–319. *λαμπτῆρας*. These were vessels in which dry and oftentimes odoriferous wood was burned for light. —— *ἔστασαν*, Epic 1 aor. 3 plur. for *ἔστησαν, they placed.* —— *ἀμοιβηδίς, alternately, in turns.* —— *δμωαὶ Ὀδυσσῆος κ. τ. λ.* The scene here described is introduced in order to bring more fully to view the disorders of the household of Ulysses, and prepare the mind of the reader to acknowledge the justice of the terrible punishment, with which these wanton and insolent females were overtaken. —— *τῇ δὲ παρ'*, i. e. *παρὰ τῇ, near her.* —— *οὔτι με νικήσουσι*, "non me vincent vigilando." Ernesti.

320–324. *ἐς ἀλλήλας δὲ ἴδοντο* as persons do when making sport of some one. —— *Μελανθώ*. She was sister of Melantheus, whose insolence to Ulysses is noticed 17. 212, seq. It is probable that Dolius, their father, is the one spoken of in 24. 222, 387, 397, who, together with his six sons, remained faithful to their absent master. —— *ἀλλ' οὐδ' ὥς, but not even thus*, i. e. although brought up and nourished by Penelope as her own child, and loaded with gifts. —— *πένθος—Πηνελοπείης, grief on account of Penelope.*

328. *χαλκήϊον ἐς δόμον, into a brazier's house, a smithy.* The beggars often resorted to some forge at night for the sake of keeping warm by the fire, or to some public place (*λέσχη*) where they might beguile the tediousness of the night in conversation.

338–339. *κύον* = *impudent creature.* —— *κεῖσ'*, *there* where Telemachus is. —— *αὖθι*, *forthwith.*

344–350. *πάντας*, sc. *λαμπτῆρας.* —— *ὄφρ'* .... *κραδίην*, *in order that grief might still more penetrate the heart.* —— *γέλων*, accus. cf *γέλως.* The more usual form is *γέλωτα.* K. § 71. c.

353–359. *οὐκ ἀθεεὶ* = not without divine direction. —— *αὐτοῦ καὶ κεφαλῆς*, *from him even from his head.* *καὶ κεφαλῆς* is epexegetical of *αὐτοῦ.* Eustath. constructs: *καὶ αὐτοῦ κεφαλῆς.* Eurymachus means to say, that the reflection of the torch-light from Ulysses' bald head was so bright, that his head appeared as though it emitted light itself. —— *ἀγροῦ ἐκ' ἰσχατιῆς*, *to the most remote part of the country.* —— *μισθὸς* .... *ἔσται*, *your wages shall be sure.* Cf. Butt. Lexil. No. 28, where the meaning *sufficient*, which is given by some to *ἄρκιος* in this place, is shown to be wrong. —— *αἰμασιάς τε λίγων*, *raising hedges;* literally, *collecting together thorn-bushes* for hedging. Cf. Butt. Lexil. No. 76.

370–380. *ἄχρι μάλα κνέφας* = *until night.* It is similar to our phrase *until pitchy dark.* —— *τῷ κέ μ'* .... *προταμοίμην*, *then* (= in that case) *you would see if I could cut continuous* (straight, unbroken) *furrows.* —— *πάγχαλκος*, *all of brass.* —— *μοὶ τὴν γαστέρ' ὀνειδίζων*, literally, *reproaching my stomach*, i. e. reproaching me on account of my appetite. *γαστέρ'* is the accusative of that in which the reproach consisted.

385–386. *θύρετρα—φεύγοντι στείνοιτο*, *the gate would be narrow* (= too narrow) *for you when flying.* The idea is, that, in order to avoid the wrath of Ulysses, he would wish the gate much wider, so that not a moment might be lost in passing through it. —— *δι' ἐκ.* See N. on 17. 460.

389–398. *οἷ' ἀγορεύεις.* See N. on 17. 479. —— *πολλοῖσι.* Eurymachus seems here to refer to what Ulysses said, v. 383, that he associated with few men, and those too of little worth (*παύροισι καὶ οὐκ ἀγαθοῖσιν*). To Ulysses, who had seen mighty armies, and who had associated with such heroes as Achilles, Ajax, Diomede and Agamemnon, the suitors appeared few and contemptible; whereas to Eurymachus, who had never witnessed the movement of armies on a large scale, or seen the eminent warriors of the age, they appeared directly the reverse. *πολλοῖσι*, therefore, as opposed to *παύροισι*, has a strong emphasis, which was doubtless marked by the speaker's voice. —— *αὐτίκ' Ὀδυσεὺς κ. τ. λ.* As Ulysses could have no definite plan at this time for the destruction of the suitors, it seems probable, that his object in exciting the anger of Eurymachus and flying for protection to Amphinomus, was to stir up a contention among the suitors themselves, which he hoped to turn to his own advantage. This will

furnish a key to several of his movements, which otherwise would seem without design.

404. *ἐπεὶ τὰ χερείονα νικᾷ, since these bad practices prevail.*

406–409. *οὐκέτι....ποτῆτα, you no longer conceal in your mind meat and drink.* The sense is, that the effect of their excess in eating and drinking was no longer concealed, but manifested itself in brawls and noise. —— *διώκω δ' οὔτιν' ἔγωγε, I drive no one forth* from the house against his will. This clause confirms the preceding words *ὁππότε θυμὸς ἄνωγε.*

414–420. *ἐπί, on account of,* with its case, depends on *χαλεπαίνοι.* —— *Τηλεμάχῳ μελέμεν, to be a care to Telemachus, for Telemachus to take care of.*

ODYSSEY XIX.

10–13. *ἔτι καὶ τόδε μεῖζον.* The reason which he was about to give for the removal of the arms, was far more weighty than the one just given, viz., that they were liable to be injured by the smoke. —— *αὐτὸς ....σίδηρος.* The idea is, that the sight of arms has an exciting influence upon the minds of men, which prepares the way for strife and bloodshed.

25–35. *αἴ κεν ἔφαινον, who would have given light.* The protasis is to be mentally supplied: if you had wished them to do so. Cf. S. § 213. N. 3. —— *ξεῖνος ὅδ',* sc. *φῶς μοι ποιήσει.* —— *ὅς κεν ἐμῆς γε χοίνικος ἅπτηται, whoever may touch my corn-measure,* i. e. *partake of my bread.* —— *καὶ = καίπερ.* —— *ἀνείξαντ'—ἐσφόρεον, "aggressi sunt inferre* vel *cœperunt inferre."* Ernesti. —— *πάροιθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη.* She was invisible, at least to Telemachus, who only saw a resplendent light. —— *λύχνον,* not one of the *lighters* spoken of in 18. 307, as these were stationary, but *a lamp,* which could be carried about.

36–37. *τόδ', here.* —— *ἔμπης μοι τοῖχοι—φαίνοντ', yet* it is so, *the walls appear to me to shine.* *ἔμπης* stands opposed to a clause to be mentally supplied: although I at first doubted it. Cf. Herm. ad Vig. N. 240. Crusius translates *ἔμπης, still.* As it respects the supernatural light here spoken of, it was too bright and glorious to proceed from a common lamp, and hence Telemachus justly argued the presence of

some divinity. What dignity do these divine interpositions give to Ulysses, and what sure precursors are they of his success in the dreadful struggle soon to ensue.

43–46. *αὕτη τοι δίκη ἐστὶ θεῶν, this* (i. e. to illumine the places in which they happen to be) *you know is the custom of the gods.* So the Schol. —— *ὄφρα.... ἐρεθίζω, that I may further excite* (i. e. awaken an interest and curiosity in) *the handmaidens and your mother.* The result of this, as will be seen, was that the handmaidens reviled him, while Penelope was filled with new hopes respecting the return of her husband. —— *ὀμφὶς ἕκαστα, about every thing.* Bothe explains *ἀμφὶς* by *χωρίς, seorsim, sola cum solo.*

47. *ἐκ μεγάροιο,* "e triclinio, ubi convivati erant proci: ibi noctu mansit Ulysses." Ernesti.

54–58. Bothe would place v. 60 immediately after vs. 54, 55, in order that Penelope might not seem to have come alone into the dining room, and that *κάτθεσαν* may have a subject drawn from what precedes, instead of what follows. —— *δινωτὴν ἐλέφαντι καὶ ἀργύρῳ, ornamented* (literally, *turned*) *with ivory and silver.* —— *προσφυὲ ἐξ αὐτῆς, attached to it;* literally, *growing to it.* The footstool was so attached to the seat as to form a part of it.

63–72. *πῦρ = embers.* —— *φόως ἄμυν' = ὥστε φῶς εἶναι.* —— *ἀνιήσεις,* sc. *ἡμᾶς.* —— *ὄνησο, enjoy, be contented with,* imper. mid. of *ὀνίνημι.* —— *δαλῷ βεβλημένος, stricken with a fire-brand.* She had previously threatened him with the vengeance of some one of the suitors (18. 334); now she threatens to strike him herself with a torch or fire-brand. —— *τί μοι ὧδ' ἐπέχεις, why do you thus pursue me;* literally, *hold on to me.* Eustath. explains: *κατ' ἐμοῦ ἔχεις.* —— *ἢ ὅτι δὴ ῥυπόω, is it because I am squalid?* This reading is adopted with good reason by Wolf, Loewe, Baumgarten-Crusius, Bothe, and G. Ch. Crusius, instead of the common reading, *ἢ ὅτι οὐ λιπόω, is it because I am not anointed?* —— *εἷμαι* (perf. pass. of *ἕννυμι*), *I have put on, am clothed in.*

85–88. *εἰ δ' ὁ μὲν ὡς ἀπόλωλε, but if he has perished thus* as you suppose. —— *ἀλλ'—γέ, yet nevertheless.* —— *τηλίκος, of such an age,* i. e. so young as to let such things go unpunished.

91–95 *μὲ* in *μὲ λήθεις,* is to receive an emphatic stress of voice: not Telemachus alone, but ME *also you will not escape.* —— *ὃ σῇ κεφαλῇ ἀναμάξεις, "which thou shalt wipe off upon thy head,* i. e. shalt bear the guilt of." Woolsey, N. on Soph. Elect. 446. Eustath. derives the metaphor from the wiping of the sword upon the head of the slain, to show that he deserved death. I prefer, however, that interpretation which makes *ἀναμάσσω* signify *to wipe off, to cleanse,* and hence *to atone for.* This would make *κεφαλῇ = with thy life.* —— *πάντα* refers

to ὃς τὸν ξεῖνον κ. τ. λ. It highly aggravated the crime of Melantho, that she attempted to drive from the palace one, to whom she knew that her mistress wished to speak. —— ἔμελλον—εἴρεσθαι, *I was about* (i. e. *I intended*) *to inquire.* —— ἀκάχημαι, perf. as pres. from ἀκαχίζω.

104–108. τὸ.... αὐτή, *I myself will first ask this* (τὸ μὲν = τοῦτο μὲν) *of you.* —— οὐκ ἄν τις σε βροτῶν—νεικοῖ, *no one of mortals would censure you*, a litotes for *every body must praise you.*

113. τίκτει has μῆλα for its subject. —— ἔμπεδα, *safely.* Bothe interprets it, *robusta*, i. e. robustam sive incolumam prolem.

118–122. οὐδέ τί με.... ἧσθαι, *nor is it fit that I should sit in the house of another grieving and mourning*, as I should do were I to think of my family and country. —— ἐπεὶ.... αἰεί. Cf. 18. 174. —— μήτις μοι δμωῶν νεμεσήσεται, sc. δείδω. —— φῇ δέ, i. e. μηδὲ φῇ.

134–136. τῷ οὔτε ξείνων ἐμπάζομαι, *therefore I take no care* (comparitively) *for strangers.* —— Ὀδυσῆ ποθέουσα, says Thiersch, is a groundless change of Ὀδυσῆα ποθεῦσα.

154–160. διὰ.... ἀλεγούσας, *by means of the women servants, careless jades.* κύνας is in apposition with δμωάς. —— βίοτον κατεδόντων, *on account of their consuming* (= *because they consume*) *his substance.* κατεδόντων, gen. of cause. —— ἤδη.... κήδεσθαι, *for he is now a man most especially able* (οἷός τε. Cf. Butt. § 150. p. 435) *to take care of the house.*

163. οὐ γὰρ.... πέτρης. This verse is a proverbial expression = *your origin is not uncertain.*

175–177. ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη, *a different language* (= dialect) *of different men is mingled together* = the language of the people is various. —— τριχάϊκες. Some render this word *crest-shaking;* others, *having three crests.* Wyttich defines it: *with moving hair* or *manes on the helmet* = warlike. I prefer the definition given by the Schol. and adopted by Müller (Dorians, i. p. 34): *thrice-divided*, some of the Dorians settling in Eubœa, some in Peloponnesus and others in Crete. The migration of the Dorians into Crete was very ancient, and although the number afterwards was greatly increased by colonies from Peloponnesus, so that subsequent to Homer's time the Doric population spread over the whole of Crete, yet the first migration is not to be regarded as a colony of the Dorians of Argos or Sparta, but an original stem from the Doric settlement at the foot of Olympus. Cf. Müller's Dorians, l. c.

183–185. ὄνομα κλυτόν, *celebrated name.* —— ὁπλότερος γενεῇ, *the younger by birth.* —— ὁ δ', i. e. Idomeneus. —— πρότερος = *the elder* —— ἔνθ', *there*, i. e. in Crete.

188–201. Ἀμνισῷ. A haven in Crete, on a river of the same name

The grotto of Eileithyia was near by, where it was said that goddess was born. —— τῷ δ'.... οἰχομένῳ, *and it was now the tenth or eleventh day since he had set sail.* The construction may be referred to Mt. § 388. c. "The participle is put in the dative, when it is to be expressed that an action has taken place, since a certain person has done this or that." Cf. K. § 284. 10. a. —— δημόθεν, *at the public expense*, is to be constructed with ἀγείρας. —— ὤρορε, *raised it*, 2 aor. of ὄρνυμι with causative signification. Butt. § 114. p. 295.

203–213. ἴσκε. Some render this word, *he spoke.* Butt. Ir. Verbs, p. 133; Mt. § 238. Buttmann (Lexil. No. 46) conjectures, that Homer originally used ἴσπεν, a word not occurring in any real text, but which is supported by the strongest analogy. Soph. (Gr. Verbs, p. 165.), however, makes ἴσκε the imperfect of ἴσκω for εἴσκω, and renders the clause: *telling many falsehoods he made them appear like truths;* where ὁμοῖα may be said to be superfluous, inasmuch as it is implied in ἴσκε. —— Construct θυμῷ with ἐλέαρε, as opposed to the external indifference, which Ulysses manifested to the tears and sorrows of his wife. —— ὀφθαλμοὶ δ' ὡσεὶ κέρα ἕστασαν, *but his eyes stood out like horns*, i. e. he betrayed no emotion with his eyes. —— τάρφθη, 1 aor. pass. of τέρπω, *was satiated.*

218–219. ὁπποῖ' ἄσσα, *what kind of.* ἄσσα, Ion. for τινά, K. § 217. 6; S. § 69. 1. —— αὐτός δ' οἷος ἦν, *what sort of a man he was.* —— ἑταίρους, sc. ἐκεῖνοι οἷοι ἔσαν. In dependent propositions the subject is often wanting, because by attraction it is construed with the verb of the preceding proposition. Mt. § 296. 3. Here ἑταίρους depends on εἰπέ.

221–233. ἀμφὶς ἐόντα. This may refer to the narrator or to Ulysses. I prefer the latter: *he being separated so long time from me.* ἀμφὶς is taken absolutely in the sense of χωρίς. —— ἀλλὰ καὶ ὥς, *but even so*, i. e. although it has been so long a time since I have seen him. —— ὥς μοι ἐνδάλλεται ἦτορ, *as he appears to me in my mind* = according to my best remembrance. —— δαίδαλον, *a work of art, a wonderfully ingenious work.* —— λάων, *looking at.* So Bothe, Crusius, and Sophocles (Gr. Verbs, p. 186), after the old commentators. Some translate it, *enjoying* (= devouring), others, *seizing, laying hold of*, as derived from the theme of λαμβάνω. Cf. Carmichael, Gr. Verbs, p. 37. —— ὡς οἱ χρύσεοι ὄντες, ὁ μέν, *because although they were of gold* (i. e. lifeless, inanimate) *yet the one.* For the construction, cf. N. on l. 109. —— αὐτὰρ ὁ = ὁ δὲ corresponding to ὁ μὲν in the preceding verse. —— τὸν δὲ χιτῶν'—οἷόν τε—λοπόν = τὸν δὲ χιτῶν' τοῖον οἷός τέ ἐστιν λοπός Cf. S. § 151. R. 3.

242–248. τερμιόεντα, *reaching to the ground.* —— γυρὸς ἐν ὤμοι-

σιν, round-shouldered. —— *μελανόχροος, dark-complexioned.* —— *οἱ ....ᾔδη*, literally, *he thought things agreeing with him = he was of a congenial spirit, he had like sentiments.* Crusius prefers this to the interpretation, *he found him wise of mind.* *οἱ* refers to Ulysses.

253-260. *νῦν μὲν δή, now indeed, now certainly.* This formula is used with the future, respecting a thing which is determined to be certain, or a consequence which follows of itself. Cf. K. § 315. 1. —— Ernesti constructs *ἐκ θαλάμου* with *πόρον.* —— *Κακοΐλιον οὐκ ὀνομαστήν, hateful Ilium not to be named,* on account of the hardships which the Greeks endured there.

263-267. *ἐναίρεο, destroy = mar, spoil.* Butt. (Lexil. No. 21) rejects the commonly received composition of this word, viz., *ἐν* and *αἴρω*, and derives it from *ἔνερροι* cognate with *ἐναρίζω.* —— *ἀλλοῖον—ἢ Ὀδυσῆϊ, different from* (i. e. inferior to) *Ulysses.*

283-285. *ἤην*, Epic for *ἦν.* —— *τόγε* refers to *χρήματ' ἀγνωτάζειν* in the next verse. —— *εἴσατο, seemed.* —— *κέρδεα, crafty counsels;* here, *arts* pertaining to gain.

288-290. *ὤμνυε* refers to Pheidon. —— *ἑταίρους, companions, associates,* referring here to the crew of the vessel. —— *μὲν* in v. 290 refers to Ulysses.

301-307. *ἄγχι μάλ', very soon.* *ἄγχι* usually denotes proximity of place. —— *τοῦ μὲν .... ἱσταμένοιο.* See N. on 14. 162.

312. *δόξεται* is here used impersonally, *it appears.* Bothe would supply *τί*, and renders the clause: *præsagit mihi aliquid animo.*

322-334. *ἄλγιον*, sc. *ἔσσεται.* —— *ἀνιάζῃ = ἀνιᾷ.* Its usual signification is passive. —— *θυμοφθόρος, afflicting, vexing him.* —— *οὐδέ τι ἔργον .... πρήξει, he shall no longer effect any thing here* = he shall be sent forthwith away from the house. —— *μάλα περ = εἰ καὶ μάλα.* —— *ὅς* (= *ὅς κε*) *μὲν ἀπηνὴς αὐτὸς ἔῃ, whoever is himself cruel.* —— *ἀπηνέα εἰδῇ, is practised in cruelty.* —— *τεθνεῶτί γ' ἐφεψιόωνται ἅπαντες, all will revile him even after his death.* What a beautiful moral sentiment is here put into the mouth of Penelope. It ought to be engraven on the mind of every one who reads it, that no true glory ever accrues from cruelty (or any other vice), however it may advance the selfish purpose which called it into exercise, and that the words of our Saviour are true to the letter, "With what measure ye mete, it shall be measured to you again."

340-348. *κείω, I will lie down,* or, *I desire to lie down.* Cf. S. § 118. N. —— *ἄσσα, I have slept.* —— *γρηῢς—παλαιή.* The adjective is added for the sake of emphasis. Thus we say, *an old gray-headed man, a gray-headed old man.* —— *ἐμεῖο* and *ποδῶν* separated by *ἅψασθαι* must be considered rather as an apposition than an union of ideas so

that the verb ἅψασθαι belongs equally to both, *to touch the feet, touch me = to touch the feet, even my feet.* Cf. Thiersch § 205. 17.

360. The idea is, that sorrow and hardships bring on premature old age.

363–367. ὤ μοι, *woe is me! alas!* —— ἐγὼ σέο—ἀμήχανος, *I am at loss about you, I know not what to do in respect to you.* This passionate exclamation is addressed to the absent Ulysses, as she had no knowledge or suspicion of his being present. —— ἕως = ὅπως, *that.* Cf. 4. 800. Bothe conjectures ὡς ἂν ἴκοιο, or εἰ ἂν ἴκοιο, as the true reading.

370. Euryclea now addresses the beggar (i. e. Ulysses), whom she was directed by her mistress to bathe.

377–381. σέθεν εἵνεκ' = διά σε. This interest in the stranger arose from his resemblance to Ulysses. See vs. 380–1 infra. —— κήδεσιν, *with cares* arising from his resemblance to her absent master. —— ἔπος refers to the remark she had just made, respecting her agitation of mind at sight of the beggar. Supposing that it might not be understood, she explains the cause of her emotion in vs. 379–381. —— δίμας φωνήν τε πόδας. As Minerva had changed the appearance of his hair, eyes and skin (13. 397, seq.), Euryclea was limited to the resemblance which she discovered in his form, voice and feet (i. e. gait).

401. Εὐρύκλεια. The Schol. Harl. substitutes Ἀντίκλεια, probably, in consequence of τὴν δ' αὖτ' Αὐτόλυκος ἀπαμείβετο, v. 405.

407. ὀδυσσάμενος, *angry at.* —— τόδ', *here.*

413. ἦλθ', *came* to Parnassus. See v. 394.

432–439. πτύχας, *ravines, valleys* among the mountains. Through these hollows the wind blew at times with great violence, and hence the epithet ἠνεμοέσσας. —— προςέβαλλεν ἀφούρας, sc. ἀκτῖσιν, *touched the fields with his beams, illuminated the fields.* —— βῆσσαν, *a forest-valley, a glen.* —— δολιχόσκιον, *long-shadowing*, i. e. *long-shafted.* —— λόχμῃ πυκινῇ, *a close thicket, a lair.* The inaccessibleness of his covert is detailed with great beauty and vigor in vs. 440–443.

444–451. τὸν δ', i. e. the boar. —— πῦρ δεδορκώς, *looking fire*, i. e. his eyes flashing fire. For the construction, cf. S. § 164. N. 1; K. § 278. 3. c. For the tense, cf. S. § 209. N. 4. —— ὁ δέ μιν.... ὕπερ, *but the boar anticipating him* (i. e. rushing upon him before he could thrust at him with his spear) *struck him above the knee.* —— λικριφὶς ἄξας, *rushing obliquely.* —— οὐδ' ὀστέον ἵκετο φωτός, *but he did not reach the bone*, i. e. it was only a flesh wound.

455–461. τὸν μὲν refers to the slain animal. —— ἐπαοιδῇ, *by an incantation, a charm.* The practice of stanching blood by charms appears by this to have been of long standing. It is needless to remark that the same custom is frequently to be witnessed in our day

among the ignorant and superstitious. —— φίλην. Bothe reads φίλοις, *voluptate, delectatione*, i. e. venatu illo, quo et Ulysses et avus maternus ejusque filii gaudebant.

468–480. γνῶ, sc. τὴν οὐλήν. —— ἑτέρωσ' ἐκλίθη, *and inclined on one side*, i. e. tilted over. —— πρὶν πάντα (= πάντως)—ἀμφαφάασθαι, *before that I had handled my master all over.* —— ἡ δ' refers to Penelope, whose thoughts were so intently fixed upon some subject, that she paid no regard to the noise or the efforts which Euryclea made to arrest her attention. —— φάρυγος λάβε δεξιτερῇφιν in order to prevent her from calling out to Penelope.

487. ὧδε γὰρ ἐξερέω, sc. εἰ μὴ σιγᾷς. Bothe, however, thinks that this is a harsh ellipsis, and conjectures that the reading should be εἰ δ' (sin vero) ἀτάρ, instead of ὧδε γάρ. But in a hurried and excited state of mind, nothing is more natural than to assume a person to be guilty, and express a determination to inflict punishment, while nothing is meant but a threat in case the command previously given is broken.

493–495. μένος, *strength of mind, energy.* —— ἄλλο δέ τοι ἐρέω. There is not a more natural touch of character in the whole of the Odyssey, than is here given in the forwardness of the old nurse to offer her services in exposing the disorderly females of Ulysses' household. She had for a long time witnessed their shameless conduct, and probably had often been the object of their sneers and ridicule, and now, in the very first transports of joy at her master's arrival, she recurs at once to the idea of their punishment, and volunteers her services in helping to bring it about.

504. ἔκχυτο, *had been poured out*, when the vessel was upset. Cf. v. 470.

516–523. πυκιναὶ.... ἐρέθουσιν, *and sharp cares thronging about* (πυκιναὶ ἀμφὶ) *my oppressed heart provoke me lamenting.* μοὶ is constructed with ἀδινὸν κῆρ in the sense of ἐμοῦ. ἀδινὸν κῆρ, "literally, the heart closely surrounded with entrails or thick flesh." Smith's Crus. Lex. —— χλωρηΐς, *pale green, greenish yellow.* This epithet is given to the nightingale probably on account of the paleness of its feathers. The Schol. explains it: ἤτοι ἐν χλωροῖς διατριβουσα, ἢ ἅμα τοῖς χλωροῖς φαινομένη, *that lives in the green leaves, or that appears with the leaves*, i. e. in the spring. It may be remarked, that Simonides calls the nightingales χλωραύχενες, from which Cowper would seem to have drawn his translation of χλωρηΐς, *azure-crested*, though why *azure* we cannot understand. —— ἔαρος νέον ἱσταμένοιο. Cf. Soph. Elect. 149, where the nightingale is called Διὸς ἄγγελος, *Jove's* (vernal) *messenger.* —— δι' ἀφραδίας, *through ignorance, ignorantly.* She intended to have killed the son of her husband's brother, through envy of his

wife, who had six children while she had only two, but by mistake slew her own son Hylus.

533. *πάλιν ἐλθέμεν*, i. e. to go forth from the palace to the place whence she came.

537-545. *ἐξ ὕδατος, out of the water*, i. e. having no water to swim in. Bothe and Crusius, after the Schol., refer *ἐξ ὕδατος* to *πυρόν* = *βεβρεγμένον ὕδατι σῖτον, sodden wheat.* —— *οἱ δ' ἐκέχυντο, but they* (i. e. the geese) *were strewn about*, i. e. they lay dead. —— *ὁ δ'*, i. e. the eagle. —— *ἔν περ ὀνείρῳ, although in a dream.* —— *ὅ μοι* = *ὅτι μοι.* —— *κατερήτυε, he restrained me* from grief.

547-557. *οὐκ ὄναρ, ἀλλ' ὕπαρ*, "*not a dream but a reality.*" Crusius. *ὕπαρ*, as opposed to *ὄναρ*, signifies *a true vision*, one which occurs between sleeping and waking. —— *ἐγὼ δὲ.... πόρος, but I before* (i. e. when you first saw the vision) *came* (i. e. appeared) *to you an eagle.* —— *ἄλλῃ ἀποκλίνασ'*, literally, *turning it in any other direction* = interpreting it in any other way than was revealed in the vision. —— *αὐτὸς Ὀδυσσεὺς πέφραδ'*. "Ipse Ulysses venusta ambiguitate dixit, volens intelligi a Penelope aquilam v. 549, ipse referens ad ea, quæ ante dixerat." Ernesti. —— *ὅπως τελέει, in what manner it will be performed.* Barnes incorrectly translates: *quomodo fit.*

562. *δοιαὶ γάρ τε κ. τ. λ.* Cf. *δισσῶν ὀνείρων*, Soph. Elect. 645. See also Horat. Od. 3. 27, 41; Virg. Æn. 6. 894, seq. This myth of the two gates through which dreams come forth, means nothing more than that they are doubtful and ambiguous.

568-581. *ἐντεῦθεν*, i. e. through the gates of horn. —— *αἰνόν, vile, horrid.* She gives it this epithet because she thinks it deceitful. —— *ἤδε δὴ ἠὼς κ. τ. λ.* The idea is, that on the following morning she would be obliged to come to a decision in respect to which of the suitors she should accept. —— *πελέκεας* is trissyllabic by synizesis. —— *ἵστασχ'*, i. e. *ἵστασκε*, imperf. iterative of *ἵστημι.* —— *δρυόχους.* Crusius follows the definition given by Eustath. and the Schol., *oaken props* standing in two rows, on which the ship rested while being built. Damm and Passow define it, *oaken ribs* of the ship, which resting upon the keel sustained the other wood-work of the vessel. —— *τοῖ*, sc. *δώματος.* —— *ἔν περ ὀνείρῳ.* She would not only think of her former home when awake, but even in her dreams it would come to remembrance.

591-592. *ἀλλ' οὐ γάρ πως ἔστιν, but it is in no way possible.* —— *μοῖραν, allotment, decree of fate.*

ODYSSEY XX.

2-6. *κὰμ μὲν* for *κατὰ μέν*. —— *ἀδέψητον βοείην*, sc. *δοράν*, *an un dressed ox-hide*. —— *ἐγρηγορόων* (*-ρῶν -ράων*), *waking, awake*. Kühn. (§ 230. p. 274) supposes a new present *ἐγρηγοράω* from *ἐγρήγορα*, Epic perf. of *ἐγείρω*.

12-17. *εἴῳ*, i. e. *εἴοι*, *should permit*. —— *ὕστατα καὶ πύματα*. See N. on 4. 685. —— *ὐλάκτει*, *barked*, metaphorically used of the heart when exercised with a violent passion, inasmuch as a cur when excited to anger barks furiously. —— *μέμονα*, 2 perf. of *ΜΑΩ*, *ΜΕΝΩ*, with the signification of the present, *desires*. This 2 perf. must not be confounded with the corresponding form of *μένω*, *to remain*. —— *ὥς ῥα τοῦ* (*of him*) *ἔνδον ὐλάκτει*, sc. *κραδίη*, repeated from v. 13. —— *ἀγαιομένου*, *indignant at*. —— *κραδίην* = *himself*, *his own mind*. The word is here employed to keep up the imagery which represented his heart as growling within him. As it respects this species of personification, where one addresses his heart or soul as though something distinct from himself, we have numerous examples, especially in the sacred writings. Cf. Ps. 42. 6, 11; Luke 12. 19.

21. *ὀϊόμενον*, *thinking*, while in the cave.

23-32. *ἐν πείσῃ*, *in temper*, *in a tranquil state*. The Schol. interprets it by *ἐν δεσμοῖς*, *in bonds* = in obedience. According to Hesych. *πεῖσα* stands for *πεῖσμα*, *a cable*, the metaphor being derived from the quiet position of a ship lying at anchor, or bound by a strong cable to the shore. —— *τετληυῖα*, 2 perf. part. of *ΤΑΛΑΩ*. Cf. v. 311. —— *αὐτός*, *he himself*, opposed to *κραδίη*. S. § 144. R. 2. —— *ὡς δ' ὅτε κ. τ. λ.* "Hæc similitudo etsi tenuior est, tamen *ἀκριβείαν* habet et optime exprimit jactationes crebras Ulyssis: quod et de aliis similitudinibus Homericis tenendum." Ernesti. —— *ἔνθα καὶ ἔνθα αἰόλλῃ*, *turns here and there*, *from side to side* before the fire. The object of *αἰόλλῃ* is *γαστέρ'*. (See N. on 18. 44.)

33-35. *τίπτ' αὖτ' ἐγρήσσεις*, *why are you still awake?* —— *οἶκος μέν τοι ὅδ' ἐστί*, *this is your own house*. —— *καὶ παῖς*, *οἷον*, i. e. *καὶ ὅδε τοι παῖς ἐστι τοῖος οἷον*, *and this thy son is such a one as*.

45-53. *καὶ .... ἑταίρῳ*, *one would trust in a companion even inferior to himself*. *μὲν* = *μήν*. —— *λόχοι*, *bands*, *companies*. —— *Ἄρηϊ*, *in battle*. —— *καί κεν τῶν .... μῆλα*, i. e. you would come off victorious —— *ἀνίη .... ἐγρήσσοντα*, *to watch keeping awake all night*, *even thi.*

(τὸ = τοῦτο. Mt. § 472. 2. *b*) *is an evil.* —— δὲ in κακῶν δ' is causal, and connects the clause back to ἀλλ'.... ὕπνος.

63–72. ἔπειτα. Schol. παραυτίκα. Bothe translates: *igitur*, cum res ita se habeant. —— κατ' ἠερόεντα κέλευθα, *along the dark paths* which lead to Hades. That this is the meaning of the passage is evident from what follows. —— ἀψοφόοιο, *flowing backwards*, an epithet of Oceanus, because its stream encircles the earth and flows back into itself. —— ὡς δ' ὅτε κ. τ. λ. Bothe connects this verse to the preceding one by placing a comma after Ὠκεανοῖο, and thus avoids the anacoluthon, which results from the connection of ὡς δ' ὅτε—θύελλαι—ἀμφιπολεύειν with ὣς ἔμ' ἀϊστώσειαν, as well as the long parenthesis contained in vs. 66–78. —— Πανδαρέου κούρας, i. e. Aëdon, Cleothera and Merope. Concerning the former of these a different account is given in 19. 518, for which no satisfactory solution has been furnished. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Mythol., art. Aëdon. —— κλυτά, *splendid, magnificent.*

79–85. ἀϊστώσειαν has here a causative signification, in the sense of *to make invisible, to annihilate.* —— τὸ μὲν.... κακόν, *but this evil any one* (τὶς understood from the following clause) *can endure.* —— ἤματα, accusative of time. —— ἐπέλησεν has a causative signification.

93–101. δόκησε for ἔδοξε refers to Penelope. —— ἤδη γιγνώσκουσα, sc. αὐτόν, *having now recognized him.* As he awoke he heard the plaintive voice of the queen, whose words (vs. 88–90) led him to believe for a moment that he was known to her in his disguise. —— παρεστάμεναι κεφαλῆφιν. At first thought, he supposed that his wife was standing close by him. —— χλαῖναν μὲν συνελών. The asyndeton expresses the hurry and rapidity of the act. —— κατέθηκεν, in consequence of its construction with ἐς, is equivalent to φέρων κατέθηκεν. —— εἴ μ' ἐθέλοντες, sc. θεοί. "Intelligendum, Jove appellando, rege deorum, una appellari deos deasque in cœlo omnes." Ernesti. —— ἔνδοθεν, *within* the house. So ἔκτοσθεν is *without* the house, *out of doors.*

105–110. γυνὴ—ἀλετρίς, *a woman belonging to the mill;* literally, *a grinding-woman.* —— εἵατο for ἧτο, 3 plur. imperf. of εἶμι. Butt. (§ 108. 3) says that the old reading was εἵατο. But this is mere conjecture. —— ἀφαυροτάτη Her want of strength is given as the reason why she was behind the rest in finishing her task.

123. ἀκάματον. An epithet given to fire, because it consumes with never-tiring force the fuel with which it is replenished.

132–133. ἐμπλήγδην, *inconsiderately.* οὐ μετὰ κρίσεως. Apollon —— ἀτιμήσασ', *not honoring, treating with neglect.*

135–143. οὐκ ἄν.... αἰτιόφω, *you must not blame* (softer than the imperative αἰτιῶ, *blame not thou*) *one who is blameless*, i. e. not worthy

of censure. —— *μὲν* refers to Penelope. —— *εἶπον....πεινήμεναι, he said that he no longer was hungry for bread.* S. § 181. 1. —— *ἔδραθ'*, i. e. *ἔδραθεν*, Epic for *ἔδαρθεν*.

150–156. *ῥάσσατε*, Epic 1 aor. imperative of *ῥαίνω, to sprinkle.* —— *εἴσετε*, Epic aor. imperative of *φέρω*. —— *θᾶσσον* qualifies *ἰοῦσαι*. —— *ἐπεὶ καὶ πᾶσιν ἑορτή*. Reference is had to the feast of Apollo, which was to be celebrated on that day. See v. 276; also 21. 258; 22. 7.

164–171. *νέμεσθαι* is understood by Ernesti in the sense of *errare*. But Damm more correctly translates it passively: *pasci*. So Bothe and Crusius. —— *οὐδ' αἰδοῦς μοῖραν, no portion of shame*, as we say, *not a particle of shame.*

180–184. *διαχρινέεσθαι, shall separate*= settle our quarrel. —— *πρὶν χειρῶν γεύσασθαι, before we make trial of our fists;* literally, *before we taste of hands.* Cf. *ὀϊστοῦ γεύσασθαι*, 21. 98. —— *οὐ κατὰ κόσμον, unbecomingly.* —— *εἰσὶν....Ἀχαιῶν*, i. e. there are feasts made by other men, to which you can resort for alms, and not remain here confinually. —— *τὸν δ' οὔτι προσέφη κ. τ. λ.* Ulysses did not deign to make any reply to the taunts of Melanthius, whom he regarded as too contemptible to be noticed.

187–189. *κορθμῆες δ' ἄρα τούγε διήγαγον* (trajicere solebant). Bothe thinks that these herds were ferried over from Cephallenia (cf. v. 210 infra); Crusius, from Arcanania or some part of the opposite Epirus. —— *τούγε—τὰ μέν*. "Notanda tironibus varietas. Primum femenino et masculino subjicitur masculinum, quod id genus prævalet, deinde neutrum." Ernesti.

191–194. *τίς....εἰλήλουθε = τίς ἐστι ὅδε ξεῖνος, ὃς νέον εἰλήλουθε.* Ernesti translates *βασιλῆϊ ἄνακτι, regi domino nostro*, and thinks that the herdsman meant Ulysses himself. But this does not seem to accord with v. 205 infra. —— *ἀλλὰ θεοὶ δυόωσι κ. τ. λ.* The sense is: no wonder that the gods reduce wandering men like this beggar to extreme want, when they afflict kings like our royal master.

202–211. *γείνεαι* for *γείνηαι*, 2 sing. 1 aor. subj. mid., with transitive signification, *have begotten.* —— *ἷδιον, I sweat*, as we say, *the perspiration started, stood in drops.* —— *δεδάκρυνται δέ μοι ὄσσε, my eyes were full of tears.* —— *Ὀδυσῆος* is genitive of the cause. —— *αἳ μέν*, sc. *βοῦς*. —— *ἀθέσφατοι, innumerable.* —— *ἄλλως, otherwise*, i. e. in any better way. Ernesti renders *ἄλλως, facile.*

218–225. *πόλλ' ἐπιδινεῦται, often revolves.* —— *μάλα μὲν κακὸν—τὸ δὲ ῥίγιον, although it is bad—yet it is worse.* —— *τὸν δύσηνον*, i. e. Ulysses. —— *εἴ ποθεν ἐλθὼν = hoping that he coming from some place.* The sense of the passage is, that bad as it may be to go off among

strangers, the condition of remaining in Ithaca is so much worse, that he would not stay, were it not for his hope of Ulysses' return.

237-245. *δύναμις καὶ χεῖρες*, a hendiadys for *δύναμις χειρῶν*. —— *ἕποιται, are able to accomplish.* Ernesti translates the verse: *videns, quam fortem me adjutorem haberet.* —— *ἀριστερὸς ἤλυθον ὄρνις.* The omen was therefore inauspicious. Cf. N. on 15. 160. —— *οὐχ ἡμῖν συνθεύσεται, will not turn out fortunate for us;* literally, *will not run together with us.* —— *ἤδε γε βουλή, this plan at least.*

259-267. *ἀεικέλιον, a mean, rude seat.* —— *χεῖρας = violence.* —— *ἵνα μή τις ἔρις καὶ νεῖκος ὄρηται.* Telemachus intimates that he shall repel by force any attempt to insult or maltreat the stranger. That the suitors understood it as a threat appears from vs. 269, 272. It will be seen, that as the time approaches for the destruction of the suitors the tone of the young prince becomes more and more confident.

273-274. *οὐ γὰρ Ζεὺς κ. τ. λ.* furnishes the reason why the threat of Antinous, contained in the clause *τῷ.... μεγάροισι*, was not carried into execution. The causal clause is frequently put first. —— *τῷ*, i. e. on account of his threats. —— *κὲ—παύσαμεν, we would have caused to cease* = we would have slain.

287. *ἀθεμίστια εἰδώς, versed in lawless deeds.*

292-298. This speech of Ctesippus is extremely insolent. *οὐ γὰρ καλὸν κ. τ. λ.* is spoken ironically. —— *ξείνους, guests* such as the beggar. —— *ξείνιον* refers to the ox-foot, which he was about to hurl at Ulysses.

301-302. *ἦκα, somewhat, a little.* —— *Σαρδόνιον* is used adverbially. There was said to be a kind of poisonous plant growing in Sardinia, and hence called *σαρδάνιον*, which, when eaten, produced convulsions in the muscles of the face, so that the person seemed to laugh. Thus a *sardonic* smile is employed of a person who is apparently very pleasant, while he is full of wrath and a desire of revenge. There are, however, other accounts of the origin of the expression.

304-311 *ἦ.... θυμῷ, this* (i. e. your failure to hit the stranger) *happened very well for your life.* —— *τάδε.... εἰσορόωντες, it is necessary to endure the sight of these things.* *χρὴ* or *δεῖ* is to be supplied before *τετλάμεν*. Cf. S. § 219. N. 8. Buttmann adopts the accentuation *τέτλαμεν* (i. e. *τετλήκαμεν*), *we have endured the sight of.* So Voss. For the construction of the participle, cf. S. § 222. 3.

324-335. *μήτε τιν' ἄλλον δμωῶν, nor any other* (i. e. apart from the beggar. See N. on 1. 132) *of the servants.* Telemachus (v. 318) spoke of the insults offered to the female servants, but the advice of Agelaus to the suitors to abstain from violence, includes the male servants also, many of whom, like Eumæus, had probably experienced

insolent treatment from their hands. —— *μῦθον—ἤπιον = equitable condition, reasonable proposal.* —— *τόφρ'.... ἦν*, sc. *ἦν, so long it was not blameworthy for her to remain* (i. e. await the return of her husband). —— *ἰσχέμεναι = κατέχειν, detain.* The suitors staid against the wish of Penelope, and yet Agelaus has the effrontery to say that she detained them. —— *τόδε κέρδιον ἦεν* for Penelope and Telemachus.—— *ὅστις = τούτῳ ὅστις*, of which *τούτῳ* is constructed with *γήμασθ'*. So in v. 342 infra, *ᾧ = τούτῳ ᾧ*, of which equivalent *τούτῳ* depends upon *γήμασθ'*, and *ᾧ* is constructed with *γήμασθαι* to be supplied in its clause.

342. *δίδωμι.* The common reading is *δίδοσι.* But Telemachus says, that he will not only interpose no obstacles to the marriage of his mother, but will even give her presents on that occasion, although not required to do so by usage. This gives significancy to *ποτί*, i. e. *πρός, besides, in addition to.*

346-348. *παρέπλαγξεν δὲ νόημα, and caused their mind to wander.* —— *οἱ δ'.... ἀλλοτρίοισιν, "they laughed now with strange jaws*, i. e. *immoderately* (they spared their jaws in laughing as little as though they belonged to others); or, *with distorted countenance."* Crusius. The latter I take to be the true meaning. They distorted their countenance while laughing, so that they looked like other persons than themselves. —— *αἱμοφόρυκτα δὲ δὴ κρέα ἤσθιον*, i. e. they ate with voracious appetite the raw flesh yet dripping with blood.

351-357. This terrific scene has been aptly compared with the feast of Belshazzar, the only *morceau de l'antiquité*, says D. Monthel., which can inspire an emotion more strong or a terror more profound. It was in prophetic vision (a kind of *second sight*), that Theoclymenus saw these direful images of the destruction of the suitors.

362. *ἐπεὶ τάδε νυκτὶ ἔοικε.* Eurymachus alludes to the darkness in which Theoclymenus said (vs. 351-2) that the suitors were involved. The answer of the seer to this gibe of Eurymachus, is that of one who is solemnly impressed with the truth, that the suitors were about to be visited with some overwhelming calamity. The dignity of his reply forms a fine contrast with the flippant and insulting speech of Eurymachus, and his withdrawal (v. 371) was not only a solemn attestation on his part, that it was unsafe to remain any longer with these heaven-denounced men, but left the scene of the approaching conflict open and free to the parties, who were soon to meet in deadly strife.

374-380. *ξείνοις*, i. e. Ulysses and Theoclymenus. —— *οἷον.... ἀλήτην, what a hungry vagabond you have here.* While uttering this, he may be supposed to point to Ulysses, who remained in the palace. —— *αὖτως, merely, nothing else but.* —— *ἄλλος*, refers to Theoclymenus.

382-383. The cool barbarity of this advice, and its violation of all the laws of hospitality, is worthy of the impious band who are now doomed by the gods to a speedy and dreadful end.

385-390. *δέγμενος—ὁππότε, waiting for the time when.* —— *γελοίωντες, laughing* and uttering their jokes.

392-393. *δόρπον.... οἷον.* The order is: *οὐκ ἄν πως ἄλλο* (sc. *δόρπον*) *γένοιτο ἀχαρίστερον δόρπου, οἷον κ. τ. λ., there could by no means be a feast more disagreeable* (to the suitors) *than the one which the goddess and the heroic man were about to make.*

ODYSSEY XXI.

3-4. *πολιόν τε σίδηρον,* i. e. *τοὺς πελέκεας,* 19. 573. —— *ἀείθλιε* and *ἀρχήν* are in apposition with *τόξον* and *σίδηρον,* denoting the object or purpose of these instruments. K. § 266. R. 2. —— *φόνου ἀρχὴν* refers not to the design of Penelope, but to that of Minerva.

6-7. *παχείῃ, fat, fleshy* as opposed to *lean,* and hence it became an epithet of beauty. —— *ἐλέφαντος* is the genitive of material. S. § 189.

11-17. *παλίντονον, that which can be drawn back, flexible, elastic.* Some render *παλίντονον τόξον, the unstrung bow;* others with Eustath. a bow which has a repeated curvature, i. e. one which is bent at both ends. —— *τώ,* i. e. Ulysses and Iphitus. —— *ξυμβλήτην ἀλλήλοιϊν, met each other.* —— *μετὰ χρεῖος, after a debt.* —— *τό ῥά οἱ πᾶς δῆμος ὄφελλεν.* It was a public debt, which was due from the Messenians.

21-28. *ἐξεσίην.... ἦλθεν, he came a long distance on an embassy.* —— *γέροντες, old men,* chiefs, who with the kings decided judicial causes and matters of public interest. —— *φόνος καὶ μοῖρα.* A hendiadys. —— *φῶθ' Ἡρακλῆα, the hero Hercules.* *φῶθ'* is here employed for the sake of emphasis. —— *μίν,* i. e. Iphitus. *ξεῖνον* to Hercules. —— *τρέπεζαν,* sc. *ξενίην, the table* which he had spread for his guest.

29-41. *καὶ αὐτόν, him also,* i. e. Iphitus. —— *τὰς ἐρέων, in his search for these.* —— *μέγας* in the use of the bow. Schol.: *ἐπὶ τοξικῇ.* —— *προκηδέος, careful, attentive.* Voss: *intimate.* —— *οὐδὲ τραπέζῃ γνώτην ἀλλήλων,* i. e. they never enjoyed each other's hospitality. —— *τὸ δ'* refers to *τόξον.* —— *κίσκετ'* for *ἔκειτο,* an iterative form of the imperfect of *κεῖμαι.* See Butt. Ir. Verbs, p. 143. —— *ἧς ἐπὶ γαίῃς, in*

his own land. He amused himself with the bow in Ithaca, but did not carry it to the Trojan war.

42–45 θάλαμον τόν, i. e. the chamber spoken of in v. 8, supra. —— θύρας—φαεινάς, "*foras splendidas* fortasse auro." Bothe. Cf. 7. 88.

48–54. ἤϋτε ταῦρος, sc. βραχών. —— ὀρεξαμένη, *stretching herself forward*, reaching with her hand. The bow was so elevated, as it hung on the peg, that she had to reach up in order to take it down.

68–73. δῶμα depends upon ἐσθιέμεν. —— ἐμμενὲς αἰεί, *always continually.* An emphatic fulness of expression. —— οὐδέ τιν'.... ἐδύνασθε, "*you could not make any other pretext for your undertaking.*" Voss. Some explain μύθον as Æol. for μόθου, noise, *confusion.* —— ἀλλ' ἐμὲ ἱέμενοι γῆμαι. The regular construction would be: ἀλλὰ τὸ ἐμὲ ἵεσθαι γῆμαι. The anacoluthon is highly expressive of the excited state of the speaker's mind. ἀλλὰ = πλὴν or εἰ μή. —— φαίνετ', *has arisen.* —— ἄεθλον about marrying Penelope. Clarke understands by ἄεθλον the contest of the bow, which the queen was about to propose.

85–93. ἐφημέρια φρονέοντες, *solicitous for the present* = regardless of the future. —— ἀκέων δαίνυσθε, *feast in silence.* ἀκέων is here taken adverbially. —— τόξα. Schol.: νῦν τὴν σύμπασαν σπουδήν. —— ἀάατον. The exegesis of this word is quite various. Butt. (Lexil. No. 1) explains it, *inviolable*, and ἄεθλον ἀάατον he interprets, *an honorable, distinguished contest, one not to be despised* or *treated slightingly.* Passow explains it: *a contest whose result is decisive.* Schneid., and after him Bothe: *harmless*, as opposed to a combat of life and death. Voss: *fearful.* Of these various interpretations I prefer Buttmann's, inasmuch as it does no violence to the etymology of the word, and harmonizes with the scope of the passage, which is that these ἀγῳνῶται, should not interfere with a contest so honorable, as to be decided by men who were far their superiors. —— οὐ γὰρ ὄΐω introduces a reason why the contest was ἀάατον, viz., the anticipated difficulty of bending the bow. —— μέτα for μέτεστι. —— τοῖος, i. e. so strong.

98–100. ἤτοι here introduces an antithesis to the preceding proposition, and is equivalent to καίτοι, *although.* Cf. Nagelsb. Excurs. 2. p. 185. —— ποτ', *once, on a certain time.* Reference is had to the blow with the footstool which Antinous inflicted upon Ulysses (17. 409, seq.) —— ἥμενος at the feast. —— ὤρνυε, *endeavoured to excite.* Cf. Butt. § 137. N. 10.

102–117. The proposed contest of the bow must have inspired both Ulysses and Telemachus with hopes, that it would somehow turn to their advantage. The father prudently restrains his joy; but the son, less practised in governing his feelings, bursts out into laughter, wisely attributing it, however, to what his mother had said in respect to her

marriage with the suitor who should be successful in the approaching trial. —— *οἵη .... γυνή*, i. e. *γυνὴ* (in apposition with *ἄεθλον*), *οἵη νῦν οὐκ ἔστιν*. So Crusius. —— *Ἀχαϊάδα γαῖαν*, i. e. Iasian Argos. Cf. 18. 246. —— *Πύλου*, *Ἄργεος* and *Μυκήνης* are genitives of place *where*. K. § 273. 4. a; S. § 193. —— *κὲν—πειρησαίμην* expresses a wish: *I would try* = I wish to try. K. § 259. 3. d. —— *σιδήρου*. Schol. *τῶν πελέκεων*. —— *ὅτ'—λελοίμην*. When the principal clause takes the optative, it is also used in the subordinate clause commencing with *ὅτι*, inasmuch as it is a case merely supposed, in continuation of the idea contained in the primary clause. Cf. Mt. § 521. N. 2. —— *οἷός τ' ἤδη—ἀνελέσθαι, able now to bear away*. This sentence is connected in sense with v. 114.

119–129. *ὀρθὸς ἀναΐξας, leaping up, suddenly rising up*. —— *ἀμφὶ δὲ γαῖαν ἔναξε, and round about he stamped down the earth*, in order that the rings might be kept firmly in their place. —— *πάρος .... ὀπώπει*. Telemachus was a mere child when Ulysses departed to Troy, and therefore had never seen the rings before this time. It was not a little surprising, therefore, that he should know so well how to arrange them for the trial. —— *μίν*, i. e. the bow. —— *ἐρύσσεσθαι, to draw it home to himself*, for which sense of the middle voice, cf. Butt. Lexil. No. 53. —— v. 128 contains an apodosis, of which the next verse is the protasis. The poet takes this occasion to praise Telemachus, by telling what he could have done had his father permitted him. As the suitors tried in vain to string the bow (see N. on v. 409), the strength and skill of Telemachus is thus shown to be superior to theirs, and inferior only to that of his father.

131–135. *ἔπειτα, hereafter*, as formerly when a boy. —— *νεώτερος, too young*. —— *ἀλλ' ἄγεθ' κ. τ. λ.* He feignedly speaks like one caring little, after his own failure, who bends the bow and receives the prize.

142–150. *χώρου*. The genitive marks the point whence the action commences. —— *οἰνοχοεύει*, sc. *ὁ οἰνοχόος*. —— *μυχοίτατος* is employed here for an adverb of place, and is equivalent to *ἐν μυχοιτάτῳ*. —— *κάμε χεῖρας, he wearied his hands* = his hands became weary.

155–157. *ἁμαρτεῖν, to fail of* securing the prize, viz., the hand of Penelope. —— *νῦν μέν τις κ. τ. λ.* The suitors who had not yet tried the bow, fondly indulged the hope, each that he should succeed and win Penelope. But, says Leiodes sarcastically, when he shall try the bow or even look at it (i. e. examine it), then let him woo some other noble lady of the Greeks, i. e. let him at once, before trial, dismiss all hopes of obtaining thus the hand of Penelope.

172–177. *τοῖον—οἷόν τε φυτῆρα βιοῦ, such a one as to be able to bend the bow*; literally, *as to be a drawer of the bow*. —— *τανύοντα*,

will stretch. Butt. § 114. p. 302. —— *δίφρον* for those to sit upon, who were warming and rubbing the bow. —— *στάτος* is dissyllabic by synizesis.

185–195. *πολλὸν δὲ βίης ἐπιδευέες ἦσαν, for they were much deficient in strength*, such as was requisite to bend the bow. For the construction of *βίης*, cf. S. § 181. 1. —— *ἔτ' ἐπεῖχε, still delayed, held back* from making the trial. Some incorrectly render *ἐπεῖχε, held on, persisted.* —— *ὁμαρτήσαντες* = *ἅμαρτῃ, at the same time, together.* —— *ποῖοί κ' εἶτ'* (for *εἴητε*) *Ὀδυσῆϊ ἀμυνέμεν, what sort of men would you be to defend Ulysses.* *ἀμυνέμεν* depends on *ποῖοι.* Cf. S. § 219. N. 2.

207–217. *ὅδ', here present, en! adsum.* —— *ὡς .... δμώων, how that you were the only servants to whom I came, who longed for my return;* literally, *how I came to you alone of the servants, longing for my return.* —— *οὔ τευ*, i. e. *οὔ τινος.* —— *καί μοι .... ἔσεσθον, and you shall afterwards be companions and brothers of my Telemachus.* In consequence of the disparity of the ages of these servants and Telemachus, Bothe would change the reading to *καί μοι ἔπειτα Τηλεμάχῳ ἑτέρῳ τε, κασιγνητοί τε, ἔσεσθον, et mihi postea et alteri Telemachi, et fratres, eritis.* This, however, is taking too unwarrantable a liberty with the text, and one which does not, in my judgment, improve the sense of the passage as it usually stands. —— *εἰ δ', ἄγε δή, but if* (you still are in doubt) *come now.*

231–241. *σῆμα, sign* of the attack upon the suitors. —— *ἄλλοι μὲν γὰρ πάντες—οὐκ, none of all the rest.* —— *ἐάσουσιν* is trissyllabic by synizesis. —— *προβλώσκειν.* Schol. *προϊέναι ἔξω.* The infinitive here supplies the place of the 3 pers. imperative.

249–255. *ἄχος*, sc. *ἐστί.* —— *περὶ τ' αὐτοῦ*, i. e. *περὶ ἐμαυτοῦ.* —— *γάμου* is the genitive of cause. K. § 271. 1. c; S. § 187. 1. —— *ἀλλ' εἰ δή*, sc. *ὀδύρομαι* from v. 250. *εἰ δή, if really* = if as a matter of fact. —— *ἀντιθέου.* This epithet has not here any peculiar emphasis, as Eustath. and after him Dacier suppose, inasmuch as it is not the object of Eurymachus to solace his grief by referring to the superior strength of Ulysses, but simply to declare the cause of his sorrow. —— *δέ, for* —— *ἐσσομένοισι πυθέσθαι.* Cf. 3. 204.

257–260. *οὕτως, thus*, i. e. that no one can bend the bow. —— *νοέεις δὲ καὶ αὐτός.* "Formula modeste reprehendi." Bothe. —— *ἑορτῇ—ἁγνῇ, holy feast.* —— *τοῖο θεοῖο*, i. e. Apollo, who might be disposed to resent this trial made on a day devoted to his worship, and withhold the aid which as god of archery he would otherwise bestow. Clarke thinks that this was a pretence on the part of Antinous, to avoid the trial in which he had reason to expect a failure similar to that of his companions. —— *εἴ κ' εἰῶμεν.* The apodosis *καλῶς ἔχοι* is usually supplied

278–279. καὶ τοῦτο ἔπος, *this word also* as that which he spoke before (v. 176, seq.). —— ἐπιτρέψαι δὲ θεοῖσιν, *and leave it* (i. e. the contest) *to the gods.* The next verse is epexegetical of this.

289–294. οὐκ ἀγαπᾷς, *are you not contented?* —— ᾗ = ὅτι. —— ὑπερφιάλοισι. The application of this epithet to the suitors by Antinous himself, as Butt. (Lexil. No. 102) well remarks, frees the word from every thing of a reproachful tendency, unless when joined to a noun which is expressive of something odious. Bothe, however, supposes Antinous to employ an expression, which he knew to be reproachfully given by the people to the suitors, out of contempt of public opinion. Crusius renders ὑπερφιάλοισι μεθ' ἡμῖν, *amongst us haughty ones.* —— οὐδέ τις ἄλλος.... ἀκούει, i. e. the honor of remaining with the suitors is shared with you by no one of the other vagrants. —— τρώει. Schol. βλάπτει. Reference probably is had to mental injury. —— χανδόν, *with a gaping mouth*, i. e. greedily, to excess.

296. ἄασ'. "By means of the phrase ἀᾶσαι φρένας (see v. 296), *to injure the understanding, render foolish, stupify*, the original idea of ἀᾶσαι was transferred to the mind, so that when the context led that way, it gave the same idea when standing alone as when joined with φρένας, still always with a decided reference to some harm or injury arising from that state of mind." Butt. Lexil. No. 2.

299–304. ἥρωας, i. e. the Lapithæ. —— ἄχος, *grief* accompanied with indignation. —— ἀμήσαντες, *having cut off;* literally, *having collected* or *gathered*, as a reaper gathers the sheaves of harvest, and hence the idea of *reaping* or *mowing.* —— ὁ δέ, i. e. Eurytion. —— φρεσὶν ᾖσιν ἀασθείς. See N. on v. 296. —— ὀχέων = φέρων. —— ἀεσίφρονι θυμῷ, *with a frantic mind.* The regular grammatical form, according to Buttmann, is ἀασίφρων. Cf. N. on ἀᾶσαι φρένας, v. 296. —— οἷ τ' αὐτῷ = ἑαυτῷ. —— εὕρετο, i. e. *he brought.*

306–310. οὐ γάρ τεν ἐπητύος ἀντιβολήσεις, *you will meet with no favor* (laudem, Ernesti). ἀντιβολέω is commonly constructed with the dative. —— τέ, μηδ'. When a negative clause is joined to a positive, τέ in the first clause may be followed by οὐδέ or μηδέ in the second.

314–319. ἔλπεαι, *do you think?* —— βίῃφί τε ᾖφι, *and in his strength.* Cf. S. §§ 31. N. 3; 67. —— θήσεσθαι = ποιήσεσθαι. —— τοῦγ' εἵνεκα, i. e. through fear that I shall wed the stranger. These words qualify θυμὸν ἀχεύων. —— οὐδέ—οὐδέ, *not at all.*

324–328. κακώτερος, *an inferior.* —— διὰ δ' ἧκε (= διέπεμψε) σιδήρου, *and sent* (the arrow) *through the iron.*

330–334. These lines contain one of the mort severe, just and well-deserved reproofs to be found in the whole Odyssey. Cowper has finely rendered them:

"No fair report, Eurymachus, attends
Their names, or can, who, riotous as ye,
The house dishonor, and consume the wealth
Of such a chief. Why shame ye thus yourselves?"

In respect, however, to the clause τί δ' ἐλέγχεα ταῦτα τίθεσθε, the idea seems to be: *why do you consider it a disgrace* that the stranger should bend the bow. This harmonizes with what follows, in which the race and personal accomplishments of the stranger are praised.

344-349. τόξον depends upon δόμεναι and ἀρνήσασθαι. —— κρείσσων, *has more power, a better right.* —— τόξα φέρεσθαι as a present.

354. The dreadful slaughter being now about to commence, the poet with great art and delicacy removes Penelope from the scene, and thus leaves the arena clear for the final and decisive combat.

362-374. πῇ δή, *where now.* —— ἀμέγαρτε, *good for nothing.* —— πλαγκτέ, *crazy fellow.* —— σ'—κατέδονται, *shall devour you* slain by us. —— οἷον ἀπ' ἀνθρώπων, *remote from men.* —— ἱλήκῃσι, Epic perf subj. of ἵλαμαι, with signification of the present. —— αὐτῷ ἐνὶ χώρῳ, *in the same place* where it lay when he took it up to bear it to Ulysses. —— οὐκ εὖ, *not well*, i. e. not with advantage to yourself. —— πιθήσεις, a new future from ἔπιθον, 2 aor. of πείθω. —— αἴ γάρ, *for if.* —— τῷ, *then.* The protasis is contained in the two preceding verses.

376-380. ἡδὺ γέλασσαν, *laughed pleasantly, heartily.* —— καὶ δὴ .... Τηλεμάχῳ, *ceased to be angry with him* (i. e. Eumæus) *for the sake of Telemachus*, i. e. on account of what he had just said. Telemachus had chided the disobedience of Eumæus in such severe terms, that it excited the mirth of the suitors, and in this temporary fit of good humor the swine-herd was permitted to convey the bow to Ulysses. It will be seen in this and numerous other places, with what judgment and skill the poet has woven his incidents together, so that every thing is made to take place in the most natural order.

381. Eumæus did not know that his master had become known to Euryclea, and hence, in order to keep the secret, he issues the command of Ulysses (v. 235) in the name of Telemachus.

391-397. βύβλινον, *made from the bark of the byblus.* —— μὴ κέρα ἶπες ἔδοιεν, to see (cf. N. on 1. 379) *whether worms had eaten the bow.* The bow was made of horn, like the one belonging to Pandarus (Il. 4. 105, seq.). Barnes refers τὰ κέρα to the two extremities. —— ἦ .... τόξων, *he is indeed some connoisseur, and is skilled in bows.* Some render ἐπίκλοπος, *a stealer*, but as Ernesti remarks, it is rather to be taken in the sense of *callidus*.

402. τοσσοῦτον ὀνήσιος ἀντιάσειεν. Butt. (Lexil. No. 22) makes τοσσοῦτον = ὅς, and constructs ὀνήσιος with ἀντιάσειεν. S. § 178. 2. As

it respects the general idea of the passage, so confident is the speaker that the stranger cannot bend the bow, that he wishes his (i. e. the beggar's) enjoyment of gain (alluding to the idea expressed in ἢ ὄφ' ἐφορμᾶται ποιησέμεν, v. 399) corresponded to his ability to succeed with the bow · or, in a word, that he had no better prospects of gain than of bending the bow.

405-409. τόξον ἐβάστασε, *bore the bow* = had taken the bow in his hands. —— ὡς ἄρ' ἄιερ κ. τ. λ. It should be borne in mind, that the object hitherto had been to string the bow, i. e. to fasten the bowstring on the opposite end of the bow. It had remained unstrung for twenty years, and being made of tough horn did not easily yield to an effort to bend it for stringing. After Ulysses had strung it, he twanged the bow, in order to make trial of its strength and elasticity.

417-422. γυμνός, i. e. taken out of the quiver. —— Ἀχαιοί, i. e. the suitors. —— πήχει, *middle* of the bow. —— ἐκ—καθήμενος. Constructio prægnans (K. § 300. 3): *sitting in and shooting from his seat.* It shows the strength and skill of the archer, that he sat while he discharged his arrow. —— στειλειῆς. The arrow was to be shot through the στειλειή or hole of the axes, in which the handle was inserted.

428. νῦν δ' ὤρη κ. τ. λ. The object of these words seems to have been to divert the attention of the suitors from Telemachus, who, in obedience to a sign from his father, was seizing a spear to join in the approaching conflict. "It may be questioned if there be a passage, either in ancient or modern tragedy, so truly terrible as this seeming levity of Ulysses, in the moment when he was going to begin the slaughter." Notes to Cowper's Translation.

ODYSSEY XXII.

1-4. γυμνώθη ῥακέων, *was made naked of his rags* = freed himself of his ragged garment. He did this in order to give full play to his limbs in the approaching struggle. Cf. 18. 66. —— ἅλτο δ' ἐπὶ μέγαν οὐδόν. His object was two-fold: to prevent the suitors from escaping through the door (cf. v. 76), and by occupying the threshold, which served as a kind of pass, to keep himself from being surrounded. ——

ταχέας δ' ἐκχεύαι κ. τ. λ. He could reach his arrows thus with more facility than though they were in his quiver.

5–6. ἀάατος. If the interpretation of Voss (cf. N. on 21. 91) is correct, this word is here used ironically. However that may be, it seems to be a sarcastic repetition of what Antinous had said, l. c. —— νῦν αὖτε κ. τ. λ. As he spoke these words he was probably directing his arrow against Antinous.

8–19. ἰθύνετο is taken actively, *he directed.* —— καὶ δή, *and already.* —— ἀνδράσι δαιτυμόνεσσιν, *men who are feasting, revellers, banqueters.* Nothing could have been more unexpected to the suitors, than that their feast should be interrupted by an assault made upon them by a single person, and that too a poor old mendicant. —— ἐπισχόμενος, *aiming.* —— The old interpreters explain it by ἐπιλαβόμενος. It is probable that the arrows were poisoned ones (cf. 1. 261), and hence the speedy death which followed the flight of each one. —— οἷο for οἷ. S. § 64. N. 2.

25. Ulysses and Telemachus had removed all the weapons, so that there was neither spear nor shield left for any of the suitors. See 19. 31.

27–33. κακῶς, *evilly, unluckily* for yourself. —— ἴσκεν ἕκαστος ἀνήρ, *each man conjectured, labored under a mistake,* did not know the true state of the case. Cf. Soph. Gr. Verbs, p. 165. Buttmann thinks that ἴσκε should be substituted for ἴσκεν, as the true reading. Cf. N. on 19. 203. —— ὡς .... ἐφῆπτο, *how the limits of destruction* (= utter destruction) *hung over them even all.*

38. αὐτοῦ (=ἐμαυτοῦ) ζώοντος .... γυναῖκα, *and wooed my wife while I myself was alive.*

48–59. κεῖται, *he lies* dead. —— ἄλλα, *other things* even worse. His design upon the kingdom of the absent Ulysses, and his meditated slaughter of Telemachus, were far more reprehensible than his wooing the queen. —— ἀρεσσάμενοι—ὅσσα τοι ἐκπέποται καὶ ἐδήδοται, *having made good to you in return whatever has been drunk and eaten.* ἐδήδοται, Epic perf. pass. of ἐσθίω. —— πρὶν δ', *but before,* i. e. previous to your full remuneration.

60–67. Ulysses sternly rejected all terms with the suitors, urged on by his wrongs to vengeance, and wisely determining to rid his kingdom of these wicked men. —— ἀλλὰ .... οἴομαι. The order is: ἀλλὰ οὐκ οἴομαί τινα φεύξεσθαι.

70–78. ἀνὴρ ὅδε and οὗτος ἀνὴρ (v. 78) are expressions of contempt, like the Latin *iste.* —— ἐπὶ .... ἀθρόοι, *let us all rush together upon him;* literally, *hold together against him.* —— εἴ κέ μιν οὐδοῦ ἀπώσομεν, trying *if we may push him from the threshold.* —— ἤλθομεν δ'

ἔνα ἄστυ after we have dislodged him from the threshold, so that we may obtain egress from the palace. ἔλθωμεν—γένοιτο. In exhortations, the subjunctive is used in the first person, and the optative in the second and third. S. §§ 215. 1; 217. 4.

96–98. ὁ δέ. The pronoun is employed here to mark emphatically the identity of the subject. —— εἵρυτο, pluperf. mid. of εἴρυω, *he had drawn.* —— μὲν....βαλών, *Telemachus hit him first* (i. e. before he could rush on Ulysses) *behind.* μὲν depends on βαλών. —— Crusius rightly takes προπρηνεῖ τύψας in the sense of *striking with the bent sword*, in distinction from *thrusting with the point.*

103–106. αὐτός τ' ἀμφιβαλεῦμαι ἰών, *and I myself will go and put on armor.* ἀμφιβαλεῦμαι (sc. τεύχεα, cf. v. 148 infra) for ἀμφιβαλοῦμαι. Mt. § 206. 5. —— τετευχῆσθαι, *to be armed* (Sophocles: *to arm ourselves*). This perfect, which is only found here, is derived, according to Butt. (Ir. Verbs, p. 237), from τεύχεα. Sophocles refers it to. ΤΕΥΧΕΩ (τεῦχος). —— ἀμύνεσθαι serves to explain the object or purpose of μοὶ—πάρ' (=πάρεισιν) ὀϊστοί. S. § 219. 2.

113–120. αὐτὸς δ' refers to Telemachus. —— The accusative of the person (S. § 165. 1) in δύσετο χαλκὸν and δυσάσθην τεύχεα, is contained in the reflexive signification of the verb. Cf. S. § 207. 1. —— ὣς δ' αὔτως, *thus also, in like manner.* —— ὄφρα—τόφρα, *as long as—so long.* While Telemachus and the two servants were arming themselves, Ulysses kept discharging his arrows at the suitors. —— ἕνα γ' αἰεὶ—βάλλε. Every arrow took effect. Cf. Xen. Anab. 3. 4. § 15. —— λίπον—ἄνακτα, *failed the king.* He had shot away all his arrows. —— τόξον μὲν πρὸς κ. τ. λ. It shows how terror-stricken the suitors were, that they did not rush upon Ulysses while he was arming himself, inasmuch as Telemachus and the two servants could have opposed no effectual resistance to an assault like that conducted by Eurymachus (v. 70, seq.).

126–136. ὀρσοθύρη, *lofty door.* Cowper: *postern.* The situation of this door is difficult to be ascertained. It is probable that there were two postern doors, besides the main gate-way where Ulysses stood, the one leading to the court-yard and thence to the street, the other leading to the chamber, where was contained the armor. Agelaus refers to the former of these doors, at which the swine-herd kept guard. The other postern leading to the armory was left unguarded, through some oversight, or because no danger was apprehended from that quarter. —— ἀν' ὀρσοθύρην, *up to the lofty gate.* ἀνὰ indicates, says Kühner, a direction to a higher place, and forms the strongest contrast to κατὰ with the accusative. —— λαοῖσι in the town, who were ignorant of the dreadful carnage which was taking place in the palace.

137. *καλὰ θύρετρα* which Philœtius had secured (21. 391) At the entrance-way of this gate Ulysses stood, and had Melanthius attempted to pass through the postern guarded by Eumæus, and which was very near (*ἄγχι αἰνῶς*) the main door, the hero could easily have assisted the swine-herd in repelling him. The difficulty of forcing a passage through this private door was enhanced by the probable fact, that it was at some height (cf. *ἀν' ὀρσοθύρην*, v. 132) above the floor. —— *στόμα λαύρης, the entrance of the narrow passage*, the passage-way through the postern.

143–149. *ἀνὰ ῥῶγας, through the openings.* Crusius says that Wiedasch correctly translates *ῥῶγας*: *the galleries of the dwelling.* Col. Mure thinks it should be rendered, *crevices of the roof*, and remarks that light is thrown upon this passage by the structure of the modern Greek houses, "the inner walls of which are so constructed as not to reach the beams, which slope from above, but are merely of height sufficient to prevent free access to the public from the portico, leaving a sufficient space between their upper extremity and the common roof of the building for any one, who might be disposed, to squeeze his person into the interior." —— *δώδεκα μὲν σάκε' ἕξεις.* He brought these going and returning several times. As this took place while Ulysses was yet discharging his arrows (cf. v. 134), it might easily escape his notice, until quite a number of weapons were brought in. This transaction serves to enhance the perfidy of Melanthius, who in addition to the insults which he heaped upon his master when in disguise, now assists the suitors against him, after he has openly declared himself. It also adds to the glory of Ulysses and his companions, that they over came so many men in arms. *μέγα δ'* (*for*) *αὐτῷ φαίνετο ἔργον*, i. e. it now seemed difficult to maintain the conflict against such fearful odds.

151–159. *γυναικῶν* depends on *τίς*. —— *νῶϊν* limits *ἐποτρύνει.* —— *τόδε* is the accusative synecdochical. —— *κάλλιπον, left it* (i. e. the door) open. This oversight took place when Telemachus brought arms (v. 110) from the chamber for his father and associates. —— *ἀμείνων*, i. e. more watchful, attentive. —— *τόν περ οἴω, whom I very much* (*περ*) *think* has done this.

165–177. *κεῖνος—ἀΐδηλος ἀνήρ, that pernicious man = that wretch.* —— *ὃν ὀϊόμεθ' αὐτοί, whom we ourselves suspected* (cf. v. 159). —— *μάλα περ μεμαῶτας, although they are very eager, fierce.* —— Bothe brackets v. 174, for reasons too lengthy to be here inserted. It is not to be denied, that the common reading and interpretation, *fasten the doors behind you* (*σανίδας δ' ἐνδῆσαι ὄπισθεν*)—as if two armed men had any thing to fear while securing Melanthius, the suitors shut up and contending for their lives, the servants flying in consternation one

way and another, and the women locked up in their apartments—is exceedingly doubtful, and unless we adopt the suggestion of Crusius, that *σανίδας δ' ἐκδῆσαι = ἐπὶ δεσμὸν ἰέναι* (21. 241), it is best with Bothe to regard it as spurious. —— *σειρὴν.... πειρήναντε, binding a twisted chain from (= to) him*, i. e. Melanthius. —— *κίον' ἄν'* i. e. *ἀνὰ κίονα* —— *δηθά, for a long time.*

179–190. *λαθέτην.... ἐόντα, and they were unperceived by him* (i. e Melanthius) *being* within. He was so wholly absorbed in his search for arms, that his captors came upon him unawares. —— *μένοντε, awaiting* his egress from the chamber. —— *κουρίξ, by the hair.* S. § 119. 5. —— *ἐν δαπέδῳ δὲ χαμαὶ βάλον.* They did this in order to bind him the more easily. —— *εὖ.... διαμπερές, having turned them entirely back* behind him. After his hands and feet were bound together he was suspended by a cord to a lofty column, and thus in this painful position he was left swinging, until he was brought forth for the horrible mutilation detailed in vs. 474–477.

196–199. *εὐνῇ.... ἔοικεν* (sc. *καταλέξασθαι*), *lying down upon a soft bed as it becomes you.* This is spoken in the most bitter irony. —— *οὐδὲ σίγ' ἠριγένεια κ. τ. λ.* Eumæus tauntingly alludes to the assiduity and promptness, with which Melanthius administered to the wants of the suitors, telling him that now the morning beams will not escape him (i. e. that there will be no danger of his over-sleeping), when he drives his goats to the palace for the entertainment of the suitors. Nothing can be more natural or finely conceived than this exultation of the swine-herd over his fallen enemy.

203. *μένος πνείοντες, breathing strength*, i. e. animated with courage. Cf. Milton's Paradise Lost, Book 2. 697:

> "———————— and breath'st defiance here and scorn,
> Where I reign king, ————————"

See also Acts 9. 1. The expression is founded upon the well-known fact, that when men are under the influence of strong emotions, they breathe with quickness and vehemence, and hence in metaphorical language, they are said to breathe out anger, rage, threats, defiance, or whatever passion or feeling has taken possession of their breasts.

210. *ὀϊόμενος λαοσσόον ἔμμεν Ἀθήνην, suspecting that it was Minerva the exciter of the people.* The sudden appearance of this new auxiliary at this most important crisis, together with a remembrance of the promise of Minerva, that she would not be absent from the fight (16. 170), left little doubt in the mind of Ulysses, who Mentor really was. It was right, however, for Ulysses to address her in terms befitting her assumed appearance.

216–223. *κτείομεν* (with synizesis) Epic for *κτῶμεν*, 2 aor. subj. of *κτείνω*. —— *ἐν δὲ σὺ τοῖσιν* = *σὺ δὲ ἐν τοῖσιν*. —— *οἷα* = *ὅτι τοῖα*. —— *πράστι*, a Homeric form for *πάρηστι*. —— *ἐπὴν*...*χαλκῷ*, = *when we have slain you*. *ὑμέων βίας* = *ὑμᾶς*. —— *τοῖσιν* (i. e. *κτήμασιν*) *Ὀδυσσῆος μεταμίξομεν*, i. e. we will confiscate your possessions as we shall the possessions of Ulysses. —— The threat in vs. 22–3, is probably of the same general nature as the one uttered in 18. 84. Cf. 3. 270.

227–235. *οἵη ὅτ'*, *such as when*, or, more fully, *such as it was when*. —— *ὀλοφύρεαι πῶς—ἄλκιμος εἶναι*, literally, *how do you lament to be brave*, i. e. mourn your want of strength. Reference is had to the imploring cry for help which Ulysses addressed to Mentor (i. e. Minerva), v. 208. —— *ἀλλ' ἄγε*.... *ἵστασο*. This is not to be considered as a direction to Ulysses to leave the advantageous position which he occupied, but simply to regard himself as under the protection of his friend. —— *οἷος ἀποτίνειν*. Cf. 14. 491.

236–239. *ἑτεραλκέα*. Schol. *ἑτέρῳ φέρουσα ἀλκήν*. The word is used of strength or power which manifestly inclines to one side; hence *ἑτεραλκέα νίκην*, *decisive victory*.

249–259. *κενά*, *vain* as to any real assistance. —— *οἱ δ' οἶοι λείπονται*, *and they are left alone*, i. e. they have no additional aid. —— *τὰ δὲ πάντα* refers to the javelins (*δούρατα*, v. 251) which had just been cast. —— *μελίη*. So the spear is frequently called, because the pole was oftentimes made of the stem of a young ash, deprived of its bark and polished.

262–270. *ἤδη*.... *ἀκοντίσαι*, *now indeed I would say* (= advise, direct) *that we also should hurl our spears into the throng of suitors*, i. e. where the suitors are most densely gathered together. On *κέν εἴπουμι*, see N. on 15. 449. —— *ὀδὰξ ἕλον*. A common expression of Homer to denote the agonies of death. —— *μνηστῆρες δ' ἀνεχώρησαν*. The slaughter of four of their bravest so terrified the rest of the suitors, that they retreated in dismay; whereas, had they all rushed forward upon Ulysses and his companions, who had now only four spears (four having just been thrown), and who at the first cast of these would have been defenceless, we can see no reason why they would not have speedily overpowered him. But a sense of guilt, as Ulysses himself intimates (v. 413), deprived them of all prudence and courage, and they fell an easy prey to the avenger.

287–293. *φιλοκέρτομε*, *lover of gibes*. —— *ἀντὶ ποδός*, *instead of the foot*. Cf. 20. 299. —— *Δαμαστορίδην* = *Agelaus*, who was the bravest of the suitors that remained. —— *αὐτοσχεδόν*, *very near*, i. e. in close conflict, hand to hand.

300–308. *αἰόλος*, *moving rapidly* one way and another, as is done

by the *gad-fly* (οἴστρος) and other flying insects. —— οἱ δ' in v. 302 refers to Ulysses and his companions, and is repeated by τοὶ in v. 307 infra. —— ταὶ μὲν ρ'... ἴενται, *which frightened from the clouds descend into the plain*, i. e., at sight of the vulture, the birds descend affrighted from the higher regions of the air to find protection in the plain below. Crusius translates: *the birds flying from the clouds flutter in the plain.* Some, following the Schol., give to νέφεα the signification *nets*, which is quite unnatural in this passage, since nothing would show to better advantage the terror with which the sight of the vulture inspired the birds, than for them to rush down from the region of the clouds to the surface of the earth; while, on the other hand, this beautiful idea would not only be lost by giving νέφεα the signification *nets*, but the comparison would be distracted and weakened by the introduction of two objects of fear to the birds, viz., the vulture and the nets. For the construction of νέφεα πτώσσουσαι, cf. S. § 163. 2. —— οἱ δὲ refers to the vultures. —— χαίρουσι.... ἄγρῃ. "Viri intelligendi pastores vel rustici spectantes illam quasi venationem et capturam delectantur hoc spectaculo." Ernesti. "Ponamus id, quod res latrat, ut ait Lucretius. χηρεῦσι δέ τ' ἀνέρες ἄγρης, *et viduantur homines captura.*" Bothe. This criticism is based on νέφεα taken in the sense of *nets*. The birds which would otherwise have been taken in the nets, being snatched up by the vultures, the men who set the snares are deprived of their prey. I prefer, however, with Crusius, the explanation of Ernesti.

316. κακῶν ἄπο χεῖρας ἔχεσθαι, *so as to restrain their hands from evil deeds.* S. § 180. 2.

322-325. ἀφήμεναι (= εὔξασθαι). This form, which Butt. (§ 114. p. 268) regards as an infin. act. aor. from the demand of the context (cf. Butt. Ir. Verbs, p. 29), occurs only in this place. Sophocles (Gr. Verbs, p. 96) makes it the pres. infin. Epic, as if from *ΑΦΗΜΙ*, like ἀήμεναι from ἄημι. —— νόστοιο τέλος = νόστον. —— τῷ οὐκ ἂν—προφύγοισθαι, *therefore you shall not escape.* S. § 217. 3. Mt. (§ 517. *Obs.* 5) writes προφύγῃσθε.

330-340. ἀλύσκαν was adopted by Wolf from the Lex. Apollon. and the Harl. MS. for the common reading ἀλύσκασε, the context evidently requiring the imperfect. His reading is followed by the best of the recent editors, and is approved by Buttmann. —— γούνων λίσσοιτο. A constructio prægnans for γούνων ἁπτόμενος λίσσοιτο. —— ποτὶ βωμόν. It was a common practice among the ancients for criminals, and those whose lives were in danger, to take refuge at the altar. Cf. 1 Kings 2. 28; Virg. Æn. 2. 523: "hæc ara tuebitur omnes." —— κατέθηκε χαμᾶζε, *he laid down, placed upon the ground.* The Schol. thinks that the bard used the harp, as an olive-branch borne by suppliants

But this is in face of the positive assertion of the text, that he laid down his harp between the mixer and the silver-studded throne on which he sat.

342. *αὐτός, he himself*, opposed to the *φόρμιγξ*.

377–385. *κατὰ δῶμα ποιήσομαι*, i. e. perform the work of slaughter and revenge which remains to be done. —— *κοῖλον ἐς αἰγιαλόν, upon the hollow shore*, i. e. the net was so large, that when brought to shore, it took in the compass of the whole bay. Modern nets are often used which are a half mile or more in length. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 823.

402–405. This is one of the most beautiful and spirited similes to be found in the whole Odyssey, and hardly yields to any in the Iliad. The picture of Ulysses among the slain, grim, terrible and bloody, like a lion stalking with fierce and gory front from the slaughter of an ox, is one replete with beauty and freshness, and such as only a master in the art of moral painting could have drawn.

408–412. *ὀλολύξαι, to shout for joy.* —— *ἐν θυμῷ*, i. e. *in silence.* —— *οὐχ ὅσιη, it is not lawful, right.*

417–418. Ulysses now asks for the information, which Euryclea was about to give him of her own accord (19. 497–8). Then such intelligence would have been out of place; but as action is now to be taken on the subject, he demands the information which he then refused.

424. *ἀναιδείης ἐπέβησαν*, i. e. "ad impudentiam processerunt, impudentes factæ sunt." Loewe.

444. *Ἀφροδίτης*. "Rem dicit, non deam." Bothe.

450. *ἀλλήλησιν ἑρείδουσαι.* There are various interpretations given to this passage. Crusius renders: *pressing one upon another*, i. e. quickly. Eustath. (cited by Crusius) interprets it: *turning towards each other*, so that one maid held the head, the other the feet of the dead. Bothe: *ἀλλήλῃσιν ἑρείδουσαι* est *ἑρείδουσαι εἰς ἀλλήλας, altera alteram urgentes*, quo citius odioso opere defungerentur, ut quæ postea se dimissum iri sperarent, nec mori. This agrees in substance with the explanation of Crusius, and is probably the true idea of the passage.

462. *καθαρῷ θανάτῳ, by an honorable death*, opposed to death by strangulation.

476. *μήδεα τ' ἐξέρυσαν* would have been *μήδεα δ' ἐξέρυσαν* had regard been paid to the preceding *μέν*, and had the propositions been represented as distinct from each other. As it respects the punishment of Melanthius, it is too revolting for the mind to dwell upon a single moment. Greatly would I rejoice had the passage never disgraced the pages of the Odyssey. There is no extenuating plea for the exercise

of such horrible and disgusting barbarity. "It always seems to me," says Coleridge, "to be a complete blot in the otherwise grand and interesting picture of the righteous triumph of Ulysses. It is in the true sense of the word *indecorous*."

ODYSSEY XXIII.

13-18. *χαλιφρονέοντα σαοφροσύνης ἐπέβησαν, have changed a simple-minded person to one of prudence;* literally, *have caused a thoughtless person to ascend to understanding.* For the construction of *σαοφροσύνης*, cf. N. on 2. 416. —— *σὺ—ἔβλαψαν*, i. e. have confused your mind, taken away your understanding. —— *παρέξ, falsely, away from the truth.* —— *τοιονδε*, sc. *ὕπνον.*

33-38. *περιπλέχθη* is used as a middle. —— *οἱ δ'—ἔμιμνον.* It seemed incredible to the queen, that one man should prevail over so numerous a band as were the suitors, who always remained together in the palace. To one who was unacquainted with the story as sung by the poet, it would indeed be an idle tale, that 108 men in the prime of life were vanquished and slain in open conflict by one, who without armor and in rags had just before received his pittance from their hands as a common beggar. The poet shows his wonderful invention in bringing about this result in so natural and credible a manner. —— *οἱ δ' αἰὲν = ὅτε οἱ ἄλλοι αἰέν.* For this expression of a coördinate thought in a coördinate form, cf. Jelf's Kühn. § 752. 1.

42. *ἔχον*, sc. *ἡμᾶς, nos continebat.* It will be recollected, that the women were ordered not to come forth from their apartment, but to remain in silence at their work. Cf. 20. 383-385.

78-84. *αὐτὰρ .... αὐτῆς, but I will pledge myself.* The thing waged is put in the genitive, referable to the genitive of price. Cf. K. § 275. 3. —— *εἴρυσθαι.* Hesych. reads *εἰρύσθαι*, and explains it by *εἰδέναι.* —— *ὅς = τοῦτον, ὅς.*

91-95. *κάτω ὁρόων.* Ulysses cast his eyes downward, in order to give his wife opportunity to scrutinize his features with more freedom than she could have done had he directed his gaze at her. —— *ποτιδέγμενος, waiting* to see *whether* (*εἴ*). —— *ἄνεω, in silence.* This word is written *ἄνεω* in every other place, where it is found in the Homeric

writings. Spitzner, however, rejects the ι subscript, and so Butt. (Lexil. No. 20), who also considers it an adverb following the analogy of adverbs in ω. —— *ὄψει.... ἐςίδεσκεν, at one time facing him she would fasten her eyes upon him;* literally, *look at him with her sight* (*ὄψει*). —— *ἄλλοτε δ' ἀγνώσασκε, and at other times she would not know him*, (by the force of the antithesis) *would not perceive him*, i. e. would turn away her eyes from beholding him. Crusius says, that *ἀγνώσασκε* is incorrectly written for *ἀγνώσασκε*. It is the aor. iterative for *ἀγνοήσασκε*. Nothing can be more graphic than this description o the doubt and hesitation, hope and fear, which agitated the bosom o Penelope, as she sat near him, who claimed to be her long absent hus band, and whom twenty years of toil and suffering had separated from her embrace.

109. *γνώσόμεθ' ἀλλήλων καὶ λώϊον.* Penelope means to say, that, however it might seem clear from present appearances that the stranger was her husband Ulysses, there were secret signs by which the evidence of his identity might be much more conclusively established. She refers of course to the construction of the bed with which she tried him (v. 181), and became convinced that he was her husband.

122. *τάδε σε φράζεσθαι ἄνωγα.* Ulysses had good reason to apprehend an attack from the numerous and powerful friends of the suitors, whom he had slain. He does not wait, therefore, to be recognized by his wife, whose doubts are a long time in being overcome, but wisely takes measures to deceive for a short season those who are without the palace, and conceal from them the slaughter of the suitors. In all this we see the man, who in wisdom and counsel was equal to Jupiter (*Διὶ μῆτιν ἀτάλαντος*, Il. 2. 169).

131-140. *χιτῶνας* other than you were arrayed in before. —— *ἡμῖν .... ὀρχηθμοῖο, let the divine bard* (*θεῖος ἀοιδὸς*) *lead the sportive dance for us.* *ἡμῖν* is the Dat. commodi. Cf. K. § 275. R. 1. —— *ὥς κέν τις φαίη κ.τ.λ.* As the night passed away and the suitors did not return to their lodging-places, many would come to the palace to inquire the reason of their absence. The sound of music and dancing would at once suggest, that the nuptials of the queen and some one of the suitors were celebrated, or that at least some great cause of joy and mirth existed in the palace. Thus the true situation of things would be for a time effectually concealed. —— *ἐγγυαλίξῃ, will suggest;* literally, *give into the hand.*

153. *ᾧ ἐνὶ οἴκῳ.* "Dixit *παθητικῶς, sua in domo*, a qua tam diu abfuit." Bothe.

157. *μείζονά τ' εἰςιδέειν καὶ πάσσονα.* Eustath. explains this by an ellipsis of *ὥστε εἶναι τὸν Ὀδυσσέα*; but such an ellipsis is quite unne

cessary, since τινὰ is the omitted subject of εἰςιδέειν: *taller and larger to look at.* Cf. S. § 219. N. 3. Bothe brackets vs. 157–162, as adding nothing to what is expressed in δέμας ἀθανάτοισιν ὅμοιος, v. 163.

174–178. δαιμόνι'. She returns *par pro pari, like for like.* —— ἐκτός. Bothe would read ἐντός, which would imply, that the bed had been previously removed from the bed-chamber and now was to be brought back again; the idea of which previous removal caused Ulysses to respond in the words which follow. This criticism of Bothe is worthy of consideration.

188–189. σῆμα, *a token.* —— κάμον = μετὰ καμάτου ἐποίησα. What interesting pictures of ancient simplicity of manners and industry dc we find in these early times, when kings and princes, were not only acquainted with agriculture and all the mechanical arts, but practised these useful employments, tilling their own ground (cf. 18. 366–375), preparing oftentimes their own food, (cf. 15. 322), and making, as we see in this passage, their own articles of furniture.

210–221. πέπνυσο, Epic 2 pres. sing. pluperf. of πνέω, with signification of the imperfect. Cf. Butt. Ir. Verbs, p. 216; Soph. Gr. Verbs, p. 220. —— νεῖν ἀγάσαντο—μένοντε—ταρπῆναι. If the leading verb by itself governs another case than the accusative, either that case or the accusative may accompany it, when the infinitive follows. Cf. Mt. § 537; Butt. § 142. N. 2; S. § 158. N. 4. —— τόδε (= ἕνεκα τούτου, Jelf's Kühn. § 849. 4) is an accusative synecdochical, and refers to σ' οὐ τὸ πρῶτον κ. τ. λ., in the next verse. —— ἀπάφοιτ', 2 aor. mid. opt. of ἀπαφίσκω, as active. —— ἀξέμεναι.... ἔμελλον, *would bring her home to her dear country,* i. e. if she had known what labors, woes and deaths would result from her crime. Penelope here extols prudence and forethought, by showing the happy results had Helen possessed these virtues.

228. ἔτι, *in addition* to other things which he gave me.

249. ἀλλ'.... ἔσται, *but there is yet behind* (ὄπισθεν, adv. of time) *an immeasurable labor.*

261–266. οἴω, *I think.* A parenthetic clause. —— οὔτι χέρειον. Cf. N. on 17. 176. With a truly feminine curiosity, Penelope urges her husband to tell her immediately the arduous labor, which he was directed by the soul of Tiresias to perform. —— τί τ' ἄρ', *wherefore now.* Ulysses is reluctant to give his wife the desired information, fearing that it would mar her present happiness, but he nevertheless yields to her request.

306–326. These verses contain a brief summary of the wanderings and toils of Ulysses, from the conclusion of the Trojan war until the time of his arrival in Ithaca. —— ὡς ἀπετίσατο ποινὴν ἑτάρων, *how he*

required satisfaction for his companions, i. e. avenged their loss. —— *Τηλέπυλον* (see N. on 10. 82) *Λαιστρυγονίην* = *Telepylus the city of the Læstrygonians*. Hence *οἵ* follows in the plural. —— *ἀδινάων, loud-voiced*. Some render this word: *assembled*, others, *numerous*. But if, as it would appear, there were but two Sirens (see the dual form *Σειρήνοιϊν*, 12. 52), these epithets last named would be inadmissible. Bothe would change the reading to *ἁλιάων, marine*, but like many of his altered readings, this is more ingenious than well authorized, either by MSS. or the sense of the passage. Cf. on *ἀδινάων*, Butt. Lexil. N. 7.

353-356. *ἱίμενον* = *anxious* to return home. —— *πεδάασκον, bound*, i. e. detained. —— *μῆλα δ', but as to the sheep*. Accusative by attraction with its parts *πολλὰ* and *ἄλλα*. Cf. my note on Xen. Anab. 5. 5. § 19.

361-365. *πινυτῇ περ ἐούσῃ, although you are prudent* and need not my advice. —— *ἀνδρῶν μνηστήρων* depends upon *φάτις*. —— *ἤσθεα* ....*ἀρέσκεν*. Her seeming ignorance in respect to the things which had taken place, would protect her from the infuriated friends of the slain, who, as Ulysses well knew, would speedily assemble for purposes of vengeance. —— *Ἀρήϊα* = *τεύχεα Ἀρήϊα, weapons of war*.

ODYSSEY XXIV.

THERE have not been a few critics, both ancient and modern, who suppose this book to be spurious, and that the genuine poem ends with v. 296 of the preceding rhapsody. There are others, who reject that part which relates to the second nekyia, viz., vs. 1-204, but would retain the rest of the book. Among them are Schneider, B. Thiersch, Bothe (who speaks in terms of the highest severity of these lines, calling them the work of a frigid imitator), Loewe and Nitzsch. The last named critic says, "No one can entertain a doubt, that the first part of the 24th book, the second *nekyia*, belongs to a later date." It must be confessed that the passage is suspicious both in style and matter. It is quite unnatural, that Agamemnon should have been ten years with Achilles in Hades, and not during that time have informed him concerning his funeral rites. The prolixity of the narration is not Homeric. The account given by Amphimedon concerning the death

of the suitors is not only a repetition, but one so languid and obscure, compared with the glowing description of the contest as given in the 22d book, that it is of itself enough to awaken strong doubts with respect to its Homeric paternity.

1-8. *Κυλλήνιος.* This epithet, which is only here given to Mercury, is derived from Cyllene, a town in Elis, where he had a temple. —— *τρίζουσαι, squeaking, gibbering.* Cf. Shakesp. cited by Professor Smith, Transl. of Crus. Lex.:

> "—————— the ghosts
> Did squeak and gibber in the Roman streets."

—— *νυκτερίδες, night-birds, bats.* —— *ὁρμαθοῦ, from the series* or *string* of bats hanging together.

11-12. *Λευκάδα πέτρην, the Leucadian rock;* not the promontory on the coast of Epirus, known by the name of the "Lover's Leap," but further west near Oceanus. —— *Ἠελίοιο πύλας, the gates of Helius,* i. e. the entrance-way of the sun into the realms of Night, where he sinks down into the western ocean. —— *δῆμον Ὀνείρων, the land of dreams.*

30-33. *ἧςπερ* is put by attraction for *ἧπερ.* —— Instead of *ἤρα*, Thiersch would read *ἤρω.*

39-42. *στροφάλιγγι κονίης,* a whirlwind of dust caused by the multitude and rush of the warriors, who were fighting over the dead body of Achilles. —— *λαίλαπι, a whirlwind* accompanied with rain and darkness.

57-62. *φόβου,* i. e. from flight. —— *ἁλίοιο γέροντος, the old man of the sea,* i. e. Nereus. —— *τοῖον.* The Schol. supplies *πένθος.* —— *Μοῦσα λίγεια,* as though one of the Muses only sang, although all were present. Bothe, however, writes it *μοῦσα* in the sense of *ἀοιδή,* as *Ἄρης* is sometimes put for *war, contest.*

75. *μίγδα.... θανόντος.* The shade of Patroclus had requested this of Achilles. See Il. 23. 82.

101-118. *τὼ δ' ἄρα,* i. e. Achilles and Agamemnon. —— *ξεῖνος.... ναίων.* When Agamemnon visited Ithaca for the purpose of obtaining the aid of Ulysses in the Trojan war, that hero at first refused his assistance, upon which Agamemnon showed his resentment, as it is said, by repairing to the house of Melaneus, the father of Amphimedon. —— *ἦ οὐ* is to be read with synizesis. —— *ὅτε* after *μέμνῃ* stands for *ὅτι.* —— *μηνὶ δ' ἄρ' οὔλῳ,* i. e. the reluctance of Ulysses to engage in the Trojan war cost the Greeks a month's delay. The old story is, that Ulysses, in order to avoid participating in a war, which he was sagacious enough to see would be attended with great hardship and

danger (cf. 18. 259, seq.), feigned madness, among other ways by yoking two animals of a different kind to a plough. Palamedes (cf. Virg. Æn. 2. 82), however, suspecting the imposture took Telemachus, being then an infant, and placed him in the furrow before the plough. Ulysses turned aside to avoid injuring his child, and thus discovered his imposition.

147–148. *εὖθ' ἡ φᾶρος ἔδειξεν.* "Quum primum autem illa vestem illam detextam et lotam protulit in conspectum et probavit." Ernesti. —— *ἐναλίγκιον* in brightness.

167. *αὐτὰρ ὁ.... ἄνωγεν.* This contrivance belonged to Penelope, and yet the suitors, who were ignorant of the fact, when they discovered that Ulysses was in the palace, would naturally attribute it to him.

199–200. *κούρη*, i. e. Clytemnestra, the daughter of Tyndareus. —— *στυγερὴ δέ τ' ἀοιδὴ ἔσσετ'*, *but she* (i. e. Clytemnestra) *will be a hateful song*, i. e. the theme of an odious song.

206. *ὃν ῥά ποτ' αὐτὸς Λαέρτης κτεάτισσεν.* Damm, after Eustath., explains: comparavit sibi non emtione, sed multo labore rustico (*ἐπεὶ μάλα πόλλ' ἐμόγησεν*); nam priscis heroibus cultura agri erat honestissima.

208. *κλίσιον* (=*κλισία*), *the servants' houses.* The house of Laertes stood in the centre of the area, and around it were the cabins of his domestics. For this use of *κλίσιον*, cf. Demosth. pro Cor. c. 40, cited by Ernesti.

239. *ὧδε.... εἶναι.* This is in admirable keeping with the character of Ulysses, who prefers to try his father with questions, before he discloses to him his return. It holds the reader, as one remarks, in a pleasing suspense, and makes him wait with attention to see the issue of the interview.

266. *ἄνδρα ποτ' ἐξείνισσα κ. τ. λ.* He begins now to touch upon a subject, in referring to the absent Ulysses, which he knew would arouse the attention of the old man, and cause him to recognize the stranger, if he was able to do it after so long a separation.

283–285. *ἐτώσια, ναίν*, because Ulysses, in the estimation of Laertes, would never reach home to enjoy his rich gifts. —— *εἰ γὰρ* refers to something to be supplied respecting the hospitality of Ulysses. —— *ἡ γὰρ θέμις* (sc. *ἐστὶν ἐκείνῳ*), *ὅστις ὑπάρξῃ*, *for it is his right* (to receive return-gifts) *who is first* to give. For a parallel sentiment, cf. Soph. Aj. 222: *χάρις χάριν γάρ ἐστιν ἡ τίκτουσ' ἀεί.*

304. *Ἀλύβαντος.* Eustath., after the Schol., conjectured that this town was the later Metapontum in Lower Italy. It is, however, thought by some to be the same as *Ἀλύβη* (Il. 2. 858), a town on the Pontus Euxinus, famous for its silver.

308–314. *ἐπ' ἀγροῦ.* See N. on 1. 185. —— *ἐσθλοὶ—ὄρνιθες,* i. e. birds of omen, such as eagles, vultures, etc. They flew on the right (*δεξιοί*), and hence were of good omen, propitious. —— *μίξασθαι ξενίῃ, to mingle in hospitality,* i. e. to furnish mutual entertainment. A beautiful expression, showing the high value which the ancients placed upon the contraction of alliances of this sort.

318–320. *τοῦ δ'* refers to Ulysses. —— *ἀνὰ....προὔτυψε, and his vehement feelings pressed into his nostrils.* This physical effect of sudden and strong emotions is within every one's experience. Casaubon remarks that all violent passions cause a sensation in the nostrils, arising from the ebullition of the spirits, which mount toward the brain; and endeavoring to free themselves from restraint, find a vent by the nostril, and crowding through it, dilate it in their passage. —— *ἐκιάλματος, leaping upon,* i. e. he sprang towards his father as he was about to embrace him.

336. *εἰ δ', ἄγε κ. τ. λ.* It is probable that Laertes yet showed signs of distrust, at which the stranger proceeded to furnish him with further evidence of his being the true Ulysses.

344. *ὁππότε....ὕπερθεν, "when the hours from Jupiter from above load with fruit."* Smith's Crus. Lex. The Horæ of Jupiter preside over the weather, and by means of rain and clear weather bring the fruits of the earth to maturity.

357. The calm composure of Ulysses in view of the storm, which he well knew would burst upon him when the death of the suitors became known to their friends, shows the cool, sagacious chief, whom no danger could daunt or troubles perplex, and whose mind was fully prepared for any exigency which might arise.

407. *ἤδη οἶδε,* i. e. Penelope. —— *τί σε....πάσσασθαι.* A gentle reproof to the old man for his officiousness in giving advice.

439–443. *θεῖος ἀοιδός,* i. e. Phemius. —— *οὐ γὰρ Ὀδυσεὺς...ἔρξα.* The same thing is said of Diomedes, Il. 5. 185.

493. *τοὺς δέ,* i. e. the friends of the suitors, led on by Eupithes.

515. *υἱὸς....ἔχουσιν* contains the reason why Laertes rejoiced.

517. *Ἀρκεισιάδῃ,* i. e. Laertes. There was an appropriateness in selecting the aged Laertes as the antagonist of Eupithes, who was much older than Ulysses.

536. *πρὸς δὲ πόλιν τρωπῶντο,* i. e. they began to flee towards the city, for protection against the terrible foe with whom they were contending.

538. *οἴμησεν δὲ ἀλεείς, and he rushed gathering himself up, contracting himself* to strike with greater force. As Coleridge remarks, this battle is weak, huddled and unnatural. There are some beauties not-

withstanding in this book, such as the description of the house and lands of Laertes, the dialogue between him and his son, and the tender scene which followed their mutual recognition. Yet we cannot but wish, if the book is genuine, that the father of epic song had taken his leave of an admiring world in strains of more sweetness, strength and splendor than are to be found in these closing lines, which, in my humble judgment are incomparably the weakest and most unnatural of any to be found in the whole of his immortal rhapsodies.

GRAMMATICAL INDEX.

Abstract nouns—in the plural, 1. 7.

Accusative synecdochical—1. 66, 208, 371; 2. 85; 15. 54; 18. 249; of space after verbs of motion, 3. 71; by attraction with its parts, 23. 356.

Adjectives—compared with each other, 1. 164.

Anacoluthon—21. 72.

Aorist—with signification of the pluperf., 1. 2, 241; 2. 378; of the present, 1. 24; of the perfect, 1. 171; 3, 15; expressing momentary action, 2, 171; different uses of the aorist and the imperfect, 1. 107.

Apodosis—ellipsis of, 1. 188, 204; 3, 103; omitted after a long parenthesis, 2. 115.

Apposition—a noun in, denoting operation or design, 1. 87; distribution or partitive apposition, 1. 110–111, 424; 19. 230; expresses the object or purpose, 21. 4.

Article—for the demonstrative pronoun, put after its subject, 10. 74.

Asyndeton epexegeticum—2. 50; 8. 216; 12. 256; 13. 246; 18. 21, adds life and energy to an exhortation, 3. 18; 20. 95.

Comparative—with signification of the positive, 7. 159; 17. 176.

Construction—changed from oratio obliqua to oratio recta, 1. 40–41; of the σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος, 1. 64; changed from the imperative to the optative mood, 2. 232; varied in respect to moods after πρίν, 2. 374; construction κατὰ σύνεσιν, 11. 503; reversed for the sake of emphasis, 12. 134.

Dative—commodi, 1. 143; 2. 262; 14. 414; 15. 112; 16. 40; incommodi, 1. 9, 21; 8. 188; of the place *where*, 1. 367; for accusative of person, 2. 367; of the instrument, 3. 119; after ὁμός and its compounds, 3. 43; for the adnominal genitive, 3. 407; 15. 527; of means, 8. 186; with verbs of throwing, 10. 121; denotes the place where an action occurs, 15. 227.

Demonstrative pronoun—supplies the place of the relative, 1. 71.

Dual—joined with a plural noun, 11. 211.

Elision—1. 60.

Ellipsis—4. 206; 10. 501; of σκοπεῖν or πειράσθαι, 1. 379; 9. 229.

Gender—of the pronoun referring to several nouns, determined by the noun in the masculine, 2. 284; of the article (and of the adjective, 7. 307) corresponding to the gender implied in the noun, 12. 75.

Genitive—of separation, 1. 18; 8. 149, of place, 1. 24; of the whole, 1. 28; attributive genitive used subjectively, 1. 40; objectively, 1 40; gen. absolute denoting condition, 1. 393; of time, 1. 404; after verbs of entreating, 2. 68; of part, 2. 414; adnominal, 3. 407; of material, 4. 124;

21. 7; with a verb of remembrance dependent upon a preposition, 7. 192; of source, 8. 564; with ἐπί, denoting the place *where*, 12. 27; of cause, 1 69; 17. 490; 19. 159; 20. 205; of that with which a thing is filled, 9. 196

Hendiadys—11. 346; 20. 227; 21. 24
Hyperbaton—3. 224.
Hysteron proteron—15. 466; 16. 344.

Imperfect tense—put for the present, 16. 420.
Imperative mood—in the aorist expressing momentary action, 1. 174.
Indicative—of historic tenses used in the apodosis, 1. 236; employed in the apodosis when the condition is certain, 1. 239; 3. 258; 9. 130; indicative future employed with κεν in a conditional proposition, 1. 268; 4. 80; indicative future denoting confident expectation, 2. 270; used in the future for the subjunctive, 8. 318; 17. 6; in the future with ἄν, denoting certainty of event in case the condition is fulfilled, 10. 432–3.
Infinitive—denoting object or purpose, 1. 262; 22. 106; used for the imperative, 1. 294; 8. 12; 10. 531; 11. 74; 21. 241; with words denoting quality, 2. 158; infin. aorist expressing completion of action, 2. 280; employed as an accusative synecdochical, 5. 170; as an adnominal genitive, 8. 563.

Litotes—17. 176; 19. 108.

Metaplasm—9. 172.
Middle—future, with the signification of the passive, 1. 123, 201; as active, 1. 327; 8. 468; 20. 202.

Nominative—by attraction, 1. 181; put for the vocative, 3. 427; used for the genitive absolute, 9. 462; wanting in dependent propositions, 19. 219.

Optative—in the protasis and apodosis, 1. 163; in the apodosis following εἰ with the indicative, 1. 236; in the apodosis after a condition of certainty, 1. 239; in dependence upon a verb of present time, 1. 254; 2. 53; 5. 142; 7. 33; 9. 126; denotes object or purpose, 1. 162; accompanied by μή in negative wishes, 1. 387, 403; denotes a past action often repeated, 2. 104; used as a softer form for the imperative, 2. 232; 5. 34; 7. 22; 15. 408; 20. 135; with ἄν for the future, 3. 365; with ὅτε and ἐπεί denoting indefinite frequency, 4. 191; 7. 138; 8. 70; a softer form for the future, 5. 178; 15. 449; expresses an inclination the indulgence of which is contingent, 11 489; expresses a supposition, without any notion of its realization, 14 193; denotes a strong wish, 15. 24; in exhortations employed in the second and third person, 22. 78.
Oratio obliqua—changed to the oratio recta, 1. 41.

Paronomasia—3. 242.
Participle—construction of, changed into that of the verb and nominative case, 1 162; denotes the purpose of the verb, 1. 424; denotes cause, 4. 114; agrees with the remoter substantive, 9. 223; in the dative to express that an action has taken place since another action, 19. 192–3
Personal pronoun—takes the place of the relative, 1. 73.
Pleonasm—1. 69.
Pluperfect—denotes the rapid performance of an action, 1. 360, has the signification of the present, 16. 420; of the imperfect, 8. 181.

Possessive pronoun—of the third person for the second, 1. 402.
Predicate—preceding its subjects in agreement with the first, 14. 193
Preposition—put with the second only of two different nouns, 1. 93, in *constructio prægnans*, 1. 200; first of two prepositions with an adverbial signification, 8. 116.
Present tense—with a preterite signification, 15. 403.
Pronoun—employed in the second of two sentences to mark identity, 1. 4; 13. 254; in the genitive to agree with the genitive implied in a possessive pronoun, 1. 7; the third person used for the second, 1. 402; the identity of the pronoun marked by γε, 3. 214; second of two pronouns added by way of emphasis, 8. 488; employed in the same proposition as the noun to which it refers, 16. 79,
Protasis—mentally to be supplied, 1. 380; 10. 432; 14. 37; 19. 25; dependent upon a suppressed condition, 8. 353; 12. 345; 13. 389; 14. 120.

Relative pronoun—before the subjunctive mood, 1. 352; omitted, 9. 112.
Relative proposition—placed before the one containing the antecedent for the sake of emphasis, 1. 219.
Repetition—of words in consequence of an intermediate clause, 1. 265; of the pronoun avoided, 2. 114.

Subject—wanting in dependent propositions, 19. 219.
Subjunctive mood—follows εἴπερ unaccompanied by ἄν, 1. 188; follows the relative pronoun, 1. 352, 416; equivalent to the future indicative, 1 396; 6. 201; 10. 50[illegible]; after a verb of past time, 3. 77; 9. 100–102; in exhortations employed in the first person, 22. 78.
Superlative—put for the comparative, 11. 483.
Synecdochical accusative—1. 66, 208, 371; 2. 85.

Tmesis—1. 37, 66, 192, 422; 2. 3, 302; 3. 161, 390, 7. 220–1; 8. 3; 18. 137.

Verb—middle with signification of the passive, 1. 123, 201; 8 16; of the active, 1. 327; 14. 488; active as passive, 3. 28; passive as middle, 3. 182; 4. 36; verb of accompaniment followed by ἅμα, 7. 165.
Vocative—singular followed by the predicate in the plural, 2. 310.

Zeugma—8, 183; 15, 374–5, 537.

INDEX OF PERSONS IN THE ODYSSEY

ACHILLES—addresses Ulysses in Hades, 11. 473; has great power among the shades, 11. 485; converses with Agamemnon in the infernal regions, 24. 24; the fight for his body between the Greeks and Trojans, 24. 40; description of his funeral, 24. 57.

ACTORIS—a female servant of Penelope, 23. 288.

ADRASTE—a noble handmaid of Helen, 4. 123.

ÆGISTHUS—warned by Mercury, 1. 38; seduces Clytemnestra, 3. 263; slain by Orestes, 3. 307; murders Agamemnon, 4. 535.

ÆGYPTIUS—opens the assembly convened by Telemachus, 2. 15.

ÆSON—king of Iolcus, 11. 259.

AGAMEMNON—remains at Troy, after a part of the army had left, to sacrifice, 3. 144; is killed by Ægisthus, 4. 535; converses with Ulysses in Hades, 11. 404; relates to the shade of Achilles the fight over his body and his funeral ceremonies, 24. 40–94.

AGELAUS—a suitor, advises his companions to refrain from violence, 20. 322; threatens Minerva in the form of Mentor, 22. 213; encourages the suitors, 22. 248; is slain by Ulysses, 22. 293.

AJAX OÏLEUS—slain by Neptune for his impiety, 4. 505.

AJAX TELAMON—shade of, refuses to reply to Ulysses, 11. 563.

ALCANDRA—wife of Polybus in Thebes with whom Menelaus lodged, 4. 126.

ALCMÆON—leader of the Epygoni against Thebes, 15. 248.

ALCMENE—wife of Amphitryon, 11. 266.

ALCINOUS—ruler of the Phæacians, 6. 12; his palace, 7. 84; and garden, 7. 112; hospitably receives Ulysses, 7. 168; his speech to the Phæacian chiefs, 7. 186; calls an assembly, 8. 4; proposes games, 8. 97; asks Ulysses to relate his history, 8. 555; gives him many presents, 13. 13; sends him to his country, 13. 64.

ALCIPPE—a female slave of Helen, 4. 124.

AMITHAON—son of Cretheus, 11. 259.

AMPHIALUS—a Phæacian, 8. 114.

AMPHIARAUS—son of Oïleus, 15. 244.

AMPHILOCHUS—brother of Alcmæon, 15. 248.

AMPHIMEDON—a suitor, 22. 242; is slain by Telemachus, 22. 284; his shade relates to Agamemnon in Hades the slaughter of the suitors, 24. 120.

AMPHINOMUS—a suitor, 16. 394; advises not to kill Telemachus, 16. 400, slain by Telemachus, 22. 92.

AMPHION—son of Jupiter and Antiope, 11. 262.

AMPHITHEA—wife of Autolycus and grandmother of Ulysses, 19. 416.

ANABESINEUS—a Phæacian youth, 8. 113.

ANCHIALUS—father of Mentes, 1. 180.

ANTICLEA—mother of Ulysses, 11. 85; her shade informs Ulysses in Hades of the situation of his family in Ithaca, 11. 180; her kindness to Eumæus, 15. 361.

ANTICLUS—a Greek who was in the wooden horse with Ulysses, 4 286

ANTILOCHUS—oldest son of Nestor, slain at Troy by Memnon, 4. 188; his shade accompanies the shade of Achilles in Hades, 11 468; his bones buried in the urn of Achilles, 24. 78.

ANTINOUS—one of the chief suitors, son of Eupithes, 1. 383; replies to Telemachus, 2. 85; his speech to the suitors in reference to the departure of Telemachus, 4. 663; proposes to intercept him, 4. 669; sails for that purpose with some of the other suitors, 4. 842; advises to kill Telemachus, 16. 370; chides Eumæus for bringing Ulysses disguised as a beggar, to the palace, 17. 374; insults Ulysses, 17. 445; throws a foot-stool at him, 17, 162; threatens him with still further punishment, 17. 479; is hated by Penelope, 17. 500; chides Irus, 18. 80; his gift to Penelope, 18. 292; reproves Leiodes for expressing an opinion that none of the suitors could bend the bow of Ulysses, 21. 168; proposes to defer the trial of the bow until another day, 20. 257; is slain by Ulysses the first of the suitors, 22. 15.

ANTIOPE—11 260.

ANTIPHATES—king of the Læstrygonians, 10. 114; seizes and devours one of the companions of Ulysses, 10. 116.

ANTIPHUS—son of Ægyptius, devoured by the Cyclops, 2. 19.

APHEIDAS—son of Polypemon, father of Eperitus, 24. 305.

ARCESIUS—father of Laertes, 16. 118.

ARETE—wife of Alcinous, 7. 66; her excellent character, 7. 73; questions Ulysses, 7. 237; praises and patronizes him, 11. 336; gives him presents, 13. 66.

ARGUS—the dog of Ulysses, recognizes his master, 17. 292; dies of joy, 17. 326.

ARIADNE—11. 321.

ASPHALION—a servant of Menelaus, 4. 216.

ASOPUS—a river-god, father of Antiope, 11. 260.

ATLAS—father of Calypso, 1. 52.

AUTOLYCUS—grandfather of Ulysses, noted for his dissimulation, 19 394; gives to his grandson the name Ulysses, 19. 409.

AUTONOE—a handmaid of Penelope, 18. 182.

CADMUS—father of Ino, 5. 333.

CALYPSO—detains Ulysses in the island of Ogygia, 1. 15, 52; beauty of her isle, 5. 65; entertains Mercury, 5. 92; her speech to him, 5. 118; her reluctance to send Ulysses away, 5. 203; instructs him to build a ship, 5. 234; gives him provisions for his voyage, 5. 265; and a favorable wind, 5. 268.

CASSANDRA—daughter of Priam, slain by Clytemnestra, 11. 442.

CASTOR—brother of Pollux, 11. 300; a son of Hylacus, a fictitious personage, 14. 204.

CAUCONES—3. 366.

CENTAURS—21. 295.

CEPHALLENIANS, 20. 210; 24. 355, 378.

CETEANS—an unknown tribe of Mysians, 11. 521.

CICONIANS—a people of Thrace, 9. 39; repulse Ulysses, 9 59.

CIMMERIANS—a fabulous people near Hades, 11. 14

CIRCE—dwells on the island of Ææa, 10. 136; her palace, 10. 210; transforms the companions of Ulysses into swine, 10, 237; Ulysses compels her to restore them to their proper shape, 10. 388; she entertains Ulysses a whole year, 10. 469; directs him to go to Hades, 10, 490; gives him a prosperous wind, 11. 6; instructs him in regard to his voyage home to Ithaca, 12. 38.

CLITUS—grandson ef Melampus, 15. 249.

CLYMENE—mother of Iphyclus, 11. 326.

CLYMENUS—father of Eurydice, 3. 452.

CLYTEMNESTRA—wife of Agamemnon, seduced by Ægisthus, 3. 264: kills Cassandra, 11. 422.

CLYTIUS—father of Piræus, 15. 239; 16. 327.

CLYTONEUS—son of Alcinous, a swift runner, 8. 119, 122.

CRATÆIS—mother of Scylla, 12. 124.

CREON—father of Megare and ruler of Thebes, 11. 269.

CRETANS—14. 199.

CRETHEUS—11. 235, seq.

CTESIPPUS—son of Polythuses of Same, a suitor, 20. 288; insults Ulysses, 20. 299; is slain, 22. 279.

CTESIUS—father of Eumæus, 15. 414.

CTIMENE—sister of Ulysses, 15. 363, seq.

CYCLOPES—a rude, inhospitable and impious race, 9. 106.

CYDONIANS—3, 292; 19. 176.

CYLLENIUS—an epithet of Mercury, 24. 1.

CYTHERÆA—an appellation of Venus, 8. 288; 18. 193.

DEIPHOBUS—son of Priam, 12. 94; 13, 413; accompanies Helen to the wooden horse, 4. 276; his fight with Ulysses and Menelaus, 8. 519.

DEMODOCUS—the blind bard of Alcinous, 8. 44; sings the loves of Mars and Venus, 8. 266; the destruction of Troy, 8. 499.

DEMOPTOLEMUS—a suitor, 22. 242; is slain, 22. 266.

DEUCALION—son of Minos, whom Ulysses names to Penelope as his father, 19. 180.

DIOCLES—king of Pheræ, entertains Telemachus, 3. 488; 15. 186.

DMETOR—rule of Cyprus, to whom Ulysses pretended he was given, 17. 443.

DOLIUS—gardener to Penelope, 4. 735; his joy at seeing Ulysses, 24. 387; arms himself to assist Ulysses against the Ithacans, 24. 498.

DORIANS—19. 77.

DYMAS—a famous Phæacian sailor, 6. 22

ECHENEUS—a Phæacian sage, 7. 155; 11. 342

ECHETUS—a cruel king of Epirus, 18. 85.

ECHEPHRON—a son of Nestor, 3. 413.

EIDOTHEA—daughter of Proteus, instructs Ulysses how to seize her father, 4. 365.

ELATUS—a suitor, is slain, 22. 267.

ELATREUS—a Phæacian youth, 8. 111.

ELPENOR—a companion of Ulysses, is killed by a fall in the palace of Circe, 10. 552; his shade accosts Ulysses at the entrance to Hades, 11 51; his funeral rites, 12. 10.

EPHIALTES—a giant, 11. 308; slain by Apollo, 11. 318.

ERIPHYLE—sends her husband to Thebes, 11. 326.

ETEOCRETANS, 19. 176.

ETRONEUS—servant of Menelaus, 4. 22; 15 95.

EUMÆUS—the faithful swine-herd of Ulysses, entertains Ulysses in the garb of a beggar, 14. 1, seq.; informs of the insolence and extravagance of the suitors, 14. 80; is incredulous in respect to his master's return, 14 121; asks Ulysses for his history, 14 185; his fidelity in the care of his master's property, 14. 525; invites Ulysses to tarry in his lodge until the return of Telemachus, 15. 335; his history, 15. 403; his joy at seeing Telemachus, 16 23; goes on a message to Penelope, 16. 155, conducts Ulysses to the city, 17. 200; chides Melanthius, 17. 238; replies to Antinous, 17. 380; praises the disguised Ulysses to Penelope, 17. 513; returns to his lodge, 17. 593; brings swine to the suitors, 20. 162; weeps at the sight of Ulysses' bow, 21. 82; is informed by Ulysses of his return, 21 207; hands Ulysses the bow, 21. 379; assists Ulysses in the fight, 22. 200, seq.; goes with his master to the country, 23. 367.

EUMELUS—husband of Iphthime the sister of Penelope, 4. 798.

EUPITHES—father of Antinous, 1. 383; is slain by Laertes, 24. 523.

EURYADES—a suitor, slain by Telemachus, 22. 267.

EURYALUS—a Phæacian, who presented Ulysses with a word as an atonement for injurious language, 8. 115.

EURYBATES—a herald of Ulysses, 19. 247.

EURYCLEA—nurse to Ulysses, purchased by Laertes, 1. 429, her fondness for Telemachus, 2. 364; her speech to Penelope, 4. 743; discovers Ulysses, 19. 468; has the charge of the female servants, 22. 296; informs Penelope of the return of Ulysses, 23. 5.

EURYAMAS—a suitor, 18. 297; is slain by Ulysses, 22. 283.

EURYDICE—wife of Nestor, 3. 452.

EURYLOCHUS—brother-in-law and companion of Ulysses, conducts a part of the crew to Circe, 10. 208; escapes her enchantments and returns to the ship, 10. 232; refuses to return to the palace of Circe, 10. 431; his seditious speech, 12. 279; advises to slay the oxen of the Sun, 12. 340.

EURYMACHUS—son of Polybus, 1. 399; his insolent speech to Halitherses, 2. 178; one of the chief suitors, 4. 628; his equivocal speech to Penelope, 16. 435; his present to Penelope, 18 295; rails at Ulysses, 18. 351; threatens him, 18. 389; throws a stool at him, 18. 394; sneers at the prophecy of Theoclymenus, 20 360; is unable to bend the bow, 21. 247; implores Ulysses to spare the lives of the suitors, 22. 45; is slain, 22. 82.

EURYMEDUSA—nurse to Nausicaa, 7. 8.

EURYMEDON—leader of the giants, 7. 58.

EURYNOME—the trusty stewardess of Ulysses, 17. 495; advises Penelope to appear before the suitors after having adorned herself, 18. 170; conducts Ulysses and his wife to their chamber, 23. 289.

EURYNOMUS—a suitor, 2. 22; fights with the suitors against Ulysses, 22. 242.

EURYPYLUS—son of Telephus, 11. 520.

EURYTION—a Centaur, 21. 295.

EURYTUS—king of Œchalia, a skilful archer, 8. 226; father of Iphitus, 21. 32.

EVENOR—father of Leocritus, 2. 243.

GORGON—11 634.

GREEKS—return from Troy, 3 130.

HALITHERSES—son of Mastor, interprets the omen of the eagles, 2 ·1; harangues the Ithacans, 24. 453.

HELEN—wife of Menelaus, 4. 121; makes Telemachus known to her husband, 4. 138; prepares a care-dispelling drug, 4. 220; relates an adventure of Ulysses in Troy, 4. 242; addresses the Greeks in the wooden horse, 4. 278; her skill in embroidery, 15. 105; her farewell speech to Telemachus, 15. 125; she interprets an omen, 15. 172.
HERCULES—his shade in Hades, 11. 601; addresses Ulysses, 11. 617; slays Iphitus, 21. 37.
HERMIONE—her marriage with Neoptolemus, 4. 5.

IASION—slain by Jupiter on account of his connection with Ceres, 5. 128.
ICARIUS—father of Penelope, 1. 276.
IDOMENEUS—returns safe from Troy, 3. 191.
IKMALIUS—an artist in Ithaca, 19. 57.
ILUS—son of Memnon, 1. 259
IPHICLUS—11. 289.
IPHIMEDIA—mother of Otus and Ephialtes, 11. 305.
IPHITUS—slain by Hercules, 21. 27.
IPHTHIME—sister of Penelope, 4. 797.
IRUS—a beggar, 18. 6; insults Ulysses, 18. 10; his cowardice, 18. 75 is beaten by Ulysses, 18. 95.
ITHACUS—an ancient hero of Ithaca, 17. 207.

JOCASTE—11. 271.
JUPITER—assembles the gods, 1. 26; his speech, 1. 32; his reply to the Sun-god, 12. 385; to Neptune, 13. 140; gives Ulysses an encouraging sign, 20. 121; 21. 413; consults with Minerva, 24. 477.

LÆSTRYGONIANS—10. 119.
LAERCEUS—an artist in Pylos, 3. 425.
LAERTES—his solitary life, 1. 189; 11. 187; 15. 353; 16. 139; his interview with Ulysses, 24. 225, seq.; arms himself, 24. 498; kills Eupithes, 24. 523.
LAODAMAS—son of Alcinous, 7. 170; excels in pugilism, 8. 130; his courteous speech to Ulysses, 8. 145.
LEDA—11. 298.
LEIODES—a suitor opposed to the impiety of his companions, 21. 144; unsuccessful at the trial of the bow, 21. 150; his ominous speech, 21. 157; begs for his life, 22. 312; is slain, 22. 326.
LEOCRITUS—a suitor, his insolent speech to Mentor, 2. 243; is slain by Telemachus, 22. 294.
LEUCOTHEA—a sea-goddess, comes to the assistance of Ulysses, 5. 334.
LOTOPHAGI—9. 84.

MÆRA—11 326.
MARON—priest of Apollo, presents Ulysses with wine, 9. 197.
MARS—his amour with Venus, 8. 266, seq.
MEDON—a herald, informs Penelope of the design of the suitors, 4. 677; 16. 412; is spared by Ulysses, 22. 372; addresses the Ithacans, 24. 443.
MEGAPENTHES—a son of Menelaus, 4. 10; 15. 100.
MEGARA—11. 268.
MELAMPUS—a noted seer, 11 287; 15. 225.
MELANTHIUS—a goat-herd of Ulysses, 17. 212; insults his disguised master, 17. 233; 20. 178; brings arms to the suitors, 22. 135; is dreadfully punished, 22. 474.

MELANTHO—sister of Melanthius, a dissolute maid of Penelope, 18. 320; insults Ulysses, 18. 327; is slain with her licentious companions, 22. 465, seq.

MENELAUS—returns the last of the Greeks from Troy, 1. 286; hospitably receives Telemachus, 4. 37; relates his adventures, 4. 332; gives Telemachus presents, 15. 120; dismisses him, 15. 151.

MENTES—king of the Taphians, 1. 105.

MENTOR—friend of Ulysses, 2. 225; addresses the Ithacans, 1. 229; Minerva assumes his form and accompanies Telemachus to Pylos, 2. 405 seq.; she takes his form the second time, 22. 206.

MERCURY—is sent to Calypso, 5. 29; admires her grotto, 5. 75; delivers to her his message, 5. 97; instructs Ulysses how to avoid the enchantment of Circe, 10. 276; conducts the souls of the suitors to Hades, 24. 1, seq.

MINERVA—requests of Jupiter the return of Ulysses, 1. 80; prepares to go to Ithaca, 1. 96; likens herself to Mentes, 1. 105; advises Telemachus to go to Pylos and Sparta, 1. 284; gives signs of her divinity as she departs, 1. 320; assumes the form of Mentor, 2. 268; procures a ship and companions for Telemachus, 2. 382; brings drowsiness upon the suitors, 2. 395; embarks with Telemachus for Pylos, 2. 416; reproves Telemachus, 3 230; departs in the form of an eagle, 3. 371; addresses Jupiter in behalf of Ulysses, 5. 7; quells all the winds except Notus, 5. 483; excites Nausicaa to wash her clothes in the river, 6. 2; returns to Olympus, 6. 41; in the form of a virgin, meets and conducts Ulysses to the Phæacian city, 7. 14; departs to Marathon, 7. 80; assumes the form of a herald and calls the Phæacians to an assembly, 8. 7; marks the flight of Ulysses' discus in the games, 8. 193; sheds obscurity around Ulysses, 13. 190; appears to him in the form of a young man, 13. 221; and discloses herself, 13, 300; promises her aid in the destruction of the suitors, 13. 393; transforms Ulysses to an aged beggar, 13. 429; departs to Sparta for Telemachus, 13. 440; appears to him in sleep and counsels him to return to Ithaca, 15. 10; returns to Olympus, 15. 43; restores Ulysses for a short time to his real form, 16. 172; adorns Penelope, 18. 187; gives light to Ulysses and his son as they remove the arms from the hall to the chamber, 19. 33; comforts Ulysses, 20. 44; gives him refreshing sleep, 20. 54; strikes the suitors with phrenzy, 20. 345; suggests to Penelope the trial of the bow, 21. 1; encourages Ulysses in the form of Mentor, 22. 206; takes the form of a swallow, 22. 240; wards off the javelins of the suitors from Ulysses, 22. 256; shakes at them her Ægis, 22. 297; brings about peace between Ulysses and his subjects, 24. 531, seq.

MINOS—king of Crete, ruler and lawgiver in Hades, 11. 567; has intercourse with Jupiter, 19. 178.

MULIUS—a herald of Amphinomus, 18. 422.

NAUSICAA—daughter of Alcinous, 6. 17; proceeds to the river to wash her garments, 6. 85; relieves Ulysses, 6. 186; gives him directions how to approach her father Alcinous, 6. 255; asks to be remembered by Ulysses, 8. 461.

NAUSITHOUS—father of Alcinous, 7. 56, cf. 6. 7–11.

NEERA—a nymph, 12. 133.

NELEUS—father of Nestor, 3. 4, 409; 11. 254.

NEPTUNE—hostile to Ulysses, 1. 20, 68; raises a tempest, 5. 291, complains to Jupiter of the Phæacians, 13. 128; turns the Phæacian ship into a stone, 13. 163.

NERITOS—brother of Ithacus, 17. 207.

NESTOR—visited by Telemachus, 3. 31; relates the return of the Greek

from Troy, 3. 102; inquires of Telemachus about the suitors, 3. 210; relates the murder of Agamemnon, 3. 254; advises Telemachus to go to Menelaus, 3. 317; prepares a feast, 3. 418; sends Telemachus with Pisistratus to Sparta, 3. 470.

Nisus—father of Amphinomus, 16. 395.

Nœmon—lends Telemachus a ship for his voyage to Pylos, 2. 386; informs the suitors, 4. 630.

Orestes—son of Agamemnon, 1. 40; slays Ægisthus, 3. 307.

Orion—beloved by Aurora, 5. 121; made a constellation, 5. 274; his shade engaged in the chase, 11. 572.

Orsilochus—father of Diocles, 3. 428; a pretended son of Idomeneus, 13. 260.

Otus—a giant, 11. 308.

Pandareus, 19. 518; 20. 66.

Peleus—father of Achilles, 11. 467.

Pelias—king of Iolcos, 11. 254.

Penelope—daughter of Icarius, 1. 329; her artifice of the web, 2. 94, her distress on account of the absence of Telemachus, 4. 715; is comforted in a dream by the image of Iphthime, 4. 797; reproves Antinous, 16. 418; her joy at seeing Telemachus, 17. 41; offers hecatombs that the gods may grant her revenge upon the suitors, 17. 59; her dislike of Antinous, 17. 500; refuses on account of grief to adorn her person, 18. 169; reproaches the suitors, 18. 250; receives presents from them, 18. 290; converses with the disguised Ulysses, 19. 123, 215, 253, 349; proposes to the suitors the trial of the bow, 21. 68; chides Antinous, 21. 312; also Eurymachus, 21 330; disbelieves the report of Euryclea that Ulysses has returned, 23. 10; her interview with him, 23. 89; incredulous about his identity, 23. 105; artfully proves him, 23. 174; justifies her extreme caution, 23. 209.

Periclymenus—son of Neleus, 11. 286.

Perimedes—a companion of Ulysses, 11. 23.

Pero—daughter of Nereus, 11. 287.

Perse—mother of Circe, 10. 139.

Perseus—son of Nestor, 3. 414.

Phæacians—nearly related to the gods, 5. 35; Hyperia their former residence, 6. 4; swift and skilful navigators, 7. 34; are delighted with the banquet and dance, 8 248; of the race of Neptune, 13. 130.

Phædimus—king of the Sidonians, 4. 617; 15. 117.

Phædra—daughter of Minos, 11. 321.

Pheidon—king of Thesprotia, 14. 316; 19. 287.

Phemius—sings for the suitors by compulsion, 1. 154, 332; sings the mournful return of the Greeks from Troy, 1. 326; supplicates Ulysses for mercy, 22. 344; is spared at the representation of Telemachus, 22. 356.

Pheres—father of Admetus, 11. 259.

Philætius—herdsman to Ulysses, 20. 185; pledges his aid to Ulysses 20. 235; locks the gates of the palace, 21. 388; assists in the fight, 22. 200, seq.

Philoctetes—returns safe from Troy, 3. 190; an excellent archer, 3. 219.

Phrontes—the skilful pilot of Menelaus, 3. 279.

Phylo—a handmaid of Helen, 4. 125.

Piræus—son of Clyteus, 15. 539.

Piretheus, 21. 296.

Pisander—a suitor, 18, 299; is slain, 22. 243.

Pisenor—a herald in Ithaca, 2. 38.

Pisistratus—youngest son of Nestor, 3. 35; accompanies Telemachus to Sparta, 3. 482.

Polictor—one of the oldest heroes of Ithaca, 17. 207; another, the father of Pisander, 22. 243.

Polites—a companion of Ulysses, 10. 224.

Pollux—brother of Castor, 11. 300.

Polybus—a rich Egyptian with whom Menelaus lodged, 4. 126; another, the father of Eurymachus, 15. 419; 16, 345; another, a suitor, 22. 243; is slain by Eumæus, 22. 284.

Polycaste—daughter of Nestor, 3. 464.

Polydamna—wife of the Egyptian Thon, who presented Helen with magic herbs, 4. 228.

Polyneus—a Phæacian youth, 8. 114.

Polyphemus—a Cyclops, 1. 70; discovers Ulysses and his companions in his cave, 9. 251; his impious speech, 9. 273; seizes and devours two of Ulysses' companions, 9. 288; makes his morning repast upon two more, 9. 311; returns in the evening to his cave and devours two more, 9. 344; drinks of Ulysses' wine, 9. 361; sleeps in a state of intoxication, 9. 371; his eye is put out by Ulysses, 9 389; calls for help to the other Cyclopes, 9. 399; lets out his flock, 9. 437; addresses the ram, 9. 447; sends a huge rock at the ship of Ulysses, 9. 481; his deceitful speech to Ulysses, 9. 517; prays to his father Neptune, 9. 528; hurls another rock of enormous size at the ship of Ulysses, 9. 537.

Polyphides—a skilful prophet, 15. 249.

Ponteus—a Phæacian youth, 8. 113.

Pontoneus—a herald of the Phæacians, 8. 65

Procris, 11. 321.

Proreus—a Phæacian youth, 8. 113.

Proteus—a fabulous sea-god, 4. 385, changes himself into various animals, 4. 456; informs Menelaus how he may return home from Egypt, 4. 471; relates the return of the other Greeks from Troy, 4. 491; comforts Menelaus in respect to Agamemnon's death, 4. 543; informs him that Ulysses is in the island of Calypso, 4. 555.

Prymneus—a Phæacian youth, 8. 112.

Rhadamanthus—translated to the Elysian fields, 4. 565; is conveyed by the Phæacians to Eubœa, 7. 322.

Rhexenor—brother of Alcinous, 7. 63.

Salmoneus—11. 236.

Scylla—a sea-monster, 12. 124; robs Ulysses of six of his companions, 12. 246.

Sirens—mythic virgins, who allure voyagers to their shore, and then put them to death, 12. 39; their song to Ulysses, 12. 184.

Sisyphus—his punishment in Hades, 11. 593.

Tantalus—his punishment in the lower world, 11. 583.

Taphians—practise piracy, 1. 105, 181; 14. 452; 15. 427.

Telamon—father of Ajax, 11. 553.

Telemachus—son of Ulysses, welcomes Minerva in the form of Mentes, 1. 123; relates to her his troubles, 1. 230; is advised by her to go to Pylos and Sparta, 1. 284; proclaims to the suitors his intention of convening an assembly, 1. 372; declares that he will be ruler in his own house, 1. 397; calls an assembly of the Ithacans, 2. 6; harangues them on his grievances, 2. 40; replies to Antinous, 2. 130; to Eurymachus, 2 208,

implores the aid of Minerva, 2. 262; threatens the suitors, 2. 310; gives directions to Euryclea in reference to his journey to Pylos, 2. 349; declares to Nestor the object of his visit, 3. 79; sets out under the conduct of Pisistratus for Sparta, 3. 481; is entertained by Diocles at Pneræ, 3. 488; by Menelaus, 4. 40; admires the wealth and splendor of the Spartan king, 4. 70; is discovered by Helen, 4. 142; makes known to Menelaus the object of his visit, 4. 315; is warned by Minerva to return to Ithaca, 15. 1; receives from Menelaus and Helen hospitable presents, 15. 120; receives Theoclymenus in his ship, 15. 282; lands in Ithaca, 15. 495; goes to the lodge of Eumæus, 15. 555; his courtesy to the disguised Ulysses, 16. 44; joy at seeing his father, 16. 214; informs Ulysses respecting the suitors, 16. 240; goes to the city, 17. 26; relates his travels to his mother, 17. 109; reproves the suitors, 18. 405; assists his father to remove the arms, 19. 31; his trial of the bow, 21. 125; kills Amphinomus, 22. 92; brings arms to his father, 22. 110; slays Euryades, 22. 267; Amphimedon, 22. 283; Leocritus, 22. 294; intercedes for Phemius and Medon, 22. 356; executes Melanthius and the dissolute female servants, 22. 465; reproves his mother for not recognizing his father, 23. 97; goes with his father to the abode of Laertes, 23. 367; his boldness and valor in the fight with the Ithacans, 24. 526.

Telemus—a prophet, 9. 507.

Theoclymenus—a famous prophet, 15. 256; explains an omen to Telemachus, 15. 530; utters a prophecy to Penelope, 17. 155; explains a prodigy to the suitors, 20. 351.

Theseus, 11. 631.

Thesprotians, 14. 315, 317; 16. 65, 427.

Thoas—son of Andræmon, king of Pluron and Calydon, 14. 499.

Thon—a noble Egyptian, who received Menelaus, 4. 228.

Thoon—a Phæacian youth, 8. 113.

Thrasymides—a son of Nestor, 3. 39, 442.

Thyestes—father of Ægisthus, and uncle of Agamemnon, 4. 517.

Tiresias—a blind prophet, 10. 492; informs Ulysses in Hades of what shall befall him in his return to Greece, 11. 100.

Tityus—a monstrous giant, 7. 324; lies in Hades extended over nine acres of ground, 11. 576.

Tyndareus—husband of Leda, and king of Sparta, 11. 298.

Tyro—2. 120; 11. 235.

Ulysses—detained on the island of Calypso, 1. 15; 4. 57; seeks a poisonous drug of Ilus in Ephyre, 1. 261; turns back from Tenedos on his return to Greece, to gratify Agamemnon, 3. 163; his adventure in Troy, 4. 244; in the wooden horse, 4. 271; desires to return to Ithaca, 4. 556; 5. 82; refuses immortality from Calypso, 5. 215; builds a ship, 5. 243; sets sail, 5. 269; his soliloquy in the storm raised by Neptune, 5. 299; is shipwrecked, 5. 368; after infinite toil and suffering reaches by the aid of Ino and Minerva the shore, 5. 451; reposes to rest in a thicket, 5. 490; supplicates Nausicaa, 6. 149; is washed and clothed, 6. 227; is conducted by Minerva to the Phæacian city, 7. 37; admires the palace and garden of Alcinous, 7. 132; entreats Arete to assist him to return home, 7. 146; is received by Alcinous, 7. 167; his speech to Alcinous, 7. 207; relates his shipwreck to Arete, 7. 240; weeps as Demodocus sings the strife of Ulysses and Achilles, 8. 83; excels the Phæacians in throwing the discus, 8. 186; challenges them to gymnastic exercises, 8. 205; weeps again when the bard sings the wars of Troy, 8. 540; declares himself, 9. 20; begins the relation of his adventures, 9. 39; is repulsed by the Ciconians, 9. 5

is driven by a storm to the Lotophagi, 9. 82; comes to the Cyclopes, 9. 105; his adventure in the cave of Polyphemus, 9. 216; reaches the island of Æolus, 10. 1; comes to the Læstrygonians, 10. 81; escapes from them with only one ship, and reaches the island of Circe, 10. 135; by the aid of Mercury resists her enchantments, 10 320; is hospitably entertained by her a year, 10. 467; is directed by her to consult Tiresias in the infernal regions, 10. 490; prepares for his voyage to Hades, 11. 1; reaches the people and city of the Cimmerians, 11. 14; receives the desired information from Tiresias, 11. 100; confers with his mother, 11. 155; sees the shades of the illustrious females, 11. 225; confers with Agamemnon, 11. 387; with Achilles, 11. 470; addresses Ajax, 11. 553; sees the punishment of Tityus, 11. 575; of Tantalus, 11. 582; of Sysiphus, 11. 593; sees Hercules, 11. 601; becomes terrified and leaves the lower world, 11. 633; returns to the island of Circe, 12. 3; warned by that goddess of the perils of his future voyage, 12. 37; escapes the Sirens, 12. 197; passes between Scylla and Charybdis with the loss of six men, 12. 235; reaches Trinacria, 12. 261; exacts an oath from his companions not to kill the cattle o. the Sun, 12. 298; this oath is broken, 12. 353; he leaves the island, 12. 401; is shipwrecked, 12. 405; hangs by the fig-tree while his raft is sub merged in Charybdis, 12. 432; is cast upon the island of Calypso, 12. 448; receives presents from the Phæacian chiefs, 13. 19; is conveyed to Ithaca by the Phæacians, 13. 117; converses with Minerva in the form of a young man, 13. 228; is transformed by the goddess into an old beggar, 13. 429; goes in this disguise to the lodge of Eumæus, 14. 5; asserts to him the speedy return of Ulysses, 14. 148; gives a fictitious history of himself, 14. 191; his artifice to obtain a warmer covering at night from Eumæus, 14 462; asks of the swineherd his history, 15. 380; gives way to Telemachus as he enters the hut of Eumæus, 16. 42; converses with him about the suitors, 16. 90; discovers himself to his son, 16. 187; devises measures with him to overcome the suitors, 16. 266; sets out for the palace with Eumæus, 17. 200; is insulted by Melanthius, 17. 233; is affected at sight of his old dog Argus, 17. 304; enters the palace like a poor old mendicant, 17. 336; begs of the suitors, 17. 365; addresses Antinous, 17. 415; reproves his penuriousness, 17. 454; is struck with a stool by him, 17. 462; is sent for by Penelope, 17. 553; is insulted by the beggar Irus, 18. 10; chastises him, 18. 96; warns Amphinomus, 18. 125; is reproached by Melantho, 18. 327; insulted by Eurymachus, 18. 350, 394; conveys, with the assistance of Telemachus, the arms from the hall, 19. 31; is again insulted by Melantho, 19. 66; gives a feigned account of himself to Penelope, 19. 165; is recognized by Euryclea, 19. 468; is comforted by Minerva, 20. 44; receives an omen from Jupiter, 20. 103; is insulted b Ctesippus, 20. 299; discovers himself to Eumæus and Philætius, 21. 221 receives the bow, 21. 379; bends it, 21. 409; discharges the arrow throug the rings, 21. 420; begins the slaughter of the suitors, 22. 8; rejects th prayer of Eurymachus, 22. 61; spares Phemius and Medon, 22. 372 makes himself known to Penelope by his knowledge of the structure o the bed, 23. 183; narrates his adventures to Penelope, 23. 306; goes to the house of Laertes, 24. 220; gives a feigned account of himself to his father, 24. 304; makes himself known to him, 24. 321; overcomes the Ithacan insurgents, 24. 526; makes peace with his subjects, 24 546.

VULCAN—8. 266. seq.

ZETHUS—11. 262; 19 523